

TARTALOM

ELSŐ KÖNYV: BEVEZETŐ RENDELKEZÉSEK	47
1:1. § [A törvény célja]	47
1:2. § [Értelmezési alapelv]	47
1:3. § [A jóhiszeműség és tisztesség alapelve]	47
1:4. § [Az elvárható magatartás elve]	47
1:5. § [A felróható magatartás és az önhiba értékelése]	47
1:6. § [Joggal való visszaélés tilalma]	47
1:7. § [Bírósági út]	48
MÁSODIK KÖNYV: A SZEMÉLYEK	49
Első Rész Az ember mint jogalany	49
1. Cím A jogképesség	49
I. Fejezet Általános szabályok	49
2:1. § [Jogképesség]	49
2:2. § [A jogképesség kezdete]	49
2:3. § [A méhmagzat gyámja]	49
2:4. § [A jogképesség megszűnése]	50
II. Fejezet Holtnak nyilvánítás	50
2:5. § [Holtnak nyilvánítás]	50
2:6. § [A halál időpontjának megállapítása]	50
2:7. § [Változás a holtak nyilvánítás körülményeiben]	50
2. Cím A cselekvőképesség	51
2:8. § [Cselekvőképesség]	51
A kiskorúság miatti korlátozott cselekvőképesség és cselekvőképtelenség	51
2:9. § [Kiskorúság miatti korlátozott cselekvőképesség]	51
2:10. § [Kiskorúság miatti cselekvőképtelenség]	52
2:11. § [A korlátozottan cselekvőképes és cselekvőképtelen kiskorúakra vonatkozó közös szabályok]	52
2:12. § [Kiskorú kötelezettség vállalása]	53
2:13. § [Relatív semmisség]	53
2:14. § [Kiskorú cselekvőképességének korlátozására irányuló eljárás megindítása]	53
Nagykorú döntéshozatalának segítése	53

2:15. § [Nagykorú döntéshozatalát elősegítő jogintézmények]	53
Cselekvőképességet nem érintő korlátozások, segítő intézkedések	54
2:16. § [Előzetes jognyilatkozat]	54
2:17. § [Támogatott döntéshozatal]	55
Cselekvőképesség korlátozása	57
2:18. § [Cselekvőképességet korlátozó gondnokság]	57
2:19. § [Cselekvőképesség korlátozása gondnokság alá helyezés nélkül]	57
2:20. § [Bíróság által nem korlátozható ügycsoportok]	58
Gondnokság alá helyezés cselekvőképesség korlátozása nélkül	58
2:21. § [Cselekvőképességet nem korlátozó gondnokság]	58
A korlátozottan cselekvőképes természetes személy jognyilatkozataira vonatkozó általános szabályok	58
2:22. § [A korlátozottan cselekvőképes természetes személy jognyilatkozataira vonatkozó általános szabályok]	58
2:23. § [A gyámhatóság jóváhagyásához kötött jognyilatkozatok]	59
2:24. § [Relatív semmisség]	60
Gondnokság alá helyezésére vonatkozó rendelkezések	60
2:25. § [Gondnokság alá helyezésre vonatkozó eljárási rendelkezések]	60
2:26. § [A cselekvőképesség korlátozásának felülvizsgálata]	61
2:27. § [Zárlat elrendelése és zárgondnokrendelés]	62
2:28. § [Ideiglenes gondnokrendelés]	62
Cselekvőképtelen állapot	62
2:29. § [Cselekvőképtelen állapotban tett jognyilatkozat érvényessége]	62
A gondnokság	63
2:30. § [Gondnokrendelés]	63
2:31. § [A gondnoki tisztség viselésének feltételei]	63
2:32. § [Többes és helyettes gondnokrendelés]	64
2:33. § [A gondnok tevékenysége és kötelességei]	64
2:34. § [A gondnok tevékenységének felügyelete]	65
2:35. § [Számadás a gondnok vagyonkezeléséről]	65
2:36. § [Vagyonkezelés a cselekvőképesség korlátozása esetén]	66
2:37. § [A gondnokság megszűnése]	66
Második Rész A jogi személyek általános szabályai	66
1. Cím Alapvető szabályok	66
2:38. § [A jogi személy jogképessége]	66
2:39. § [A jogi személy típusok zártkörűsége]	67
2:40. § [Az állam jogképessége]	67
A jogi személy neve	67
2:41. § [Névkizárólagosság]	67
2:42. § [Névvalódiság]	67
2:43. § [Névszabatosság]	68

2. Cím A jogi személy létesítése	68
A létesítő okirat	68
2:44. § [Létesítő okirat]	68
2:45. § [A létesítő okirat tartalma]	68
2:46. § [A jogi személy nyilvántartásba vétele]	69
2:47. § [A jogi személy létesítésének érvénytelensége]	69
3. Cím A jogi személy szervezete, képviselete és felelőssége	69
2:48. § [A jogi személy szervezeti egységének jogalanyisága]	69
2:49. § [A jogi személy vezetése]	69
2:50. § [A jogi személy vezetése, ügyvezetése]	70
2:51. § [A felügyelő bizottság illetve ellenőrző testület]	70
A jogi személy képviselete	70
2:52. § [A jogi személy törvényes képviselete]	70
2:53. § [A képviseleti jog korlátozása]	70
A jogi személy felelőssége	70
2:54. § [A jogi személy felelőssége]	70
2:55. § [A költségvetési szervek felelőssége]	70
4. Cím A jogi személy megszűnése	71
Jogutód nélküli megszűnés	71
2:56. § [A jogutód nélküli megszűnés esetei]	71
Jogutódlással történő megszűnés	71
2:57. § [A jogutódlással való megszűnés]	71
2:58. § [Utaló szabály]	72
5. Cím Jogi személyiség nélküli jogalanyok	72
2:59. § [Jogi személyiség nélküli jogalanyok]	72
Harmadik Rész: Az egyesület	72
1. Cím Általános rendelkezések	72
2:60. § [Az egyesület fogalma]	72
2:61. § [Az egyesület alapítása]	73
2. Cím A tagsági jogviszony	73
2:62. § [Az egyesületi tagsági viszony keletkezése]	73
2:63. § [A tag jogai]	74
2:64. § [A tagsági jogviszony megszűnése]	74
3. Cím Az egyesület szervei	74
2:65. § [A közgyűlés]	74
2:66. § [A közgyűlés összehívása]	75
2:67. § [Az egyesületi közgyűlés hatásköre]	75
2:68. § [Az elnökség]	76

2:69. § [Az elnökség tagjai, a főtitkár]	76
2:70. § [Az ellenőrző bizottság]	76
3. Cím Egyéb rendelkezések	77
2:71. § [Jogorvoslati jogok]	77
2:72. § [Törvényességi felügyelet]	77
2:73. § [Megszűnés jogutódlással]	77
2:74. § [Jogutód nélküli megszűnés]	77
Negyedik Rész: Az alapítvány	78
1. Cím Általános rendelkezések	78
2:75. § [Az alapítvány fogalma]	78
2:76. § [Az alapítvány tevékenységének korlátai]	78
2:77. § [Alapítvány létesítése]	79
2:78. § [Az alapítvány nyilvántartásba vétele]	79
2. Cím Az alapítvány vagyona	79
2:79. § [Az alapítványi célvagyon rendelkezésre bocsátása]	79
2:80. § [Az alapítványi célvagyon felhasználása]	79
2:81. § [A jogutód nélkül megszűnő alapítvány vagyona]	80
3. Cím Kedvezményezettek	80
2:82. § [A kedvezményezett meghatározása]	80
2:83. § [Az alapító és a hozzátartozó mint kedvezményezett]	80
2:84. § [A kedvezményezett alapítvánnyal szemben támasztható igényei]	80
4. Cím Az alapítvány létesítése végintézkedéssel	81
2:85. § [Alapítvány létesítése végintézkedéssel]	81
2:86. § [Alapítvány létesítése meghagyással]	81
2:87. § [A végintézkedéssel létesített alapítvány megghiúsulása]	81
5. Cím Az alapító okirat	82
2:88. § [Az alapító okirat tartalmi elemei]	82
2:89. § [Az alapító okirat szükség szerinti tartalmi elemei]	82
2:90. § [Az alapító okirat módosítása]	82
6. Cím Az alapítói jogok gyakorlása	83
2:91. § [Az alapító számára fenntartható jogok]	83
2:92. § [Az alapítói jogok és kötelezettségek átengedése]	83
7. Cím Az alapítvány szervezete	84
2:93. § [A kuratórium feladata]	84
2:94. § [A kuratórium személyi összetétele]	84
2:95. § [A kuratóriumi tagsággal kapcsolatos előírások]	84
2:96. § [A kuratórium működése]	84

2:97. § [Egyéb alapítványi szervek]	84
8. Cím Az alapítvány megszűnése	85
2:98. § [Az alapítvány megszűnése]	85
2:99. § [Az alapítvány törvényességi felügyelete]	85
2:100. § [Az alapítvány átalakulása]	85
Ötödik Rész: Alapítványi részvénytársaság	86
1. Cím Általános rendelkezések	86
2:101. § [Az alapítványi részvénytársaság fogalma]	86
2:102. § [Az alapítványi részvénytársaság vállalkozás]	86
2:103. § [Az alapítványi részvénytársaság alapítási célja]	86
2:104. § [Az alapítás módja]	87
2:105. § [A közhasznúsági fokozat]	87
2:106. § [Az alapítványi részvénytársaság vagyona]	87
2:107. § [Adományok fogadása]	87
2:108. § [A saját tőke védelme]	87
2:109. § [Az alapítványi részvénytársaság által kibocsátható elsőbbségi részvények]	88
2:110. § [Az elsőbbségi részvény – osztalékra nem jogosít]	89
2:111. § [Az alapítványi részvénytársaság által kibocsátható törzsrészvények]	89
2:112. § [További részvényfajták kibocsátása]	89
2:113. § [A belső részvényesek alapítói előjoga]	90
2. Cím Az alapítványi részvénytársaság alapítása	90
2:114. § [Az alapítványi részvénytársaság jegyzett tőkéje]	90
2:115. § [Az alapszabály]	90
2:116. § [Az alapítványi részvénytársaság cégbejegyzése]	91
3. Cím Az alapítványi részvénytársaság szervezete	91
2:117. § [A közgyűlés]	91
2:118. § [A kuratórium]	92
2:119. § [A kuratórium hatásköre]	93
2:120. § [A cégvezetők]	93
2:121. § [A felügyelő bizottság]	93
2:122. § [A felügyelő bizottság hatásköre]	94
2:123. § [Javadalmazás – közérdekből nyilvános adatok]	94
2:124. § [A könyvvizsgáló]	95
4. Cím Az alapítványi részvénytársaság alaptőkéjének felemelése és leszállítása során irányadó sajátos rendelkezések	95
2:125. § [Az alaptőke felemelése]	95
2:126. § [Az alaptőke leszállítása]	95

5. Cím Az alapítványi részvénytársaság megszűnése	95
2:127. § [A megszűnés esetei]	95
2:128. § [Az alapítványi részvénytársaság megszűnésének kötelező esetei]	96
2:129. § [A megszűnt alapítványi részvénytársaság vagyona]	96

Hatodik rész: A személyhez fűződő jogok **97**

1. Cím Általános szabályok **97**

2:130. § [A személyhez fűződő jogok általános védelme]	97
2:131. § [Az emberi méltóság védelme]	97
2:132. § [Védelem a gyűlöletbeszéddel szemben]	97
2:133. § [A fogyatékkal élők jogvédelme]	98
2:134. § [Az egészséges környezethez való jog]	98
2:135. § [Névviseléshez való jog]	98
2:136. § [A jóhírnévhez való jog]	98
2:137. § [Sajtó-helyreigazítás]	98
2:138. § [A magánszféra tiszteletben tartásához való jog]	99
2:139. § [Személyes adatok védelméhez való jog]	99
2:140. § [Képmáshoz és hangfelvételhez való jog]	99
2:141. § [A magántitokhoz való jog]	100
2:142. § [Az üzleti titokhoz való jog]	100
2:143. § [Kegyeleti jog]	101

3. Cím A személyhez fűződő jogok megsértésének szankciói **101**

2.144. § [A jogsértés szankciói]	101
2:145. § [Sérelemdíj]	102
2:146. § [A személyhez fűződő jogok érvényesítésének módja]	102

HARMADIK KÖNYV: CSALÁDJOG **103**

Első Rész Alapelvek **103**

3:1. § [A családi kapcsolatok védelme]	103
3:2. § [A gyermek érdekében védelme]	103
3:3. § [A házastársak és az élettársak egyenjogúságának elvei]	103
3:4. § [A méltányosság és a gyengébb fél védelmének elve]	103

Második Rész A házasság **103**

1. Cím A házasságkötés **103**

3:5. § [A házasság létrejötte]	103
3:6. § [Nemlétező házasság]	104
3:7. § [Házasság létezésének vagy nem létezésének megállapítása]	104

3:8. § [A házasság megkötése]	104
3:9. § [Alaki szabályok]	104
2. Cím A házasság érvénytelensége	105
I. Fejezet Az érvénytelenségi okok	105
3:10. § [A házasságkötési korhatár]	105
3:11. § [Cselekvőképesség korlátozása bíróság által]	105
3:12. § [Gondnokság alá helyezés nélküli cselekvőképtelen állapot]	106
3:13. § [Rokoni, hozzátartozói kapcsolat]	106
3:14. § [Korábbi házasság vagy bejegyzett élettársi kapcsolat fennállása]	106
II. Fejezet A házasság érvénytelenségének megállapítása	107
3:15. § [A házasság érvénytelenítése]	107
3:16. § [Érvénytelenítési per indításának jogosultsága]	107
3:17. § [A perindítási jogosultság korlátozása]	107
3:18. § [A perindítási jog személyes gyakorlása]	108
3:19. § [Az érvénytelenítési per alperesei]	108
3:20. § [A házasság érvényességének megállapítása]	108
3. Cím A házasság megszűnése	108
3:21. § [A házasság megszűnésének esetei]	108
3:22. § [A házasság megszüntetése és felbontása]	109
3:23. § [Közvetítői eljárás]	109
3:24. § [A házasság felbontása iránti per megindítása]	110
4. Cím A házastársak személyi viszonyai	110
I. Fejezet Általános rendelkezések	110
3:25. § [Együttműködési és támogatási kötelezettség]	110
3:26. § [Közös és önálló döntési jog]	110
3:27. § [A lakóhely megválasztása]	110
II. Fejezet A házastársak névviselése	110
3:28. § [Névviselés a házasságban]	110
3:29. § [Névviselés a házasság megszűnése vagy érvénytelenségének megállapítása után]	111
5. Cím A házastársi tartás	112
3:30. § [A tartásra való jogosultság]	112
3:31. § [A tartásra való érdemtelenség]	112
3:32. § [A tartási képesség]	112
3:33. § [A rokontartás szabályainak alkalmazása]	112

6. Cím Házassági vagyoni jog	113
I. Fejezet Általános rendelkezések	113
3:34. § [A házastársak vagyoni viszonyainak rendezése]	113
3:35. § [A vagyoni jogi rendelkezések időbeli hatálya]	113
3:36. § [Az érvénytelen házasság vagyoni jogi hatásai]	113
II. Fejezet A házastársi vagyoni közösség	114
A házastársi közös vagyoni és a különvagyoni	114
3:37. § [A házastársi közös vagyoni]	114
3:38. § [A házastárs különvagyoni]	114
3:39. § [A különvagyoni terhei és tartozásai]	115
3:40. § [A közös vagyonihoz tartozás vétele]	115
3:41. § [A házastársak közötti egyes szerződések]	115
A vagyoni közösséghez tartozó vagyontárgyak használata és kezelése	116
3:42. § [A vagyoni közösséghez tartozó vagyontárgyak használata és kezelése]	116
3:43. § [A foglalkozás gyakorlásához szükséges és az üzleti célú vagyoni használata és kezelése]	116
3:44. § [Költségek és kiadások viselése]	117
Rendelkezés a közös vagyoni	117
3:45. § [Rendelkezés a közös vagyoni a vagyoni közösség alatt]	117
3:46. § [A házastárs hozzájárulásának vétele]	117
3:47. § [Harmadik személyekkel szembeni felelősség szerződés esetén]	118
3:48. § [Harmadik személlyel szembeni felelősség jogalap nélküli gazdagodás alapján]	118
3:49. § [A közös vagyoni való rendelkezés a házassági vagyoni közösség megszűnése és a közös vagyoni megosztása közötti időben]	118
3:50. § [A közös lakásra és a társaság vagyoni hozzájárulásra vonatkozó szabályok]	119
3:51. § [A házastárs hozzájárulása nélkül kötött szerződés]	119
3:52. § [A házastárssal szembeni felelősség szerződés esetén]	119
A vagyoni közösség megszűnése	119
3:53. § [A vagyoni közösség megszűnése]	119
3:54. § [A vagyoni közösség bírósági megszüntetése]	119
3:55. § [A vagyoni közösség bírósági megszüntetésének jogkövetkezményei]	120
3:56. § [A vagyoni közösség bírósági helyreállítása]	120
A házastársi közös vagyoni megosztása	120
3:57. § [A közös vagyoni megosztása]	120
3:58. § [A közös vagyoni igények egységes és méltányos rendezése]	121
3:59. § [A közös vagyoni és a különvagyoni közötti megtérítési igények]	121
3:60. § [A közös vagyoni hányad értéke és kiadása]	121
3:61. § [A vagyontárgyak és a tartozások szétosztása]	122

3:62. § [A különvagyon kiadása]	122
III. Fejezet A házassági vagyoni szerződés	122
Általános rendelkezések	122
3:63. § [A házassági vagyoni szerződés tartalma]	122
3:64. § [A szerződés megkötésének feltételei]	123
3:65. § [A szerződés alakja és nyilvántartása/A szerződés alakja]	123
3:66. § [A szerződés módosítása és megszüntetése]	123
3:67. § [Harmadik személyek védelme]	124
3:68. § [Halál esetére rendelkező szerződés]	124
Közszerzeményi rendszer	124
3:69. § [A közszerzeményi rendszer]	124
3:70. § [A házastárs közszerzeményi részesedésének védelme]	125
3:71. § [A közszerzemény megosztása]	125
3:72. § [A vagyonekülönítési rendszer]	126
3:73. § [A vagyontárgyak használata és kezelése; tartozások, költségek és kiadások viselése]	126
A szerződés megszűnése	126
3:74. § [A szerződés megszűnésének esetei]	126
3:75. § [Elszámolás, vagyonmegosztás]	127
IV. Fejezet A házastársi közös lakás használatának rendezése	127
3:76. § [A házastársi közös lakás]	127
3:77. § [A közös lakással való rendelkezés korlátai]	127
3:78. § [A használat szerződéses rendezése]	128
3:79. § [A gyermek lakáshasználati jogának figyelembe vétele]	128
3:80. § [A használat rendezése az életközösség megszűnése után]	128
3:81. § [A közös jogcímen lakott lakás használatának megosztása és a megosztás mellőzése]	129
3:82. § [Az egyik házastárs használati jogának megszüntetése]	129
3:83. § [Az egyik házastárs kizárólagos jogcíme alapján lakott lakás használatának rendezése]	130
3:84. § [A lakáshasználati jog ellenértékének megtérítése]	130
3:85. § [A lakáshasználat újrendezése]	131
Harmadik Rész Az élettársi jogviszony	131
1. Cím Általános rendelkezések	131
3:86. § [Az élettársi jogviszony]	131
3:87. § [Az élettársi jogviszony létrejötte és megszűnése]	131
3:88. § [Az élettársi jogviszony családjogi hatásai]	131

2. Cím Az élettársi tartás	132
3:89. § [Az élettársi tartásra való jogosultság]	132
3:90. § [A tartásra való érdemtelenység]	132
3:91. § [A tartási képesség]	132
3:92. § [A tartás sorrendje az élettárs és a házastárs között]	133
3:93. § [A rokontartás szabályainak alkalmazása]	133
3. Cím Az élettársak vagyoni viszonyai	133
3:94. § [Az élettársi vagyoni szerződés]	133
3:95. § [Élettársak közti törvényes vagyoni rendszer]	134
4. Cím Az élettársak lakáshasználatának rendezése	134
3:96. § [A lakáshasználat szerződéses rendezése]	134
3:97. § [A lakáshasználat bírói rendezése]	134
3:98. § [Az élettársak közös jogcíme alapján lakott lakás használatának rendezése]	135
3:99. § [Az élettárs feljogosítása a másik élettárs kizárólagos jogcíme alapján lakott lakás használatára]	135
3:100. § [A lakáshasználat újrendezése]	135
5. Cím A bejegyzett élettársi kapcsolat	136
3:101. § [A bejegyzett élettársi kapcsolat]	136
Negyedik Rész A rokonság	137
1. Cím A rokoni kapcsolat	137
3:102. § [A rokoni kapcsolat]	137
3:103. § [A rokoni kapcsolatok alapjai]	137
2. Cím A leszármazáson alapuló rokoni kapcsolat	137
I. Fejezet Az apai jogállás keletkezése	137
3:104. § [Apai jogállást keletkeztető tények]	137
3:105. § [Házassági köteléken alapuló vélelem]	138
3:106. § [Reprodukciós eljáráson alapuló vélelem]	138
3:107. § [Apai elismerő nyilatkozaton alapuló vélelem]	138
3:108. § [Bírói határozaton alapuló vélelem]	139
3:109. § [Az apaság megállapítása iránti per indítására jogosultak]	140
3:110. § [A perindítás személyessége]	140
3:111. § [Az apaság megállapítása iránti per alperesei]	140
II. Fejezet Az apaság vélelmének megtámadása	141
3:112. § [Az apasági vélelem megtámadásának okai]	141
3:113. § [A vélelem megtámadásának kizártsága]	141

3:114. § [A vélelem megtámadására jogosultak]	141
3:115. § [A perindítás személyessége]	142
3:116. § [A megtámadási határidők]	142
3:117. § [A megtámadási per alperesei; az ítélet hatálya]	142
3:118. § [Névviselés és kapcsolattartás a vélelem megdöntése után]	143
3:119. § [Az apaság vélelmének megdöntése nemperes eljárásban]	143
III. Fejezet Az anyai jogállás	143
3:120. § [Az anyai jogállás]	143
3:121. § [Negatív megállapítási per]	144
3:122. § [A perindítás személyessége]	144
3:123. § [Az anyasági per alperesei]	144
3. Cím Az örökbefogadás	145
I. Fejezet Az örökbefogadás célja és feltételei	145
3:124. § [Az örökbefogadás célja]	145
3:125. § [Az örökbefogadás általános feltételei]	145
3:126. § [Az örökbefogadó személye]	146
3:127. § [Az örökbefogadásra való alkalmasság megállapítása]	146
3:128. § [Az örökbefogadható gyermek]	147
3:129. § [Az örökbefogadhatónak nyilvánítás]	147
3:130. § [Szülői hozzájárulás nyílt és titkos örökbefogadáshoz]	147
3:131. § [Örökbefogadás szülői hozzájárulás nélkül]	148
3:132. § [Örökbefogadás előtti gondozás]	148
3:133. § [Külföldre történő örökbeadás]	149
3:134. § [A haszonszerzés tilalma]	149
3:135. § [Az örökbefogadás létrejötte]	149
II. Fejezet az örökbefogadás joghatásai	149
3:136. § [Gyermekek jogállás az örökbefogadó családjában]	149
3:137. § [Joghatás a leszármazásból eredő jogokra és kötelezettségekre]	150
3:138. § [Az örökbefogadott neve]	150
3:139. § [A vérségi származás megismeréséhez fűződő jog]	151
III. Fejezet Az örökbefogadás hatálytalanná válása és felbontása	151
3:140. § [Az örökbefogadás hatálytalanná válása]	151
3:141. § [Az örökbefogadás felbontása kölcsönös kérelemre]	152
3:142. § [Az örökbefogadás felbontása egyoldalú kérelemre]	152
3:143. § [A felbontó ítélet hatálya]	152
3:144. § [Az örökbefogadást felbontó határozat hatálya]	153
3:145. § [Névviselés az örökbefogadás felbontása esetén]	153
3:146. § [A meghalt örökbefogadó után megszerzett jogok védelme]	153
3:147. § [Az örökbefogadás megszűnésének egyes jogi hatásai]	153

IV. Fejezet Az örökbefogadással kapcsolatos jognyilatkozatok	153
3:148. § [Az örökbefogadással kapcsolatos jognyilatkozatok]	153
4. Cím A szülői felügyelet	154
I. Fejezet A szülői felügyelet általános szabályai	154
3:149. § [A kiskorú jogállása]	154
3:150. § [A szülői felügyelet gyakorlásának elvei]	154
3:151. § [A gyermek bevonása a döntésekbe]	154
3:152. § [A szülői felügyelet korlátozásának kivételessége]	155
II. Fejezet A szülői felügyelet tartalma	155
A gyermek nevének meghatározása	155
3:153. § [A gyermek nevének meghatározása]	155
3:154. § [Gyámhatósági névmegállapítás]	156
A gyermek gondozása és nevelése	156
3:155. § [A gyermek gondozása és nevelése]	156
3:156. § [A gyermek nevelésének és életpályájának megválasztása]	157
3:157. § [A gyermekkel tényleges családi kapcsolatban álló részvétele a gyermek gondozásában és nevelésében]	157
A gyermek vagyonának kezelése	157
3:158. § [A gyermek vagyonának kezelői]	157
3:159. § [A szülő egyedüli vagyonkezelői joga]	157
3:160. § [A gyermek vagyonának és jövedelmének felhasználása]	158
3:161. § [Felelősség a vagyonkezelésért]	158
3:162. § [A szülők vagyonkezelői jogának korlátozása]	158
3:163. § [A gyermek vagyonának kiadása]	158
A gyermek törvényes képviselője	159
3:164. § [A gyermek törvényes képviselője]	159
3:165. § [A szülői törvényes képviselő kizártsága a jognyilatkozat személyessége miatt]	159
3:166. § [A szülői törvényes képviselő kizártsága érdekellentét miatt]	159
III. Fejezet A szülői felügyelet gyakorlása	159
A szülők megállapodása a szülői felügyelet gyakorlásáról	159
3:167. § [A szülői felügyelet közös gyakorlása]	159
3:168. § [A különélő szülők megállapodása a felügyeletről]	160
3:169. § [Döntés a közös szülői felügyelet gyakorlásával összefüggő vitában]	160
A szülői felügyelet gyakorlásának bírósági rendezése	160
3:170. § [A szülői felügyelet gyakorlásának bírósági rendezése]	160
3:171. § [A különélő szülő feljogosítása egyes szülői felügyeleti jogok gyakorlására]	160
3:172. § [A gyermek elhelyezése harmadik személynél]	161
3:173. § [A szülői felügyelet gyakorlásának és a gyermek elhelyezésének megváltoztatása]	161

3:174. § [A szülői felügyelet gyakorlásának rendezése és a gyermek harmadik személynél történő elhelyezése iránti per]	161
A gyermekétől különülő szülő jogai és kötelezettségei	162
3:175. § [A szülők együttműködési kötelezettsége]	162
3:176. § [A gyermekkel együttélő szülő tájékoztatási kötelezettsége]	162
3:177. § [Közösen gyakorolt felügyeleti jogok]	162
3:178. § [A különülő szülő tájékoztatási kötelezettsége]	162
3:179. § [Közvetítői eljárás]	162
A kapcsolattartás	163
3:180. § [A kapcsolattartás joga]	163
3:181. § [Kapcsolattartásra jogosult más hozzátartozók]	163
3:182. § [A kapcsolattartási jog tartalma]	164
3:183. § [A kapcsolattartás rendezése]	164
3:184. § [Tájékoztatási kötelezettség; az elmaradt kapcsolattartás pótlása]	164
3:185. § [Felelősség a kapcsolattartás akadályozásáért]	165
3:186. § [A kapcsolattartási jog korlátozása és megvonása]	165
3:187. § [A kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtása]	165
IV. Fejezet A szülői felügyeleti jog szünetelése és megszűnése	165
A szülői felügyeleti jog szünetelése	165
3:188. § [A szülői felügyeleti jog szünetelése]	165
A családbafogadás	166
3:189. § [A családbafogadás]	166
3:190. § [A szülő jogai és kötelezettségei családbafogadás esetén]	166
3:191. § [A családbafogadás felülvizsgálata]	166
A szülői felügyeleti jog megszűnése	167
3:192. § [A szülői felügyeleti jog megszűnése]	167
3:193. § [A szülői felügyeleti jog bírósági megszüntetése]	167
3:194. § [A szülői felügyeleti jog bírósági visszaállítása]	168
3:195. § [A szülői felügyeleti jog megszüntetése és visszaállítása iránti per indítására jogosultak és a per alperesei]	168
5. Cím A rokонтartás	168
I. Fejezet A rokонтartás közös szabályai	168
3:196. § [A rokонтartásra való jogosultság]	168
3:197. § [A tartási képesség]	169
3:198. § [A tartási kötelezettség sorrendje]	169
3:199. § [A mostohagyermek tartása]	169
3:200. § [A mostohaszülő és a nevelőszülő tartása]	170
3:201. § [A tartás sorrendje a gyermekek és a szülők között]	170
3:202. § [A tartási kötelezettség teljesítése]	170
3:203. § [A tartásra való jogosultság sorrendje]	170
3:204. § [Eltérés a sorrendtől]	171
3:205. § [A tartás mértékének és módjának meghatározása]	171
3:206. § [A tartás mértéke]	171

3:207. § [A tartás módja]	171
3:208. § [A tartásdíj megállapítása]	172
3:209. § [Tartással kapcsolatos per]	172
3:210. § [A tartás időtartama]	172
3:211. § [A tartás mértékének módosítása]	172
3:212. § [A tartási kötelezettség megszüntetése]	172
3:213. § [A tartási kötelezettség megszűnése]	173
II. Fejezet A kiskorú gyermek tartása	173
3:214. § [A rokontartás szabályainak alkalmazása]	173
3:215. § [A rászorultság vétele]	173
3:216. § [A szülő tartási kötelezettsége]	173
3:217. § [A gyermektartás módja]	173
3:218. § [A szülők megegyezése a gyermektartásról]	174
3:219. § [A gyermektartásdíj bírósági megállapítása]	174
III. Fejezet A továbbtanuló nagykorú gyermek tartása	175
3:220. § [A rokontartásra, és a kiskorú gyermek tartására vonatkozó szabályok alkalmazása]	175
3:221. § [A nagykorú gyermek tartásra való jogosultsága]	175
3:222. § [A tartásdíj mértéke]	175
3:223. § [Tájékoztatási kötelezettség a tanulmányok folytatásáról]	176
Ötödik Rész A gyámság	176
1. Cím A gyámrendelés	176
3:224. § [Gyámság alatt álló kiskorú]	176
3:225. § [A gyám feladatköre]	176
3:226. § [A gyámrendelés szükségességének bejelentése]	176
3:227. § [Nevezett gyám]	176
3:228. § [Rendelt gyám]	177
3:229. § [Ítéloképes gyermek véleményének figyelembe vétele]	177
3:230. § [Kötelező gyámrendelés]	177
3:231. § [Gyermekevédelmi gyámság]	177
3:232. § [Többes gyámrendelés]	178
3:233. § [A gyámság viselésének feltételei]	178
3:234. § [Kizárás a gyámság viseléséből]	178
2. Cím A gyámság gyakorlása	179
3:235. § [A gyámság gyakorlása]	179
3:236. § [A gyám jogkörének korlátai]	179
3:237. § [A gyám vagyonezével kapcsolatos jogai és kötelezettségei]	179
3:238. § [Gyámhatósági felügyelet a gyám működése felett]	180
3:239. § [A gyám költségeinek és kiadásainak megtérítése]	180

3:240. § [A gyám számadási kötelezettsége]	180
3. Cím A gyámságnak és a gyám tisztségének megszűnése	181
3:241. § [A gyámságnak és a gyám tisztségének megszűnése]	181
3:242. § [A gyám felmentése]	181
3:243. § [A gyám elmozdítása]	181
3:244. § [A gyám kötelezettségei a gyámi tisztség megszűnésekor]	182
3:245. § [A gyám kártérítési felelőssége]	182
3:246. § [A gyámság és a gyámolt közti vitás követelések érvényesítése]	182
NEGYEDIK KÖNYV: A DOLOGI JOG	183
Első Rész: A birtok	183
1. Cím A birtok és a birtokvédelem	183
I. Fejezet A birtok. A birtok megszerzése és elvesztése	183
4:1. § [Birtokos]	183
4:2. § [Birtokátruházás]	183
4:3. § [A birtok elvesztése]	184
II. Fejezet A birtokvédelem	184
4:4. § [A birtokost megillető birtokvédelem]	184
4:5. § [Önhatalom]	184
4:6. § [Birtokvédelem közigazgatási úton]	185
4:7. § [Birtokper]	185
2. Cím Jogalap nélküli birtoklás	185
4:8. § [A jogalap nélküli birtokos helyzete és kiadási kötelezettsége]	185
4:9. § [A jogalap nélkül birtokos megtérítési igénye és elviteli joga]	186
4:10. § [A dolog hasznainak kiadása és a jogalap nélküli birtokos felelőssége]	186
4:11. § [A jogalap nélküli birtokos joga a dolog értékesítésére és felhasználására]	187
Mások Rész A tulajdonjog	187
1. Cím A tulajdonjog általános szabályai	187
I. Fejezet A tulajdonjog általában	187
4:12. § [A tulajdonjog]	187
II. Fejezet A tulajdonjog tárgyai	187
4:13. § [A tulajdonjog tárgyai]	187
4:14. § [Alkotórész]	188

4:15. § [Tartozék]	188
4:16. § [Az ingatlanon fennálló tulajdonjog terjedelme]	188
4:17. § [Az épület és a föld tulajdonjoga]	188
4:18. § [A földhasználat szerződéses szabályozásának lehetősége a föld és az épület tulajdonosa között]	188
4:19. § [Elővásárlási jog az épület és a föld elváló tulajdona esetén]	189
III. Fejezet A köztulajdon	189
4:20. § [A köztulajdon]	189
2. Cím A tulajdonjog tartalma és védelme	189
I. Fejezet A birtokláshoz való jog	189
4:21. § [A birtoklás joga]	189
II. Fejezet A használat és a hasznok szedésének joga	190
Általános szabályok	190
4:22. § [A használat és a hasznok szedésének joga]	190
4:23. § [A dolog használatának általános magánjogi korlátja]	190
Szomszédjogok	190
4:24. § [A földtámasz joga]	190
4:25. § [A lehulló gyümölcsök felszedésének joga]	190
4:26. § [A szomszédos telek igénybevétele]	190
4:27. § [A közös határ használata és fenntartása]	191
4:28. § [A határon álló fa és bokor gyümölcsei]	191
4:29. § [A tilosban talált állat]	191
4:30. § [Eltérés a szomszédjogi rendelkezésektől]	191
A használat különös esetei	191
4:31. § [A szükséghelyzet]	191
4:32. § [A közérdekű használat]	192
Túlépítés	192
4:33. § [A jóhiszemű túlépítés]	192
4:34. § [A rosszhiszemű túlépítés]	192
III. Fejezet A rendelkezési jog	193
A rendelkezési jog általános szabályai	193
4:35. § [A rendelkezési jog általános szabályai]	193
Az elidegenítési és terhelési tilalom	193
4:36. § [Elidegenítési és terhelési tilalom alapítása]	193
4:37. § [Az elidegenítési és terhelési tilalom hatása]	194
4:38. § [Elidegenítési és terhelési tilalom jogszabály vagy bírósági határozat alapján]	194
4:39. § [Az elidegenítési és terhelési tilalomba ütköző rendelkezés ingatlan-nyilvántartási bejegyezhetősége]	194

IV. Fejezet A tulajdonjog védelme	194
4:40. § [A tulajdoni igények elévülésének kizártsága]	194
4:41. § [A tulajdonjog védelme]	194
4:42. § [Ingatlan-nyilvántartási igény]	195
3. Cím A tulajdonjog megszerzése	195
I. Fejezet Tulajdonszerzés átruházással	195
4:43. § [Tulajdonostól való tulajdonszerzés]	195
4:44. § [Tulajdonszerzés nem tulajdonostól]	195
4:45. § [Az átruházás]	195
4:46. § [Tulajdonszerzés pénzen és értékpapíron]	195
II. Fejezet Tulajdonszerzés hatósági határozattal és hatósági árverés útján	196
4:47. § [A hatósági határozat vagy hatósági árverés útján való szerzés]	196
4:48. § [A tulajdonjog megszerzése és a dolgot terhelő jogok sorsa hatósági határozattal való tulajdonszerzés esetén]	196
4:49. § [Az állam kártalanítás nélküli tulajdonszerzése hatósági határozattal]	196
III. Fejezet A kisajátítás	196
4:50. § [Kisajátítás]	196
IV. Fejezet Az elbirtoklás	197
4:51. § [Az elbirtoklás feltételei]	197
4:52. § [A jogcímes elbirtoklás]	197
4:53. § [Jogutódlás az elbirtoklásban]	197
4:54. § [Az elbirtoklás kizártsága]	197
4:55. § [Az elbirtoklási idő nyugvása]	197
4:56. § [Az elbirtoklás megszakadása]	198
4:57. § [A dolgot terhelő jogok hatása az elbirtoklásra és sorsuk elbirtoklás esetén]	198
V. Fejezet Tulajdonszerzés terméken, terményen és szaporulaton	198
4:58. § [Tulajdonszerzés terméken, terményen és szaporulaton]	198
VI. Fejezet A növedék	199
4:59. § [Tulajdonszerzés a növedéken]	199
VII. Fejezet Tulajdonszerzés gazdátlan javakon]	199
4:60. § [Tulajdonszerzés a gazdátlan dolgokon]	199
VIII. Fejezet A vadak és a halak tulajdonjogának megszerzése	199
4:61. § [Tulajdonszerzés vadakon és halakon]	199

IX. Fejezet A találás	200
4:62. § [A találással való tulajdonszerzés feltételei]	200
4:63. § [A találó kötelezettsége]	200
4:64. § [A jegyző kötelezettsége]	200
4:65. § [A találó jogainak korlátai és a dolgot terhelő jogok sorsa]	200
4:66. § [A talált dolog értékesítése]	201
4:67. § [Közönség számára nyitva álló helyen talált dolog]	201
4:68. § [A nem eltartható vagy nem megőrizhető dolog esetén követendő eljárás]	201
4:69. § [Az eredeti tulajdonos jogai]	201
4:70. § [Találódíj iránti igény]	201
4:71. § [A tulajdonjog és az értékesítés során befolyt vételár sorsa, ha a jogosult nem jelentkezik]	202
4:72. § [Kincstalálás]	202
X. Fejezet A feldolgozás, az átalakítás, az egyesülés, a hozzáépítés, az átépítés, a beépítés és a ráépítés	202
4:73. § [Feldolgozás és átalakítás]	202
4:74. § [Egyesülés és vegyülés]	203
4:75. § [A feldolgozott, az átalakított, az egyesült vagy összevegyült dolog értékesítése]	203
4:76. § [Hozzáépítés és átépítés]	204
4:77. § [Beépítés]	204
4:78. § [Tulajdonszerzés ráépítéssel]	204
4:79. § [Rosszhiszemű ráépítés]	205
4:80. § [Közös tulajdonra vonatkozó szabályok]	205
4. Cím Közös tulajdon és társasház	205
I. Fejezet A közös tulajdon	205
4:81. § [A közös tulajdon fogalma]	205
4:82. § [A tulajdonostársak joga a birtoklásra és használatra]	205
4:83. § [A közös tulajdon hasznainak szedése, költségviselés és veszélyviselés]	205
4:84. § [A közös tulajdon állagának megóvása]	206
4:85. § [Több dologból létrejövő közös tulajdon anyagain fennálló jogok sorsa]	206
4:86. § [Határozathozatal]	206
4:87. § [A szótöbbséggel hozott határozat bíróság előtti megtámadása]	207
4:88. § [Rendelkezési jog a saját tulajdoni hányaddal]	207
4:89. § [Elővásárlási, előbérleti és előhaszonbérleti jog]	207
4:90. § [A közös tulajdonjog védelme]	207
4:91. § [A közös tulajdon megszüntetése iránti igény]	207
4:92. § [A közös tulajdon megszüntetésének módozatai]	208
4:93. § [A közös tulajdon megszüntetésének részletes szabályai]	208

II. Fejezet A társasház	209
4:94. § [A társasház]	209
Harmadik Rész A korlátolt dologi jogok	209
1. Cím A zálogjog	209
I. Fejezet A zálogjog alapítása	209
4:95. § [A zálogjog létrejötte]	209
4:96. § [A zálogjog alapítása]	210
4:97. § [A zálogszerződés]	210
4:98. § [Fogyasztói zálogszerződés]	210
4:99. § [Törvényes zálogjog]	211
4:100. § [Tulajdonjog, jog, követelés biztosítéki célú átruházása]	211
4:101. § [A jelzálogjog bejegyzése]	211
4:102. § [A birtokátruházás a kezizálogjog alkalmazásában]	212
4:103. § [A birtokátruházás bankszámla-követelés, értékpapír és pénzpiaci eszközök esetében]	212
II. Fejezet A zálogjoggal biztosított követelés	213
4:104. § [A zálogjoggal biztosítható követelés]	213
4:105. § [A zálogtárggyal való helytállás terjedelme]	213
4:106. § [A biztosított követelés átruházása]	213
III. Fejezet A zálogjog tárgya	213
4:107. § [A zálogjog tárgya]	213
4:108. § [A körülírással meghatározott zálogtárgy]	214
4:109. § [A zálogtárgy hasznai]	214
4:110. § [A zálogtárgy helyébe lépő dolog vagy más érték]	214
4:111. § [Zálogjog több zálogtárgyon: egyetemleges zálogjog]	215
IV. Fejezet A felek jogai és kötelezettségei a kielégítési jog megnyílta előtt	215
4:112. § [A kezizálogjog tárgyának használata és hasznosítása]	215
4:113. § [Rendhagyó zálogjog]	216
4:114. § [A kezizálogfedezet védelme]	216
4:115. § [A jelzálogjog tárgyának használata és hasznosítása]	216
4:116. § [A jelzálogfedezet védelme]	217
4:117. § [Az elzálogosított követelés kötelezettjének jogai és kötelezettségei]	217
4:118. § [Az elzálogosított követelés mint zálogfedezet védelme]	217
4:119. § [A számlavezető bank jogai és kötelezettségei]	218
V. Fejezet A személyes kötelezettől különböző zálogkötelezett helyzete	218
4:120. § [A személyes kötelezettől különböző zálogkötelezett helyzete]	218

VI. Fejezet A zálogjogosulti meghatalmazott	219
4:121. § [A zálogjogosulti meghatalmazott kijelölése]	219
4:122. § [A zálogjogosulti meghatalmazott kijelölésének harmadik személyekkel szembeni hatályossága]	219
4:123. § [A zálogjogosulti meghatalmazott jogai és kötelezettségei]	219
4:124. § [A zálogjogosulti meghatalmazott által kezelt különvagyon]	219
4:125. § [A zálogjogosulti meghatalmazás visszavonása]	220
VII. Fejezet A zálogjogi nyilvántartás	220
4:126. § [A zálogjogi nyilvántartás alapelvei]	20
4:127. § [A zálogjogi nyilvántartás vezetése]	220
4:128. § [A zálogjog bejegyzése]	220
4:129. § [A zálogjogi nyilvántartás tartalma]	221
VIII. Fejezet A zálogjogok rangsora	221
4:130. § [A zálogjog megalapításához kötődő rangsor elve]	221
4:131. § [Bankszámla-követelést vagy értékpapírt terhelő zálogjogok közötti rangsor]	221
4:132. § [A zálogjogi nyilvántartásba bejegyzett zálogjog tárgyainak változása]	221
4:133. § [A rendelkezési jog korábbi jogosultja által alapított zálogjog]	221
4:134. § [A zálogtárgy helyébe lépő vagy a zálogfedezet kiegészítésére adott tárgyon fennálló zálogjog ranghelye]	222
4:135. § [Ranghely-szerződés]	222
4:136. § [A zálogjog ranghelyének előzetes biztosítása]	222
4:137. § [Rendelkezés a megszűnt zálogjog ranghelyével]	222
IX. Fejezet A zálogjog érvényesítése	223
A kielégítési jog gyakorlásának általános szabályai	223
4:138. § [A kielégítési jog]	223
4:139. § [A kielégítési jog gyakorlásának módjai]	223
4:140. § [A kielégítési jog gyakorlása fogyasztói zálogszerződés esetében]	223
4:141. § [A zálogjog érvényesítésének átvételéhez való jog]	224
4:142. § [A zálogtárgy visszaváltásának joga]	224
4:143. § [A kielégítési jog gyakorlásának felfüggesztése vagy korlátozása nemperes eljárásban]	224
4:144. § [A zálogjogosult felelőssége a kielégítési jog gyakorlása során okozott károkért]	224
A zálogtárgy zálogjogosult általi értékesítése	225
4:145. § [A zálogtárgy birtoklásához való jog]	225
4:146. § [Az előzetes értesítés]	225
4:147. § [A kereskedelmi ésszerűség követelménye]	226
4:148. § [Az értékesítés]	226
4:149. § [Elszámolás, az értékesítés bevételeinek felosztása]	227

A zálogtárgy tulajdonjogának a zálogjogosult által történő megszerzése	227
4:150. § [A zálogtárgy tulajdonjogának a zálogjogosult által történő megszerzése]	227
4:151. § [A közvetlen kielégítés joga]	228
Az elzálogosított követelés érvényesítése	229
4:152. § [Az elzálogosított követelés érvényesítése]	229
4:153. § [A bankszámla-követelést terhelő jelzálogjog érvényesítése]	229
4:154. § [Az elzálogosított követelést biztosító mellékkötelezettségek érvényesítése]	229
X. Fejezet A zálogjog megszűnése	229
4:155. § [A zálogjog megszűnése]	229
4:156. § [A zálogjogi nyilvántartásba bejegyzett zálogjogtól mentes tulajdonszerzés]	230
4:157. § [A zálogjogosult kötelezettsége a zálogjoggal biztosított követelés megszűntekor]	230
XI. Fejezet A vagyont terhelő zálogjog	231
4:158. § [A vagyont terhelő zálogjog]	231
4:159. § [A vagyont terhelő zálogjog átalakítása]	231
4:160. § [A zálogfedezet védelme]	232
4:161. § [A jelzálogjogra vonatkozó rendelkezések megfelelő alkalmazása]	232
3. Cím Az önálló zálogjog	232
4:162. § [Az önálló zálogjog]	232
4:163. § [A biztosítéki szerződés]	232
4:164. § [Az önálló zálogjog átváltoztatása]	233
4:165. § [Az önálló zálogjog átruházása]	233
4:166. § [Az önálló zálogjog érvényesítése]	233
4:167. § [Az önálló zálogjog törlése, harmadik személy javára való átjegyzése]	233
4:168. § [A zálogjogra vonatkozó rendelkezések megfelelő alkalmazása]	234
4. Cím A használati jogok	234
I. Fejezet A földhasználat	234
4:169. § [Földhasználati jog a föld és az épület szétváló tulajdonjoga esetén]	234
II. Fejezet A haszonélvezet és a használat	234
4:170. § [A haszonélvezet meghatározása]	234
4:171. § [A haszonélvezet keletkezése]	234
4:172. § [A haszonélvezeti jog gyakorlása több jogosult	

esetében és a haszonélvezet átruházása]	235
4:173. § [A haszonélvező jogai és kötelezettségei a haszonélvezet fennállása alatt]	235
4:174. § [A költségek viselése]	236
4:175. § [A rendhagyó haszonélvezet]	236
4:176. § [A tulajdonos jogai a haszonélvezet fennállása alatt]	236
4:177. § [Tagsági jog mint a haszonélvezet tárgya]	236
4:178. § [A haszonélvezet tárgyának elpusztulása]	237
4:179. § [A haszonélvezet megszűnése]	237
4:180. § [A haszonélvező kötelezettségei a haszonélvezet megszűnése esetén]	237
III. Fejezet A jog és követés haszonélvezetére vonatkozó különös szabályok	238
4:181. § [A jogok mint haszonélvezet tárgyai]	238
4:182. § [A jog haszonélvezőjének jogállása]	238
4:183. § [A követelés haszonélvezőjének jogállása]	238
IV. Fejezet A használat	238
4:184. § [A használat]	238
V. Fejezet A bizalmi vagyonkezelés	239
4:185. § [A bizalmi vagyonkezelői jog keletkezése]	239
4:186. § [A bizalmi vagyonkezelői jog tartalma]	239
4:187. § [A bizalmi vagyonkezelő kötelezettségei]	240
4:188. § [A bizalmi vagyonkezelő felelőssége közreműködő igénybevételeért]	240
4:189. § [A tulajdonos jogai a bizalmi vagyonkezelői jog fennállása alatt]	240
4:190. § [A bizalmi vagyonkezelői jog megszűnése]	241
4:191. § [A bizalmi vagyonkezelésre irányadó szabályok]	242
3. Cím Szolgálat és közérdekű használat	242
I. Fejezet A telki szolgálat	242
4:192. § [A telki szolgálat fogalma]	242
4:193. § [A telki szolgálat létrejötte]	242
4:194. § [A telki szolgálat gyakorlása]	242
4:195. § [A telki szolgálat megszűnése]	243
II. Fejezet Közérdekű használat	243
4:196. § [A közérdekű használati jog]	243
Negyedik Rész Az ingatlan-nyilvántartás	243
1. Cím Az ingatlan-nyilvántartás és annak elvei	243
4:197. § [Az ingatlan-nyilvántartás]	243

4:198. § [Az ingatlan-nyilvántartás nyilvánossága]	243
4:199. § [Az ingatlan-nyilvántartás közhitelessége]	243
4:200. § [Az okirati elv]	244
4:201. § [A bejegyzési elv]	244
4.202. § [A rangsor elve]	245
2. Cím Az ingatlan-nyilvántartási közhitelesség tartalma	245
4:203. § [Az ingatlan-nyilvántartási közhitelesség tartalma]	245
4.204. § [Az ingatlan-nyilvántartásban bízó jóhiszemű személyek helyzete]	245
4:205. § [Az ingatlan-nyilvántartás teljessége]	246
4:206. § [Jóhiszeműen és ellenérték fejében szerzők védelme]	246
4:207. § [Az ingatlan-nyilvántartáson kívül jogot szerző jogállása]	246
4:208. § [Az ingatlan-nyilvántartás hatályának kiterjesztése]	246
4:209. § [A kataszteri adatok irányadó jellege]	247
3. Cím Bejegyzés, előjegyzés és feljegyzés; a rangsor és a ranghely	247
4.210. § [A bejegyzés]	247
4:211. § [Az előjegyzés]	248
4:212. § [A feljegyzés]	248
4:213. § [A rangsor és a ranghely]	248
4:214. § [A jog tartalmának megváltozása]	249
4. Cím Az ingatlan-nyilvántartás helyesbítése; a törlési és a kiigazítási kereset	249
4:215. § [Az ingatlan-nyilvántartás helyesbítése]	249
4:216. § [Bejegyzés törlése]	249
4:217. § [A törlési és kiigazítási követelés érvényesítése]	249
4:218. § [Bejegyeztetési kötelezettség]	250
4:219. § [A bejegyzés kijavítása]	250
4:220. § [A jóhiszemű személlyel szembeni jogérvényesítés korlátai]	250
ÖTÖDIK KÖNYV: KÖTELMI JOG	252
Első Rész: A kötelek közös szabályai	252
1. Cím: Általános rendelkezések	252
I. Fejezet: A kötelelem keletkezése és megszűnése	252
5:1. § [A kötelelem]	252
5:2. § [A kötelelemkeletkező tények]	252
5:3. § [A kötelelem megszűnése]	252

II. Fejezet: A határidők számítása. Az elévülés és a jogvesztő határidő	253
5:4. § [A határidők számítása]	253
5:5. § [Az időmúlás joghatása]	253
5:6. § [Elévülés]	254
5:7. § [Az elévülés joghatásai]	254
5:8. § [Az elévülés nyugvása]	254
5:9. § [Az elévülés megszakítása]	254
III. Fejezet Tartozáselismerés. Egyezség	255
5:10. § [Tartozáselismerés]	255
5:11. § [Egyezség]	255
2. Cím Többalanyú kötelmek	255
I. Fejezet Több kötelezett a kötelemben	255
5:12. § [Osztott kötelezettség]	255
5:13. § [Egyetemleges kötelezettség]	256
5:14. § [Az egyetemleges kötelezettek egymás közti viszonya]	256
II. Fejezet Több jogosult a kötelemben	256
5:15. § [Több jogosult osztható szolgáltatás esetében]	256
5:16. § [Jogosulti együttesség]	257
5:17. § [A jogosultak egyetemlegessége]	257
3. Cím A kötelelem teljesítése	257
I. Fejezet Általános rendelkezések	257
5:18. § [A teljesítés általános szabálya]	257
5:19. § [A teljesítés ideje]	257
5:20. § [A teljesítés helye]	258
5:21. § [Elszámolás több tartozás esetén]	258
II. Fejezet Pénztartozás teljesítése	259
5:22. § [Pénztartozás teljesítésének módja]	259
5:23. § [Pénztartozás teljesítésének helye]	259
5:24. § [Kamat]	260
III. Fejezet Beszámítás	260
5:25. § [Pénzkövetelések beszámítása]	260
5:26. § [Pénzkövetelések beszámításának korlátai]	260
5:27. § [A beszámítás kizártsága]	261
5:28. § [A beszámítás szabályainak alkalmazása nem pénzkövetelés esetén]	261

IV. Fejezet A teljesítés egyéb, sajátos esetei	261
5:29. § [Letét útján való teljesítés]	261
5:30. § [Harmadik személy részéről történő teljesítés]	262
Második Rész A szerződés általános szabályai	262
1. Cím A szerződési jog alapelvei. A fogyasztói szerződés	262
I. Fejezet A szerződési jog alapelvei	262
5:31. § [Szerződési szabadság]	262
5:32. § [Együtműködési kötelezettség]	263
5:33. § [Visszterhesség véelme]	263
II. Fejezet A fogyasztói szerződés	263
5:34. § [Fogyasztói szerződés]	263
5:35. § [Különös tájékoztatási kötelezettség fogyasztói szerződésnél]	264
5:36. [A fogyasztó különös elállási joga]	264
2. Cím A szerződés megkötése és értelmezése	264
I. Fejezet A szerződés létrejötte	264
5:37. § [A szerződés létrejötte és tartalma]	264
5:38. § [Ajánlati kötöttség]	265
5:39. § [Az ajánlati kötöttség megszűnése]	265
5:40. § [Az ajánlat elfogadása]	265
5:41. § [Új ajánlat, módosított elfogadás]	266
5:42. § [Késedelmes elfogadás]	266
5:43. § [A szerződés létrejöttének időpontja és helye]	266
II. Fejezet A szerződéskötési kötelezettség	267
5:44. § [Előszerződés]	267
5:45. § [Törvényen alapuló szerződéskötési kötelezettség]	267
5:46. § [Elzárkózás szerződéskötéstől gazdasági erőfölénnyel visszaélve]	268
III. Fejezet Szerződéskötés általános szerződési feltételekkel	268
5:47. § [Általános szerződési feltétel]	268
5:48. § [Az általános szerződési feltétel szerződéses tartalomává válása]	268
5:49. § [Szerződési feltételek ütközése]	269
5:50. § [Általános szerződési feltételek ütközése]	269
IV. Fejezet Szerződéskötés versenyeztetési eljárás során	269
5:51. § [Felhívás ajánlattételre versenyeztetési eljárásban]	69
5:52. § [Ajánlati kötöttség versenyeztetési eljárásban]	269
5:53. § [A szerződéskötés elmaradása versenyeztetési eljárásban]	270
5:54. § [Árverés]	270
5:55. § [A versenyeztetési szabályok alkalmazhatósága]	270

V. Fejezet A jognyilatkozatok megtételének formája	270
5:56. § [A jognyilatkozat megtételének módja]	270
5:57. § [Okirati kényszer]	270
VI. Fejezet Képviselet	271
5:58. § [Képviselet]	271
5:59. § [A képviselő eljárása]	272
5:60. § [Vélelmezett képviselet]	272
5:61. § [A képviseleti jog korlátozása és megszűnése]	273
5:62. § [Álképviselet]	273
5:63. § [Közvetett képviselet]	273
VII. Fejezet A szerződés értelmezése	273
5:64. § [A szerződés értelmezése]	273
5:65. § [Teljességi záradék]	274
3. Cím Az érvénytelenség	274
I. Fejezet A semmisség és a megtámadhatóság	274
5:66. § [Semmisség]	274
5:67. § [Megtámadhatóság]	274
A szerződési akarat hibái	275
5:68. § [Tévedés]	275
5:69. § [Megtévesztés, fenyegetés, kényszer]	275
5:70. § [Titkos fenntartás, színlelt szerződés]	275
5:71. § [Akarathiba ingyenes szerződés esetén]	276
A szerződési nyilatkozat hibái	276
5:72. § [A szerződés alakja]	276
A szerződés tartalmi hibái	276
5:73. § [Tilos szerződés]	276
5:74. § [Fogyasztóra hátrányos szerződési feltétel]	277
5:75. § [Jóerkölcsbe ütköző szerződés]	277
5:76. § [Lehetetlen szolgáltatásra irányuló szerződés]	277
5:77. § [Uzsorás szerződés]	277
5:78. § [Feltűnő értékaránytalanság]	277
5:79. § [Tisztességtelen szerződési feltétel]	278
5:80. § [Tisztességtelen szerződési feltétel érvénytelensége]	278
5:81. § [Közérdekű kereset]	278
II. Fejezet Az érvénytelenség jogkövetkezményei	280
5:82. § [Az érvénytelenség joghatása]	280
5:83. § [Eredeti állapot helyreállítása vagy pénzbeli megtérítés]	280
5:84. § [Érvényessé nyilvánítás visszamenő hatállyal]	280
5:85. § [Részleges érvénytelenség]	281
5:86. § [Járulékos igények érvénytelen szerződés esetén]	281

III. Fejezet A szerződés hatálytalansága	281
5:87. § [Feltétel és időhatározás]	281
5:88. § [Függőben lévő feltétel]	282
5:89. § [Beleegyezéstől vagy jóváhagyástól függő szerződés]	282
5:90. § [A hatálytalan szerződés joghatása]	282
5:91. § [Fedezetelvonó szerződés]	282
IV. Fejezet Bírósági úton nem érvényesíthető követelés	283
5:92. § [Bírósági úton nem érvényesíthető követelés]	283
4. Cím A szerződés teljesítése	283
I. Fejezet Általános rendelkezések	283
5:93. § [A teljesítés általános szabályai]	283
5:94. § [Akadályközlési kötelezettség]	284
5:95. § [Teljesítés vagylagos szolgáltatás esetén]	284
5:96. § [Teljesítés osztható szolgáltatás esetén]	284
5:97. § [Harmadik személy javára szóló szerződés teljesítése]	284
II. Fejezet A teljesítés helye	285
5:98. § [A teljesítés helye dolog szolgáltatására irányuló fogyasztói szerződéseknél]	285
III. Fejezet A teljesítés ideje	285
5:99. § [A teljesítés ideje]	285
5:100. § [Teljesítési idő előtt felajánlott teljesítés]	285
5:101. § [Egyidejű teljesítés]	286
IV. Fejezet A teljesítés módja	286
5:102. § [A szolgáltatás minősége]	286
5:103. § [Többletszolgáltatás]	287
5:104. § [A teljesítés elismerése]	287
5:105. § [A szolgáltatás megvizsgálásának speciális szabályai]	287
5:106. § [A teljesítési költségek viselése]	287
V. Fejezet A pénztartozás teljesítésének különös szabályai	287
5:107. § [Pénztartozás teljesítésének ideje]	287
5:108. § [Pénztartozás teljesítési idő előtti teljesítése]	288
5:109. § [A kikötött kamat mérséklése]	288
5. Cím A szerződésszegés	288
I. Fejezet A szerződésszegés általános szabályai	288
5:110. § [Szerződésszegés]	288
5:111. § [A szerződésszegés jogkövetkezményei]	288

A teljesítéshez való jog	289
5:112. § [A teljesítéshez való jog]	289
Visszatartási jog	289
5:113. § [Visszatartási jog]	289
Elállás a szerződéstől	290
5:114. § [Elállás a szerződéstől]	290
5:115. § [Szerződésszegő magatartások közhiteles nyilvántartása]	290
Felelősség a szerződésszegéssel okozott károkért	290
5:116. § [Felelősség szerződésszegéssel okozott károkért]	290
5:117. § [A kártérítés mértéke]	290
5:118. § [Fedezeti ügylet]	291
5:119. § [Károsulti közrehatás és kárenyhítési kötelezettség]	291
5:120. § [A szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályainak alkalmazása]	291
A közreműködőért való felelősség	292
5:121. § [A közreműködőért való felelősség]	292
5:122. § [Megtérítési igény]	292
5:123. § [Választási jog]	292
Részleges szerződésszegés	293
5:124. § [Részleges szerződésszegés]	293
Közbenső szerződésszegés	293
5:125. § [Közbenső szerződésszegés]	293
5:126. § [Előzetes szerződésszegés]	293
A szerződésszegés jogkövetkezményeinek korlátozása	293
5:127. § [A szerződésszegés jogkövetkezményeinek korlátozása]	293
II. Fejezet A szerződésszegés egyes esetei. A kötelezett késedelme	294
5:128. § [A kötelezett késedelme]	294
5:129. § [A kötelezett késedelmének jogkövetkezményei]	294
A jogosult átvételi késedelme	294
5:130. § [Átvételi késedelem]	294
A fizetési késedelem külön szabályai	295
5:131. § [Késedelmi kamat]	295
5:132. § [A késedelmi kamatot meghaladó kár]	295
5:133. § [A késedelmi kamat mértéke vállalkozások között]	295
5:134. § [A késedelmi kamatkikötés megtámadása és bírósági megváltoztatása]	295
A teljesítés lehetetlenné válása	296
5:135. § [A teljesítés lehetetlenné válása]	296
5:136. § [Vagylagos szolgáltatás lehetetlenné válása]	297
A teljesítés megtagadása	297
5:137. § [A teljesítés megtagadása]	297
Jognyilatkozat tételének elmulasztása	297
5:138. § [Jognyilatkozat bírói ítélettel történő pótlása]	297

III. Fejezet A hibás teljesítés	298
5:139. § [A hibás teljesítés]	298
5:140. § [Vélelem a hibás teljesítés mellett a fogyasztói szerződések esetében]	298
Kellékszavatosság	298
5:141. § [Kellékszavatosság]	298
5:142. § [Kellékszavatossági igények]	298
5:143. § [Áttérés más kellékszavatossági jogra]	299
5:144. § [A kellékszavatossági igény közlése]	299
5:145. § [A kellékszavatossági igény elévülése]	300
5:146. § [Jogvesztés]	300
5:147. § [A szavatossági jogok érvényesítése kifogásként]	300
5:148. § [Az érvényesített szavatossági igény terjedelme]	300
5:149. § [Költségviselés]	300
5:150. § [A kötelezett gazdagodási igénye]	301
5:151. § [Visszkereseti jog]	301
5:152. § [A fogyasztói szerződésre irányadó szabályok kiterjesztő alkalmazásának kizárása kellékszavatosság esetében]	301
5:153. § [Termékszavatosság]	301
A jótállás	302
5:154. § [Jótállás]	302
5:155. § [A jótállásból eredő jogok érvényesítése]	302
5:156. § [A jótállás tartalma]	302
A hibás teljesítés különös szabályai	303
5:157. § [Hibás teljesítés eredmény létrehozására irányuló szerződéseknél]	303
5:158. § [Hibás teljesítés használatra irányuló szerződéseknél]	303
A jogszatosság	304
5:159. § [Jogszatosság a jogszerzés akadálya miatt]	304
5:160. § [Jogszatosság a jogszerzés korlátozott volta miatt]	304
5:161. § [Jogszatosság használati szerződéseknél]	304
6. Cím A szerződés megerősítése és módosítása	305
I. Fejezet A szerződés megerősítése. A foglaló	305
5:162. § [Foglaló]	305
A kötbér	305
5:163. § [Kötbér]	305
5:164. § [Kötbér és egyéb szerződésszegési igények viszonya]	305
5:165. § [Kötbérigény kamata]	306
A jogvesztés kikötése	306
5:166. § [Jogvesztés kikötése]	306
Bírósági mérséklés	306
5:167. § [A szerződés megerősítéséből eredő joghátrány bíróság általi mérséklése]	306

II. Fejezet A szerződés módosítása	306
5:168. § [A felek szerződésmódosítása]	306
5:169. § [Bíróági szerződésmódosítás]	307
7. Cím Engedményezés és tartozásátvállalás	307
I. Fejezet Engedményezés	307
5:170. § [Engedményezés]	307
5:171. § [Értesítés]	308
5:172. § [Az engedményezés joghatásai]	308
5:173. § [Többszöri, utólagos és részleges engedményezés]	308
5:174. § [Az engedményező felelőssége]	309
5:175. § [Jogok engedményezése]	309
5:176. § [Engedményezés jogszabály vagy hatósági rendelkezés alapján]	309
II. Fejezet Tartozásátvállalás	309
5:177. § [Tartozásátvállalás]	309
5:178. § [Teljesítésátvállalás és tartozáselvállalás]	310
5:179. § [Tartozásátvállalás jogszabály vagy hatósági rendelkezés alapján]	310
III. Fejezet A szerződési pozíció átruházása	310
5:180. § [A szerződési pozíció átruházásának joghatásai]	310
5:181. § [Előzetes hozzájárulás a szerződési pozíció átruházásához]	311
5:182. § [Az engedményezés és a tartozásátvállalás szabályainak alkalmazása]	311
5:183. § [Szerződési pozíció jogszabály vagy hatósági rendelkezés alapján]	311
8. Cím A szerződés teljesítés nélküli megszűnése	311
5:184. § [Megszüntetés megállapodással]	311
5:185. § [Megszüntetés egyoldalú nyilatkozattal]	312
Harmadik Rész Egyes szerződések	312
1. Cím A tulajdonátruházó szerződések	312
I. Fejezet Az adásvételi szerződés általános szabályai	312
5:186. § [Az adásvétel]	312
5:187. § [Vételár]	312
5:188. § [Tájékoztatási kötelezettség]	313
5:189. § [Költségek]	313
5:190. § [Tulajdonjog-fenntartás]	313
5:191. § [Hasznok szedése és veszélyviselés ingatlan esetén]	313

II. Fejezet Az adásvétel különös nemei	313
5:192. § [Elővásárlási jog]	313
5:193. § [A vételi ajánlat közlése az elővásárlásra jogosulttal]	314
5:194. § [Az elővásárlási jog megszegésével kötött szerződés hatálytalansága]	315
5:195. § [Az első ajánlat joga]	315
5:196. § [Visszavásárlási jog]	315
5:197. § [Vételi és eladási jog]	316
5:198. § [Részletvétel]	316
5:199. § [Megtekintésre vétel]	316
5:200. § [Próbára vétel]	317
5:201. § [Minta szerinti vétel]	317
III. Fejezet Az adásvételi szerződés altípusai	317
5:202. § [Fajta és mennyiség szerint meghatározott dolog határidős adásvétele]	317
5:203. § [Saját termelésű mezőgazdasági áru szolgáltatására kötött adásvételi szerződés]	318
5:204. § [A vevő közreműködésével előállított mezőgazdasági áru szolgáltatására kötött adásvételi szerződés]	318
IV. Fejezet A csereszerződés	318
5:205. § [Csereszerződés]	318
V. Fejezet Az ajándékozás	319
5:206. § [Ajándékozás]	319
5:207. § [Teljesítés megtagadása]	319
5:208. § [Ajándékozó felelőssége]	319
5:209. § [Ajándék visszakövetelése]	319
2. Cím A vállalkozási típusú szerződések	320
I. Fejezet A vállalkozási szerződés általános szabálya	320
5:210. § [Vállalkozási szerződés]	320
5:211. § [A munkavégzés megszervezése]	320
5:212. § [Alvállalkozó igénybevétele]	321
5:213. § [A megrendelő utasításadási joga]	321
5:214. § [A munkavégzés helye]	321
5:215. § [A megrendelő ellenőrzési joga]	321
5:216. § [Elállás, felmondás]	322
5:217. § [A szolgáltatás átadás-átvétele]	322
5:218. § [A vállalkozói díj]	322
5:219. § [A lehetetlenülés díjkövetkezményei]	323
5:220. § [Kárveszélyviselés lehetetlenülés esetén]	323

II. Fejezet A vállalkozási szerződés altípusai	324
A tervezési szerződés	324
5:221. § [Tervezési szerződés]	324
5:222. § [Elévülés, korszerűségi felülvizsgálat]	324
5:223. § [Jogszatatosság]	324
A kivitelezési szerződés	324
5:224. § [Kivitelezési szerződés]	324
5:225. § [Műszaki terv, hatósági engedély, tervdokumentáció]	325
5:226. § [Többletmunka; pótmunka]	325
5:227. § [Munkaterület; építési napló; a megrendelő ellenőrzési joga]	325
5:228. § [Átadás-átvétel]	326
5:229. § [Az átadás joghatásai]	326
5:230. § [Próbaüzem]	326
5:231. § [A tervdokumentáció megvizsgálása]	327
5:232. § [Tervező és kivitelező felelőssége a terv hibája miatt]	327
5:233. § [A munkavégzés összehangolása; generálkivitelezési szerződés]	327
A fővállalkozási szerződés	327
5:234. § [Fővállalkozási szerződés]	328
5:235. § [Fővállalkozási szervezési szerződés]	328
Mezőgazdasági vállalkozási szerződés	329
5:236. § [Mezőgazdasági vállalkozási szerződés]	329
Közszolgáltatási szerződés	329
5:237. § [Közszolgáltatási szerződés]	329
5:238. § [A szerződés megkötése, felmondása, a szolgáltatás korlátozása és szünetelése]	329
Utazási szerződés	330
5:239. § [Utazási szerződés]	330
5:240. § [A jogok és kötelezettségek átruházása]	330
5:241. § [Egyoldalú kógenia]	330
III. Fejezet Fuvarozás	330
5:242. § [A fuvarozási szerződés]	330
5:243. § [A fuvarlevél]	331
5:244. § [Csomagolás]	331
5:245. § [Okmányok]	332
5:246. § [A fuvarszerszög kiállítása és az áruküldemény rakodása]	332
5:247. § [Utasítási jog]	333
5:248. § [Fuvarozási akadály]	333
5:249. § [Rendelkezési jog]	333
5:250. § [Értesítés az áru-küldemény megérkezéséről]	333
5:251. § [Felelőség az igénybe vett személyekért]	334
5:252. § [Fuvarozási díj és költség]	334
5:253. § [Visszatartási jog]	335
5:254. § [Utánvét beszédése]	335
5:255. § [Kötér]	335
5:256. § [Felelőség]	335

5:257. § [Vélelem az áruküldemény elveszéséről]	336
5:258. § [Bizonyítás]	336
5:259. § [A küldemény elveszése és megsemmisülése, a kártérítés mértéke]	337
5:260. § [Felelősség külföldinek okozott kár esetén]	337
5:261. § [A fuvaroztató felelőssége]	337
5:262. § [Az igények bejelentése és elévülése]	338
Egyéb rendelkezések	338
5:263. § [Utaló szabály]	338
3. Cím A megbízási típusú szerződések	339
I. Fejezet Megbízási szerződés	339
5:264. § [A megbízási szerződés]	339
A felek jogai és kötelezettségei	339
5:265. § [Közreműködő igénybevétele]	339
5:266. § [Utasítás]	339
5:267. § [Tájékoztatási kötelezettség]	340
5:268. § [Megbízási díj]	340
5:269. § [Törvényes zálogjog]	340
A megbízási szerződés megszűnése	341
5:270. § [A megbízási szerződés megszűnése]	341
5:271. § [Felmondás]	341
5:272. § [A megszűnés időpontja]	341
5:273. § [Elszámolás]	341
II. Fejezet A bizomány	342
5:274. § [Bizományi szerződés]	342
5:275. § [Eltérés a bizományi szerződés feltételeitől]	342
5:276. § [A bizományos jogállása]	342
5:277. § [Belépési jog]	343
5:278. § [Bizományi díj]	343
5:279. § [A megbízás szabályainak megfelelő alkalmazása]	343
III. Fejezet A szállítmányozás	343
5:280. § [A szállítmányozási szerződés]	343
A felek jogai és kötelezettségei	343
5:281. § [A megbízás végrehajtása]	343
5:282. § [Igényérvényesítés]	343
5:283. § [Szállítmányozási díj]	344
5:284. § [Zálogjog]	344
5:285. § [Visszatartási jog]	344
A szállítmányozó és a megbízó felelőssége	344
5:286. § [A szállítmányozó felelőssége]	344
5:287. § [A megbízó felelőssége]	345
5:288. § [Elévülés]	345

Egyéb rendelkezések	345
5:289. § [Vegyes rendelkezések]	345
IV. Fejezet Az ügynöki és az üzletszerzői szerződés	346
Az ügynöki szerződés	346
5:290. § [Az ügynöki szerződés fogalma]	346
5:291. § [Az ügynöki megbízás terjedelme]	346
5:292. § [Az ügynök egyéb kötelezettségei]	346
5:293. § [Az ügynök díjazása]	347
5:294. § [Az ügynök költségei]	347
5:295. § [Kettős tevékenység díjazása]	348
5:296. § [Fogyasztói kölcsönszerződés közvetítése]	348
Az üzletszerzői szerződés	348
5:297. § [Az üzletszerzői szerződés fogalma]	348
5:298. § [Szerződési okmány]	349
5:299. § [A meghatalmazás fajtái és terjedelme]	349
5:300. § [Az üzletszerző kötelezettségei]	349
5:301. § [A megbízó kötelezettségei]	350
5:302. § [A díjazás módja és mértéke]	350
5:303. § [Jutalékköteles üzletek]	351
5:304. § [A jutalékfizetés feltételei]	352
5:305. § [A del credere-jutalék feltételei]	352
5:306. § [Az üzletszerzői szerződés felmondása]	353
5:307. § [A kiegyenlítés]	353
5:308. § [Mellékfoglalkozású üzletszerző]	355
5:309. § [Szerződés utáni versenykorlátozás]	355
4. Cím Használati szerződések	356
I. Fejezet Bérleti szerződés	356
5:310. § [A bérleti jogviszony]	356
A felek jogai és kötelezettségei	356
5:311. § [A bérbeadó szavatossága]	356
5:312. § [A dolog használata]	356
5:313. § [A használat átengedése harmadik személy részére]	357
5:314. [Költségviselés]	357
5:315. § [A bérleti díj]	357
5:316. § [A bérbeadó törvényes zálogjoga]	358
A bérlet megszűnése	358
5:317. § [A határozott idejű bérlet megszűnése és a dolog elpusztulása]	358
5:318. § [A bérleti jogviszony megszüntetése rendes felmondással]	358
5:319. § [A bérleti jogviszony megszüntetése rendkívüli felmondással]	359
5:320. § [A bérelt dolog átruházása]	359
5:321. § [A felek jogai és kötelezettségei bérlet megszűnésének kapcsán]	359
5:322. § [Utaló szabály a lakásbérleti szerződés szabályozására]	360

II. Fejezet A haszonbérlet	360
5:323. § [A haszonbérleti jogviszony]	360
A felek jogai és kötelezettségei	360
5:324. § [A rendes gazdálkodás követelményeinek érvényesítése]	360
5:325. § [Költségviselési szabályok]	361
5:326. § [A haszonbér megfizetése]	361
5:327. § [A haszonbérbeadó törvényes zálogjoga]	361
A haszonbérlet megszűnése	361
5:328. § [A haszonbérlet felmondása]	361
5:329. § [Dolog visszaadása mezőgazdasági haszonbérlet esetén]	362
III. Fejezet A haszonkölcsön	362
5:330. § [A haszonkölcsön-szerződés]	362
5:331. § [A haszonkölcsönbe adott dolog használata, hasznainak szedése]	362
5:332. § [A haszonkölcsön megszűnte]	363
5. Cím Letéti szerződések	363
I. Fejezet A letét közös szabályai	363
5:333. § [A letéti szerződés]	363
5:334. § [A letett dolog használata, alletétbe adása, hasznainak szedése, kezelése]	364
5:335. § [A letéteményes felelőssége ingyenes letét esetén]	364
5:336. § [A letéteményes felelőssége az alletéteményes magatartásáért]	364
5:337. § [A letéteményes díja és költségei]	364
5:338. § [A letevő felelőssége a letéteményesnek okozott károkért]	365
5:339. § [A letét megszűnése]	365
II. Fejezet Gyűjtő és rendhagyó letét	366
5:340. § [Gyűjtő letét]	366
5:341. § [Rendhagyó letét]	366
III. Fejezet Szállodai letét	369
5:342. § [A szállodai letét]	367
5:343. § [A szálloda felelőssége a vendég értékpapírjait, készpénzét és egyéb értéktárgyait ért kárért]	367
5:344. § [A szálloda felelősségének mértéke]	367
5:345. § [A vendég bejelentési kötelezettsége]	367
5:346. § [A szálloda törvényes zálogjoga]	368
5:347. § [Fürdők, kávéházak, éttermek, színházak és hasonló intézmények felelőssége]	368

6. Cím Pénz- és hiteljogviszonyok	368
I. Fejezet Hitelszerződés	368
5:348. § [Hitelszerződés]	368
II. Fejezet Kölcsönszerződés	369
5:349. § [Kölcsönszerződés]	369
5:350. § [A kölcsön átadásának megtagadása]	369
5:351. § [A kölcsönösszeg igénybevételének elmaradása]	369
5:352. § [A kölcsönszerződés azonnali hatályú felmondása]	369
5:353. § [Szívességi kölcsön]	370
5:354. § [A kölcsönszerződés szabályainak megfelelő alkalmazása]	370
III. Fejezet Fogyasztói kölcsönszerződés	371
5:355. § [Fogyasztói kölcsönszerződés]	371
5:356. § [Az írásbeliség követelménye]	371
5:357. § [A költségek arányos csökkentése előtörlesztés esetén]	371
5:358. § [A követelések érvényesítése harmadik személlyel szemben]	371
IV. Fejezet Értékpapírkölcsön	371
5:359. § [Értékpapírkölcsön]	371
5:360. § [A pénzügyi intézmény feljogosítása]	372
5:361. § [A kölcsönbeadó jogai]	372
5:362. § [A késedelem jogkövetkezménye]	373
5:363. § [Az értékpapírkölcsön-szerződés megszűnése]	373
V. Fejezet Betétszerződés	373
5:364. § [Betétszerződés]	373
VI. Fejezet Takarékbetét-szerződés	374
5:365. § [Takarékbetét-szerződés]	374
VII. Fejezet Bankszámla-szerződés	374
5:366. § [Bankszámla-szerződés]	374
VIII. Fejezet A lízingszerződés	375
5:367. § [A lízingszerződés]	375
5:368. § [Hasznok, terhek, kárveszélyviselés]	375
5:369. § [A dolog használata]	375
5:370. § [A dolog használatának átengedése harmadik személy részére]	376
5:371. § [A szavatossági és jótállási jogok gyakorlása]	376
5:372. § [Lízingdíj]	377
5:373. § [A lízingszerződés megszűnése]	377
5:374. § [A lízingszerződés szabályainak megfelelő alkalmazása]	378

IX. Fejezet Faktoring szerződés	378
5:375. § [A faktoring szerződés tartalma]	378
5:376. § [A faktoring szerződés és az engedményezés szabályai]	379
7. Cím Biztosítéki szerződések	379
I. Fejezet A kezességi szerződés	379
5:377. § [A kezességi szerződés]	379
5:378. § [A kezességvállalás formája]	379
5:379. § [A kezesség járulékosága]	379
5:380. § [A sortartás kifogása]	380
5:381. § [Kártalanító kezesség]	380
5:382. § [A kezes teljesítése]	380
5:383. § [Az alkezes teljesítése]	381
5:384. § [A kezes szabadulása a kötelemből]	381
5:385. § [Több kezes]	381
5:386. § [Azonos követelést biztosító kezesség és zálogjog]	381
5:387. § [Jogszabály alapján fennálló kezesség]	381
5:388. § [Fogyasztói kezességi szerződés]	382
II. Fejezet A garancia szerződés	382
5:389. § [A garancia-szerződés]	382
5:390. § [A garanciavállalás formája]	382
5:391. § [A járulékoság hiánya]	382
5:392. § [Személyhez kötöttség]	383
5:393. § [A jogosult fizetési felszólítása]	383
5:394. § [Határozatlan időre vállalt garancia felmondása]	383
5:395. § [A fogyasztói garanciavállalás tilalma]	383
10. Cím Biztosítási szerződések	383
I. Fejezet Közös szabályok	383
5:396. § [A biztosítási szerződés fogalma]	383
5:397. § [A biztosítások fajtái]	383
5:398. § [A biztosítási érdek]	384
5:399. § [Biztosított csoportos biztosítás esetén]	384
5:400. § [Együttbiztosítás]	384
5:401. § [A biztosító általános szerződési feltételei kötelező tartalma]	385
5:402. § [A biztosítási szerződés létrejötte]	385
5:403. § [A biztosító ráutaló magatartása fogyasztói szerződésben]	385
5:404. § [A biztosító kockázatviselésének kezdete]	386
5:405. § [A biztosítási kockázat jelentős növekedése]	386
5:406. § [A biztosító különös tájékoztatási kötelezettsége]	387
5:407. § [A díjfizetési kötelezettség]	387
5:408. § [Díjfizetési kötelezettség a szerződés megszűnése esetén]	388
5:409. § [A díjfizetési kötelezettség elmulasztásának következményei]	388

5:410. § [Jognyilatkozatok]	388
5:411. § [Közlési kötelezettség]	388
5:412. § [Változás-bejelentési kötelezettség]	389
5:413. § [A közlési és a változás-bejelentési kötelezettség szabályai]	389
5:414. § [A közlési és a változás-bejelentési kötelezettség megszegésének következményei]	389
5:415. § [Bejelentési kötelezettség]	389
5:416. § [A szerződés lehetetlenülése]	390
5:417. § [A szerződés automatikus meghosszabbítása]	390
5:418. § [Állományátruházás]	390
5:419. § [Eltérést nem engedő rendelkezések]	390
5:420. § [A Biztosítási szerződések cím rendelkezéseinek kiterjesztése]	391
II. Fejezet A kárbiztosítások	391
A kárbiztosítások közös szabályai	391
5:421. § [Belépés a szerződésbe]	391
5:422. § [A túlbiztosítás tilalma]	392
5:423. § [A többszörös biztosítás tilalma]	392
5:424. § [Az alulbiztosítás]	392
5:425. § [Fedezetfeltöltés]	392
5:426. § [A biztosító teljesítése]	392
5:427. § [Kármegelőzési kötelezettség]	392
5:428. § [Kárenyhítési kötelezettség]	393
5:429. § [Állapotmegőrzési kötelezettség]	393
5:430. § [Érdekmúlás]	393
5:431. § [Rendes felmondás kárbiztosítás esetén]	394
5:432. § [Rendkívüli felmondás kárbiztosítás esetén]	394
5:433. § [Részleges díjfizetés]	394
5:434. § [Törvényi engedmény kárbiztosítás esetén]	394
5:435. § [A biztosított vagyontárgy megkerülése]	395
A felelősségbiztosítás	395
5:436. § [A felelősségbiztosítás fogalma]	395
5:437. § [A helytállási kötelezettség kizárása]	395
5:438. § [Túlbiztosítás, alulbiztosítás felelősségbiztosítás esetén]	396
5:439. § [A biztosítási esemény bejelentése]	396
5:440. § [A biztosító szolgáltatása]	396
5:441. § [A károsult igényének érvényesítése]	397
5:442. § [A biztosított és a károsult egyezsége]	397
5:443. § [Törvényi engedmény felelősségbiztosítás esetén]	397
5:444. § [Érdekmúlás kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás esetén]	397
A jogvédelmi biztosítás	398
5:445. § [A jogvédelmi biztosítás fogalma]	398
5:446. § [A jogvédelmi biztosítás kötelező tartalma]	398
5:447. § [A jogi képviselő]	399
5:448. § [Véleményeltérés]	399
5:449. § [Kizárások]	399

5:450. § [Felismerhető tájékoztatás]	399
5:451. § [A biztosító szolgáltatása]	400
A viszontbiztosítás	400
5:452. § [A viszontbiztosítás]	400
III. Fejezet Az összegbiztosítások	400
Az életbiztosítás	400
5:453. § [Életbiztosítások]	400
5:454. § [A kedvezményezett]	401
5:455. § [Az életbiztosítási szerződés megkötése és módosítása]	401
5:456. § [A biztosított belépése életbiztosítás esetén]	402
5:457. § [Az életbiztosítási szerződés kötelező tartalma]	402
5:458. § [Többszörös biztosítás életbiztosítás esetén]	402
5:459. § [A biztosító tájékoztatási kötelezettsége életbiztosítás esetén]	402
5:460. § [A díjfizetés elmulasztásának következménye életbiztosítás esetén]	403
5:461. § [A közlési kötelezettség megszegésének következménye életbiztosítás esetén]	403
5:462. § [Várakozási idő]	403
5:463. § [Rendes felmondás életbiztosítás esetén]	403
5:464. § [A fogyasztó felmondási joga]	404
5:465. § [Maradékjog]	404
5:466. § [Mentesség a hagyaték alól]	404
5:467. § [Csoportos életbiztosítás]	404
A balesetbiztosítás	405
5:468. § [Alkalmazandó szabályok]	405
5:469. § [A biztosított közvetlen igényérvényesítése]	405
IV. Fejezet A betegségbiztosítás	405
5:470. § [Alkalmazandó szabályok]	405
5:471. § [Túlbiztosítás betegségbiztosítás esetén]	406
5:472. § [Várakozási idő]	406
5:473. § [A biztosított közvetlen igényérvényesítése]	406
5:474. § [Felmondás betegségbiztosítás esetén]	407
9. Cím A tartási és az életjáradéki szerződés	407
I. Fejezet Tartási szerződés	407
5:475. § [Tartási szerződés]	407
5:476. § [Tartás fejében ingatlan tulajdonjogának átruházása]	408
5:477. § [A tartási szerződés módosítása és megszüntetése]	408
5:478. § [Ingyenes tartási szerződés]	408
II. Fejezet Az életjáradéki szerződés	409
5:479. § [Életjáradéki szerződés]	409

10. Cím A polgári jogi társasági szerződés	409
5:480. § [A polgári jogi társasági szerződés]	409
5:481. § [Hozzájárulás]	410
5:482. § [A hozzájárulás módja]	410
5:483. § [Igényérvényesítés a szerződő féllel szemben]	410
5:484. § [Nyereség és veszteség, tartozások]	410
5:485. § [Ügyvitel]	410
5:486. § [A polgári jogi társasági szerződés megszűnése]	411
5:487. § [Rendes felmondás]	411
5:488. § [Azonnali hatályú rendkívüli felmondás]	411
5:489. § [Elszámolás]	411
11. Cím A díjkitűzés	412
Kötelezettségvállalás közérdekű célra	412
I. Fejezet A díjkitűzés	412
5:490. § [Díjkitűzés]	412
II. Fejezet Kötelezettségvállalás közérdekű célra	412
5:491. § [Kötelezettségvállalás közérdekű célra]	412
5:492. § [A szervezet kijelölése]	412
5:493. § [Visszavonás]	413
5:494. § [Megszűnés]	413
Negyedik Rész Az értékpapír	413
5:495. § [Az értékpapír fogalma]	413
5:496. § [Az értékpapírral való rendelkezés]	414
5:497. § [Az értékpapír megsemmisítése]	414
Ötödik Rész Felelősség szerződésen kívül okozott károkért	414
1. Cím A kártérítési felelősség általános szabályai	414
I. Fejezet Kártérítés és kártalanítás	414
5:498. § [A károkozás általános tilalma]	414
5:499. § [A felelősség általános szabálya]	414
5:500. § [A bizonyítási teher]	415
5:501. § [Többek károkozása]	415
5:502. § [Károsodás veszélye]	416
5:503. § [Kártalanítás]	416
II. Fejezet A kártérítés esedékessége, mértéke és teljesítésének módja	416
5:504. § [A kártérítés esedékessége]	416
5:505. § [A kártérítési kötelezettség terjedelme]	416
5:506. § [A teljes kártérítés korlátai]	416

5:507. § [Általános kártérítés]	417
5:508. § [A kártérítés módja]	417
5:509. § [Kártérítési járadék]	417
5:510. § [A baleseti járadék feltételei]	417
5:511. § [A baleseti járadék számítása]	418
5:512. § [Tartást pótló járadék]	418
5:513. § [Általános kártérítési járadék]	419
5:514. § [A járadék növekedése]	419
5:515. § [Az értékviszonyok változásának figyelembevétele]	419
5:516. § [Egységes kamatfizetési kezdő időpont]	419
5:517. § [Elévülés]	419
2. Cím A felelősség egyes esetei	420
I. Fejezet Felelősség fokozott veszéllyel járó tevékenységért	420
5:518. § [Veszélyes üzemi felelősség]	420
5:519. § [Üzembentartó]	420
5:520. § [A károsult közrehatása]	420
5:521. § [A felelősség kizárása]	421
5:522. § [Elévülés]	421
5:523. § [Többek károkozása]	421
5:524. § [Veszélyes üzemek találkozása]	421
II. Fejezet Felelősség az állatok károkozásáért	422
5:525. § [A vadkárért való felelősség alanya, alapja]	422
5:526. § [Vad és jármű összeütközése]	422
5:527. § [A vadászati kárért való felelősség alanya, alapja]	422
5:528. § [Vadászat során okozott egyéb károk]	422
5:529. § [Közvetlen bírói út]	423
5:530. § [Elévülés]	423
5:531. § [Állattartás körében okozott kár]	423
III. Fejezet Termékfelelősség	423
5:532. § [A termékfelelősség alanya]	423
5:533. § [Termék, hibás termék]	423
5:534. § [Termékkár]	424
5:535. § [Mentesülés a felelősség alól]	424
5:536. § [Harmadik személy közrehatása]	424
5:537. § [A felelősség kizárása]	425
5:538. § [Elévülés]	425
5:539. § [Objektív határidő]	425
5:540. § [A méltányosság kizárása]	425
IV. Fejezet Felelősség a környezeti károkért és sérelmekért	425
5:541. § [A felelősség alapja]	425
5:542. § [Sérelemdíj igény környezeti károkozás esetén]	425

5:543. § [Egyetemleges felelősség]	425
5:544. § [A minősített befolyással rendelkező felelőssége]	426
5:545. § [Közérdekű kereset]	426
5:546. § [Elévülés, jogvesztő határidő]	426
5:547. § [Nyilvános elégtétel adása]	426
V. Fejezet Felelősség az atomkárokért	427
5:548. § [A felelősség alanya. Az engedélyes]	427
5:549. § [A felelősség alapja]	427
5:550. § [Mentesülés]	427
5:551. § [A felelősség kizárása]	427
5:552. § [A kár mértékének korlátozása]	427
5:553. § [Elévülési és jogvesztő határidők]	428
5:554. § [Együttes károkozás]	428
5:555. § [Megtérítési követelés]	428
VI. Fejezet Felelősség vétőképtelen személy károkozásáért	429
5:556. § [A felelősség alanya]	429
5:557. § [A vétőképtelen és a gondozó]	429
5:558. § [Méltányossági kártérítés]	429
5:559. § [Önhiba]	429
5:560. § [Egyetemleges felelősség]	429
VII. Fejezet Felelősség az alkalmazott, a tag és a megbízott károkozásáért	430
5:561. § [Felelősség az alkalmazott és a tag károkozásáért. A felelősség áttörése]	430
5:562. § [A megbízott és a megbízó felelőssége]	430
VIII. Fejezet Felelősség a közhatalom gyakorlása során okozott kárért és sérelemért	430
5:563. § [Felelősség közigazgatási jogkörben okozott kárért]	430
5:564. § [Felelősség bírósági és más közhatalmi jogkörben okozott kárért]	431
5:565. § [Felelősség a perek tisztességtelen lefolyása, időbeni elhúzódása esetén]	431
IX. Fejezet Felelősség az épületkárokért	431
5:566. § [Az épület tulajdonosának felelőssége]	431
5:567. § [Használói felelősség]	431
3. Cím Kártalanítás megengedett károkozásokért	432
I. Fejezet Az államot terhelő kártalanítási kötelezettség	432
5:568. § [Kártalanítás a büntetőeljárás miatt]	432
5:569. § [Szakértői vizsgálattal történt károkozás]	432
5:570. § [Az igény érvényesítése. Jogutódlás]	432
5:571. § [A kártalanítás módja és mértéke]	433

II. Fejezet Kártalanítás a dologi jogokban keletkezett károkért	433
5:572. § [Az e törvény szerinti kártalanítások]	433
5:573. § [A kártalanítás további esetei]	433
Hatodik Rész Jogalap nélküli gazdagodás, megbízás nélküli ügyvitel, utaló magatartás	433
1. Cím Jogalap nélküli gazdagodás	433
5:574. § [Jogalap nélküli gazdagodás]	434
5:575. § [Az érték megtérítése]	434
5:576. § [Az életfenntartás céljára adott juttatás visszakövetelése]	434
5:577. § [Közös gazdagodók]	434
2. Cím Megbízás nélküli ügyvitel	434
5:578. § [Megbízás nélküli ügyvitel]	434
5:579. § [A beavatkozás helyénvalósága]	434
5:580. § [Megbízás nélküli ügyvivő]	434
5:581. § [Idegen ügy sajátkénti ellátása]	435
3. Cím Utaló magatartás	435
5:582. § [Utaló magatartás]	435
HATODIK KÖNYV: ÖRÖKLÉSI JOG	436
1. Cím Általános rendelkezések	436
I. Fejezet Öröklés	436
6:1. § [Öröklés]	436
6:2. § [Öröklési igény]	436
6:3. § [Az öröklés jogcímei]	436
II. Fejezet Kiesés az öröklésből	436
6:4. § [Kiesés az öröklésből]	436
6:5. § [Kiesés a haszonélvezeti jogból, a kötelesrészből, továbbá a hagyományból és a meghagyásból]	437
6:6. § [Érdemtelenység]	437
6:7. § [Lemondás az öröklésről]	437
6:8. § [Lemondás személyi hatása]	438
6:9. § [A lemondás terjedelme]	438

2. Cím Végintézkedésen alapuló öröklés	438
I. Fejezet A végrendelet	438
6:10. § [Végintézkedési szabadság]	438
6:11. § [A végrendeletkezés személyessége]	438
6:12. § [Az írásbeli végrendelet és fajtái]	439
6:13. § [Közvégrendelet]	439
6:14. § [Írásbeli magánvégrendelet nyelve]	439
6:15. § [Saját kezűleg és más által írt végrendelet]	439
6:16. § [Az írásbeli magánvégrendelet alaki érvényességi feltételei]	440
6:17. § [Írásbeli magánvégrendelet tanúja]	440
6:18. § [Tanú vagy más közreműködő számára rendelt juttatás]	440
6:19. § [A szóbeli végrendelettel feltételei]	441
6:20. § [Közös végrendelet]	441
6:21. § [A végrendelet értelmezése]	442
II. Fejezet A végrendelet tartalma	442
6:22. § [Örökösnevezés]	442
6:23. § [Az örökrész meghatározása]	443
6:24. § [Helyettes-örökös nevezése]	443
6:25. § [Kizárás]	443
6:26. § [A végrendelettel ki nem merített hagyaték]	443
6:27. § [Hagyományrendelés]	444
6:28. § [Meghagyás]	444
6:29. § [Az öröklés szabályainak alkalmazása a hagyományra és a meghagyásra]	444
6:30. § [Utóörökös nevezése, utóhagyomány rendelése]	444
6:31. § [Növedékjog]	445
6:32. § [Növedékjog hagyományon és meghagyáson]	445
III. Fejezet A végrendelet érvénytelensége és hatálytalansága	446
6:33. § [A végrendelet megtámadása]	446
6:34. § [Feltételes végrendeleti rendelkezés]	446
6:35. § [Az örökhagyó akarati hibája]	446
6:36. § [A végrendelet visszavonása]	447
6:37. § [Az írásbeli végrendelet megsemmisítése vagy megsemmisülése]	447
6:38. § [Szóbeli végrendelet hatálytalansága]	447
6:39. § [Házastárs vagy a bejegyzett élettárs javára tett végintézkedés hatálytalansága]	447
6:40. § [A végrendelet részleges érvénytelensége vagy részleges hatálytalansága]	448
IV. Fejezet Öröklési szerződés	448
6:41. § [Öröklési szerződés]	448
6:42. § [Az írásbeli végrendelet érvényességi követelményeinek megfelelő alkalmazása]	448

6:43. § [Az örökség biztosítása]	448
6:44. § [Tulajdonostársak közös öröklési szerződése]	449
6:45. § [Öröklési szerződés módosítása és megszűnése]	449
6:46. § [Halál esetére szóló ajándékozás]	449
6:47. § [Rendelkezés várt öröklésről]	449
3. Cím Törvényes öröklés	450
I. Fejezet A törvényes öröklés általános rendje	450
6:48. § [Leszármazók törvényes öröklése]	450
6:49. § [Osztályrabocsátási kötelezettség]	450
6:50. § [Az osztályrabocsátás foganatosítása]	450
6:51. § [Házastárs és szülő egyidejű öröklése]	451
6:52. § [Házastárs, bejegyzett élettárs öröklése]	451
6:53. § [A házastárs, bejegyzett élettárs kiesése a törvényes öröklésből]	451
6:54. § [Házastárs, bejegyzett élettárs haszonélvezeti joga – özvegyi jog]	451
6:55. § [Be nem jegyzett élettárs használati joga]	452
6:56. § [Szülő és szülői leszármazó öröklése]	452
6:57. § [Nagyszülő és nagyszülői leszármazó öröklése]	452
6:58. § [Dédszülő és dédszülei leszármazó öröklése]	452
6:59. § [Távolabbi felmenők öröklése]	453
6:60. § [Az állam öröklése]	453
II. Fejezet Ági öröklés	453
6:61. § [Ági vagyon]	453
6:62. § [Ági örökösök]	453
6:63. § [Az ági öröklés korlátozása]	454
6:64. § [Az ági örökség kiadása]	454
III. Fejezet Az örökbefogadással kapcsolatos öröklési jogi szabályok	454
6:65. § [Az örökbefogadott öröklése]	454
6:66. § [Öröklés az örökbefogadott után]	454
4. Cím Kötelesrész	455
I. Fejezet A kötelesrészi igény	455
6:67. § [Kötelesrészre jogosultak]	455
6:68. § [A kötelesrészi igény elévülése]	455
6:69. § [Kitagadás]	455
6:70. § [Kitagadási okok]	455
6:71. § [Megbocsátás]	456
6:72. § [A kötelesrész alapja]	456
6:73. § [A kötelesrész alapjából kivont adományok]	456
6:74. § [A kötelesrész mértéke]	457

II. Fejezet A kötelesrész kielégítése	457
6:75. § [Betudás]	457
6:76. § [Felelősség a kötelesrész kielégítéséért]	457
6:77. § [A kötelesrészes és hozzátartozói kedvezményes felelőssége]	458
6:78. § [A kötelesrész kiadása]	458
5. Cím Az öröklés jogi hatásai	459
I. Fejezet Az örökség megszerzése	459
6:79. § [Az öröklés megnyílt]	459
6:80. § [Az örökség visszautasítása]	459
6:81. § [Lemondás a visszautasítás jogáról]	459
6:82. § [A hagyomány és a meghagyás megszerzése]	460
II. Fejezet Az örökös jogállása	460
6:83. § [Az örökös jogállása]	460
6:84. § [Az örököstársak felelőssége]	460
6:85. § [Osztályos egyezség]	460
III. Fejezet Hagyatéki tartozások és kielégítésük	461
6:86. § [Hagyatéki tartozások]	461
6:87. § [A hagyatéki tartozások sorrendje]	461
6:88. § [Felelősség a hagyatéki tartozásokért]	461
6:89. § [Kielégítés az örökös által]	462
6:90. § [A hagyományos felelőssége]	462
6:91. § [A hagyatéki hitelezők felhívása]	462
HETEDIK KÖNYV: Záró rendelkezések	463
1. Cím Hatálybalépés	463
7:1. § [Hatálybalépés]	463
7:2. § [Külön törvény, átmeneti rendelkezések]	463
7:3. § [Az Európai Unió jogának való megfelelés]	463
2. Cím Értelmező rendelkezések	464
7:4. § [Fogalmak]	464

ELSŐ KÖNYV: BEVEZETŐ RENDELKEZÉSEK

1:1. § [A törvény célja]

Ez a törvény a természetes személyek és jogalanyisággal rendelkező szervezeteik, továbbá más, jogi személyiséggel rendelkező szervezetek vagyoni és egyes személyi viszonyait (a továbbiakban: polgári jogi viszonyok) szabályozza a mellérendeltség és egyenjogúság elve szerint.

1:2. § [Értelmezési alapelv]

(1) E törvényt a Magyar Köztársaság Alkotmányával összhangban, az ember méltóságát tiszteletben tartva, az igazságosság és méltányosság követelményét figyelembe véve kell értelmezni.

(2) A polgári jogi viszonyokat szabályozó más jogszabályokat – ha eltérően nem rendelkeznek – e törvényben foglaltaknak megfelelően kell értelmezni.

1:3. § [A jóhiszeműség és tisztesség alapelve]

A jogok gyakorlása és a kötelezettségek teljesítése során a felek a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megfelelően, kölcsönösen együttműködve kötelesek eljárni.

1:4. § [Az elvárható magatartás elve]

Ha a törvény eltérő követelményt nem támaszt, a polgári jogi viszonyokban úgy kell eljárni, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

1:5. § [A felróható magatartás és az önhiba értékelése]

(1) Saját felróható magatartására előnyök szerzése végett senki sem hivatkozhat.

(2) Aki maga sem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, a másik fél felróható magatartására hivatkozhat.

1:6. § [Joggal való visszaélés tilalma]

(1) A törvény tiltja a joggal való visszaélést.

(2) Joggal való visszaélésnek minősül a jog gyakorlása, ha az a jog társadalmi rendeltetésével össze nem férő célra irányul. Ha a joggal való visszaélés jogszabály által megkívánt nyilatkozat megtagadásában áll, és ez a magatartás nyomós közérdeket vagy különös méltánylást érdemlő magánérdeket sért, a bíróság a nyilatkozatot ítéletével pótolhatja, feltéve, hogy az érdeksérelem másképpen nem hárítható el.

1:7. § [Bírósági út]

A törvényben biztosított jogok érvényesítése – ha törvény eltérően nem rendelkezik – bírósági útra tartozik.

MÁSODIK KÖNYV: SZEMÉLYEK

Első Rész Az ember mint jogalany

1. Cím A jogképeség

I. Fejezet Általános szabályok

2:1. § [Jogképeség]

(1) Minden ember jogképes: jogai és kötelezettségei lehetnek.

(2) A jogképeséget korlátozó jognyilatkozat semmis.

2:2. § [A jogképeség kezdete]

(1) A jogképeség az embert, ha élve születik, fogamzásának időpontjától illeti meg.

(2) A fogamzás időpontjának a születéstől visszafelé számított háromszázadik napot kell tekinteni; bizonyítani lehet azonban, hogy a fogamzás korábbi vagy későbbi időpontban történt. A születés napja beleszámít a határidőbe.

2:3. § [A méhmagzat gyámja]

(1) A gyámhatóság gyámot rendel a méhmagzat részére, ha ez a méhmagzat jogainak megóvása érdekében szükséges.

(2) A gyám kirendelését a méhmagzat bármelyik szülője, nagyszülője, az ügyész és az anya lakóhelye szerint illetékes jegyző kérheti. Gyám rendelésének hivatalból is helye van.

2:4. § [A jogképeség megszűnése]

A jogképeség a halállal szűnik meg.

II. Fejezet

Holtnak nyilvánítás

2:5. § [Holtnak nyilvánítás]

(1) Az eltűnt embert bírósági határozattal holtnak lehet nyilvánítani, ha eltűnésétől öt év eltelt anélkül, hogy életben létére utaló bármilyen adat ismeretes volna.

(2) A holtnak nyilvánított természetes személyt az ellenkező bizonyításáig halottnak kell tekinteni.

(3) A holtnak nyilvánítást az eltűnt egyenesági rokona, házastársa, az ügyész, a gyámhatóság és az kérheti, akinek az eltűnt holtnak nyilvánításához jogi érdeke fűződik.

2:6. § [A halál időpontjának megállapítása]

(1) A bíróság a halál időpontját a körülmények mérlegelése alapján állapítja meg.

(2) Ha a körülmények mérlegelése nem vezet más eredményre, a halál időpontja az eltűnést követő hónap tizenötödik napja.

2:7. § [Változás a holtnak nyilvánítás körülményeiben]

(1) Ha bebizonyosodik, hogy a holtnak nyilvánított a határozatban alapul vett időpontnál korábbi vagy későbbi időpontban tűnt el, de a holtnak nyilvánítás feltételei egyébként fennállnak, a bíróság a holtnak nyilvánító határozatot megfelelően módosítja. A jogkövetkezmények a módosított határozat szerint alakulnak.

(2) Ha bebizonyosodik, hogy a holtnak nyilvánított a határozatban alapul vett időpontnál később tűnt el, és ezért a holtnak nyilvánító határozat feltételei nem állnak fenn, a bíróság a holtnak nyilvánító határozatot hatályon kívül helyezi. A holtnak nyilvánító határozat alapján beállott jogkövetkezmények – ha a törvény eltérően nem rendelkezik – semmisek.

(3) Ha a holtnak nyilvánított előkerül, a bíróság megállapítja a holtnak nyilvánító határozat hatálytalanságát. A holtnak nyilvánító határozat alapján beállott jogkövetkezmények – ha a törvény eltérően nem rendelkezik – semmisek.

2. Cím

A cselekvőképesség

2:8. § [Cselekvőképesség]

- (1) Cselekvőképes mindenki, akinek cselekvőképességét a törvény nem korlátozza vagy nem zárja ki.
- (2) Aki cselekvőképes, maga köthet szerződést vagy tehet más jognyilatkozatot.
- (3) A cselekvőképességet korlátozó szerződés vagy egyoldalú nyilatkozat semmis.

A kiskorúság miatti korlátozott cselekvőképesség és cselekvőképtelenség

2:9. § [Kiskorúság miatti korlátozott cselekvőképesség]

- (1) Kiskorú az, aki a tizennyolcadik életévét még nem töltötte be, kivéve, ha házasságot kötött. A házasságkötés nem jár a nagykorúság megszerzésével, ha a házasságot a bíróság a kiskorúság miatt szükséges gyámhatósági engedély hiánya miatt nyilvánította érvénytelennek.
- (2) Korlátozottan cselekvőképes az a kiskorú, aki a tizennegyedik életévét már betöltötte.
- (3) A korlátozottan cselekvőképes kiskorú nyilatkozatának érvényességéhez – ha jogszabály kivételt nem tesz – törvényes képviselőjének beleegyezése vagy utólagos jóváhagyása szükséges. Ha a korlátozottan cselekvőképes kiskorú cselekvőképessé válik, maga dönt a függő jognyilatkozatainak érvényességéről.
- (4) A korlátozottan cselekvőképes kiskorú a törvényes képviselőjének közreműködése nélkül is
 - a) tehet olyan személyes jellegű jognyilatkozatot, amelyre jogszabály feljogosítja;
 - b) megkötheti a mindennapi élet szokásos szükségleteinek fedezése körébe tartozó kisebb jelentőségű szerződéseket;
 - c) rendelkezik munkával szerzett keresményével, keresménye erejéig erre kötelezettséget vállalhat;
 - d) megköthet olyan szerződéseket, amelyekkel kizárólag előnyt szerez.

(5) A törvényes képviselő a korlátozottan cselekvőképes kiskorúnak – a d) pontban foglaltak szerint – ígért vagy adott ajándékot a gyámhatóság engedélyével visszautasíthatja. Ha a gyámhatóság a törvényes képviselő visszautasító nyilatkozatát nem hagyja jóvá, ez a határozata a törvényes képviselő elfogadó nyilatkozatát pótolja.

(6) A törvényes képviselő a korlátozottan cselekvőképes kiskorú nevében maga is tehet jognyilatkozatokat, kivéve azokat, amelyeknél a jogszabály a korlátozottan cselekvőképes kiskorú saját nyilatkozatát kívánja meg, illetve amelyek a munkával szerzett keresményre vonatkoznak.

2:10. § [Kiskorúság miatti cselekvőképtelenség]

(1) Cselekvőképtelen az a kiskorú, aki a tizennegyedik életévét nem töltötte be.

(2) A cselekvőképtelen kiskorú jognyilatkozata semmis; nevében a törvényes képviselője jár el.

(3) Nem lehet semmisnek tekinteni a cselekvőképtelen kiskorú által kötött és már teljesített csekély jelentőségű szerződéseket, amelyek megkötése a mindennapi életben tömegesen fordul elő, és különösebb megfontolást nem igényel.

(4) A törvényes képviselőnek a kiskorú személyét és vagyonát érintő jognyilatkozata megtétele során a korlátozott cselekvőképességű, illetve az ítélőképessége birtokában lévő cselekvőképtelen kiskorú véleményét figyelembe kell vennie.

2:11. § [A korlátozottan cselekvőképes és cselekvőképtelen kiskorúakra vonatkozó közös szabályok]

(1) A törvényes képviselő jognyilatkozatainak érvényességéhez a gyámhatóság jóváhagyása szükséges, ha a jognyilatkozat

a) a kiskorút megillető tartásról történő lemondásra,

b) a kiskorút örökösödési jogviszony alapján megillető jogokra vagy kötelezettségre; külön is visszautasítható vagyontárgyak öröklésének visszautasítására,

c) a kiskorú ingatlantulajdonának átruházására vagy bármely módon történő megterhelésére vonatkozik, ide nem értve azt az esetet, amikor az ingatlan ellenérték nélküli megszerzésével egyidejűleg kerül sor haszonélvezet alapítására,

d) a kiskorú külön jogszabály alapján beszolgáltatott vagyonára,

e) a kiskorú olyan egyéb vagyontárgyára, illetve vagyoni értékű jogára vonatkozik, amelynek értéke meghaladja a külön jogszabályban meghatározott összeget.

(2) Bírósági vagy közjegyzői határozattal elbírált jognyilatkozat érvényességéhez a gyámhatóság jóváhagyása nem szükséges.

2:12. § [Kiskorú kötelezettség vállalása]

(1) A kiskorú még a gyámhatóság jóváhagyásával sem tehet érvényesen olyan jognyilatkozatot, amellyel ajándékoz, idegen kötelezettségért megfelelő ellenérték nélkül felelősséget vállal, vagy amellyel jogokról ellenérték nélkül lemond.

(2) Ez a szabály nem gátolja a korlátozottan cselekvőképes kiskorút a munkával szerzett keresményével való rendelkezésben, és nem zárja ki a szokásos mértékű ajándékozást.

2:13. § [Relatív semmisség]

(1) A korlátozott cselekvőképességen és a cselekvőképtelenségen alapuló semmisségre csak annak érdekében lehet hivatkozni, akinek cselekvőképessége korlátozott vagy hiányzik.

(2) Aki cselekvőképességét illetően a másik felet megtéveszti, ezért felelősséggel tartozik, és felelőssége alapján a szerződés teljesítésére is kötelezhető.

2:14. § [Kiskorú cselekvőképességének korlátozására irányuló eljárás megindítása]

(1) A bíróság kiskorú cselekvőképességét csak tizenhetedik életévének betöltése után – a nagykorúakra irányadó szabályok szerint – korlátozhatja azzal, hogy a cselekvőképesség korlátozását elrendelő ítélet, illetve gondnokság alá helyezés hatálya csak a nagykorúság elérésével áll be.

(2) A nagykorúakra vonatkozó rendelkezéseket azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a gondnokság alá helyezést a kiskorú törvényes képviselője is kérheti.

Nagykorú döntéshozatalának segítése

2:15. § [Nagykorú döntéshozatalát elősegítő jogintézmények]

(1) A nagykorút belátási képessége csökkenése vagy hiánya esetén jogainak védelme, károsodástól való megóvása érdekében a következő intézmények segítik:

- a) előzetes jognyilatkozat;
- b) támogatott döntéshozatal;
- c) cselekvőképességet nem korlátozó gondnokság;
- d) cselekvőképességet korlátozó gondnokság,
- e) cselekvőképesség korlátozása gondnokság alá helyezés nélkül.

(2) Az (1) bekezdésben megjelölt jogintézmények együttesen is alkalmazhatók.

Cselekvőképességet nem érintő korlátozások, segítő intézkedések

2:16. § [Előzetes jognyilatkozat]

(1) Minden nagykorú cselekvőképes természetes személy – belátási képessége későbbi esetleges csökkenése vagy hiánya esetére – közokiratban vagy teljes bizonyító erejű magánokiratban előzetes jognyilatkozatot tehet személyi viszonyai rendezése érdekében, továbbá rendelkezhet vagyonaáról, így különösen:

a) meghatározhatja azt az egy vagy több személyt, akik támogatást nyújthatnak döntései meghozatalához;

b) meghatározhatja azt a személyt, akit a bíróság vagy a gyámhatóság cselekvőképessége korlátozása esetén gondnokának nevezhet;

c) kizárhat egyes személyeket a támogató személyek és gondnokok köréből;

d) megtilthatja vagy kezdeményezheti bentlakásos szociális intézményben történő elhelyezését;

e) megjelölheti a jövedelme kezelésére jogosult személyek körét;

f) rendelkezhet ingatlan, illetve ingó vagyontárgyairól.

(2) Az előzetes jognyilatkozat visszavonásával hatálytalanná válik. Az előzetes nyilatkozatban foglaltakat a nagykorú cselekvőképes természetes személy bármikor visszavonhatja vagy módosíthatja. A visszavonásra vagy módosításra az előzetes jognyilatkozat megtételére vonatkozó szabályok irányadók. Ha a cselekvőképes nagykorú természetes személy újabb előzetes jognyilatkozatot tesz, a korábbi jognyilatkozatát visszavontnak kell tekinteni. A korábbi előzetes jognyilatkozatnak az újabb jognyilatkozat rendelkezéseivel nem ellentétes rendelkezései hatályban maradnak.

(3) Ha a nagykorú természetes személy belátási képességének csökkenése, illetve hiánya esetén károsodástól való megóvása érdekében cselekvőképességének korlátozására lenne szükség azokban a kérdésekben, amelyben előzetes jognyilatkozatot tett, az abban foglaltak az irányadók. A bíróság ettől eltérően csak abban az esetben rendelkezhet, ha a nagykorú természetes személy által kijelölt személy az előzetes jognyilatkozatban foglaltak teljesítését nem vállalja, vagy a körülmények előre nem látható megváltozása folytán a nyilatkozatban foglaltak az érintett érdekét lényegesen sértik.

2:17. § [Támogatott döntéshozatal]

(1) Támogatott döntéshozatal során az önálló döntéshozatalában segítségre szoruló nagykorú természetes személyt a személyes és vagyoni ügyei viteléhez szükséges döntések meghozatalában és kinyilvánításában a bíróság által kinevezett támogató személy tanácsban, segítségben részesíti.

(2) Támogatott döntéshozatalra akkor kerül sor, ha

a) a támogató és a támogatott közokiratban vagy teljes bizonyító erejű magánokiratban ebben megállapodik és a megállapodásnak megfelelően a bíróság támogató személyt nevez ki, vagy

b) a bíróság a gondnokság alá helyezésre irányuló eljárásban támogató személyt nevez ki.

(3) A bíróság támogató személyt annak a nagykorú természetes személynek nevez ki, aki értelmi képessége, pszichés állapota vagy szenvedélybetegsége miatt, valamint az ebből eredő, a társadalmi részvételt akadályozó egyéb körülmények hatására személyi és vagyoni döntése meghozatalához, illetve önálló kinyilvánításához segítségre szorul.

(4) A bíróság támogató személyként jelölheti ki:

a) azt a személyt, akit a támogatott személy előzetes jognyilatkozatában megjelölt,

b) azt a személyt, akit a támogatott személy a bírósági eljárás során támogató személynek választ,

c) a támogatott személy egyenesági rokonát, annak házastársát, bejegyzett élettársát, örökbefogadó és nevelő szülőjét, örökbefogadott és nevelt gyermekét, testvérét, a házastárs egyenesági rokonát és testvérét, a testvér házastársát, bejegyzett élettársát,

d) a támogatott személlyel bizalmi viszonyban lévő más személyt,

e) fogyatékosokkal, szenvedélybetegekkel vagy pszichiátriai betegekkel foglalkozó közhasznú vagy kiemelkedően közhasznú egyesületet vagy alapítványt.

(5) A bíróság egyidejűleg több támogató személyt is kinevezhet ugyanazon támogatott személy számára.

(6) Nem lehet támogató személyként kinevezni:

a) azt, akinek a személye ellen a támogatott személy tiltakozik;

b) aki gondnokság alatt áll;

c) aki a közügyektől eltiltó jogerős ítélet hatálya alatt áll;

d) aki külön jogszabályban meghatározott okok miatt támogató személyként nem járhat el.

(7) A támogató személy kijelölését:

- a) az érintett cselekvőképes nagykorú természetes személy,
- b) a nagykorú természetes személy házastársa, bejegyzett élettársa, egyenesági rokona, testvére,
- c) a gyámhatóság,
- d) az ügyész vagy
- e) fogyatékosokkal, szenvedélybetegekkel vagy pszichiátriai betegekkel foglalkozó közhasznú vagy kiemelkedően közhasznú egyesületet, alapítvány, központi vagy önkormányzati költségvetési szerv (fogyatékosok vagy pszichiátriai betegek intézményének) vezetője kérheti.

(8) A támogatott döntéshozatal megszűnik:

- a) bármelyik fél halálával,
- b) a támogatott és a támogató személy között létrejött megállapodásban előírt határozott idő lejártával,
- c) határozott idejű kinevezés esetén a bírósági határozatban foglalt határidő lejártával,
- d) a jogviszony bíróság általi megszüntetésével.

(9) A bíróság a (7) bekezdésben megjelölt személyek kérelmére a támogató kinevezésének visszavonásával a támogatott döntéshozatalt megszünteti, ha :

- a) a támogató a támogatottal szemben fennálló bizalmi viszony megszűnésére hivatkozással a támogatóval való kapcsolatát megszünteti;
- b) a támogató a megállapodásból származó kötelezettségét nem teljesíti vagy olyan cselekményt követ el, olyan magatartást tanúsít, amellyel a támogatott érdekét súlyosan sérti vagy veszélyezteti;
- c) utóbb keletkezik olyan kizáró ok, amely a támogató személy kinevezésének akadályát jelentette volna.

(10) A támogatott személy önállóan jogosult jognyilatkozatainak megtételére. Ha a támogatott személy a támogató személy tudomása nélkül köt szerződést vagy tesz más jognyilatkozatot és a szerződés nyilvánvalóan a támogatott személy állapotával való visszaélés miatt a támogatott személy számára előnytelen szerződési feltételt tartalmaz, a támogató személy is jogosult a szerződés vagy jognyilatkozat megtámadására.

(11) A szerződés (10) bekezdés miatti érvénytelenségére csak a támogatott személy érdekében lehet hivatkozni.

(12) A támogatott döntéshozatalra vonatkozó részletes szabályokról külön törvény rendelkezik.

Cselekvőképesség korlátozása

2:18. § [Cselekvőképességet korlátozó gondnokság]

(1) Korlátozottan cselekvőképes a nagykorú természetes személy, ha a bíróság ilyen hatállyal, meghatározott ügycsoport vagy ügycsoportok tekintetében gondnokság alá helyezte.

(2) A cselekvőképességében korlátozott természetes személyt – a választójog kivételével – mindazon ügyeiben cselekvőképesnek kell tekinteni, amelyek tekintetében a bíróság a cselekvőképességét nem korlátozta.

(3) Cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá a bíróság azt a nagykorú természetes személyt helyezi, aki értelmi képessége, pszichés állapota vagy szenvedélybetegsége miatt, valamint az ebből eredő, a társadalmi részvételt akadályozó egyéb körülmények hatására a vagyoni vagy egyes személyi ügyeit illetően önállóan vagy segítséggel eljárni és döntéseket hozni nem képes és a cselekvőképesség korlátozásának elmaradása károsodás veszélyét idézné elő.

(4) A cselekvőképesség korlátozására csak akkor kerülhet sor, ha más – cselekvőképességet nem korlátozó – megoldás az érintett károsodástól való megóvása érdekében nem vezetne eredményre. A cselekvőképesség korlátozására irányuló határozat meghozatalát összetett (így orvosi, gyógypedagógiai vizsgálatot is magában foglaló) szakértői döntésnek kell megelőznie.

2:19. § [Cselekvőképesség korlátozása gondnokság alá helyezés nélkül]

(1) A bíróság a nagykorú természetes személy cselekvőképességét gondnokság alá helyezés nélkül korlátozhatja a következő ügycsoportok tekintetében:

- a) művi meddővé tétel;
- b) terhesség megszakítás;
- c) reprodukciós eljárások;
- d) emberen végzett kutatások;
- e) az a)-d) pontokban nem említett egészségügyi ellátás;
- f) házasságkötés;
- g) származás megállapításával kapcsolatos nyilatkozat megtétele;
- h) gyermekének örökbefogadásához való hozzájárulás.

(2) Az (1) bekezdés szerinti ügycsoportokban a cselekvőképességében korlátozott nagykorú természetes személy jognyilatkozatot a törvényben arra feljogosított személy jóváhagyásával tehet.

2:20. § [Bíróság által nem korlátozható ügycsoportok]

Nagykorú természetes személy cselekvőképességét a bíróság nem korlátozhatja a következő ügycsoportokban:

- a) munkaviszony létesítésével kapcsolatos jognyilatkozat;
- b) társadalombiztosítási, szociális és munkanélküli ellátás igénylése;
- c) bentlakásos szociális intézetben történő elhelyezéssel kapcsolatos jognyilatkozatok;
- d) tartózkodási hely meghatározása;
- e) végrendelet készítése arra a vagyonára vonatkozóan, amelynek kezelésében cselekvőképessége nincs korlátozva.

Gondnokság alá helyezés cselekvőképesség korlátozása nélkül**2:21. § [Cselekvőképességet nem korlátozó gondnokság]**

(1) Ha a 2:18.§ (3) bekezdésében előírt feltételek fennállása esetén a nagykorú természetes személy érdekeinek védelméhez cselekvőképessége korlátozására nincs szükség, vagy arra a 2:20. § alapján nincs lehetőség, a bíróság meghatározott ügyek vagy ügyek meghatározott csoportja tekintetében rendelkezhet arról is, hogy a nagykorú természetes személynek cselekvőképessége korlátozása nélkül rendel gondnokot.

(2) Azon ügyek vagy ügycsoportok tekintetében, amelyek vonatkozásában a nagykorú természetes személy cselekvőképességet nem korlátozó gondnokság alatt áll

- a) a gondnokolt önállóan, a gondnok hozzájárulása nélkül is tehet jognyilatkozatot,
- b) a gondnok a nagykorú természetes személy gyámhatóság által jóváhagyott meghatalmazása alapján tehet jognyilatkozatot.

A korlátozottan cselekvőképes természetes személy jognyilatkozataira vonatkozó általános szabályok**2:22. § [A korlátozottan cselekvőképes természetes személy jognyilatkozataira vonatkozó általános szabályok]**

(1) A gondnokság alá helyezett korlátozottan cselekvőképes természetes személy jognyilatkozata a bíróság ítéletében meghatározott ügycsoportok tekintetében – a (2) bekezdésben foglaltak kivételével – csak akkor érvényes, ha azt a gondnoka előzetes beleegyezésével vagy utólagos jóváhagyásával tette. A gondnokolt és gondnoka közötti vita esetén a gyámhatóság dönt.

(2) Kivételesen azon ügycsoportok vonatkozásában, amelyek tekintetében a gondnokolt semmilyen kommunikációra nem képes, a bíróság feljogosíthatja a gondnokot, hogy a gondnokolt helyett és nevében eljárjon azt követően, hogy

- a) a gondnok bizonyítható módon – ha szükséges szakértő segítségével – kísérletet tett a gondnokolt véleményének kikérésére;
- b) ez a kísérlet nem vezetett eredményre;
- c) szakértői vélemény alátámasztotta, hogy a gondnok a gondnokolttal az adott ügycsoport vonatkozásában nem képes kommunikálni;
- d) a gyámhatóság a gondnok kérését jóváhagyta.

(3) A gondnok személyének megváltozása esetén az új gondnok abban az esetben járhat el a (2) bekezdés szerint, ha a bíróság külön feljogosítja a gondnokolt nevében és helyett történő önálló döntéshozatalra.

(4) A korlátozottan cselekvőképes természetes személy – a korlátozással érintett ügycsoportok tekintetében – a gondnoka közreműködése nélkül is

- a) tehet olyan személyes jellegű jognyilatkozatot, amelyre a jogszabály feljogosítja,
- b) megkötheti a mindennapi élet szokásos szükségleteinek fedezése körébe tartozó kisebb jelentőségű szerződéseket,
- c) ha a bíróság vagyoni ügyeiben is korlátozta, rendelkezik a munkaviszonyból, munkaviszony jellegű jogviszonyból, társadalombiztosítási, szociális és munkanélküli ellátásból származó jövedelme bíróság által meghatározott hányadával, amely nem lehet kevesebb, mint a jövedelem ötven százaléka, annak erejéig kötelezettséget is vállalhat,
- d) megköthet olyan szerződéseket, amelyekkel kizárólag előnyt szerez.

(5) Ha a korlátozottan cselekvőképes természetes személy cselekvőképessé válik, maga dönt függő jognyilatkozatának érvényessége felől.

2:23. § [A gyámhatóság jóváhagyásához kötött jognyilatkozatok]

(1) A korlátozottan cselekvőképes természetes személy és gondnoka jognyilatkozatainak érvényességéhez – ha a bíróság a cselekvőképességet a korlátozottan cselekvőképes természetes személy vagyonával való rendelkezés tekintetében korlátozta – a gyámhatóság jóváhagyása szükséges, ha a jognyilatkozat

- a) a korlátozottan cselekvőképes természetes személy tartására;

- b) a korlátozottan cselekvőképes természetes személyt öröklési jogviszony alapján őt megillető jogra vagy kötelezettségre;
- c) a korlátozottan cselekvőképes természetes személy gyámhatóság által kezelt vagyonára;
- d) a korlátozottan cselekvőképes természetes személy (vagyonának mértékétől függően) törvényben vagy a gondnokot rendelő határozatban meghatározott összeget meghaladó értékű egyéb vagyonára;
- e) a korlátozottan cselekvőképes ingatlan tulajdonának átruházására vagy megterhelésére vonatkozik.

(2) A gyámhatóság hozzájárulhat a korlátozott cselekvőképes gondnokolt kérelmére

- a) a gondnokolt leszármazója önálló háztartásának alapításához, fenntartásához vagy más fontos cél eléréséhez a gondnokolt vagyonának terhére; ha a támogatás mértéke a gondnokolt megélhetését nem veszélyezteti.
- b) a gondnokolt által történő – az a) pontban foglaltak alá nem tartozó – ajándékozáshoz, jogokról ellenérték nélkül való lemondáshoz vagy közcélra történő felajánláshoz, feltéve, hogy a jogügylet a gondnokolt megélhetését nem veszélyezteti.

(3) Nincs szükség a gyámhatóság jóváhagyására az (1)-(2) bekezdésben meghatározott esetekben, ha a jognyilatkozat érvényességét bírósági vagy közjegyzői eljárásban bírálják el.

2:24. § [Relatív semmisség]

A korlátozott cselekvőképességen alapuló semmisségre csak annak érdekében lehet hivatkozni, akinek cselekvőképessége korlátozott.

Gondnokság alá helyezésre vonatkozó rendelkezések

2:25. § [Gondnokság alá helyezésre vonatkozó eljárási rendelkezések]

(1) A gondnokság alá helyezést

- a) a nagykorú természetes személy házastársa, bejegyzett élettársa, egyenesági rokona, testvére,
- b) a gyámhatóság,
- c) az ügyész vagy
- d) a fogyatékosokkal, szenvedélybetegekkel vagy pszichiátriai betegekkel foglalkozó közhasznú vagy kiemelkedően közhasznú egyesület, alapítvány kérheti.

(2) Ha a gondnokság alá helyezés szükségességéről a gyámhatóság tudomást szerez, a gondnokság alá helyezési eljárást haladéktalanul meg kell indítania, ha ezt a (1) bekezdésben meghatározott közeli hozzátartozó a gyámhatóságnak a perindítás szükségességéről való tájékoztatását követő hatvan napos jogvesztő határidőn belül nem teszi meg.

2:26. § [A cselekvőképesség korlátozásának felülvizsgálata]

(1) A bíróságnak a cselekvőképesség korlátozását kimondó ítéletében rendelkeznie kell a gondnokság alá helyezés kötelező felülvizsgálata iránti eljárás megindításának időpontjáról, mely nem lehet későbbi, mint az ítélet jogerőre emelkedésétől számított öt év. A felülvizsgálati eljárás nem okozhat aránytalan sérelmet, illetőleg megterhelést a gondnokolt életében és a gondnok tevékenységében.

(2) A felülvizsgálati eljárást a gyámhatóságnak kell megindítania. A kereseti kérelem a gondnokság alá helyezés megszüntetésére, annak hatályában való fenntartására, vagy a gondnokolt által önállóan nem gyakorolható jogkörök módosítására irányulhat.

(3) A gondnokság alá helyezés megszüntetéséről, módosításáról vagy fenntartásáról a bíróság

- a) a gondnokolt,
- b) a gondnokolt házastársa, bejegyzett élettársa, egyenesági rokona, testvére,
- c) a gondnok,
- d) a gyámhatóság,
- e) az ügyész vagy
- f) a fogyatékosokkal, szenvedélybetegekkel vagy pszichiátriai betegekkel foglalkozó közhasznú vagy kiemelkedően közhasznú egyesület, alapítvány kérelme alapján dönt.

(4) A gondnokság alá helyezés megszüntetésére, módosítására vagy fenntartására irányuló per megindításának a kötelező felülvizsgálat időpontja előtt is helye van.

(5) A gondnokság alá helyezés módosítására irányuló perben a (3) bekezdésben felsoroltak kérhetik

- a) a cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá helyezés esetén az ügyek azon csoportjának módosítását, amelyek vonatkozásában a bíróság a gondnokolt cselekvőképességét korlátozta;
- b) a cselekvőképességet nem korlátozó gondnokság alá helyezés esetén az ügyek azon csoportjának megállapítását, amelyek vonatkozásában a bíróság a gondnokolt cselekvőképességét korlátozza.

c) azon ügycsoportok módosítását, amelyre vonatkozóan a bíróság a cselekvőképességet gondnokrendelés nélkül korlátozza.

2:27. § [Zárlat elrendelése és zárgondnokrendelés]

(1) Ha cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá helyezés iránti perindítás indokolt, és az érintett természetes személy vagyonának védelme sürgős intézkedést igényel, a gyámhatóság a vagyona haladéktalanul zárlatot rendel el, valamint ezzel egyidejűleg zárgondnokot rendel ki. A zárlatot elrendelő határozat ellen nincs helye fellebbezésnek.

(2) A zárlatra, illetve a zárgondnok működésére a bírósági végrehajtásról szóló törvény biztosítási intézkedések végrehajtására vonatkozó fejezetének a rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

(3) A gyámhatóságnak a zárlat elrendelését követő nyolc napon belül a gondnokság alá helyezési pert meg kell indítania, a bíróságnak pedig legkésőbb a keresetlevél benyújtásától számított harminc napon belül a zárlatot hivatalból felül kell vizsgálnia.

2:28. § [Ideiglenes gondnokrendelés]

(1) A bíróság – a gyámhatóság kezdeményezésére – kivételesen, azonnali intézkedést igénylő esetben ideiglenes gondnokot rendelhet annak a nagykorú természetes személynek, aki értelmi képessége, pszichés állapota vagy szenvedélybetegsége miatt, valamint az ebből eredő, a társadalmi részvételt akadályozó egyéb körülmények hatására a vagyoni vagy egyes személyi ügyeit illetően önállóan vagy segítséggel eljárni és döntéseket hozni nem képes és a károsodás lehetőségétől való megóvása más módon – elsősorban zárlat elrendelésével – nem lehetséges. A gyámhatóság az ideiglenes gondnokrendelésre irányuló megkeresésében a gondnok személyére is javaslatot tesz.

(2) A bíróság az ideiglenes gondnokot kirendelő határozatában megjelöli, hogy az ideiglenes gondnok milyen ügycsoportok tekintetében járhat el az érintett természetes személy helyett.

(3) A bíróság a nem peres eljárásban hozott ideiglenes gondnokrendelést elrendelő határozatát harminc napon belül felülvizsgálja.

Cselekvőképtelen állapot

2:29. § [Cselekvőképtelen állapotban tett jognyilatkozat érvényessége]

(1) Gondnokság alá helyezés nélkül is cselekvőképtelen az, aki olyan állapotban van, hogy ügyei viteléhez szükséges belátási képessége – a jognyilatkozata megtételekor – átmenetileg hiányzik.

(2) A gondnokság alá helyezés nélkül cselekvőképtelen állapotban lévő természetes személy jognyilatkozata – a (3) bekezdésben foglalt kivétellel – semmis.

(3) A gondnokság alá helyezés nélkül is cselekvőképtelen nagykorú természetes személy jognyilatkozatát – végintézkedése kivételével – cselekvőképtelenség miatt nem lehet semmisnek tekinteni, ha tartalmából és körülményeiből arra lehet következtetni, hogy a jognyilatkozat a fél cselekvőképessége esetében is indokolt lett volna.

A gondnokság

2:30. § [Gondnokrendelés]

A gondnokság alá helyezett természetes személy részére gondnokot – a gyámhatóság javaslatára – a bíróság rendel a gondnokság alá helyezést elrendelő határozatában.

2:31. § [A gondnoki tisztség viselésének feltételei]

(1) Gondnok lehet minden cselekvőképes természetes személy, aki a gondnoki tisztséget vállalja, akivel szemben a törvényben meghatározott kizáró ok nem áll fenn és személyében, körülményeiben alkalmas a gondnoki tisztség ellátására.

(2) Nem rendelhető gondnokul:

- a) aki ellen a gondnokság alá helyezett kifejezetten tiltakozik;
- b) akit a gondnokság alá helyezett természetes személy előzetes jognyilatkozatban kifejezetten kizárt a gondnokká jelölhető személyek köréből;
- c) aki gondnokság alatt áll;
- d) aki a közügyektől eltöltő jogerős ítélet hatálya alatt áll;
- e) aki külön jogszabályban meghatározott okok miatt a gondnoki tisztséget nem láthatja el.

(3) Gondnokul a gondnokság alá helyezett által még cselekvőképes állapotában közokiratban vagy teljes bizonyító erejű magánokiratban megjelölt személyt vagy a gondnokság alá helyezés során megnevezett személyt, ha ez nem lehetséges, akkor elsősorban a gondnokolttal együtt élő házastársat vagy bejegyzett élettársat kell rendelni. Ha ilyen személy nincs vagy a házastárs vagy élettárs gondnokul rendelése veszélyeztetné a gondnokság alatt álló érdekeit, a gyámhatóság gondnokul olyan személyt rendel, aki a gondnokság ellátására az összes körülmény figyelembevételével alkalmasnak mutatkozik.

(4) A gondnok rendelésénél az arra alkalmas személyek közül előnyben kell részesíteni a szülőket vagy a szülők által a haláluk esetére közokiratban vagy

végrendeletben megnevezett személyt, ilyenek hiányában azokat a hozzátartozókat, akik szükség esetén a személyes gondoskodást is el tudják látni.

(5) Ha gondnok az (1)-(4) bekezdésben foglaltak alapján nem rendelhető, a gondnokolt számára hivatásos gondnokot kell rendelni. Hivatásos gondnok csak olyan büntetlen előéletű természetes személy lehet, aki a törvényben meghatározott képesítési előírásoknak megfelel. Hivatásos gondnokul a fogyatékosokkal, szenvedélybetegekkel vagy pszichiátriai betegekkel foglalkozó közhasznú, vagy kiemelkedően közhasznú egyesület vagy alapítvány is kijelölhető. Ha a bíróság a gyámhatóság javaslatára jogi személyt jelöl ki gondnokul, úgy a jogi személy köteles megnevezni azt a természetes személyt, aki a gondnoki teendők ellátásáért személyesen felelős.

(6) A hivatásos gondnok egyidejűleg legfeljebb húsz gondnokság alatt álló természetes személy vonatkozásában láthat el gondnoki feladatokat.

2:32. § [Többes és helyettes gondnokrendelés]

(1) A gondnokolt részére több gondnok is rendelhető. Többes gondnokrendelésre kerülhet sor különösen, ha

- a) a gondnokság alá helyezett természetes személy mindkét szülője vagy két közeli hozzátartozója közösen, azonos jogkörrel vállalja a gondnokságot; vagy
- b) a gondnokolt vagyonának kezelése, illetve egyes más ügyeinek intézése ezt indokolja.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott esetekben a gyámhatóság a gondnokok együttes kérelmére meghatározhatja feladatkörük pontos megosztását.

(3) A távollevő vagy más okból akadályozott gondnok mellé a gyámhatóság a gondnokolt részére szükség szerint helyettes gondnokot is rendelhet. A helyettes gondnok csak azonnali intézkedést igénylő ügyekben járhat el.

2:33. § [A gondnok tevékenysége és kötelességei]

(1) A gondnok az ügyek bíróság által meghatározott körére a gondnokság alá helyezett természetes személy vagyonának kezelője és törvényes képviselője, ha a bíróság a gondnokolt cselekvőképességét a vagyonáról való rendelkezés tekintetében korlátozta.

(2) A gondnok indokolt esetben – vállalása esetén – a gondnokság alá helyezett gondozását is ellátja.

(3) A gondnokoltat érintő döntések meghozatalánál a gondnok köteles a gondnokolt kommunikációs módjához és szellemi képességeihez alkalmazkodva meghallgatni és a lehető legnagyobb mértékben figyelembe venni a gondnokolt véleményét, és a gondnokolt kívánságai szerint eljárni. Ha nem lehet megállapítani a gondnokolt jelenlegi kívánságait, a gondnok a gondnokolt által előzetesen kifejezetett utasítások és

kívánságok szerint köteles eljárni. Ha ezeket sem lehet megállapítani, a gondnok a gondnokolt ismert értékrendje, hite és világnézete alapján köteles eljárni. Ha ezeket sem lehet megállapítani, a gondnok a gondnokolt körülményeit, a gondnokolt érdekeit legjobban szolgáló módon köteles eljárni.

(4) Ha a gondnok úgy véli, hogy a gondnokolt jelenlegi vagy korábbi utasításai ellentétesek a gondnokolt érdekeivel, kérheti a gyámhatóságot, hogy mentse fel a (3) bekezdés szerinti kötelezettségei alól. Ha a gondnokolt úgy véli, hogy a gondnok nem a (3) bekezdés szerinti kötelezettségei alapján jár el, kérheti a gyámhatóságot, hogy kötelezze a gondnokot utasításai követésére. A gyámhatóság a gondnokolt és a gondnok meghallgatása után felmentheti a gondnokot a gondnokolt utasításainak követése alól, vagy kötelezheti a gondnokot a gondnokolt utasításának követésére.

(5) A gondnok és a gondnokolt közötti, jognyilatkozatokat érintő vita esetén a gyámhatóság dönt. A gyámhatóság döntése pótolja a gondnok vagy a gondnokolt jóváhagyását a jognyilatkozatokhoz.

2:34. § [A gondnok tevékenységének felügyelete]

(1) A gondnok tevékenységét a gyámhatóság felügyeli.

(2) A gondnok a működéséről és a gondnokolt állapotáról a gyámhatóság felhívására bármikor, egyébként az éves számadással együtt köteles beszámolni a gyámhatóságnak.

(3) A gondnok köteles a gyámhatóság felhívására átadni a gondnokolt pénzt, értékpapírjait, valamint értéktárgyait, ha azokat jogszabály szerint nem kell készen tartani. A gyámhatóságnak átadott vagyonnal való rendelkezéshez a gyámhatóság jóváhagyása szükséges.

(4) A gondnokolt jogosult a gyámhatóság és a gondnok által a gondnok működéséről és a gondnokolt vagyonáról vezetett dokumentációba betekinteni és arról másolatot készíteni.

2:35. § [Számadás a gondnok vagyonkezeléséről]

(1) A gondnok a vagyon kezeléséről legalább évente köteles számadást adni a gyámhatóságnak. Ha a gondnok a gondnokolt közeli hozzátartozója, a gyámhatóság a rendes számadási kötelezettség alól felmentést adhat vagy egyszerűsített számadást engedélyezhet.

(2) A hivatásos gondnok kivételével a gondnok nem köteles éves számadásra, ha a gondnokoltnak nincs vagyona és a munkaviszonyból származó jövedelmének, nyugdíjának és egyéb járadékának havi összege nem haladja meg a jogszabályban meghatározott mértéket.

(3) A gyámhatóság a gondnokot a gondnokolt vagy megbízottja kérésére eseti számadás készítésére is kötelezheti.

(4) A gyámhatóság a számadást véleményezés céljából megküldi a gondnokoltnak vagy a gondnokolt megbízott képviselőjének.

2:36. § [Vagyonkezelés a cselekvőképesség korlátozása esetén]

A gondnok vagyonkezelésére és számadására vonatkozó rendelkezések csak akkor irányadóak, ha a bíróság a gondnokolt cselekvőképességét a vagyonával való rendelkezés tekintetében korlátozta.

2:37. § [A gondnokság megszűnése]

(1) A gyámhatóság megállapítja a gondnokság megszűnését, ha

- a) a gondnokság alá helyezést a bíróság megszüntette;
- b) a gondnokolt meghalt.

(2) A gondnoki tisztség megszűnik, illetve a gyámhatóság a gondnokot tisztségéből felmenti, ha

- a) a gondnok a felmentését kéri;
- b) utóbb keletkezik olyan kizáró ok, amely a gondnok kirendelésének is akadályát jelentette volna;
- c) a gondnok a kötelezettségét nem teljesíti vagy olyan cselekményt követ el, olyan magatartást tanúsít, amellyel a gondnokolt érdekeit súlyosan sérti vagy veszélyezteti;
- d) a gondnok meghal.

Második Rész **A jogi személyek általános szabályai**

1. Cím **Alapvető szabályok**

2:38. § [A jogi személy jogképessége]

(1) A jogi személy jogképes: jogai és kötelezettségei lehetnek.

(2) A jogi személy jogképessége kiterjed mindazokra a jogokra és kötelezettségekre, amelyek jellegüknél fogva nem csupán az emberhez fűződhetnek.

2:39. § [A jogi személy típusok zártkörűsége]

(1) A jogi személyek típusait törvény határozza meg. Jogi személynek minősül így különösen a szövetkezet, az európai szövetkezet, a korlátolt felelősségű társaság, a részvénytársaság, az európai részvénytársaság, az egyesülés, az egyesület (társadalmi szervezet), az alapítvány, az alapítványi részvénytársaság, a költségvetési szerv, az egyház, a párt, a köztestület, a hegyközség, az erdőbirtokossági társulat, a vízgazdálkodási társulat.

(2) Törvényben meghatározott típusú jogi személy létesítéséről a jogalanyok a jogi személyt létesítő okiratban szabadon rendelkezhetnek.

(3) Jogi személy létrehozását törvény is elrendelheti. Ilyen esetben a létesítő okiratot törvény vagy külön okirat tartalmazza.

2:40. § [Az állam jogképessége]

(1) Az állam jogi személy.

(2) Törvény eltérő rendelkezésének hiányában az államot – ha polgári jogi jogviszonyban közvetlenül vesz részt – a pénzügyminiszter képviseli.

(3) A kártérítési, megtérítési és kártalanítási kötelezettség, valamint a jóhiszemű személyek irányában vállalt szerződéses kötelezettség az államot költségvetési fedezet hiányában, vagy az e célra biztosított költségvetési fedezetet meghaladó mértékben is terheli.

A jogi személy neve

2:41. § [Névkizárólagosság]

(1) A jogi személy nevének oly mértékben kell különböznie az ország területén korábban nyilvántartásba vett más jogi személy elnevezésétől, hogy azzal ne legyen összetéveszthető.

(2) Ha több jogi személy nyilvántartásba vételét kéri azonos vagy összetéveszthető név alatt, a név viselésének joga azt illeti meg, aki kérelmét elsőként nyújtotta be.

2:42. § [Névvalódiság]

(1) A jogi személy neve nem kelthet a valósággal ellentétes látszatot.

(2) A jogi személy típusára vonatkozó elnevezést a jogi személy nevében a valóságnak megfelelően fel kell tüntetni.

2:43. § [Névszabatosság]

(1) A jogi személy nevében – ha törvény eltérően nem rendelkezik – a jogi személy típusát, ha pedig a név a jogi személy tevékenységét is tartalmazza, akkor a tevékenységet is magyar nyelven kell feltüntetni, és a névnek e tekintetben meg kell felelnie a magyar helyesírás követelményeinek.

(2) A történelem kiemelkedő személyiségeinek nevét a Magyar Tudományos Akadémia engedélyével lehet a jogi személy nevébe felvenni.

2. Cím

A jogi személy létesítése

A létesítő okirat

2:44. § [Létesítő okirat]

A létesítő okirat – az egyes jogi személy típusokra vonatkozó szabályok szerint – a társasági szerződés, az alapító okirat és az alapszabály.

2:45. § [A létesítő okirat tartalma]

(1) A jogi személyt létesítő okiratban fel kell tüntetni:

- a) a jogi személy nevét;
- b) a jogi személy székhelyét;
- c) a jogi személy célját vagy főtevékenységét;
- d) mindazt, amit törvény előír.

(2) Ha törvény eltérően nem rendelkezik, a létesítő okiratban fel kell tüntetni:

- a) a jogi személyt létesítő személyt vagy személyeket, valamint azok székhelyét, illetve lakóhelyét;
- b) a jogi személy vagyonát, annak értékét, továbbá a vagyon rendelkezésre bocsátásának módját és idejét;
- c) a jogi személy első tisztségviselőit vagy ügyvezető szervének első tagjait.

(3) A jogi személyt létesítő személyek a létesítő okiratban egyéb kérdésekről is rendelkezhetnek, a létesítő okirat tartalmát a törvények keretei között szabadon határozhatják meg.

2:46. § [A jogi személy nyilvántartásba vétele]

(1) A jogi személy törvényben meghatározott módon – ha törvény eltérően nem rendelkezik – a jogi személy típusára irányadó közhiteles nyilvántartásba való bejegyzéssel, a jövőre nézve jön létre.

(2) A jogi személynek a nyilvántartásba való bejegyzését a nyilvántartó szervezet megtagadja, ha a létesítés jogszabályt sértene.

2:47. § [A jogi személy létesítésének érvénytelensége]

(1) A jogi személy létesítő okiratának érvénytelenségére a jogi személynek a nyilvántartásba való bejegyzéséig – törvény eltérő rendelkezése hiányában – a szerződések érvénytelenségének szabályait kell megfelelően alkalmazni.

(2) A jogi személy nyilvántartásba való bejegyzését követően – ha törvény eltérően nem rendelkezik – a jogi személy létesítő okiratának érvénytelenségére nem lehet hivatkozni.

3. Cím**A jogi személy szervezete, képvisellete és felelőssége****2:48. § [A jogi személy szervezeti egységének jogalanyisága]**

(1) A létesítő okirat a jogi személy szervezeti egységét – törvény eltérő rendelkezése hiányában – jogi személynek nyilváníthatja, ha a szervezeti egység az alapítótól és a jogi személytől elkülönült szervezettel és önálló vagyonnal rendelkezik.

(2) A jogi személy szervezeti egységének jogi személlyé nyilvánítása esetén a jogi személy létesítésének és működésének szabályait megfelelően alkalmazni kell azzal, hogy a szervezeti egység létesítő okiratában meg kell határozni a szervezeti egység ügyvezető szervét és képviselőjét.

(3) A jogi személy önálló jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egységének a szervezeti egység vagyonából ki nem elégíthető tartozásaiért a jogi személy kezesként felel.

2:49. § [A jogi személy vezetése]

(1) Tagsággal rendelkező jogi személy esetén a tagok (részvényesek) összességéből vagy a tagok (részvényesek) által választott küldöttekből álló testületet – törvény eltérő rendelkezése hiányában – a jogi személy legfőbb szervének kell tekinteni.

(2) A jogi személy legfőbb szervének kizárólagos hatáskörébe tartozik a döntés minden olyan kérdésben, amelyet a jogi személyre irányadó törvény és – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – a létesítő okirat a legfőbb szerv hatáskörébe utal.

2:50. § [A jogi személy vezetése, ügyvezetése]

(1) A jogi személy irányításával kapcsolatos olyan döntések meghozatalára, amelyek nem tartoznak a jogi személy legfőbb szervének vagy tagsággal nem rendelkező jogi személy esetében az alapítónak a hatáskörébe – ha a létesítő okirat eltérően nem rendelkezik – a vezető tisztségviselő vagy a vezető tisztségviselőkből álló ügyvezető szerv, illetve kuratórium jogosult.

(2) A jogi személy tevékenységi körében eljáró természetes személy (tag, alkalmazott, vezető tisztségviselő) magatartása a jogi személy eljárásának minősül.

2:51. § [A felügyelő bizottság illetve ellenőrző testület]

A létesítő okirat a jogi személy ügyvezetésének ellenőrzésére felügyelő bizottságot (ellenőrző testületet) hozhat létre. Törvény a jogi személy vezetését ellenőrző bizottság létrehozását kötelezővé teheti.

A jogi személy képvisellete

2:52. § [A jogi személy törvényes képvisellete]

(1) A jogi személy törvényes képviselét a létesítő okiratban arra feljogosított személy (vezető tisztségviselő, kuratóriumi tag) látja el.

2:53. § [A képviselleti jog korlátozása]

A jogi személy bejegyzett képviselője képviselleti jogának korlátozása, illetve nyilatkozattételének feltételhez kötése harmadik személyekkel szemben nem hatályos.

A jogi személy felelőssége

2:54. § [A jogi személy felelőssége]

(1) A jogi személy kötelezettségeiért saját vagyonával felel.

(2) A jogi személy alapítója, tagja (részvényese) a jogi személy tartozásaiért törvény eltérő rendelkezése hiányában nem felel.

2:55. § [A költségvetési szervek felelőssége]

A költségvetési szerv által jóhiszemű személyekkel szemben vállalt, illetve a kártérítési, megtérítési és kártalanítási kötelezettségért a külön törvényben foglalt rendelkezések az irányadók.

4. Cím**A jogi személy megszűnése****Jogutód nélküli megszűnés****2:56. § [A jogutód nélküli megszűnés esetei]**

A jogi személy megszűnik, ha

- a) az alapító okiratban vagy a jogszabályban meghatározott időtartam eltelt vagy feltétel megvalósult;
- b) legfőbb szerve kimondja megszűnését (feloszlását);
- c) az arra jogosult szerv megszünteti (feloszlátja);
- d) a jogi személy megszűnését törvényben arra feljogosított szerv megállapítja;
- e) törvényben meghatározott egyéb megszűnési ok következik be;
- f) a jogi személyt nyilvántartó szervezet a jogi személyt a nyilvántartásból törli.

Jogutódlással történő megszűnés**2:57. § [A jogutódlással való megszűnés]**

(1) A jogi személy megszűnik, ha más típusú jogi személlyé alakul át, más jogi személlyel egyesül (beolvadás, összeolvadás) vagy több jogi személlyé válik külön.

(2) Ha a jogi személy egyesüléssel, különválással vagy átalakulással szűnik meg, a létrejövő vagy beolvasztó jogi személy, illetve jogi személyek a megszűnő jogi személy vagy jogi személyek jogutódjai.

2:58. § [Utaló szabály]

A jogi személy jogutódlással történő megszűnése esetén a jogutódlásra vonatkozó részletes rendelkezéseket az egyes jogi személy típusokra vonatkozó rendelkezések állapítják meg.

**5. Cím
Jogi személyiség nélküli jogalanyok****2:59. § [Jogi személyiség nélküli jogalanyok]**

(1) Törvény jogi személyiséggel nem rendelkező szervezeteket is a polgári jog alanyává minősíthet.

(2) Jogi személyiség nélküli jogalanyok a betéti társaság és a közkereseti társaság.

**Harmadik Rész
Az egyesület****1. Cím
Általános rendelkezések****2:60. § [Az egyesület fogalma]**

(1) Az egyesület a tagok által önkéntesen, az alapszabályban meghatározott közös cél megvalósítására létesített, nyilvántartott tagsággal rendelkező jogi személy.

(2) Az egyesülési jog alapján létrehozott társadalmi szervezetekre e törvény alkalmazásakor az egyesületre vonatkozó szabályok az irányadók.

(3) Egyesület csak az egyesületi cél megvalósítását szolgáló gazdasági tevékenység végzésére jogosult, a gazdasági tevékenység folytatása az egyesület céljának megvalósítását nem veszélyeztetheti.

(4) Az egyesület nem oszthatja fel vagyonát tagjai között és tagjai részére nyereséget nem juttathat.

2:61. § [Az egyesület alapítása]

(1) az egyesület létrehozásához szükséges, hogy legalább tíz alapító tag az alakuló közgyűlésen az egyesület alapszabályát elfogadja.

(2) Az egyesület alapszabályában meg kell határozni

a) az egyesület nevét, székhelyét,

b) az egyesület célját,

c) az egyesület szervezetét, az egyesület közgyűlésének és elnökségének, valamint esetleges egyéb szerveinek hatáskörét, továbbá e szervek alapvető működési szabályait,

d) az egyesület képviselőjének módját,

e) az egyesületi tagsági jogviszony keletkezésének és megszűnésének feltételeit és eljárási szabályait,

f) a tagok jogait és kötelezettségeit, az esetleges tagdíj mértékét és fizetésének szabályait,

g) az egyesületi vagyon forrásait, és e vagyonnal való gazdálkodás alapvető szabályait,

h) az egyesület megszűnését követően esetlegesen fennmaradó vagyon sorsáról való rendelkezést.

(3) Az egyesület működését a tagok közvetlenül, külön egyesületi vagyon képzése nélkül is biztosíthatják.

(4) Az egyesület bírósági nyilvántartásba vételével jön létre.

2. Cím**A tagsági jogviszony****2:62. § [Az egyesületi tagsági viszony keletkezése]**

(1) Az egyesületi tagság az alapításkor az egyesület nyilvántartásba vételével, később pedig a belépési kérelemnek a közgyűlés által történő elfogadásával keletkezik. A közgyűlés a belépés elfogadását alapszabályában az elnökségre átruházhatja.

(2) Az alapszabály a tagsághoz feltételeket szabhat.

(3) A tagok jegyzékét az egyesület elnöksége vezeti.

2:63. § [A tag jogai]

(1) Az egyesület tagja jogosult az egyesület tevékenységében részt venni, így különösen a közgyűlés döntéshozatala során szavazati jogot gyakorolni.

(2) A természetes személy tag – ha az alapszabály kivételt nem tesz – szavazati jogát csak személyesen gyakorolhatja.

(3) Egy tagnak egy szavazata van, de az alapszabály egyes tagoknak – a szükségesség és az arányosság követelményeinek figyelembevételével – többes szavazati jogot is biztosíthat.

(4) Az egyesület alapszabálya szavazati joggal nem járó pártoló, illetve tiszteletbeli tagságot is intézményesíthet. Ilyen esetben a pártoló, illetve tiszteletbeli tagság feltételeiről az alapszabályban kell rendelkezni.

2:64. § [A tagsági jogviszony megszűnése]

(1) A tagsági jogviszony megszűnik

- a) a tag kilépésével,
- b) a tag kizárásával,
- c) a tag halálával vagy jogutód nélküli megszűnésével,
- d) az egyesület jogutód nélküli megszűnésével.

(2) A tag az egyesület elnökéhez intézett írásbeli nyilatkozattal az egyesületből bármikor indokolás nélkül kiléphet.

(3) Az egyesület közgyűlése, illetve amennyiben az alapszabály ezt a jogkört átruházza az egyesület elnökségére, az elnökség a tagot, amennyiben az egyesület céljának elérését veszélyeztető, illetve az alapszabályt súlyosan vagy ismételten sértő magatartást tanúsít, az egyesületből kizárhatja. A kizárási eljárást az egyesület alapszabályában kell meghatározni, és a tag kizárásáról indokolt írásbeli határozatot kell hozni.

3. Cím**Az egyesület szervei****2:65. § [A közgyűlés]**

(1) A közgyűlés az egyesület alapvető döntéseinek meghozatalára jogosult szerv.

(2) Nagyobb taglétszámú egyesületeknél az alapszabály a közgyűlés helyett a közgyűlés jogait gyakorló küldöttgyűlést intézményesíthet. A küldöttek választási rendjét és a küldöttgyűlés lebonyolítását az alapszabályban kell meghatározni.

(3) Az egyesület közgyűlése – ha törvény vagy az alapszabály másként nem rendelkezik – nem nyilvános, azon csak a tagok és a közgyűlés összehívására jogosult egyesületi szerv által meghívottak vehetnek részt.

2:66. § [A közgyűlés összehívása]

(1) A közgyűlés összehívása az elnökség feladata. Az elnökség – amennyiben ezt az egyesülés céljainak elérése indokolja – a közgyűlést bármikor összehívhatja (rendkívüli közgyűlés).

(2) Ha a tagok tíz százaléka a cél és az ok megjelölésével kéri, az egyesület elnöksége a kérelem kézhezvételétől számított harminc napon belüli időpontra köteles összehívni az egyesület közgyűlését. Ha az elnökség ezen kötelezettségét elmulasztja, az indítványozók bármelyike a nyilvántartást vezető bíróságtól kérheti a közgyűlés összehívását.

(3) A közgyűlés összehívásának rendjéről, a napirendek megállapításáról az alapszabályban kell dönteni.

2:67. § [Az egyesületi közgyűlés hatásköre]

(1) Az egyesület közgyűlésének kizárólagos hatáskörébe tartozik:

- a) az egyesület elnökségének megválasztása;
- b) amennyiben az alapszabály intézményesíti, az egyesület ellenőrző szervének megválasztása;
- c) a tárgyévi szakmai és pénzügyi beszámoló elfogadása;
- d) a következő évre vonatkozó szakmai és pénzügyi terv elfogadása;
- e) az alapszabály módosítása;
- f) döntés az egyesület más egyesülettel való egyesüléséről;
- g) döntés az egyesület több egyesületté való szétválásáról;
- h) döntés az egyesület jogutód nélküli megszűnéséről;
- i) minden olyan ügy, amelyet törvény vagy az alapszabály a közgyűlés hatáskörébe utal.

(2) A közgyűlés határozatait egyszerű szótöbbséggel hozza meg. Az egyesület alapszabályának módosításáról, egyesüléséről, szétválásáról és megszűnéséről szóló közgyűlési döntéshez legalább az egyesületi tagok háromnegyedének szavazatára van szükség. Az alapszabály más esetekben is előírhat a döntéshez minősített többséget, illetve egyhangúságot.

(3) Az alapszabály előírhatja, hogy a közgyűlés titkos szavazással hozza meg határozatait.

(4) Személyi kérdésekben az egyes személyekről külön-külön kell határozatot hozni.

(5) A közgyűlés lebonyolításának részletes szabályait az egyesület alapszabályában kell megállapítani.

2:68. § [Az elnökség]

(1) Az egyesület ügyvezetését és képviselét az egyesület közgyűlése által választott legalább három, és legfeljebb tizenöt személyből álló elnökség látja el. Amennyiben az egyesület tagjainak száma nem éri el a száz főt, elnökség helyett egyszemélyes ügyvezető is választható, aki az elnökség hatáskörében jár el.

(2) Az alapszabály rendelkezése szerint az egyesület elnökségének vezetőjét (az egyesület elnökét) a közgyűlés közvetlenül, vagy az elnökség választja meg saját tagjai közül.

(3) Az egyesület elnökségének ügyrendjét a közgyűlés hagyja jóvá.

2:69. § [Az elnökség tagjai, a főtitkár]

(1) Az egyesület elnöke és az elnökség tagjai az egyesülettel munkaviszonyban – ha törvény kivételt nem tesz – nem állhatnak.

(2) Az egyesület közgyűlése, illetve ha az alapszabály úgy rendelkezik az elnökség, az egyesület hivatali szervezetének vezetésére főtitkárt választhat. A főtitkár munkaviszonyban állhat az egyesülettel. Ha a főtitkárt a közgyűlés választja, a főtitkár tagja lehet az egyesület elnökségének.

(3) Az egyesület elnökségének (elnökének, tagjainak) megbízatása legfeljebb öt évre szólhat.

(4) Az egyesület elnökségi tagjává olyan személy is választható, aki nem tagja az egyesületnek.

2:70. § [Az ellenőrző bizottság]

(1) Ha az egyesület célja, mérete vagy az általa vállalni kívánt közérdekű feladatok indokolják, az egyesület közgyűlése az ügyvezetés ellenőrzésére 3-7 tagból álló ellenőrző bizottságot választhat. Törvény ellenőrző bizottság választását kötelezővé teheti.

(2) Az ellenőrző testület elnökét és tagjait a közgyűlés legfeljebb öt évre választja meg. Nem lehet az ellenőrző testület tagja az egyesület elnökségének tagja, illetve az egyesület munkavállalója.

3. Cím

Egyéb rendelkezések

2:71. § [Jogorvoslati jogok]

(1) Az egyesület tagjai (ideértve a kizárt tagot is) az egyesület közgyűlésének, illetve elnökségének jogszabálysértő határozatával szemben az arról való tudomásszerzéstől számított harminc napos, de legkésőbb a határozat meghozatalától számított kilencven napos jogvesztő határidőn belül keresettel fordulhatnak a bírósághoz.

(2) A bíróság a jogszabálysértő határozatot megsemmisíti, vagy a keresetet elutasítja.

2:72 § [Törvényességi felügyelet]

(1) Az egyesület törvényességi felügyeletét – amennyiben törvény kivételt nem tesz – az ügyészség látja el.

(2) Ha az egyesület az ügyészi óvásnak, felszólalásnak vagy figyelmeztetésnek nem tesz eleget, az ügyész keresettel fordulhat a bírósághoz és kérheti

- a) a jogszabálysértő határozat megsemmisítését,
- b) az egyesület ügyvezető szerve működésének felfüggesztését és az egyesülethez felügyelő biztos kirendelését,
- c) súlyos vagy ismételt törvénytörés esetén az egyesület feloszlását.

(3) A felügyelő biztos kirendelése legfeljebb hat hónapra szólhat. A felügyelő biztos feladata az egyesület törvényes működésének helyreállítása.

2:73. § [Megszűnés jogutódlással]

(1) Egyesület más jogi személy típusúvá nem alakulhat át.

(2) Egyesület csak egyesülettel egyesülhet és csak egyesületté válhat szét.

2:74. § [Jogutód nélküli megszűnés]

(1) Az egyesület jogutód nélkül megszűnik, ha

- a) eltelt az az idő, amelyre alapították,
- b) az egyesület közgyűlése kimondja az egyesület megszűnését,
- c) az egyesület tagjainak száma három hónapon keresztül nem éri el a tíz főt, és ezért a nyilvántartást vezető bíróság megállapítja megszűnését,
- d) az ügyész keresete alapján a bíróság törvénytörés miatt feloszlítja,
- e) egyéb törvényben megállapított megszűnési ok következik be.

(2) Egyesülettel szemben – ha törvény kivételt nem tesz – felszámolási, illetve végelszámolási eljárás nem folytatható le.

(3) Az egyesület megszűnésével kapcsolatos teendők ellátása az ügyvezetés feladata. Ennek hiányában a nyilvántartást vezető bíróság kérelemre vagy hivatalból törli az egyesületet a nyilvántartásból.

(4) Az egyesület megszűnésekor fennmaradt vagyonról a megszűnő egyesület elnöksége, ennek hiányában a bíróság az alapszabálynak megfelelően rendelkezik. Alapszabályi rendelkezés hiányában a vagyont a bíróság az egyesület céljához hasonló közérdekű célra fordítja.

(5) Az egyesület megszűnéskori elnökségének tagjai az egyesület nyilvántartásból való törlésétől számított egy évig a közös károkozásért való szabályok szerint egyetemlegesen felelnek az egyesület hitelezőivel szemben mindazon tartozásokért, amelyeket az egyesület a megszűnése előtt nem elégített ki.

Negyedik Rész **Az alapítvány**

1. Cím **Általános rendelkezések**

2:75. § [Az alapítvány fogalma]

Az alapítvány az alapító által, az alapító okiratban meghatározott magán vagy közérdekű cél megvalósítására létrehozott jogi személy. Az alapító az alapító okiratban meghatározza az alapítványnak juttatott vagyont és az alapítvány szervezetét.

2:76. § [Az alapítvány tevékenységének korlátai]

(1) Az alapítvány csak az alapítványi cél megvalósítását szolgáló gazdasági tevékenység végzésére jogosult, a gazdasági tevékenység folytatása az alapítvány céljának megvalósítását nem veszélyeztetheti.

(2) Alapítvány nem lehet korlátlan felelősségű tagja más jogalanynak.

2:77. § [Alapítvány létesítése]

(1) Több személy alapíthat együttesen is alapítványt, kivéve, ha az alapításra végrendeletben vagy öröklési szerződésben kerül sor.

(2) Ha több alapító hoz létre alapítványt, az alapítói jogokat – az alapító okirat eltérő rendelkezésének hiányában – együttesen gyakorolják.

2:78. § [Az alapítvány nyilvántartásba vétele]

(1) Az alapítványt az annak székhelye szerint illetékes megyei bíróság, illetőleg a Fővárosi Bíróság veszi nyilvántartásba. A nyilvántartásba vételre irányuló kérelmet a bírósághoz az alapító nyújtja be. A bíróság a nyilvántartásba vételről nemperes eljárásban határoz.

(2) Az alapítvány a bírósági nyilvántartásba vételével jön létre. A nyilvántartásba vétel nem tagadható meg, ha az alapító okirat a törvényben meghatározott feltételeknek megfelel. Az alapítvány a tevékenységét a nyilvántartásba vételről szóló határozat jogerőre emelkedése napján kezdheti meg.

(3) Az alapító a nyilvántartásba vételt követően az alapítványt nem vonhatja vissza.

2. Cím**Az alapítvány vagyona****2:79. § [Az alapítványi célvagyon rendelkezésre bocsátása]**

(1) Az alapító az alapítványi cél megvalósítása érdekében, az alapító okiratban meghatározott mértékű vagyoni hozzájárulást bocsát az alapítvány rendelkezésére.

(2) Ha az alapító az alapító okiratban meghatározott határidőn belül a vagyoni hozzájárulást nem ruházza át az alapítványra, a kuratórium az alapítót megfelelő határidő tűzésével kötelezettségének teljesítésére szólítja fel. A határidő eredménytelen elteltét követően a nyilvántartó bíróság – a kuratórium bejelentése alapján – az alapítói jogok gyakorlását felfüggesztheti.

(3) Az alapítói jogok felfüggesztése nem mentesíti az alapítót az alapító okiratban vállalt vagyoni hozzájárulás teljesítésének kötelezettsége alól.

2:80. § [Az alapítványi célvagyon felhasználása]

Az alapítvány vagyonát céljának megfelelően, az alapító okiratban meghatározott módon kell kezelni, felhasználni, ideértve az alapítványi célvagyon támogatásként történő kifizetését, szétosztását is.

2:81. § [A jogutód nélkül megszűnő alapítvány vagyona]

(1) Az alapítvány jogutód nélküli megszűnése esetére az alapító okiratban előírható, hogy a hitelezők kielégítése után megmaradó vagyon az alapítót vagy az általa meghatározott személyt illeti meg azzal, hogy ez a vagyonrész nem haladhatja meg az alapító által juttatott vagyont.

(2) Az alapító az általa juttatott vagyonról az alapítvány jogutód nélküli megszűnésekor is határozhat, ha az alapító okirat ilyen esetre a vagyonról nem rendelkezik vagy a rendelkezés teljesítése nem valósulhat meg.

(3) A vagyon a nyilvántartó bíróság által kijelölt alapítványt illeti, ha az alapító nem rendelkezik a megszűnő alapítvány vagyonáról, vagy ha az alapító által megjelölt személy a vagyont nem fogadja el vagy azt nem szerezheti meg.

3. Cím **Kedvezményezettek**

2:82. § [A kedvezményezett meghatározása]

(1) Ha az alapító okirat nem rendelkezik erről, a kedvezményezettet a kuratórium jelöli ki.

(2) A kuratórium dönt a kedvezményezettet megillető szolgáltatásról.

2:83. § [Az alapító és a hozzátartozó mint kedvezményezett]

Az alapító okirat úgy is rendelkezhet, hogy

a) az alapító és a csatlakozó csak abban az esetben lehet az alapítvány kedvezményezettje, ha az alapítvány célja az alapító tudományos vagy művészeti alkotásainak gondozása;

b) az alapító és a csatlakozó közeli hozzátartozója csak abban az esetben lehet az alapítvány kedvezményezettje, ha az alapítvány célja a hozzátartozó tudományos vagy művészeti alkotásainak gondozása, a hozzátartozó ápolása, gondozása, tartása, egészségügyi ellátási költségeinek viselése, iskolai tanulmányainak ösztöndíjjal vagy egyéb módon történő támogatása.

2:84. § [A kedvezményezett alapítvánnyal szemben támasztható igényei]

A kedvezményezettként megjelölt személy nem támaszthat igényt az alapítvánnyal szemben, kivéve, ha

- a) az alapító okirat a kedvezményezett személyt, a neki járó szolgáltatást és a teljesítés időpontját a teljesítéshez szükséges módon meghatározta és
- b) a kuratórium a kedvezményezett részére szóló juttatásról döntött, és döntését a kedvezményezettrel közölte.

4. Cím

Az alapítvány létesítése végintézkedéssel

2:85. § [Alapítvány létesítése végintézkedéssel]

- (1) Alapítvány írásbeli végrendeletben vagy öröklési szerződésben is létesíthető. Ilyen esetben a végintézkedésnek kell tartalmaznia az alapító okiratot.
- (2) Írásbeli végrendeletben vagy öröklési szerződésben létesített alapítvány esetében az alapítvány nyilvántartásba vétele iránt a kuratórium tagjainak kijelölt személyek kötelesek eljárni. Ha a nyilvántartásba vétel iránt egyik kuratóriumi tagnak kijelölt sem intézkedik, a nyilvántartó bíróság által kijelölt ügygondnok köteles eljárni.
- (3) A végrendeletben vagy öröklési szerződésben létesített alapítvány a bejegyzéssel az alapító halálának időpontjára visszamenő hatállyal jön létre.
- (4) Végrendeletben vagy öröklési szerződésben létesített alapítvány a végintézkedés tartalmától függően örökösnek vagy hagyományosnak minősül.
- (5) Az alapítvány nyilvántartásba vétele ügyében a (2) bekezdés alapján eljáró személy jogosult az alapítvány várományi vagyonának kezelésére és köteles az alapítványi vagyon megóvása érdekében a szükséges intézkedéseket megtenni.

2:86. § [Alapítvány létesítése meghagyással]

- (1) Alapítvány létesítését az örökhagyó meghagyásban is elrendelheti. A meghagyásban meg kell határozni a létesítendő alapítvány célját és vagyonát, valamint ki kell jelölni azt a személyt, aki az alapítvány létrehozására köteles.
- (2) Az ügyész a bíróságtól kérheti az alapítvány létrehozásáért felelős személy kötelezését az alapítvány létrehozására, ha a meghagyást felszólítás ellenére nem teljesíti.

2:87. § [A végintézkedéssel létesített alapítvány meghiúsulása]

- (1) Ha az érvényes végrendeletben vagy öröklési szerződésben közérdekű célra rendelt alapítvány nem jön létre, az örökhagyó juttatása közérdekű meghagyásnak minősül, és a vagyont a meghiúsult alapítvány céljának megvalósítása érdekében kell kezelni.

(2) Ha érvényes végrendeletben vagy öröklési szerződésben nem közérdekű célra rendelt alapítvány nem jön létre, az öröklés szabályai alkalmazandók.

5. Cím

Az alapító okirat

2:88. § [Az alapító okirat tartalmi elemei]

Az alapítvány alapító okiratában meg kell határozni:

- a) az alapítvány nevét, székhelyét;
- b) az alapítvány célját;
- c) az alapítvány javára rendelt célvagyon mértékét, kezelésének, felhasználásának módját;
- d) az alapítvány határozott vagy határozatlan időre történő létesítését, határozott időre történő létesítésnél a határozott időtartamot;
- e) a kuratóriumi tagság határozott vagy határozatlan időre szóló voltát, határozott idejű kuratóriumi tagság esetében a határozott időtartamot.

2:89. § [Az alapító okirat szükség szerinti tartalmi elemei]

Az alapítvány alapító okirata szükség szerint rendelkezik:

- a) az alapító számára fenntartott jogokról, illetve az alapító számára fenntartható jogok meghatározott személy hatáskörébe utalásáról;
- b) az alapítói jogok átengedésének szabályairól;
- c) gazdasági tevékenység folytatásáról és ennek kereteiről;
- d) az alapítványi szervek hatásköréről és eljárási szabályairól;
- e) a kuratóriumi tagsági díjazás megállapításának szabályairól;
- f) a törvényben nem nevesített alapítványi szervek létesítéséről, eljárási szabályainak meghatározásáról, tagjainak kinevezéséről, visszahívásáról és javadalmazásáról;
- g) az alapítvány képviselőjének részletes szabályairól;
- h) a kedvezményezettek körének, illetve a kedvezményezett személyeknek a meghatározásáról, a kedvezményezetteket megillető szolgáltatásról és egyéb jogokról;
- i) az alapítvány megszűnését eredményező, a törvényben nem szereplő egyéb ok vagy feltétel meghatározásáról;
- j) az alapítvány megszűnése esetére az alapítvány fennmaradó vagyona jogosultjának megnevezéséről.

2:90. § [Az alapító okirat módosítása]

(1) Az alapítói jogok gyakorlója az alapító okiratot módosíthatja, feltéve, hogy az az alapítványi cél megvalósítását nem veszélyezteti.

(2) Az alapító okirat az alapítványi célra is kihatóan akkor módosítható, ha az alapítvány a célját megvalósította, vagy ha a cél elérése végleg lehetetlenné vált, és az új cél megvalósítására az alapítvány elegendő vagyonnal rendelkezik.

(3) Az alapítvány vagyona az alapítvány fennállása során nem csökkenthető. Az alapítvány jogutód nélküli megszűnése esetére kijelölt kedvezményezett személye – a körülmények lényeges változásának hiányában – nem változtatható meg.

(4) Az alapító és a csatlakozó az alapítvány részére juttatott célvagyont nem vonhatja el, és nem követelheti vissza. Ez a tilalom kiterjed az alapító és a csatlakozó jogutódjára is.

6. Cím

Az alapítói jogok gyakorlása

2:91. § [Az alapító számára fenntartható jogok]

(1) Az alapító a törvényben meghatározott jogain kívül az alapító okiratban fenntarthatja magának a jogot

a) a kuratórium tagjai, illetve elnöke kinevezésére, visszahívására és javadalmazásának meghatározására;

b) az ellenőrző testület tagjai, illetve elnöke kinevezésére, visszahívására és javadalmazásának meghatározására;

c) az egyéb alapítványi szervek tagjainak, illetve vezetőinek kinevezésére, visszahívására és javadalmazásának meghatározására;

d) az alapítvány egyesülésének és szétválásának elhatározására.

(2) Az alapító az alapító okiratban meghatározhatja azt a személyt, aki illetve amely helyette az alapítói jogok gyakorlására jogosult.

2:92. § [Az alapítói jogok és kötelezettségek átengedése]

(1) Az alapító az öt megillető jogokat az alapítói okirat módosításával átengedheti. Az alapítói jogok ellenérték fejében történő átengedése semmis.

(2) Az alapítói jogok átengedését a nyilvántartó bírósághoz be kell jelenteni. A jogutódlás a nyilvántartásba vétellel következik be.

7. Cím

Az alapítvány szervezete

2:93. § [A kuratórium feladata]

(1) A kuratórium az alapítvány kezelő szerve.

(2) A kuratórium gondoskodik az alapítványi cél megvalósításáról, az alapítvány jogszabályoknak és az alapító okirat rendelkezéseinek megfelelő működéséről, az alapítványi vagyon kezeléséről és felhasználásáról, az éves pénzügyi terv elfogadásáról, továbbá az alapító okiratban meghatározott egyéb feladat ellátásáról.

2:94. § [A kuratórium személyi összetétele]

(1) A kuratórium legalább három természetes személyből áll. A kuratóriumnak nem lehet tagja az alapítvány alapítója, kedvezményezettje, valamint nem hozható létre olyan kuratórium, amelyben az alapító – közvetlenül vagy közvetve – az alapítvány vagyonának felhasználására meghatározó befolyást gyakorolhat.

(2) A kuratóriumi tagok személyében beálló változást harminc napon belül be kell jelenteni a nyilvántartó bíróságnak.

2:95. § [A kuratóriumi tagsággal kapcsolatos előírások]

(1) A kuratóriumi tagokat határozott vagy határozatlan időre lehet kijelölni, illetve megválasztani.

(2) A kuratórium tagja megbízatásának lejárta előtt csak az alapítványi cél megvalósításának veszélyeztetése esetén, az alapítói jogok gyakorlója által hívható vissza.

(3) A kuratóriumi tagsági jogok csak személyesen gyakorolhatók.

2:96. § [A kuratórium működése]

(1) Ha az alapító nem tartja fenn magának a kuratórium elnöke kijelölésének jogát, a kuratórium tagjai maguk közül választanak elnököt.

(2) A kuratórium tevékenységét éves pénzügyi terv szerint végzi.

2:97. § [Egyéb alapítványi szervek]

Az alapító egyéb alapítványi szerveket is létesíthet, ezek a szervek ellenőrző vagy tanácsadó feladatokat láthatnak el.

8. Cím

Az alapítvány megszűnése

2:98. § [Az alapítvány megszűnése]

(1) A bíróság az alapító kérelme alapján az alapítványt megszünteti, ha

a) az alapítvány a célját megvalósította, és az alapító új célt nem határozott meg;

b) az alapítvány céljának megvalósítása lehetetlenné vált és az alapító okirat módosítására, valamint az alapítványnak más alapítvánnyal való egyesülésére nincs mód;

c) az alapító okiratban meghatározott idő eltelt vagy feltétel bekövetkezett.

(2) Ha valamelyik megszűnést eredményező ok bekövetkezik, a kuratórium értesíti az alapítót a szükséges intézkedések megtétele érdekében.

(3) A jogutód nélkül megszűnő alapítványnak a hitelezői igények kielégítése után megmaradó vagyonáról a törlését elrendelő határozatban kell rendelkezni.

2:99. § [Az alapítvány törvényességi felügyelete]

(1) Az alapítvány működése felett az ügyészség a reá irányadó szabályok szerint törvényességi felügyeletet gyakorol. Ha az alapítvány működésének törvényessége másképp nem biztosítható, az ügyész a bírósághoz fordulhat. A bíróság határidő kitűzésével kötelezi az alapítványt, hogy az alapítvány jogszabálynak megfelelő működését állítsa helyre. A határidő eredménytelen eltelte után a bíróság – az ügyész erre irányuló kérelme alapján – az alapítványt megszünteti.

(2) A bíróság az ügyész keresete alapján az alapítványt megszünteti, ha az alapítvány céljának megvalósítása lehetetlenné vált, illetőleg ha jogszabály változás folytán a bejegyzést meg kellene tagadnia.

2:100. § [Az alapítvány átalakulása]

(1) Alapítvány csak alapítvánnyal egyesülhet.

(2) Alapítvány csak alapítványokra válhat szét.

(3) Az alapítvány más alapítvánnyal történő egyesüléséről vagy az alapítvány szétválásáról akkor hozható döntés, ha az alapító okiratban meghatározott vagyonyjuttatását teljesítette.

(4) Az egyesülés vagy a szétválás nem járhat az alapítványi vagyon csorbításával és az alapítványi cél veszélyeztetésével.

Ötödik Rész

Alapítványi részvénytársaság

1. Cím

Általános rendelkezések

2:101. § [Az alapítványi részvénytársaság fogalma]

(1) Az alapítványi részvénytársaság gazdasági tevékenység üzletszerű folytatására alapított olyan jogi személy, amelynek főtevékenysége a külön törvényben meghatározott valamely közhasznú cél megvalósítására irányul.

(2) Az alapítványi részvénytársaság elnevezést – illetve annak „Art.” rövidítését – a jogi személy cégnevében fel kell tüntetni.

2:102. § [Az alapítványi részvénytársaság vállalkozás]

Az alapítványi részvénytársaság vállalkozás, az e törvényben nem szabályozott kérdésekben az alapítványi részvénytársaságra a gazdasági társaságokról szóló törvény részvénytársaságokra irányadó rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

2:103. § [Az alapítványi részvénytársaság alapítási célja]

(1) Az alapítványi részvénytársaság közhasznú cél üzletszerű gazdasági tevékenység révén történő megvalósítása érdekében részvényeket bocsát ki, alapítására legalább egy belső és egy külső részvényes részvételével kerülhet sor.

(2) A belső részvényes a közhasznú célt szolgáló vagyoni hozzájárulásaként – osztalékra nem jogosító elsőbbségi részvény ellenében – alapítványi célvagyonot bocsát az alapítványi részvénytársaság rendelkezésére, a külső részvényes vagyoni hozzájárulása fejében törzsrészvényt jegyez.

(3) Az alapítványi részvénytársaság meghatározott számú és névértékű részvényekből álló jegyzett tőkével alakul, a részvényes kötelezettsége az alapítványi részvénytársasággal szemben a részvény névértékének vagy kibocsátási értékének szolgáltatására terjed ki. Az alapítványi részvénytársaság kötelezettségeiért – törvényben meghatározott kivétellel – a részvényes nem felel, az alapszabály azonban a belső részvényes számára, veszteséges működés esetére pótbefizetés teljesítését írhatja elő.

2:104. § [Az alapítás módja]

Az alapítványi részvénytársaság zárt körben alapítható, azonban a már legalább két éven át folyamatosan működő alapítványi részvénytársaság határozhat működési formájának nyilvánossá alakításáról. Ennek során a zártkörűen működő részvénytársaság nyilvánosan működő részvénytársasággá alakításának szabályait kell megfelelően alkalmazni.

2:105. § [A közhasznúsági fokozat]

Az alapítványi részvénytársaság az e törvényben, valamint külön törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén minősül közhasznú, illetőleg kiemelkedően közhasznú szervezetnek. A közhasznú fokozatot kérelemre a cégjegyzéket vezető megyei (fővárosi) bíróság állapítja meg. A közhasznú szervezeti jelleget cégnevében az alapítványi részvénytársaság feltüntetheti.

2:106. § [Az alapítványi részvénytársaság vagyona]

(1) Az alapítványi részvénytársaság jegyzett tőkéje magában foglalja a belső és a külső részvényesek által szolgáltatott vagyoni hozzájárulást, amely pénzbeli és nem pénzbeli vagyoni hozzájárulás lehet.

(2) A belső részvényes által szolgáltatott vagyoni hozzájárulás (alapítványi célvagyon) olyan végleges juttatás, amelyet az alapítványi részvénytársaság működése során még a jegyzett tőke leszállítása mellett sem lehet a részvényesnek visszafizetni, illetve visszaszolgáltatni.

(3) Az alapszabály előírhatja, hogy a belső részvényes által szolgáltatott vagyoni hozzájárulás az alapítványi részvénytársaság megszűnése esetén nem használható fel a hitelezők kielégítésére. Ebben az esetben az alapítványi célvagyon értékét az alapítványi részvénytársaság jegyzett tőkéjének teljesítése során figyelembe venni nem lehet.

2:107. § [Adományok fogadása]

A közhasznú, illetve kiemelkedően közhasznú fokozattal rendelkező alapítványi részvénytársaság adományok fogadására is jogosult. Az alapítványi részvénytársaság részére felajánlott adományokat elkülönítetten kell nyilvántartani, elszámolni és az alapítványi részvénytársaság megszűnése esetén az adományokra az alapítványi célvagyonra irányadó szabályokat kell alkalmazni.

2:108. § [A saját tőke védelme]

(1) Az alapítványi részvénytársaság saját tőkéjéből a külső részvényesek javára, azok tagsági jogviszonyára figyelemmel kifizetést (így osztalékot, osztalékelőleget) az

alapítványi részvénytársaság fennállása során kizárólag a számviteli törvényben meghatározott esetekben és – az alaptőke leszállításának esetét kivéve – csak a tárgyévi adózott eredményből, illetve a szabad eredménytartalékkal kiegészített tárgyévi adózott eredményből teljesíthet. Nem kerülhet sor kifizetésre, ha az alapítványi részvénytársaságnak a számviteli törvény szerint helyesbített saját tőkéje nem éri el vagy a kifizetés következtében nem érné el a részvénytársaság alaptőkéjét.

(2) Abban az esetben, ha az alapítványi részvénytársaság adományok fogadására is jogosító közhasznú fokozattal rendelkezik, az (1) bekezdés szerint kifizetésre fordítható eredményt csökkenteni kell az adózott eredménynek az összes adomány jegyzett tőkéhez viszonyított arányos hányadával.

(3) Kifizetésre csak abban az esetben kerülhet sor, ha az alapítványi részvénytársaság kuratóriuma előzetesen írásban nyilatkozik arról, hogy a kifizetés nem veszélyezteti a vállalkozás fizetőképességét, illetve a hitelezők érdekeinek érvényesülését. A nyilatkozat megtételének elmulasztásával történő kifizetéssel, illetve valótlan nyilatkozat tételével okozott károkért a kuratórium tagjai a vezető tisztségviselőkre vonatkozó rendelkezések szerint felelnek.

(4) Az (1) bekezdés alkalmazásában kifizetésnek minősül a pénzbeli és a nem pénzbeli vagyoni értékű juttatás egyaránt.

(5) Azokat a kifizetéseket, amelyeket az (1)-(3) bekezdés rendelkezései ellenére teljesítettek, az alapítványi részvénytársaság részére vissza kell fizetni, feltéve, hogy az alapítványi részvénytársaság bizonyítja részvényesének rosszhiszeműségét.

(6) Az alapítványi részvénytársaság saját tőkéjének védelmére egyebekben a részvénytársaságokra irányadó szabályokat kell alkalmazni.

2:109. § [Az alapítványi részvénytársaság által kibocsátható elsőbbségi részvények]

(1) Az alapítványi részvénytársaság által kibocsátott elsőbbségi részvény a (2)-(3) bekezdésben meghatározott szavazatelsőbbbségi és jelölési elsőbbségi jogokat testesíti meg.

(2) Az elsőbbségi részvénnel rendelkező belső részvényesek jóváhagyására van szükség az alapszabály azon rendelkezésének módosításához, amelyek az alapítói célt, az alapítványi részvénytársaság által nyújtott támogatásokat és kedvezményeket, az elsőbbségi részvényhez fűződő jogokat és a belső részvényesként való csatlakozás lehetőségét érintik.

(3) Az elsőbbségi részvénnel rendelkező belső részvényesek jóváhagyására van szükség a közgyűlésnek az alapítványi részvénytársaság alaptőkéje új elsőbbségi részvények forgalomba hozatalával történő felemelésére, az elsőbbségi részvények bevonását eredményező alaptőke leszállítás elhatározására, továbbá az alapítványi

részvénytársaság jogutódlással vagy jogutód nélkül történő megszüntetésére vonatkozó határozatának érvényességéhez.

(4) Az elsőbbségi részvénnel rendelkező belső részvényesek jogosultak az alapítványi részvénytársaság kuratóriuma tagjai kétharmadának a jelölésére. Az elsőbbségi részvényesek részvényosztálya által – az alapszabály eltérő rendelkezése hiányában – többségi szavazással kiválasztott jelölteket a közgyűlés köteles a jelölést követő első ülésén a kuratórium tagjává választani, kivéve, ha a jelölttel szemben törvényben foglalt kizáró ok áll fenn.

2:110. § [Az elsőbbségi részvény – osztalékra nem jogosít]

(1) Az elsőbbségi részvény osztalékra nem jogosít és az alapítványi részvénytársaság megszűnése esetén a belső részvényes a részvényre jutó vagyonmaradványra sem tarthat igényt.

(2) Az alapszabály feljogosíthatja a közgyűlést, hogy a veszteségek fedezetére pótbefizetési kötelezettséget írjon elő az elsőbbségi részvényesek számára. Ebben az esetben az alapszabályban meg kell határozni azt a legmagasabb összeget, amelynek befizetésére a részvényes kötelezhető, továbbá a pótbefizetés teljesítésének módját, gyakoriságát, ütemezését, valamint a veszteség megszüntetéséhez nem szükséges pótbefizetések visszafizetésének rendjét. A pótbefizetés összege a részvényes vagyoni hozzájárulását nem növeli, az részvény kibocsátására nem jogosít.

(3) A pótbefizetési kötelezettséget – ha az alapszabály ettől eltérően nem rendelkezik – a belső részvényesek között egyenlő arányban kell meghatározni és teljesíteni.

2:111. § [Az alapítványi részvénytársaság által kibocsátható törzsrészvények]

Az alapítványi részvénytársaság külső részvényesei által jegyzett törzsrészvények a gazdasági társaságokról szóló törvényben meghatározott részvényesi jogok (így osztalékhoz és likvidációs hányadhoz való jog, szavazati jog, indítványozási és felvilágosítás kérésére vonatkozó jog) gyakorlására jogosítanak.

2:112. § [További részvényfajták kibocsátása]

(1) Az alapítványi részvénytársaság alapszabálya lehetőséget adhat további, a gazdasági társaságokról szóló törvényben meghatározott részvényfajtába tartozó részvények kibocsátására.

(2) Az alapítványi részvénytársaság részvényeit dematerializált értékpapírként kell előállítani, illetve nyilvántartani.

2:113. § [A belső részvényesek alapítói előjoga]

(1) Az alapítványi részvénytársaság alapítójaként eljáró belső részvényesek törzsrészvények jegyzésére is jogosultak.

(2) Az alapítványi részvénytársaság működése során a külső részvényesek elsőbbségi részvények jegyzésére csak akkor jogosultak, ha ezt az alapszabály – a belső részvényesként való csatlakozás lehetőségének biztosításával – megengedi.

2. Cím**Az alapítványi részvénytársaság alapítása****2:114. § [Az alapítványi részvénytársaság jegyzett tőkéje]**

(1) Az alapítványi részvénytársaság alapítására belföldi és külföldi személy jogosult, működő alapítványi részvénytársaságban külső részvényesként és – ha ezt az alapszabály lehetővé teszi – belső részvényesként tagsági jogviszonyt létesíthet.

(2) Az alapítványi részvénytársaság alaptőkéje nem lehet kevesebb 5 millió forintnál.

(3) Az alapítók az alapítványi részvénytársaság alapításáról, a részvények jegyzéséről, a részvényeseket megillető jogokról és kötelezettségekről, valamint az alapítványi részvénytársaság szervezetéről és működéséről az alapszabályban rendelkeznek.

2:115. § [Az alapszabály]

Az alapszabályban meg kell határozni:

a) az alapítványi részvénytársaság nevét, székhelyét, a külön törvény szerint közhasznúnak minősülő célját, illetve főtevékenységét;

b) azt, hogy az alapítványi részvénytársaság határozott vagy határozatlan időre alakul;

c) az alapítványi részvénytársaság alaptőkéjének összegét, a kibocsátandó részvények fajtáját, osztályát, számát és névértékét, illetve kibocsátási értékét;

d) az alapítványi részvénytársaság első kuratóriuma és felügyelő bizottsága tagjainak nevét (lakóhelyét, székhelyét);

e) azt, ha az alapítványi részvénytársaság az írásbeli döntéshozatal helyett közgyűlés tartásával dönt a részvényesek hatáskörébe tartozó ügyekben, ebben az esetben a közgyűlés összehívásának módját, a szavazati jog gyakorlásának feltételeit;

f) abban az esetben, ha az alapítványi részvénytársaság közhasznú vagy kiemelkedően közhasznú fokozatra tart igényt,

fa) az alapítványi részvénytársaság első könyvvizsgálójának nevét (lakóhelyét, székhelyét);

fb) az alapítványi részvénytársaság által a közhasznú céllal összefüggésben – külön törvényben foglaltakra figyelemmel - nyújtott kedvezmények, illetve támogatások igénybevételeinek módját és feltételeit;

g) mindazt, amit a törvény előír vagy amiről a részvényesek rendelkezni kívánnak.

2:116. § [Az alapítványi részvénytársaság cégbejegyzése]

(1) Az alapítványi részvénytársaság cégbejegyzésére azt követően kerülhet sor, hogy

a) a pénzbeli vagyoni hozzájárulás teljesítését vállaló belső részvényesek az alapszabályban átvenni vállalt elsőbbségi részvények névértékének, illetve kibocsátási értékének teljes összegét, a külső részvényesek pedig a jegyzett törzsrészvények névértékének illetve kibocsátási értékének legalább huszonöt százalékát befizették;

b) a nem pénzbeli hozzájárulást egészében az alapítványi részvénytársaság rendelkezésére bocsátották.

(2) Az alapítványi részvénytársaság alapítását az alapszabály elfogadásától számított legfeljebb harminc napon belül – bejegyzés és közzététel végett – be kell jelenteni a cégbíróságnak. Ha az alapítványi részvénytársaság létrejöttéhez alapítási engedély szükséges, a cégbírói bejelentést az engedély kézhezvételétől számított tizenöt napon belül kell teljesíteni. Az alapítványi részvénytársaság a cégjegyzékbe való bejegyzésével, a bejegyzés napján jön létre.

(3) Az alapítványi részvénytársaság feletti törvényességi felügyeletet a jogi személy székhelye szerint illetékes cégbíróság látja el a külön törvényben foglalt szabályok szerint.

3. Cím

Az alapítványi részvénytársaság szervezete

2: 117. § [A közgyűlés]

(1) A közgyűlés biztosítja a belső és a külső részvényesek kollektív joggyakorlását. A közgyűlés a törvényben, valamint az alapszabályban meghatározott ügyekben határoz, a részvényesek azonban az alapszabályban sem jogosultak a kuratórium és a felügyelő bizottság törvényben rögzített hatáskörének elvonására.

(2) A közgyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozik:

- a) az alapszabály megállapítása és módosítása;
- b) az alapítványi részvénytársaság működési formájának megváltoztatása;
- c) az alapítványi részvénytársaság alapítvánnyá történő átalakítása, döntés más alapítványi részvénytársaságba történő beolvadásáról, alapítványi részvénytársasággal való egyesüléséről, valamint jogutód nélkül történő megszűnéséről;
- d) a kuratórium tagjainak megválasztása, visszahívása, döntés a kuratóriumi tagok díjazásáról, figyelembe véve a belső részvényesek jelölési jogosultságát;
- e) a felügyelő bizottság és – szükség szerint – a könyvvizsgáló megválasztása, visszahívása, díjazásuk megállapítása;
- f) ha az alapszabály másként nem rendelkezik, az alapítványi részvénytársaság alaptőkéjének felemelése és leszállítása;
- g) döntés minden olyan kérdésben, amit törvény a közgyűlés hatáskörébe utal.

(3) A (2) bekezdés a), c) és – amennyiben az alaptőke módosítása az elsőbbségi részvények számát, vagy az azokhoz fűződő jogok változását eredményezné –, az f) pontjában foglalt határozatok érvényességének feltétele, hogy azokat az elsőbbségi részvénytől rendelkező belső részvényesek osztálya – az alapszabályban meghatározott módon, illetve feltételek szerint – jóváhagyja.

2:118. § [A kuratórium]

(1) Az alapítványi részvénytársaság közgyűlési hatáskörbe nem tartozó stratégiai, szakmai döntéseinek meghozatalára a kuratórium jogosult.

(2) A kuratórium, amely testületként jár el, legalább kilenc tagból áll, elnökét a tagok maguk közül választják. A kuratórium tagjának természetes személy és jogi személy egyaránt választható. A jogi személy tag nevében törvényes képviselője jár el.

(3) A kuratórium tagjainak egymás közötti feladat- és hatáskörmegosztásáról az alapszabályban vagy ennek hiányában a kuratórium által elfogadott ügyrendben kell rendelkezni. Az alapszabály, illetőleg a kuratórium ügyrendje lehetővé teheti, hogy a testület tagjai személyes jelenlét helyett elektronikus úton gyakorolják a kuratóriumi tagságból következő jogaikat.

(4) A kuratórium tagjai az alapítványi részvénytársaság közgyűlésén tanácskozási joggal vesznek részt, abban az esetben, ha az alapítványi részvénytársaság közgyűlés tartása nélkül írásban határoz, a határozati javaslatokat a kuratórium tagjainak is meg kell küldeni.

2:119. § [A kuratórium hatásköre]

(1) Az alapítványi részvénytársaság ügyvezetése illetőleg ügyvezetője feletti munkáltatói jogok gyakorlására – az alapszabályban foglaltak szerint – a kuratórium jogosult.

(2) Az alapítványi részvénytársaság számviteli törvény szerinti beszámolójának előterjesztése a kuratórium feladata. A kuratórium az alapítványi részvénytársaság vagyoni helyzetéről, üzletpolitikájáról háromhavonta köteles a felügyelő bizottságot tájékoztatni.

(3) Az alapszabály előírhatja, hogy a kuratórium valamely határozata hatályosulásának előfeltétele a közgyűlés jóváhagyása, a közgyűlés azonban a kuratórium határozatának megváltoztatására vagy a döntési hatáskör elvonására nem jogosult. Abban az esetben, ha a közgyűlés a kuratóriumi határozat jóváhagyását megtagadta, a kuratórium – az alapszabály figyelembevételével – dönt az új határozat elfogadásáról.

(4) A kuratórium köteles nyolc napon belül – a felügyelő bizottság egyidejű értesítése mellett – a szükséges intézkedések megtétele céljából a részvényesek döntését kérni, ha

- a) az alapítványi részvénytársaság saját tőkéje veszteség következtében az alaptőke kétharmadára csökkent, vagy
- b) saját tőkéje öt millió forint alá csökkent, vagy
- c) az alapítványi részvénytársaságot fizetéképtelenség fenyegeti vagy fizetéseit megszüntette, illetve ha vagyona a tartozásait nem fedezi.

2:120. § [A cégvezetők]

Az alapítványi részvénytársaság ügyvezetésével, a harmadik személyekkel szembeni képviselői feladatok ellátásáért az alapítványi részvénytársasággal munkaviszonyban álló cégvezető illetve cégvezetők felelősek. Munkájukat a kuratórium irányítása mellett, annak határozataiban foglaltak szerint végzik.

2:121. § [A felügyelő bizottság]

(1) A részvényesek az alapítványi részvénytársaság kuratóriumának és ügyvezetésének ellenőrzésére kötelesek az alapszabályban felügyelő bizottság létrehozását előírni.

(2) A felügyelő bizottság legalább három, legfeljebb kilenc tagból áll. A felügyelő bizottság testületként jár el. Abban az esetben, ha az alapítványi részvénytársaság legalább közhasznú minősítéssel rendelkezik, a felügyelő bizottság tagjai többségének független személynek kell lennie.

(3) Nem minősül függetlennek a felügyelő bizottság tagja akkor, ha

- a) az alapítványi részvénytársaságnak munkavállalója vagy volt munkavállalója, e jogviszonyának megszűnésétől számított öt évig;
- b) az alapítványi részvénytársaság vagy annak tisztségviselői számára és javára ellenérték fejében, megbízási jogviszonyban tevékenységet folytat;
- c) az alapítványi részvénytársaság belső részvényese, valamint az a külső részvényese, aki közvetve vagy közvetlenül a leadható szavazatok legalább harminc százalékát birtokolja, vagy az ilyen személynek közeli hozzátartozója;
- d) közeli hozzátartozója az alapítványi részvénytársaság tisztségviselőjének vagy vezető állású munkavállalójának;
- e) az alapítványi részvénytársaság könyvvizsgálója vagy a könyvvizsgáló cég alkalmazottja vagy partnere, e jogviszony megszűnésétől számított három évig.

2:122. § [A felügyelő bizottság hatásköre]

(1) A felügyelő bizottság hatáskörébe tartozik

- a) a kuratórium és a cégvezetés, illetve cégvezető munkájának ellenőrzése;
- b) a számviteli beszámoló, valamint szükség szerint az alapítványi részvénytársaság közhasznúsági jelentésének előzetes véleményezése.

(2) A felügyelő bizottság a független tagjainak javaslata alapján jár el a társaság könyvvizsgálójának kiválasztására, a könyvvizsgáló díjazására vonatkozó indítványok megtételekor, továbbá a könyvvizsgálóval szembeni követelmények és az összeférhetlenségi előírások érvényre juttatásának figyelemmel kísérése során. A felügyelő bizottság nevében ezekben az esetekben a testület független tagjai jogosultak – az alapszabályban foglaltak szerint – eljárni.

2:123. § [Javadalmazás – közérdekből nyilvános adatok]

(1) Ha az alapítványi részvénytársaság közhasznú vagy kiemelkedően közhasznú minősítéssel rendelkezik, a kuratórium és a felügyelő bizottság tagjainak, valamint a cégvezetőknek a javadalmazására vonatkozó adatok közérdekből nyilvános adatnak minősülnek, azokat a számviteli beszámoló részeként, valamint honlapján az alapítványi részvénytársaság köteles nyilvánosságra hozni.

(2) Az alapítványi részvénytársaság kuratóriumának, felügyelő bizottságának tagjaira egyebekben a gazdasági társaságokról szóló törvény vezető tisztségviselőire irányadó szabályait kell alkalmazni.

2:124. § [A könyvvizsgáló]

(1) Ha a számvitelről szóló törvény előírja, valamint ha az alapítványi részvénytársaság közhasznú vagy kiemelkedően közhasznú fokozattal rendelkezik, az alapítványi részvénytársaság közgyűlése könyvvizsgáló választására köteles.

(2) A közhasznú vagy kiemelkedően közhasznú fokozattal rendelkező alapítványi részvénytársaság a külön törvényben foglaltak szerinti közérdeklődésre számot tartó szervezetnek minősül.

4. Cím**Az alapítványi részvénytársaság alaptőkéjének felemelése és leszállítása során irányadó sajátos rendelkezések****2:125. § [Az alaptőke felemelése]**

Az alapítványi részvénytársaság alaptőkéjének új elsőbbségi részvények forgalomba hozatalával történő felemelésére csak abban az esetben kerülhet sor, ha azt az alapszabály lehetővé teszi és a közgyűlés erre vonatkozó határozatát a belső részvényesek – az alapszabályban meghatározott eljárás keretében – jóváhagyják.

2:126. § [Az alaptőke leszállítása]

(1) Az alapítványi részvénytársaság alaptőkéje leszállításának cégjegyzékbe történő bejegyzését követően szabad a külső részvényesek részére az alaptőke vagy az alaptőkén felüli vagyon terhére kifizetést teljesíteni, valamint a még be nem fizetett pénzbeli és a még nem szolgáltatott nem pénzbeli hozzájárulás teljesítését elengedni.

(2) Az (1) bekezdés szerinti kifizetés joga nem vonatkozik a belső részvényesek által szolgáltatott alapítói célvagyonra, az annak helyébe lépő vagyonelemekre, valamint a harmadik személyek által szolgáltatott adományokra és az alapítványi részvénytársaság adózott eredményének az adományok jegyzett tőkéhez viszonyított arányos részére.

5. Cím**Az alapítványi részvénytársaság megszűnése****2:127. § [A megszűnés esetei]**

(1) Az alapítványi részvénytársaság általános jogutódlással, valamint jogutód nélkül történő megszüntetésére a közgyűlésnek a belső részvényesek minősített többsége által jóváhagyott határozata alapján kerülhet sor.

(2) Az általános jogutódlással való megszüntetésre sor kerülhet úgy, hogy az alapítványi részvénytársaság alapítvánnyá alakul át, más alapítványi részvénytársaságba olvad be illetőleg azzal egyesül, valamint ha az alapítványi részvénytársaság több alapítványi részvénytársaságra válik szét. Az ezzel összefüggő részletes szabályokat a Kormány rendeletben határozza meg.

2:128. § [Az alapítványi részvénytársaság megszüntetésének kötelező esetei]

(1) Az alapítványi részvénytársaság megszűnik, ha

a) a jogi személy több mint hat hónapon keresztül, folyamatosan belső vagy külső részvényes nélkül működik;

b) fizetéseképtelensége miatt felszámolják, valamint ha

c) a cégbíróság törvényességi felügyeleti jogkörben eljárva a megszüntetéséről határoz.

(2) Ha az alapszabály úgy rendelkezett, az alapítvány megszüntése esetén az alapítványi célvagyonba tartozó dolgokat illetőleg jogokat a csődvagyon részeként figyelembe venni nem lehet.

(3) Az alapítványi részvénytársaság a cégjegyzékből való törléssel, annak időpontjában szűnik meg.

2:129. § [A megszünt alapítványi részvénytársaság vagyona]

(1) Az alapítványi részvénytársaság megszüntését követően a hitelezők kielégítését követően fennmaradó vagyonnak a külső részvényesek vagyoni hozzájárulásával arányos részét a külső részvényesek között az alapszabályban foglaltak szerint kell felosztani.

(2) Az alapítványi részvénytársaság megszüntése esetén az alapítványi célvagyonnak a hitelezők kielégítését követően fennmaradó hányadát az alapszabályban meghatározott közérdekű célra kell fordítani. Ilyen rendelkezés hiányában a cégbíróság a megmaradt vagyont a megszűnő alapítványi részvénytársaság közhasznú tevékenységével azonos vagy ahhoz hasonló közérdekű célra fordítja.

Hatodik Rész **A személyhez fűződő jogok**

1. Cím **Általános szabályok**

2:130. § [A személyhez fűződő jogok általános védelme]

(1) A személyhez fűződő jogok a törvény védelme alatt állnak. E jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani.

(2) A személyhez fűződő jogok védelmére vonatkozó szabályokat a jogi személyre és más jogalanyra is alkalmazni kell, kivéve, ha a védelem – jellegénél fogva – csak az embert illeti meg.

(3) Személyhez fűződő jogról rendelkező nyilatkozatot a jogosult csak a szerződési nyilatkozatok érvényességére vonatkozó szabályok korlátai között tehet.

2:131. § [Az emberi méltóság védelme]

A személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti az emberi méltóság megsértése, így különösen az egyenlő bánásmód követelményének megsértése (a közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetés), a lelkiismereti szabadság sérelme, a személyes szabadság jogellenes korlátozása, valamint a testi épség és az egészség megsértése.

2:132. § [Védelem a gyűlöletbeszéddel szemben]

A személyhez fűződő jog sérelmét jelenti különösen az a nyilvános, súlyosan sértő magatartás, amely faji hovatartozásra, nemzeti vagy etnikai kisebbséghez való tartozásra, vallási vagy világnézeti meggyőződésre, szexuális irányultságra, nemi identitásra vagy a személyiség más lényegi vonására irányul, és személyek e vonással rendelkező, a társadalmon belül kisebbségben lévő körére vonatkozik.

(2) A jogsértő nem hivatkozhat arra, hogy sérelmezett magatartása nem közvetlenül és felismerhetően az (1) bekezdés szerinti sérelem alapján igényt érvényesítő fél vagy felek ellen irányult.

(3) A személyhez fűződő jogok megsértése esetére a törvényben biztosított igények érvényesítésére az a közhasznú vagy kiemelkedően közhasznú egyesület vagy alapítvány is jogosult, amelynek célja az emberi és állampolgári jogok védelme.

(4) Az (1)-(3) bekezdésben meghatározott igények érvényesítése iránt a jogsértést követő kilencven napon belül indítható kereset. E határidő jogvesztő.

2:133. § [A fogyatékkal élők jogvédelme]

A személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti a fogyatékkal élő emberek (mozgásukban korlátozottak, más testi fogyatékkal, valamint értelmi fogyatékkal élők) törvényben biztosított jogainak megsértése, a társadalmi életben való részvételüket elősegítő intézkedések meghozatalának elmulasztása, azok érvényesülésének akadályozása.

2:134. § [Az egészséges környezethez való jog]

A személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti az egészséges környezethez való jog érvényesülésének jogellenes akadályozása, a környezet veszélyeztetése, a környezet megkárosítása.

2:135. § [Névviseléshez való jog]

(1) A személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a névviselésre.

(2) Mindenkinek joga van névviseléshez.

(3) Tudományos, irodalmi, művészeti vagy közszerepléssel járó tevékenységet – mások jogainak és jogos érdekeinek sérelme nélkül – felvett névvel is lehet folytatni. A tudományos, irodalmi, művészeti vagy közszerepléssel járó tevékenységet folytató személy – ha neve összetéveszthető a már korábban is hasonló tevékenységet folytató személy nevével – az érintett személy kérelmére saját nevét is csak megkülönböztető toldással vagy elhagyással használhatja e tevékenység gyakorlása során.

(4) A névviselési jog sérelmét jelenti különösen, ha valaki jogtalanul más nevét használja vagy jogtalanul máséval összetéveszthető nevet használ.

2:136. § [A jóhírnévhez való jog]

(1) A személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a jóhírnév és a becsület védelmére.

(2) A jóhírnév sérelmét jelenti különösen a más személyre vonatkozó, azt sértő valótlan tény állítása, híresztelése vagy való tény hamis színben történő feltüntetése.

2:137. § [Sajtó-helyreigazítás]

(1) Ha valakiről sajtó útján valótlan tényt állítanak, híresztelnek vagy való tényeket hamis színben tüntetnek fel – a törvényben biztosított egyéb igényeken kívül –, követelheti olyan közlemény közzétételét, amelyből kitűnik, hogy a közlemény mely tényállításai valótlan, mely tényeket tüntet fel hamis színben, illetve melyek a való tények.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak nem alkalmazhatók, ha a sajtó a nyilvános közszereplés alkalmából elhangzottokról a nyilatkozó személy kilétére utaló adatok

valóságnak megfelelő feltüntetésével tudósítást tesz közzé azzal, hogy ha a tudósítás meghatározott személyre vonatkozó állítást tartalmaz, a tudósításban – ha az megismerhető – az érintett személy álláspontját is ismertetni kell. Nem felel a sajtó abban az esetben sem, ha a tudósítás tárgya hivatalos eljárások, döntések, illetve határozatok ismertetése.

(3) A helyreigazítást napilap esetében az erre irányuló igény kézhezvételét követő nyolc napon belül, folyóirat esetében pedig az igény kézhezvételétől számított nyolc napot követően a legközelebbi számban azonos módon, rádió, televízió vagy elektronikus világháló esetében pedig – ugyancsak nyolc napon belül – a sérelmes közléssel azonos napszakban és azonos módon kell közölni.

2:138. § [A magánszféra tiszteletben tartásához való jog]

(1) A személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a magánszféra védelmére.

(2) A magánszféra megsértését jelenti a személyek magánéletével és családjával kapcsolatos jogellenes beavatkozás.

2:139. § [Személyes adatok védelméhez való jog]

(1) A személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a személyes adatok védelmére.

(2) A személyes adatokhoz fűződő jog megsértését jelenti a természetes személy személyes adatainak jogosulatlan megszerzése, kezelése, illetéktelen személlyel való közlése vagy nyilvánosságra hozatala.

2:140. § [Képmáshoz és hangfelvételhez való jog]

(1) A személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a képmás és a hangfelvétel védelmére.

(2) Képmás vagy hangfelvétel elkészítéséhez, illetve felhasználásához – törvény eltérő rendelkezésének hiányában – az érintett személy hozzájárulása szükséges.

(3) Nincs szükség az érintettek hozzájárulására

a) tömegfelvétel készítéséhez és felhasználásához,

b) nyilvános közszereplés során készített felvétel készítéséhez és nem visszaélészerű felhasználásához, valamint

c) az eltűnt személyről készített felvételnek az eltűnt személy feltalálása érdekében történő felhasználásához.

(4) A bűncselekmény miatt büntetőeljárás alatt álló személyről készült képmást (hangfelvételt) hatósági engedéllyel, a büntetőeljárás eredményessége érdekében fel lehet használni.

2:141. § [A magántitokhoz való jog]

(1) A személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a magántitok, különösen az üzleti titok, a levéltitok, a hivatásbeli titok és a távközlési titok oltalmára.

(2) A magántitok megsértését jelenti különösen a magántitok jogosulatlan megszerzése, felhasználása, illetéktelen személlyel való közlése vagy nyilvánosságra hozatala.

2:142 § [Az üzleti titokhoz való jog]

(1) Üzleti titoknak minősül a gazdasági tevékenységhez kapcsolódó minden olyan tény, információ, megoldás, vagy egyéb adat, amelynek vagy amelyek egy csoportjának a nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé válása, illetéktelenek által történő megszerzése vagy felhasználása a jogosult jogszerű pénzügyi, gazdasági vagy piaci érdekeit sértené vagy veszélyeztetné, és amelynek titokban tartása érdekében a jogosult az adott helyzetben általában elvárható intézkedéseket megtette.

(2) Üzleti titok megsértése miatt igényérvényesítésnek akkor is helye van, ha az azonosításra alkalmas módon rögzített műszaki, gazdasági vagy szervezési ismeretet vagy tapasztalatot, illetve ezek összeállítását (e szakasz alkalmazásában a továbbiakban együtt: ismeret) a jogosult hozzájárulása nélkül hozzák nyilvánosságra, szerzik meg vagy hasznosítják, feltéve, hogy az ismeret vagy annak csoportosítása nem közismert vagy könnyen hozzáférhető az ismeret tárgykörébe tartozó tevékenységet folytató személyek számára és ezáltal vagyoni értéket képvisel, valamint az ismeret titokban tartása érdekében a jogosult az adott helyzetben általában elvárható intézkedéseket megtette.

(3) A jogi védelem nem terjed ki az olyan üzleti titokra vagy ismeretre, amely közérdekű adatnak vagy közérdekből nyilvános adatnak minősül, így különösen arra az adatra, amely az állami és a helyi önkormányzati költségvetés, illetve az európai közösségi támogatás felhasználásával, a költségvetést érintő juttatással, kedvezményel, az állami és önkormányzati vagyon kezelésével, birtoklásával, használatával, hasznosításával, az azzal való rendelkezéssel, annak megterhelésével, az ilyen vagyont érintő bármilyen jog megszerzésével összefügg. A megismerhetővé tétel azonban nem eredményezheti az olyan üzleti titoknak minősülő adatokhoz való hozzáférést, amelyek megismerése az üzleti tevékenység végzése szempontjából aránytalan sérelmet okozna és a közérdekű, illetve közérdekből nyilvános adat kezelője által ellátott közfeladattal, illetve közérdekű tevékenységgel – ideértve a közpénzek felhasználását és az erre kötött szerződéseket – közvetlenül nem függ össze, feltéve, hogy ez nem akadályozza meg az egyéb közérdekű vagy közérdekből nyilvános adat megismerésének lehetőségét.

(4) Az, aki az államháztartás valamely alrendszerével pénzügyi, illetve üzleti kapcsolatot létesít, kérésre köteles a jogviszonnal összefüggő, a (3) bekezdés szerinti adatokra vonatkozóan tájékoztatást adni. A felvilágosítás megtagadása esetén, vagy ha a felvilágosítást kérő szerint a tájékoztatás nem kielégítő, a törvényességi felügyelet gyakorlására jogosult szerv eljárása is kezdeményezhető. Ha a kötelezett vállalkozás, a (3) bekezdés szerinti adatokat honlapján vagy hirdetményi lapban is köteles közzétenni.

2:143. § [Kegyeleti jog]

(1) Meghalt személy emlékének megsértése miatt bírósághoz fordulhat a hozzátartozó, az, akit az elhunyt végrendeleti juttatásban részesített, az a közhasznú vagy kiemelkedően közhasznú szervezet, amelynek alapítási célja közé tartozik a meghalt személy emlékének az ápolása.

(2) Ha a megszűnt jogi személy emlékét sértő magatartás közérdekbe ütközik, a jog érvényesítésére az ügyész is jogosult.

(3) A jogsértéssel elért vagyoni előny átengedését bármely örökös kérheti. Több örökös egymás közötti viszonyában az elvont vagyoni előnyt úgy kell megosztani, mintha a meghalt személy hagyatékából részesednének. Ha a kegyeleti jogot sértő magatartás közérdekbe ütközik, a jogsértéssel elért vagyoni előny közérdekű célra történő átengedését az ügyész indítványozhatja.

3. Cím

A személyhez fűződő jogok megsértésének szankciói

2:144. § [A jogsértés szankciói]

(1) A sérelmet szenvedett személy a jogsértés ténye alapján, az eset körülményeihez képest követelheti:

- a) a jogsértés megtörténtének bírósági megállapítását;
- b) a jogsértés abbahagyását és a jogsértő eltiltását a további jogsértéstől;
- c) a jogsértőtől, hogy az nyilatkozattal vagy más megfelelő módon adjon elégtételt, és a jogsértő részéről vagy költségén az elégtételnek megfelelő nyilvánosságot biztosítson;
- d) a sérelmes helyzet megszüntetését, a jogsértést megelőző állapot helyreállítását a jogsértő részéről vagy költségén, továbbá a jogsértéssel előállított dolog megsemmisítését vagy jogsértő mivoltától való megfosztását;
- e) a jogsértéssel elért vagyoni előny átengedését a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint.

(2) Aki személyhez fűződő jogainak megsértéséből eredően vagyoni kárt szenved, a jogellenesen okozott kárért való felelősség szabályai szerint követelheti kárának megtérítését.

(3) A személyhez fűződő jog megsértése esetén a megsértett személy nem vagyoni sérelméért sérelemdíjat követelhet.

2:145. § [Sérelemdíj]

(1) A sérelemdíj megfizetésére való kötelezés feltételeire – így a kötelezett személy meghatározására és a kimentés módjára – a szerződésen kívül okozott kárért való felelősség általános szabályait kell alkalmazni. Ez a szabály érvényesül akkor is, ha a jogsértést szerződés megszegésével követték el.

Megjegyzés: az (1) bekezdés második mondata elhagyásra kerül, ha a deliktuális felelősség szabályainál a B/ változat érvényesül.

(2) A sérelemdíj mértékét a bíróság az eset körülményeire – így különösen a jogsértés súlyára, a jogsértésnek a sértettre gyakorolt hatására – tekintettel állapítja meg.

(3) A sérelemdíj a személyhez fűződő jog megsértésekor esedékes.

(4) Az (1) – (3) bekezdésekben foglalt rendelkezéseket az egyes szellemi teljesítmények létrehozóit megillető – külön törvényben szabályozott – személyhez fűződő jogok megsértése esetén is alkalmazni kell.

2:146. § [A személyhez fűződő jogok érvényesítésének módja]

(1) A személyhez fűződő jogokat – a törvény eltérő rendelkezése hiányában – csak személyesen lehet érvényesíteni. A korlátozottan cselekvőképes természetes személy a személyhez fűződő jogai védelmében maga is felléphet.

(2) Az ismeretlen helyen távollévő természetes személy személyhez fűződő jogai védelmében hozzátartozója léphet fel.

HARMADIK KÖNYV: CSALÁDJOG

Első Rész Alapelvek

3:1. § [A családi kapcsolatok védelme]

A törvény védi a családi kapcsolatokat; biztosítja a családi és az egyéni érdek összhangját.

3:2. § [A gyermek érdekének védelme]

(1) A családi jogviszonyokban a gyermek érdeke és jogai fokozott védelemben részesülnek.

(2) A gyermeknek joga van ahhoz, hogy saját családjában nevelkedjék.

(3) Ha a gyermek nem nevelkedhet saját családjában, akkor is biztosítani kell számára, hogy lehetőleg családi környezetben nőjön fel és korábbi családi kapcsolatait megtarthassa.

3:3. § [A házastársak és az élettársak egyenjogúságának elve]

A házastársak és az élettársak a házasság (életközösség) és a család ügyeiben egyenjogúak; jogaik és kötelezettségeik egyenlők.

3:4. § [A méltányosság és a gyengébb fél védelmének elve]

A családi jogviszonyokat méltányosan és az érdekei érvényesítésében gyengébb fél védelmét szem előtt tartva kell rendezni.

Második Rész A házasság

1. Cím A házasságkötés

3:5. § [A házasság létrejöttel]

(1) Házasság akkor jön létre, ha az együttesen jelenlévő férfi és nő az anyakönyvvezető előtt személyesen kijelenti, hogy egymással házasságot köt. A nyilatkozat feltételhez vagy határidőhöz nem köthető.

(2) A kijelentés kölcsönös megtörténte után az anyakönyvvezető a házasság létrejöttét megállapítja és a házasságkötés tényét a házassági anyakönyvbe bejegyzi.

3:6. § [Nemlétező házasság]

(1) A házasság az 3:5. § (1) bekezdésében foglalt feltételek hiányában nem jön létre.

(2) A nemlétező házasságot úgy kell tekinteni, mintha meg sem kötötték volna.

3:7. § [Házasság létezésének vagy nem létezésének megállapítása]

(1) Ha a házasság létezése vagy nemlétezése közigazgatási eljárásban nem tisztázható, a házasság létezésének valamint nemlétezésének megállapítása iránt bármelyik házastárs, az ügyész vagy az jogosult pert indítani, akinek a megállapításhoz jogi érdeke fűződik.

(2) A pert a házastársnak a másik házastárs ellen, az ügyésznek vagy a per megindítására jogosult más személynek pedig mindkét házastárs ellen kell indítania. Ha az a fél, aki ellen a keresetet meg kellene indítani, már nem él, a keresetet a bíróság által kirendelt ügygondnok ellen kell előterjeszteni.

(3) A házasság létezését vagy nemlétezését megállapító ítélet mindenkivel szemben hatályos.

3:8. § [A házasság megkötése]

(1) A házasságkötést megelőzően a házasulóknak az anyakönyvvezető előtt ki kell jelenteniük, hogy házasságuknak legjobb tudomásuk szerint nincs jogi akadálya, és jogszabályban meghatározottak szerint igazolniuk kell, hogy házasságkötésük jogi feltételei fennállnak.

(2) A házasulók valamelyikének közeli halállal fenyegető egészségi állapota esetében a házasulók nyilatkozata a házasságkötés összes jogi feltételének igazolását pótolja.

(3) A házasulóknak a házasságkötést megelőzően az anyakönyvvezető előtt nyilatkozniuk kell arról, hogy a házasságkötés után milyen házassági nevet kívánnak viselni, és – ha nem viselnek közös házassági nevet – meg kell állapodniuk a házasságból születendő gyermekek családi nevében is. A gyermekek névviselésére vonatkozó megállapodás legkésőbb az első közös gyermek születésének anyakönyvezéséig módosítható.

3:9. § [Alaki szabályok]

(1) A házasságkötés – ha a törvény kivételt nem tesz – két tanú jelenlétében, nyilvánosan, az erre rendelt hivatalos helyiségben történik.

(2) A házasulók kérelmére a házasság a nyilvánosság mellőzésével, illetve az anyakönyvvezető hivatalos helyiségén kívül más, erre megfelelő helyen is megköthető.

(3) A házasságkötési eljárás részletes szabályait külön törvény tartalmazza.

2. Cím **A házasság érvénytelensége**

I. Fejezet **Az érvénytelenségi okok**

3:10. § [A házasságkötési korhatár]

(1) Érvénytelen a kiskorú házassága, ha azt a gyámhatóság előzetes engedélye nélkül kötötte.

(2) A gyámhatóság a korlátozottan cselekvőképes kiskorúnak a házasságkötésre indokolt esetben engedélyt adhat, feltéve, hogy a házasuló a tizenhatodik életévét már betöltötte.

(3) Az engedély megadásáról vagy megtagadásáról a gyámhatóság a szülő (gyám) meghallgatása után határoz. Nincs szükség annak a szülőnek a meghallgatására, aki a szülői felügyeleti jogát a gyermek sorsát érintő lényeges kérdésekben sem gyakorolhatja, ismeretlen helyen tartózkodik, vagy meghallgatása más elháríthatatlan akadályba ütközik.

(4) A gyámhatóság engedélye nélkül vagy a (2) bekezdésben meghatározott életkor elérése előtt kötött házasság a házastárs nagykorúságának elérését követő hat hónap elteltével a megkötésének időpontjára visszamenőleg érvényessé válik, ha az érintett házastárs a fennálló házasságot e határidő alatt nem támadja meg, vagy kérelmére a bíróság a más jogosult által korábban ebből az okból megindított pert megszünteti.

3:11. § [Cselekvőképesség korlátozása bíróság által]

(1) Érvénytelen annak a nagykorú természetes személynek a házassága, akinek cselekvőképességét a bíróság a házasságkötésre vonatkozó jognyilatkozata tekintetében korlátozta és a házasságot a gyámhatóság engedélye nélkül kötötte.

(2) A gyámhatóság a házasságkötése tekintetében korlátozott nagykorú természetes személynek a házasságkötésre indokolt esetben engedélyt adhat.

(3) A cselekvőképességében korlátozott természetes személy házassága a korlátozás megszűntetését követő hat hónap elteltével a megkötésének időpontjára visszamenőleg érvényessé válik, ha az érintett házastárs a fennálló házasságot e határidő alatt nem támadja meg, vagy kérelmére a bíróság a más jogosult által korábban ezen ok miatt megindított pert megszünteti.

3:12. § [Gondnokság alá helyezés nélküli cselekvőképtelen állapot]

(1) Érvénytelen annak a házassága, aki a házasság megkötésekor gondnokság alá helyezés nélkül cselekvőképtelen volt.

(2) A házasság a házastárs cselekvőképességének visszanyerésétől számított hat hónap elteltével, a megkötésének időpontjára visszamenőleg érvényessé válik, ha az érintett házastárs a fennálló házasságot e jogvesztő határidő alatt nem támadja meg.

3:13. § [Rokoni, hozzátartozói kapcsolat]

(1) Érvénytelen:

- a) az egyenes ági rokonok,
- b) a testvérek (féltestvérek) házassága,
- c) a testvérnek testvére vérszerinti leszármazójával,
- d) a házastársnak volt házastársa, élettársa olyan leszármazójával kötött házassága, akit tartósan saját háztartásában nevelt,
- e) az örökbefogadónak az örökbefogadottal, az örökbefogadás fennállása alatt kötött házassága.

(2) A házastársnak volt házastársa élettársa leszármazójával, valamint a testvérnek testvére vér szerinti leszármazójával kötött házassága nem érvénytelen, ha a jegyző e házassági akadály alól – akár a házasságkötés előtt, akár utóbb, a házasság fennállása alatt – felmentést ad. A testvérnek testvére vér szerinti leszármazójával kötendő házassága tekintetében felmentés akkor adható, ha a házasságkötés a születendő gyermekek egészségét nem veszélyezteti.

3:14. § [Korábbi házasság vagy bejegyzett élettársi kapcsolat fennállása]

(1) Érvénytelen a házasság, ha a házasulók valamelyikének korábbi házassága vagy bejegyzett élettársi kapcsolata fennáll.

(2) Az újabb házasság a korábbi házasság vagy bejegyzett élettársi kapcsolat megszűnésének időpontjától, ha pedig a bíróság a korábbi házasság vagy bejegyzés érvénytelenségét állapította meg, megkötésének időpontjára visszamenőleg érvényessé válik.

II. Fejezet

A házasság érvénytelenségének megállapítása

3:15. § [A házasság érvénytelenítése]

- (1) A házasságot csak akkor lehet érvénytelennek tekinteni, ha érvénytelenségét a bíróság az erre irányuló perben megállapította.
- (2) A házasság érvénytelenségét megállapító ítélet mindenkivel szemben hatályos.
- (3) Az érvénytelen házassághoz a törvényben meghatározott joghatások fűződnek.

3:16. § [Érvénytelenítési per indításának jogosultsága]

- (1) Az érvénytelenítési pert a házasság fennállása alatt és a házasság megszűnése után is meg lehet indítani.
- (2) Érvénytelenítési per indítására bármelyik házastárs, az ügyész vagy az jogosult, akinek a házasság érvénytelenségének megállapításához jogi érdeke fűződik.
- (3) Ha az a jogosult, aki a pert megindította, meghal, a perben helyére bármelyik másik jogosult beléphet.

3:17. § [A perindítási jogosultság korlátozása]

- (1) A nagykorúság elérése után – a házasságkötési engedély hiányában – a kiskorúság miatt, illetve a cselekvőképesség korlátozásának bíróság általi megszüntetése után a – gyámhatósági engedély hiányában – a cselekvőképesség korlátozása miatt kizárólag az a házastárs jogosult érvénytelenítési per indítására, akinek személyében az érvénytelenség oka fennállott. Ezt a pert a jogosult csak a nagykorúság elérésétől, illetve a cselekvőképesség korlátozásának megszüntetésétől számított hat hónap alatt indíthatja meg.
- (2) Gondnokság alá helyezés nélküli cselekvőképtelenség okából kizárólag az a házastárs jogosult érvénytelenítési per indítására, aki a házasságkötéskor gondnokság alá helyezés nélkül is cselekvőképtelen volt. A pert a cselekvőképtelenség megszűnése után hat hónapon belül lehet megindítani attól a naptól kezdődően, amikor a házastárs a cselekvőképességét visszanyerte. Ha a házastárs a cselekvőképességének visszanyerése előtt meghalt, a házastárs halálától számított hat hónapon belül a házasság érvénytelenségének megállapítása iránt az ügyész indíthat pert.
- (3) Az (1)-(2) bekezdésben megjelölt határidők elmulasztása jogvesztéssel jár.

(4) Ha az (1)-(2) bekezdések szerint a perindításra kizárólagosan jogosult házastárs meghal, az általa megindított perben helyébe bárki beléphet, aki érvénytelenítési per indítására általában jogosult.

3:18. § [A perindítási jog személyes gyakorlása]

A házasság érvénytelenítése iránt a pert a jogosultnak személyesen kell megindítania. Törvényes képviselőjének hozzájárulásával maga indíthat pert a korlátozottan cselekvőképes jogosult is. Ha a jogosult a házastárs, a törvényes képviselő hozzájárulására nincs szükség.

3:19. § [Az érvénytelenítési per alperesei]

Az érvénytelenítési pert a házastársnak a másik házastárs ellen, az ügyésznek valamint a per megindítására jogosult más személynek pedig mindkét házastárs ellen kell indítania. Ha az a fél, aki ellen a keresetet meg kellene indítani, már nem él, a keresetet a bíróság által kirendelt ügygondnok ellen kell előterjeszteni.

3:20. § [A házasság érvényességének megállapítása]

Az érvénytelenítési perre vonatkozó fenti szabályok megfelelően irányadók akkor is, ha annak megállapítása iránt indítanak pert, hogy a házasság érvényes.

3. Cím

A házasság megszűnése

3:21. § [A házasság megszűnésének esetei]

(1) A házasság megszűnik:

- a) az egyik házastárs halálával,
- b) ha a közjegyző a házasságot a felek egyező kérelmére a 3:22. § (1) bekezdésben foglalt feltételek fennállása esetén felbontja és törli a házasságot az anyakönyvi nyilvántartásból.
- c) bírósági felbontással,
- d) az egyik házastárs nemének megváltoztatásával.

(2) A házasságot a másik házastárs újabb házasságkötése esetén akkor is megszüntnek kell tekinteni, ha a házastárs halálára vonatkozó anyakönyvi bejegyzés vagy a halál tényét megállapító, illetve holtnak nyilvánító bírósági határozat hatálya az újabb házasságkötést követően megdől, feltéve, hogy az újabb házasságkötéskor egyik házastárs sem tudta, hogy a halál nem következett be.

(3) A házasság megszűnése időpontjának az (1) bekezdés a) pontja és a (2) bekezdés esetében azt a napot kell tekinteni, amelyet a halotti anyakönyvi bejegyzés, illetve

bírósági határozat a halál napjaként feltüntet. A házasság az (1) bekezdés b) pontja esetén a házasságot felbontó ítélet jogerőre emelkedésének napján, az (1) bekezdés c) pontja esetén a megváltozott nem anyakönyvvezésének napján szűnik meg.

3:22. § [A házasság megszüntetése és felbontása]

(1) A közjegyző a felek közös kérelmére, akkor szünteti meg a házasságot, ha azt a házastársak végleges elhatározáson alapuló, befolyásmentes megegyezésük alapján kérik, feltéve, hogy a házastársak a közös gyermek tekintetében a szülői felügyelet gyakorlása – közös szülői felügyelet hiányában a szülő és a gyermek közötti kapcsolattartás, a gyermek tartása –, a közös lakás használata, a házastársi tartás kérdésében is megegyeztek és egyezségüket közokiratba foglalták.

(2) A házasságot a bíróság bármelyik házastárs kérelmére felbontja, ha az teljesen és helyrehozhatatlanul megromlott. A házasság teljes és helyrehozhatatlan megromlása állapítható meg különösen abban az esetben, ha a házastársak között az életközösség megszűnt és annak helyreállítására – az életközösség megszűnéséhez vezető folyamat, és a különélés időtartama alapján – nincs kilátás.

(3) A bíróság a házasságot az (2) bekezdésben foglalt körülmények vizsgálata nélkül bontja fel, ha azt a házastársak végleges elhatározáson alapuló, befolyásmentes megegyezésük alapján kérik, feltéve, hogy a házastársak a közös gyermek tekintetében a szülői felügyelet gyakorlása – közös szülői felügyelet hiányában a szülő és a gyermek közötti kapcsolattartás, a gyermek tartása –, a közös lakás használata, a házastársi tartás kérdésében is megegyeztek és perbeli egyezségüket a bíróság jóváhagyta.

(4) A (2) bekezdés szerint indult bontóper során a házastársak közös kérelmére a bíróság az eljárást a (3) bekezdés szabályai szerint folytatja és a házasságot ennek megfelelően bontja fel. A (3) bekezdés szerint indult bontóperben pedig bármelyik házastárs kérheti az (2) bekezdés alkalmazásával a házasság felbontását.

(5) A házasság felbontásánál a közös gyermek érdekét figyelembe kell venni.

(6) A szülői felügyelet gyakorlásának, a szülő és a gyermek közötti kapcsolattartásnak valamint a gyermek tartásának a rendezése során a gyermek érdekének kell elsődlegesen érvényesülnie.

3:23. § [Közvetítői eljárás]

A házastársak a házassági bontóper megindítása előtt vagy a bontóper alatt – saját elhatározásukból vagy a bíróság kezdeményezésére – kapcsolatuk, illetve a házasság felbontásával összefüggő vitás kérdések megegyezésen alapuló rendezése érdekében külön törvényben szabályozott közvetítői eljárást vehetnek igénybe. A közvetítői eljárás eredményeként létrejött megállapodásukat perbeli egyezségbe foglalhatják.

3:24. § [A házasság felbontása iránti per megindítása]

(1) A házasság felbontása iránt a házastársnak a pert a másik házastárs ellen, személyesen kell megindítania. Maga indíthat pert az a nagykorú természetes személy is, akinek cselekvőképességét a bíróság a házasságkötésre vonatkozó jognyilatkozatok tekintetében korlátozta.

(2) A házasságot felbontó ítélet mindenkivel szemben hatályos.

4. Cím**A házastársak személyi viszonyai****I. Fejezet****Általános rendelkezések****3:25. § [Együttműködési és támogatási kötelezettség]**

A házastársak kötelesek együttműködni és egymást támogatni.

3:26. § [Közös és önálló döntési jog]

A házastársak a házasélet és a család ügyeiben közösen, a személyüket érintő ügyekben önállóan, de a család érdekét szem előtt tartva döntenek. Döntéseik során figyelembe kell venniük gyermekük érdekét és kölcsönösen figyelemmel kell lenniük egymás érdekeire is.

3:27. § [A lakóhely megválasztása]

A házastársak a lakóhelyüket egymással egyetértve választják meg.

II. Fejezet**A házastársak névviselése****3:28. § [Névviselés a házasságban]**

(1) A feleség a házasságkötés után választása szerint:

a) kizárólag a születési nevét vagy a házasságkötés előtt közvetlenül viselt nevét viseli, feltéve, hogy azt az újabb házasságban tovább viselheti,

b) a férje teljes nevét viseli a házasságra utaló toldással, amelyhez a házasságkötés előtt közvetlenül viselt nevét hozzákapcsolhatja, feltéve, hogy azt az újabb házasságban tovább viselheti,

c) a férje családi nevét viseli a házasságra utaló toldással és ehhez a házasságkötés előtt közvetlenül viselt nevét hozzákapcsolja, feltéve, hogy azt az újabb házasságban tovább viselheti,

d) a férje családi nevéhez hozzákapcsolja a saját utónevét.

(2) A férj a házasságkötés után választása szerint:

- a) kizárólag a születési nevét vagy a házasságkötés előtt közvetlenül viselt nevét viseli,
- b) a felesége családi nevéhez hozzákapcsolja a saját utónevét.

(3) A férj, illetve a feleség a házasságkötés után házassági névként kettőjük családi nevét is összekapcsolhatja, hozzáfűzve a saját utónevét.

(4) Az (1) bekezdés b)-d) pontjában, a (2) bekezdés b) pontjában, valamint a (3) bekezdésben meghatározott esetben a házastársak közös házassági nevet viselnek.

(5) A házasulóknak az (1)-(3) bekezdés szerinti névviselésről meg kell egyezniük. Ennek során figyelemmel kell lenni arra, hogy az összekapcsolt házassági név családi nevekből képzett része legfeljebb kéttagú lehet, és – a (3) bekezdésben foglalt kivétellel – csak az egyik házasuló veheti fel házassági névként a másik családi nevét [(1) bekezdés b)-d) pont, (2) bekezdés b) pont].

3:29. § [Névviselés a házasság megszűnése vagy érvénytelenségének megállapítása után]

(1) A házasság megszűnése, vagy érvénytelenségének megállapítása után a volt házastársak a házasság fennállása alatt viselt nevet viselik tovább. Ha ettől valamelyikük el kíván térni, ezt a házasság felbontása, vagy érvénytelenségének megállapítása után az anyakönyvvezetőnek bejelentheti. Ilyen esetben sem viselheti azonban a volt férje nevét a volt feleség a házasságra utaló toldással, ha azt a házasság fennállása alatt nem viselte.

(2) A bíróság a volt férj kérelmére eltilthatja a volt feleséget a házasságra utaló toldást tartalmazó névviselésétől, ha a feleséget szándékos bűncselekmény miatt jogerősen szabadságvesztésre ítélték.

(3) Újabb házasságkötés esetén a feleség és a férj a korábbi házasság alatt viselt közös házassági nevet tovább viselheti azzal az eltéréssel, hogy a feleség a volt férje nevét a házasságra utaló toldással nem viselheti, és ez a joga akkor sem éled fel, ha újabb házassága megszűnt.

5. Cím

A házastársi tartás

3:30. § [A tartásra való jogosultság]

(1) A házassági életközösség megszűnése esetén házastársától, a házasság felbontása esetén volt házastársától tartást követelhet az, aki magát önhibáján kívül nem képes eltartani.

(2) Ha a házastárs vagy a volt házastárs a tartásra a házassági életközösség megszűnését követő öt év eltelte után válik rászorulttá, tartást csak különös méltánylást érdemlő esetben követelhet.

(3) Ha a házastársak között az életközösség egy évnél rövidebb ideig állt fenn és a házasságból gyermek nem született, a volt házastársat rászorultsága esetén is csak az életközösség időtartamával egyező időre illeti meg a tartás. A bíróság azonban különös méltánylást érdemlő esetben a tartást ennél hosszabb időre is elrendelheti.

3:31. § [A tartásra való érdemtelenység]

(1) Érdemtelen a tartásra az a házastárs vagy volt házastárs:

a) akinek súlyosan kifogásolható magatartása vagy életvitele járult hozzá alapvetően a házasság teljes és helyrehozhatatlan megromlásához,

b) aki a házassági életközösség megszűnését követően házastársának (volt házastársának) vagy vele együtt élő hozzátartozójának érdekeit durván sértő magatartást tanúsított.

(2) Az érdemtelenység elbírálásánál az arra hivatkozó házastárs (volt házastárs) magatartását is figyelembe kell venni.

3:32. § [A tartási képesség]

Nem köteles házastársát eltartani, aki ezáltal a saját szükséges tartását, vagy gyermekének tartását veszélyeztetné.

3:33. § [A rokontartás szabályainak alkalmazása]

A tartás mértékére, szolgáltatásának módjára és időtartamára valamint ezek megváltoztatására, a tartási igény visszamenőleges érvényesítésére, a tartáshoz való jog megszűnésére és a tartás megszüntetésére a rokontartás közös szabályait kell megfelelően alkalmazni azzal, hogy a házastársi tartáshoz való jog megszűnik akkor is, ha az arra jogosult újabb házasságot köt, vagy élettársi kapcsolatot létesít.

6. Cím **Házassági vagyoni jog**

I. Fejezet **Általános rendelkezések**

3:34. § [A házastársak vagyoni viszonyainak rendezése]

(1) A házasulók és a házastársak egymás közötti vagyoni viszonyaikat a házassági életközösség időtartamára szerződéssel rendezhetik (házassági vagyoni szerződés).

(2) Házassági vagyoni szerződés eltérő rendelkezése hiányában a házastársak között a házassági életközösség időtartama alatt házastársi vagyoni közösség áll fenn (törvényes vagyoni rendszer).

3:35. § [A vagyoni rendelkezések időbeli hatálya]

(1) A törvényes vagyoni rendszer az életközösség kezdetétől hatályosul akkor is, ha a házastársak a házasságkötés előtt élettársakként éltek együtt. A házasság megkötésével az életközösség létrejöttét vélelmezni kell.

(2) Az életközösség átmeneti megszakadása – ha a felek között vagyonmegosztásra nem került sor – a törvényes, vagy a szerződésben kikötött vagyoni rendszer folyamatosságát nem érinti.

3:36. § [Az érvénytelen házasság vagyoni hatásai]

(1) Ha az érvénytelen házasság megkötésekor mindkét házastárs jóhiszemű volt, a házasság vagyoni hatásai – a közös lakás használatát is beleértve – ugyanazok, mint érvényes házasság esetében. Az ilyen házasság érvénytelenné nyilvánítása esetén a vagyoni követeléseket mindegyik házastárs oly módon érvényesítheti, mintha a házasságot az érvénytelenség megállapításának időpontjában a bíróság felbontotta volna, vagy – ha az érvénytelenség megállapítására egyikük halála után kerül sor – a házasság ennek a házastársnak a halálával szűnt volna meg.

(2) Ha az érvénytelen házasság megkötésekor csak az egyik házastárs volt jóhiszemű, az előbbi rendelkezéseket csak az ő kívánságára lehet alkalmazni; ez a joga örököseire is átszáll.

(3) A házasság érvénytelensége nem érinti a házastársak vagy bármelyikük által jóhiszemű harmadik személlyel kötött szerződés hatályát.

II. Fejezet A házastársi vagyonszövetség

A házastársi közös vagyon és a különvagyon

3:37. § [A házastársi közös vagyon]

(1) Házastársi vagyonszövetség esetén a házastársak közös vagyonába tartoznak a tulajdonjognak mindazok a tárgyai, mindazok a vagyoni értékű jogok és követelések (e könyvben a továbbiakban együtt: vagyontárgy), amelyeket a házastársak a vagyonszövetség fennállása alatt akár együttesen, akár külön-külön szereznek.

(2) A házastársak közös vagyonába tartoznak a közös vagyontárgyak terhei és – ha a törvény eltérően nem rendelkezik – közösen viselik bármelyik házastárs által a vagyonszövetség fennállása alatt vállalt kötelezettségből eredő tartozásokat.

(3) A házastársi közös vagyon a házastársakat osztatlanul, egyenlő arányban illeti meg.

(4) Nem tartoznak a közös vagyonba azok a vagyontárgyak, terhek és tartozások, amelyek különvagyonnak minősülnek.

3:38. § [A házastárs különvagyona]

(1) A házastárs különvagyonához tartozik:

- a) az a vagyontárgy, amelyet szerződésben a különvagyonának nyilvánítottak,
- b) a házassági vagyonszövetség létrejöttkor meglévő vagyontárgy,
- c) a házassági életközösség fennállása alatt általa örökölt vagy részére ajándékozott vagyontárgy,
- d) a házastársat mint a szellemi tulajdon létrehozóját megillető vagyoni jogok, kivéve a vagyonszövetség fennállása alatt esedékes díjakat,
- e) a személyét ért sérelemért kapott kártérítés, sérelemdíj, elvont vagyoni előny,
- f) a személyes használatára szolgáló, és szokásos mértékű, illetve mennyiségű vagyontárgy,
- g) a különvagyona értékén szerzett vagyontárgy és a különvagyona helyébe lépő értéktérítés.

(2) A különvagyonnak az a haszna, amely a házassági életközösség fennállása alatt, a kezelési, fenntartási költségek, valamint a terhek levonása után fennmarad, közös vagyon.

(3) Az a különvagyonhoz tartozó vagyontárgy, amely a mindennapi közös életvitelt szolgáló, szokásos mértékű berendezési és felszerelési tárgy helyébe lép, öt évi házassági életközösség után közös vagyonná válik.

3:39. § [A különvagyton terhei és tartozásai]

(1) A házastárs különvagytonát terheli – a törvényen alapuló tartás kivételével – az a tartozás, amely a házassági életközösség megkezdése előtt keletkezett jogcímen alapul.

(2) A különvagytonhoz tartoznak a különvagytoni vagyontárgy terhei és a külön adósságnak minősülő tartozás kamatai.

(3) A különvagytonhoz tartozik az életközösség fennállása alatt keletkezett olyan tartozás,

a) amely a különvagyton megszerzésével vagy fenntartásával jár együtt, kivéve a különvagyton hasznának megszerzésével, valamint a házastársak által közösen használt vagy hasznosított vagyontárgy fenntartásával összefüggő kiadást,

b) amely a házastársnak különvagytonára vonatkozó rendelkezéséből eredő kötelezettségen alapul,

c) amelyet a házastárs a közös vagyton terhére a másik házastárs egyetértése nélkül ingyenesen vállalt,

d) amelyet a házastárs jogellenes és szándékos vagy súlyosan gondatlan magatartásával okozott, feltéve, hogy a tartozás a másik házastárs gazdagodását meghaladja.

(4) A tartozás különvagytoni jellege nem érinti a másik házastárs törvényben meghatározott felelősségét harmadik személlyel szemben.

3:40. § [A közös vagytonhoz tartozás vélelme]

(1) Ha törvény kivételt nem tesz, a vagytonközösség fennállása alatt a házastársak vagytonában meglévő vagyontárgyakról, vagytoni értékű jogokról és követelésekről, valamint a terhekről és a tartozásokról azt kell vélelmezni, hogy azok a közös vagytonhoz tartoznak.

(2) A vagytonközösség fennállása alatt akár a közös vagytonra, akár valamelyik házastárs különvagytonára vonatkozó kötelezettség teljesítéséről azt kell vélelmezni, hogy a teljesítés a közös vagytonból történt.

3:41. § [A házastársak közötti egyes szerződések]

(1) A házastársaknak az életközösség fennállása alatt egymással kötött adásvételi, csere, ajándékozási, kölcsön- szerződése és a házastársak közötti tartozáselismerés érvényességéhez annak közokiratba vagy ügyvéd által ellenjegyzett magánokiratba

foglalása szükséges. Ez a rendelkezés nem vonatkozik ingóság szokásos mértékű ajándékozására, ha az ajándék átadása megtörtént.

(2) Ha a házastársak szerződése valamely vagyontárgynak, tehernek és tartozásnak a közös vagyonhoz, vagy a külön vagyonhoz tartozását érinti, vagy e vagyonok arányát módosítja, a szerződés harmadik személlyel szemben csak akkor hatályos, ha a harmadik személy tudott vagy tudnia kellett volna arról, hogy a vagyontárgy a szerződés rendelkezése értelmében a közös vagy a külön vagyonhoz tartozik.

A vagyonközösséghez tartozó vagyontárgyak használata és kezelése

3:42. § [A vagyonközösséghez tartozó vagyontárgyak használata és kezelése]

(1) A vagyonközösséghez tartozó vagyontárgyakat a rendeltetésüknek megfelelően bármelyik házastárs használhatja. Ezt a jogot azonban nem gyakorolhatja a másik házastárs jogai és jogos érdekei sérelmére.

(2) A vagyonközösséghez tartozó vagyontárgyakat a házastársak közösen jogosultak kezelni. Bármelyik házastárs kérheti, hogy a másik házastárs járuljon hozzá azokhoz az intézkedésekhez, amelyek a vagyonközösséghez tartozó tárgy megóvásához vagy fenntartásához szükségesek. Az állag megóvására vonatkozó halaszthatatlan intézkedéseket a házastárs a másik hozzájárulása nélkül is megteheti; köteles azonban erről házastársát haladéktalanul értesíteni.

(3) Az életközösség megszűnésétől a közös vagyon megosztásáig terjedő időben a vagyonközösséghez tartozó tárgyak használatára és kezelésére – ha a törvény kivételt nem tesz – a közös tulajdon szabályai irányadók.

3:43. § [A foglalkozás gyakorlásához szükséges és az üzleti célú vagyon használata és kezelése]

(1) A vagyonközösséghez tartozó, de az egyik házastárs foglalkozásának vagy egyéni vállalkozásának gyakorlása céljára szolgáló vagyontárgyak használatának és kezelésének joga azt a házastársat illeti meg, aki a foglalkozást gyakorolja vagy a vállalkozást folytatja, feltéve, hogy a másik házastárs az említett jogok kizárólagos gyakorlásához hozzájárult. Hozzájárulásnak minősül, ha a másik házastárs tud vagy kellő gondosság mellett tudhat a foglalkozás (vállalkozás) folytatásáról és azt nem kifogásolja.

(2) Ha a házastárs vállalkozás tagja (részvényese), tagsági (részvényesi) jogait önállóan, házastársa hozzájárulása nélkül gyakorolhatja abban az esetben is, ha vagyoni hozzájárulását a házastársi közös vagyonból biztosították. A vállalkozás működéséről a házastársát – ha erre igényt tart – rendszeresen tájékoztatnia kell.

(3) A házastársnak az (1)-(2) bekezdésben meghatározott használat és kezelés, valamint a tagsági (részvényesi) jogok gyakorlása során a másik házastárs érdekeit megfelelően figyelembe kell venni; az e kötelezettség elmulasztásából eredő kárért a házastárs – a szerződésen kívül okozott kárért való felelősség általános szabályai szerint – felel.

3:44. § [Költségek és kiadások viselése]

(1) A vagyonközösséghez tartozó tárgyak fenntartásával és kezelésével járó költségeket, a közös háztartás költségeit, a házastársak és a közös gyermek megélhetéséhez, felneveléséhez szükséges kiadásokat elsősorban a közös vagyomból kell fedezni.

(2) Ha a közös vagyon az (1) bekezdésben megjelölt költségeket és kiadásokat nem fedezi, azokhoz a házastársak különvagyonaikból, azok arányában kötelesek hozzájárulni. Ha csak az egyik házastársnak van különvagyona, a költségek kiegészítéséhez szükséges összeget neki kell rendelkezésre bocsátania.

Rendelkezés a közös vagyonnal

3:45. § [Rendelkezés a közös vagyonnal a vagyonközösség alatt]

(1) A vagyonközösség fennállása alatt a házastársak csak együttesen vagy a másik házastárs hozzájárulásával rendelkezhetnek a közös vagyonról.

(2) Az egyik házastárs által a vagyonközösség fennállása alatt kötött szerződéshez a másik házastárs által megkívánt hozzájárulás nincs alakszerűséghez kötve.

3:46. § [A házastárs hozzájárulásának vélelme]

(1) Bármelyik házastársnak a vagyonközösség fennállása alatt a közös vagyonra kötött visszterhes szerződését – ha a törvény eltérően nem rendelkezik – a másik házastárs hozzájárulásával kötött szerződésnek kell tekinteni, kivéve, ha a szerződést kötő harmadik személy tudott vagy a körülményekből tudnia kellett volna arról, hogy a másik házastárs a szerződéshez nem járult hozzá. A házastárs hozzájárulását a közös lakásról való rendelkezésnél nem lehet vélelmezni.

(2) Ha a házastárs a szerződést a mindennapi élet szokásos szükségleteinek fedezése foglalkozásának gyakorlása, vagy egyéni vállalkozása körében kötötte, a másik házastárs csak akkor hivatkozhat hozzájárulásának hiányára, ha a szerződést kötő harmadik személynél a szerződés ellen, annak megkötése előtt kifejezetten tiltakozott.

3:47. § [Harmadik személyekkel szembeni felelősség szerződés esetén]

(1) A vagyonközösség fennállása alatt a közös vagyonra kötött visszerhes szerződést kötő házastárs a tartozásért mind a különvagyonával, mind a közös vagyon ráeső részével felel.

(2) A szerződéskötésben részt nem vett házastárs felelőssége a házastársa által kötött szerződésért a harmadik személlyel szemben a közös vagyonból a tartozás esedékességekor ráeső vagyoni hányad erejéig áll fenn.

(3) Ha a házastárs a szerződéshez nem járult hozzá és hozzájárulását vélelmezni sem lehet vagy a vélelem megdőlt, a szerződésből eredő kötelezettségért nem felel.

3:48. § [Harmadik személlyel szembeni felelősség jogalap nélküli gazdagodás alapján]

Aki házastársának szerződése vagy más kötelem keletkeztető magatartása folytán gazdagodott, harmadik személlyel szemben a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint akkor is köteles helytállni, ha a tartozásért az előbbi rendelkezések szerint nem felel.

3:49. § [A közös vagyonnal való rendelkezés a házassági vagyonközösség megszűnése és a közös vagyon megosztása közötti időben]

(1) A házastársi vagyonközösség megszűnésétől a közös vagyon megosztásáig terjedő időben a közös vagyonnal való rendelkezés tekintetében a 3:45. §-ban foglalt szabályokat azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a házastárs a rendes gazdálkodás szabályai szerint a másik házastárs hozzájárulása nélkül is

a) rendelkezhet a foglalkozásának gyakorlása vagy egyéni vállalkozása körében használt és ezek céljára lekötött vagyontárgyakkal;

b) rendelkezhet azokkal az ingóságokkal, amelyek a vagyonközösség megszűnését követően a házastársának egyetértésével kerültek a kizárólagos birtokába,

c) vállalhat olyan kötelezettséget, amelyek a közös vagyontárgy megóvását, fenntartását, helyreállítását, valamint értékállandóságának biztosítását szolgálják,

d) teljesítheti a közös vagyont terhelő tartozásokat oly módon, hogy a tartozás a közös vagyon számára nem válhat terhesebbé.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt rendelkezés nem érinti a közös vagyon megosztásakor fennálló értéktérítési kötelezettséget.

3:50. § [A közös lakásra és a társasági vagyoni hozzájárulásra vonatkozó szabályok]

A házastárs a vagyonközösség fennállása alatt és annak megszűnésétől a közös vagyon megosztásáig terjedő időben a házastársa hozzájárulása nélkül nem rendelkezhet a házastársak közös tulajdonában lévő, a házastársi közös lakást magában foglaló ingatlannal.

3:51. § [A házastárs hozzájárulása nélkül kötött szerződés]

Ha a házastárs a másik házastársnak a közös vagyonra kötött szerződéséhez nem járult hozzá és hozzájárulását vélelmezni sem lehet vagy a vélelem megdőlt, a hozzájárulása nélkül kötött szerződésre a fedezetelvonó szerződés szabályait kell alkalmazni.

3:52. § [A házastárssal szembeni felelősség szerződés esetén]

Aki a házastársát is terhelő szerződést annak hozzájárulása nélkül köti meg, köteles házastársának az ebből eredő kárát megtéríteni. Mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a szerződés megkötése megfelelt a másik házastárs érdekének és feltehető akaratának, különösen, ha a szerződés a közös vagyont károsodástól óvta meg.

A vagyonközösség megszűnése**3:53. § [A vagyonközösség megszűnése]**

A vagyonközösség megszűnik, ha

- a) a házastársak házassági vagyoni szerződésben a vagyonközösséget a jövőre nézve kizárják;
- b) a bíróság azt a házassági életközösség fennállása alatt megszünteti;
- c) megszűnik a házassági életközösség.

3:54. § [A vagyonközösség bírósági megszüntetése]

(1) A bíróság a vagyonközösséget bármelyik házastárs kérelmére a házassági életközösség fennállása alatt indokolt esetben megszüntetheti. Ilyen esetnek minősül különösen, ha

- a) a másik házastárs a kérelmet előterjesztő házastárs hozzájárulása nélkül megkötött szerződésekkel olyan mértékű adósságot halmozott fel, amely a közös vagyonból őt megillető részesedést meghaladja;
- b) az egyéni vállalkozó másik házastárssal, vagy azzal a vállalkozással szemben, amelynek a másik házastárs korlátlanul felelős tagja, végrehajtási eljárás, vagy a

vállalkozással szemben felszámolási eljárás indult és ez a házastársi közös vagyontól őt megillető részesedést veszélyeztetheti;

c) a másik házastársat vagyoni ügyei tekintetében cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá helyezték és gondnokául nem a házastársát rendelték ki.

(2) A vagyonközösség – a bíróság eltérő rendelkezésének hiányában – a megszüntetését kimondó határozat jogerőre emelkedését követő hónap utolsó napján szűnik meg.

3:55. § [A vagyonközösség bírósági megszüntetésének jogkövetkezményei]

Ha a bíróság a vagyonközösséget megszünteti, a házastársak vagyoni viszonyaira az életközösség fennállása alatt a továbbiakban a vagyonelkülönítés szabályai az irányadók.

3:56. § [A vagyonközösség bírósági helyreállítása]

Ha az az ok, amelynek alapján a bíróság a vagyonközösséget megszüntette, már nem áll fenn, a bíróság az életközösség fennállása alatt – a házastársak közös kérelmére – a vagyonközösséget a jövőre nézve helyreállítja.

A házastársi közös vagyon megosztása

3:57. § [A közös vagyon megosztása]

(1) A vagyonközösség megszűnése esetén bármelyik házastárs igényelheti a közös vagyon megosztását. Ha a házasság a házastárs halálával szűnt meg, ez a jog az örököszt is megilleti.

(2) Ha a házastársak a házastársi közös vagyont szerződéssel osztják meg, a szerződést közokiratba vagy ügyvéd által ellenjegyzett magánokiratba kell foglalni. Ez a rendelkezés nem vonatkozik a közös vagyonhoz tartozó ingóságok megosztására, ha a megosztást végrehajtották.

(3) Ha a házastársak között nem jött létre szerződés a közös vagyon megosztása tárgyában, vagy az nem terjed ki a vagyonközösség megszűnéséhez kapcsolódó valamennyi igényre, a házastársi közös vagyon megosztását és a rendezetlenül maradt igények elbírálását a bíróságtól lehet kérni.

3:58. § [A közös vagyoni igények egységes és méltányos rendezése]

A házastársi vagyonszövetségéből eredő igényeket lehetőleg egységesen kell rendezni. A bíróságnak ítéletében gondoskodnia kell arról, hogy egyik házastárs se kerüljön a másikkal szemben méltánytalanul hátrányos helyzetbe.

3:59. § [A közös vagyon és a különvagyon közötti megtérítési igények]

(1) A közös vagyon megosztása során igényelni lehet a közös vagyonból a különvagyonra, a különvagyonból a közös vagyonra, az egyik házastárs különvagyonából a másik házastárs különvagyonára történő ráfordítások és a másik vagyonból teljesített tartozások a megtérítését. A megtérítési igények elszámolására a vagyoni hányad értékének megállapítására vonatkozó rendelkezéseket megfelelően alkalmazni kell.

(2) Nincs helye megtérítésnek, ha arról a házastárs lemondott. A lemondás nincs alakszerűséghez kötve, de azt annak a házastársnak kell bizonyítania, aki a lemondásra hivatkozik.

(3) A közös életvitel körében elhasznált vagy felélt különvagyon megtérítésének csak különösen indokolt esetben van helye.

(4) Ingatlan jelentős és tartós értéknövekedését eredményező ráfordítás fejében a megtérítésre jogosult házastárs az ingatlan értéknövekedésének megfelelő tulajdoni hányadra is igényt tarthat.

(5) A hiányzó közös vagyon, vagy különvagyon megtérítésének akkor sincs helye, ha a vagyonszövetség megszűnésekor nincs közös vagyon és a megtérítésre köteles félnek különvagyonja sincs.

3:60. § [A közös vagyoni hányad értéke és kiadása]

(1) A házastárs közös vagyonból megillető hányadát a vagyonszövetség megszűnésekor fennállott állapot és érték szerint kell megállapítani. A vagyonszövetség megszűnésétől a közös vagyon megosztásáig terjedő időben bekövetkezett értékváltozást azonban figyelembe kell venni, kivéve, ha az kizárólag valamelyik házastárs magatartásának az eredménye.

(2) A vagyonszövetséghez tartozó közös tulajdoni tárgyak megosztására a közös tulajdon megszűntetésének szabályait kell alkalmazni azzal, hogy természetbeni megosztásnak akkor sincs helye, ha azt bármelyik házastárs ésszerű indok alapján ellenzi.

(3) A vagyonszövetségben lévő jogok és követelések megosztására a (2) bekezdésben foglalt szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

3:61. § [A vagyontárgyak és a tartozások szétoztása]

(1) Annak meghatározásánál, hogy a vagyonmegosztás során egyes vagyontárgyak melyik házastárs tulajdonába kerüljenek, a bíróság elsősorban a házastársak egyező nyilatkozatát veszi figyelembe; ennek hiányában a célszerűség, az arányosság és a méltányosság elvei alapján dönt.

(2) Az egyik házastárs foglalkozásának, vagy egyéni vállalkozásának céljára szolgáló vagyontárgyak elsősorban az adott foglalkozást gyakorló vagy egyéni vállalkozó házastársat illetik meg.

(3) Ha az egyik házastárs olyan vállalkozás tagja (részvényese), amelyben e házastárs vagyoni hozzájárulását a közös vagyonból biztosították, a bíróság a másik házastársnak – kérelmére – a vállalkozásban a tagsági jogok átruházására vonatkozó szabályok szerint, akkor juttathat a vállalkozásban vagyoni hányadot, ha részesedése a házastársi közös vagyonból a 60. § (2) bekezdésének valamint az (1) bekezdésnek a figyelembe vételével más módon nem adható ki.

(4) Ha a vagyontárgyat tartozás terheli, azt a megosztást követően, a házastársak egymás közti viszonyában az a házastárs viseli, akinek a vagyontárgy jutott. A tartozások megosztása a jogosulttal szemben a tartozás-átvállalás szabályai szerint hatályos.

3:62. § [A különvagyon kiadása]

A vagyonközösség megszűnésekor meglévő különvagyont természetben kell kiadni, kivéve, ha az a vagyonok vegyülése folytán nem lehetséges, vagy a szétválasztás akár a közös vagyon, akár a különvagyon jelentős értékcsökkenésével járna.

III. Fejezet**A házassági vagyoni jogi szerződés****Általános rendelkezések****3:63. § [A házassági vagyoni jogi szerződés tartalma]**

(1) Házassági vagyoni jogi szerződésben a házasulók és a házastársak maguk határozhatják meg azt a vagyoni jogi rendszert, amely – a házastársi vagyonközösség helyett – a szerződésben meghatározott időponttól életközösségük időtartama alatt irányadó.

(2) A felek a házassági vagyoni jogi szerződésben vagyonuk meghatározott részei tekintetében különböző vagyoni jogi rendszereket köthetnek ki és egészben vagy

részben eltérhetnek a törvényes vagy a választott vagyoni jogi rendszerek szabályaitól is, feltéve, hogy az eltérést a törvény nem tiltja.

3:64. § [A szerződés megkötésének feltételei]

(1) Házassági vagyoni jogi szerződést a házasulók és a házastársak csak személyesen köthetnek.

(2) Az a korlátozottan cselekvőképes nagykorú természetes személy, akinek a bíróság a cselekvőképességét vagyoniával való rendelkezése tekintetében korlátozta és a tizennyolcadik életévét be nem töltött házastárs által kötött házassági vagyoni jogi szerződés érvényességéhez a gyámhatóság jóváhagyása szükséges.

3:65. §

„A” változat

[A szerződés alakja és nyilvántartása]

(1) A házassági vagyoni jogi szerződés érvényességéhez annak közokiratba foglalása szükséges.

(2) A szerződés harmadik személlyel szemben akkor hatályos, ha a szerződést a házassági vagyoni jogi szerződések nyilvántartásába bevezették, vagy ha a házaspár bizonyítja, hogy a harmadik személy a szerződésről és annak tartalmáról tudott.

(3) A házassági vagyoni jogi szerződések nyilvántartását a Magyar Országos Közjegyzői Kamara vezeti.

(4) A Magyar Országos Közjegyzői Kamara kérelemre tájékoztatást ad arról, hogy a házastársak szerződése szerepel-e a nyilvántartásban. A szerződés tartalmáról felvilágosítás csak valamelyik házastárs írásbeli felhatalmazása alapján vagy hatóság részére, törvényben meghatározott feladatai teljesítése érdekében adható.

„B” változat

[A szerződés alakja]

(1) A szerződés érvényességéhez annak közokiratba vagy jogi képviselő által ellenjegyzett magánokiratba foglalása szükséges.”

(2) A szerződés harmadik személlyel szemben akkor hatályos, ha a házaspár bizonyítja, hogy a harmadik személy a szerződésről és annak tartalmáról tudott.

3:66. § [A szerződés módosítása és megszüntetése]

(1) A házassági életközösség fennállása alatt a házastársak a szerződést bármikor módosíthatják vagy megszüntethetik.

(2) A szerződés módosítására és megszüntetésére a szerződés létrejöttére vonatkozó érvényességi és hatályossági szabályok az irányadók.

3:67. § [Harmadik személyek védelme]

(1) A házassági vagyoni jogi szerződés nem tartalmazhat olyan visszamenőleges hatályú rendelkezést, amely bármelyik házastársnak harmadik személlyel szemben, a szerződés megkötése előtt keletkezett kötelezettségét a harmadik személy terhére változtatja meg. Ez a rendelkezés irányadó a szerződés módosítására és az életközösség fennállása alatt kötött újabb szerződésre is.

(2) A házastársak olyan szerződése, amely valamely vagyontárgynak a közös vagyonhoz, vagy a külön vagyonhoz tartozását a házassági vagyoni jogi szerződésben kikötött rendelkezésektől eltérően változtatja meg, harmadik személlyel szemben csak akkor hatályos, ha a harmadik személy tudott vagy a körülményekből tudnia kellett volna arról, hogy a vagyontárgy a szerződés rendelkezése értelmében a közös-, illetve a különvagyonhoz tartozik.

3:68. § [Halál esetére rendelkező szerződés]

(1) Házassági vagyoni jogi szerződésben a házastársak vagyonuk sorsáról haláluk esetére is rendelkezhetnek; e rendelkezésekre a közös végrendelet szabályait kell alkalmazni.

(2) Ha a házastársak házassági vagyoni jogi szerződésben a korábban meghalt házastárs vagyona tekintetében egymást kölcsönösen örökössé nevezték, és a szerződés megkötése után bármelyiküknek gyermeke születik, az örökössé nevezés a gyermek kérelmére hatályát veszti. Nem veszti hatályát az a rendelkezés, amelyben az örökös házas társ a túlélő házastársnak csak a halálakor meglévő vagyon hasznélvezetét biztosította.

Közszerzeményi rendszer

3:69. § [A közszerzeményi rendszer]

(1) Közszerzeményi rendszer esetén a házastársak az életközösség fennállása alatt önálló vagyonszerzők, ennek megfelelően közöttük a vagyonekülönítés szabályai érvényesülnek. Az életközösség megszűnése után azonban bármelyik házastárs követelheti a másiktól annak a vagyonszaporulatnak a megosztását, ami a vagyonukban közszerzemény.

(2) Közszerzemény az a tiszta vagyoni érték, amely a házastársnak az életközösség megszűnésekor meglévő vagyonában a házastársakat terhelő adósság ráeső részének és a különvagyónának a levonása után fennmarad.

(3) A házastárs vagyonában a házassági életközösség megszűnésekor meglévő vagyonról – házassági vagyoni szerződés eltérő rendelkezése hiányában – az a vélelem, hogy az közszerzemény.

(4) Azt, hogy mely vagyontárgyakat, terheket, és tartozásokat kell különvagyónként számításba venni, a szerződés eltérő rendelkezése hiányában a törvényes vagyoni jogi rendszer különvagyonra vonatkozó rendelkezései alapján kell megállapítani. A különvagyonhoz kell számítani a meglévő különvagyon mellett annak a különvagyonnak az értékét is, amit a házastársi életközösség alatt a házastársak a közszerzeményi vagyonra vagy a másik házastárs különvagyonára fordítottak; a hiányzó különvagyon megtérítésének azonban csak erre irányuló kifejezett kikötés esetén van helye.

3:70. § [A házastárs közszerzeményi részesedésének védelme]

(1) A házastárs az életközösség fennállása alatt is igényelheti a közszerzeményből reá eső rész megállapítását és annak erejéig megfelelő biztosíték nyújtását akkor, ha a másik házastárs a tudomása nélkül megkötött szerződésekkel olyan mértékű adósságot halmozott fel, amely a közszerzeménynek minősülő vagyontárgyakból őt megillető részesedést meghaladja.

(2) A közszerzeménynek az (1) bekezdés szerinti biztosítása nem sértheti annak a harmadik személynek a jogát, akinek korábban keletkezett követelése áll fenn a másik házastárssal szemben.

(3) Ha a másik házastárs a közszerzemény megállapítása és megfelelő biztosíték adása elől, felhívás ellenére elzárkózik vagy azt megghiúsítja, a házastárs a bírósághoz fordulhat.

(4) A bíróság a perben bármelyik házastárs kérelmére a szerződést az (1) bekezdésben foglalt okból megszüntetheti és a felek között a jövőre nézve vagyonekülönítést rendelhet el.

3:71. § [A közszerzemény megosztása]

(1) A közszerzemény megosztását – a szerződés eltérő rendelkezése hiányában – az életközösség megszűnésekor meglévő vagyonból a törvényes vagyoni jogi rendszernek a közös vagyon megosztására vonatkozó rendelkezései megfelelő alkalmazásával lehet követelni. A házastárs azonban nem tarthat igényt a másik házastárs foglalkozásának vagy egyéni vállalkozásának gyakorlásához szükséges vagyontárgyakra és a másik házastárs gazdasági társaságbeli részesedésére akkor sem, ha azok anyagi fedezetének biztosításában részt vett.

(2) Ha a szerződés eltérően nem rendelkezik, a házastársat a közszerzeményi vagyон fele része illeti meg.

3:72. § [A vagyonekülönítési rendszer]

Ha a házastársak a szerződésben a házastársi vagyonközösséget a jövőre nézve teljesen vagy egyes, konkrétan meghatározott vagyonszerzések (vagyontárgyak, terhek és tartozások) tekintetében kizárták, a vagyonnak abban a részében, amelyre a kizárás vonatkozik, közöttük – a szerződés eltérő rendelkezése hiányában – a vagyonekülönítés rendszere az irányadó.

3:73. § [A vagyontárgyak használata és kezelése; tartozások, költségek és kiadások viselése]

(1) Ha a házastársak között a törvény rendelkezése vagy szerződés alapján vagyonekülönítés jön létre, a házassági életközösség fennállása alatt a vagyonukat önállóan használják és kezelik, azzal önállóan rendelkeznek és tartozásukért is önállóan felelnek.

(2) A házastársak a közös háztartás költségeit, valamint a közös gyermek megélhetéséhez, továbbá felneveléséhez szükséges kiadásokat közösen viselik akkor is, ha vagyonekülönítésben élnek. Semmis az a kikötés, amely e költségek és kiadások alól bármelyik házastársat teljesen vagy túlnyomó részben mentesíti. A háztartásban és a gyermeknevelésben végzett munka a költségviselésben való részvételnek számít.

A szerződés megszűnése

3:74. § [A szerződés megszűnésének esetei]

(1) A házassági vagyonjogi szerződést az életközösség megkezdése előtt a felek felbonthatják, vagy attól bármelyikük elállhat. A házassági életközösség fennállása alatt a felek a szerződést csak a jövőre nézve szüntethetik meg.

(2) A házassági vagyonjogi szerződés megszűnik akkor is, ha

- a) a bíróság a törvényben meghatározott esetben megszünteti,
- b) megszűnik a házassági életközösség, kivéve, ha arra valamelyik házastárs halála folytán kerül sor és a szerződés a házastársak közös végrendeletként hatályosulhat.

(3) Ha a szerződés a felek közös megegyezése vagy egyiküknek a szerződésben biztosított felmondási joga folytán szűnik meg, a megszűnés időpontjától az

életközösség fennállása alatt a házastársak vagyoni viszonyaira a házastársi vagyontársaság szabályai az irányadók.

(4) A szerződés megszűnésére harmadik személlyel szemben csak attól az időponttól lehet hivatkozni, amikor a szerződést a nyilvántartásból törlik vagy a harmadik személy a szerződés megszűnéséről tudomást szerez.

3:75. § [Elszámolás, vagyonmegosztás]

A szerződés megszűnése esetén bármelyik házastárs vagy örököse igényelheti a szerződésben kikötött vagyoni jogi rendszernek megfelelő elszámolást, illetve – ha a szerződésben a vagyon egészében vagy annak egy részében vagyontársaságot vagy közszerzeményt kötöttek ki – a házastársi közös vagyon és a közszerzemény megosztására vonatkozó rendelkezések megfelelő alkalmazásával a közös vagyon megosztását.

IV. Fejezet

A házastársi közös lakás használatának rendezése

3:76. § [A házastársi közös lakás]

(1) Házastársi közös lakás az a lakás, amelyben a házastársak egyikük vagy mindkettőjük tulajdonjoga, hasznélvezeti joga, vagy bérleti joga alapján együtt laknak.

(2) A házastársak kiskorú gyermekének lakáshasználatát a házastársi közös lakásban kell biztosítani.

(3) E fejezet alkalmazásában lakáshasználatra jogosult a lakásra kizárólagos jogcímmel rendelkező házastárs kiskorú gyermeke is.

3:77. § [A közös lakással való rendelkezés korlátai]

(1) A házastársak közös jogcíme alapján lakott lakás használatáról az életközösség fennállása alatt és annak megszűnésétől a lakáshasználat rendezéséig a házastárs csak a házastársával együttesen vagy házastársa hozzájárulásával rendelkezhet. A hozzájárulást vélelmezni nem lehet.

(2) A házasság felbontása vagy a házassági életközösség megszűnése önmagában nem szünteti meg annak a házastársnak a használati jogát, aki a lakást a másik házastárs jogcíme folytán használja.

(3) A házastárs az életközösség fennállása alatt és annak megszűnésétől a lakáshasználat rendezéséig a kizárólagos jogcíme alapján használt lakással sem

rendelkezhet házastársa hozzájárulása nélkül olyan módon, amely házastársának vagy az együttlakó kiskorú gyermeknek a lakáshasználatát hátrányosan érintené.

3:78. § [A használat szerződéses rendezése]

(1) A házastársi közös lakás használatát a házasulók, vagy a házastársak a házasság felbontása vagy az életközösség megszűnése esetére szerződéssel rendezhetik. A szerződés érvényességéhez annak közokiratba foglalása szükséges.

(2) A szerződés hatálya az annak megkötésekor meglévő lakás helyébe lépett közös lakásra akkor terjed ki, ha a szerződés kifejezetten így rendelkezik.

(3) A felek a közös lakás használatáról házassági vagyoni szerződésben is rendelkezhetnek.

3:79. § [A gyermek lakáshasználati jogának figyelembe vétele]

(1) A szerződésben a felek megállapodhatnak abban is, hogy a lakáshasználatra jogosult gyermekeik további lakhatását a házasság felbontása vagy az életközösség megszűnése esetére – figyelemmel arra, hogy a szülői felügyeletet közösen fogják-e gyakorolni vagy az csak egyiküket illeti majd meg – milyen módon biztosítják. Ebben az esetben – eltérő rendelkezésük hiányában – a szerződés az annak megkötését követően született gyermekükre is kiterjed.

(2) Ha a szerződés a (1) bekezdésben foglalt rendelkezést nem tartalmaz, vagy a rendelkezés a lakáshasználatra jogosult kiskorú gyermek megfelelő lakáshoz fűződő jogát súlyosan sérti, a bíróság a házasság felbontása vagy az életközösség megszűnése esetén a gyermek érdekében a házastársi közös lakás használatát a szerződésben foglaltaktól eltérően rendezheti.

3:80. § [A használat rendezése az életközösség megszűnése után]

(1) Az életközösség megszűnése után a házastársak megállapodhatnak a házastársi közös lakás további használatáról. A megállapodás nincs alakszerűséghez kötve.

(2) A házastársi közös lakás használatáról szóló szerződés vagy az életközösség megszűnése után kötött egyéb megállapodás hiányában a házasság felbontása vagy az életközösség megszűnése esetén a házastársi közös lakás további használatáról – bármelyik házastárs kérelmére – a bíróság dönt.

(3) Ha valamelyik házastárs – akár házassági bontóperben, akár a házastársi közös vagyon megosztása iránti perben – a lakáson fennálló közös tulajdon megszüntetését kéri, a bíróság a házastársi közös lakás használatát a közös tulajdon megszüntetésével együtt rendezi.

3:81. § [A közös jogcímen lakott lakás használatának megosztása és a megosztás mellőzése]

(1) Ha a lakás használata a házastársakat közös jogcím alapján illeti meg, a bíróság közöttük a lakás használatát megosztja, ha ez a lakás adottságai alapján lehetséges. A használat megosztására akkor is sor kerülhet, ha a lakás kisebb átalakítással az osztott használatra alkalmassá tehető, feltéve, hogy egyik vagy mindkét házastárs az átalakításra vonatkozó jogosultságát és az átalakítás műszaki előfeltételeit igazolja, és az átalakítás költségeinek megelőlegzését vállalja. Az átalakítás költségeinek viseléséről – vita esetén – a bíróság dönt.

(2) A lakáshasználat megosztása esetén a házastársak a lakás meghatározott lakószobáit és helyiségeit kizárólagosan, más helyiségeit közösen használják. A lakáshasználat megosztása a házastársak harmadik személlyel szemben fennálló jogait és kötelezettségeit nem érinti.

(3) A bíróság a lakás használatának megosztását – a felek körülményeinek mérlegelésével – mellőzheti, ha

a) a házastársaknak vagy egyiküknek ugyanabban a helységben más beköltözhető lakása van, vagy ez a lakás egyoldalú nyilatkozattal beköltözhetővé tehető,

b) az egyik házastárs a lakásból önként és a visszatérés szándéka nélkül elköltözött és – ha a szülői felügyeletet ő gyakorolja – a kiskorú gyermek lakáshasználati jogát megfelelően biztosította.

(4) Nem osztható meg az adottságainál fogva arra egyébként alkalmas lakás használata, ha az egyik házastárs olyan felróható magatartást tanúsít, amely miatt a közös használat a másik házastárs vagy a kiskorú gyermek érdekeinek súlyos sérelmével járna.

3:82. § [Az egyik házastárs használati jogának megszüntetése]

(1) Ha a házastársak közös jogcíme alapján használt lakás használatának megosztására nem kerül sor, a bíróság az egyik házastársnak a lakás használatára vonatkozó jogát megszünteti és őt – a 81. § (3) bekezdésének b) pontjában meghatározott esetet kivéve – a lakás elhagyására kötelezi.

(2) A bíróság az egyik házastársnak a lakás használatára vonatkozó jogát megszüntetheti és őt a lakás elhagyására kötelezheti akkor is, ha a lakás egyébként alkalmas lenne az osztott használatra, de e házastárs részére a másik házastárs megfelelő cserelakást ajánl fel és a lakáshasználat rendezésének ez a módja a lakáshasználatra jogosult kiskorú gyermek érdekeit nem sérti.

3:83. § [Az egyik házastárs kizárólagos jogcíme alapján lakott lakás használatának rendezése]

(1) Ha a házastársi közös lakást a házastársak kizárólag egyikük jogcíme alapján használják, a házasság felbontása vagy az életközösség megszűnése esetén a bíróság ezt a házastársat jogosítja fel a lakás további használatára.

(2) A bíróság az adottságainál fogva arra alkalmas lakás osztott használatát akkor rendelheti el, ha a lakáshasználatra jogosult gyermek, vagy legalább a gyermekek egyike feletti szülői felügyeleti jog gyakorlását a másik házastársnak biztosította, vagy a lakás elhagyása a másik házastársra nézve – a házasság időtartama valamint a házastárs körülményei alapján – súlyosan méltánytalan lenne.

(3) Kivételesen indokolt esetben a bíróság a házastársat a másik házastárs kizárólagos tulajdonában vagy haszonélvezetében álló lakás kizárólagos használatára is feljogosíthatja, ha a lakáshasználatra jogosult kiskorú gyermek feletti szülői felügyeleti jog gyakorlása ezt a szülőt illeti meg és a kiskorú gyermek lakhatása másként nem biztosítható. Ebben az esetben a házastársat a bérlő jogállása illeti meg azzal, hogy lakáshasználati joga rendes felmondással csak megfelelő cserelakás felajánlásával szüntethető meg.

(4) A bíróság a (2)-(3) bekezdés szerinti osztott, illetőleg kizárólagos lakáshasználatot meghatározott időre, vagy feltétel bekövetkezéséig is biztosíthatja.

3:84. § [A lakáshasználati jog ellenértékének megtérítése]

(1) Az a házastárs, aki szerződés vagy a bíróság döntése alapján a lakás elhagyására köteles, a korábbi használati joga vagyoni értékének megfelelő térítésre tarthat igényt.

(2) Nem tarthat igényt térítésre az a házastárs,

- a) aki szerződésben a lakás elhagyását elhelyezési és térítési igény nélkül vállalta.
- b) akitől a bíróság a lakáshasználati jogot meghatározott időre vagy feltétel bekövetkeztéig vonta meg.

(3) A térítés összegének megállapításánál a gyermek lakáshasználati jogának értékét annak a házastársnak a javára kell figyelembe venni, aki a lakáshasználatot szülői felügyeleti joga alapján a gyermek részére a továbbiakban – akár a volt közös lakásban, akár máshol – biztosítja.

(4) A térítés a lakás elhagyásakor esedékes, kivéve, ha

- a) a bíróság a házastársat felróható magatartása miatt kötelezte a lakás elhagyására és az egyidejű teljesítés a bent maradó házastárs és a kiskorú gyermek érdekét súlyosan sértené, vagy

b) a lakás használatának rendezésére a házastársi közös vagyon megosztása iránti perben kerül sor és a használati jog vagyoni értékét a bíróság a vagyonmegosztás során számolja el.

(5) A lakásban maradó házastárs a térítés helyett a távozó házastárs részére megfelelő cserelakást ajánlhat fel.

3:85. § [A lakáshasználat újrarendezése]

(1) Ha a bíróság a lakás osztott használatát rendelte el vagy a tulajdonos (haszonélvező) házastársat kötelezte a lakás elhagyására, bármelyik házastárs kérheti a lakáshasználat újrarendezését arra történő hivatkozással, hogy a rendezés alapjául szolgáló körülményekben bekövetkezett változás folytán a használat módjának változatlan fenntartása lényeges jogos érdekét vagy a közös kiskorú gyermek érdekét sérti.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak nem érintik a volt házastársnak azt a jogát, hogy a használat megosztását követően a volt házastársa bérlőtársi jogviszonyának megszűntetését a törvénynek a bérlőtársakra vonatkozó rendelkezései alapján kérje.

Harmadik Rész Az élettársi jogviszony

1. Cím Általános rendelkezések

3:86. § [Az élettársi jogviszony]

Élettársi jogviszony áll fenn két olyan, házasságkötés nélkül közös háztartásban, érzelmi és gazdasági közösségben (életközösségben) együtt élő személy között, akik közül egyiknek sem áll fenn mással házassági életközössége vagy élettársi kapcsolata és akik nem állnak egymással egyenesági rokonságban vagy testvéri (féltestvéri) kapcsolatban.

3:87. § [Az élettársi jogviszony létrejötte és megszűnése]

Az élettársi kapcsolat a 86. §-ban foglalt feltételek fennállása esetén az életközösség létesítésével jön létre, és megszűnik, ha az élettársak egymással házasságot kötnek vagy az életközösségük véget ér.

3:88. § [Az élettársi jogviszony családjogi hatásai]

(1) Az élettársak a kapcsolatuk fennállása alatt kötelesek közös céljaik érdekében együttműködni és egymást támogatni.

(2) Az élettárs a kapcsolat megszűnését követően a törvényben meghatározott esetekben volt élettársától tartásra, a volt élettársával közösen használt lakás használatának és vagyoni viszonyaiknak a rendezésére tarthat igényt.

2. Cím

Az élettársi tartás

3:89. § [Az élettársi tartásra való jogosultság]

(1) Az életközösség megszűnése esetén volt élettársától tartást követelhet az, aki magát önhibáján kívül nem képes eltartani (rászorultság), feltéve, hogy

- a) az életközösség legalább tíz évig fennállott, vagy
- b) az életközösség legalább egy évig fennállott és az élettársak kapcsolatából gyermek született.

(2) A bíróság kivételesen indokolt esetben az (1) bekezdés a) pontjában meghatározottnál rövidebb időtartamú élettársi kapcsolat esetén is megállapíthatja a tartási kötelezettséget.

(3) Ha a volt élettárs a tartásra az életközösség megszűnését követő egy év eltelte után válik rászorulttá, volt élettársától tartást csak különös méltánylást érdemlő esetben követelhet.

3:90. § [A tartásra való érdemtelenység]

(1) Érdemtelenége miatt nem jogosult tartásra az a volt élettárs:

- a) akinek súlyosan kifogásolható életvitele, magatartása járult hozzá alapvetően az élettársi kapcsolat megszűnéséhez,
- b) aki az életközösség megszűnését követően volt élettársának vagy vele együtt élő hozzátartozójának érdekeit durván sértő magatartást tanúsított.

(2) Az érdemtelenység elbírálásánál figyelembe kell venni az arra hivatkozó volt élettárs magatartását is.

3:91. § [A tartási képesség]

Nem köteles volt élettársát eltartani, aki ezáltal saját szükséges tartását, vagy gyermekének tartását veszélyeztetné.

3:92. § [A tartás sorrendje az élettárs és a házastárs között]

A tartásra a volt élettárs a különélő házastárssal és a volt házastárssal egy sorban jogosult.

3:93. § [A rokontartás szabályainak alkalmazása]

A tartás mértékére, szolgáltatásának módjára, időtartamára, ezek megváltoztatására, a tartási igény visszamenőleges érvényesítésére, a tartáshoz való jog megszűnésére és a tartás megszüntetésére a rokontartás közös szabályait kell megfelelően alkalmazni azzal, hogy az élettársi tartáshoz való jog megszűnik akkor is, ha az arra jogosult újabb élettársi kapcsolatot létesít vagy házasságot köt.

3. Cím**Az élettársak vagyoni viszonyai****3:94. § [Az élettársi vagyoni szerződés]****„A” változat**

(1) Az élettársak egymás közötti vagyoni viszonyaikat az élettársi együttélés idejére szerződéssel rendezhetik. A szerződés érvényességéhez annak közokiratba foglalása szükséges.

(2) A szerződésben az élettársak bármilyen olyan vagyoni jogi rendelkezést tehetnek, amely – akár szerződés, akár a törvény alapján – a házastársak között érvényesülhet.

(3) A szerződés harmadik személyekkel szemben akkor hatályos, ha a szerződést az élettársi vagyoni jogi szerződések nyilvántartásába bevezették, vagy ha az élettársak bizonyítják, hogy a harmadik személy a szerződés fennállásáról és annak tartalmáról tudott.

(4) Az élettársi vagyoni jogi szerződések nyilvántartására a házassági vagyoni jogi szerződések nyilvántartására vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

„B” változat

(1) Az élettársak egymás közötti vagyoni viszonyaikat az élettársi együttélés idejére szerződéssel rendezhetik. A szerződés érvényességéhez annak közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalása szükséges.

(2) A szerződésben az élettársak bármilyen olyan vagyoni jogi rendelkezést tehetnek, amely – akár szerződés, akár a törvény alapján – a házastársak között érvényesülhet.

(3) A szerződés harmadik személyekkel szemben akkor hatályos, ha az élettársak bizonyítják, hogy a harmadik személy a szerződés fennállásáról és annak tartalmáról tudott.

3:95. § [Élettársak közti törvényes vagyoni rendszer]

(1) Szerződés eltérő rendelkezése hiányában az élettársak az együttélés alatt önálló vagyonszerzők. Az életközösség megszűnése esetén azonban bármelyik élettárs vagy örököse követelheti a másiktól az együttélés alatt keletkezett vagyonszaporulatnak a megosztását. Nem számítható a vagyonszaporulathoz az a vagyon, ami házastársak esetén különvagyonnak minősülne.

(2) Az élettársat a vagyonszaporulatból a szerzésben való közreműködése arányában illeti meg részesedés. A háztartásban, a gyermeknevelésben valamint – eltérő megállapodás hiányában – a másik élettárs vállalkozásában végzett munka a szerzésben való közreműködésnek minősül.

(3) Ha a szerzésben való közreműködés aránya nem állapítható meg, azt egyenlőnek kell tekinteni, kivéve, ha az bármelyik élettársra nézve méltánytalan vagyoni hátrányt jelentene.

(4) Az élettárs a vagyonszaporulatból öt megillető részesedésre elsősorban természetben tarthat igényt.

4. Cím

Az élettársak lakáshasználatának rendezése

3:96. § [A lakáshasználat szerződéses rendezése]

(1) Az élettársak az élettársi jogviszony létrejöttékor vagy annak fennállása alatt a közösen használt lakás további használatát az életközösség megszűnése esetére szerződéssel rendezhetik. A szerződés érvényességéhez annak közokiratba foglalása szükséges.

(2) A lakáshasználat szerződéses rendezése esetén a gyermek lakáshasználati jogával kapcsolatban a 3:79.§-ban foglaltak megfelelően irányadók.

3:97. § [A lakáshasználat bírói rendezése]

A lakáshasználatra vonatkozó szerződés vagy az életközösség megszűnése után kötött egyéb megállapodás hiányában az életközösség megszűnése esetén bármelyik élettárs kérheti a bíróságtól az élettársak által közösen használt lakás további használatának rendezését.

3:98. § [Az élettársak közös jogcíme alapján lakott lakás használatának rendezése]

(1) Az élettársak közös jogcíme alapján használt lakás további használatáról a bíróság a házastársak közös jogcíme alapján használt lakás használatának rendezésére vonatkozó szabályok megfelelő alkalmazásával dönt.

(2) A bíróság a lakáshasználatra jogosult kiskorú gyermek megfelelő lakáshoz fűződő jogát is figyelembe veszi, ha az élettársi kapcsolat megszűnése esetén az élettársak közös jogcíme alapján használt lakás további használatáról dönt.

3:99. § [Az élettárs feljogosítása a másik élettárs kizárólagos jogcíme alapján lakott lakás használatára]

(1) Az élettársi kapcsolat megszűnése esetén a bíróság a volt élettársat – kérelmére – feljogosíthatja a másik élettárs kizárólagos jogcíme alapján közösen használt lakás további használatára, ha

a) az életközösség legalább tíz évig fennállott, vagy

b) az életközösség legalább egy évig fennállott és az élettársak kapcsolatából származó kiskorú gyermek lakáshasználati jogának biztosítása érdekében ez indokolt.

(2) A bíróság az (1) bekezdésben meghatározott esetekben az adottságainál fogva arra alkalmas lakásnak elsősorban az osztott használatát rendelheti el.

(3) Kivételesen indokolt esetben a bíróság a volt élettársat a másik élettárs kizárólagos tulajdonjoga vagy haszonélvezeti joga alapján használt lakás kizárólagos használatára is feljogosíthatja, ha a lakáshasználatra jogosult közös kiskorú gyermek, vagy legalább a gyermekek egyike feletti szülői felügyeleti jog gyakorlása ezt a volt élettársat illeti meg és a kiskorú gyermek lakáshasználatát másként nem biztosítható.

(4) A bíróság a (2)-(3) bekezdés szerinti osztott, vagy kizárólagos használatot meghatározott időre, vagy feltétel bekövetkezéséig is biztosíthatja.

(5) A lakás kizárólagos használatára feljogosított volt élettársat a bérlő jogállása illeti meg azzal, hogy lakáshasználati joga rendes felmondással csak megfelelő cserelakás felajánlása esetén szüntethető meg.

(6) Nem tarthat igényt a másik élettárs kizárólagos jogcíme alapján használt lakás osztott vagy kizárólagos használatára az a volt élettárs, akinek más beköltözhető, vagy egyoldalú nyilatkozatával beköltözhetővé tehető lakása van.

3:100. § [A lakáshasználat újrendezése]

(1) Ha a bíróság a lakás osztott használatát rendelte el vagy a tulajdonos (haszonélvező) élettársat kötelezte a lakás elhagyására, bármelyik volt élettárs kérheti

a lakáshasználat újrendezését arra való hivatkozással, hogy a rendezés alapjául szolgáló körülményekben bekövetkezett változás folytán a használat módjának változatlan fenntartása lényeges jogos érdekét vagy a közös kiskorú gyermek érdekét sérti.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak nem érintik a volt élettársnak azt a jogát, hogy a használat megosztását követően volt élettársa bérlőtársi jogviszonyának megszüntetését a törvénynek a bérlőtársakra vonatkozó rendelkezései alapján kérje.

5. Cím

A bejegyzett élettársi kapcsolat

3:101. § [A bejegyzett élettársi kapcsolat]

(1) Bejegyzett élettársi kapcsolat akkor jön létre, ha az anyakönyvvezető előtt együttesen jelenlévő két tizennyolcadik életévét betöltött természetes személy személyesen kijelenti, hogy egymással bejegyzett élettársi kapcsolatban kíván élni.

(2) Kiskorú természetes a gyámhatóság előzetes engedélyével sem léphet bejegyzett élettársi kapcsolatra.

(3) A bejegyzett élettársi kapcsolat létrejöttére és megszűnésére a házasságkötésre és a házasság megszűnésére vonatkozó szabályokat megfelelően alkalmazni kell.

(4) Az anyakönyvvezető által vezetett nyilvántartás részletes szabályairól külön törvény rendelkezik.

(5) A házasság érvénytelenségét eredményező okok a bejegyzést is érvénytelenné teszik, a bejegyzés érvénytelenségére a házasság érvénytelenségére vonatkozó rendelkezéseket - a (2) bekezdésben foglaltakra tekintettel - megfelelően alkalmazni kell.

(6) A bejegyzett élettársak tartására, közös lakásuk használatára és a bejegyzett élettársak közötti vagyoni viszonyok rendezésére a házastársak tartására, lakáshasználatára és a házastársak közötti vagyoni viszonyokra vonatkozó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.

Negyedik Rész A rokonság

1. Cím A rokoni kapcsolat

3:102. § [A rokoni kapcsolat]

- (1) Egyenesági a rokonság azok között, akik közül az egyik a másiktól származik.
- (2) Oldalágon rokonok azok, akiknek legalább egy közös felmenő rokonuk van, ők maguk azonban egyeneságon nem rokonok.

3:103. § [A rokoni kapcsolatok alapjai]

- (1) A szülő és a gyermek közötti egyenesági rokoni kapcsolat leszámazással vagy örökbefogadással jön létre.
- (2) A gyermek leszámazásával, vagy örökbefogadásával szülőjének teljes rokonságával is rokoni kapcsolatba kerül.

2. Cím A leszámazáson alapuló rokoni kapcsolat

I. Fejezet Az apai jogállás keletkezése

3:104. § [Apai jogállást keletkeztető tények]

Apai jogállást a törvényben meghatározottak szerint

- a) házassági kötelék,
- b) élettársak esetében emberi reprodukcióra irányuló, külön törvényben szabályozott eljárás (a továbbiakban: reprodukciós eljárás),
- c) apai elismerő nyilatkozat vagy
- d) bírósági határozat

keletkeztet.

3:105. § [Házassági köteléken alapuló vélelem]

(1) A gyermek apjának – a 106. § (2) és (3) bekezdésében foglalt kivételekkel – azt a férfit kell tekinteni, akivel az anya a fogamzási idő kezdetétől a gyermek születéséig eltelt idő vagy annak legalább egy része alatt házassági kötelékben állott. A házasság érvénytelensége az apaság vélelmét nem érinti.

(2) A vélelmezett fogamzási idő a gyermek születésének napjától visszafelé számított száznyolcvankettedik és háromszázadik nap között eltelt idő, mindkét határnap hozzászámításával. Bizonyítani lehet azonban, hogy a gyermek fogamzása a vélelmezett fogamzási idő előtt vagy után történt.

(3) Ha a nő házasságának megszűnése után újból házasságot kötött, az újabb házasságának fennállása alatt született gyermeke apjának akkor is az újabb férjet kell tekinteni, ha a korábbi házasság megszűnése és a gyermek születése közt háromszáz nap nem telt el. Ha ez a vélelem megdől, a gyermek apjának a korábbi férjet kell tekinteni.

3:106. § [Reprodukciós eljáráson alapuló vélelem]

(1) Ha az apaság az anya házassági kötelékén alapuló vélelem alapján nem állapítható meg, a gyermek apjának kell tekinteni azt a férfit, aki az anyával – élettársi kapcsolatuk fennállása alatt – reprodukciós eljárásban vett részt és a származás a reprodukciós eljárás következménye.

(2) Az anyának az eredményes reprodukciós eljárás lefolytatását követően a gyermek születéséig terjedő időszakban más férfival létrejött házassága a férj vonatkozásában apasági vélelmet nem keletkeztet.

(3) Az anya élettársát kell az (1) bekezdésben foglaltak szerint a gyermek apjának tekinteni akkor is, ha az anya korábbi házasságának megszűnésétől a reprodukciós eljárásból származó gyermek megszületéséig a vélelmezett fogamzási idő nem telt el.

3:107. § [Apai elismerő nyilatkozaton alapuló vélelem]

(1) Ha az anya a fogamzási idő kezdetétől a gyermek születéséig eltelt idő vagy annak egy része alatt nem állott házassági kötelékben és apasági vélelmet keletkeztető reprodukciós eljárásban sem vett részt, vagy ha az apaság vélelme megdőlt, a gyermek apjának kell tekinteni azt a férfit, aki a gyermeket teljes hatályú apai elismerő nyilatkozattal a magáénak ismerte el.

(2) Apai elismerő nyilatkozatot a gyermeknél legalább tizenhat évvel idősebb férfi tehet.

(3) Apai elismerő nyilatkozat a gyermek fogamzási idejének kezdetétől tehető. Ha erre a gyermek születése előtt kerül sor, a nyilatkozat a (4) bekezdésben meghatározott

feltételek fennállása esetén is csak a gyermek megszületésekor válik teljes hatályúvá, feltéve, hogy az apa a gyermeknél legalább 16 évvel idősebb.

(4) A nyilatkozatot csak személyesen lehet megtenni. A cselekvőképességében korlátozott kiskorú természetes személy elismerő nyilatkozata csak akkor érvényes, ha ahhoz törvényes képviselője hozzájárult. Ha a törvényes képviselő a nyilatkozattételben tartósan akadályozott, vagy a hozzájárulást nem adja meg, azt a gyámhatóság hozzájárulása pótolhatja. Annak a nagykorú természetes személynek, akinek cselekvőképességét a bíróság a származás megállapításával kapcsolatos jognyilatkozatok tekintetében korlátozta, az elismerő nyilatkozata csak a gyámhatóság hozzájárulásával érvényes.

(5) A nyilatkozat teljes hatályához szükséges az anyának, a kiskorú gyermek törvényes képviselőjének és ha a gyermek a tizennegyedik életévét betöltötte, a gyermeknek a hozzájárulása is. Ha az anya a gyermek törvényes képviselője, a hozzájárulást e minőségében is megadhatja, kivéve, ha az anya és a gyermek között érdekellentét áll fenn. Ebben az esetben a gyámhatóság a kiskorú gyermek törvényes képviselőjére eseti gyámot rendel. Ha az anya, illetve a gyermek nem él, vagy nyilatkozatában tartósan gátolva van, a hozzájárulást a gyámhatóság adja meg.

(6) Ha az elismeréskor más férfi apaságának megállapítása iránt per van folyamatban, az apai elismerő nyilatkozat – az (5) bekezdésben meghatározott hozzájáruló nyilatkozatok megléte esetén is – csak akkor válik teljes hatályúvá, ha a per jogerős befejezésére az apaság megállapítása nélkül kerül sor.

(7) Az elismerést és a hozzájárulást az anyakönyvvezetőnél, a bíróságnál vagy a gyámhatóságnál jegyzőkönyvbe kell venni vagy közjegyzői okiratba kell foglalni. A jegyzőkönyv, vagy az okirat aláírását követően a nyilatkozat nem vonható vissza.

(8) A teljes hatályú apai elismerés mindenkivel szemben hatályos.

3:108. § [Bírósági határozaton alapuló vélelem]

(1) Ha a gyermek apja sem az anya házassági köteléke, sem reprodukciós eljárás, sem teljes hatályú apai elismerés alapján nem állapítható meg, az apaságot bírósági úton lehet megállapítani.

(2) A bíróság a gyermek apjának nyilvánítja azt a férfit, aki az anyával a fogamzási időben nemileg érintkezett, és az összes körülmény gondos mérlegelése alapján alaposan következtethető, hogy a gyermek ebből az érintkezésből származik.

(3) Ha az apaság bírósági megállapítására nagykorú gyermek esetében került sor, a gyermek nyilatkozhat, hogy a vérszerinti apa családi nevét kívánja-e viselni, vagy az addig viselt családi nevét viseli tovább.

(4) Az apaságot megállapító ítélet mindenkivel szemben hatályos.

(5) Ha a származás reprodukciós eljárás következménye, nincs helye az apaság bírói úton történő megállapításának azzal a férfival szemben, aki az eljárás lefolytatásához ivarsejtet vagy embriót adományozott.

3:109. § [Az apaság megállapítása iránti per indítására jogosultak]

(1) Az apaság bírósági megállapítását az anya, a gyermek, a gyermek halála után leszármazója és az apa kérheti.

(2) A kiskorú gyermek a perben a gyámhatóság hozzájárulásával az anya pertársaként vehet részt.

(3) Ha a gyermek reprodukciós eljárásból származott, nem jogosult perindításra az a férfi, aki az eljárás lefolytatásához ivarsejtet vagy embriót adományozott.

3:110. § [A perindítás személyessége]

(1) A pert a jogosultnak személyesen kell megindítania.

(2) A korlátozottan cselekvőképes kiskorú természetes személy a pert csak törvényes képviselője hozzájárulásával indíthatja meg. Ha a törvényes képviselő a hozzájárulás megadásában tartósan akadályozott, vagy a hozzájárulást nem adja meg, azt a gyámhatóság hozzájárulása pótolja.

(3) Cselekvőképtelen helyett – a gyámhatóság hozzájárulásával – a törvényes képviselő léphet fel.

(4) Az anya a perben gyermeke törvényes képviselőjeként eljárhat.

(5) Az a nagykorú természetes személy, akinek a cselekvőképességét a bíróság származás megállapításával kapcsolatos jognyilatkozata tekintetében korlátozta, a gyámhatóság hozzájárulásával indíthat pert vagy nevében az ügyész is eljárhat.

3:111. § [Az apaság megállapítása iránti per alperesei]

(1) Az apaság megállapítása iránti pert az apa ellen, az apának pedig a gyermek ellen kell megindítania.

(2) Ha az anya által indított perben a gyermek nem az anya pertársa, a pert az anyának a gyermek ellen is meg kell indítania. Ebben az esetben a gyermek képviselőjére a gyámhatóság eseti gondnokot rendel.

(3) Ha az a természetes személy, aki ellen a pert meg kellene indítani nem él, vagy ismeretlen helyen tartózkodik, a keresetet a bíróság által kirendelt ügygondnok ellen kell megindítani.

II. Fejezet

Az apaság vélelmének megtámadása

3:112. § [Az apasági vélelem megtámadásának okai]

(1) Az apaság vélelmét meg lehet támadni, ha az, akit a vélelem alapján apának kell tekinteni, a gyermek anyjával a fogamzás idejében nemileg nem érintkezett, vagy a körülmények szerint egyébként lehetetlen, hogy a gyermek tőle származik.

(2) Ha az apaság vélelme teljes hatályú apai elismerő nyilatkozaton alapul, a vélelmet azon az alapon is meg lehet támadni, hogy

- a) a nyilatkozatnak a jogi feltételek hiányában nincs teljes hatálya, vagy
- b) az apai elismerő nyilatkozat tévedés, megtévesztés vagy jogellenes fenyegetés hatása alatt jött létre.

(3) Ha a származás reprodukciós eljárás következménye, az apaság vélelme akkor támadható meg, ha az anya férje, vagy élettársa az eljáráshoz nem járult hozzá.

3:113. § [A vélelem megtámadásának kizártsága]

Nem lehet az apaság vélelmét megtámadni, ha

- a) a származás reprodukciós eljárás következménye, kivéve a 112. § (3) bekezdésében foglalt esetet, vagy
- b) az apaságot bíróság állapította meg.

3:114. § [A vélelem megtámadására jogosultak]

(1) Az apaság vélelmének megtámadására a vélelmezett apa, az anya, a gyermek, a gyermek halála után leszármazója jogosult.

(2) Az apaság vélelmét a 112. § (2) bekezdésének b) pontja alapján kizárólag a vélelmezett apa támadhatja meg.

(3) Az anya csak a gyámhatóság jóváhagyásával, kiskorú gyermekével együttesen indíthat pert.

(4) Az anya volt férje akkor jogosult az apaság vélelmének megtámadására, ha a vélelem az, hogy az anya újabb házasságbeli férje az apa, de ennek a vélelemnek megdőlte esetén a volt férjet kellene apának tekinteni.

3:115. § [A perindítás személyessége]

(1) A pert a jogosultnak személyesen kell megindítania.

(2) A korlátozottan cselekvőképes kiskorú természetes személy a pert csak törvényes képviselője hozzájárulásával indíthatja meg. Ha a törvényes képviselő a hozzájárulás megadásában tartósan akadályozott, vagy a hozzájárulást nem adja meg, azt a gyámhatóság hozzájárulása pótolja. Az a nagykorú természetes személy, akinek a bíróság a cselekvőképességét származás megállapításával kapcsolatos jognyilatkozatok tekintetében korlátozta, a pert a gyámhatóság hozzájárulásával indíthatja meg vagy nevében az ügyész is eljárhat.

(3) Cselekvőképtelen jogosult helyett – a gyámhatóság hozzájárulásával – a törvényes képviselő léphet fel.

(4) Az anya a perben gyermeke törvényes képviselőjeként eljárhat.

3:116. § [A megtámadási határidők]

(1) Az apaság véelmének megdöntése iránti pert a kiskorú gyermek hároméves koráig kezdeményezheti. Ugyanezen időn belül jogosult az anya is – a gyámhatóság jóváhagyásával – a perindításra. A többi jogosult az apasági vélelem keletkezésétől számított egy év alatt támadhatja meg az apaság véelmét.

(2) A vélelmezett apa a 112. § (2) bekezdésének b) pontjában meghatározott esetben a tévedés, megtévesztés felismerésétől, a jogellenes fenyegetés esetén pedig a kényszerhelyzet megszűnésétől számított egy éven belül indíthat pert.

(3) Ha az (1)-(2) bekezdés alapján a perindításra a gyermek a nagykorúvá válásáig nem került sor, az ezt követő egy éven belül a gyermek maga – önállóan – jogosult a perindításra.

(4) Az a jogosult, aki a megtámadás alapjául szolgáló tényről a reá névre megállapított határidő kezdete után értesült, az értesüléstől számított egy év alatt támadhatja meg az apaság véelmét.

3:117. § [A megtámadási per alperesei; az ítélet hatálya]

(1) Az apaság véelmének megdöntése iránti keresetet a gyermeknek, illetve az anyának az apa ellen, az apának a gyermek ellen, más jogosultnak a gyermek és az apa ellen kell megindítania. A keresetet – a gyermek által indított kereset kivételével – az anya ellen is meg kell indítani, kivéve, ha ez halála folytán nem lehetséges.

(2) Ha a gyermek az anya újabb házasságának fennállása alatt, de az anya korábbi házasságának megszűnésétől számított háromszáz napon belül született, a keresetet az anya korábbi férje ellen is meg kell indítani.

(3) Ha az a természetes személy, aki ellen a keresetet meg kellene indítani, már nem él vagy ismeretlen helyen tartózkodik, a keresetet a bíróság által kirendelt ügygondnok ellen kell megindítani.

(4) Az apaság véelmét megdöntő ítélet mindenkivel szemben hatályos.

3:118. § [Névviselés és kapcsolattartás a vélelem megdöntése után]

(1) Ha a bíróság az apaság véelmét megtámadó keresetnek helyt ad, indokolt esetben, kérelemre

a) a gyermeket feljogosíthatja családi nevének további viselésére,

b) azt a férfit, aki a gyermeket hosszabb időn keresztül a családjában a sajátjaként nevelte, feljogosíthatja a gyermekkel való kapcsolattartásra.

(2) Az (1) bekezdés a) pontja szerinti családi nevet a gyermek tovább viselheti akkor is, ha az apai jogállás betöltésre kerül.

3:119. § [Az apaság véelmének megdöntése nemperes eljárásban]

(1) Nincs szükség az apaság véelmének megdöntése iránti perindításra, ha az anya házassága alapján az apaság véelme fennáll, a házastársak életközössége azonban már legalább háromszáz napja megszűnt és az a férfi, akitől a gyermek ténylegesen származott, a gyermeket teljes hatályú apai elismerő nyilatkozattal a magáénak kívánja elismerni.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott esetben a bíróság nemperes eljárásban a vélelmezett apa, az anya, valamint a gyermeket teljes hatályú apai elismerő nyilatkozattal magéénak elismerni kívánó férfi közös kérelmére megállapítja, hogy a gyermeknek nem az anya férje (volt férje) az apja. Az apaság kérdését ugyanebben az eljárásban a 107. § rendelkezései szerinti teljes hatályú apai elismerő nyilatkozattal kell rendezni.

(3) A (2) bekezdésben foglalt eljárás megindítására az apaság véelmének megdöntése iránti megtámadási határidők nem irányadók.

III. Fejezet Az anyai jogállás

3:120. § [Az anyai jogállás]

(1) A gyermek anyja az a nő, aki megszülte.

(2) Ha az anya személye nem állapítható meg, a gyermek kérheti annak bírósági megállapítását, hogy az anyja az általa megjelölt természetes személy. Ha a gyermek meghalt, ez a jog a leszármazóját illeti meg.

(3) Az anyaság bírósági megállapítását az is kérheti, aki azt állítja, hogy ő a gyermek anyja.

(4) Ha a gyermek reprodukciós eljárásból származott, nem jogosult perindításra az a nő, aki az eljárás lefolytatásához ivarsejtet vagy embriót adományozott.

3:121. § [Negatív megállapítási per]

Mind a gyermek, vagy halála után leszármazója, mind a vér szerinti anya kérheti annak bírósági megállapítását, hogy a születési anyakönyvbe anyaként bejegyzett természetes személy nem az a nő, aki a gyermeket megszülte, feltéve, hogy az anyaságra vonatkozó téves bejegyzés közigazgatási úton nem orvosolható.

3:122. § [A perindítás személyessége]

(1) Az anyasági pert a jogosultnak személyesen kell megindítania.

(2) A korlátozottan cselekvőképes kiskorú természetes személy a pert csak törvényes képviselője hozzájárulásával indíthatja meg. Ha a törvényes képviselő a hozzájárulás megadásában tartósan akadályozott, vagy a hozzájárulást nem adja meg, azt a gyámhatóság hozzájárulása pótolja.

(3) Cselekvőképtelen kiskorú helyett – a gyámhatóság hozzájárulásával – a törvényes képviselő léphet fel.

(4) Az a nagykorú természetes személy, akinek cselekvőképességét a bíróság a származás megállapításával kapcsolatos jognyilatkozatok tekintetében korlátozta, pert a gyámhatóság hozzájárulásával indíthatja meg vagy nevében az ügyész is eljárhat.

3:123. § [Az anyasági per alperesei]

(1) A pert a gyermeknek vagy leszármazójának az anya, vagy a születési anyakönyvbe anyaként bejegyzett természetes személy ellen, az anyának pedig a gyermek, vagy a születési anyakönyvbe anyaként bejegyzett természetes személy ellen kell megindítania.

(2) Ha a származás reprodukciós eljárás következménye, nincs helye az anyaság bírósági úton történő megállapításának azzal a nővel szemben, aki az eljárás lefolytatásához ivarsejtet vagy embriót adományozott.

(3) Ha az anyai jogállás megállapítása iránt indított perben az anyai jogállás változása a nő házassága folytán az apaság védelmére is kihat, a pert a férj ellen is meg kell indítani, akit a 104. § alapján a gyermek apjának kell tekinteni.

(4) Ha az a természetes személy, aki ellen a pert meg kellene indítani már nem él, a pert a bíróság által kirendelt ügygondnok ellen kell megindítani.

(5) Az anyai jogállás változása esetén a nagykorú gyermek névviselésére a 108. § (3) bekezdésében, valamint a 118. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltak megfelelően irányadók.

(6) Az anyasági perben hozott ítélet mindenkivel szemben hatályos.

3. Cím **Az örökbefogadás**

I. Fejezet **Az örökbefogadás célja és feltételei**

3:124. § [Az örökbefogadás célja]

(1) Az örökbefogadás az örökbefogadó, valamint annak rokonai és az örökbefogadott gyermek között rokoni kapcsolatot létesít az örökbefogadott családban történő nevelkedése érdekében.

(2) Örökbefogadni csak kiskorú gyermeket lehet.

3:125. § [Az örökbefogadás általános feltételei]

(1) Az örökbefogadáshoz az örökbefogadni szándékozó természetes személy, a gyermek, törvényes képviselőjének egyező kérelme, és a gyermek szüleinek, a házasságban élő örökbefogadó házastársának a hozzájárulása szükséges.

(2) A tizennegyedik életévét betöltött, korlátozottan cselekvőképes kiskorú csak a beleegyezésével fogadható örökbe. A tizennegyedik életévét még be nem töltött, de ítélőképessége birtokában lévő kiskorú véleményét – örökbefogadására vonatkozóan – megfelelő súllyal figyelembe kell venni.

(3) Az örökbefogadás során figyelembe kell venni a gyermek nevelésében megkívánt folyamatosságot, különös tekintettel a gyermek családi kapcsolataira, nemzetiségére, vallására, anyanyelvére és kulturális gyökereire.

(4) Az örökbefogadást a gyámhatóság engedélyezi.

(5) A gyámhatóság az örökbefogadást a törvényben meghatározott egyéb feltételek megléte esetén is csak akkor engedélyezi, ha az a kiskorú gyermek érdekében áll.

3:126. § [Az örökbefogadó személye]

(1) Örökbefogadó az a huszonötödik életévét betöltött természetes személy lehet, aki a gyermeknél legalább tizenhat évvel idősebb és személyisége, valamint körülményei alapján alkalmas a gyermek örökbefogadására. Rokoni vagy házastársi örökbefogadás esetén a korkülönbségtől el lehet tekinteni.

(2) Közös gyermekként történő örökbefogadás esetén az (1) bekezdésben meghatározott életkornak, és korkülönbségnek csak az egyik örökbefogadó tekintetében kell fennállnia. Ha testvérek örökbefogadására kerül sor, az idősebb gyermek életkorát kell alapul venni.

(3) Nem fogadhat örökbe az, aki a szülői felügyelet megszüntetését vagy a közügyektől való eltiltást kimondó jogerős bírósági ítélet hatálya alatt áll.

3:127. § [Az örökbefogadásra való alkalmasság megállapítása]

(1) Az örökbefogadásra való alkalmasságot – jogszabályban meghatározott előzetes eljárás és felkészítés lefolytatását követően – a gyámhatóság állapítja meg.

(2) A gyámhatóság alkalmasságot megállapító határozata – ha időközben az örökbefogadási eljárás jogerős befejezésére nem kerül sor – a jogerőre emelkedéstől számított két évig érvényes, ami legfeljebb egy évvel meghosszabbítható. Ha a kétéves határidő lejártakor az örökbefogadási eljárás folyamatban van, a határozat érvényességi ideje az örökbefogadási eljárás jogerős befejezéséig meghosszabbodik. Alkalmatlanság megállapítása esetén újabb eljárás a határozat jogerőre emelkedésétől számított egy éven belül nem indítható.

(3) A gyámhatóság az örökbe fogadni szándékozó természetes személy alkalmasságát a (2) bekezdésben megjelölt határidőn belül felülvizsgálja, ha az említett személy családi állapotában, személyi és életkörülményeiben az alkalmasságát érintő változás következik be.

(4) A gyámhatóság a rokonok, a szülő házastársa, a gyermeket a szülő hozzájárulásával legalább egy éve folyamatosan a saját háztartásában nevelő örökbe fogadni szándékozó természetes személy, a nevelőszülő és a külföldi állampolgárságú örökbe fogadni szándékozó természetes személy alkalmasságát az örökbefogadás engedélyezése iránti eljárás során állapítja meg.

3:128. § [Az örökbefogadható gyermek]

(1) Örökbefogadni – a házastárs kiskorú gyermekének örökbefogadása kivételével – csak olyan gyermeket lehet, akinek a szülei nem élnek, vagy akit a szülei megfelelően nevelni nem képesek.

(2) Az örökbefogadott természetes személyt az örökbefogadás fennállása alatt csak az örökbefogadó házastársa fogadhatja örökbe, az örökbefogadó halála után azonban más természetes személy is. Az utóbbi esetben a korábbi örökbefogadás megszűnik.

3:129. § [Az örökbefogadhatónak nyilvánítás]

(1) A gyámhatóság az átmeneti nevelésbe vett gyermeket örökbefogadhatónak nyilváníthatja, ha a szülő önhibájából

a) gyermekével egy éve nem tart rendszeres kapcsolatot, vagy fél éven át semmilyen formában nem tart kapcsolatot, illetve életvitelén, körülményein nem változtat és emiatt az átmeneti nevelés nem szüntethető meg; erre a jogkövetkezményre a szülőt az átmeneti nevelést elrendelő határozatban figyelmeztetni kell, vagy

b) lakó- és tartózkodási helyét az új lakó- és tartózkodási helyének hátrahagyása nélkül megváltoztatja, és az annak felderítésére irányuló intézkedések fél éven belül nem vezetnek eredményre.

(2) A gyámhatóság a gyermek örökbefogadása érdekében az örökbefogadhatónak nyilvánítással egyidejűleg a szülő kapcsolattartási jogát is korlátozhatja, vagy szüneteltetheti.

(3) Ha a kiskorú örökbefogadására nem került sor, és utóbb a gyámhatóság az átmeneti nevelést megszünteti, az örökbefogadhatónak nyilvánító határozat hatályát veszti.

3:130. § [Szülői hozzájárulás nyílt és titkos örökbefogadáshoz]

(1) Nyílt az örökbefogadás ha a vér szerinti szülő meghatározott, általa ismert örökbefogadó tekintetében járul hozzá az örökbefogadáshoz. A szülő a hozzájáruló nyilatkozatát az örökbefogadást engedélyező határozat jogerőre emelkedéséig – indokolt esetben – visszavonhatja. A visszavonás lehetőségére a szülőt figyelmeztetni kell.

(2) Titkos az örökbefogadás, ha a vér szerinti szülő olyan módon járul hozzá gyermeke örökbefogadásához, hogy az örökbefogadó személyét és személyi adatait nem ismeri, továbbá akkor is, ha a szülő hozzájárulására a törvény értelmében nincs szükség. A hozzájáruló nyilatkozat megtételére a gyermek születése előtt is sor kerülhet, de azt a szülő a gyermek hathetes korának betöltéséig visszavonhatja. A gyermek hathetes életkorának betöltése után a hozzájáruló nyilatkozat visszavonására csak kivételesen indokolt esetben, a gyámhatóság jóváhagyásával kerülhet sor, feltéve, hogy a

gyermeket még nem helyezték el az örökbefogadni szándékozó személynél. A visszavonás lehetőségére a szülőt figyelmeztetni kell.

(3) Ha a gyermek a hatodik életévét betöltötte, vagy egészségileg károsodott, a (2) bekezdés szerinti hozzájáruló nyilatkozat érvényességéhez a gyámhatóság jóváhagyása szükséges.

(4) A (2) bekezdésben meghatározott esetben a szülő felügyeleti joga, ha nyilatkozata hathetesnél idősebb gyermekre vonatkozik, a nyilatkozattételkor, a hathetesnél fiatalabb gyermekre tett nyilatkozat esetén pedig a gyermek hathetes korában szűnik meg. A szülői felügyeleti jog megszűnését a gyámhatóság határozata állapítja meg.

(5) Titkos örökbefogadás esetén a szülő az örökbefogadásról értesítést nem kap, és az örökbefogadásról hozott határozat ellen fellebbezéssel nem élhet.

3:131. § [Örökbefogadás szülői hozzájárulás nélkül]

(1) Nincs szükség az örökbefogadáshoz annak a szülőnek a hozzájárulására,

- a) aki a szülői felügyeletet megszüntető jogerős bírósági ítélet hatálya alatt áll;
- b) akinek átmeneti nevelésbe vett gyermekét a gyámhatóság örökbefogadhatónak nyilvánította;
- c) aki ismeretlen vagy ismeretlen helyen tartózkodik és a felkutatására tett intézkedések ésszerű időn belül nem vezettek eredményre;
- d) aki gyermekét annak érdekében, hogy más nevelje fel – személyazonosságának feltárása nélkül – egészségügyi intézményben, arra kijelölt helyen hagyja, feltéve, hogy hat héten belül a gyermekért nem jelentkezik.

(2) Nincs szükség az örökbefogadáshoz az örökbefogadó házastársának hozzájárulására, ha

- a) ismeretlen helyen tartózkodik;
- b) a házastársak között az életközösség megszűnt.

3:132. § [Örökbefogadás előtti gondozás]

(1) Az örökbefogadás iránti kérelem előterjesztését, és az érdekeltek hozzájárulását követően az örökbe fogadni szándékozó természetes személynek a gyermeket legalább három hónapig a saját háztartásában kell gondoznia. Az örökbefogadás csak a gondozási idő eredményes eltelte után engedélyezhető.

(2) Az örökbefogadás az (1) bekezdés szerinti gondozási idő mellőzésével engedélyezhető, ha

- a) az örökbefogadó és a vér szerinti szülő házastársak;
- b) az örökbefogadó a vér szerinti szülő hozzájárulásával a gyermeket már legalább egy éve saját háztartásában gondozza;
- c) a nevelésbe vett gyermeket a nevelőszülője fogadja örökbe, aki a gyermek gondozásáról és neveléséről legalább egy éve gondoskodik.

3:133. § [Külföldre történő örökbeadás]

(1) Külföldre történő örökbeadásnak minősül, ha az örökbefogadás következtében a gyermek végleges jelleggel más országba kerül, függetlenül az örökbefogadó állampolgárságától és attól, hogy a gyermek állampolgársága megváltozik-e.

(2) A gyermek külföldre történő örökbeadása – a rokonok, és a szülő házastársa által történő örökbefogadás kivételével – csak örökbefogadhatóvá nyilvánított, átmeneti nevelésbe vett, vagy tartós nevelésbe vett gyermek esetében engedélyezhető, feltéve, hogy a gyermek örökbefogadására a tartós nevelésbe vételt, vagy az örökbefogadhatóvá nyilvánítást követően belföldön nem került sor, mivel azt nem kezdeményezték, vagy az örökbefogadása érdekében tett intézkedések nem vezettek eredményre.

(3) A külföldi örökbefogadás részletes szabályait külön törvény tartalmazza.

3:134. § [A haszonszerzés tilalma]

Az örökbefogadást az előző rendelkezésekben megszabott feltételek fennállása esetében sem lehet engedélyezni, ha az akár a felek akár az örökbefogadásban közreműködő személyek vagy szervezetek részére indokolt költségeiket meghaladó vagyoni előnnyel jár.

3:135. § [Az örökbefogadás létrejötte]

Az örökbefogadás az engedélyező határozat jogerőre emelkedésével lép hatályba. Ha azonban az örökbefogadó az eljárás folyamán meghal, az örökbefogadás joghatásai – annak engedélyezése esetében – már az örökbefogadó halálával beállnak.

II. Fejezet

Az örökbefogadás joghatásai

3:136. § [Gyermekei jogállás az örökbefogadó családjában]

(1) Az örökbefogadott mind az örökbefogadó, mind annak rokonai tekintetében az örökbefogadó gyermekének jogállásába lép.

(2) Azt, akit mindkét házastárs – akár együttesen, akár külön-külön – örökbefogadott, a házastársak közös gyermekének kell tekinteni (közös gyermekké fogadás). Közös gyermekké fogadás az is, ha egyik házastárs a másik házastárs gyermekét fogadja örökbe.

(3) Az örökbefogadás kihat az örökbefogadott leszármazóira is.

3:137. § [Joghatás a leszármazásból eredő jogokra és kötelezettségekre]

(1) Az örökbefogadás eredményeként a leszármazáson alapuló rokonságból származó szülői felügyeleti és rokontartási jogok valamint kötelezettségek megszűnnek. Ha azonban az egyik házastárs a másik házastárs gyermekét fogadta örökbe, ennek a szülőnek a jogait és kötelezettségeit az örökbefogadás nem érinti.

(2) Ha az egyik házastárs a másik házastárs korábbi házasságából származó gyermekét fogadja örökbe, és az a házasság, amelyből a gyermek származik, a házastárs halála folytán szűnt meg, az örökbefogadás a meghalt házastárs rokonainak kapcsolattartási jogát nem érinti. Kivételesen indokolt esetben a gyámhatóság nyílt örökbefogadás esetén azt a vér szerinti szülőt is feljogosíthatja a kapcsolattartásra, aki hozzájárult gyermekének a másik szülő házastársa által történő örökbefogadásához.

3:138. § [Az örökbefogadott neve]

(1) Az örökbefogadott gyermek az örökbefogadó családi nevét viseli. Ha az örökbefogadó házassági neveként akár a házasságra utaló toldással, akár anélkül házastársa (volt házastársa) nevét vagy kettőjük összekapcsolt családi nevét viseli, az örökbefogadott új családi neve – az örökbefogadó választása szerint – a házastárs (volt házastárs) családi neve, az összekapcsolt családi név, vagy az örökbefogadó születési neve. Ugyanazon örökbefogadó által örökbefogadott több gyermek csak azonos családi nevet viselhet.

(2) Közös gyermekké fogadás esetén az örökbefogadóknak az örökbefogadás iránti kérelemben nyilatkozniuk kell arról, hogy az örökbefogadott melyik örökbefogadó családi nevét viselje. Az örökbefogadók megállapodása alapján az örökbefogadott az örökbefogadók családi nevét együtt viselheti abban az esetben is, ha az örökbefogadók a családi nevüket nem kapcsolták össze. Ha a házastársak a gyermeket nem együtt fogadták örökbe, megegyezésük hiányában a gyermek a korábbi örökbefogadó családi nevét viseli.

(3) A gyámhatóság kivételesen megengedheti, hogy az örökbefogadott megtarthassa addigi családi nevét.

(4) A gyámhatóság engedélyezheti az örökbefogadott utónevének a megváltoztatását is. Az utónevet az örökbefogadók határozzák meg.

(5) Az örökbefogadott családi nevét és utónevét az örökbefogadás engedélyezésével egyidejűleg kell megállapítani.

3:139. § [A vérségi származás megismeréséhez fűződő jog]

(1) Az örökbefogadott felvilágosítást kérhet a gyámhatóságtól arról, hogy őt örökbefogadták-e és – ha a tizennegyedik életévét már betöltötte – vér szerinti szülőjének természetes személyazonosító adatairól is. A tizennegyedik életévét betöltött gyermek a kérelmet törvényes képviselője hozzájárulása nélkül is előterjesztheti. Erről az örökbefogadási eljárás során a feleket tájékoztatni kell.

(2) A felvilágosítás megadásához a vér szerinti szülő meghallgatása, továbbá, ha az örökbefogadott még kiskorú, az örökbefogadó vagy más törvényes képviselő meghallgatása is szükséges.

(3) Nincs szükség sem a vér szerinti szülő, sem az örökbefogadó vagy más törvényes képviselő meghallgatására, ha ismeretlen helyen távol van, vagy meghallgatása elháríthatatlan akadályba ütközik.

(4) A (3) bekezdésben megjelölt esetben, valamint akkor, ha a vér szerinti szülő a meghallgatás során úgy nyilatkozik, hogy természetes személyazonosító adatai közléséhez nem járul hozzá, gyermekével nem kíván kapcsolatba lépni, a természetes személyazonosító adatai örökbefogadott gyermekével nem közölhetőek.

(5) A vér szerinti szülő adatairól való tájékoztatást az előző rendelkezésekben meghatározott feltételek esetén sem lehet engedélyezni, ha a kiskorú örökbefogadott érdekeivel ellentétben áll, különösen, ha a szülő felügyeleti jogát a bíróság azért szüntette meg, mert a szülő felróható magatartásával gyermeke javát, különösen testi jólétét, értelmi vagy erkölcsi fejlődését súlyosan sértette vagy veszélyeztette.

III. Fejezet

Az örökbefogadás hatálytalanná válása és felbontása

3:140. § [Az örökbefogadás hatálytalanná válása]

(1) Az örökbefogadás hatálytalanná válik, ha az örökbefogadó az örökbefogadottat teljes hatályú apai elismerő nyilatkozattal gyermekének ismeri el, vagy ha az örökbefogadót jogerős bírósági ítélet következtében az örökbefogadott apjának kell tekinteni.

(2) Ha az örökbefogadás hatálytalanná válik, úgy kell tekinteni, mintha az örökbefogadásra nem került volna sor.

3:141. § [Az örökbefogadás felbontása kölcsönös kérelemre]

- (1) Az örökbefogadást a felek kölcsönös kérelme alapján a gyámhatóság felbonthatja.
- (2) Ha az örökbefogadott még kiskorú, az örökbefogadás csak a kiskorú érdekében bontható fel. Az eljárás során a gyámhatóság – elháríthatatlan akadály kivételével – az örökbefogadott vér szerinti szüleit is meghallgatja.
- (3) Az örökbefogadás a gyámhatósági határozat jogerőre emelkedésével szűnik meg. Ha azonban bármelyik fél az eljárás folyamán meghal, az örökbefogadás joghatásai – a felbontás engedélyezése esetében – a kérelem beadásának napjára visszamenő hatállyal szűnnek meg.
- (4) A felbontás kihat az örökbefogadóra, annak rokonaira, továbbá az örökbefogadottra és annak leszármazóira is.

3:142. § [Az örökbefogadás felbontása egyoldalú kérelemre]

- (1) Az örökbefogadást a bíróság felbontja, ha akár az örökbefogadó, akár az örökbefogadott olyan magatartást tanúsított, amely miatt az örökbefogadás fenntartása a másik félre elviselhetetlenné vált. Ha az örökbefogadott még kiskorú, az örökbefogadás felbontására az örökbefogadó kérelmére csak kivételesen indokolt esetben kerülhet sor.
- (2) Az örökbefogadó halála után az örökbefogadást annak érdekében is fel lehet bontani, hogy az örökbefogadott leszármazáson alapuló családi jogállását visszanyerje.
- (3) Az örökbefogadás bírósági felbontását bármelyik fél kérheti. Kiskorú örökbefogadott érdekében az örökbefogadás bírósági felbontása iránt a gyámhatóság is indíthat pert. Ha az a fél, aki ellen a pert meg kellene indítani nem él, a pert a bíróság által kirendelt ügygondnok ellen kell megindítani. Ha az örökbefogadó az eljárás során meghal, ez a már megindított eljárás folytatását nem akadályozza. Ilyen esetben a pert a bíróság által kirendelt ügygondnokkal szemben kell folytatni.
- (4) Ha több örökbefogadó közül a kereset benyújtásakor már csak az egyik örökbefogadó él, az nem akadályozza annak, hogy az örökbefogadás felbontását a még élő örökbefogadó a meghalt örökbefogadó vonatkozásában is kérje az örökbefogadott örökbefogadókkal szemben tanúsított elviselhetetlen magatartására tekintettel.
- (5) Kiskorú örökbefogadott esetében a bíróság a vér szerinti szülőket is meghallgatja, kivéve, ha az elháríthatatlan akadályba ütközik.

3:143. § [A felbontó ítélet hatálya]

- (1) Az örökbefogadás az azt felbontó ítélet jogerőre emelkedésének napján szűnik meg. Ha azonban bármelyik fél az eljárás folyamán meghal, az örökbefogadás

joghatásai – felbontás esetében – a keresetlevél beadásának napjára visszamenő hatállyal szűnnek meg.

(2) Az örökbefogadást felbontó ítélet kihat az örökbefogadóra, annak rokonaira, továbbá az örökbefogadottra és annak leszármazóira.

(3) Az örökbefogadást felbontó ítélet mindenkivel szemben hatályos.

3:144. § [Az örökbefogadást felbontó határozat hatálya]

Ha az örökbefogadást csak az egyik örökbefogadó tekintetében bontották fel – a gyámhatóság vagy a bíróság eltérő rendelkezése hiányában – az örökbefogadás is csak az ő és az ő rokonai vonatkozásában szűnik meg.

3:145. § [Névviselés az örökbefogadás felbontása esetén]

Az örökbefogadás felbontása után az örökbefogadott és leszármazói az örökbefogadással felvett családi nevet általában nem viselhetik. A gyámhatóság, illetve a bíróság azonban indokolt esetben – kérelemre – feljogosíthatja az érintetteket az örökbefogadással felvett név további viselésére.

3:146. § [A meghalt örökbefogadó után megszerzett jogok védelme]

Az örökbefogadás megszűnése nem érinti a gyámhatósági eljárás, vagy a per megindítása előtt meghalt örökbefogadó után már megszerzett jogokat. A már átszállt örökséget ilyen esetben visszakövetelni nem lehet.

3:147. § [Az örökbefogadás megszűnésének egyes jogi hatásai]

Az örökbefogadás megszűnésével felélednek a leszármazáson alapuló rokonságból származó azok a jogok és kötelezettségek, amelyek az örökbefogadással megszűntek.

IV. Fejezet

Az örökbefogadással kapcsolatos jognyilatkozatok

3:148. § [Az örökbefogadással kapcsolatos jognyilatkozatok]

(1) Az örökbefogadással kapcsolatos jognyilatkozatokat a (2)-(3) bekezdésben foglalt kivétellel csak személyesen lehet megtenni. Személyesen, törvényes képviselője hozzájárulása nélkül teheti meg a jognyilatkozatát a korlátozottan cselekvőképes kiskorú gyermek is.

(2) A cselekvőképtelen természetes személy helyett az örökbefogadással kapcsolatos jognyilatkozatokat törvényes képviselője teheti meg, azonban a tizennegyedik életévét

még be nem töltött, de ítélőképessége birtokában lévő kiskorút a gyámhatóságnak meg kell hallgatnia.

(3) Annak a nagykorú természetes személynek, akinek cselekvőképességét a bíróság az örökbefogadással kapcsolatos jognyilatkozatok megtételében korlátozta, az örökbefogadással kapcsolatos jognyilatkozatához a gyámhatóság hozzájárulása szükséges.

(4) Az örökbefogadás felbontásával kapcsolatban az örökbefogadó nem járhat el az örökbefogadott törvényes képviselőjeként. Ebben az esetben a kiskorú örökbefogadott részére eseti gyámot kell kirendelni.

4. Cím

A szülői felügyelet

I. Fejezet

A szülői felügyelet általános szabályai

3:149. § [A kiskorú jogállása]

(1) A kiskorú gyermek szülői felügyelet vagy gyámság alatt áll.

(2) A szülői felügyelet a kiskorú gyermek neve meghatározásának, gondozásának, nevelésének, vagyona kezelésének, törvényes képviselőtének jogát és kötelességét, a gyámnevezésnek és a gyámságból való kizárásnak a jogát foglalja magában.

3:150. § [A szülői felügyelet gyakorlásának elvei]

(1) A szülői felügyeletet a szülők a gyermek megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődésének érdekében, egymással együttműködve kötelesek gyakorolni.

(2) A szülői felügyelet közös gyakorlása során a szülők jogai és kötelezettségei egyenlőek.

3:151. § [A gyermek bevonása a döntésekbe]

A szülőknek tájékoztatniuk kell gyermeküket az őt érintő döntésekről, biztosítaniuk kell, hogy az ítélőképessége birtokában lévő gyermekük a döntések előkészítése során véleményt nyilváníthasson, törvényben meghatározott esetben szüleivel közösen dönthessen. A szülőknek a gyermek véleményét – korára, érettségére tekintettel – megfelelő súllyal figyelembe kell venniük.

3:152. § [A szülői felügyelet korlátozásának kivételessége]

A szülő felügyeleti jogának gyakorlását a bíróság, vagy más hatóság csak törvényben meghatározott, kivételesen indokolt esetben, olyan mértékben korlátozhatja vagy vonhatja el, amely a gyermek érdekének biztosításához szükséges.

II. Fejezet**A szülői felügyelet tartalma****A gyermek nevének meghatározása****3:153. § [A gyermek nevének meghatározása]**

(1) A gyermek – szüleinek megállapodása szerint – apjának vagy anyjának családi nevét (születési nevét vagy a házasságkötéssel szerzett nevét) viseli. Ha a szülők nem kötöttek házasságot, a gyermek nem viselheti az anyja más személlyel kötött házassága folytán a 28.§ (1) bekezdésének b) és c) pontja szerint viselt nevét. A gyermek családi névként szüleinek összekapcsolt családi nevét is viselheti, akkor is, ha a szülők a házasságkötés után családi nevüket nem kapcsolták össze vagy a szülők nem kötöttek házasságot. A gyermek családi neve legfeljebb kéttagú lehet.

(2) A házasságban élő szülők valamennyi, a házasság fennállása alatt született közös gyermekének csak azonos családi neve lehet, kivéve, ha a szülők a házasság fennállása alatt családi (házassági) nevüket módosították. Közös házassági nevet viselő házastársak gyermeke csak a szülők közös házassági nevét viselheti. Ha csak a szülők egyike viseli házassági nevét a 28. § (3) bekezdése szerint, a gyermek – a szülők megállapodása alapján a másik szülő 28.§ (1) bekezdésének a) vagy d) pontja szerint viselt nevét vagy a szülők összekapcsolt családi nevét viseli.

(3) A gyermek utónevét a szülők határozzák meg.

(4) Ha nincs olyan természetes személy, akit a gyermek apjának kell tekinteni, a gyermek az anyja családi nevét (születési nevét vagy az (1) bekezdésben foglalt kivétellel a házasságkötéssel szerzett nevét) viseli. Az anya a gyámhatóságon kezdeményezheti, hogy a születési anyakönyvbe a gyermek apjaként képzelt személyt jegyezzék be. Az anya a képzelt személy apaként való bejegyzésére irányuló eljárás során bejelentheti, hogy a gyermeke továbbra is az ő családi nevét viseli.

(5) Ha nincs olyan természetes személy, akit a gyermek apjának kell tekinteni, a gyermek a nagykorúvá válását követően kérheti, hogy a születési anyakönyvbe – ha arra korábban nem került sor – apjaként képzelt személyt jegyezzék be, és kezdeményezheti a korábban bejegyzett képzelt apa nevének törlését is. Ebben az esetben arról is nyilatkozhat, hogy a továbbiakban is viselni kívánja-e a képzelt apa családi nevét.

3:154. § [Gyámhatósági névmegállapítás]

A gyámhatóság állapítja meg a gyermek nevét, ha

- a) a szülői felügyeleti jogot csak az egyik szülő gyakorolja, aki az anyakönyvvezető vagy a gyámhatóság felhívása ellenére a gyermek utónevét – a felhívás közlésétől számított harminc napon belül – nem határozza meg;
- b) a szülői felügyeletet – e tekintetben együttélésüktől, vagy különélésüktől függetlenül – közösen gyakorló szülők a gyermek családi, illetve utónevének meghatározásával kapcsolatos megállapodásukat a gyámhatóság felhívásától számítva harminc napos jogvesztő határidőn belül nem jelentik be;
- c) a gyermek mindkét szülője ismeretlen.

A gyermek gondozása és nevelése**3:155. § [A gyermek gondozása és nevelése]**

- (1) A szülők joga és kötelezettsége, hogy a gyermeket gondozzák, a gyermek megélhetéséhez és felnevelkedéséhez szükséges feltételeket biztosítsák. E jogok gyakorlásához és kötelezettségek teljesítéséhez az állam és az önkormányzat törvényben meghatározott támogatást nyújt.
- (2) A szülők a saját háztartásukban kötelesek a gyermekük lakóhelyét biztosítani. A gyermek lakóhelye (tartózkodási helye) – ha a bíróság vagy a gyámhatóság eltérően nem rendelkezik – a szülei lakása (tartózkodási helye) akkor is, ha a gyermek átmenetileg máshol tartózkodik.
- (3) A szülő, vagy a gyámhatóság a gyermek kiadását követelheti attól, aki a gyermeket jogtalanul tartja magánál.
- (4) A tizenhatodik életévét betöltött gyermek a szülők lakóhelyét (tartózkodási helyét) vagy a szülők által kijelölt más tartózkodási helyet a gyámhatóság jóváhagyásával a szülők beleegyezése nélkül is elhagyhatja, ha az az érdekeivel nem ellentétes. A szülői ház elhagyása önmagában a szülői felügyeletet – a személyes gondozás és nevelés kivételével – nem érinti.
- (5) A gyermek egy évet meghaladó időtartamra tanulmányok folytatása, munkavállalás, letelepedés érdekében vagy más hasonló célból önállóan vagy egyik szülőjével csak mindkét szülő egyetértése esetén utazhat külföldre.

3:156. § [A gyermek nevelésének és életpályájának megválasztása]

(1) A szülők jogosultak a gyermek nevelését megválasztani.

(2) Azt, hogy a gyermek milyen életpályára készüljön, a gyermek hajlama, testi és értelmi képességei és az egyéb körülmények figyelembevételével a szülők és a gyermek közösen döntenek el.

(3) Az életpálya kijelölésével és ezzel összefüggésben a gyermek taníttatásával, iskolájának megválasztásával kapcsolatban a szülő és a gyermek között felmerülő vitában a gyámhatóság dönt.

3:157. § [A gyermekekkel tényleges családi kapcsolatban álló részvétele a gyermek gondozásban és nevelésben]

A gyermek gondozása, nevelése során egyes jogok és kötelezettségek gyakorlásában – a felügyeletet gyakorló szülő hozzájárulásával – részt vehet az a természetes személy is, akinek saját vagy a szülővel közös háztartásában a gyermek huzamos időn át nevelkedik.

A gyermek vagyonának kezelése**3:158. § [A gyermek vagyonának kezelői]**

(1) A szülői felügyeletet gyakorló szülők joga és kötelezettsége, hogy gyermekük minden olyan vagyonát kezeljék, amely a törvény szerint nincs kivéve a kezelésük alól.

(2) Ha a gyermek azzal a kikötéssel kapott vagyont, hogy azt szülei nem kezelhetik, a gyámhivatal – a vagyont juttató személy javaslatának figyelembe vételével – a vagyon kezelésére gyámot rendel ki (vagyonkezelő gyám). Ha a vagyont juttató harmadik személy a vagyon kezeléséből csak az egyik szülőt zárta ki, a vagyont a szülői felügyeletet gyakorló vagy a vagyonkezelésre egyébként feljogosított másik szülő kezeli.

3:159. § [A szülő egyedüli vagyonkezelői joga]

(1) A szülői felügyeletet közösen gyakorló szülők akár kölcsönösen, akár külön-külön közokiratba vagy ügyvéd által ellenjegyzett magánokiratba foglalt meghatalmazást adhatnak egymásnak, hogy a gyermek vagyonát az egyik szülő a másik helyett kezelje.

(2) A gyermek nevében eljáró szülőt a kisebb jelentőségű vagyoni jogi szerződések megkötésénél jóhiszemű harmadik személyek olyannak tekinthetik, mint aki a másik szülő meghatalmazottjaként is eljár.

(3) Ha azt a gyermek érdekei indokolják, a gyámhatóság a szülői felügyeletet közösen gyakorló szülők közül kijelölheti azt a szülőt, aki a gyermek vagyonának kezelője.

3:160. § [A gyermek vagyonának és jövedelmének felhasználása]

(1) A szülők a gyermek vagyonából eredő jövedelemnek azt a részét, amely a vagyon terheinek kifizetése után fennmarad, a gyermek indokolt szükségleteire kötelesek fordítani.

(2) A szülők a gyermek eltartásának fedezése céljából a gyermek vagyonának állagát a törvénynek a gyermek tartására vonatkozó rendelkezései szerint vehetik igénybe.

(3) Ha a gyermek szülője háztartásában nevelkedik és keresménnyel rendelkezik, a szülő igényelheti, hogy a háztartás költségeihez megfelelő mértékben járuljon hozzá.

3:161. § [Felelősség a vagyonkezelésért]

(1) A szülők gyermekük vagyonát biztosítékadás és számadás kötelezettsége nélkül kezelik.

(2) A szülők gyermekük vagyonának kezelése során a rendes vagyonkezelés szabályai szerint, ugyanazzal a gondossággal kötelesek eljárni, mint saját ügyekben. Ez azonban nem mentesíti őket a súlyos gondatlanságotól való felelősség alól.

3:162. § [A szülők vagyonkezelői jogának korlátozása]

Ha a szülői felügyeletet gyakorló szülők gyermekük vagyonának kezelése tekintetében kötelességüket a gyermek érdekeit súlyosan sértő módon nem teljesítik, a gyámhatóság indokolt esetben

- a) elrendelheti a gyermek pénzének és értéktárgyainak a gyámhatóság részére történő átadását, ha azokat a rendes vagyonkezelés szabályai szerint készen tartani nem kell,
- b) a szülőket biztosítékadásra kötelezheti,
- c) a vagyonkezelést rendszeres felügyelete alá vonhatja,
- d) kötelezheti a szülőket, hogy a vagyonkezelésről úgy adjanak számot, mint a gyám,
- e) a szülőktől a vagyonkezelés és a vagyoni ügyekben való képviselői jogát egyes vagyoni ügyekre vagy az ügyek meghatározott csoportjára nézve korlátozhatja vagy megvonhatja.

3:163. § [A gyermek vagyonának kiadása]

A szülők vagyonkezelői joguk megszűntével kötelesek gyermekük vagyonát kiadni a nagykorú gyermeknek, vagy annak, akinek kezelése alá a vagyon kerül.

A gyermek törvényes képviselése

3:164. § [A gyermek törvényes képviselése]

(1) A szülői felügyeletet gyakorló szülők joga és kötelezettsége, hogy gyermeküket mind személyi mind vagyoni ügyeiben képviseljék.

(2) A vagyonkezelői joggal rendelkező szülő ellátja a gyermek vagyoni ügyeiben a törvényes képviselő jogát is.

3:165. § [A szülői törvényes képviselő kizártsága a jognyilatkozat személyessége miatt]

A szülő képviselői joga nem terjed ki a gyermeknek azokra a jognyilatkozataira, amelyeket törvény értelmében csak személyesen lehet megtenni.

3:166. § [A szülői törvényes képviselő kizártsága érdekellentét miatt]

(1) A szülő – ha a törvény kivételt nem tesz – nem képviselheti a gyermekét olyan ügyben, amelyben ő maga, házastársa, élettársa, egyenesági rokona, vagy az ő törvényes képviselője alatt álló más személy a gyermekkel szemben ellenérdekű félként szerepel.

(2) Ha a gyermek ügyében a törvényes képviselőt gyakorló szülő akár törvény, akár a gyámhatóság rendelkezése, akár érdekellentét vagy más tényleges akadály folytán nem járhat el, a gyámhatóság a gyermeknek eseti gyámot rendel.

(3) Eseti gyám kirendelését bármely érdekelt és bármely hatóság kérheti és annak hivatalból is helye van. A szülő eseti gyám kirendelése céljából köteles a gyámhatóságnak haladéktalanul bejelenteni, ha a (2) bekezdésben megjelölt okból az ügyben nem járhat el.

(4) Az eseti gyám az ügyben olyan jogkörrel jár el mint a gyám.

III. Fejezet

A szülői felügyelet gyakorlása

A szülők megállapodása a szülői felügyelet gyakorlásáról

3:167. § [A szülői felügyelet közös gyakorlása]

(1) A szülői felügyeletet a szülők közösen gyakorolják, megállapodásuk esetén akkor is, ha már nem élnek együtt.

(2) A különélő szülőknek a közös szülői felügyelet gyakorlása során biztosítaniuk kell gyermekük kiegyensúlyozott életvitelét.

(3) Azonnali intézkedést igénylő esetben a szülő a gyermek érdekében – a másik szülő haladéktalan értesítése mellett – közös szülői felügyelet esetén is önállóan dönthet.

3:168. § [A különélő szülők megállapodása a felügyeletről]

(1) A különélő szülők a szülői felügyelettel kapcsolatos jogokat és kötelezettségeket egymás között megoszthatják és megállapodhatnak abban is, hogy a szülői felügyeletet teljes körűen csak az egyikük gyakorolja. A szülők erre irányuló megállapodására utal, ha a gyermek hosszabb ideje háborítatlanul egyikük háztartásában nevelkedik.

(2) A házassági vagy a szülői felügyelet rendezése iránti perben a szülők közös kérelmére a bíróság – a gyermek érdekét mérlegelve – a szülők közös szülői felügyeletre vagy a szülői felügyelet (1) bekezdés szerinti rendezésére vonatkozó egyezségét jóváhagyja, vagy arról ítélettel határoz.

3:169. § [Döntés a közös a szülői felügyelet gyakorlásával összefüggő vitában]

Ha a közös szülői felügyelet gyakorlása során a szülők valamely kérdésben nem tudnak egyetértésre jutni – a lelkiismereti és vallásszabadság körébe tartozó kérdés kivételével – a gyámhatóság dönt.

A szülői felügyelet gyakorlásának bírósági rendezése

3:170. § [A szülői felügyelet gyakorlásának bírósági rendezése]

(1) A különélő szülők megállapodásának hiányában – kérelemre vagy a gyermek érdekében hivatalból – a bíróság dönt arról, hogy a szülői felügyeletet melyik szülő gyakorolja.

(2) A bíróság a perben a gyermek érdekében azt mérlegeli, hogy a gyermek testi, szellemi és erkölcsi fejlődése miként biztosítható a legkedvezőbbben.

3:171. § [A különélő szülő feljogosítása egyes szülői felügyeleti jogok gyakorlására]

(1) Ha a bíróság a szülői felügyelet gyakorlására az egyik szülőt jogosítja fel, a gyermekétől különélő szülő – a bíróság eltérő rendelkezésének hiányában – a szülői felügyeleti jogokat a gyermek sorsát érintő lényeges kérdések kivételével nem gyakorolhatja.

(2) A gyermekétől különélő szülőt a bíróság feljogosíthatja a gyermek gondozásával, nevelésével összefüggő egyes feladatok ellátására és kivételesen a vagyonkezelés és a gyermek vagyoni ügyeiben a törvényes képviselő teljes körű vagy részleges gyakorlására is, továbbá ha a gyermek érdekei megkívánják, a gyermek sorsát érintő valamely lényeges kérdésben való döntés jogát korlátozhatja vagy megvonhatja.

3:172. § [A gyermek elhelyezése harmadik személynél]

(1) Ha a szülői felügyeletnek a szülők által történő gyakorlása a gyermek érdekét veszélyezteti, a bíróság a gyermeket másnál is elhelyezheti, feltéve, hogy ez a személy a nála történő elhelyezést maga is kéri. Ebben az esetben ezt a személyt gyámul kell kirendelni, és a szülő felügyeleti joga szünetel.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott esetben a bíróság a gyermeket elsősorban olyan személynél helyezi el, aki a gyermek gondozásában, nevelésében, a gyermek érdekeinek megfelelően már korábban is résztvett.

3:173. § [A szülői felügyelet gyakorlásának és a gyermek elhelyezésének megváltoztatása]

A szülői felügyelet gyakorlásának, vagy a gyermek harmadik személynél való elhelyezésének megváltoztatása a bíróságtól akkor kérhető, ha azok a körülmények, amelyekre a szülők megállapodása, vagy a bíróság döntése alapult, utóbb lényegesen módosultak és ennek következtében a megváltoztatás a gyermek érdekében áll. Nem hivatkozhat a körülmények megváltozása folytán a gyermek érdekére az a szülő, aki a változást felróható magatartásával maga idézte elő, így különösen, ha a gyermeket jogosulatlanul vette magához vagy tartja magánál.

3:174. § [A szülői felügyelet gyakorlásának rendezése és a gyermek harmadik személynél történő elhelyezése iránti per]

(1) A szülői felügyelet gyakorlásának rendezése, a felügyelet, az egyes felügyeleti jogok gyakorlásának megváltoztatása, a gyermek harmadik személynél történő elhelyezése és az elhelyezés megváltoztatása iránt a szülő és a gyámhatóság indíthat pert.

(2) A pert – a (3) bekezdésben foglalt kivétellel – a szülőnek a másik szülő ellen, a gyámhatóságnak pedig mindkét szülő ellen meg kell indítania.

(3) A harmadik személynél történt elhelyezés megváltoztatása iránti pert az ellen a személy ellen kell megindítani, akinél a gyermeket elhelyezték.

(4) A bíróságnak az eljárása során – elháríthatatlan akadály esetét kivéve – mindkét szülőt meg kell hallgatnia. Indokolt esetben, különösen ha azt a gyermek maga kéri, közvetlenül vagy szakértő útján meg kell hallgatnia a gyermeket is. Ha a gyermek a tizennegyedik életévét betöltötte, a szülői felügyeletre, illetve az elhelyezésére

vonatkozó döntés csak egyetértésével hozható, kivéve, ha a gyermek választása a fejlődését veszélyezteti.

(5) A bíróság indokolt esetben kötelezheti a szülőket, hogy a szülői felügyelet megfelelő gyakorlása és az ehhez szükséges együttműködésük biztosítása érdekében – ideértve a különélő szülő és a gyermek közötti kapcsolattartást – külön törvényben szabályozott közvetítői eljárást vegyenek igénybe.

A gyermekétől különélő szülő jogai és kötelezettségei

3:175. § [A szülők együttműködési kötelezettsége]

A szülői felügyeletet gyakorló szülőnek és a gyermekétől különélő szülőnek a gyermek kiegyensúlyozott fejlődése érdekében – egymás családi életét, nyugalma tiszteletben tartva – együtt kell működniük.

3:176. § [A gyermekkel együttélő szülő tájékoztatási kötelezettsége]

A szülői felügyeletet gyakorló szülőnek a gyermek fejlődéséről, egészségi állapotáról, tanulmányairól a különélő szülőt megfelelő időközönként tájékoztatnia kell és a különélő szülő érdeklődése esetén a gyermekkel kapcsolatos felvilágosítást meg kell adnia.

3:177. § [Közösen gyakorolt felügyeleti jogok]

(1) A különélő szülők a gyermek sorsát érintő lényeges kérdésekben közösen gyakorolják jogaikat akkor is, ha a szülői felügyeletet a szülők megállapodása vagy a bíróság döntése alapján csak az egyik szülő gyakorolja, kivéve, ha a gyermekétől különélő szülő felügyeleti jogát a bíróság e tekintetben korlátozta vagy megvonta.

(2) A gyermek sorsát érintő lényeges kérdés: a kiskorú gyermek nevének meghatározása és megváltoztatása, a szülő lakóhelyén (tartózkodási helyén) kívüli, illetve külföldi tartózkodási helyének kijelölése, állampolgárságának megváltoztatása, iskolájának, életpályájának megválasztása.

(3) Ha a különélő szülők a (2) bekezdésben meghatározott, közösen gyakorolt felügyeleti jogosítványok tekintetében nem tudnak megegyezni, a döntést a gyámhatóság hozza meg.

3:178. § [A különélő szülő tájékoztatási kötelezettsége]

Ha a bíróság a gyermekétől különélő szülőt feljogosítja a gyermek gondozásával, nevelésével összefüggő egyes feladatok ellátására, a vagyonkezelés és a gyermek vagyoni ügyeiben a törvényes képviselőt gyakorlására, a szülői felügyeletet e

tekintetben a különélő szülő gyakorolja, tevékenységéről azzal, hogy a szülői felügyeletet egyébként gyakorló szülőt tájékoztatni köteles.

3:179. § [Közvetítói eljárás]

A szülői felügyeletet gyakorló szülő és a gyermekétől különélő szülő közötti megfelelő együttműködés kialakítása, a különélő szülő jogainak biztosítása érdekében a gyámhatóság – kérelemre vagy a gyermek érdekében hivatalból – a szülők számára külön törvényben meghatározott közvetítói eljárás igénybevételét rendelheti el.

A kapcsolattartás

3:180. § [A kapcsolattartás joga]

(1) A gyermeknek joga, hogy különélő szülőjével személyes és közvetlen kapcsolatot tartson fenn. A gyermeket nevelő szülő vagy más személy köteles a zavartalan kapcsolattartást biztosítani.

(2) A gyermekétől különélő szülő – ha a bíróság vagy a gyámhatóság eltérően nem rendelkezik – jogosult, és köteles gyermekével kapcsolatot tartani.

(3) A szülőnek joga van gyermekével kapcsolatot tartani akkor is, ha a szülői felügyeleti joga szünetel.

(4) Kivételesen indokolt esetben, a gyermek érdekében azt a szülőt is fel lehet jogosítani a gyermekkel való kapcsolattartásra, akinek a szülői felügyeleti jogát a bíróság megszüntette, vagy akinek szülői felügyeleti joga a 192. § (1) bekezdésének b) vagy d) pontja alapján szűnt meg és a gyermek örökbefogadására nem került sor. Erről a szülői felügyeletet megszüntető bíróság vagy – ha a gyermeket tartós nevelésbe vették – a gyámhatóság dönt.

3:181. § [Kapcsolattartásra jogosult más hozzátartozók]

(1) A kapcsolattartásra a nagyszülő, a testvér, – ha a szülő és a nagyszülő nem él, vagy a kapcsolattartásban tartósan akadályozva van, vagy a kapcsolattartási jogát önhibájából nem gyakorolja – a gyermek szülőjének testvére, vagy szülőjének házastársa is jogosult.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott személyek kapcsolattartási jogát nem érinti a 137. § (2) bekezdése szerinti közös gyermekké fogadás, ha az a házasság, amelyből az örökbe fogadott gyermek származik, a gyermek szülőjének halála folytán szűnt meg.

(3) A kapcsolattartásra – ha a gyermek hosszabb időn keresztül a háztartásában nevelkedett – kérelmére feljogosítható a volt mostoha- szülő, nevelőszülő, gyám, és az is, akinek a gyermekre vonatkozó apasági véelmét a bíróság megdöntötte.

3:182. § [A kapcsolattartási jog tartalma]

(1) A kapcsolattartási jog magában foglalja a gyermekkel való személyes találkozást, a gyermeknek a szokásos tartózkodási helyéről rendszeresen, meghatározott időtartamra történő elvitelét, a gyermekkel időszakonként, elsősorban az oktatási szünetek és a többnapos ünnepek időszakában való huzamos együttlétet és kiterjed a kapcsolat személyes találkozás nélküli folyamatos fenntartására.

(2) A gyermek elvitelével felmerülő kiadások – a bíróság, vagy a gyámhatóság eltérő rendelkezése hiányában – a kapcsolattartásra jogosultat terhelik.

3:183. § [A kapcsolattartás rendezése]

(1) A kapcsolattartásról a házassági vagy a szülői felügyelet rendezése iránti perben a szülők egyezsége köthetnek, egyezségük hiányában pedig a kapcsolattartásról – kérelemre vagy a gyermek érdekében hivatalból – a bíróság dönt. Ha házassági vagy a szülői felügyelet rendezése iránti per nincs folyamatban, a kapcsolattartásról a szülők megegyezésének hiányában a gyámhatóság dönt. A döntés előtt az érdekelteket és az ítélőképessége birtokában lévő gyermeket meg kell hallgatni.

(2) A kapcsolattartásról a bíróság, vagy a gyámhatóság a gyermek korának, egészségi állapotának, életkörülményeinek, a szülők személyes körülményeinek és az ítélőképessége birtokában lévő gyermek véleményének figyelembe vételével rendelkezik.

(3) A kapcsolattartásra vonatkozó határozatban rendelkezni kell a kapcsolattartás gyakoriságáról és időtartamáról, a gyermek átadásának és visszaadásának helyéről, idejéről és módjáról, a kapcsolattartás elmaradására vonatkozó értesítési kötelezettségről és az elmaradt kapcsolattartás pótlásáról.

(4) Ha a kapcsolattartás kérdésében a bíróság döntött, a kapcsolattartás megváltoztatását a határozat jogerőre emelkedésétől számított két év jogvesztő határidőn belül csak a bíróságtól lehet kérni.

3:184. § [Tájékoztatási kötelezettség; az elmaradt kapcsolattartás pótlása]

(1) A kapcsolattartást akadályozó körülményekről a felek megfelelő időben és módon kötelesek tájékoztatni egymást.

(2) A jogosultnak fel nem róható okból elmaradt kapcsolattartást a legközelebbi megfelelő időpontban, de legkésőbb hat hónapon belül pótolni kell.

3:185. § [Felelősség a kapcsolattartás akadályozásáért]

Ha a gyermeket gondozó személy a kapcsolattartást kellő indok nélkül akadályozza vagy megghiúsítja, az ezzel okozott kárt köteles a jogosultnak megtéríteni.

3:186. § [A kapcsolattartási jog korlátozása és megvonása]

A gyámhatóság, vagy a házassági vagy a szülői felügyelet rendezése iránti perben a bíróság a felróható magatartást tanúsító szülő vagy más kapcsolattartásra jogosult személy kapcsolattartási jogát a gyermek érdekében korlátozhatja vagy megvonhatja.

3:187. § [A kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtása]

A kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtásáról – függetlenül attól, hogy azt a bíróság vagy a gyámhatóság hozta-e meg – a gyámhatóság gondoskodik.

IV. Fejezet**A szülői felügyeleti jog szünetelése és megszűnése****A szülői felügyeleti jog szünetelése****3:188. § [A szülői felügyeleti jog szünetelése]**

(1) Szünetel a szülői felügyelet, ha

- a) a szülő cselekvőképességét a bíróság szülői felügyelettel kapcsolatos jognyilatkozatai tekintetében korlátozta,
- b) a szülő ismeretlen helyen távol van, vagy ténylegesen akadályozva van a szülői felügyelet ellátásában,
- c) a gyámhatóság a gyermek családba fogadásához hozzájárult,
- d) a szülő hathetes életkoránál fiatalabb gyermeke ismeretlen személy általi örökbefogadásához járult hozzá,
- e) a szülő a gyermek meghatározott személy általi örökbefogadásához járult hozzá és a gyámhatóság a gyermeket ennek a személynek a gondozásában elhelyezte,
- f) a gyermeket a gyámhatóság átmeneti nevelésbe vette,
- g) a bíróság a gyermeket harmadik személynél helyezte el.

(2) Az életközösség fennállása alatt szünetel a szülői felügyelete annak a szülőnek, aki együtt él a szülői felügyelettől megfosztott másik szülővel.

(3) A szülői felügyelet megszüntetése, vagy a szülői felügyelet rendezése iránti per jogerős befejezéséig szünetel a szülői felügyelete annak, akinek a gyermekét a gyámhatóság ideiglenes hatállyal a különélő másik szülőnél, vagy más személynél vagy intézményben helyezte el.

A családbafogadás

3:189. § [A családbafogadás]

(1) A szülői felügyeletet közösen gyakorló szülők, vagy a szülői felügyeletet gyakorló szülő kérelmére – a különélő másik szülő meghallgatásával – a gyámhatóság hozzájárulhat ahhoz, hogy a szülő egészségi állapota, indokolt távolléte vagy más családi ok miatt a gyermeket más, általa megnevezett család átmenetileg befogadja, gondozza és nevelje, feltéve, hogy a családbafogadás a gyermek érdekében áll.

(2) A gyámhatóság a családbafogadáshoz akkor járul hozzá, ha a családba fogadó szülő személyisége és körülményei alapján alkalmas a gyermek gondozására, nevelésére, a gyámság ellátására és e feladatok ellátását maga is vállalja.

(3) A családba fogadó szülőt (szülőket) a gyámhatóság gyámul rendeli.

3:190. § [A szülő jogai és kötelezettségei családbafogadás esetén]

(1) A családbafogadás ideje alatt a szülő felügyeleti joga szünetel.

(2) A szülőt megilleti a kapcsolattartás joga és a gyermek sorsát érintő lényeges kérdésekben való együttes döntési jog.

(3) Különösen indokolt esetben a gyámhatóság a szülőt feljogosíthatja a vagyonkezelés és a gyermek vagyoni ügyében a törvényes képviselő jogával is.

(4) A családbafogadás a szülő tartási kötelezettségét nem érinti.

3:191. § [A családbafogadás felülvizsgálata]

(1) A családbafogadás feltételeinek fennállását a gyámhatóság évente felülvizsgálja.

(2) A családbafogadást meg kell szüntetni, ha azt a szülő vagy a családba fogadó szülő kéri, vagy annak fenntartása a gyermek fejlődését veszélyezteti.

A szülői felügyeleti jog megszűnése

3:192. § [A szülői felügyeleti jog megszűnése]

(1) Megszűnik a szülői felügyeleti jog:

- a) a gyermek nagykorúvá válásával,
- b) a gyermek örökbefogadásával,
- c) a szülőnek a gyermek ismeretlen személy által történő örökbefogadásához adott hozzájárulásával a nyilatkozat megtételkor, vagy ha a hozzájárulás hat hetesnél fiatalabb gyermekre vonatkozik, a gyermek hat hetes korának eléréskor, kivéve, ha a szülő a hozzájáruló nyilatkozatot visszavonta,
- d) ha a szülő a gyermeket, annak érdekében, hogy más nevelje fel – személyazonosságának feltárása nélkül – egészségügyi intézményben, arra kijelölt helyen hagyja és a gyermekért hat héten belül nem jelentkezik.

(2) Ha a szülői felügyeletet a szülők közösen gyakorolják, az egyik szülő halála esetén a szülői felügyelet a túlélő szülőt illeti meg.

(3) Ha az a szülő hal meg, aki a szülői felügyeletet vagy annak egyes részjogosítványait egyedül gyakorolta, a felügyelet a túlélő szülőt illeti meg, feltéve, hogy nem áll a szülői felügyelet megszüntetését kimondó ítélet hatálya alatt.

(4) Ha a szülői felügyeleti jog a (3) bekezdés alapján a túlélő szülőt illeti meg, a gyámhatóság felhívja őt a szülő felügyeleti jogok gyakorlására, kivéve, ha szülői felügyeleti joga a 188. § (1) bekezdésének a) – b) pontjában foglalt okból szünetel.

3:193. § [A szülői felügyeleti jog bírósági megszüntetése]

(1) A bíróság megszünteti a szülői felügyeletet:

- a) ha a szülő felróható magatartásával gyermeke javát, különösen testi jólétét, értelmi vagy erkölcsi fejlődését súlyosan sérti vagy veszélyezteti,
- b) ha a gyermeket más személynél helyezték el, vagy átmeneti nevelésbe vették és a szülő a gyermek elhelyezésére vagy az átmeneti nevelésre okot adó magatartásán, életvitelén, körülményein önhibájából nem változtat.

(2) Ha a szülőt a bíróság valamelyik gyermeke személye ellen elkövetett szándékos bűncselekmény miatt szabadságvesztésre ítélte, a bíróság a felügyeletet a szülő valamennyi gyermeke tekintetében megszüntetheti. A bíróság úgy is rendelkezhet, hogy a megszüntető határozat hatálya kihat a később született gyermekekre is.

(3) Az, aki szülői felügyeletet megszüntető jogerős ítélet hatálya alatt áll, nem fogadhat örökbe, gyámságot nem viselhet, gyermek nála nem helyezhető el és – a

bíróság vagy a gyámhatóság kivételes rendelkezésének hiányában – nincs joga arra, hogy gyermekével kapcsolatot tartson.

3:194. § [A szülői felügyeleti jog bírósági visszaállítása]

A bíróság a jövőre nézve visszaállítja a szülői felügyeletet, ha az az ok, amely miatt azt megszüntették, már nem áll fenn, és nincs egyéb olyan ok sem, amely a megszüntetésre alapul szolgálna.

3:195. § [A szülői felügyeleti jog megszüntetése és visszaállítása iránti per indítására jogosultak és a per alperesei]

(1) A szülői felügyelet megszüntetése iránt a másik szülő, visszaállítása iránt pedig bármelyik szülő indíthat pert. Mindkét esetben perindításra jogosult a gyermek, a gyámhatóság és az ügyész is.

(2) A szülői felügyelet megszüntetése, valamint visszaállítása iránt a korlátozottan cselekvőképes szülő, és a cselekvőképtelen gyermek helyett a gyámhatóság hozzájárulásával a törvényes képviselő indíthat pert. A korlátozottan cselekvőképes gyermek a pert törvényes képviselője hozzájárulásával maga indíthatja meg. A szülői felügyelettel kapcsolatos jognyilatkozatok tekintetében cselekvőképességében korlátozott nagykorú szülő a gyámhatóság hozzájárulásával indíthat pert.

(3) A szülői felügyelet megszüntetése iránt a keresetet az ellen a szülő ellen kell megindítani, akinek szülői felügyeletét meg kívánják szüntetni. A szülői felügyelet visszaállítása iránt az ellen kell pert indítani, akinek keresete folytán a bíróság a szülői felügyeletet megszüntette; ha már nem él, a pert a bíróság által kirendelt ügygondnok ellen kell megindítani.

(4) A szülői felügyelet megszüntetése, valamint az annak visszaállítása iránt indított perben hozott ítélet mindenkiel szemben hatályos.

5. Cím

A rokонтartás

I. Fejezet

A rokонтartás közös szabályai

3:196. § [A rokонтartásra való jogosultság]

(1) Rokonaival szemben az jogosult tartásra, aki magát önhibáján kívül nem képes eltartani (rászorultság), és akinek tartásra kötelezhető házastársa (volt házastársa) vagy volt élettársa nincs.

(2) Nem jogosult tartásra az a nagykorú, aki a tartásra kötelezettel vagy vele együtt élő hozzátartozójával szemben olyan súlyosan kifogásolható magatartást tanúsít, vagy olyan életvitelt folytat, amely miatt tartása a kötelezettől – figyelemmel a jogosult és a kötelezett kapcsolatának jellegére, valamint a kötelezett magatartására is – nem várható el (érdemtelenység).

(3) A gyermek csak a vele szemben tanúsított kirívóan súlyos magatartás esetén hivatkozhat a szülő érdemteleniségére, ha a szülő a tartási, illetve gondozási és nevelési kötelezettségének eleget tett.

3:197. § [A tartási képesség]

Nem köteles mást eltartani, aki ezáltal saját szükséges tartását vagy a tartás sorrendjében a jogosultat megelőző személy tartását veszélyeztetné. Ez a szabály a szülőnek a kiskorú gyermekével szemben fennálló tartási kötelezettségére nem irányadó.

3:198. § [A tartási kötelezettség sorrendje]

(1) A tartási kötelezettség – ha a törvény eltérően nem rendelkezik – az egyenesági rokonokat terheli egymással szemben.

(2) Tartási kötelezettsége áll fenn elsősorban a szülőnek a gyermekével és a gyermeknek a szülőjével szemben.

(3) Ha a tartásra jogosultnak sem tartásra kötelezhető szülője, sem gyermeke nincs, eltartása távolabbi leszármazóira, tartásra kötelezhető leszármazó hiányában távolabbi felmenőire hárul oly módon, hogy a tartásra jogosulthoz a leszármazás rendjében közelebb álló rokon a távolabbat megelőzi.

(4) Azt a kiskorút, akinek tartásra kötelezhető egyenes ági rokona nincs, nagykorú testvére köteles eltartani feltéve, hogy ezt saját maga, házastársa (élettársa) és tartásra rászoruló egyenes ági rokonai szükséges tartásának veszélyeztetése nélkül képes teljesíteni.

(5) A tartásra rászoruló személy nem érvényesíthet tartási igényt rokonával szemben arra történő hivatkozással, hogy tartási jogosultságát érdemtelenége miatt a tartás sorrendjében közelebb álló rokonával szemben nem érvényesíthetné.

3:199. § [A mostohagyermek tartása]

(1) A házastárs köteles háztartásában eltartani a vele együtt élő házastársának olyan, tartásra szoruló kiskorú gyermekét (mostohagyermek), akit házastársa az ő beleegyezésével hozott a közös háztartásba.

(2) A mostohaszülő tartási kötelezettsége nem érinti a vér szerinti szülő tartásdíj fizetési kötelezettségét.

3:200. § [A mostohaszülő és a nevelőszülő tartása]

(1) A mostohagyermek a tartásra rászoruló mostohaszülőjét akkor köteles eltartani, ha a mostohaszülő az ő eltartásáról hosszabb időn át gondoskodott.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt feltételekkel köteles eltartani a nevelt gyermek a nevelőszülőjét abban az esetben, ha a nevelőszülő a gyermeket nem ellenszolgáltatás fejében látta el.

3:201. § [A tartás sorrendje a gyermekek és a szülők között]

Tartásra a vér szerinti gyermek, a mostoha- és a nevelt gyermek, illetve a vér szerinti szülő– ha a jogi feltételek egyébként fennállnak – a mostohaszülő és a nevelőszülő egysorban jogosult.

3:202. § [A tartási kötelezettség teljesítése]

(1) Több egysorban kötelezett között a tartási kötelezettség a kereseti, jövedelmi, vagyoni viszonyaik és teljesítőképességük arányában oszlik meg.

(2) Ha a tartásra köteles személy a tartás alól mentesül, a rá eső tartás a vele egy sorban álló kötelezettekre, ilyenek hiányában pedig a sorban utána kötelezettekre hárul.

(3) Annak a tartásra kötelezettnek a javára, aki a tartásra jogosultat személyesen gondozza, az ezzel járó tevékenységet és egyéb terhet a tartási kötelezettség megállapításánál figyelembe kell venni.

3:203. § [A tartásra való jogosultság sorrendje]

(1) Ha valaki több jogosult eltartására köteles és mindegyiket nem képes eltartani, a jogosultság sorrendjében

- a) kiskorú gyermek a nagykorú gyermeket,
- b) a gyermek a házastársat (elvált házastársat) és a volt élettársat,
- c) a házastárs (elvált házastárs), a volt élettárs – egymással egysorban – a szülőt,
- d) a szülők – egymással egysorban – a többi rokont,
- e) a többi rokon közül a leszármazó a felmenőt és a leszármazás rendjében a közelebbi rokon a távolabbat megelőzi.

(2) A kötelezettel szemben érvényesíthető összes tartási igény a jövedelme felét nem haladhatja meg.

3:204. § [Eltérés a sorrendtől]

A bíróság indokolt esetben – kérelemre – mind a tartásra való jogosultság, mind a tartási kötelezettség fenti sorrendjétől eltérhet.

3:205. § [A tartás mértékének és módjának meghatározása]

A tartás mértékére és módjára vonatkozóan elsősorban a jogosult és a kötelezett megállapodása az irányadó. Ennek hiányában a jogosult a tartás bírósági megállapítását kérheti.

3:206. § [A tartás mértéke]

(1) A bíróság a tartás mértékét a jogosult indokolt szükségletei és a kötelezett teljesítőképessége alapján állapítja meg.

(2) A jogosult indokolt szükségletei körében megélhetésének ésszerű költségeit kell figyelembe venni.

(3) A leszármazó és a kiskorú testvér eltartása a nevelés és a szükséges taníttatás költségeinek viselésére is kiterjed.

(4) Az idős kora, betegsége, fogyatékossága vagy más ok miatt gondozásra szoruló rokon tartásának kötelezettsége a gondozásának és ápolásának költségeire és az azokkal kapcsolatos más szükséges szolgáltatásokra is kiterjed.

(5) Ha a jogosult a tartásra csak részben szorul rá, tartáskiegészítés illeti meg. Ha a jogosult rászorultsága teljes, de a tartására elsősorban köteles rokonai nem képesek az indokolt szükségleteinek megfelelő tartást nyújtani, a sorban következő kötelezettektől kérhet tartáskiegészítést.

3:207. § [A tartás módja]

(1) A tartást a kötelezett – ha a törvény eltérően nem rendelkezik – elsősorban pénzben szolgáltatja (tartásdíj).

(2) Bármelyik fél kérelmére a bíróság a tartás szolgáltatásának más módját is elrendelheti, ha az a felek körülményeire tekintettel indokolt és az ellen a másik fél nem tiltakozik.

(3) A tartásdíjat időszakonként előre kell fizetni.

3:208. § [A tartásdíj megállapítása]

A tartásdíjat határozott összegben kell megállapítani. A bíróság ítéletében úgy rendelkezhet, hogy a tartásdíj évente a Központi Statisztikai Hivatal által hivatalosan közzétett inflációs rátának megfelelően a következő év január 1. napjától – külön intézkedés nélkül – módosul.

3:209. § [Tartással kapcsolatos per]

(1) A kiskorút illető tartás iránt a kiskorú érdekében a gyámhatóság, a szülőt illető tartás iránt pedig a szülő érdekében – egyetértésével – a jegyző is indíthat pert.

(2) Az a tartásra kötelezett rokon, aki a jogosult tartásáról maga gondoskodik, illetve őt gondozza, a többi kötelezett ellen saját jogán is pert indíthat.

3:210. § [A tartás időtartama]

(1) A tartás teljesítését a bíróság határozatlan időre rendeli el.

(2) A tartás határozott időtartamra vagy meghatározott feltétel bekövetkeztéig is megállapítható, ha feltehető, hogy a jogosult rászorultsága meghatározott idő elteltével vagy a feltétel bekövetkeztével megszűnik.

3:211. § [A tartás mértékének módosítása]

(1) Ha a felek megállapodásán vagy a bíróság ítéletén alapuló tartás megállapításának alapjául szolgáló körülményekben olyan változás következett be, hogy a tartás változatlan teljesítése valamelyik fél lényeges jogos érdekét sérti, a tartás mértékének vagy a szolgáltatás módjának megváltoztatását lehet kérni. Nem kérheti a megállapodáson alapuló tartás megváltoztatását az a fél, akinek a körülmények megváltozásának lehetőségével a megállapodás időpontjában ésszerűen számolnia kellett, vagy akinek a körülmények megváltozása felróható.

(2) A tartásra kötelezett járandóságát folyósító szerv vagy személy a jogosultat – kérelmére – köteles tájékoztatni a kötelezett munkabérének és egyéb juttatásának összegéről.

3:212. § [A tartási kötelezettség megszüntetése]

(1) Az a személy, akinek a tartásdíjat folyósítják köteles – a kötelezett egyidejű értesítése mellett – a bíróságnak bejelenteni, ha a jogosult tartásra való rászorultsága megszűnt. Az e kötelezettségének elmulasztásából eredő kárért felel. A bejelentést követően a bíróság a tartási kötelezettséget peres eljárás lefolytatása nélkül szünteti meg.

(2) A kötelezett a tartás megszüntetését kérheti, ha a körülmények megváltozása folytán a tartási kötelezettségének alapjául szolgáló feltételek már nem állnak fenn, vagy a jogosult elmulasztotta az (1) bekezdés szerinti bejelentési kötelezettségét.

3:213. § [A tartási kötelezettség megszűnése]

(1) A tartáshoz való jog a jogosult halálával, a határozott idő elteltével vagy a feltétel bekövetkeztével megszűnik.

(2) A tartási kötelezettség a kötelezett halálával megszűnik. A kötelezett haláláig esedékessé vált és meg nem fizetett tartásdíj azonban – az örökhagyó tartozásaiért fennálló felelősség szabályai szerint – átszáll az örökösökre.

II. Fejezet

A kiskorú gyermek tartása

3:214. § [A rokонтartás szabályainak alkalmazása]

A szülőknek a kiskorú gyermekükkel szemben fennálló tartási kötelezettségére a rokонтartás közös szabályait az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni

3:215. § [A rászorultság vélelme]

A kiskorú gyermek tartásra való rászorultságát vélelmezni kell. Ez a vélelem a gyermek nagykorúságának betöltése után is – legfeljebb azonban a huszadik életévének betöltéséig – érvényesül, ha középfokú iskolai tanulmányokat folytat.

3:216. § [A szülő tartási kötelezettsége]

(1) A kiskorú gyermek tartására a szülő a saját szükséges tartásának korlátozásával is köteles. Ez a szabály nem irányadó, ha a gyermek indokolt szükségleteit munkával szerzett keresménye, vagyonának jövedelme fedezi, vagy a gyermeknek tartásra kötelezhető más egyenes ági rokona van.

(2) Ha a gyermek tartása az (1) bekezdés alapján nem biztosítható, a gyámhatóság engedélyezheti, hogy a szülők az eltartás költségeinek fedezésére a gyermek vagyonának állagát – meghatározott részletekben – igénybe vegyék.

3:217. § [A gyermektartás módja]

(1) A gyermeket gondozó szülő a tartást természetben, a különélő szülő elsősorban pénzben teljesíti (gyermektartásdíj).

(2) A szülő akkor is kötelezhető gyermektartásdíj fizetésére, ha a gyermek az ő háztartásában él ugyan, de tartásáról nem gondoskodik.

3:218. § [A szülők megegyezése a gyermektartásról]

(1) A gyermektartásdíj mértéke és megfizetésének módja tekintetében elsősorban a szülők megegyezése irányadó.

(2) A szülők megállapodhatnak abban is, hogy a gyermekétől különélő szülő a tartási kötelezettségének megfelelő vagyontárgy vagy pénzösszeg egyszeri juttatásával tesz eleget. A megállapodás akkor érvényes, ha abban meghatározzák azt az időszakot, amelynek tartamára a juttatás a tartást fedezi, továbbá, ha azt a gyámhatóság, vagy perbeli egyezség esetén a bíróság jóváhagyja.

(3) A (2) bekezdés szerinti megállapodás ellenére a bíróság akkor ítélt meg tartásdíjat, ha az a körülmények előre nem látható, lényeges változása miatt a gyermek érdekében vagy valamelyik fél súlyos érdeksérelmének elhárítása végett indokolt.

3:219. § [A gyermektartásdíj bírósági megállapítása]

(1) A gyermektartásdíjról a szülők megegyezésének hiányában a bíróság dönt.

(2) A gyermektartásdíj megállapítása során figyelembe kell venni:

- a) a gyermek indokolt szükségleteit,
- b) mindkét szülő jövedelmi viszonyait és vagyoni helyzetét,
- c) a szülők háztartásában eltartott más – saját, mostoha, illetőleg nevelt – gyermeket,
- d) a gyermek saját jövedelmét,
- e) a gyermeknek, valamint reá tekintettel az őt nevelő szülőnek juttatott gyermekvédelmi, családtámogatási, társadalombiztosítási és szociális ellátásokat.

(3) A gyermek indokolt szükségletei körébe tartoznak a megélhetéséhez, egészségügyi ellátásához, neveléséhez és taníttatásához szükséges rendszeres kiadások. Ha a gyermek érdekében olyan rendkívüli kiadás szükséges, amelynek fedezését a tartásdíj kellő előrelátás mellett sem biztosítja, a tartásra kötelezett e rendkívüli kiadás arányos részét is köteles megtéríteni.

(4) A tartásdíj összegét gyermekeként általában a kötelezett átlagos jövedelmének tizenöt-huszonöt százalékában kell megállapítani. Az átlagos jövedelem megállapításánál rendszerint a kötelezettnek a keresetlevél beadását megelőző egy évi összes jövedelmére figyelemmel kell lenni.

III. Fejezet

A továbbtanuló nagykorú gyermek tartása

3:220. § [A rokontartásra, és a kiskorú gyermek tartására vonatkozó szabályok alkalmazása]

A nagykorú gyermek tartására a rokontartás közös szabályait, valamint a kiskorú gyermek tartására vonatkozó rendelkezéseket e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

3:221. § [A nagykorú gyermek tartásra való jogosultsága]

(1) A nagykorú, munkaképes gyermek a 215. §-ban foglalt eseten kívül is jogosult a tartásra, ha szükséges tanulmányai ésszerű időn belüli folytatása érdekében arra rászorul. A szülőt a továbbtanulási szándékról megfelelő időben tájékoztatni kell.

(2) Az (1) bekezdés szerinti tanulmánynak minősül az életpályára előkészítő szakképzettség megszerzéséhez szükséges képzés vagy tanfolyam, a felsőfokú végzettségi szintet biztosító alap- és mesterképzésben, valamint a felsőfokú szakképzésben folytatott tanulmányok folyamatos végzése. Nem érinti a tanulmányok folyamatosságát az a megszakítás, amely a jogosultnak nem róható fel.

(3) A szülő nem köteles nagykorú, továbbtanuló gyermekét eltartani

a) ha a gyermek a tartásra érdemtelen; érdemtelen a nagykorú gyermek akkor is, ha a tartásra kötelezettel kellő indok nélkül nem tart kapcsolatot,

b) ha a gyermek tanulmányi- és vizsgakötelezettségének rendszeresen, önhibájából nem tesz eleget, vagy

c) ha ezáltal a szülő saját szükséges tartását vagy kiskorú gyermekének tartását veszélyeztetné.

(4) A szülő a huszonötödik életévét betöltött gyermekének tartására csak rendkívül indokolt esetben kötelezhető.

3:222. § [A tartásdíj mértéke]

A tartásdíj mértékének megállapításánál a továbbtanuló gyermek indokolt szükségleteit, saját jövedelmét, vagyoni helyzetét, a tanulmányai folytatásához jogszabály által biztosított kedvezményeket, támogatásokat és a szülők teherbíró képességét kell figyelembe venni.

3:223. § [Tájékoztatási kötelezettség a tanulmányok folytatásáról]

A tartásdíj fizetésére kötelezett szülőt a továbbtanuló gyermek képzését, tanulmányait biztosító intézmény – kérelmére – köteles tájékoztatni a tanulmányok végzésének fennállásáról vagy megszűnéséről.

**Ötödik Rész
A gyámság****1. Cím
A gyámrendelés****3:224. § [Gyámság alatt álló kiskorú]**

Az a kiskorú, aki nem áll szülői felügyelet alatt, gyámság alá tartozik.

3:225. § [A gyám feladatköre]

A gyám – törvény eltérő rendelkezésének hiányában – a gyámsága alatt álló gyermek gondozója, nevelője, vagyonának kezelője és a gyermek törvényes képviselője.

3:226. § [A gyámrendelés szükségességének bejelentése]

(1) A kiskorú gyermek közeli hozzátartozója és az a személy, akinek a gondozásában a gyermek él, köteles a gyámhatóságnak haladéktalanul bejelenteni, ha a kiskorú részére gyám kirendelése szükséges. A bíróság, vagy más hatóság is köteles értesíteni a gyámhatóságot, ha hivatalos eljárása során tudomást szerez arról, hogy valamely kiskorú részére gyámot kell kirendelni. A gyámrendelés szükségességét bárki más is bejelentheti.

(2) A gyámhatóság a gyámrendelés iránt hivatalból intézkedik.

(3) A gyámrendelés részletes szabályait külön jogszabály határozza meg.

3:227. § [Nevezett gyám]

(1) A gyámság elsősorban azt illeti meg, akit a szülői felügyeletet gyakorló szülő közokiratban, vagy végrendeletben gyámul megnevezett (nevezett gyám). Ha a szülői felügyeletre egyaránt jogosult szülők más-más gyámot neveztek meg, a gyermek érdekét mérlegelve a gyámhatóság határoz arról, hogy a gyámságot melyikük lássa el.

(2) A nevezett gyámot csak akkor lehet mellőzni, ha

a) a gyámságot nem vállalja,

- b) a törvény értelmében gyámságot nem viselhet,
- c) a gyámság gyakorlásában – betegség, távollét vagy más ok miatt – akadályozva van, vagy
- d) kirendelése a kiskorú érdekét veszélyeztetné.

3:228. § [Rendelt gyám]

(1) Nevezett gyám hiányában a gyámhatóság elsősorban a gyámság ellátására alkalmas közeli hozzátartozót rendel ki gyámul. Ha ilyen hozzátartozó nincs, a gyámhatóság más hozzátartozót, vagy arra alkalmas személyt rendel ki, elsősorban azok közül, akik a gyermek gondozásában, nevelésében már korábban részt vállaltak.

(2) A gyámhatóság – a gyermekvédelmi gyámság kivételével – rendszerint minden kiskorú részére külön gyámot rendel ki, azonos helyen nevelkedő testvérek részére azonban gyámul ugyanazt a személyt kell kirendelni (közös gyám), ha az a kiskorúak érdekével nem ellentétes.

3:229. § [Ítéliképes gyermek véleményének figyelembe vétele]

A gyámrendelés során az ítéliképesége birtokában lévő kiskorú gyermek véleményét – korára, érettségére tekintettel – megfelelő súllyal figyelembe kell venni. Nem rendelhető ki a tizennegyedik életévét betöltött gyermek gyámjaul az, aki ellen a gyermek alapos okból, kifejezetten tiltakozik.

3:230. § [Kötelező gyámrendelés]

A gyermek gyámjaul kell kirendelni azt a személyt,

- a) akinél a gyámhatóság a gyermeket ideiglenes hatállyal elhelyezte,
- b) akinél a bíróság a gyermeket elhelyezte,
- c) aki a gyermeket a gyámhatóság hozzájárulásával családba fogadta.

3:231. § [Gyermekvédelmi gyámság]

(1) Gyermekvédelmi gyámság alá tartozik az a gyermek, akit

- a) átmeneti vagy tartós nevelésbe vettek, vagy
- b) ideiglenes hatállyal nevelőszülőknél, gyermekotthonban, vagy más bentlakásos intézményben helyeztek el, és szülője ellen a szülői felügyelet megszüntetése iránti per indult.

(2) Gyermekvédelmi gyámság esetén gyámul a gyámságot vállaló és arra alkalmas nevelőszülő rendelhető ki. Annak a gyermekotthonnak a vezetőjét, ahol a gyámhatóság a gyermeket elhelyezte, a gyermek gyámjaul kell kirendelni.

(3) A gyámhatóság gyermekvédelmi gyámul hivatásos gyámot rendel ki, ha

- a) az átmeneti vagy tartós nevelésbe vett gyermeket fogyatékosok vagy pszichiátriai betegek otthonában helyezte el,
- b) a nevelőszülő a gyámságot nem vállalja,
- c) a szülő hozzájárult gyermeke titkos örökbefogadásához, és a gyámhatóság a gyermeket ideiglenesen a leendő örökbefogadó szülőnél helyezte el.

3:232. § [Többes gyámrendelés]

(1) A gyermek részére kivételesen több gyám is kirendelhető. Többes gyámrendelésre akkor kerülhet sor, ha

- a) a gyermeket saját háztartásukban nevelő házastársak közösen vállalják a gyámságot, vagy
- b) a gyámság alá tartozó kiskorú két közeli hozzátartozója vállalja együttesen a gyámságot, vagy
- c) a gyermek vagyonának kezelése, egyes más ügyeinek intézése különös szakértelmet igényel.

(2) A (1) bekezdés c) pontjában meghatározott esetben a gyámhatóságnak meg kell határoznia a gyámok feladatkörének pontos megosztását.

3:233. § [A gyámság viselésének feltételei]

(1) Gyám lehet minden nagykorú természetes személy, akivel szemben a törvényben meghatározott kizáró ok nem áll fenn és személyében, körülményeiben alkalmas a gyámság ellátására.

(2) Gyámul – a nevelőotthon vezetője és a hivatásos gyám kivételével – csak az rendelhető ki, aki a gyámi tisztséget vállalja.

3:234. § [Kizárás a gyámság viseléséből]

(1) Nem rendelhető ki gyámul az a személy,

- a) akinek cselekvőképességét a szülői felügyelet gyakorlásával összefüggésben korlátozták,
- b) aki a szülői felügyeletet megszüntető vagy a közügyektől eltiltó jogerős ítélet hatálya alatt áll,
- c) akinek szülői felügyeleti joga azért szünetel, mert gyermekét a gyámhatóság átmeneti nevelésbe vette,
- d) akinek a gyermekét tartós nevelésbe vették,
- e) akinek a gyermekét örökbefogadhatónak nyilvánították,
- f) akit a szülői felügyelet gyakorlására jogosult szülő a gyámságból közokiratban vagy végrendeletben kizárt.

(2) Ha a szülői felügyeletet gyakorló szülő azt a személyt zárta ki a gyámságból, akit a másik szülő gyámul nevezett, a kiskorú gyermek érdekeinek figyelembevételével a gyámhatóság dönti el, hogy melyik rendelkezés érvényesüljön.

2. Cím

A gyámság gyakorlása

3:235. § [A gyámság gyakorlása]

(1) A gyám tevékenységét a gyermek érdekeinek megfelelően köteles gyakorolni. Ennek során biztosítani kell, hogy az ítélőképessége birtokában lévő kiskorú az őt érintő döntések előkészítésében részt vehessen, véleményt nyilváníthasson.

(2) Ha törvény eltérően nem rendelkezik, a szülői felügyeletet gyakorló szülő jogaira és kötelezettségeire vonatkozó rendelkezések megfelelően irányadóak a gyám jogaira és kötelezettségeire is.

3:236. § [A gyám jogkörének korlátai]

(1) A gyám nem jogosult a gyermek nevének meghatározására, vagy megváltoztatására és nem adhat hozzájáruló nyilatkozatot a gyermek örökbefogadásához.

(2) A gyám jognyilatkozatainak érvényességéhez a gyámhatóság jóváhagyása szükséges, ha az a gyermek családi jogállására és az ezzel kapcsolatos perindításra vonatkozik.

(3) A gyermekvédelmi gyám a gyermek gondozási helyét csak a gyámhatóság jóváhagyásával változtathatja meg.

(4) Ha a gyermekvédelmi gyám hivatásos gyám, a gyermek gondozásával és nevelésével kapcsolatos feladatokat a nevelőszülő, gyermekotthon, vagy a fogyatékosok és pszichiátriai betegek otthona biztosítja.

3:237. § [A gyám vagyonkezeléssel kapcsolatos jogai és kötelezettségei]

(1) A gyám köteles a gyermek pénzét és értéktárgyait – ha azokat a rendes vagyonkezelés szabályai szerint készen tartani nem kell – a gyámhatóságnak átadni.

(2) Ha a gyermekvédelmi gyámságot nevelőszülő látja el, a gyermek vagyonát csak akkor kezelheti, és a gyermeket vagyoni ügyeiben csak akkor képviselheti, ha arra a gyámhatóság – kérésére – feljogosítja. A gyámhatóság vagyonkezelésre vonatkozó felhatalmazása a vagyon egészére vagy az ügyeknek meghatározott csoportjára

vonatkozhat. Felhatalmazás hiányában a vagyonkezelésről erre rendelt gyám gondoskodik.

(3) A nevelőszülő a (2) bekezdésben előírt felhatalmazás nélkül is megkötheti a gyermek képviselőjében a mindennapi élet szokásos szükségleteinek fedezése körébe tartozó szerződéseket.

3:238. § [Gyámhatósági felügyelet a gyám működése felett]

(1) A gyám működését a gyámhatóság rendszeres felügyelete – gyermekvédelmi gyámság esetén az irányítása – alatt látja el. Tevékenységéről bármikor köteles felvilágosítást adni a gyámhatóságnak.

(2) A gyámhatóság a gyám jogkörét korlátozhatja, intézkedéseit a gyermek érdekében hivatalból vagy a gyámság alatt álló gyermek, vagy közeli hozzátartozói kérelmére – ideértve a szülőt is, ha a szülői felügyeleti joga szünetel – meg is változtathatja.

(3) A gyámhatóság a gyámság alatt álló kiskorú fontosabb ügyeiben határozathozatal előtt köteles a gyámot, az ítélőképessége birtokában lévő kiskorú gyermeket és indokolt esetben a kiskorú közeli hozzátartozóit meghallgatni.

3:239. § [A gyám költségeinek és kiadásainak megtérítése]

(1) A gyermek megélhetését szolgáló juttatásokat, így különösen a tartásdíjat, gondozási díjat, gyermekvédelmi- és társadalombiztosítási támogatásokat, családtámogatásokat – ha törvény kivételt nem tesz – a gyám részére kell folyósítani.

(2) A gyám a gyermek jövedelmét a gyermek szükséges tartására igénybe veheti. Ha a gyermeknek tartásra kötelezhető szülője nincs, a gyámhatóság engedélyezheti, hogy a gyám az eltartás költségeinek fedezésére a gyermek vagyonának állagát – meghatározott részletekben – igénybe vegye.

(3) A gyám a gyámság ellátásával kapcsolatos indokolt kiadásainak, költségeinek megtérítését a gyermek jövedelméből igényelheti. Megfelelő jövedelem hiányában a kiadások, költségek megtérítéséről a gyámhatóság gondoskodik.

3:240. § [A gyám számadási kötelezettsége]

(1) A gyám a vagyonkezelésről – törvény eltérő rendelkezésének hiányában – évenként köteles a gyámhatóságnak számot adni.

(2) Ha a gyámság alatt álló jövedelme nem haladja meg a külön jogszabályban meghatározott mértéket, a gyám számára – a gyermekvédelmi gyám kivételével – a gyámhatóság egyszerűsített számadást is engedélyezhet. Ha a gyámságot közeli hozzátartozó látja el, a gyám az egyszerűsített számadási kötelezettség alól is mentesíthető.

(3) A gyámhatóság a gyámot az (1)-(2) bekezdésben meghatározott eseteken kívül – indokolt esetben – hivatalból vagy a korlátozottan cselekvőképes gyámság alatt álló, illetve hozzátartozója kérelmére – eseti számadásra kötelezheti.

3. Cím

A gyámságnak és a gyám tisztségének megszűnése

3:241. § [A gyámságnak és a gyám tisztségének megszűnése]

(1) A gyámság megszűnik, ha a gyámság alatt álló szülői felügyelet alá kerül, vagy nagykorúságát eléri.

(2) A gyám tisztsége megszűnik:

- a) a gyámság megszűnésével,
- b) a gyám felmentésével vagy elmozdításával.

3:242. § [A gyám felmentése]

(1) A gyámhatóság a gyámot felmenti, ha

- a) a gyám fontos okból felmentését kéri,
- b) a gyám alkalmatlannak bizonyul a gyámi tisztségre, vagy
- c) a kirendelést követően szerez a gyámhatóság tudomást olyan akadályról, vagy utólag keletkezik olyan akadály, amely miatt gyámságot nem viselhet.

(2) A gyermekvédelmi gyámot a gyámhatóság akkor is felmenti, ha

- a) a gyermek gondozási helyét megváltoztatja,
- b) a gyermekotthon vezetőjének vezetői beosztása megszűnt.

(3) A gyámhatóság kivételesen felmentheti a gyámot akkor is, ha a gyermek érdekében más személy gyámként való kirendelése indokolt.

3:243. § [A gyám elmozdítása]

(1) A gyámhatóság a gyámot elmozdítja, ha a gyám jogaival visszaél, kötelességét elhanyagolja, vagy olyan cselekményt követ el, amellyel a gyámsága alatt álló gyermek érdekeit súlyosan sérti vagy veszélyeztet, vagy amely miatt a feladat ellátására méltatlanná válik.

(2) Ha alaposan feltételezhető, hogy a gyámot el kell mozdítani és a késelem veszéllyel járhat, a gyámhatóság a gyámot e tisztségéből azonnali hatállyal felfüggeszti.

3:244. § [A gyám kötelezettségei a gyámi tisztség megszűnésekor]

(1) A gyám tisztségének megszűnése után köteles a gyámhatóságnak működéséről jelentést, a kezelése alatt volt vagyronról pedig végszámadást előterjeszteni.

(2) A gyám ellen számadási kötelezettsége alapján támasztható követelések a gyámot a vagyonkezelés alól felmentő határozat közlésétől számított egy év alatt évülnek el. Ha azonban a követelés alapjául szolgáló ok csak később jutott az érdekelt tudomására, a határidőt a tudomásszerzéstől kell számítani, feltéve, hogy a követelés a rendes elévülés szabályai szerint már korábban el nem évült.

3:245. § [A gyám kártérítési felelőssége]

A gyám a gyámsága alatt álló gyermeknek a vagyonkezelés során okozott kárért a szerződésen kívül okozott kárért való felelősség általános szabályai szerint felel.

3:246. § [A gyámság és a gyámolt közti vitás követelések érvényesítése]

A gyám és a gyámsága alatt álló személy között keletkezett vitás követeléseket az eseti-, az időszakos számadás vagy a végszámadás elfogadása után is lehet bírósági úton érvényesíteni.

NEGYEDIK KÖNYV: A DOLOGI JOG

Első Rész A birtok

1. Cím A birtok és a birtokvédelem

I. Fejezet A birtok. A birtok megszerzése és elvesztése

4:1. § [Birtokos]

(1) Birtokos az, aki a dolgot sajátjaként vagy a dolog időleges birtokára jogosító jogviszony alapján hatalmában tartja.

(2) Olyan birtokos mellett, aki a dolog időleges birtokára jogosító jogviszony alapján tényleges hatalmában tartja a dolgot (albirtokos) birtokosnak kell tekinteni azt is, akitől a tényleges hatalmat gyakorló a birtokát származtatja (főbirtokos).

(3) Birtokos az is, akitől a dolog jogalap nélkül időlegesen más személy tényleges hatalmába került.

(4) A dolog birtokát megszerzi, akinek a dolog tényleges hatalmába jut.

4:2. § [Birtokátruházás]

(1) A birtokátruházás az erre irányuló megállapodás alapján a dolognak vagy azoknak az eszközöknek az átadásával valósul meg, amelyekkel a dolog feletti tényleges hatalom gyakorolható.

(2) A birtokátruházás a birtokos és a birtok megszerzőjének erre irányuló megállapodásával megvalósul, ha

- a) a birtokot megszerző fél a dolgot albirtokosként már birtokában tartja; vagy
- b) az átruházó fél a dolgot albirtokosként továbbra is birtokában tartja.

(3) A birtokátruházás a birtokos dolog feletti tényleges hatalmának megszüntetésével megvalósul, ha ebben a birtokos és a birtok megszerzője megállapodnak.

(4) Ha a dolog harmadik személy birtokában van, a birtokátruházás a dolog kiadása iránti igénynek a birtokot szerző félre való átruházásával megvalósul, ha ebben a birtokos és a birtokot szerző fél megállapodnak.

4:3. § [A birtok elvesztése]

(1) A birtokot a birtokos elveszti, ha a dolog feletti tényleges hatalom gyakorlásával véglegesen felhagy vagy ha a dolog birtokát más szerzi meg.

(2) A birtok nem vesz el azzal, hogy a birtokos a tényleges hatalom gyakorlásával időlegesen felhagy vagy a tényleges hatalom gyakorlásában időlegesen akadályoztatva van.

(3) A birtokos halálával vagy jogutódlással való megszűnésével a dolog birtoka a hagyaték megnyíltával vagy a jogutódlással az örökösre vagy a jogutódra száll át. Az örökös vagy a jogutód birtokosi helyzetét az örökhagyó vagy a jogelőd birtoklásához való jogcíme határozza meg.

II. Fejezet A birtokvédelem

4:4. § [A birtokost megillető birtokvédelem]

(1) A birtokost birtokvédelem illeti meg, ha birtokától jogalap nélkül megfosztják, vagy birtoklásában jogalap nélkül háborítják (tilos önhatalom).

(2) A birtokost a birtokvédelem mindenkivel szemben megilleti, annak kivételével, akitől a birtokot tilos önhatalommal szerezte meg.

(3) Az albirtokos jogcíme szerint részesül birtokvédelemben a főbirtokossal szemben.

(4) Közös birtok esetén a birtokvédelem mindegyik birtokost önállóan megilleti, és bármelyik birtokos követelheti a dolog közös birtokba bocsátását.

(5) A közös birtokosok – egymás közötti viszonyuk alapján – egymással szemben is jogosultak birtokvédelemre.

4:5. § [Önhatalom]

(1) A tilos önhatalom ellen a birtokos – a birtok megvédéséhez szükséges mértékben – önhatalommal is felléphet.

(2) Az elvesztett birtok visszaszerzése érdekében önhatalommal csak akkor lehet fellépni, ha a más birtokvédelmi eszköz igénybevételével járó idővesztés a birtokvédelmet megghiúsítaná.

4:6. § [Birtokvédelem közigazgatási úton]

(1) Akit birtokától megfosztanak vagy birtoklásában zavarnak, a jegyzőtől egy éven belül kérheti az eredeti birtokállapot helyreállítását vagy a zavarás megszüntetését.

(2) A jegyző elrendeli az eredeti birtokállapotot helyreállítását, és a birtoksértőt a birtoksértő magatartástól eltiltja, kivéve, ha nyilvánvaló, hogy az, aki birtokvédelmet kért, nem jogosult a birtoklásra, vagy birtoklásának megzavarását tűrni volt köteles. A jegyző határozhat a hasznok, a károk és a költségek kérdésében is.

(3) A jegyző határozata ellen közigazgatási úton jogorvoslatnak helye nincs. Az a fél, aki a jegyző birtokvédelem kérdésében hozott határozatát sérelmesnek tartja, a határozat kézbesítésétől számított tizenöt napon belül a bíróságtól kérheti a határozat megváltoztatását.

(4) A jegyzőnek a birtoklás kérdésében hozott határozatát a meghozatalától számított három napon belül végre kell hajtani.

(5) A bíróság elrendelheti a birtoklás kérdésében a jegyző által hozott határozat végrehajtásának felfüggesztését, ha a rendelkezésre álló adatok alapján a határozat megváltoztatása várható. A hasznok, károk és költségek kérdésében hozott határozat alapján végrehajtásnak nincs helye ha az érdekelt fél ebben a kérdésben, vagy a birtoklás kérdésében keresetet indított.

4:7. § [Birtokper]

(1) A birtokos az eredeti birtokállapot helyreállítását vagy a zavarás megszüntetését a bíróságtól kérheti

- a) egy év eltelte után; vagy
- b) ha az ügyben a birtokláshoz való jogosultság is vitás.

(2) A bíróság a birtokperben a birtokláshoz való jogosultság alapján dönt. A békés birtoklásban megzavart fél jogosultságát vélelmezni kell.

2. Cím**Jogalap nélküli birtoklás****4:8. § [A jogalap nélküli birtokos helyzete és kiadási kötelezettsége]**

(1) Aki jogalap nélkül van a dolog birtokában, köteles a dolgot a birtoklásra jogosultnak kiadni.

(2) A jogalap nélküli birtokos a dolog kiadását megtagadhatja, amíg a birtoklással kapcsolatosan őt megillető igényeket ki nem elégítik. Nem tagadhatja meg a dolog kiadását az, aki a dolgot bűncselekménnyel vagy egyébként erőszakos vagy alattomos úton szerezte meg.

(3) A jogalap nélküli birtokos jogállására a megbízás nélküli ügyvitel szabályai irányadók.

4:9. § [A jogalap nélküli birtokos megtérítési igénye és elviteli joga]

(1) A jogalap nélküli birtokos követelheti a dologra fordított szükséges költségei megtérítését – a dolog fenntartásával rendszerint együtt járó kisebb kiadások kivételével –, továbbá elviheti az általa létesített berendezési és felszerelési tárgyakat.

(2) A jogalap nélküli birtokos jóhiszemősége esetén a hasznokkal nem fedezett hasznos költségei megtérítését is követelheti, rosszhiszemősége esetén pedig a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint követelhet megtérítést.

(3) A jogalap nélküli birtokos az elvitel jogát csak az állag sérelme nélkül gyakorolhatja.

4:10. § [A dolog hasznainak kiadása és a jogalap nélküli birtokos felelőssége]

(1) A jogalap nélküli birtokos köteles a jogosultnak kiadni a dolog meglevő hasznait, kivéve, ha ellenszolgáltatás fejében jutott birtokához és jóhiszemű volt.

(2) A jóhiszemű jogalap nélküli birtokos az addig terjedő időre, amíg a birtokot tőle a jegyző vagy a bíróság előtt vissza nem követelik, az elfogyasztott vagy beszedni elmulasztott hasznok értékének megtérítésére nem köteles, és a dologban bekövetkezett károkért nem felelős. A jóhiszemű jogalap nélküli birtokos a dolog visszakövetelése ellenére sem köteles azoknak az elfogyasztott vagy beszedni elmulasztott hasznok értékének megfizetésére, amelyeket vélt jogának megfelelően a visszakövetelésig beszedett vagy beszedhetett volna, és nem felel azokért a károkért sem, amelyek a dologban vélt jogának gyakorlása következtében keletkeztek.

(3) A rosszhiszemű jogalap nélküli birtokos köteles megfizetni azoknak a hasznoknak az értékét, amelyeket elfogyasztott vagy beszedni elmulasztott, továbbá a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályai szerint köteles megtéríteni a dologban bekövetkezett mindazon károkat, amelyek a jogosultnál nem következtek volna be.

(4) Ha a jogosult a dolgot megfelelő határidő alatt felszólításra nem veszi át, és annak máshol való elhelyezése aránytalan nehézséggel vagy a költségek előlegezésével járna, a jogalap nélküli birtokos a dolgot értékesítheti vagy felhasználhatja. A gyorsan romló dolgot – ha lehetséges – értékesíteni kell vagy fel kell használni. Az értékesítésből befolyt összeg vagy a felhasznált dolog ellenértéke a jogosultat illeti meg.

4:11. § [A jogalap nélküli birtokos joga a dolog értékesítésére és felhasználására]

(1) Ha a jogosult a dolgot megfelelő határidő alatt felszólításra nem szállítja el, és annak máshol való elhelyezése aránytalan nehézséggel vagy a költségek előlegezésével járna, a jogalap nélküli birtokos a dolgot értékesítheti vagy felhasználhatja.

(2) A gyorsan romló vagy az olyan dolgot, amely esetében a késedelem jelentős értékvesztéssel járna – ha lehetséges – értékesíteni kell, vagy fel kell használni.

(3) Az értékesítésből befolyt összeg vagy a felhasznált dolog ellenértéke a jogosultat illeti meg.

**Második Rész
A tulajdonjog**

**1. Cím
A tulajdonjog általános szabályai**

**I. Fejezet
A tulajdonjog általában**

4:12. § [A tulajdonjog]

(1) A tulajdonost tulajdonjogának tárgyán teljes és kizárólagos jogi hatalom illeti meg.

(2) A tulajdonos – törvény és a mások jogai által szabott korlátok között – gyakorolhatja különösen a birtoklás, a használat, a hasznok szedésének jogát, valamint a rendelkezési jogot; a tulajdonosnak joga van továbbá minden jogosultatlan behatás kizárására.

**II. Fejezet
A tulajdonjog tárgyai**

4:13. § [A tulajdonjog tárgyai]

(1) Minden birtokba vehető dolog tulajdonjog tárgya lehet.

(2) A tulajdonjog szabályait megfelelően alkalmazni kell a pénzre és a számlapénzre, az értékpapírra – ide értve a másodlagos értékpapírt, illetőleg az értékpapír által megtestesített, de önállóan is forgalomképes vagyoni értékű jogokat –, a szövetkezet

és a korlátolt felelősségű társaság üzletrészére, továbbá törvényben meghatározott egyes vagyoni értékű jogokra, valamint a dolog módjára hasznosítható természeti erőkre.

(3) A külön törvény védelme alatt álló állatokra – ha törvény eltérően nem rendelkezik – a dolgokra vonatkozó szabályokat természetüknek megfelelően kell alkalmazni.

(4) Ahol e törvény dologról rendelkezik, azon – eltérő szabály hiányában – a (2)-(3) bekezdésben felsoroltakat is érteni kell.

4:14. § [Alkotórész]

Ha törvény eltérően nem rendelkezik, a tulajdonjog kiterjed mindarra, ami a dologgal olyképpen van tartósan egyesítve, hogy az elválasztással a dolog vagy elválasztott része elpusztulna, vagy az elválasztással értéke vagy használhatósága számottevően csökkenne.

4:15. § [Tartozék]

A tulajdonjog kétség esetében kiterjed arra is, ami nem alkotórész ugyan, de a dolog rendeltetésszerű használatához vagy épségben tartásához rendszerint szükséges, vagy azt elősegíti.

4:16. § [Az ingatlanon fennálló tulajdonjog terjedelme]

(1) Az ingatlanon fennálló tulajdonjog a föld feletti légtérre és a föld alatti földtestre is kiterjed, az ingatlan tulajdonosa azonban köteles tűrni az ingatlanra irányuló behatást, ha az olyan magasságban vagy mélységben történik, hogy az az ingatlan rendeltetésszerű használatát nem zavarja.

(2) Az ingatlanon fennálló tulajdonjog a föld méhének kincseire és a természeti erőforrásokra nem terjed ki.

4:17. § [Az épület és a föld tulajdonjoga]

Az épület tulajdonjoga – ha törvény vagy a földtulajdonossal kötött írásbeli megállapodás eltérően nem rendelkezik – a földtulajdonost illeti meg.

4:18. § [A földhasználat szerződéses szabályozásának lehetősége a föld és az épület tulajdonosa között]

(1) A földtulajdonos és az épület tulajdonosa az épület létesítésével és a föld használatával kapcsolatos jogait és kötelezettségeiket szerződésben szabályozhatják.

(2) A földtulajdonos és az épület tulajdonosa közötti szerződés harmadik személlyel szemben akkor hatályos, ha azt az ingatlan-nyilvántartásba feljegyezték.

(3) A földtulajdonos és az építkező az épület tulajdonjogáról rendelkező szerződésben megállapodhatnak abban, hogy az épület tulajdonosa az épületet csak a földtulajdonos hozzájárulásával idegenítheti el vagy terhelheti meg. A jogosult a föld tulajdonosától a hozzájárulás megadását követelheti, ha az elidegenítés vagy a terhelés az épület tulajdonosát terhelő kötelezettségek teljesítését vagy az épület létesítésének a szerződésben rögzített célját nem veszélyezteti.

4:19. § [Elővásárlási jog az épület és a föld elváló tulajdona esetén]

Ha a föld és a rajta álló épület tulajdonjoga elválk, a földtulajdonost az épületre, az épület tulajdonosát pedig a földre elővásárlási jog illeti meg.

III. Fejezet A köztulajdon

4:20. § [A köztulajdon]

(1) Köztulajdonnak minősül az állami és az önkormányzati vagyon, amely külön törvényben meghatározottak szerint kincstári vagyon illetőleg önkormányzati törzsvagyon, valamint üzleti vagyon lehet.

(2) Törvény a köztulajdonba tartozó vagyontárgyak forgalomképességét kizárhatja vagy korlátozhatja.

(3) Közérdekből nyilvános minden, a köztulajdonnal való gazdálkodásra és az azzal való rendelkezésre vonatkozó, közérdekű adatnak nem minősülő adat.

2. Cím A tulajdonjog tartalma és védelme

I. Fejezet A birtokláshoz való jog

4:21. § [A birtoklás joga]

A tulajdonost megilleti a birtoklás joga és a birtokvédelem.

II. Fejezet

A használat és a hasznok szedésének joga

Általános szabályok

4:22. § [A használat és a hasznok szedésének joga]

A tulajdonos jogosult tulajdonának használatára, az abból származó hasznok szedésére, valamint viseli a dologgal járó terheket és a dologban beállott azt a kárt, amelynek megtérítésére senkit sem lehet kötelezni.

4:23. § [A dolog használatának általános magánjogi korlátja]

A tulajdonos a dolog használata során köteles tartózkodni minden olyan magatartástól, amellyel másokat szükségtelenül zavarna vagy amellyel mások jogainak gyakorlását veszélyeztetné.

Szomszédjogok

4:24. § [A földtámasz joga]

A tulajdonos nem foszthatja meg a szomszédos épületet a szükséges földtámasztól anélkül, hogy más megfelelő rögzítésről ne gondoskodnék.

4:25. § [A lehulló gyümölcsök felszedésének joga]

A tulajdonos a földjére áthajló ágakról lehullott gyümölcsöket megtarthatja, ha azokat a fa tulajdonosa fel nem szedi; az áthajló ágak és átnyúló gyökerek levágására nem jogosult, kivéve ha azok a föld rendes használatában gátolják, és a fa tulajdonosa azokat felhívás ellenére sem távolítja el.

4:26. § [A szomszédos telek igénybevétele]

(1) Ha közérdekű munkálatok elvégzése, állatok befogása, az áthajló ágak gyümölcsének összegyűjtése, az ágak és gyökerek eltávolítása céljából vagy más fontos okból szükséges, a tulajdonos kártalanítás ellenében köteles a földjére való belépést megengedni.

(2) A tulajdonos a szomszédos földet kártalanítás ellenében használhatja, ha ez a földjén való építkezéshez, bontási, átalakítási vagy karbantartási munkálatok elvégzéséhez szükséges.

4:27. § [A közös határ használata és fenntartása]

(1) Ha az ingatlanokat kerítés, sövény vagy mezsgye választja el egymástól, ennek használatára mindkét szomszéd jogosult.

(2) A fenntartással járó költségek a szomszédokat olyan arányban terhelik, amilyen arányban őket jogszabály a kerítés létesítésére kötelezi. Ha jogszabály eltérően nem rendelkezik, a költségek őket a határolt földhosszúság arányában terhelik.

4:28. § [A határon álló fa és bokor gyümölcsei]

(1) A föld határvonalán álló fa vagy bokor és annak gyümölcse a szomszédokat egyenlő arányban illeti. A fenntartással járó költségeket a szomszédok ugyanilyen arányban viselik.

(2) Ha a határvonalon álló fa vagy bokor valamelyik ingatlan rendeltetésszerű használatát gátolja, ennek az ingatlannak a tulajdonosa követelheti, hogy azt közös költségen távolítsák el. A növényzet kivágására való kötelezésre abban az esetben kerülhet sor, ha az érdeksérelem más módon nem hárítható el.

4:29. § [A tilosban talált állat]

A föld használatára jogosult az ingatlanán lévő idegen állatot mindaddig visszatarthatja, amíg az állat által okozott kárt annak tulajdonosa meg nem téríti.

4:30. § [Eltérés a szomszédjogi rendelkezésektől]

A törvénynek a szomszédjogra vonatkozó rendelkezéseitől jogszabály vagy a felek megállapodása eltérhet.

A használat különös esetei**4:31. § [A sükséghelyzet]**

(1) Másnak életét, testi épségét vagy vagyonát közvetlenül fenyegető és más módon el nem hárítható veszély esetében a tulajdonos köteles tőzni, hogy dolgát a veszély megszüntetése céljából a sükséges mértékben igénybe vegyék, felhasználják, illetve abban kárt okozzanak. Más vagyonát fenyegető veszély esetében ez a kötelezettség a tulajdonost csak akkor terheli, ha a fenyegető kár előreláthatóan jelentős mértékben meghaladja azt a kárt, amely a tulajdonost a behatás következtében érheti.

(2) A tulajdonos a sükséghelyzetbe került személytől kártalanítást, attól pedig, aki a veszély megszüntetése során indokolatlanul nagy kárt okozott, a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályai szerint kártérítést követelhet.

(3) Ha több személy életét, testi épségét vagy vagyonát fenyegető veszélyt egyes veszélyeztetett tárgyak feláldozásával hárítanak el, az ebből eredő kárt, ha e tárgyak feláldozása szükséges volt, veszélyeztetett érdekeik arányában valamennyien viselik; ezt a szabályt kell alkalmazni a veszély elhárítására fordított szükséges költségek megosztására is.

4:32. § [A közérdekű használat]

(1) Az ingatlan tulajdonosa túrni köteles, hogy az erre törvényben feljogosított személyek – a szakfeladataik ellátásához szükséges mértékben – az ingatlant időlegesen használják, arra használati jogot szerezzenek, vagy a tulajdonjogát egyébként korlátozzák. Ebben az esetben az ingatlan tulajdonosát a korlátozás mértékének megfelelő kártalanítás illeti meg.

(2) Ha a korlátozás az ingatlan rendeltetésszerű használatát lehetetlenné teszi vagy jelentős mértékben akadályozza, a tulajdonos az ingatlan megvételét vagy kisajátítását kérheti.

Túlépítés

4:33. § [A jóhiszemű túlépítés]

(1) Ha a tulajdonos jóhiszeműen földjének határain túl építkezett, a szomszéd – választása szerint – követelheti, hogy a túlépítő

- a) a beépített rész használatáért és a beépítéssel okozott értékcsökkenésért adjon kártalanítást,
- b) a beépített részt vásárolja meg, ha a föld megosztható, vagy
- c) az egész földet vásárolja meg.

(2) A szomszéd az egész földjének megvásárlását akkor követelheti a túlépítőtől, ha

- a) a föld fennmaradó része a túlépítés következtében használhatatlanná válik, vagy
- b) a földdel kapcsolatos valamely jog vagy foglalkozás gyakorlása a túlépítés következtében lehetetlenné vagy számottevően költségesebbé válik.

4:34. § [A rosszhiszemű túlépítés]

(1) Ha a túlépítő rosszhiszemű volt, vagy ha a szomszéd a túlépítés ellen olyan időben tiltakozott, amikor a túlépítőnek az eredeti állapot helyreállítása még nem okozott volna aránytalan károsodást, a szomszéd a jóhiszemű túlépítésre vonatkozó szabályokban foglaltakon túl követelheti, hogy a túlépítő

- a) saját földjét és az épületet a föld és az épület értékének megtérítése ellenében bocsássa tulajdonába, vagy
- b) az épületet bontsa le.

(2) A lebontás és az eredeti állapot helyreállításának költségei a túlépítőt terhelik. A túlépítőt megilleti a beépített anyag elvitelének a joga.

III. Fejezet **A rendelkezési jog**

A rendelkezési jog általános szabályai

4:35. § [A rendelkezési jog tartalma]

(1) A tulajdonost megilleti az a jog, hogy a dolog tárgyának birtokát, használatát vagy hasznai szedésének jogát másnak átengedje, biztosítékul adja, vagy más módon megterhelje, továbbá, hogy a tulajdonjogát másra átruházza vagy azzal felhagyjon.

(2) Ingatlan tulajdonjogával felhagyni nem lehet.

Az elidegenítési és terhelési tilalom

4:36. § [Elidegenítési és terhelési tilalom alapítása]

(1) A tulajdonos a tulajdonjog tárgyára – erre vonatkozó jog biztosítása érdekében, harmadik személlyel szemben is hatályosan – szerződéssel az elidegenítés vagy a terhelés jogát kizárhatja. Ingatlan esetében az ingatlan-nyilvántartásban azt a jogot is fel kell tüntetni, amelynek biztosítására a tilalom szolgál.

(2) Az elidegenítés kizárása a tulajdonjog átruházásának tilalmán felül – eltérő rendelkezés hiányában – magában foglalja a tulajdonjog tárgya megterhelésének tilalmát is.

(3) Az (1)-(2) bekezdések szerinti tilalom (a továbbiakban: elidegenítési és terhelési tilalom) megszűnik az azzal biztosított jog megszűnésével.

4:37. § [Az elidegenítési és terhelési tilalom hatása]

(1) Az elidegenítési és terhelési tilalomba ütköző rendelkezés a jogosulttal szemben – hozzájárulása hiányában- hatálytalan.

(2) Az elidegenítési és terhelési tilalom nem korlátozza a tilalommal ellentétes rendelkezésből ellenérték fejében jogot származtató jóhiszemű személyek jogszerzését. Ha az elidegenítési és terhelési tilalom az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzésre került, a jogszerzés rosszhiszeműségét vélelmezni kell.

(3) Ha a tulajdonjog tárgyán csak elidegenítési tilalom áll fenn, e szabályokat az elidegenítési tilalomba ütköző, ha pedig csak terhelési tilalom áll fenn, a terhelési tilalomba ütköző rendelkezésre kell alkalmazni.

4:38. § [Elidegenítési és terhelési tilalom jogszabály vagy bírósági határozat alapján]

A jogszabályban meghatározott személyek javára megállapított elidegenítési és terhelési tilalomra a szerződéssel létesített elidegenítési és terhelési tilalomra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

4:39. § [Az elidegenítési és terhelési tilalomba ütköző rendelkezés ingatlan-nyilvántartási bejegyezhetősége]

Ingatlanra bejegyzett vagy ingatlanon jogszabály alapján ingatlan-nyilvántartási bejegyzés nélkül is fennálló elidegenítési és terhelési tilalom esetén a tulajdonváltás vagy a megterhelés csak az elidegenítési és terhelési tilalom jogosultjának hozzájáruló nyilatkozata esetén jegyezhető be az ingatlan-nyilvántartásba.

IV. Fejezet
A tulajdonjog védelme

4:40. § [A tulajdoni igények elévülésének kizártsága]

A tulajdoni igények nem évülnek el.

4:41. § [A tulajdonjog védelme]

(1) A tulajdonos követelheti a jogellenes beavatkozás vagy behatás megszüntetését és a jogalap nélküli birtokostól a dolog kiadását.

(2) Ha az albirtokos a dolog birtokát jogosulatlanul engedte át harmadik személynek, a tulajdonos a harmadik személytől az albirtokos nevében követelheti, hogy a dolgot az albirtokosnak adja vissza. Ha az albirtokos a dolog átvételét megtagadja, a tulajdonos a dolog kiadását saját részére követelheti.

(3) Olyan tulajdonos dolog kiadása iránti igényével szemben, aki a dolog tulajdonjogát tényleges átadás nélkül, a dolog kiadása iránti követelés átengedése útján szerezte meg, a dolog birtokosát mindazok a kifogások megilletik, amelyek a dolog kiadása iránti követelést átruházó tulajdonosnak a dolog kiadására irányuló követelésével szemben is megillették volna.

(4) A tulajdonos a birtokvédelem szabályai szerint önhatalommal is kizárhat vagy elháríthat minden olyan jogellenes beavatkozást vagy behatást, amely tulajdonjogának gyakorlását akadályozza, korlátozza vagy lehetetlenné teszi.

4:42. § [Ingatlan-nyilvántartási igény]

Ha az ingatlantulajdonos a tulajdonjogot ingatlan-nyilvántartáson kívül szerezte, igényt tarthat arra, hogy tulajdonjogát az ingatlan-nyilvántartás feltüntesse.

3. Cím**A tulajdonjog megszerzése****I. Fejezet****Tulajdonszerzés átruházással****4:43. § [Tulajdonostól való tulajdonszerzés]**

Átruházással – ha a törvény eltérően nem rendelkezik – csak a dolog tulajdonosától lehet a tulajdonjogot megszerezni.

4:44. § [Tulajdonszerzés nem tulajdonostól]

(1) Kereskedelmi forgalomban eladott dologon a jóhiszemű vevő akkor is tulajdonjogot szerez, ha a kereskedő nem volt tulajdonos.

(2) Kereskedelmi forgalmon kívül is tulajdonjogot szerez az, aki a dolgot jóhiszeműen és ellenszolgáltatás fejében olyan személytől szerzi meg, akire azt a tulajdonos bízta. A tulajdonos azonban a dolgot az első szerzéstől számított egy éven belül az ellenszolgáltatás megtérítése fejében visszaválthatja. A felek jogviszonyára egyébként a jóhiszemű jogalap nélküli birtoklás szabályai irányadók.

4:45. § [Az átruházás]

(1) Az ingó dolog tulajdonjogának átruházással való megszerzéséhez az átruházásra irányuló szerződés vagy más jogcím szükséges. Harmadik személlyel szemben az átruházás akkor hatályos, ha a dolog birtoka is átadásra kerül.

(2) Ingatlan tulajdonjogának az átruházásához az erre irányuló szerződésen vagy más jogcímen felül a tulajdonosváltásnak az ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzése szükséges.

4:46. § [Tulajdonszerzés pénzen és értékpapíron]

Akire pénzt vagy az értékpapírok átruházására vonatkozó szabályok szerint értékpapírt ruháznak át, tulajdonossá lesz akkor is, ha az átruházó nem volt tulajdonos.

II. Fejezet

Tulajdonszerzés hatósági határozattal és hatósági árverés útján

4:47. § [A hatósági határozat vagy hatósági árverés útján való szerzés]

Aki a dolgot hatósági határozat vagy hatósági árverés útján jóhiszeműen szerzi meg, tulajdonossá lesz akkor is, ha az átruházó nem volt tulajdonos.

4:48. § [A tulajdonjog megszerzése és a dolgot terhelő jogok sorsa hatósági határozattal való tulajdonszerzés esetén]

(1) A tulajdonjogot hatósági határozattal szerző jogosult – ha a hatósági határozat eltérően nem rendelkezik –, ingó dolog esetében a hatósági határozatban megjelölt időponttal, ingatlan esetében tulajdonjogának ingatlan-nyilvántartási bejegyzésével szerzi meg.

(2) Hatósági árverés esetén az árverési vevő a tulajdonjogot – ha jogszabály további feltételt nem határoz meg – ingó dolog esetében a vételár kifizetésének időpontjával, ingatlan esetében pedig a tulajdonjog ingatlan-nyilvántartási bejegyzésével szerzi meg.

(3) A dolog tulajdonának hatósági határozattal vagy hatósági árverés útján való megszerzésével – ha törvény eltérően nem rendelkezik – megszűnnek harmadik személynek a dolgot terhelő jogai, kivéve, ha a hatósági határozattal vagy hatósági árverés útján szerző e jogok tekintetében nem volt jóhiszemű.

4:49. § [Az állam kártalanítás nélküli tulajdonszerzése hatósági határozattal]

(1) Ha az állam bírósági vagy más hatósági határozattal kártalanítás nélkül szerez tulajdonjogot, a dolog értékének erejéig felel a volt tulajdonosnak a tulajdonszerzéskor jogszabály, bírósági és más hatósági határozat vagy visszterhes szerződés alapján jóhiszemű személlyel szemben fennálló kötelezettségéért. Az állam felelőssége akkor áll fenn, ha a volt tulajdonosnak egyéb lefoglalható vagyontárgyára vezetett végrehajtás eredménytelen volt.

(2) Az állam tulajdonszerzése nem érinti az ingatlan-nyilvántartásban jóhiszemű harmadik személy javára bejegyzett jogokat.

III. Fejezet

A kisajátítás

4:50. § [Kisajátítás]

(1) Kisajátítással ingatlan tulajdonjoga kivételesen, törvényben meghatározott közérdekű célra, azonnali, teljes és feltétlen kártalanítás ellenében szerezhető meg.

(2) A kisajátítási eljárásra irányadó részletes szabályokat külön törvény állapítja meg.

IV. Fejezet **Az elbirtoklás**

4:51. § [Az elbirtoklás feltételei]

Elbirtoklás útján megszerzi a dolog tulajdonjogát, aki a dolgot sajátjaként tíz éven át szakadatlanul birtokolja.

4:52. § [A jogcímes elbirtoklás]

Az elbirtoklás három év elteltével bekövetkezik akkor, ha a birtokos a dolog birtokát a tulajdonostól olyan szerződéssel szerezte, amelynek alapján a tulajdon feltétlen átruházását követelhetné, ha a szerződés az érvényességéhez megkívánt alakszerűségi követelményeknek megfelelne, és a birtokos az ellenszolgáltatást teljesítette, valamint az államot megillető, törvényben előírt fizetési kötelezettségének eleget tett.

4:53. § [Jogutódlás az elbirtoklásban]

Az új birtokos saját elbirtoklásának idejéhez hozzászámíthatja azt az időt, amely elődjének birtoklása idején már elbirtoklási időnek minősült, ha azonban a birtokos jogelődje elbirtoklás útján a tulajdonjogot már megszerezte, az elbirtoklási időt összeszámítani nem lehet.

4:54. § [Az elbirtoklás kizártsága]

(1) Aki bűncselekménnyel vagy egyébként erőszakos vagy alattomos úton jutott a dolog birtokához, elbirtoklás útján nem szerez tulajdonjogot.

(2) Ingatlan tulajdonjogát elbirtoklás útján nem lehet megszerezni, ha az elbirtoklás feltételei csak a föld egy részére vonatkozólag állnak fenn, és a föld nem osztható meg.

(3) Az elbirtoklásra vonatkozó általános szabályok szerint birtokolható el a dolog tulajdoni hányada is.

4:55. § [Az elbirtoklási idő nyugvása]

Ha a tulajdonos menthető okból nincs abban a helyzetben, hogy tulajdonosi jogait gyakorolhassa, az akadály megszűnésétől számított egy évig az elbirtoklás akkor sem következik be, ha egyébként az elbirtoklási idő már eltelt vagy abból egy évnél kevesebb volna hátra.

4:56. § [Az elbirtoklás megszakadása]

(1) Az elbirtoklás megszakad, ha

- a) a tulajdonos a birtokost a dolog kiadására írásban felszólítja vagy eziránt bírósághoz fordul,
- b) a tulajdonos a dologgal rendelkezik, vagy
- c) a birtokos a birtokot akaratán kívül elveszti, és azt egy éven belül nem szerzi vissza, vagy egy éven belül nem kéri a bíróságnál, hogy a dolog újabb birtokosa a dolgot adja vissza.

(2) Ha az elbirtoklás megszakad, a birtoklásnak addig eltelt ideje nem vehető figyelembe, és az elbirtoklás a megszakadást okozó körülmény elmúltával újból kezdődik.

4:57. § [A dolgot terhelő jogok hatása az elbirtoklásra és sorsuk elbirtoklás esetén]

(1) Elidegenítési tilalom fennállása nem zárja ki az elbirtoklással való tulajdonszerzést, ha az elbirtoklás feltételei egyébként fennállnak.

(2) Az ingó dolog tulajdonjogának elbirtoklásával megszűnnek harmadik személynek a dolgot terhelő olyan jogai, amelyek az elbirtokló birtokának megszerzése előtt keletkeztek, és amelyekre nézve az elbirtoklás ideje szintén eltelt, kivéve, ha az elbirtokló a harmadik személy jogának fennállása tekintetében nem volt jóhiszemű, vagy ha annak fennállásáról az elbirtoklás idejének eltelte előtt értesült.

V. Fejezet**Tulajdonszerzés terméken, terményen és szaporulaton****4:58. § [Tulajdonszerzés terméken, terményen és szaporulaton]**

(1) Akinek más dologán olyan joga van, amely őt a termékek, a termények vagy a szaporulat tulajdonba vételére jogosítja – ha ezek tulajdonjogát korábban nem szerezte meg –, az elválással tulajdonjogot szerez. Ha a jogosultnak nincs birtokában az a dolog, amelyből a termék, a termény vagy a szaporulat származik, a birtokba vétellel válik tulajdonossá.

(2) Az érintett felek eltérő megállapodásának hiányában, ha valakinek az a joga, amely őt a termékek, a termények vagy a szaporulat tulajdonba vételére jogosítja, megszűnik, mielőtt ezeken tulajdonjogot szerzett volna, követelheti, hogy a tulajdonos vagy az új jogosult a termékek, a termények, a szaporulat, továbbá munkája értékének arányában

és máshonnan meg nem térülő költségei erejéig a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint térítse meg.

(3) A jóhiszemű birtokos addig az időpontig, amíg rosszhiszeművé nem válik, vagy a dolgot tőle a bíróság vagy a jegyző előtt vissza nem követelik, az elválással tulajdonjogot szerez a terméken, terményen és dolog szaporulatán.

VI. Fejezet

A növedék

4:59. § [Tulajdonszerzés a növedéken]

A föld tulajdonosa megszerzi mindazoknak a dolgoknak a tulajdonjogát, amelyek utóbb váltak a föld alkotórészévé. Ezt a szabályt a termékre, a terményre és a szaporulatra nem lehet alkalmazni, ha az valamely jogviszony alapján mást illet.

VII. Fejezet

Tulajdonszerzés gazdátlan javakon

4:60. § [Tulajdonszerzés a gazdátlan dolgokon]

(1) Gazdátlan ingó dolog tulajdonjogát megszerzi, aki a dolgot tulajdonszerzés szándékával birtokba veszi, kivéve, ha a dolgon való tulajdonszerzést törvény tiltja.

(2) Gazdátlan az az ingó dolog, amely még senkinek sem volt a tulajdona, vagy amelynek birtoklásával a tulajdonos a tulajdonról való lemondás szándékával felhagyott.

VIII. Fejezet

A vadak és a halak tulajdonjogának megszerzése

4:61. § [Tulajdonszerzés vadakon és halakon]

(1) A vadak, továbbá a folyóvizekben és a természetes tavakban élő halak, valamint más hasznos víziállatok – ha törvény eltérően nem rendelkezik – az állam tulajdonában vannak.

(2) A vadászterületen elejtett, elfogott vagy elhullott vad annak a vadászatra jogosultnak a tulajdonába kerül, amelyiknek a vadászterületén az elejtés, elfogás vagy elhullás történt, feltéve, hogy a vadászati jogosultsága erre a vadra kiterjedt. Ilyen jogosultság hiányában a vadon az a más vadászterületen vadászatra jogosult szerez

tulajdonjogot, akinek területéről a vad kiváltott, ha az elejtett, elfogott vagy elhullott vadra jogosult volt vadászni.

(3) A kifogott hal és más hasznos víziállat tulajdonját a halászati jog gyakorlására jogosult szerzi meg.

IX. Fejezet **A találás**

4:62. § [A találással való tulajdonszerzés feltételei]

Ha valaki feltehetően más tulajdonában lévő ingó dolgot talál, és annak tulajdonjogára igényt tart, megszerzi a tulajdonjogot, ha

- a) mindent megtett annak érdekében, hogy a dolgot a tulajdonosa visszakaphassa, és
- b) a dolog tulajdonosa, elvesztője vagy az átvételre jogosult más személy a találástól számított egy éven belül a dologért nem jelentkezett.

4:63. § [A találó kötelezettsége]

(1) A találó köteles a talált dolgot a találástól számított nyolc napon belül a dolog elvesztőjének, tulajdonosának vagy más átvételre jogosult személynek, vagy választása szerint a lakóhelye vagy a találás helye szerinti települési önkormányzat jegyzőjének átadni.

(2) A jegyzőnek való átadáskor a találó nyilatkozni köteles arra nézve, hogy igényt tart-e a dolog tulajdonjogára. A találó igénybejelentéséről a jegyző igazolást ad.

4:64. § [A jegyző kötelezettsége]

(1) Ha az átadott dolog átvételére jogosult személy megállapítható, a jegyző a dolgot haladéktalanul átadja a jogosultnak.

(2) Az olyan dolgot, amelynek az átvételére jogosult személy nem állapítható meg, a jegyző az átadástól számított három hónapon át megőrzi. Ha ez alatt az idő alatt a jogosult nem jelentkezik, a dolgot – ha ennek tulajdonjogára az átadáskor igényt tartott – a találónak ki kell adni.

4:65. § [A találó jogainak korlátai és a dolgot terhelő jogok sorsa]

(1) A találó a neki kiadott dolgot állagának sérelme nélkül használhatja, azonban azt nem idegenítheti el, nem terhelheti meg és használatát másnak nem engedheti át.

(2) A találó tulajdonszerzésével harmadik személynek a dolgot terhelő jogai megszűnnek.

4:66. § [A talált dolog értékesítése]

Ha a jogosult a dologért az átadástól számított három hónap alatt nem jelentkezett és a találó az átadáskor nem tartott igényt a dolog tulajdonjogára, a jegyző a talált dolgot értékesíti.

4:67. § [Közönség számára nyitva álló helyen talált dolog]

(1) A közönség számára nyitva álló épületben vagy helyiségben, továbbá közforgalmú közlekedési és szállítási vállalkozás szállítóeszközén talált dolgot a találó köteles a hivatal vagy vállalat alkalmazottjának azonnal átadni. Az ilyen dolog tulajdonjogára a találó nem tarthat igényt.

(2) Ha a talált dolog átvételére jogosult személy megállapítható, a hivatal vagy vállalkozás őt értesíti és jelentkezése esetében részére a dolgot haladéktalanul átadja.

(3) Az olyan talált dolgot, amelynek az átvételére jogosult személy nem állapítható meg, a hivatal vagy vállalat az átadástól számított három hónapon át megőrzi, vagy pedig – ha a megőrzésre lehetősége nincs – azt az átadástól számított nyolc napon belül a jegyzőnek átadja.

(4) Ha a jogosult a dologért három hónap alatt nem jelentkezett, a hivatal vagy vállalkozás vagy a jegyző azt értékesíti.

4:68. § [A nem eltartható vagy nem megőrizhető dolog esetén követendő eljárás]

Ha a talált dolog nem tartható el vagy nem őrizhető meg, a jegyző, a hivatal vagy a vállalkozás annak az értékesítéséről haladéktalanul gondoskodik.

4:69. § [Az eredeti tulajdonos jogai]

Ha a jogosult az értékesítés előtt jelentkezik, a dolgot részére ki kell adni, az értékesítés után történő jelentkezés esetében pedig a befolyt összeget kell neki kifizetni. Elveszti a jogosult a dolog tulajdonjogára vagy az értékesítés során befolyt összegre vonatkozó igényét, ha a találástól számított egy éven belül nem jelentkezik.

4:70. § [Találódíj iránti igény]

(1) Ha a talált dolog nagyobb értékű, és annak tulajdonjogát a találó nem szerzi meg, a találó méltányos összegű találódíjra jogosult, feltéve, hogy megtett mindent annak érdekében, hogy a tulajdonos a dolgot visszakaphassa.

(2) A találó a talált dolog kiadását költségkövetelésének és találódíjának kielégítéséig megtagadhatja.

(3) Ha a dolgot egyszerre többen találják meg, a találotársakat a találó jogai egyaránt megilletik és kötelességei egyaránt terhelik. Találotárs az is, aki a dolgot elsőként felfedezte és annak birtokbavételére törekedett, de végül más vette azt előbb birtokába. A találotdíj a találotársakat egyenlő arányban illeti.

(4) A találót a találotdíj akkor is megilleti, ha a talált dolgot a hatóságnak adta át. A hatóság a dolgot vagy az értékesítéséből befolyt vételárát csak a találó hozzájárulásával adhatja ki az átvételre jogosultnak, kivéve, ha az átvételre jogosult a dolog értékét a hatóságnál letétbe helyezi. A letétbe helyezett összeg a dolgot helyettesíti.

4:71. § [A tulajdonjog és az értékesítés során befolyt vételár sorsa, ha a jogosult nem jelentkezik]

(1) Ha a talált dolog tulajdonosa, elvesztője vagy az átvételre jogosult más személy az egyéves határidőn belül nem jelentkezik, és a dologon a találó sem szerez tulajdonjogot, a tulajdonjog vagy a dolog értékesítéséből befolyt vételár az államot illeti.

(2) Az értékesítés során befolyt összeget vagy a dolog vételárát a pénzügyminiszter által erre a célra kijelölt bevételi számlára kell átutalni. Az átutalás megtörténtéről a jegyzőt vagy a hivatalt vagy a vállalkozást haladéktalanul értesíteni kell.

4:72. § [Kincstalálás]

(1) Ha valaki olyan értékes dolgot talált, amelyet ismeretlen személyek elrejtettek, vagy amelynek tulajdonjoga egyébként is feledésbe ment, köteles azt az államnak felajánlani.

(2) Ha az állam a dologra nem tart igényt, annak tulajdonát a találó szerzi meg; ellenkező esetben a találó a dolog értékéhez mérten megfelelő díjra jogosult.

(3) Ha az (1) bekezdésben megjelölt talált tárgy muzeális vagy műemléki értékű, annak tulajdonjoga az államot illeti meg, a találó pedig díjra jogosult.

X. Fejezet

A feldolgozás, az átalakítás, az egyesülés, a hozzáépítés, az átépítés, a beépítés és a ráépítés

4:73. § [Feldolgozás és átalakítás]

(1) Aki idegen dolog feldolgozásával vagy átalakításával a maga számára jóhiszeműen új dolgot állít elő, a dolog tulajdonosának választása szerint köteles a dolog értékét megtéríteni, vagy munkája értékének megtérítése ellenében az új dolog tulajdonjogát átengedni.

(2) Ha a munka értéke a feldolgozott vagy átalakított dolog értékét lényegesen meghaladja, a dolog tulajdonosa a dolog értékének megtérítését követelheti.

(3) Ha a feldolgozó vagy átalakító rosszhiszemű volt, a választás joga az anyag tulajdonosát illeti.

(4) Ha az anyag tulajdonosa az új dolog tulajdonjogát választja, csak gazdagodását köteles megtéríteni.

(5) Ha az új dolog tulajdonjogát a feldolgozó szerzi meg, harmadik személynek a dolgot terhelő joga megszűnik. Ha az új dolog tulajdonosa az anyag tulajdonosáé, az anyagot terhelő jog az új dolgot is terheli.

4:74. § [Egyesülés és vegyülés]

(1) Ha több személy dolgai úgy egyesülnek vagy vegyülnek, hogy azokat csak aránytalan károsodás, aránytalan költségek árán vagy egyáltalán nem lehet szétválasztani, közös tulajdon keletkezik.

(2) Ha az egyesült vagy vegyült dolgok valamelyikét az egyesülés vagy vegyítés folytán keletkező új dolog többi eleméhez képest értékénél, minőségénél és gazdasági céljánál vagy egyéb oknál fogva főalkotórésznek kell tekinteni, e főalkotórész tulajdonosa választhat, hogy az egyesítéssel vagy vegyítéssel keletkezett dolgot a többi tulajdonos kártalanítása ellenében tulajdonába veszi, vagy kártalanítás ellenében azoknak átengedi.

(3) A választási jog nem illeti meg azt, aki az egyesülést vagy vegyülést rosszhiszeműen maga idézte elő. Ilyen esetben a rosszhiszemű volt tulajdonos csak a gazdagodás megtérítését követelheti.

(4) Ha az egyesítéssel vagy vegyítéssel keletkezett dolog a törvény szabályai szerint közös tulajdonba kerül, harmadik személyeknek az egyesített vagy vegyített külön dolgokat terhelő jogai a külön dolgok helyébe lépő tulajdoni hányadokra mennek át. Ha az egyik dolgot jog terheli és az egyesítéssel vagy vegyítéssel keletkezett dolog a másik dolog tulajdonosáé lesz, a dolgot terhelő joga – törvény eltérő rendelkezésének hiányában – megszűnik. A dolgot terhelő jog az egyesítéssel vagy vegyítéssel keletkezett dologra száll át, ha ez a terhelt dolog tulajdonosáé lesz.

4:75. § [A feldolgozott, az átalakított, az egyesült vagy összevegyült dolog értékesítése]

(1) Ha a feldolgozott, az átalakított, az egyesült vagy az összevegyült dolog tulajdonjogára egyik fél sem tart igényt, azt értékesíteni kell, és a vételárat a jogosultak között a tulajdoni hányad arányában fel kell osztani.

(2) Ilyen esetben azt a felet, aki csak gazdagodása mértékéig igényelhet megtérítést, a vételárból legfeljebb a teljes kártalanításra jogosultak kielégítése után fennmaradó összeg illeti meg.

4:76. § [Hozzáépítés és átépítés]

(1) Ha valaki saját anyagával, jóhiszeműen a más tulajdonában levő épületet bővíti, ahhoz hozzáépít, vagy azt átépíti, az építő és az épület tulajdonosa eltérő megállapodásának hiányában közös tulajdon keletkezik. Az egyes tulajdoni hányadok mértékét az egész ingatlan és a hozzáépített vagy átépített rész értékének a hozzáépítés vagy átépítés befejezésének időpontja szerint meghatározott arányában kell megállapítani.

(2) A hozzáépítésnek vagy átépítésnek nem minősülő építési munka ellenértéke a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint követelhető vissza.

(3) A rosszhiszemű hozzáépítésre a rosszhiszemű ráépítés szabályai megfelelően alkalmazandók.

4:77. § [Beépítés]

(1) Ha valaki idegen anyagnak a felhasználásával úgy építkezik, hogy a felhasznált anyag a föld alkotórészévé válik, a beépítéssel az anyag – az anyag és a föld tulajdonosa eltérő megállapodásának hiányában – a föld tulajdonosáé lesz.

(2) Ha valaki idegen anyagot úgy épít be, hogy a felhasznált anyag az épület alkotórészévé válik, a beépítéssel az anyag – ha az anyag és az épület tulajdonosa eltérően nem állapodnak meg – az épület tulajdonosáé lesz.

(3) A föld és az épület tulajdonosának gazdagodására a jogalap nélküli gazdagodás szabályai alkalmazandók.

4:78. § [Tulajdonszerzés ráépítéssel]

(1) Abban az esetben, ha valaki anélkül, hogy erre jogosult lenne, jóhiszeműen idegen földre épít – a felek eltérő megállapodásának hiányában – közös tulajdon keletkezik.

(2) Az egyes tulajdoni hányadok mértékét – a felek eltérő megállapodásának hiányában – az egész ingatlan és a ráépített rész értékének a ráépítés befejezésének időpontja szerint meghatározott arányában kell megállapítani.

(3) A ráépítés közös tulajdon keletkezését csak akkor idézheti elő, ha az építmény tartós fennmaradásra alkalmas.

4:79. § [Rosszhiszemű ráépítés]

(1) A rosszhiszemű ráépítésre a rosszhiszemű túlépítés szabályait kell megfelelően alkalmazni.

(2) Rosszhiszemű a ráépítő,

a) ha az építkezés megkezdése előtt tudta, vagy a körülmények alapján tudnia kellett volna, hogy az építés a tulajdonos tulajdonjogát sérti; vagy

b) a földtulajdonos a ráépítés ellen olyan időben tiltakozott, amikor a ráépítőnek az eredeti állapot helyreállítása még nem okozott volna aránytalan károsodást.

4:80. § [Közös tulajdonra vonatkozó szabályok]

A feldolgozás, az átalakítás, az egyesülés, a vegyítés, a hozzáépítés, a beépítés és a ráépítés szabályai megfelelően alkalmazandók abban az esetben is, ha a tulajdonostárs a közös tulajdonban lévő dolgot dolgozza fel vagy alakítja át, a közös tulajdonban lévő épületet a tulajdonostárs bővíti, átépíti vagy ahhoz hozzáépít, vagy a közös tulajdonban lévő ingatlanra a tulajdonostárs épít rá.

4. Cím**Közös tulajdon és társasház****I. Fejezet****A közös tulajdon****4:81. § [A közös tulajdon fogalma]**

(1) A dologon fennálló tulajdonjog meghatározott hányadok szerint több személyt is megillettehet.

(2) Kétség esetén a tulajdonostársak tulajdoni hányada egyenlő.

4:82. § [A tulajdonostársak joga a birtoklásra és használatra]

Eltérő megállapodás hiányában a tulajdonostársak mindegyike jogosult a dolog birtoklására és használatára; e jogot azonban egyik tulajdonostárs sem gyakorolhatja a többiek jogainak és a dologhoz fűződő jogi érdekeinek sérelmére.

4:83. § [A közös tulajdon hasznainak szedése, költségviselés és veszélyviselés]

A dolog hasznai – eltérő megállapodás hiányában – a tulajdonostársakat tulajdoni hányaduk arányában illetik meg; ilyen arányban terhelik őket a dologgal kapcsolatos

kiadások, a közös tulajdoni viszonyból eredő kötelezettségek, és ugyanilyen arányban viselik a dologban beállott kárt is.

4:84. § [A közös tulajdon állagának megóvása]

Az állag megóvásához és fenntartásához feltétlenül szükséges munkálatokat bármelyik tulajdonostárs jogosult elvégezni; az ilyen kiadások ráeső részét mindegyik tulajdonostárs köteles viselni. Ilyen kiadások előtt a tulajdonostársakat lehetőség szerint értesíteni kell.

4:85. § [Több dologból létrejövő közös tulajdon anyagain fennálló jogok sorsa]

Ha közös tulajdon több dologból jön létre, harmadik személyeknek a közös tulajdon keletkezése előtt a dolgokat terhelő jogai a külön dolgok helyébe lépő tulajdoni hányadokat terhelik.

4:86. § [Határozathozatal]

(1) Ha törvény vagy a felek eltérően nem rendelkeznek, a tulajdonostársak szótöbbséggel határoznak, minden tulajdonostársnak tulajdoni hányada arányában van szavazati joga.

(2) A tulajdonostársak eltérő rendelkezése hiányában egyhangú határozat szükséges

- a) a rendes gazdálkodás körét meghaladó kiadásokhoz,
- b) az egész dolog tulajdonjogának átruházásához, az egész dolog megterheléséhez vagy az egész dologra kiterjedő kötelezettségvállaláshoz.

(3) Törvény a (2) bekezdésben foglalt kérdések egyhangú határozattal való eldöntését kötelezővé teheti.

4:87. § [A szótöbbséggel hozott határozat bíróság előtti megtámadása]

(1) Ha törvény vagy a tulajdonostársak megállapodása szótöbbséges határozatot kíván meg, és a határozat az okszerű gazdálkodást sérti, vagy a kisebbség méltányos érdekeinek lényeges sérelmével jár, a kisebbség a határozatot a bíróságnál megtámadhatja. A megtámadásnak a határozat végrehajtására nincs halasztó hatálya, a bíróság azonban indokolt esetben a végrehajtást felfüggesztheti.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltakat kell alkalmazni akkor is, ha a tulajdonostársak között vitás, hogy a tervezett munkálat feltétlenül szükséges-e az állag megóvásához és fenntartásához.

(3) Ha valamennyi tulajdonostárs vállalkozás, a tulajdonostársak az (1)-(2) bekezdésben foglaltak alkalmazhatóságát kizárhatják. Erre vonatkozó megállapodásuk érvényességéhez annak írásba foglalása szükséges.

4:88. § [Rendelkezési jog a saját tulajdoni hányaddal]

Saját tulajdoni hányadával bármelyik tulajdonostárs rendelkezhet.

4:89. § [Elővásárlási, előbérleti és előhaszonbérleti jog]

(1) A tulajdonostárs tulajdoni hányadára a többi tulajdonostársat harmadik személlyel szemben – eltérő megállapodás hiányában – elővásárlási, előbérleti és előhaszonbérleti jog illeti meg.

(2) Ha az eladó előtt nyilvánvaló, hogy az ingatlanok ingatlan-nyilvántartáson kívüli résztulajdonosai is vannak, részéről az ajánlat közlésének kötelezettsége azokkal szemben is az általános szabályok szerint áll fenn. Ingatlan-nyilvántartáson kívüli résztulajdonosok esetében a közlési kötelezettség elmulasztásából folyó jogkövetkezmények nem alkalmazhatók azzal a joggal szerzővel szemben, aki a szerződés megkötésénél jóhiszeműen járt el.

(3) A tulajdonostársak az elővásárlási, előbérleti vagy előhaszonbérleti jogot az érintett tulajdoni hányadra – eltérő megállapodás hiányában – tulajdoni hányaduk arányában gyakorolhatják. Ha közöttük megegyezés nem jön létre, de van olyan tulajdonostárs, aki – akár másik tulajdonostárssal közösen – az érintett tulajdoni hányadra az ajánlatot magáévá teszi, az elővásárlási, előbérleti vagy előhaszonbérleti jog egyedül őt vagy őket illeti meg. Ha több ilyen – egyedül fellépő – tulajdonostárs van, közülük a tulajdonos választ, s ez esetben az elővásárlási, előbérleti vagy előhaszonbérleti jog a választott tulajdonostársat illeti meg.

(4) A tulajdonostárs és a vele együtt élő nem tulajdonos házastársa (bejegyzett élettársa) az elővásárlási jogot – ezirányú megállapodás esetén – együtt is gyakorolhatják.

(5) A külön jogszabályban más személy részére biztosított elővásárlási jog – ha törvény eltérően nem rendelkezik – megelőzi a tulajdonostárs elővásárlási jogát.

(6) A tulajdonostárs az elővásárlási jogot – eltérő megállapodás hiányában – végrehajtási árverés esetén is gyakorolhatja.

4:90. § [A közös tulajdonjog védelme]

A tulajdonjog védelmében bármelyik tulajdonostárs önállóan is felléphet.

4:91. § [A közös tulajdon megszüntetése iránti igény]

(1) A közös tulajdon megszüntetését bármelyik tulajdonostárs követelheti; az e jogról való lemondás semmis.

(2) A közös tulajdon megszüntetését a bíróság nem rendelheti el, ha a közös tulajdon megszüntetése valamelyik tulajdonostárs méltányolható érdekeinek jelentős sérelmét okozná.

4:92. § [A közös tulajdon megszüntetésének módozatai]

(1) A közös tulajdon megszüntetése során elsősorban a tulajdonostársak ezirányú megállapodásában foglaltak az irányadók. Ennek hiányában a közös tulajdon tárgyait – ha erre lehetőség van – természetben kell megosztani. A közös tulajdon tárgyait vagy azok egy részét – ha ez a tulajdonostársak körülményeire tekintettel indokolt – megfelelő ellenérték fejében a bíróság egy vagy több tulajdonostárs tulajdonába adhatja. Ehhez a tulajdonjogot megszerző tulajdonostárs beleegyezése szükséges, kivéve, ha a bíróság a közös tulajdonban álló ingatlanrészt az abban lakó tulajdonostárs tulajdonába adja, és ez nem sérti a bennlakó méltányos érdekeit.

(2) Ha a közös tulajdon más módon nem szüntethető meg, vagy a természetbeni megosztás jelentős értékcsökkenéssel járna, vagy gátolná a rendeltetésszerű használatot, a közös tulajdon tárgyait értékesíteni kell, és a vételárat kell a tulajdonostársak között megfelelően felosztani. A tulajdonostársakat az elővásárlási jog harmadik személlyel szemben – eltérő megállapodás hiányában – az értékesítés során is megilleti.

(3) Ha valamennyi tulajdonostárs vállalkozás, a bíróság az (1)-(2) bekezdésben megállapított sorrendtől eltérhet.

4:93. § [A közös tulajdon megszüntetésének részletes szabályai]

(1) A közös tulajdon tárgyának a tulajdonostárs tulajdonába adása esetén a megfelelő ellenértékeket, az árverés útján való értékesítésnél pedig a legkisebb vételárat a bíróságnak ítéletében kell megállapítania. Az ítéletben megállapított legkisebb vételárat a végrehajtás során sem a végrehajtó, sem a végrehajtást elrendelő bíróság nem szállíthatja le.

(2) Ha olyan közös ingatlanról van szó, amelyben az egyik tulajdonostárs benn lakik és a kiköltözést a közös tulajdon megszüntetése esetén sem vállalja; ennek a körülménynek az értékre gyakorolt hatását megfelelően figyelembe kell venni. A saját bennlakása folytán előállt értékcsökkenés következményeit a bennlakónak kell viselnie, mind a magához váltás folytán fizetendő ellenértéknek, mind pedig az árverési vételár felosztási arányának a meghatározásánál.

(3) Az ingatlanon fennálló közös tulajdon – ha a társasház létesítésének feltételei egyébként fennállnak – az ingatlan társasházzá alakításával is megszüntethető. Ha a közös tulajdont társasházzá alakítással a bíróság szünteti meg, a társasház alapító okiratát a bíróság ítélete pótolja.

(4) A bíróság nem alkalmazhatja a közös tulajdon megszüntetésének olyan módját, amely ellen valamennyi tulajdonostárs tiltakozik.

II. Fejezet **A társasház**

4:94. § [A társasház]

(1) Társasház jön létre, ha épületingatlanon az alapító okiratban meghatározott, műszakilag megosztott, legalább két önálló lakás vagy nem lakás célú helyiség a tulajdonostársak külön tulajdonába, a külön tulajdonként meg nem határozott épületrész, épületberendezés, helyiség és lakás viszont a tulajdonostársak közös tulajdonába kerül.

(2) Ha a földrészlet, amelyen az épület áll, nem tartozik a közös tulajdonba, arra a tulajdonostársakat földhasználati jog illeti meg.

(3) A közös tulajdon tárgyát képező ingatlanrésznek a tulajdonostársra eső hányada a külön tulajdonba tartozó lakással (helyiséggel) együtt minősül önálló ingatlannak.

(4) A közös tulajdonban lévő ingatlanrésznek az egyes tulajdonostársakat megillető tulajdoni hányada és a lakásra (helyiségre) vonatkozó tulajdonjog – ha törvény eltérően nem rendelkezik – egymástól függetlenül nem ruházható át és nem terhelhető meg.

(5) A társasházra vonatkozó részletes szabályokat törvény állapítja meg. Ha törvény eltérően nem rendelkezik, a társasház-tulajdonra a közös tulajdon szabályait kell megfelelően alkalmazni.

Harmadik Rész **A korlátolt dologi jogok**

1. Cím **A zálogjog**

I. Fejezet **A zálogjog alapítása**

4:95. § [A zálogjog létrejötte]

A zálogjog létrejön, ha

- a) a felek megalapították a zálogjogot, és
- b) a zálogkötelezett rendelkezési joggal bír a zálogtárgy fölött.

4:96. § [A zálogjog alapítása]

Zálogjogot zálogszerződés alapján

- a) a zálogjog bejegyzésével (jelzálogjog), vagy
- b) a zálogtárgy birtokának a zálogjogosult részére történő átruházásával (kézizálogjog)

lehet alapítani.

4:97. § [A zálogszerződés]

(1) A zálogszerződésben a zálogkötelezett és a zálogjogosult meghatározott vagyontárgynak (zálogtárgy) meghatározott követelés biztosítása céljából zálogjoggal való megterhelésében állapodnak meg.

(2) A zálogtárgy fajta és mennyiség szerint vagy más megfelelő körülírással is meghatározható. A meghatározás magában foglalhat olyan vagyontárgyat is, amely még nem létezik vagy amely felett a zálogkötelezettet még nem illeti meg rendelkezési jog.

(3) A zálogjoggal biztosított követelés az alapul fekvő egy vagy több jogviszonyra utalással vagy más megfelelő körülírással is meghatározható.

(4) A zálogszerződés csak írásban érvényes. Ha a zálogjog értéke a törvényben meghatározott értékhatárt meghaladja, a zálogjogi nyilvántartásba bejegyzendő zálogjog alapítására irányuló zálogszerződést ügyvéd által ellenjegyzett teljes bizonyító erejű magánokiratba vagy közokiratba kell foglalni.

4:98. § [Fogyasztói zálogszerződés]

(1) Fogyasztói zálogszerződésnek minősül a zálogszerződés, ha

- a) a zálogkötelezett természetes személy,
- b) a zálogtárgy elsősorban a zálogkötelezett üzleti tevékenysége vagy önálló foglalkozása körébe nem tartozó célra használatos és
- c) a zálogjoggal biztosított követelés olyan szerződés alapján áll fenn, amelyet a zálogkötelezett üzleti tevékenysége vagy önálló foglalkozása körébe nem tartozó célból kötött.

(2) A fogyasztói zálogszerződésben a zálogtárgyat egyedileg kell meghatározni, továbbá meg kell határozni azt az összeget (keret), amelynek erejéig a zálogjogosult kielégítést kereshet a zálogtárgyból.

(3) Fogyasztói zálogszerződés alapján nem jön létre zálogjog olyan zálogtárgyon, amely felett a zálogkötelezettnek a zálogszerződés megkötésekor nincs rendelkezési joga, kivéve, ha a zálogjoggal biztosított követelés olyan szerződésből származik, amely lehetővé teszi a rendelkezési jog megszerzését.

4:99. § [Törvényes zálogjog]

A zálogszerződést törvény rendelkezése pótolhatja.

4:100. § [Tulajdonjog, jog, követelés biztosítéki célú átruházása]

Zálogszerződésként érvényes az a megállapodás, amely követelés biztosítása céljából

- a) tulajdonjog, jog vagy követelés átruházására, vagy
- b) vételi jog alapítására irányul.

4:101. § [A jelzálogjog bejegyzése]

(1) A jelzálogjogot

a) ingatlan esetén az ingatlan-nyilvántartásba,

b) ingó dolog, jog és követelés esetén a zálogjog és bizalmi vagyongazdálkodási jog nyilvántartásába (továbbiakban együtt: zálogjogi nyilvántartásba) kell bejegyezni.

(2) Ha az ingó dolog tulajdonjogának megszerzéséhez a tulajdonosváltás valamely közhiteles nyilvántartásba való bejegyzése szükséges (lajstromozott dolgok), illetve ha a jog fennállását közhiteles nyilvántartás tanúsítja (lajstromozott jogok), a jelzálogjogot a megfelelő közhiteles nyilvántartásba (lajstrom) kell bejegyezni.

(3) Az ingatlan-nyilvántartásba és a lajstromokba való bejegyzés alapjául csak olyan zálogszerződés vagy a zálogkötelezett olyan bejegyzési engedélye szolgálhat, amely egyedileg meghatározza a zálogtárgyat.

(4) Az ingatlan-nyilvántartásba és a lajstromokba való bejegyzésre csak olyan dolog, illetve jog tekintetében kerülhet sor, amelyek felett a zálogkötelezettet rendelkezési jog illeti meg.

4:102. § [A birtokátruházás a kézizálogjog alkalmazásában]

(1) A birtokátruházást közös birtok engedésével lehet pótolni oly módon, hogy a dolgot a zálogjogosult és a zálogkötelezett közösen zár alatt tartja vagy részükre harmadik személy mint zálogtartó őrzi.

(2) Ha a dolog harmadik személy mint albirtokos birtokában van és a birtok átruházása a dolog kiadása iránti igénynek az átruházásával történik, a kézizálogjog megalapításához az is szükséges, hogy a tulajdonos az albirtokost az elzálogosításról értesítse.

(3) Nem jön létre a kézizálogjog, ha a birtokátruházás csak a tulajdonos és a zálogjogosult erre irányuló megállapodásával megy végbe, oly módon, hogy a tulajdonos albirtokosként továbbra is a dolog birtokában marad.

4:103. § [A birtokátruházás bankszámla-követelés, értékpapír és pénzügyi eszközök esetében]

(1) Bankszámla-követelés és értékpapír elzálogosítása esetében birtokátruházásnak kell tekinteni azt is, ha

a) a követelést, illetve az értékpapírt a zálogjogosult számláján jóváírják,

b) a követelést, illetve az értékpapírt a zálogkötelezett vagy harmadik személy számláján a zálogjogosult javára jóváírják, vagy

c) a számlatulajdonos, a számlavezető és a zálogjogosult megállapodnak abban, hogy a számlavezető a továbbiakban a számlatulajdonos rendelkezéseit csak a zálogjogosult jóváhagyásával teljesíti, illetve a zálogjogosult rendelkezéseit a számlatulajdonos jóváhagyása nélkül teljesíti.

(2) A számlatulajdonos által a számlavezetője javára alapított zálogjog esetében a birtokátruházás a számlatulajdonos és a számlavezetője erre irányuló megállapodásával megvalósul.

(3) Az (1)-(2) bekezdés rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell a külön törvényben meghatározott pénzügyi eszközök elzálogosítása esetében is.

II. Fejezet

A zálogjoggal biztosított követelés

4:104. § [A zálogjoggal biztosítható követelés]

(1) Zálogjog egy vagy több, fennálló vagy jövőbeli, feltétlen vagy feltételes, meghatározott vagy meghatározható összegű pénzkövetelés vagy pénzben kifejezhető értékkel rendelkező egyéb követelés biztosítására alapítható.

(2) A bírósági úton nem érvényesíthető követelés biztosítására zálogjog nem alapítható.

4:105. § [A zálogtárggyal való helytállás terjedelme]

(1) A zálogtárggyal való helytállás terjedelme annak a követelésnek a mindenkori terjedelméhez igazodik, amelynek biztosítására a zálogtárgy szolgál.

(2) A zálogtárggyal való helytállás terjedelme kiterjed a zálogjoggal biztosított követelés kamataira, a követelés és a zálogjog érvényesítésének költségeire, továbbá a zálogtárgyra fordított szükséges költségekre is.

(3) Ha a felek meghatározták azt az összeget (keret), amelynek erejéig a zálogjogosult kielégítést kereshet a zálogtárgyból (keretbiztosítéki zálogjog), a zálogjog a követelést és járulékait csak annyiban biztosítja, amennyiben azok a keretet nem haladják meg.

4:106. § [A biztosított követelés átruházása]

(1) A biztosított követelés átruházásával vagy egyéb módon való átszállásával a zálogjog is átszáll a követelés új jogosultjára.

(2) A zálogjogot csak a zálogjoggal biztosított követeléssel együtt lehet átruházni.

III. Fejezet

A zálogjog tárgya

4:107. § [A zálogjog tárgya]

(1) Zálogjog tárgya lehet minden forgalomképes dolog, jog vagy követelés.

(2) Kézizálogjog tárgya csak ingó dolog és bankszámla-követelés lehet.

(3) Nem lehet zálogjogot alapítani dolog vagy jog egy részén, közös tulajdonban álló dolognak a zálogkötelezett tulajdonában lévő egész tulajdoni hányadán, , illetve több személyt megillető jognak a zálogkötelezettet megillető részén azonban zálogjog alapítható.

(4) Zálogjog osztható követelés meghatározott részén is alapítható.

(5) A zálogjog a dolgot mindenkori alkotórészeivel és tartozékaival együtt terheli.

4:108. § [A körülírással meghatározott zálogtárgy]

Ha a zálogjogi nyilvántartásba bejegyzéssel alapított zálogjog tárgya körülírással van meghatározva, a zálogjog tárgyát mindenkor azok a körülírásnak megfelelő dolgok, jogok, követelések alkotják, amelyek felett a zálogkötelezett rendelkezési joggal bír.

4:109. § [A zálogtárgy hasznai]

(1) A felek eltérő megállapodása hiányában a zálogjog a zálogtárgy hasznaira is kiterjed.

(2) A zálogjog nem terjed ki az ingatlantól a zálogjogosult kielégítési jogának megnyílta előtt elvált terményre és egyéb alkotórészre, ha

a) az elválás a rendes gazdálkodás szabályai szerint történt, vagy

b) az elválás a rendes gazdálkodás szabályai ellenére történt, azonban az elvált terményt, vagy egyéb alkotórészt elidegenítik és az ingatlanról elviszik.

4:110. § [A zálogtárgy helyébe lépő dolog vagy más érték]

(1) A zálogtárgy értékcsökkenésének vagy elpusztulásának pótlására szolgáló biztosítási összeg, kártérítés vagy más érték, illetve az ezekre vonatkozó követelés a zálogtárgy helyébe lép, vagy a zálogfedezet kiegészítésére szolgál.

(2) A zálogtárgy kisajátításáért kapott kártalanítás, illetve az erre vonatkozó követelés a zálogtárgy helyébe lép.

(3) Ha a zálogtárgyat birtokló zálogjogosult károsodás elhárítása érdekében értékesíti a zálogtárgyat, a befolyt vételár a zálogtárgy helyébe lép.

(4) Ha a zálogkötelezett a zálogtárgyat feldolgozza, átalakítja, más vagyontárgyakkal egyesíti vagy vegyíti, a feldolgozással, átalakítással, egyesítéssel vagy vegyítéssel keletkezett új dolog az eredeti zálogtárgy helyébe lép, a zálogjogosultat azonban csak az eredeti zálogtárgy feldolgozás, átalakítás, egyesítés vagy vegyítés előtti értéke erejéig illeti meg kielégítési jog.

(5) Ha a zálogkötelezett vagy a személyes kötelezett megfelelő új zálogtárgyat adott az eredeti zálogtárgy helyett, az új zálogtárgy az eredeti helyébe lép.

(6) Az elzálogosított követelés teljesítéseként szolgáltatott pénz vagy más vagyontárgy a zálogjog tárgyaként a követelés helyébe lép.

(7) Az elzálogosított követelést biztosító garancia alapján befolyt összeg a zálogjog tárgyaként a követelés helyébe lép.

4:111. § [Zálogjog több zálogtárgyon: egyetemleges zálogjog]

(1) Ha a zálogjog ugyanannak a követelésnek biztosítására több zálogtárgyat terhel, kétség esetén minden zálogtárgy az egész követelés biztosítására szolgál. A zálogjogosult határozhatja meg a kielégítési jog érvényesítésének sorrendjét, azonban a kielégítési jog csak annyi zálogtárgyra terjedhet ki, amennyi a biztosított követelés kielégítéséhez szükséges.

(2) Ha a zálogtárgyak több személy tulajdonában vannak vagy több személyt illetnek és jogviszonyukból más nem következik, egymás közti viszonyukban a zálogtárgyak kielégítéskori értékének arányában kötelesek helytállni. Akinek terhére ezt az arányt meghaladó kielégítés történik, a többi tulajdonostól vagy jogosulttól a többlet arányos megtérítését követelheti, e megtérítési igényének biztosítására a zálogjog rá átszáll.

(3) Több ingatlant vagy lajstromozott dolgot vagy jogot terhelő zálogjogot kifejezetten mint egyetemleges zálogjogot kell bejegyezni az ingatlan-nyilvántartásba vagy a lajstromba.

IV. Fejezet

A felek jogai és kötelezettségei a kielégítési jog megnyílta előtt

4:112. § [A kézzzálogjog tárgyának használata és hasznosítása]

(1) A zálogjogosult köteles a zálogtárgyat épségben megőrizni.

(2) A felek eltérő megállapodása hiányában a zálogjogosult a zálogtárgyat nem használhatja és nem hasznosíthatja.

(3) Ha a zálogtárgy természeténél fogva hasznot hajt és a zálogtárgy a zálogjogosult kizárólagos birtokában van, a zálogjogosult, a felek eltérő megállapodásának hiányában, a zálogtárgy hasznait jogosult beszedni.

(4) A felek megállapodása vagy a (3) bekezdés alapján a zálogtárgy hasznosítására jogosult zálogjogosult köteles a hasznok beszédéséről gondoskodni, és a beszedett hasznokkal elszámolni.

(5) A zálogjogosult a beszedett hasznokat a zálogtárgy őrzésével, állagának fenntartásával kapcsolatos, szükséges költségek fedezésére jogosult fordítani.

4:113. § [Rendhagyó zálogjog]

(1) Ha a kézizálogjog tárgya pénz, bankszámla-követelés, pénzüpiaci eszköz, sorozatban kibocsátott értékpapír vagy más, helyettesíthető, illetve természeténél fogva elhasználható dolog, a felek eltérő megállapodása hiányában a zálogjogosult a zálogtárgyat elhasználhatja, illetve azzal tulajdonosként rendelkezhet.

(2) Ha megszűnik a zálogjoggal biztosított követelés és nem áll fenn olyan jogviszony, amely alapján a jövőben zálogjoggal biztosított követelés keletkezhet, a rendhagyó zálogjog jogosultja ugyanolyan fajtájú és minőségű dolgot ugyanolyan mennyiségben köteles a zálogkötelezettnek visszaadni.

4:114. § [A kézizálogfedezet védelme]

(1) A zálogkötelezett vagy a személyes kötelezett a zálogtárgy állagát és használatát ellenőrizheti.

(2) Ha a zálogtárgy állagának romlásától vagy értékének lényeges csökkenésétől lehet tartani, a zálogjogosult a zálogkötelezettet vagy a személyes kötelezettet haladéktalanul értesíteni köteles.

(3) Ha a zálogtárgy értékének csökkenése a követelés kielégítését veszélyezteti, a zálogkötelezett – a zálogjogosult felszólítására – köteles megfelelő határidőn belül a zálogtárgyat helyreállítani, megfelelő új zálogtárgyat vagy az értékcsökkenés mértékének megfelelő kiegészítő biztosítékot adni. Ha a zálogkötelezett a zálogjogosult felhívásának a megszabott határidőn belül nem tesz eleget, a zálogjogosult a zálogtárgyat értékesítheti. A felszólítás és a határidőtűzés elmaradhat, ha elháríthatatlan akadályba ütközik vagy a zálogkötelezett intézkedésének bevárása a zálogtárgy további jelentős értékcsökkenésével járna.

(4) A zálogkötelezett vagy a személyes kötelezett más megfelelő biztosíték felajánlása mellett a zálogtárgy visszaadását kérheti.

(5) A zálogkötelezett jogosult a zálogtárgy helyébe lépett biztosítási összeget, kártérítést vagy más értéket a zálogtárgy helyreállítására fordítani, ha ez a biztosított követelés kielégítését nem veszélyezteti.

4:115. § [A jelzálogjog tárgyának használata és hasznosítása]

(1) A zálogkötelezett köteles a zálogtárgyat épségben megőrizni.

(2) A zálogkötelezett jogosult a zálogtárgy rendeltetésszerű használatára és hasznosítására.

(3) A zálogjogi nyilvántartásba bejegyzett zálogjog kötelezettje a rendes gazdálkodás körében jogosult a zálogtárgy feldolgozására, átalakítására és a zálogtárggyal való rendelkezésre.

4:116. § [A jelzálogfedezet védelme]

(1) A zálogjogosult a zálogtárgy állagát és használatát ellenőrizheti.

(2) Ha a zálogkötelezett vagy harmadik személy a zálogtárgy épségét veszélyezteti, a zálogjogosult kérheti a bíróságtól a veszélyeztető cselekmény megtiltását és a veszély elhárításához szükséges intézkedések elrendelését.

(3) Ha a zálogtárgy értékének csökkenése a követelés kielégítését veszélyezteti, a zálogkötelezett – a zálogjogosult felszólítására – köteles megfelelő határidőn belül a zálogtárgyat helyreállítani, megfelelő új zálogtárgyat vagy az értékcsökkenés mértékének megfelelő kiegészítő biztosítékot adni. Ha a zálogkötelezett a zálogjogosult felhívásának a megszabott határidőn belül nem tesz eleget, a zálogjogosult a zálogtárgyat értékesítheti.

(4) A zálogkötelezett jogosult a zálogtárgy helyébe lépett biztosítási összeget, kártérítést vagy más értéket a zálogtárgy helyreállítására fordítani, ha ez a biztosított követelés kielégítését nem veszélyezteti.

4:117. § [Az elzálogosított követelés kötelezettjének jogai és kötelezettségei]

(1) Az elzálogosított követelést annak kötelezettje mindaddig a követelés jogosultja kezéhez teljesítheti, amíg a zálogjog megalapításáról a zálogkötelezett vagy a zálogjogosult nem értesítette.

(2) Ha a követelés elzálogosításáról a követelés kötelezettjét a követelés jogosultja (zálogkötelezett) értesítette, a kötelezett – a zálogjogosult eltérő rendelkezése hiányában – az értesítés után csak a zálogjogosultnak teljesíthet.

(3) Ha a követelés elzálogosításáról a követelés kötelezettjét a zálogjogosult értesíti, a kötelezett követelheti az elzálogosítás megtörténtének igazolását. Ennek hiányában csak a saját veszélyére teljesíthet annak, aki zálogjogosultként fellépett.

4:118. § [Az elzálogosított követelés mint zálogfedezet védelme]

Az elzálogosított követelés kötelezettjének a zálogjog megalapításáról való értesítését követően a zálogjogosulttal szemben hatálytalan a zálogkötelezettnek az a jognyilatkozata, amely a zálogjogosult kielégítési alapját megszünteti, vagy hátrányosan változtatja meg.

4:119. § [A számlavezető bank jogai és kötelezettségei]

A bankszámla-követelést terhelő jelzálogjog megalapításáról való értesítés nem érinti a számlavezető banknak a számlatulajdonossal szembeni jogait és kötelezettségeit.

V. Fejezet**A személyes kötelezettől különböző zálogkötelezett helyzete****4:120. § [A személyes kötelezettől különböző zálogkötelezett helyzete]**

(1) Ha a zálogkötelezett a zálogjoggal biztosított követelés kötelezettjétől (személyes kötelezett) különböző személy, és a zálogjogosult a zálogtárgyból kielégítést kapott, a követelés egyéb biztosítékaival együtt a kielégítés erejéig a zálogkötelezettre száll át.

(2) A zálogkötelezettnek jogában áll a zálogjogosult követelését kielégíteni. A zálogkötelezett a zálogjogosult követelésébe beszámíthatja a saját és a személyes kötelezett ellenkövetéseit és érvényesítheti mindazokat a kifogásokat, amelyek őt vagy a személyes kötelezettet megilletik. A zálogkötelezett nem veszti el e jogát azzal, hogy a személyes kötelezett a zálogjog megalapítása után lemondott a kifogásról vagy az ellenkövetelésről.

(3) Ha a zálogkötelezett, aki nem személyes kötelezett, a zálogjogosult követelését kielégíti, a követelés – biztosítékaival együtt – rá átszáll, ha a kielégítés alapján a személyes kötelezettől vagy mástól megtérítést követelhet. E szabály megfelelően alkalmazandó akkor is, ha egyébként ugyanaz a személy lesz a zálogkötelezett és a zálogjogosult.

(4) Ha a személyes kötelezett, aki nem zálogkötelezett, a zálogjogosult követelését kielégíti, a követelés kielégítésével a zálogjog rá átszáll, ha a kielégítés alapján a zálogkötelezettől megtérítést követelhet. E szabály megfelelően alkalmazandó akkor is, ha egyébként ugyanaz a személy lesz a személyes kötelezett és a zálogjogosult.

(5) A követelést kielégítő személyes kötelezett, zálogkötelezett vagy bármely más harmadik személy követelheti a zálogjogosulttól, hogy a zálogtárgyat vagy a zálogjog átszállásának bejegyzéséhez szükséges engedélyt részére adja ki.

VI. Fejezet

A zálogjogosulti meghatalmazott

4:121. § [A zálogjogosulti meghatalmazott kijelölése]

(1) A zálogjogosult a zálogszerződésben zálogjogosulti meghatalmazottat jelölhet ki. A zálogjogosulti meghatalmazott kijelölése csak írásban érvényes.

(2) Zálogjogosulti meghatalmazottat több zálogjogosult együttesen is kijelölhet. A zálogjogosulti meghatalmazott lehet a zálogjogosultak egyike vagy a zálogjogosultak körén kívül álló személy.

4:122. § [A zálogjogosulti meghatalmazott kijelölésének harmadik személyekkel szembeni hatályossága]

A zálogjogosulti meghatalmazott kijelölése harmadik személyekkel szemben attól az időponttól kezdődően hatályos, amikor a meghatalmazott személyét az ingatlan-nyilvántartásba, a lajstromba vagy a zálogjogi nyilvántartásba bejegyzik.

4:123. § [A zálogjogosulti meghatalmazott jogai és kötelezettségei]

(1) Az ingatlan-nyilvántartásba, a lajstromba vagy a zálogjogi nyilvántartásba bejegyzett zálogjogosulti meghatalmazottat a zálogjogosult jogai illetik és kötelezettségei terhelik, e körben a zálogjogosulti meghatalmazott a saját nevében, a zálogjogosult javára jár el.

(2) A zálogjogosulti meghatalmazott a zálogjoggal biztosított követelés átruházására nem jogosult.

(3) A zálogjogosult a zálogjogból fakadó jogokat a zálogjogosulti meghatalmazott bejegyzésének tartama alatt nem gyakorolhatja, azonban a zálogjogosulti meghatalmazott magatartásáért felelősséggel tartozik.

(4) A zálogjogosulti meghatalmazott jogait és kötelezettségeit nem érinti, ha a zálogjogosult vagy a zálogjogosultak egyike a zálogjoggal biztosított követelést átruházza.

4:124. § [A zálogjogosulti meghatalmazott által kezelt különvagyon]

(1) A zálogjogosulti meghatalmazott köteles saját vagyonától elkülönítve tartani és kezelni mindazt, ami a zálogjog érvényesítése alapján vagy egyébként a zálogjoggal kapcsolatban hozzá befolyt, illetve a birtokába került.

(2) A zálogjogosulti meghatalmazott hitelezői nem támaszthatnak igényt a zálogjogosulti meghatalmazotthoz befolyt és elkülönítve tartott vagy kezelt pénzeszegekre, amelyekről megállapítható, hogy a zálogjogosultat illetik.

4:125. § [A zálogjogosulti meghatalmazás visszavonása]

(1) A zálogjogosulti meghatalmazás – eltérő megállapodás hiányában – bármikor visszavonható.

(2) A zálogjogosulti meghatalmazás visszavonása harmadik személyekkel szemben attól az időponttól kezdődően hatályos, amikor a visszavonását az ingatlan-nyilvántartásba, a lajstromba vagy a zálogjogi nyilvántartásba bejegyzik.

VII. Fejezet

A zálogjogi nyilvántartás

4:126. § [A zálogjogi nyilvántartás alapelvei]

(1) A zálogjogi nyilvántartás a zálogkötelezettek személyéhez kapcsolódóan tartalmazza a nem lajstromozott ingó dolgokon, jogokon és követeléseken alapított jelzálogjogokat és a vagyont terhelő zálogjogokat.

(2) A zálogjogi nyilvántartás nyilvános, tartalmát internetes honlapon bárki személyazonosítás nélkül, térítésmentesen megtekintheti.

4:127. § [A zálogjogi nyilvántartás vezetése]

(1) A zálogjogi nyilvántartást a közjegyzők a Magyar Országos Közjegyzői Kamaránál vezetik.

(2) A zálogjogi nyilvántartás tartalmának internetes honlapon való hozzáférhetővé tételéről a Magyar Országos Közjegyzői Kamara gondoskodik.

4:128. § [A zálogjog bejegyzése]

(1) A zálogjog bejegyzése a bejegyzési kérelemhez csatolt zálogszerződés alapján történik.

(2) A közjegyző a zálogjognak a zálogjogi nyilvántartásba való bejegyzéséről, jogszabályban meghatározott díj fizetése ellenében, kérelemre – elektronikus adatátvitel útján – gondoskodik.

(3) A zálogjogi nyilvántartásba bejegyezhető zálogjog olyan dolgon, jogon vagy követelésen is, amely még nem létezik vagy amely felett a zálogkötelezett még nem bír rendelkezési joggal.

(4) A zálogjogi nyilvántartás vezetésének részletes szabályait jogszabály állapítja meg.

4:129. § [A zálogjogi nyilvántartás tartalma]

A zálogjogi nyilvántartás tartalmazza

- a) a zálogkötelezett nevét és külön jogszabályban meghatározott adatait,
- b) a zálogjogosult nevét és külön jogszabályban meghatározott adatait,
- c) a zálogtárgy meghatározását,
- d) – amennyiben a felek ilyet a zálogszerződésben meghatároztak – azt az összeget (keret), amelynek erejéig a zálogjogosult a zálogtárgyból kielégítést kereshet, és
- e) a bejegyző közjegyző nevét, székhelyét és törzsszámát.

VIII. Fejezet **A zálogjogok rangsora**

4:130. § [A zálogjog megalapításához kötődő rangsor elve]

Ha ugyanazt a zálogtárgyat több zálogjog terheli, a kielégítés joga a zálogjogosultakat a zálogjogok alapításának a sorrendjében illeti meg.

4:131. § [Bankszámla-követelést vagy értékpapírt terhelő zálogjogok közötti rangsor]

Ha ugyanazt a bankszámla-követelést vagy számlán nyilvántartott értékpapírt kézzizálogjog és jelzálogjog is terheli, a kézzizálogjog jogosultját kielégítési elsőbbség illeti meg a jelzálogjog jogosultjával szemben, akkor is, ha a jelzálogjogot korábban jegyezték be a zálogjogi nyilvántartásba.

4:132. § [A zálogjogi nyilvántartásba bejegyzett zálogjog tárgyainak változása]

Ha a zálogjogi nyilvántartásba bejegyzett zálogjog tárgya több, körülírással meghatározott dolog, jog, követelés, az egyes dolgok, jogok, követelések változása a zálogjog ranghelyét nem érinti.

4:133. § [A rendelkezési jog korábbi jogosultja által alapított zálogjog]

Ha a zálogjogi nyilvántartásba bejegyzett zálogjog tárgya felett a zálogkötelezett a bejegyzés után szerez rendelkezési jogot, a bejegyzés időpontjához kötődő ranghelyre

nem lehet hivatkozni azzal szemben, akinek javára a rendelkezési jog korábbi jogosultja alapított zálogjogot.

4:134. § [A zálogtárgy helyébe lépő vagy a zálogfedezet kiegészítésére adott tárgyon fennálló zálogjog ranghelye]

A zálogtárgy helyébe lépő vagy a zálogfedezet kiegészítésére adott tárgyon a zálogjog az eredeti zálogtárgyon alapított zálogjog ranghelye szerint áll fenn.

4:135. § [Ranghely-szerződés]

A zálogjogosultak harmadik személyek jogainak sérelme nélkül megállapodhatnak a rangsor módosításában (ranghely-szerződés).

4:136. § [A zálogjog ranghelyének előzetes biztosítása]

(1) A tulajdonos vagy a jogosult az ingatlan-nyilvántartásban vagy a lajstromban feljegyeztetheti, hogy valamely dolgot vagy jogot egy éven belül a feljegyzésben meghatározott összegnél nem nagyobb összeg erejéig zálogjoggal kíván megterhelni. Ha a zálogjog bejegyzését a feljegyzésben meghatározott határidő alatt kéri, a bejegyzett zálogjog a feljegyzés ranghelyéhez igazodó ranghelyet kap.

(2) A feljegyzés meghatározott személy javára is kérhető. Ebben az esetben a feljegyzés ranghelyéhez igazodó zálogjogot csak a feljegyzésben megjelölt személy javára lehet bejegyezni.

4:137. § [Rendelkezés a megszűnt zálogjog ranghelyével]

(1) Ha az ingatlan-nyilvántartásba vagy lajstromba bejegyzett zálogjog egészben vagy részben megszűnik, a tulajdonos vagy a jogosult a megszűnés terjedelmében a zálogjog ranghelyével rendelkezhet. E jogánál fogva a tulajdonos vagy a jogosult az eddigi zálogjog törlésével egyidejűleg a zálogjog ranghelyén akár az eddigi, akár új jogosult javára az eddiginél nem terhesebb új zálogjogot alapíthat.

(2) Ha a követelés csak részben szűnt meg és a törölt zálogjog ranghelyén a tulajdonos vagy a jogosult új zálogjogot alapít, ezt a fennmaradó zálogjog a rangsorban megelőzi.

(3) A tulajdonos vagy a jogosult a zálogjog törlése alkalmával az ingatlan-nyilvántartásban vagy lajstromban azt is feljegyeztetheti, hogy a törölt bejegyzés ranghelyét egy év tartamára fenntartja a törölt zálogjognál nem terhesebb új zálogjog bejegyzésének céljára. Ez a fenntartás tulajdonosváltás esetén az új tulajdonos javára is szolgál.

(4) A tulajdonos a ranghellyel való rendelkezés jogáról harmadik személlyel vagy a lemondással érintett ranghelyet követő ranghelyen bejegyzett zálogjogosulttal szemben mondhat le.

IX. Fejezet A zálogjog érvényesítése

A kielégítési jog gyakorlásának általános szabályai

4:138. § [A kielégítési jog]

(1) Zálogjoga alapján a zálogjogosult kielégítést kereshet a követelésének biztosítására szolgáló zálogtárgyból.

(2) A zálogtárgyból való kielégítés joga megnyílik, ha a zálogjoggal biztosított követelést esedékessé válásakor nem teljesítik.

4:139. § [A kielégítési jog gyakorlásának módjai]

(1) A kielégítési jog gyakorlása a zálogjogosult választása szerint bírósági végrehajtás útján vagy bírósági végrehajtáson kívül történhet.

(2) A kielégítési jog bírósági végrehajtáson kívüli gyakorlása a zálogjogosult választása szerint

- a) a zálogtárgy zálogjogosult általi értékesítése,
- b) a zálogtárgy tulajdonjogának a zálogjogosult által történő megszerzése, vagy
- c) az elzálogosított követelés érvényesítése

útján történik.

(3) Ha a zálogtárgy jog vagy követelés, a zálogtárgy tulajdonjogán a jogot vagy követelést, a zálogtárgy tulajdonosán a jogosultat kell érteni.

(4) A zálogjogosult a kielégítési jog érvényesítésének választott módjáról másikkra térhet át.

4:140. § [A kielégítési jog gyakorlása fogyasztói zálogszerződés esetében]

Fogyasztói szerződés esetében a zálogjogosult

a) csak nyilvános értékesítés (pályázat, árverés) formájában értékesítheti a zálogtárgyat, kivéve, ha a felek a kielégítési jog megnyílta után írásban eltérő értékesítési módban állapodtak meg,

b) nem szerezheti meg a kielégítés fejében a zálogtárgy tulajdonjogát.

4:141. § [A zálogjog érvényesítésének átvételéhez való jog]

Az a zálogjogosult, akit a zálogjogok közötti rangsor alapján kielégítési elsőbbség illet meg a zálogjog érvényesítését megkezdő zálogjogosulttal szemben, a zálogtárgy értékesítéséig, a zálogtárgy tulajdonjogának a zálogjogosult által történő megszerzéséig, illetve az elzálogosított követelés érvényesítéséig bármikor átveheti a zálogjog érvényesítését, amennyiben megtéríti az érvényesítést megkezdő zálogjogosult már felmerült költségeit.

4:142. § [A zálogtárgy visszaváltásának joga]

(1) A zálogkötelezett, a személyes kötelezett vagy bármely más személy, akinek ehhez jogi érdeke fűződik, a zálogtárgy értékesítéséig, a zálogtárgy tulajdonjogának a zálogjogosult által történő megszerzéséig, illetve az elzálogosított követelés érvényesítéséig bármikor visszaválthatja a zálogtárgyat a zálogjoggal biztosított követelés és járulékai, valamint a zálogjogosult már felmerült költségeinek megtérítése útján.

(2) A visszaváltáshoz való jogáról a zálogkötelezett, a személyes kötelezett és a személyes kötelezett teljesítéséért felelősséget vállalt személy csak a kielégítési jog megnyíltá után és csak írásban mondhat le érvényesen.

4:143. § [A kielégítési jog gyakorlásának felfüggesztése vagy korlátozása nemperes eljárásban]

Ha a zálogjogosult a kielégítési jogának gyakorlása során a törvényben meghatározott kötelezettségeit megszegi, a zálogkötelezett, a személyes kötelezett vagy bármely más személy, akinek ehhez jogi érdeke fűződik, nemperes eljárásban kérheti a bíróságtól a kielégítési jog gyakorlásának felfüggesztését vagy a zálogjogosult kötelezését a kielégítési jognak a bíróság által meghatározott feltételek szerinti gyakorlására.

4:144. § [A zálogjogosult felelőssége a kielégítési jog gyakorlása során okozott károkért]

A zálogjogosult a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályai szerint felel azért a kárárt, amelyet a kielégítési jog gyakorlása során a törvényben meghatározott kötelezettségei megszegésével a zálogkötelezettnek, a személyes kötelezettnek vagy a zálogtárgyat terhelő más zálogjog jogosultjának okoz.

A zálogtárgy zálogjogosult általi értékesítése

4:145. § [A zálogtárgy birtoklásához való jog]

(1) Ha a zálogtárgy nincs a zálogjogosult birtokában, a zálogjogosult a kielégítési jog megnyílta után felszólíthatja a zálogkötelezettet, hogy a zálogtárgyat a felszólításban meghatározott megfelelő időn belül bocsássa a birtokába. A birtokba bocsátás teljesítésére ingó zálogtárgy esetében legalább tíz napos, ingatlan zálogtárgy esetében legalább húsz napos határidőt kell szabni.

(2) Ha a zálogtárgy lakóingatlan, a zálogjogosult felszólíthatja a zálogkötelezettet az ingatlan kiürített állapotban való birtokba adására. A lakóingatlan birtokba bocsátásának teljesítésére legalább három hónapos határidőt kell szabni.

(3) A zálogkötelezett – a kielégítési jog megnyílta után, a zálogjogosult felszólítására – köteles az értékesítés céljából a zálogjogosult számára kiadni a birtokában lévő zálogtárgyat, lehetővé tenni a zálogtárgy birtokba vételét és tartózkodni minden olyan magatartástól, amely a zálogjogosultat e jogának gyakorlásában akadályozná.

(4) A birtokba bocsátás elmaradása nem akadályozza a zálogtárgy értékesítésének.

4:146. § [Az előzetes értesítés]

(1) A zálogjogosult köteles a zálogtárgy értékesítésére vonatkozó szándékáról írásban értesíteni

a) a zálogkötelezettet, a személyes kötelezettet és a személyes kötelezett teljesítéséért felelősséget vállalt személyeket,

b) a zálogkötelezett értesítését megelőző tizedik napig az ingatlan-nyilvántartásba, a lajstromba, illetve a zálogjogi nyilvántartásba bejegyzett, a zálogtárgyat terhelő egyéb zálogjogok jogosultjait és

c) azokat, akik a zálogtárgyat terhelő joguk fennállásáról a zálogkötelezett értesítését megelőző tizedik napig írásban tájékoztatták és a jog fennállását okirattal igazolták.

(2) Az előzetes értesítés és az értékesítés között legalább tíz napnak, fogyasztói zálogszerződés esetében legalább harminc napnak kell eltelnie.

(3) Az előzetes értesítésnek meg kell jelölnie

a) a zálogjogosultat és a zálogkötelezettet,

b) az értékesíteni kívánt zálogtárgyat,

- c) az érvényesített követelés összegét és járulékait,
- d) a kielégítési jog megnyíltának okát és időpontját,
- e) az értékesítés módját,
- f) a nyilvános értékesítés helyét és idejét, egyéb módon történő értékesítés esetén azt az időpontot, amely után az értékesítésre sor kerül.

(4) A zálogkötelezett, a személyes kötelezett és a személyes kötelezett teljesítéséért felelősséget vállalt személy az előzetes értesítéshez való jogáról csak a kielégítési jog megnyílt után és csak írásban mondhat le érvényesen.

(5) A zálogjogosult előzetes értesítés nélkül jogosult a zálogtárgy értékesítésére, ha a zálogtárgy

- a) gyorsan romló dolog, vagy egyéb olyan dolog, amelynek értéke a késedelem hatására jelentősen csökkenne, vagy
- c) olyan dolog vagy jog, amellyel tőzsdén vagy más szabályozott piacon kereskednek.

4:147. § [A kereskedelmi ésszerűség követelménye]

(1) A zálogjogosult a zálogtárgy értékesítése során a kereskedelmi ésszerűség követelményei szerint, a biztosított követelés kötelezettjének érdekeit is szem előtt tartva köteles eljárni.

(2) Vélelmezni kell, hogy a zálogtárgy értékesítése a kereskedelmi ésszerűség követelményei szerint történik, ha az értékesítésre

- a) tőzsdén vagy más szabályozott piacon, az értékesítés időpontjában érvényes áron, vagy
- b) a zálogtárgy kereskedelmi forgalma során általában alkalmazott, az adott piacon szokásos módon kerül sor.

4:148. § [Az értékesítés]

(1) A zálogjogosult – a zálogtárgy tulajdonosa helyett és nevében eljárva – jogosult a zálogtárgy tulajdonjogának átruházására.

(2) Az értékesítés történhet

- a) a zálogtárgy eredeti állapotában vagy kereskedelmi szempontból ésszerű feldolgozása, illetve átalakítása után,
- b) magánúton vagy nyilvánosan.

(3) Ha a zálogjog több zálogtárgyat terhel, azok értékesítése történhet együtt vagy külön-külön.

(4) A zálogjogosult az általa értékesített zálogtárgy tulajdonjogát csak nyilvános értékesítés esetében vagy akkor szerezheti meg, ha a zálogtárggyal szabályozott piacon kereskednek.

4:149. § [Elszámolás, az értékesítés bevételeinek felosztása]

(1) A zálogjogosult az értékesítést követően haladéktalanul írásbeli elszámolást köteles készíteni, amelynek meg kell jelölnie

- a) a befolyt vételárat,
- b) a zálogtárgy zálogjogosult által beszedett hasznait,
- c) a zálogtárgy őrzésével, fenntartásával, feldolgozásával, átalakításával és értékesítésével kapcsolatban felmerült költségeket, és
- d) a zálogtárgyat terhelő zálogjogok rangsorát és a zálogjogok által biztosított követelések összegét.

(2) A zálogjogosult köteles megküldeni az elszámolást a zálogkötelezettnek és az előzetes értesítésre jogosult személyek közül annak, aki azt kéri. Semmis az a megállapodás, amely a zálogjogosultat az elszámolási kötelezettség alól mentesíti.

(3) A zálogjogosult a befolyt vételárnak a beszedett hasznokkal növelt értékéből jogosult levonni a zálogtárgy őrzésével, állagának fenntartásával, feldolgozásával, átalakításával és értékesítésével kapcsolatban felmerült költségeit, majd a fennmaradó összeget köteles haladéktalanul felosztani a zálogtárgyat terhelő zálogjogok jogosultjai között a zálogjogok rangsora szerint, végül az esetleg fennmaradó felesleget köteles kiadni a zálogkötelezettnek.

(4) A zálogjogosult a befolyt vételárnak a költségek levonása, az őt rangsorban megelőző zálogjogosultak követelésének és saját követelésének kielégítése után fennmaradó részét – az írásbeli elszámolással együtt – bírósági letétbe is helyezheti, ha őt a rangsorban követő zálogjogosultak is vannak.

A zálogtárgy tulajdonjogának a zálogjogosult által történő megszerzése

4:150. § [A zálogtárgy tulajdonjogának a zálogjogosult által történő megszerzése]

(1) A zálogjogosult kielégítési jogának megnyíltát követően írásban felajánlhatja a zálogkötelezettnek, hogy elfogadja a zálogtárgy tulajdonjogát a biztosított követelés teljes vagy részleges kielégítése fejében.

(2) A zálogjogosult az ajánlatról – annak megküldésével – köteles értesíteni a zálogkötelezeten túl

- a) a személyes kötelezettet és a személyes kötelezett teljesítéséért felelősséget vállalt személyeket,
- b) az ajánlat zálogkötelezett részére való megküldését megelőző tizedik napig az ingatlan-nyilvántartásba, a lajstromba, illetve a zálogjogi nyilvántartásba bejegyzett, a zálogtárgyat terhelő egyéb zálogjogok jogosultjait és
- c) azokat, akik a zálogtárgyat terhelő joguk fennállásáról az ajánlat zálogkötelezett részére való megküldését megelőző tizedik napig írásban tájékoztatták és a jog fennállását okirattal igazolták.

(3) Az ajánlatnak meg kell jelölnie

- a) a zálogjogosultat és a zálogkötelezettet,
- b) a zálogtárgyat, amelyre az ajánlat vonatkozik,
- c) a zálogjoggal biztosított, fennálló követelés összegét
- d) a kielégítési jog megnyíltának okát és időpontját, és
- e) azt, hogy a zálogtárgy tulajdonjogának megszerzése a biztosított követelés milyen arányú kielégítését eredményezné.

(4) Ha a zálogkötelezett írásban elfogadja a zálogjogosult ajánlatát az annak kézhezvételét követő húsz napon belül és a (2) bekezdésben meghatározott személyek nem emelnek írásban kifogást az ajánlat ellen az annak kézhezvételét követő húsz napon belül, a zálogjogosult megszerzi a zálogtárgy tulajdonjogát és a zálogjoggal biztosított követelés – az ajánlat tartalmának megfelelően – részben vagy teljesen megszűnik.

4:151. § [A közvetlen kielégítés joga]

(1) Ha a kézizálogjog tárgya pénz, bankszámla-követelés, külön törvényben meghatározott pénzüpi eszköz vagy szabályozott piacon jegyzett értékpapír, kielégítési joga megnyíltakor a zálogjogosult a biztosított követelés fejében a zálogtárgy tulajdonjogát egyoldalú nyilatkozattal – ajánlattétel és az ajánlat kötelezett általi elfogadása nélkül – megszerezheti.

(2) A zálogjogosult köteles a zálogkötelezettel a kielégítést követően haladéktalanul elszámolni, és a követelését és annak járulékait meghaladó fedezetet a zálogkötelezett részére kiadni.

Az elzálogosított követelés érvényesítése

4:152. § [Az elzálogosított követelés érvényesítése]

(1) Ha a zálogjog tárgya követelés, a zálogjogosult a kielégítési jogának megnyíltát és a követelés esedékessé válását követően követelheti az elzálogosított követelés kötelezettjétől a követelés teljesítését is.

(2) A zálogkötelezett a zálogjogosult kérésére köteles a zálogjog érvényesítéséhez szükséges okiratokat átadni.

(3) Ha az elzálogosított követelés esedékessége e követelés jogosultjának jognyilatkozatától vagy általa teljesíthető feltételtől függ, kielégítési jogának megnyíltja után e jognyilatkozatot a zálogjogosult is megteheti vagy teljesítheti az esedékesség bekövetkezéséhez szükséges feltételt.

(4) Az elzálogosított követelés érvényesítése alapján befolyt összeg felosztására a zálogtárgy értékesítése során befolyt vételár felosztására vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

4:153. § [A bankszámla-követelést terhelő jelzálogjog érvényesítése]

A bankszámla-követelést terhelő jelzálogjog érvényesítése csak bírósági határozat alapján végrehajtás útján történhet.

4:154. § [Az elzálogosított követelést biztosító mellékkötelezettségek érvényesítése]

(1) Ha a zálogjog tárgya követelés, a zálogjogosult – követelése erejéig – az elzálogosított követelésen túl érvényesítheti az elzálogosított követelést biztosító zálogjogból, illetve kezességből eredő jogokat is.

(2) A zálogjogosultat nem illeti meg az elzálogosított követelést biztosító garancia lehívásának joga.

X. Fejezet A zálogjog megszűnése

4:155. § [A zálogjog megszűnése]

(1) A zálogjog megszűnik, ha

- a) a zálogjogosult lemond a zálogjogáról,
- b) a zálogjogosult a követelést az azt biztosító zálogjog átszállásának kizárásával engedményezi,
- c) a zálogjog tárgyául szolgáló dolog elpusztul, a zálogjog tárgyául szolgáló követelés vagy jog megszűnik,
- d) a zálogtárgyat birtokló zálogjogosult a zálogtárgy értékének a követelés kielégítését veszélyeztető mértékű csökkenése miatt a zálogtárgyat értékesíti,
- e) a zálogjoggal biztosított követelés, illetve minden olyan jogviszony, amely alapján a jövőben zálogjoggal biztosított követelés keletkezhet, megszűnik,
- f) a zálogjoggal biztosított követelés elévül,
- g) a zálogjogosult a kielégítési jogát gyakorolva a zálogtárgyat értékesíti,
- h) a zálogjogosult a kielégítési jogát gyakorolva a zálogtárgy tulajdonjogát megszerzi.

(2) A zálogjoggal biztosított követelés megszűnése ellenére a zálogjog fennmarad a követelést kielégítő személyes kötelezett, zálogkötelezett vagy harmadik személy megtérítési követelésének biztosítására.

(3) Az (1) bekezdés g)-h) pontja szerinti esetekben a kielégítési jogát gyakorló zálogjogosult zálogjogán túl a zálogtárgyat terhelő egyéb zálogjogok is megszűnnek.

4:156. § [A zálogjogi nyilvántartásba bejegyzett zálogjogtól mentes tulajdonszerzés]

Ha a zálogtárgy olyan ingó dolog, amelynek értékesítése a zálogkötelezett üzleti körébe tartozik és az értékesítésre a zálogkötelezett rendes gazdálkodása körében kerül sor, a zálogjogi nyilvántartásba bejegyzett zálogjogtól mentes tulajdonjogot szerez az a személy, aki nem tudott arról, hogy a zálogkötelezett nem jogosult a zálogtárgy tulajdonjogának átruházására.

4:157. § [A zálogjogosult kötelezettsége a zálogjoggal biztosított követelés megszűntekor]

(1) Ha megszűnik a zálogjoggal biztosított követelés és nem áll fenn olyan jogviszony, amely alapján a jövőben zálogjoggal biztosított követelés keletkezhet, a zálogjogosult köteles

- a) a birtokában lévő zálogtárgyat a zálogkötelezettnek visszaadni,
- b) a zálogjog törléséhez szükséges engedélyt kiadni,

c) a számláján jóváírt zálogtárgynak a zálogkötelezett számláján való jóváírásáról rendelkezni,

d) a zálogkötelezett számlavezetőjét a zálogjog megszűntéről írásban értesíteni, vagy

e) azt a harmadik személyt, aki mint zálogtartó a zálogtárgy birtokában van vagy akinek a számláján a zálogtárgyat a zálogjogosult javára jóváírták, a zálogjog megszűntéről írásban értesíteni.

(2) Ha a harmadik személy, aki mint zálogtartó a zálogtárgy birtokában van vagy akinek a számláján a zálogtárgyat a zálogjogosult javára jóváírták, a zálogjog megszűntéről való írásbeli értesítést kézhez vette, köteles a zálogtárgyat a zálogkötelezetteknek visszaadni vagy a számláján jóváírt zálogtárgynak a zálogkötelezett számláján való jóváírásáról rendelkezni.

XI. Fejezet

A vagyont terhelő zálogjog

4:158. § [A vagyont terhelő zálogjog]

(1) A jogi személy, illetve jogi személyiség nélküli jogalany vagyonának egészén vagy annak a zálogszerződésben meghatározott részén (vagyon) az ezt alkotó dolgok, jogok és követelések (vagyontárgy) meghatározása nélkül – a zálogjogi nyilvántartásba való bejegyzéssel – vagyont terhelő zálogjog alapítható.

(2) A vagyont terhelő zálogjog alapítására irányuló szerződés csak írásban érvényes. Ha a zálogjog értéke a törvényben meghatározott értékhatárt meghaladja, a zálogjogi nyilvántartásba bejegyzendő zálogjog alapítására irányuló zálogszerződést ügyvéd által ellenjegyzett teljes bizonyító erejű magánokiratba vagy közokiratba kell foglalni.

(3) A vagyont terhelő zálogjog a zálogszerződés megkötése után a zálogkötelezett vagyonába kerülő vagyontárgyra is kiterjed, attól az időponttól kezdve, hogy azon a zálogkötelezett rendelkezési jogot szerez, megszűnik azonban, ha a vagyontárgy a zálogkötelezett vagyonából kikerül.

4:159. § [A vagyont terhelő zálogjog átalakítása]

(1) A vagyont terhelő zálogjog jogosultja a kielégítési jogának megnyíltával a vagyont terhelő zálogjogot a zálogkötelezethez intézett írásbeli nyilatkozattal az abban meghatározott vagyontárgyakat terhelő zálogjoggá alakíthatja át és az ekként létrejött zálogjogok alapján az általános szabályok szerint kereshet kielégítést. Az átalakító

jognyilatkozat az általa létesítendő zálogjogok létrejöttéhez a zálogszerződésen felül szükséges további feltételeket nem pótolja.

(2) A zálogjogosult az átalakító jognyilatkozattal létesített zálogjoga alapján a vagyont terhelő zálogjog bejegyzésének időpontja szerinti ranghelyen gyakorolhatja kielégítési jogát. E rendelkezésre azonban nem hivatkozhat azzal szemben, aki a vagyonba tartozó valamely vagyontárgyon

- a) annak a vagyonba kerülését megelőzően zálogjogot,
- b) a zálogjogi nyilvántartáson kívüli más nyilvántartásba bejegyzett jelzálogjogot,
- c) kereskedelmi forgalomban jóhiszeműen és visszterhes jogügylet biztosítékául kézizálogjogot, illetve jogot vagy követelést terhelő zálogjogot szerzett.

(3) Az elzálogosított vagyon – kielégítést veszélyeztető mértékű – csökkenése esetén a zálogjogosult az átalakító jognyilatkozatot a kielégítési jogának megnyílta előtt is megteheti.

4:160. § [A zálogfedezet védelme]

(1) Az elzálogosított vagyon – kielégítést veszélyeztető mértékű – csökkenéséről a zálogkötelezett a zálogjogosultat értesíteni köteles. A felek szerződésükben a vagyon csökkenésének kielégítést veszélyeztető mértékét is meghatározhatják.

(2) A felek megállapodhatnak abban is, hogy a zálogjogosult a zálogkötelezett gazdálkodását ellenőrizheti.

4:161. § [A jelzálogjogra vonatkozó rendelkezések megfelelő alkalmazása]

A vagyont terhelő zálogjogra egyebekben a jelzálogjogra vonatkozó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.

3. Cím **Az önálló zálogjog**

4:162. § [Az önálló zálogjog]

Ingatlanon jelzálogjog úgy is alapítható, hogy az az ingatlant a biztosított követelés fennállásától függetlenül terhelje.

4:163. § [A biztosítéki szerződés]

(1) A zálogjogosult az ingatlanból kizárólag a biztosítéki szerződés feltételei szerint kereshet kielégítést. A biztosítéki szerződést írásba kell foglalni.

(2) A biztosítéki szerződés különösen az önálló zálogjog alapításának célját, a felmondás gyakorlásának módját és a felmondási időt, az önálló zálogjogból való kielégítés mértékét, valamint a zálogkötelezettet megillető jogok gyakorlásának feltételeit tartalmazza.

(3) A zálogkötelezett hivatkozhat azokra a kifogásokra, amelyek őt a biztosítéki szerződés alapján megilletik. A zálogkötelezettet megillető kifogások gyakorlását nem lehet kizárni vagy korlátozni.

4:164. § [Az önálló zálogjog átváltoztatása]

(1) Az önálló zálogjog követelést biztosító zálogjoggá, ez utóbbi pedig önálló zálogjoggá a felek erre irányuló megállapodásával és az átváltoztatás ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzésével átváltoztatható.

(2) Az átváltoztatáshoz nincs szükség a rangsorban azonos vagy hátrább álló zálogjogosultak hozzájárulására.

(3) Az átváltoztatás a zálogjog eredeti ranghelyét nem érinti.

4:165. § [Az önálló zálogjog átruházása]

(1) Az önálló zálogjog a biztosított követelés nélkül is átruházható.

(2) A biztosítéki szerződés alapján a zálogkötelezettet megillető kifogásokat a zálogkötelezett az önálló zálogjog átruházása esetén az új jogosulttal szemben is felhozhatja.

4:166. § [Az önálló zálogjog érvényesítése]

(1) A felek eltérő megállapodása hiányában a zálogjogosult kielégítéséhez az önálló zálogjognak a zálogkötelezett vagy a zálogjogosult általi felmondása szükséges.

(2) A felmondás ideje – a felek eltérő megállapodása hiányában – hat hónap.

(3) A felmondási jogot nem lehet kizárni.

4:167. § [Az önálló zálogjog törlése, harmadik személy javára való átjegyzése]

Ha az önálló zálogjog alapításának a biztosítéki szerződésben megjelölt célja véglegesen megghiúsult, a zálogjoggal biztosított követelés megszűnt, illetve a biztosítéki szerződésben foglalt más megszűnési ok, vagy feltétel bekövetkezett, a zálogjogosult a zálogkötelezett írásbeli felszólítására köteles hozzájárulni ahhoz, hogy az önálló zálogjogot harmadik személy javára jegyezzék át, vagy töröljék az ingatlan-nyilvántartásból.

4:168. § [A zálogjogra vonatkozó rendelkezések megfelelő alkalmazása]

Az önálló zálogjogra egyebekben a zálogjogra vonatkozó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.

**4. Cím
A használati jogok****I. Fejezet
A földhasználat****4:169. § [Földhasználati jog a föld és az épület szétváló tulajdonjoga esetén]**

(1) Ha föld és a rajta álló épület tulajdonjoga mást illet meg, az épület tulajdonosát az épület fennállásáig az épület használatához szükséges mértékben a földön földhasználati jog illeti meg.

(2) Földhasználati jogánál fogva az épület tulajdonosa jogosult az épület használatához szükséges föld használatára és hasznai szedésére, valamint köteles viselni az ennek fenntartásával járó terheket.

**II. Fejezet
A haszonélvezet és a használat****4:170. § [A haszonélvezet meghatározása]**

(1) Haszonélvezeti jogánál fogva a jogosult a más személy tulajdonában álló dolgot birtokában tarthatja, használhatja és hasznait szedheti.

(2) A haszonélvezeti jog korlátozott időre és – a felek eltérő megállapodásának hiányában – legfeljebb a jogosult haláláig vagy jogutód nélkül történő megszűnéséig állhat fenn.

(3) A haszonélvezeti jog – eltérő megállapodás hiányában – a dolog tulajdonosának személyében beállott változásra tekintet nélkül fennmarad.

(4) A haszonélvezeti jog fennállása alatt a tulajdonos a birtoklás, a használat és a hasznok szedésének jogát csak annyiban gyakorolhatja, amennyiben a haszonélvező e jogokkal nem él.

4:171. § [A haszonélvezet keletkezése]

(1) Haszonélvezeti jog szerződés alapján való keletkezéséhez ingó dolog esetében az erre irányuló jogcím, az ingatlanon vagy ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett jogon alapított haszonélvezeti jog esetében pedig a haszonélvezeti jog ingatlan-nyilvántartási

bejegyzése szükséges. Jagon fennálló haszonélvezeti jog alapítása a jog átruházásának szabályai szerint történik.

(2) Ha az ingatlanon vagy az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett jagon törvénynél fogva keletkezik haszonélvezet, a haszonélvezeti jogot az ingatlan-nyilvántartásba be kell jegyezni; ha ez elmarad, a haszonélvezeti jog a dolognak csak rosszhiszemű vagy olyan megszerzőjével szemben érvényesíthető, aki a dologért ellenszolgáltatást nem adott.

(3) A haszonélvezeti jog a felek vagy törvény eltérő rendelkezése hiányában nem terjed ki arra, amivel a haszonélvezeti jog tárgya a haszonélvezet keletkezését követően gyarapszik, kivéve, ha a gyarapodás a haszonélvezet tárgyának a rendes gazdálkodás körében való hasznosításához tartozik.

4:172. § [A haszonélvezeti jog gyakorlása több jogosult esetében és a haszonélvezet átruházása]

(1) Ha a haszonélvezeti jog egyidejűleg több haszonélvezőt illet meg, a birtoklás, a használat és a hasznok szedésének jogára a közös tulajdon szabályait kell megfelelően alkalmazni.

(2) A haszonélvező a haszonélvezeti jogot a tulajdonos hozzájárulásával ruházhatja át.

(3) A felek eltérő rendelkezése hiányában nincs szükség a tulajdonos előzetes hozzájárulására a birtoklás, a használat és a hasznok szedése joga gyakorlásának átengedéséhez.

4:173. § [A haszonélvező jogai és kötelezettségei a haszonélvezet fennállása alatt]

(1) A haszonélvező jogának gyakorlása során a rendes gazdálkodás szabályai szerint köteles eljárni.

(2) A haszonélvező a tulajdonos hozzájárulása nélkül a haszonélvezet tárgyát képező dolog gazdasági rendeltetését csak akkor és annyiban változtathatja meg, és a dolgot csak akkor alakíthatja át vagy változtathatja meg lényegesen, amennyiben a dolog gazdasági rendeltetésének fenntartása vagy eredeti formájában való hagyása a rendes gazdálkodás követelményeivel ellentétes.

(3) A haszonélvező viseli a rendkívüli javítások és helyreállítások kivételével a dolog fenntartásával járó terheket és a dologhoz fűződő közterheket. A haszonélvezőt terhelik a dolog használatával kapcsolatos kötelezettségek.

(4) A haszonélvező köteles a tulajdonost a dolgot fenyegető veszélyről és a beállott kárról értesíteni – ideértve azt az esetet is, ha őt harmadik személy a haszonélvezet gyakorlásában akadályozza –, köteles továbbá túrni, hogy a tulajdonos a veszély

elhárításához vagy a kár következményeinek megszüntetéséhez a szükséges intézkedéseket megtegye.

4:174. § [A költségek viselése]

(1) A haszonélvező a rendkívüli felújítási, javítási vagy helyreállítási munkálatokat elvégezheti, ha felszólítására a tulajdonos azokat nem végzi el.

(2) A haszonélvezet megszűntekor a haszonélvező a tulajdonostól a saját költségén elvégzett rendkívüli felújítási, javítási vagy helyreállítási munkálatok következtében a dologban beállott értéknövekedés megtérítését a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint követelheti.

4:175. § [A rendhagyó haszonélvezet]

(1) A haszonélvező a haszonélvezet keletkezésekor meglévő, természetüknél fogva elhasználható dolgokkal, így gazdasági felszereléssel és állatállománnyal, árukészlettel és pénzzel a rendes gazdálkodás által indokolt mértékben rendelkezhet; a haszonélvezet megszűnésekor azonban köteles ezeket pótolni, ha pedig ez nem lehetséges, értéküket megtéríteni.

(2) Ha a haszonélvezettel terhelt és értékesített vagy elhasznált dolog volt tulajdonosának a pótlás vagy az érték megtérítés iránti követelése veszélyeztetve van, a tulajdonos biztosítékot követelhet.

4:176. § [A tulajdonos jogai a haszonélvezet fennállása alatt]

(1) A tulajdonos jogosult a haszonélvezet gyakorlását ellenőrizni.

(2) Ha a haszonélvező a dolgot nem rendeltetésének megfelelő módon használja, rongálja, gazdasági rendeltetését meg nem engedett módon megváltoztatja vagy a dolognak a haszonélvezet megszűntével való visszaadását egyébként veszélyezteti, és a tulajdonos tiltakozása nem vezetett eredményre, a tulajdonos biztosítékot követelhet.

(3) Ha a haszonélvező nem ad megfelelő biztosítékot, a bíróság a tulajdonos kérelmére a haszonélvezetet megszüntetheti.

(4) A tulajdonost ezek a jogok azzal szemben is megilletik, akinek a haszonélvező a haszonélvezetből fakadó jogok gyakorlását átengedte. Ebben az esetben a megfelelő biztosíték elmaradása esetén a bíróság a haszonélvező által a harmadik személy részére átengedett jog gyakorlásának jogát szünteti meg.

4:177. § [Tagsági jog mint a haszonélvezet tárgya]

Ha a haszonélvezeti jog tárgya tagsági jogot megtestesítő üzletrész vagy értékpapír, a tagsági jogviszonyból eredő jogok gyakorlása, a kötelezettségek teljesítése – eltérő

megállapodás hiányában – kizárólag a jogosultat illeti, illetőleg kizárólag őt terheli. Ebben az esetben a tulajdonos ellenőrzési jogát a felek korlátozhatják, illetve kizárhatják.

4:178. § [A haszonélvezet tárgyának elpusztulása]

(1) Ha a dolog vagy annak jelentős része elpusztul, a tulajdonos nem köteles azt helyreállítani.

(2) Ha a tulajdonos a dolgot helyreállítja, a haszonélvezeti jog feléled, de a tulajdonos kérheti annak a helyreállításra fordított összeggel arányos korlátozását.

(3) Ha a tulajdonos a dolgot nem állítja helyre, a haszonélvezet megszűnik. Ha a haszonélvezet tárgya helyébe más dolog vagy követelés lép, a haszonélvezet erre terjed ki. Ha a dolog helyébe pénzösszeg vagy követelés lépett, a tulajdonos és a haszonélvező is követelheti ennek az összegnek a dolog helyreállítására vagy pótlására fordítását, ha ez a rendes gazdálkodás követelményeinek megfelel.

(4) A tulajdonos a helyreállítást vagy a pótlást maga elvégezheti vagy a megtérítési összeget erre a célra a haszonélvezőnek átengedheti.

4:179. § [A haszonélvezet megszűnése]

(1) A haszonélvezet megszűnik a határozott időtartam lejártával, - a felek eltérő rendelkezése hiányában – a jogosult halálával vagy jogutód nélkül történő megszűnésével, továbbá ha a haszonélvező szerzi meg a dolog tulajdonjogát.

(2) A haszonélvezetnek jogügylettel való megszüntetéséhez a haszonélvező lemondó nyilatkozata, ingatlanon vagy ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett jogon fennálló haszonélvezet esetében a haszonélvezeti jog ingatlan-nyilvántartásból való törlése is szükséges.

(3) Ingatlan vagy ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett jog haszonélvezete esetén a lemondó nyilatkozatot írásban kell megtenni.

(4) A lemondó nyilatkozatot dolog haszonélvezete esetében a tulajdonoshoz, jog haszonélvezete esetén a haszonélvezet tárgyát képező jog jogosultjához vagy a jog megalapítójához kell intézni.

4:180. § [A haszonélvező kötelezettségei a haszonélvezet megszűnése esetén]

(1) A haszonélvezet megszüntével a haszonélvező köteles a dolgot visszaadni. A haszonélvező a dologban bekövetkezett károkért a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályai szerint felel. A rendeltetésszerű használatból járó értékcsökkenést a haszonélvező nem köteles megtéríteni.

(2) A haszonélvezeti jog megsértéséből eredő igényekre a tulajdonjog védelmére vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

III. Fejezet

A jog és követelés haszonélvezetére vonatkozó különös szabályok

4:181. § [A jogok mint haszonélvezet tárgyai]

(1) A hasznot hajtó jog haszonélvezetére a dolgok haszonélvezetének szabályait kell megfelelően alkalmazni.

(2) Haszonélvezettel terhelt jogot a haszonélvezetre kiterjedő hatállyal csak a haszonélvező hozzájárulásával lehet szerződéssel megszüntetni vagy a haszonélvező hátrányára megváltoztatni.

4:182. § [A jog haszonélvezőjének jogállása]

Ha a haszonélvezetnek olyan jog a tárgya, amelynél fogva valaminek a szolgáltatását lehet követelni, a haszonélvező és a szolgáltatásra kötelezett közötti jogviszonyra megfelelően irányadók azok a szabályok, amelyek a jog átruházásának esetében a jog megszerzője és a kötelezett közötti jogviszonyra vonatkoznak.

4:183. § [A követelés haszonélvezőjének jogállása]

(1) Követelés haszonélvezője jogosult a követelést érvényesíteni, és ha az esedékességhez a hitelező felmondása szükséges, a hitelezőt megillető felmondási jogot gyakorolni. Ha a követelést a haszonélvező hajtja be, a követelés érvényesítéséért a jogosulttal szemben a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályai szerint felel. A haszonélvezőnek a követelésre vonatkozó más rendelkezése semmis.

(2) Az adós teljesítésével a szolgáltatás tárgyát a követelés jogosultja szerzi meg azzal, hogy azon a haszonélvező a teljesítéssel egyidejűleg haszonélvezetet szerez.

IV. Fejezet

A használat

4:184. § [A használat]

(1) A használat jogánál fogva a jogosult a dolgot a saját, valamint vele együtt élő családtagjai szükségleteit meg nem haladó mértékben használhatja, és hasznait szedheti. Jogi személy a használat jogánál fogva a dolgot a létesítő okiratában

meghatározott céljával és tevékenységével összhangban használhatja és szedheti annak hasznait. A használat jogának gyakorlása másnak nem engedhető át.

(2) Egyebekben a használatra a haszonélvezet szabályait kell alkalmazni.

V. Fejezet

A bizalmi vagyonkezelés

4:185. § [A bizalmi vagyonkezelői jog keletkezése]

(1) A tulajdonos és a bizalmi vagyonkezelő szerződéssel dolgon, jogon és követelésen (e fejezetben a továbbiakban együtt: dolog) bizalmi vagyonkezelői jogot alapíthat.

(2) A bizalmi vagyonkezelői jogot ingatlan esetén az ingatlan-nyilvántartásba, ingó dolog, jog és követelés esetén a zálogjogi nyilvántartásba kell bejegyezni.

(3) Ha az ingó dolog tulajdonjogának megszerzéséhez a tulajdonosváltás valamely közhiteles nyilvántartásba való bejegyzése szükséges (lajstromozott dolgok), illetve ha a jog fennállását közhiteles nyilvántartás tanúsítja (lajstromozott jogok), a bizalmi vagyonkezelői jogot a megfelelő közhiteles nyilvántartásba (lajstrom) kell bejegyezni.

(4) A (2)-(3) bekezdés szerinti nyilvántartásba való bejegyzés feltétele a bizalmi vagyonkezelői jogot alapító szerződés közokiratba vagy ügyvéd által ellenjegyzett teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalása.

4:186. § [A bizalmi vagyonkezelői jog tartalma]

(1) A bizalmi vagyonkezelő a szerződésben meghatározottak szerint a tulajdonos vagy a tulajdonos által kijelölt személy vagy személyek (továbbiakban: kedvezményezett) javára, illetve a szerződésben meghatározott cél megvalósítása érdekében – a tulajdonos illetve a kedvezményezett érdekeinek elsődlegessége alapján – jogosult a rábízott dolog kezelésére.

(2) A bizalmi vagyonkezelői jog magában foglalja a dolog birtoklásának, használatának, hasznai szedésének jogát, a bizalmi vagyonkezelő továbbá – a szerződés eltérő rendelkezése hiányában – jogosult a kezelt vagyontárgyknak megállapodás szerinti módon és mértékben történő megterhelésére, valamint a dolog átruházására is.

(3) A bizalmi vagyonkezelő a kezelésére bízott dolgot illetően jogszabály és a szerződés korlátai között a tulajdonost megillető jogokat gyakorolja azzal, hogy az általa vállalt kötelezettségekért harmadik személyekkel szemben saját vagyonával áll helyt.

(4) A bizalmi vagyonkezelőt a kezelésére bízott dolog haszna (hozama) nem illeti meg, azt – a szerződésben meghatározottak szerint – a tulajdonos vagy a kedvezményezett szerzi meg a bizalmi vagyonkezelő jogszerzése által, annak időpontjában.

(5) A felek eltérő rendelkezése hiányában a bizalmi vagyonkezelő a szerződésben meghatározott díjazásra tarthat igényt, ezen felül a bizalmi vagyonkezelői tevékenységgel összefüggésben felmerült szükséges és igazolt költségei megtérítését kérheti.

4:187. § [A bizalmi vagyonkezelő kötelezettségei]

(1) Jogszabály meghatározott dolgot illetően a bizalmi vagyonkezelői tevékenység folytatását hatósági engedély megszerzéséhez kötheti.

(2) Ha jogszabály vagy a felek úgy rendelkeznek, nem lehet bizalmi vagyonkezelő a tulajdonos hozzátartozója, valamint olyan személy, amelyben a tulajdonos közvetlenül vagy közvetve szavazati joggal, illetve tulajdonosi részesedéssel rendelkezik.

(3) A bizalmi vagyonkezelő a kezelésébe adott dolgot, ideértve annak hasznát (hozamát) – külön törvényben meghatározottak szerint – tulajdonától, illetve vagyonától elkülönítetten köteles nyilvántartani.

(4) A bizalmi vagyonkezelő által kezelt dolog a bizalmi vagyonkezelő hitelezőinek kielégítésekor – így bírósági végrehajtás, fizetésképtelenségi eljárás során – nem vehető figyelembe.

4:188. § [A bizalmi vagyonkezelő felelőssége közreműködő igénybevételéért]

(1) A bizalmi vagyonkezelő a rábízott dolog kezelése során – szerződés eltérő rendelkezése hiányában – jogosult a vagyonkezelői feladatok ellátásához közreműködőt igénybe venni. Ha pedig arra a tulajdonossal kötött szerződés lehetőséget ad, a szükséges döntések előkészítésére illetve meghozatalára eseti vagy állandó jelleggel működő tanácsadó vagy ügydöntő testületet hozhat létre. A bizalmi vagyonkezelő az igénybevett személyért úgy felel, mintha maga járt volna el.

(2) Ha a bizalmi vagyonkezelőnek más személy igénybevételére nem volt joga, felelős azokért a károkért is, amelyek e személy igénybevétele nélkül nem következtek volna be.

4:189. § [A tulajdonos jogai a bizalmi vagyonkezelői jog fennállása alatt]

(1) A tulajdonos a bizalmi vagyonkezelői jog fennállása alatt tulajdonosi jogait – a (2)-(3) bekezdésben foglaltak kivételével – nem gyakorolhatja, a vagyonkezelő részére tevékenysége folytatásának módját illetően utasítást nem adhat.

(2) Jogszabály vagy a felek eltérő megállapodása hiányában a tulajdonost a bizalmi vagyongazdálkodói jog fennállása alatt is megilleti – a szerződésben meghatározott feltételek illetve ütemezés szerint – a vagyongazdálkodóra bízott dolog haszna (hozama). A tulajdonos és a bizalmi vagyongazdálkodó közötti szerződés azonban úgy is rendelkezhet, hogy a dolog haszna (hozama) kizárólag a kedvezményezettet illeti meg.

(3) A tulajdonos jogosult arra, hogy a szerződésben meghatározott módon és időpontban rendszeres tájékoztatást igényeljen a bizalmi vagyongazdálkodótól a tulajdonára vonatkozó vagyongazdálkodói tevékenységet illetően.

4:190. § [A bizalmi vagyongazdálkodói jog megszűnése]

(1) A bizalmi vagyongazdálkodói jog megszűnik, ha

a) a szerződésben meghatározott feltétel megvalósult vagy időpont bekövetkezett, valamint

b) a bizalmi vagyongazdálkodó halála, illetve jogutód nélküli megszűnése esetén, vagy

c) ha a szerződésben meghatározott vagyongazdálkodói cél megvalósult, vagy a cél elérése lehetetlenné vált, vagy annak megvalósulása a bizalmi vagyongazdálkodó szerződésszegő magatartása illetve mulasztása folytán közvetlen veszélybe került, vagy

d) jogszabály vagy a felek eltérő rendelkezése hiányában a tulajdonos vagy a kedvezményezett halála, illetve jogutód nélkül történő megszűnése esetén, továbbá

e) ha a bizalmi vagyongazdálkodói jogot az ügyész keresete alapján a bíróság megszünteti.

(2) A tulajdonos vagy örököse, illetőleg jogutóda a bizalmi vagyongazdálkodói jog megszüntetését az (1) bekezdés szerinti esetekben kérheti a bíróságtól. A bíróság külön jogszabályban meghatározottak szerint, nemperes eljárásban dönt a tulajdonos kérelméről.

(3) Az ügyész keresetben kérheti a bizalmi vagyongazdálkodói jog megszüntetését, ha a bizalmi vagyongazdálkodó felszólítás ellenére sem gondoskodik joggyakorlása törvényességének helyreállításáról.

(4) A bizalmi vagyongazdálkodói jog megszűnése esetén a vagyongazdálkodó köteles a tulajdonossal (annak örökösével, illetve jogutódával) a jogszabályban illetőleg a szerződésben meghatározott szabályok szerint elszámolni, a kezelésére bízott dolog, annak hasznát (hozamát) – a szükséges és igazolt költségek levonását követően – a tulajdonosnak kiadni. A tulajdonos nem tarthat igényt a bizalmi vagyongazdálkodóra bízott dolog illetőleg annak haszna (hozama) kiadására, ha az a kedvezményezettet illette meg.

4:191. § [A bizalmi vagyonkezelésre irányadó szabályok]

(1) A bizalmi vagyonkezelői jog e fejezetben foglalt szabályai nem alkalmazhatók abban az esetben, ha a vagyonkezelésre vonatkozóan külön törvény eltérő szabályok kötelező alkalmazását írja elő.

(2) A bizalmi vagyonkezelői jogra irányadó részletes szabályokat a Kormány rendeletben állapítja meg.

3. Cím**Szolgalom és közérdekű használat****I. Fejezet****A telki szolgalom****4:192. § [A telki szolgalom fogalma]**

(1) Telki szolgalom alapján az ingatlan mindenkori birtokosa átjárás, vízellátás, vízelvezetés, pince létesítése, vezetékoszlopok elhelyezése, épület megtámasztása céljára vagy az ingatlan mindenkori birtokosa számára előnyös más hasonló célra más ingatlanát meghatározott terjedelemben használhatja, vagy követelheti, hogy a másik ingatlan birtokosa a jogosultságából egyébként folyó valamely magatartástól tartózkodjék.

(2) Ha valamely föld nincs összekötve megfelelő közúttal, a szomszédok kötelesek tūrni, hogy az ingatlan mindenkori birtokosa földjeiken átjárjon.

4:193. § [A telki szolgalom létrejötte]

(1) Telki szolgalom szerződéssel, elbirtoklással vagy törvény rendelkezésével jöhet létre.

(2) A telki szolgalom létesítésére és megszűnésére az ingatlan hasznélvezetének alapítására vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

(3) Elbirtoklással szerzi meg a telki szolgalmat az ingatlan birtokosa, ha a másik ingatlan használata ellen annak birtokosa tíz éven át nem tiltakozott. Szívességéből vagy visszavonásig engedett jog gyakorlása nem vezet elbirtoklásra.

(4) A telki szolgalom önállóan forgalom tárgya nem lehet.

4:194. § [A telki szolgalom gyakorlása]

(1) A telki szolgalom gyakorlása során a szolgálommal terhelt ingatlan birtokosának érdekeit figyelembe véve kell eljárni.

(2) Ha a telki szolgálat gyakorlása valamely berendezés vagy felszerelés használatával jár, a fenntartás költségei a szolgálat jogosultját és kötelezettjét – ellenkező megállapodás hiányában – olyan arányban terhelik, amilyen arányban a berendezést vagy felszerelést használják.

4:195. § [A telki szolgálat megszűnése]

(1) A bíróság a telki szolgálatot megszüntetheti, korlátozhatja, vagy gyakorlását felfüggesztheti, ha az az ingatlan mindenkori birtokosa ingatlanának rendeltetésszerű használatához már nem szükséges.

(2) A szolgálat megszűnik, ha a jogosult azt – bár ez módjában állt – tíz éven át nem gyakorolta, vagy eltúrta, hogy gyakorlásában akadályozzák.

II. Fejezet Közérdekű használat

4:196. § [A közérdekű használati jog]

(1) Ingatlanra közérdekből a törvényben feljogosított személyek javára – közigazgatási szerv határozatával – szolgálatot vagy más használati jogot lehet alapítani. A használati jog alapításáért a korlátozás mértékének megfelelő kártalanítás jár.

(2) A használati jog alapításából bekövetkező károkat a kisajátítási kártalanításra vonatkozó szabályok szerint kell megtéríteni.

Negyedik Rész Az ingatlan-nyilvántartás

1. Cím Az ingatlan-nyilvántartás és annak elvei

4:197. § [Az ingatlan-nyilvántartás]

Az ingatlan-nyilvántartás az ingatlanokra vonatkozó dologi jogok és jogi szempontból jelentős tények közhitelű nyilvántartására szolgál. Az ingatlan-nyilvántartás tartalmazza az ingatlanoknak és az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett személyeknek a nyilvántartáshoz szükséges, külön törvényben meghatározott adatait.

4:198. § [Az ingatlan-nyilvántartás nyilvánossága]

(1) Az ingatlan-nyilvántartás nyilvános.

(2) Az ingatlan-nyilvántartási tulajdoni lap tartalma korlátozás nélkül megismerhető: azt bárki személyazonosítás nélkül, internetes honlapon, térítésmentesen megtekintheti.

(3) A tulajdoni lapról térítésmentesen feljegyzés készíthető, továbbá a külön jogszabályban foglalt költségtérítésért hiteles másolat, az ingatlan-nyilvántartási rendtartás szerinti kivonat vagy tanúsítvány kiadása kérhető.

(4) Az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés (előjegyzés, feljegyzés), továbbá a széljegyzett ingatlan-nyilvántartási igény alapjául szolgáló okiratok megismerhetők, ha a kérelmező igazolja, hogy az irat megismerése joga érvényesítéséhez, vagy jogszabályon vagy hatósági határozaton alapuló kötelezettsége teljesítéséhez szükséges.

(5) Az ingatlan természetben meghatározott részére bejegyzett jogok, tények és átvezetett adatok alapjául szolgáló okiratnak az érintett természetbeni rész meghatározására vonatkozó tartalma korlátozás nélkül megismerhető akkor is, ha a tulajdoni lapon lévő bejegyzés nem hivatkozik arra, hogy a természetbeni rész meghatározását az okirat tartalmazza.

4:199. § [Az ingatlan-nyilvántartás közhitelessége]

Az ingatlan-nyilvántartás – ha törvény eltérően nem rendelkezik – a bejegyzett jogok és a feljegyzett tények fennállását hitelesen tanúsítja.

4:200. § [Az okirati elv]

Az ingatlan-nyilvántartásban jog és jogilag jelentős tény bejegyzésére, előjegyzésére, és feljegyzésére, továbbá adatok átvezetésére kizárólag jogszabályban meghatározott okirat, továbbá bírósági vagy hatósági határozat alapján kerülhet sor.

4:201. § [A bejegyzési elv]

(1) Az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett jogok a tulajdoni lapra történő bejegyzéssel keletkeznek. Az ingatlan-nyilvántartásba kizárólag azokat a jogokat lehet bejegyezni, amelyek bejegyzését törvény lehetővé teszi.

(2) A tulajdoni lapra történő bejegyzés keletkezteti az átruházáson alapuló tulajdonjogot, továbbá a szerződésen alapuló földhasználati jogot, haszonélvezeti jogot, használati jogot, bizalmi vagyongazdálkodói jogot, telki szolgálmi jogot, jelzálogjogot és önálló zálogjogot.

(3) Külön törvényben meghatározott egyes jogilag jelentős tények vagy jogszabály erejénél fogva keletkező jogok bejegyzésének elmaradása a hozzájuk fűződő joghatást nem érinti.

4:202. § [A rangsor elve]

Az ingatlanra bejegyzett jogok ingatlan-nyilvántartási sorrendjét (rangsor) a bejegyzések hatályának kezdetére irányadó időpontok határozzák meg.

2. Cím**Az ingatlan-nyilvántartási közhitelesség tartalma****4:203. § [Az ingatlan-nyilvántartási közhitelesség tartalma]**

(1) Ha valamely jogot az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezték, előjegyezték vagy ha valamely tényt oda feljegyezték, senki sem hivatkozhat arra, hogy annak fennállásáról nem tudott.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak megfelelően irányadók az ingatlan-nyilvántartásban széljegyzett kérelmek kapcsán a folyamatban lévő eljárás tényére és tárgyára is.

4:204. § [Az ingatlan-nyilvántartásban bízó jóhiszemű személyek helyzete]

(1) A jóhiszemű jogszerzésre hivatkozó fél jóhiszeműségének megítélése során a jóhiszeműség fennállását a jogszerzésre alapított kérelmének az ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzés céljából való benyújtása szerinti időpontban kell vizsgálni. Ha a jogváltásra irányuló megállapodás a bejegyzés hatályossá válásának időpontja után jött létre, a jóhiszeműség megítélése során a megállapodás létrejöttének időpontja az irányadó.

(2) Nem tekinthető jóhiszeműnek az a jogot szerző vagy a jóhiszeműség védelme alá eső egyéb cselekményt végző személy, aki jogának szerzésekor vagy a cselekmény véghezvitelének időpontjában az ingatlan-nyilvántartás tartalmának helytelenségéről vagy az ingatlan-nyilvántartásban jogosultként bejegyzett személy jogának korlátozottságáról vagy a bejegyzés jogszerűségének kérdéses voltáról tudott, illetőleg arról tudnia kellett volna.

(3) Nem hivatkozhat a jogszerző a jóhiszeműségére olyan jogosulttal szemben, aki saját jogszerzését olyan bejegyzés, előjegyzés vagy feljegyzés tárgyát képező jogra vagy tényre alapítja, amelynek ingatlan-nyilvántartási bejegyzése, előjegyzése vagy feljegyzése iránti eljárás megindítását a jóhiszeműség megítélése során irányadó időpontban az ingatlan-nyilvántartásban széljegy formájában már feltüntették, feltéve, hogy a bejegyzés, előjegyzés vagy feljegyzés iránti kérelem alapján a bejegyzésre, előjegyzésre vagy feljegyzésre sor kerül.

4:205. § [Az ingatlan-nyilvántartás teljessége]

(1) Az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett jogról és feljegyzett tényről – az ellenkező bizonyításáig – vélelmezni kell, hogy az fennáll, és az az ingatlan-nyilvántartás szerinti jogosultat illeti meg.

(2) A jogok, tények törlése esetén – az ellenkező bizonyításáig – azt kell vélelmezni, hogy azok nem állnak fenn.

(3) Az ingatlan-nyilvántartásba széljegyzett bejegyzési igény szerinti jogról és tényről – az ellenkező bizonyításáig – vélelmezni kell, hogy az fennáll, és a széljegy szerinti jogosultat megilleti. A jogok és tények bejegyzése iránti széljegy törlése esetén – az ellenkező bizonyításáig – azt kell vélelmezni, hogy azok nem állnak fenn.

4:206. § [Jóhiszeműen és ellenérték fejében szerzők védelme]

(1) A jóhiszemű és ellenérték fejében szerző javára az ingatlan-nyilvántartás tartalmát akkor is helyesnek és teljesnek kell tekinteni, ha az a valódi anyagi jogi jogállapottól eltér. Ennek alapján a szerző az e törvény szerinti védelemben részesül.

(2) A jóhiszemű szerző az (1) bekezdésben foglalt védelemre nem hivatkozhat azzal szemben, aki vele szemben az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés törlése vagy az ingatlan-nyilvántartásban széljegyzett bejegyzési igény alapjául szolgáló jogügylet érvénytelensége vagy elévülése iránti keresetet megindítja. Ugyanez irányadó arra az esetre is, ha az ingatlan-nyilvántartásba a kérelem benyújtása előtt a törlési vagy kiigazítási pert feljegyezték.

4:207. § [Az ingatlan-nyilvántartáson kívül jogot szerző jogállása]

(1) Az ingatlan-nyilvántartáson kívül jogot vagy feljegyezhető tényre irányuló jogosultságot szerző személy nem érvényesítheti megszerzett jogát az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett vagy az őt bejegyzési igénnyel rangsorban megelőző, jóhiszemű szerzővel szemben.

(2) Az ingatlan-nyilvántartásba be nem jegyzett jogot, fel nem jegyzett tény és körülményt a jóhiszemű és ellenérték fejében jogot szerző, valamint bejegyzési igénnyel rangsorban előző, jóhiszemű jogszerzővel szemben nem lehet érvényesíteni. A jóhiszemű szerző jogvédelme az ingatlan-nyilvántartási állapot függő jogi helyzetére utaló tény feljegyzése esetére nem terjed ki.

4:208. § [Az ingatlan-nyilvántartás hatályának kiterjesztése]

Az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés hatályára és a jóhiszemű ellenérték fejében szerzők védelmére vonatkozó szabályok megfelelően alkalmazandók arra az esetre, ha az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett jog alapján az ingatlan-nyilvántartásban jogosultként megjelölt részére szolgáltatást teljesítenek.

4:209. § [A kataszteri adatok irányadó jellege]

- (1) Ingatlannal kapcsolatos hatósági eljárásokban az ingatlan-nyilvántartásban feltüntetett adatokat, valamint az ingatlan-nyilvántartási térképen ábrázolt határvonalat kell irányadónak tekinteni.
- (2) Az ingatlan-nyilvántartásban feltüntetett adatokkal szemben a bizonyítás azt terheli, aki az adatok helyességét vitatja.
- (3) Ha az ingatlannak az ingatlan-nyilvántartásban feltüntetett, valamint az ingatlan-nyilvántartási térképen ábrázolt határvonala alapján számított, jogszabály szerint meghatározható területnagysága eltér egymástól, akkor ez utóbbi az irányadó.

3. Cím**Bejegyzés, előjegyzés és feljegyzés; a rangsor és a ranghely****4:210. § [A bejegyzés]**

- (1) A bejegyzéssel a jog megszerzése, változása vagy megszűnése, továbbá a jog érvényesíthetősége – a jogváltozás egyéb feltételeinek megléte esetén – közvetlenül áll be.
- (2) Az ingatlan-nyilvántartási bejegyzéshez jogváltozásra irányuló jogcím és a jogváltozással érintett, ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett jogosult beleegyezése szükséges. A bejegyzés alapjául bírósági ítélet vagy hatósági határozat is szolgálhat.
- (3) Az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés az elrendelésének alapjául szolgáló kérelem ingatlan-nyilvántartási benyújtásának időpontjára visszamenőleges hatályú.
- (4) Ha törvény rendelkezése alapján az ingatlan tulajdonának megszerzéséhez vagy ingatlant terhelő jog alapításához, átruházásához vagy megterheléséhez ingatlan-nyilvántartási bejegyzés szükséges, a jogváltozás az ingatlan-nyilvántartási bejegyzéssel a bejegyzés tartalmának megfelelően jön létre.
- (5) Ha törvény rendelkezése alapján az ingatlan tulajdonának vagy ingatlant terhelő jognak a megszüntetéséhez ingatlan-nyilvántartási bejegyzés szükséges, a jog a törlésének ingatlan-nyilvántartási bejegyzésével, és a bejegyzésnek megfelelően szűnik meg.
- (6) Ha a bejegyzés folytán az ingatlant terhelő jogok és a tulajdonjog jogosultja azonos személy, az ingatlant terhelő jogok a rangsorban hátrább álló jogosultak irányában fennmaradnak.

4:211. § [Az előjegyzés]

(1) Előjegyzésnek a törvény alapján jogváltoztató hatályú bejegyzések alapján van helye. Előjegyzés alapján a jogváltozás a bejegyzés feltételül megkívánt utólagos igazolás benyújtása esetén következik be.

(2) Az előjegyzés igazolása vagy igazolásának elmaradása azokra a további bejegyzésekre is kihat, amelyek az előjegyzett jogváltozás igazolásától vagy igazolásának elmaradásától függően vannak bejegyezve.

(3) Az előjegyzés alapján a bejegyzést el kell rendelni, ha az előjegyzés jogosultja a bejegyzéshez szükséges hiányzó kelléket pótolja, vagy ha azt olyan bírósági vagy más hatósági határozattal igazolja, amelynek alapján az előjegyzett jogváltozás bejegyzésének van helye.

(4) Az ingatlan-nyilvántartási előjegyzéshez az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett, jogváltozással érintett jogosult beleegyezése szükséges.

(5) Az igazolás elmulasztása esetén az, akinek jogi érdeke az ingatlan-nyilvántartásból kitűnik, kérheti az előjegyzés törlését. Az igazolásra előírt határidő elmulasztása jogvesztéssel jár.

(6) Az előjegyzés igazolásának ingatlan-nyilvántartási bejegyzésével az előjegyzett jogváltozást az előjegyzés ranghelyén, az előjegyzés hatályának időpontjára visszamenőlegesen bejegyzettnek kell tekinteni.

4:212. § [A feljegyzés]

(1) A feljegyzés az ingatlan-nyilvántartásba felvett jogokat érintő egyes tények ingatlan-nyilvántartási feltüntetése.

(2) Az ingatlan-nyilvántartásban törvényben meghatározott tények feljegyzésének van helye.

(3) Az ingatlan-nyilvántartási feljegyzés az elrendelésének alapjául szolgáló kérelem ingatlan-nyilvántartási benyújtásának időpontjára visszamenőleges hatályú.

4:213. § [A rangsor és a ranghely]

(1) Ranghelyet csak olyan kérelemmel lehet alapítani, amelyhez a bejegyzés alapjául szolgáló okiratot is mellékeltek.

(2) Azok a jogok, amelyek bejegyzésének hatálya ugyanazon időpontban kezdődik, azonos ranghelyen állnak.

(3) Az azonos napon érkezett kérelmek bejegyzésének sorrendjét és a bejegyzések hatályosulásának helyét a bejegyzés alapjául szolgáló okiratok keltezésének, kiállításának vagy – ha az okirat alapján való bejegyzéshez ellenjegyzés szükséges – ellenjegyzésének időpontja határozza meg.

(4) A bejegyzések rangsora valamennyi érdekelt hozzájárulásával megváltoztatható. A rangsor megváltoztatásához ingatlan-nyilvántartási bejegyzés szükséges.

(5) A bejegyzések ranghelyével való rendelkezés nem járhat harmadik személynek a ranghely módosításának időpontjában bejegyzett jogának sérelmével.

(6) A rangsor megváltoztatása folytán előrelépett jog az előrelépéssel szerzett ranghelyét megtartja akkor is, ha a hátralépett jog megszűnik, vagy ha a hátralépett jelzáloggal biztosított követelés elévül.

4:214. § [A jog tartalmának megváltozása]

Az ingatlant terhelő jog tartalmának megváltoztatására az ingatlant terhelő jog keletkezésének és megszűnésének a szabályai megfelelően alkalmazandók.

4. Cím

Az ingatlan-nyilvántartás helyesbítése; a törlési és a kiigazítási kereset

4:215. § [Az ingatlan-nyilvántartás helyesbítése]

(1) Ha az ingatlan-nyilvántartás tartalma a bejegyzés, előjegyzés vagy feljegyzés alapjául szolgáló okirathoz képest helytelen, az ingatlan-nyilvántartás helyesbítésének van helye.

(2) A helyesbítés a helytelen ingatlan-nyilvántartási bejegyzés, előjegyzés vagy feljegyzés törlésével, vagy az ingatlan-nyilvántartás tartalmának kiigazításával történik.

4:216. § [Bejegyzés törlése]

Az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés, előjegyzés, feljegyzés törlésének a bejegyzés, előjegyzés, feljegyzés alapjául szolgáló jogügylet érvénytelensége vagy a bejegyzés utólagos helytelessé válása miatt van helye.

4:217. § [A törlési és kiigazítási követelés érvényesítése]

(1) A törlés vagy kiigazítás iránti követelés az ingatlan tulajdonjogát vagy az ingatlanra vonatkozó valamely jogot közvetlenül szerzővel szemben nem évül el.

(2) Azzal szemben, aki közvetlenül a bejegyzés folytán szerzett jogot vagy mentesült kötelezettség alól, az érvénytelen bejegyzés törlése iránt a keresetet addig lehet megindítani, amíg a bejegyzés alapjául szolgáló jognyilatkozat érvénytelensége megállapításának helye van.

4:218. § [Bejegyeztetési kötelezettség]

Ha az ingatlan-nyilvántartás kiigazításának feltétele az, hogy más jogát előbb bejegyezzék, a jogosult ettől a személytől követelheti, hogy jogát az ingatlan-nyilvántartásba jegyeztesse be.

4:219. § [A bejegyzés kijavítása]

(1) A bejegyzésben, előjegyzésben vagy feljegyzésben történt hibás névírást, szám- vagy számítási hibát, más hasonló elírást és helytelen megjelölést az ingatlan-nyilvántartást vezető hatóság saját hatáskörében kijavítja. Az ingatlan-nyilvántartást vezető hatóság kiegészíti a határozatát, ha az a bejegyzés, előjegyzés vagy feljegyzés iránti kérelem és annak alapjául szolgáló okirat valamely részéről nem rendelkezett, továbbá ha a bejegyzés, előjegyzés vagy feljegyzés az okiratban és a kérelemben foglaltakhoz képest hiányos.

(2) Ha az ingatlan-nyilvántartásból megállapítható, hogy az ingatlanra időközben harmadik személy jóhiszeműen és ellenérték fejében jogot szerzett és a kijavítás vagy a kiegészítés az ő jogát sértené, a jogra és tényre vonatkozó kijavításnak vagy kiegészítésnek csak akkor van helye, ha ehhez az érdekelt harmadik személy hozzájárul.

4:220. § [A jóhiszemű személlyel szembeni jogérvényesítés korlátai]

(1) Az anyagi jog szerinti jogosult vagy a bejegyzés törlése esetén jogosulttá váló személy a jogsértő, vagy utólag helytelenné vált bejegyzés alapján, a bejegyzés vagy előjegyzés teljességében és helyességében bízva, jóhiszeműen és ellenérték fejében jogot szerző harmadik személlyel szemben a törlési keresetet a jogsértő vagy utólag helytelenné vált bejegyzés törléséről rendelkező határozat kézbesítésétől számított kilencven napon belül indíthatja meg azzal, hogy amennyiben a jogszerző harmadik személy ingatlan-nyilvántartási joga ezen időpontig még nem került bejegyzésre, a kilencven napos határidőt a harmadik személy ingatlan-nyilvántartási bejegyzésének időpontjától kell számítani.

(2) A jóhiszemű és ellenérték fejében jogot szerző harmadik személyt megillető ingatlan-nyilvántartási jog jogszerűsége azonban – az (1) bekezdés alapján – a bejegyzésétől számított öt év elteltével nem tehető vitássá. E határidő eltelte jogvesztéssel jár.

(3) Ha a harmadik személy a jogsértő bejegyzéssel közvetlenül szerző féltől ez utóbbi szerzésének ingatlan-nyilvántartási bejegyzését követő egy éven belül kötött szerződés alapján szerzett jogot, a vele szemben indított törlési perben e harmadik személyt terheli annak bizonyítása, hogy szerzése jóhiszemű volt.

ÖTÖDIK KÖNYV: KÖTELMI JOG

Első Rész A kötelmek közös szabályai

1. Cím Általános rendelkezések

I. Fejezet A kötelem keletkezése és megszűnése

5:1. § [A kötelem]

(1) A kötelem kötelezettség a szolgáltatás teljesítésére és jogosultság a szolgáltatás teljesítésének követelésére.

(2) A kötelmek közös szabályaitól a felek egyező akarattal eltérhetnek, ha törvény az eltérést nem tiltja.

5:2. § [A kötelemkeletkeztető tények]

(1) Kötelem keletkezhet különösen szerződésből, károkozásból, személyhez fűződő vagy dologi jog megsértéséből, jogalap nélküli gazdagodásból, megbízás nélküli ügyvitelből vagy – jogszabályban megállapított esetekben – egyoldalú nyilatkozatból.

(2) Az egyoldalú nyilatkozatokra – ha törvény eltérően nem rendelkezik – a szerződésre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

(3) Kötelem jogszabályból vagy hatósági határozatból is keletkezhet, ha a jogszabály vagy a hatóság így rendelkezik, és a kötelezettet, a jogosultat és a szolgáltatást kellő pontossággal meghatározza. Ezekre a kötelmekre – ha jogszabály vagy hatóság eltérően nem rendelkezik – a szerződésre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

5:3. § [A kötelem megszűnése]

A kötelem megszűnik

a) a szolgáltatás teljesítésével;

- b) ha ugyanaz a személy lesz a jogosult és a kötelezett, kivéve, ha jogszabály eltérően rendelkezik;
- c) a kötelezett halálával vagy jogutód nélküli megszűnésével, ha kötelezettsége csak személyesen teljesíthető szolgáltatás nyújtására irányult;
- d) a jogosult halálával vagy jogutód nélküli megszűnésével, ha a szolgáltatást – annak jellegénél fogva – részére kellett nyújtani;
- E) jogszabályban meghatározott egyéb okból.

II. Fejezet

A határidők számítása. Az elévülés és a jogvesztő határidő

5:4. § [A határidők számítása]

- (1) A jognyilatkozat megtételére vagy egyéb magatartás tanúsítására napokban megállapított határidőbe a kezdő napot nem kell beleszámítani.
- (2) A hetekben, hónapokban vagy években megállapított határidő azon a napon jár le, amely elnevezésénél vagy számánál fogva megfelel a kezdő napnak. Ha ilyen nap az utolsó hónapban nincs, a határidő a hónap utolsó napján jár le.
- (3) Ha a határidő utolsó napja munkaszüneti nap, a határidő a következő munkanapon jár le.
- (4) A határozott naphoz kötött jogszerzés a nap kezdetén következik be.
- (5) A határidő elmulasztásának vagy a késedelemnek a jogkövetkezményei a határidő utolsó napjának elteltével állnak be, kivéve, ha ezen a napon a jognyilatkozat a címzett félhez megérkezik.
- (6) Nem elkésett az az elektronikus dokumentum, ami a címzett félhez a határidő utolsó napján – külön jogszabályban meghatározott módon – megérkezett.

5:5. § [Az időmúlás joghatása]

A jogosultság gyakorlására és a követelések érvényesítésére jogszabályban előírt határidő eredménytelen eltelte jogvesztéssel csak akkor jár, ha ezt törvény kifejezetten így rendeli, vagy az a törvényből egyébként egyértelműen következik. Ha a határidő nem jogvesztő, arra az elévülés szabályait kell alkalmazni.

5:6. § [Elévülés]

- (1) Ha törvény eltérően nem rendelkezik, a követelések öt év alatt évülnek el. Az elévülés akkor kezdődik, amikor a követelés esedékessé válik.
- (2) A feleknek az elévülési idő megváltoztatására irányuló megállapodása csak írásban érvényes.
- (3) Az elévülést kizáró megállapodás semmis.

5:7. § [Az elévülés joghatásai]

- (1) Az elévült követelést bírósági úton nem lehet érvényesíteni. Elévült követelés beszámítására a törvényben előírt egyéb feltételek teljesülése esetén is csak abban az esetben kerülhet sor, ha a kötelezett a követelést elismerte.
- (2) Az elévült követelés alapján teljesített szolgáltatást azon az alapon, hogy az elévült, visszakövetelni nem lehet.
- (3) A főkövetelés elévülésével az attól függő mellékkövetelések is elévülnek. A főköveteléstől független mellékkövetelések elévülése a főkövetelést nem érinti.
- (4) Azt, hogy a követelés elévült, a bírósági eljárásban hivatalból nem lehet figyelembe venni.

5:8. § [Az elévülés nyugvása]

- (1) Ha a követelést a jogosult menthető okból nem tudja érvényesíteni, az elévülés nyugszik.
- (2) Ha a követelést a jogosult menthető okból nem tudja érvényesíteni, az akadály megszűnésétől számított egy éven belül a követelés akkor is érvényesíthető, ha az elévülési idő már eltelt, vagy abból egy évnél kevesebb van hátra. Ezt a rendelkezést kell alkalmazni akkor is, ha a jogosult a lejárát után a teljesítésre halasztást adott.

5:9. § [Az elévülés megszakítása]

- (1) Az elévülést megszakítja
 - a) a követelés teljesítésére irányuló írásbeli felszólítás;
 - b) a tartozásnak a kötelezett részéről történő elismerése;
 - c) a kötelelem megegyezéssel történő módosítása, ide értve az egyezséget is;
 - d) a követelés bírósági úton történő érvényesítése;
 - e) a törvényben meghatározott egyéb ok.

(2) Az elévülés megszakításától vagy az elévülést megszakító eljárás jogerős befejezésétől az elévülés újból kezdődik.

(3) Ha az elévülést megszakító eljárás során végrehajtható határozatot hoztak, az elévülést csak a végrehajtási eljárás megindítása szakítja meg. A végrehajtási jog elévülését bármely végrehajtási cselekmény megszakítja.

III. Fejezet

Tartozáselismerés. Egyezség

5:10. § [Tartozáselismerés]

(1) Ha a kötelezett a tartozását elismeri, a tartozás jogcíme nem változik meg, de a tartozását elismerő kötelezettet terheli annak bizonyítása, hogy tartozása az elismerő nyilatkozat megtételének időpontjában nem állt fenn.

(2) A tartozáselismerés érvényességéhez annak írásba foglalása szükséges.

5:11. § [Egyezség]

(1) A felek a kötelemből eredő vitás vagy bizonytalan kérdéseket írásban megegyezéssel rendezhetik. Egyezség létrejöhet úgy is, hogy a felek követeléseikből kölcsönösen engednek egymásnak.

(2) Az egyezség érvényességét nem érinti a feleknek olyan körülményre vonatkozó tévedése, amely közöttük vitás volt, vagy amelyet bizonytalannak tartottak.

2. Cím

Többalanyú kötelek

I. Fejezet

Több kötelezett a kötelemben

5:12. § [Osztott kötelezettség]

Ha többen tartoznak egy osztható szolgáltatással, jogszabály eltérő rendelkezése hiányában a jogosult minden kötelezettől csak a ráeső részt követelheti. Kétség esetében a kötelezettek egyenlő mértékű szolgáltatás teljesítésére kötelesek.

5:13. § [Egyetemleges kötelezettség]

(1) Ha többen tartoznak egy, nem osztható szolgáltatással, a teljesítés – részben vagy egészben – bármelyik kötelezettől követelhető.

(2) Egyetemleges kötelezettség esetében minden kötelezett az egész szolgáltatással tartozik, de ha bármelyikük teljesít, a jogosulttal szemben a teljesített rész erejéig a többiek kötelezettsége is megszűnik. Az egyetemleges kötelezettek egymás szerződésszegéséért is felelnek.

(3) A kötelezett a más kötelezettet megillető olyan kifogásra is hivatkozhat, amely a jogosult kielégítésével kapcsolatos. A többi kötelezett követelését beszámításra nem lehet felhasználni.

(4) A jogosultnak az egyik kötelezettel szemben beálló késedelme valamennyiük javára beáll. A követelésnek egyik kötelezettel szembeni elévülése nem hat ki a többi kötelezetre.

5:14. § [Az egyetemleges kötelezettek egymás közti viszonya]

(1) Az egyetemleges kötelezetteket – ha jogviszonyukból más nem következik – a kötelezettség egymás között egyenlő mértékben terheli. Ha a kötelezett kötelezettségét meghaladó szolgáltatást teljesített a jogosultnak, a többi kötelezettől a követelésnek őket terhelő része erejéig az általa nyújtott többletszolgáltatás megtérítését kérheti.

(2) A kötelezett nem hivatkozhat a többi kötelezettel szemben olyan kedvezményre, amelyben a jogosulttól részesült.

(3) Ha a jogosultnak teljesítő kötelezett a többi kötelezettől megtérítést követelhet, rá a jogosultat megillető és a többi kötelezett teljesítésének biztosítására is szolgáló jogok átszállnak.

II. Fejezet

Több jogosult a kötelemben

5:15. § [Több jogosult osztható szolgáltatás esetében]

Ha egy osztható szolgáltatást többen követelhetnek, jogszabály eltérő rendelkezése hiányában minden jogosult csak az őt megillető részt követelheti. A jogosultak részaránya kétség esetében egyenlő.

5:16. § [Jogosulti együttesség]

Ha többen jogosultak nem osztható szolgáltatást követelni, valamennyiük kezéhez kell teljesíteni.

5:17. § [A jogosultak egyetemlegessége]

(1) Ha a követelés több jogosultat úgy illet meg, hogy mindegyik az egész szolgáltatást követelheti, de a kötelezettet egyszeri szolgáltatás terheli, a kötelezettség minden jogosulttal szemben megszűnik, ha bármelyik jogosult kielégítést kap.

(2) A jogosultak bármelyikének kése delme vagy az olyan jognyilatkozat, amely a követelés érvényesítésének vagy a kötelezettség teljesítésének feltétele, mindegyik jogosultra kihat.

(3) A követelés egyik jogosulttal szemben sem évül el addig, amíg az elévülés feltételei valamennyiükkel szemben be nem következtek.

(4) Ha valamelyik jogosult a teljesítés iránt pert indít, a per jogerős befejezéséig a kötelezett – anélkül, hogy a kése dellem jogkövetkezményei alól ezzel mentesülne – a többi jogosult irányában megtagadhatja a teljesítést.

(5) A jogosultakat – ha jogviszonyukból más nem következik – a követelés egymás között egyenlő arányban illeti meg.

3. Cím**A kötelelem teljesítése****I. Fejezet****Általános rendelkezések****5:18. § [A teljesítés általános szabálya]**

A szolgáltatást a kötelelem természetének megfelelően kell teljesíteni.

5:19. § [A teljesítés ideje]

Ha jogszabályból, a felek megállapodásából vagy a kötelelem természetéből más nem következik, a szolgáltatás a kötelelem keletkezését követően azonnal esedékes.

5:20. § [A teljesítés helye]

(1) Ha jogszabályból, a felek megállapodásából, vagy a kötelem természetéből más nem következik, a szolgáltatás teljesítésének helye – amennyiben a kötelezett vállalkozás - a kötelezettnek a kötelem keletkezésének időpontja szerinti telephelye (fióktelepe), ennek hiányában székhelye.

(2) Ha a kötelezett telephelyét (fióktelepét), ennek hiányában székhelyét a kötelem keletkezését követően megváltoztatja, és erről a jogosultat értesíti, a teljesítés helye az új telephely (fióktelep), ennek hiányában székhely. A teljesítés helyének megváltoztatásából eredő többletköltséget a kötelezett viseli.

(3) Ha a kötelezettnek több telephelye (fióktelepe) van, a teljesítés helyének azt a telephelyet (fióktelepet) kell tekinteni, amely a kötelemmel a legközelebbi kapcsolatban áll.

(4) Ha a kötelezett nem vállalkozás, a teljesítés helye a kötelezett székhelye, természetes személy esetében lakóhelye, ennek hiányában szokásos tartózkodási helye.

(5) Ha a kötelem dologszolgáltatására irányul, és a dolgot a kötelezett vállalkozás telephelyétől (fióktelepétől) különböző helyre kell küldeni, a teljesítés azzal történik meg, hogy a kötelezett a dolog birtokát elszállítás érdekében a jogosultra, a fuvarozóra vagy a szállítmányozóra átruházza.

(6) Ha a kötelem dolog szolgáltatására irányul, és a kötelezett a dolgot saját szállítóeszközével vagy teljesítési segédje útján küldi a jogosultnak, a teljesítés helye a jogosult telephelye (fióktelepe), székhelye, illetve lakóhelye (szokásos tartózkodási helye).

5:21. § [Elszámolás több tartozás esetén]

(1) Ha a kötelezettet a jogosulttal szemben több szolgáltatás terheli, és a felajánlott teljesítés nem fedezi valamennyi tartozását, a kötelezett a teljesítés időpontjában megjelölheti, hogy mely tartozására kívánja azt elszámolni.

(2) Ha a kötelezett a tartozások elszámolásának rendjéről nem rendelkezett, és egyértelmű szándéka sem ismerhető fel, a másik fél jogosult választani, hogy az esedékes és nem vitás tartozások közül a teljesítést melyik tartozásra számolja el. A jogosult választásáról a kötelezettet megfelelő határidőn belül értesíteni köteles.

(3) Ha egyik fél sem választott, vagy a jogosult választásáról a kötelezettet nem értesítette, a teljesítést

a) a régebben lejárt,

- b) azonos lejárat esetén a kevésbé biztosított,
- c) egyenlő mértékben biztosított követelések közül a kötelezettre terhesebb tartozásra kell elszámolni.

(4) Ha a (3) bekezdés szerinti egyik feltétel sem alkalmazható, a teljesítést valamennyi tartozásra arányosan kell elszámolni.

II. Fejezet

Pénztartozás teljesítése

5:22. § [Pénztartozás teljesítésének módja]

- (1) A pénztartozást a teljesítés helyén érvényben lévő pénznemben kell megfizetni.
- (2) A pénztartozás megfizetése a felek között általában alkalmazott, vagy az adott üzletágban szokásos bármely módon teljesíthető.
- (3) Ha a jogosult pénztartozás teljesítéseként csekket, utalványt, egyéb fizetési megbízást vagy ígérvényt fogad el, vélelmezni kell, hogy ezt csak azzal a feltétellel teszi, hogy az alapján teljesítést kap. A jogosult csak akkor követelheti az eredeti kötelezettség teljesítését, ha az elfogadott csekk, utalvány, egyéb fizetési megbízás vagy ígérvény alapján nem kap teljesítést.
- (4) Ha a pénzbeli kötelezettség teljesítéseként fizetett összeg az egész tartozás kiegyenlítésére nem elegendő, azt elsősorban a költségekre, majd a kamatokra és végül a főtartozásra kell elszámolni. A jogosult ettől eltérően rendelkezhet.

5:23. § [Pénztartozás teljesítésének helye]

- (1) Ha jogszabályból, a felek megállapodásából vagy a kötelelem természetéből más nem következik, a pénztartozás teljesítésének helye – amennyiben a jogosult vállalkozás – a jogosultnak a kötelelem keletkezésének időpontja szerinti telephelye (fióktelepe).
- (2) Ha a jogosult telephelyét (fióktelepét) a kötelelem keletkezését követően megváltoztatja, és erről a kötelezettet értesíti, a teljesítés helye az új telephely (fióktelep). A teljesítés helyének megváltoztatásából eredő többletköltséget a jogosult viseli.
- (3) Ha a jogosultnak több telephelye (fióktelepe) van, a teljesítés helyének azt a telephelyet (fióktelepet) kell tekinteni, amely a kötelelemmel a legközelebbi kapcsolatban áll.

(4) Ha a jogosult nem vállalkozás, a teljesítés helye a jogosult székhelye, természetes személy esetében lakóhelye, ennek hiányában szokásos tartózkodási helye.

5:24. § [Kamat]

(1) Pénztartozás után – ha jogszabály vagy a felek eltérően nem rendelkeznek – kamat jár.

(2) A kamat mértéke – ha jogszabály vagy a felek eltérően nem rendelkeznek – megegyezik a jegybanki alapkamattal. A fizetendő kamat számításakor az érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat irányadó az adott naptári félév teljes idejére.

(3) Ha a fizetési kötelezettséget idegen pénznemben kell teljesíteni, a kamat mértékét az adott pénznemre meghatározott pénzüpiaci kamatnak a fizetési kötelezettség keletkezésének idején érvényes mértéke alapul vételével kell meghatározni.

III. Fejezet Beszámítás

5:25. § [Pénzkövetelések beszámítása]

(1) A kötelezett pénztartozását – ha jogszabály kivételt nem tesz – úgy is teljesítheti, hogy a jogosulttal szemben fennálló lejárt pénzkövetelését a jogosulthoz intézett jognyilatkozattal a pénztartozásába beszámítja.

(2) Ha a beszámított pénzkövetelés és a pénztartozás esedékessége eltérő időpontra esik, a köztes időtartamra járó kamatot a beszámított pénzkövetelés összegéből le kell vonni, ha a pénztartozás korábban lejárt, illetve ahhoz hozzá kell adni, ha a pénztartozás későbbi esedékességű.

(3) A beszámítás erejéig a kötelezettségek megszűnnek.

5:26. § [Pénzkövetelések beszámításának korlátai]

(1) A jogosult az elévült pénzkövetelését akkor számíthatja be, ha azt a kötelezett korábban elismerte és a beszámítani kívánt pénzkövetelés elévülése a pénztartozás esedékessége időpontjában még nem következett be. A bírósági úton egyéb okból nem érvényesíthető pénzkövetelés beszámításának nincs helye.

(2) Végrehajtható határozattal vagy egyezséggel megállapított pénzkövetelésbe ugyanilyen vagy közokiratba foglalt pénztartozást lehet beszámítani.

(3) Végrehajtás alól mentes pénzköveteléssel szemben csak olyan pénztartozást lehet beszámítani, amely a pénzköveteléssel azonos jogalaptól ered.

5:27. § [A beszámítás kizártsága]

(1) Beszámításnak nincs helye

a) olyan pénzköveteléssel szemben, amelyet meghatározott célra kell fordítani;

b) a tartási, életjáradéki és baleseti járadékköveteléssel szemben, a túlfizetés esetét kivéve;

c) a szándékosan vagy súlyos gondatlansággal okozott kár megtérítésére irányuló pénzköveteléssel szemben.

(2) Törvény a beszámítás lehetőségét az (1) bekezdésben foglalt eseteken kívül is kizárhatja, illetőleg korlátozhatja.

5:28. § [A beszámítás szabályainak alkalmazása nem pénzkövetelés esetén]

A beszámítás szabályait megfelelően alkalmazni kell akkor is, ha a kötelezett a jogosulttal szemben fennálló bármely más egynemű és lejárt követelését a jogosulthoz intézett nyilatkozattal a tartozásába beszámítja.

IV. Fejezet

A teljesítés egyéb, sajátos esetei

5:29. § [Letét útján való teljesítés]

(1) A kötelezett a pénz fizetésére, továbbá értékpapír vagy más okirat kiadására irányuló kötelezettségét bírósági letétbe helyezés útján is teljesítheti, ha

a) a jogosult személye bizonytalan, és azt a kötelezett önhibáján kívül nem tudja megállapítani;

b) a jogosult a teljesítés helyén nem található;

c) a jogosult a kötelezett részéről megfelelően felajánlott teljesítést nem fogadja el;

d) jogosulti együttesség esetén a jogosultak nem teszik lehetővé, hogy a kötelezett valamennyiük kezéhez teljesítsen.

(2) A kötelezett a letétet mindaddig visszavonhatja, amíg arról a jogosult értesítést nem kapott.

(3) A kötelezett a letétbe helyezés alkalmával kikötheti, hogy a letétet csak akkor adják ki a jogosultnak, ha az az őt terhelő szolgáltatás teljesítését igazolja.

(4) A jogosultnak a letét kiadására irányuló joga a letétbehelyezésről szóló értesítés kézhezvételével kezdődik. Ha a jogosultnak a letét kiadására irányuló joga elévült, a kötelezett követelheti a letét visszaadását.

(5) A letétbehelyezésnek a teljesítés helye vagy a kötelezett székhelye, illetőleg lakóhelye szerint illetékes bíróságnál kell történnie. A letétbehelyezéssel való teljesítés költségét a jogosult viseli.

(6) Jogszabály eltérő rendelkezése hiányában a kötelezett – az (1)-(5) bekezdésben foglaltak megfelelő alkalmazásával – közjegyzői vagy ügyvédi letét útján is teljesíthet.

5:30. § [Harmadik személy részéről történő teljesítés]

(1) A jogosult a harmadik személy részéről felajánlott teljesítést is köteles elfogadni, ha ehhez a kötelezett hozzájárult, és a szolgáltatás nincs személyhez kötve, illetve nem igényel olyan szakértelmet vagy képességet, amellyel a harmadik személy nem rendelkezik. A kötelezett hozzájárulása nem szükséges, ha a harmadik személynek jogi érdeke fűződik ahhoz, hogy a teljesítés megtörténjék, és a kötelezett a teljesítést elmulasztotta vagy nyilvánvaló, hogy időben nem tud teljesíteni.

(2) Ha harmadik személy részéről történő teljesítés a kötelezettséget a jogosulttal szemben megszünteti, a harmadik személy a kötelezettől megtérítést követelhet. Ha a kötelezett és a harmadik személy megállapodása alapján a követelés a teljesítő harmadik személyre átszáll, a követelés biztosítékai fennmaradnak.

Második Rész

A szerződés általános szabályai

1. Cím

A szerződési jog alapelvei. A fogyasztói szerződés

I. Fejezet

A szerződési jog alapelvei

5:31. § [Szerződési szabadság]

(1) A felek szabadon köthetnek szerződést és szabadon állapíthatják meg a szerződés tartalmát. A szerződésekre vonatkozó rendelkezésektől a felek egyező akarattal eltérhetnek, ha jogszabály az eltérést nem tiltja.

(2) Szerződés megkötését kizárólag törvény teheti kötelezővé.

(3) A szerződés egyes tartalmi elemeit jogszabály meghatározhatja és kimondhatja, hogy ezek a szerződésnek akkor is részei, ha a felek eltérően rendelkeznek. Jogszabály hatályba lépése előtt kötött szerződések tartalmát kivételesen, törvény változtathatja meg.

5:32. § [Együtműködési kötelezettség]

(1) A felek a szerződéskötési tárgyalások alatt, a szerződés megkötése és fennállása során, különösen a szerződéssel kapcsolatos jogaik gyakorlásánál kötelesek együttműködni. Az együttműködési kötelezettség magában foglalja, hogy a felek kötelesek tájékoztatni egymást a szerződést érintő minden lényeges körülményről.

(2) Ha a szerződés létrejön, az a fél, aki az (1) bekezdésben foglalt kötelezettségét megszegi, köteles a másik fél ebből származó kárát a szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség általános szabályai szerint megtéríteni.

(3) Ha a szerződés nem jön létre, az a fél, aki az (1) bekezdésben foglalt kötelezettségét a szerződéskötési tárgyalások során megszegte, köteles a másik fél ebből származó kárát a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség általános szabályai szerint megtéríteni.

5:33. § [Visszterhesség vélelme]

A szerződéssel kikötött szolgáltatásért – ha a szerződésből vagy a körülményekből más nem következik – ellenszolgáltatás jár.

II. Fejezet A fogyasztói szerződés

5:34. § [Fogyasztói szerződés]

(1) Fogyasztói szerződés jön létre, ha önálló foglalkozása és üzleti tevékenysége körén kívül eljáró természetes személy (fogyasztó) vállalkozással köt szerződést.

(2) A fogyasztói szerződésre vonatkozó szabályok irányadóak akkor is, ha törvény a fogyasztó (1) bekezdés szerinti fogalmát más jogszemélyekre kiterjeszti.

(3) E törvénynek a fogyasztói szerződésre irányadó szabályait – a törvény eltérő rendelkezése hiányában – alkalmazni kell arra a szerződésre is, amelyet a külön törvény szerint legalább középállalkozásnak számító vállalkozás köt közhasznú,

kiemelkedően közhasznú alapítvánnyal, egyesülettel vagy legfeljebb mikrovállalkozásnak minősülő vállalkozással.

(4) A fogyasztói szerződés fennállásának, illetőleg a szerződés (3) bekezdés alá tartozásának bizonyítása a fogyasztót, illetőleg azt terheli, aki a szerződés ezen minősítésére hivatkozik.

5:35. § [Különös tájékoztatási kötelezettség fogyasztói szerződésnél]

Ha jogszabály a kötelezettet a fogyasztóval szemben külön tájékoztatási kötelezettséggel terheli, a kötelezettet terheli annak a bizonyítása, hogy tájékoztatási kötelezettségének eleget tett.

5:36. § [A fogyasztó különös elállási joga]

Ha jogszabály feljogosítja a fogyasztót, hogy a szerződéstől meghatározott határidőn belül indokolás nélkül elálljon, az elállás jogkövetkezményeit a jogszabály állapítja meg.

2. Cím

A szerződés megkötése és értelmezése

I. Fejezet

A szerződés létrejötte

5:37. § [A szerződés létrejötte és tartalma]

(1) A szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre.

(2) A szerződés létrejöttéhez a feleknek a lényeges és a bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben való megállapodása szükséges. Nem kell a feleknek megállapodniuk olyan kérdésben, amelyet jogszabály rendez.

(3) A szerződés tartalmává válik az a szokás, amelyet a felek korábbi üzleti viszonyukban alkalmaztak, és az a gyakorlat, amelyet egymás között kialakítottak, továbbá az a szokás, amelyet a felekkel hasonló helyzetben lévő személyek általában irányadónak tartanak, kivéve, ha az ilyen szokás alkalmazása – a felek közötti korábbi üzleti viszonyra is figyelemmel – indokolatlan volna.

(4) Szokásnak minősül az olyan bevett eljárás és üzleti magatartás, amelyet a kereskedelemben vagy annak adott ágában a piaci szereplők elfogadottnak tekintenek. Gyakorlatnak minősül a felek között korábban kialakított és rendszeresen alkalmazott eljárás.

5:38. § [Ajánlati kötöttség]

(1) Aki szerződés megkötésére irányuló szándékát egyértelműen kifejező és a lényeges kérdésekre kiterjedő, határozott kikötéseket tartalmazó jognyilatkozatot tesz (ajánlat), ahhoz kötve marad, kivéve, ha kötöttségét az ajánlat megtételekor kizárta. Az ajánlattevő kötöttségének idejét meghatározhatja.

(2) Az ajánlati kötöttség ideje az ajánlat hatályossá válásával veszi kezdetét.

(3) A jelenlevők között tett ajánlat a másik fél tudomásszerzésével hatályossá válik. Jelenlevők között tett ajánlatnak minősül a jognyilatkozat abban az esetben, ha arról a másik fél annak megtételével egyidejűleg tudomást szerez.

(4) A távollevők között tett ajánlat a címzethez történő megérkezéssel válik hatályossá. A jognyilatkozat akkor minősül a címzethez megérkezettnek, amikor azt a székhelyére vagy lakóhelyére kézbesítik.

(5) Az elektronikus kommunikáció útján tett ajánlat közlésére vonatkozóan jogszabály a (4) bekezdésben foglaltaktól eltérően rendelkezhet.

5:39. § [Az ajánlati kötöttség megszűnése]

(1) Ha az ajánlattevő kötöttségének idejét nem határozza meg, jelenlevők között tett ajánlat esetében az ajánlati kötöttség megszűnik, ha a másik fél az ajánlatot nyomban el nem fogadja. Távollevők között tett ajánlat esetében az ajánlati kötöttség annak az időnek az elteltével szűnik meg, amelyen belül az ajánlattevő – az ajánlatban megjelölt szolgáltatás jellegére és az ajánlat megtételének módjára tekintettel – a válasz megérkezését rendes körülmények között várhatta.

(2) Megszűnik az ajánlati kötöttség, ha az ajánlattevő ajánlatát a másik fél elfogadó nyilatkozatának elküldését vagy ráutaló magatartás esetén a magatartás tanúsítását megelőzően a címzethez intézett nyilatkozatával visszavonja. Az ajánlat nem vonható vissza, ha az ajánlat tartalmazza, hogy visszavonhatatlan vagy az ajánlat az elfogadásra határidőt állapít meg.

5:40. § [Az ajánlat elfogadása]

(1) Az ajánlat címzettjének egyetértést kifejező nyilatkozata elfogadásnak minősül. Az elfogadó nyilatkozat hatályossá válására az ajánlat hatályossá válására vonatkozó szabályok irányadók.

(2) Elfogadásnak minősül az ajánlat címzettjének egyetértést kifejező magatartása is.

(3) A hallgatás vagy valamely magatartástól történő tartózkodás csak törvény rendelkezése vagy a felek megállapodása alapján minősül elfogadásnak.

5:41. § [Új ajánlat, módosított elfogadás]

(1) Az ajánlattól lényeges kérdésekben eltérő tartalmú elfogadást új ajánlatnak kell tekinteni.

(2) Az ajánlat címzettjének olyan nyilatkozata, amely az ajánlattal való egyetértést fejez ki, elfogadásnak minősül akkor is, ha olyan kiegészítő vagy eltérő feltételeket tartalmaz, amelyek lényegesen nem változtatják meg az ajánlatban foglalt feltételeket. A kiegészítő vagy eltérő feltételek ebben az esetben a szerződés részévé válnak, kivéve, ha

a) az ajánlat az elfogadás lehetőségét kifejezetten az ajánlatban szereplő feltételekre korlátozta; vagy

b) az ajánlattevő késedelem nélkül tiltakozik a kiegészítő vagy eltérő feltételekkel szemben.

(3) Ha a felek a szerződést nem foglalták írásba, és az egyik fél a szerződés megkötését követően késedelem nélkül olyan írásbeli nyilatkozatot küld a másik félnek, amely a szerződés megerősítését jelenti, de amely lényegesnek nem minősülő további vagy eltérő feltételt tartalmaz, e feltétel a szerződés részévé válik, kivéve, ha a címzett a feltétel ellen haladéktalanul tiltakozik.

5:42. § [Késedelmes elfogadás]

(1) Késedelmesen megtett elfogadó nyilatkozat esetén a szerződés nem jön létre, és az ajánlati kööttség megszűnik.

(2) Az elfogadó nyilatkozat késedelmes megtétele ellenére létrejön a szerződés, ha az ajánlattevő erről haladéktalanul tájékoztatja az ajánlat címzettjét.

(3) Az elfogadó nyilatkozat késedelmes megtétele ellenére létrejön a szerződés, ha az elkésett elfogadó nyilatkozatot olyan körülmények között tették meg, hogy az rendes körülmények szerinti továbbítás esetén kellő időben megérkezett volna az ajánlattevőhöz. Nem jön létre a szerződés, ha az ajánlattevő késedelem nélkül tájékoztatja az ajánlat címzettjét arról, hogy ajánlatát hatályát veszítettnek tekinti.

5:43. § [A szerződés létrejöttének időpontja és helye]

(1) A szerződés akkor jön létre, amikor az elfogadó nyilatkozat hatályossá válik. Ráutaló magatartással történő elfogadás esetén a szerződés akkor jön létre, amikor a magatartásról az ajánlattevő tudomást szerez.

(2) Ha a szerződés távollevők között jön létre, a szerződéskötés helye – jogszabály vagy a felek eltérő megállapodása hiányában – az ajánlattevő székhelye vagy lakóhelye.

II. Fejezet

A szerződéskötési kötelezettség

5:44. § [Előszerződés]

(1) A felek kötelezettséget vállalhatnak arra, hogy általuk meghatározott, későbbi időpontban egymással szerződést kötnek (előszerződés). Az előszerződés létrejöttéhez a feleknek meg kell állapodniuk a végleges szerződés lényeges kérdéseiben. Az előszerződést, ha a szerződésre jogszabály más alakszerűségi követelményt nem állapít meg, írásban kell megkötni.

(2) Ha bármelyik fél a későbbi időpontban a szerződés megkötésétől elzárkózik, a bíróság a másik fél kérelmére a szerződést létrehozza, és tartalmát – a felek lényeges kérdésekben való megállapodásának megfelelően – megállapítja.

(3) Az előszerződésre egyébként az annak alapján megkötendő szerződés szabályai megfelelően irányadók.

(4) A bíróság a fogyasztói szerződést kivételesen az előszerződésben megállapított feltételek módosításával is létrehozhatja, ha az előszerződés megkötését követően bekövetkezett körülmény folytán a szerződés változatlan feltételek melletti megkötése valamelyik fél lényeges jogi érdekét sértené, feltéve, hogy

- a) a körülmények megváltozásának lehetőségével az előszerződés megkötésének időpontjában nem lehetett számolni,
- b) azt nem a fél maga idézte elő, és
- c) a körülmények változása nem tartozik a fél rendes üzleti kockázatának körébe.

(5) A szerződés megkötése akkor tagadható meg, ha a fél bizonyítja, hogy az előszerződés megkötését követően beállott, érdekkörén kívüli, előre nem látható körülmény folytán a szerződés teljesítésére nem lenne képes, vagy e körülmény alapján elállásnak vagy felmondásnak lenne helye.

5:45. § [Törvényen alapuló szerződéskötési kötelezettség]

(1) Ha a szerződéskötési kötelezettség törvényen alapul és a felek a szerződést nem hozzák létre, a bíróság a szerződést létrehozhatja és annak tartalmát a jogszabályban előírtak figyelembevételével megállapítja.

(2) A jogosult – a szükséges adatok közlésével és a szükséges okiratok megküldésével – ajánlattételre felhívhatja azt, akit szerződéskötési kötelezettség terhel (kötelezett). A

kötelezettnek – ha jogszabály vagy a jogszabály keretei között a felek eltérően nem rendelkeznek – a felhívás kézhezvételétől számított harminc napon belül kell az ajánlatát megtennie.

(3) Ha a felhívás nem tartalmazza az ajánlattételhez szükséges adatokat vagy okiratokat, a kötelezett – ha jogszabály vagy a jogszabály keretei között a felek eltérően nem rendelkeznek – a felhívás kézhezvételétől számított tizenöt napon belül köteles kérni azok pótlását. Ebben az esetben az ajánlattételi határidő a hiányok pótlásától számít.

(4) A szerződés megkötése akkor tagadható meg, ha a fél bizonyítja, hogy a szerződés teljesítésére nem lenne képes, vagy a szerződéstől történő elállásnak vagy felmondásnak volna helye.

5:46. § [Elzárkózás szerződéskötéstől gazdasági erőfölénnyel visszaélve]

Azzal a vállalkozással szemben, aki gazdasági erőfölényével visszaélve indokolatlanul elzárkózik az ügylet jellegének megfelelő szerződés létrehozásától vagy fenntartásától, a másik fél követelheti, hogy a szerződést közöttük a bíróság a törvényen alapuló szerződéskötési kötelezettség szabályainak alkalmazásával hozza létre.

III. Fejezet

Szerződéskötés általános szerződési feltételekkel

5:47. § [Általános szerződési feltétel]

(1) Általános szerződési feltételnek minősül az a szerződési feltétel, amelyet a vállalkozás több szerződés megkötése céljából egyoldalúan, a másik fél közreműködése nélkül előre meghatároz, és amelyet a felek egyedileg nem tárgyalnak meg.

(2) Az általános szerződési feltétel alkalmazására – ha törvény eltérően nem rendelkezik – csak azt követően kerülhet sor, hogy azt a feltételt kialakító vállalkozás előzetesen, legalább hatvan napon keresztül honlapján közzétette.

(3) Fogyasztói szerződés esetében a vállalkozást terheli annak bizonyítása, hogy az általa egyoldalúan, a fogyasztó közreműködése nélkül előre meghatározott szerződési feltételt a felek egyedileg megtárgyalták.

5:48. § [Az általános szerződési feltétel szerződéses tartalomává válása]

(1) Az általános szerződési feltétel csak akkor válik a szerződés részévé, ha az azt alkalmazó vállalkozás lehetővé tette, hogy a másik fél annak tartalmát a

szerződéskötést megelőzően megismerje, és ha azt a másik fél kifejezetten vagy ráutaló magatartással elfogadta.

(2) Külön tájékoztatni kell a másik felet arról az általános szerződési feltételről, amely lényegesen eltér a szokásos szerződési gyakorlattól, illetve eltér a felek között korábban alkalmazott feltételtől. Ilyen feltétel csak akkor válik a szerződés részévé, ha azt a másik fél – a külön tájékoztatást követően – kifejezetten elfogadta.

5:49. § [Szerződési feltételek ütközése]

Ha az általános szerződési feltétel és a szerződés más feltétele egymástól eltér, az utóbbi válik a szerződés részévé.

5:50. § [Általános szerződési feltételek ütközése]

(1) Ha az általános szerződési feltételekre utalással közölt ajánlatot a másik fél saját általános szerződési feltételeivel fogadja el, és az általános szerződési feltételek egymással nem ellentétesek, mindkettő a szerződés részévé válik.

(2) Ha az általános szerződési feltételek – akár részlegesen – eltérnek egymástól, és az eltérés nem lényeges feltételre vonatkozik, a szerződés létrejön, az általános szerződési feltételek pedig annyiban képezik a szerződés részét, amennyiben tartalmuk azonos.

(3) Ha az egymásnak ellentmondó általános szerződési feltételek a szerződés lényeges kérdéseire vonatkoznak, a szerződés nem jön létre.

IV. Fejezet

Szerződéskötés versenyeztetési eljárás során

5:51. § [Felhívás ajánlattételre versenyeztetési eljárásban]

(1) Ha a fél olyan ajánlati felhívást tesz közzé, amelyben több személytől kéri ajánlatok benyújtását, és a beérkezett ajánlatok közül a felhívásban foglaltaknak megfelelő, legkedvezőbb ajánlatot benyújtó ajánlattevővel köti meg a szerződést, az ajánlatokat a felhívásban megjelölt ajánlattételi idő alatt kell benyújtani.

(2) A fél a felhívásban megjelölt határidő lejártáig felhívását visszavonhatja.

5:52. § [Ajánlati kötöttség versenyeztetési eljárásban]

(1) Az ajánlati kötöttség a felhívásban megjelölt határidő lejártával kezdődik. Az ajánlattevő ajánlatát e határidő lejártáig módosíthatja vagy visszavonhatja.

(2) Az ajánlattevő a felhívásban meghatározott eredményhirdetési időpontot követő harminc napig marad kötve ajánlatához.

(3) Ha az ajánlattevő ajánlatát az ajánlati kötöttség ideje alatt visszavonja, a letett biztosítékot elveszti; egyébként a biztosíték a versenyeztetés lezárása után visszajár.

5:53. § [A szerződéskötés elmaradása versenyeztetési eljárásban]

(1) A fél a felhívásban foglaltaknak megfelelő, legkedvezőbb ajánlatot benyújtó ajánlattevővel szemben a szerződés megkötését akkor tagadhatja meg, ha a felhívásban ezt a jogot kikötötte.

(2) A fél a kiválasztott ajánlattevővel szemben a szerződéskötést az (1) bekezdésben foglalt eseten kívül csak akkor tagadhatja meg, ha bizonyítja, hogy az időközben beállott, érdekkörén kívüli, előre nem látható körülmény folytán a szerződés teljesítésére nem lenne képes, vagy e körülmény alapján elállásnak vagy felmondásnak lenne helye.

5:54. § [Árverés]

(1) Ha a versenyeztetési eljárás kizárólag az ellenszolgáltatás mértékére vonatkozik (árverés), az árverés eredményeként a szerződés a nyertes kihirdetésével létrejön.

(2) Az árverési ajánlat hatálya megszűnik, ha más árverező kedvezőbb árat ajánl, vagy ha az árverés nyertes kihirdetése nélkül fejeződik be.

5:55. § [A versenyeztetési szabályok alkalmazhatósága]

Az 5:51-5:54. §-okban foglalt rendelkezések abban az esetben alkalmazhatóak, ha a versenyeztetési eljárásra külön törvény meghatározott szabályok kötelező alkalmazását nem írja elő.

V. Fejezet A jognyilatkozatok megtételének formája

5:56. § [A jognyilatkozat megtételének módja]

Ha jogszabály eltérően nem rendelkezik, jognyilatkozat szóban, írásban vagy ráutaló magatartással tehető.

5:57. § [Okirati kényszer]

(1) Ha jogszabály vagy a felek megállapodása a jognyilatkozatra írásbeli alakot rendel, legalább a szerződés lényeges tartalmát írásba kell foglalni.

(2) Jogszábaály eltérő rendelkezésének hiányában a szerződés akkor minősül írásba foglaltnak, ha a szerződési nyilatkozatát mindegyik szerződő fél aláírta. A szerződés érvényességét nem érinti, ha nem ugyanaz az okirat tartalmazza valamennyi fél szerződési nyilatkozatát, hanem a szerződő felek külön okiratba foglalt nyilatkozatai együttesen tartalmazzák az egybehangzó akaratnyilvánítást. A szerződés akkor is érvényes, ha a több példányban kiállított okiratok közül mindegyik fél csak a másik félnek szánt példányt írja alá.

(3) Írásbelinek kell tekinteni a jognyilatkozatot akkor is, ha annak közlésére a jognyilatkozatban foglalt információ változatlan visszaidézésére, a nyilatkozattevő személyének és a nyilatkozat megtétele időpontjának azonosítására alkalmas – ha törvény eltérő követelményt nem állapít meg legalább fokozott biztonságú elektronikus aláírással ellátott – elektronikus dokumentumban kerül sor.

(4) Írásbeli alakhoz kötött szerződés megkötésére csak írásban lehet ajánlatot és elfogadó nyilatkozatot tenni.

(5) Ha a szerződés megkötése meghatározott alakhoz kötött, a szerződés módosítása és megszüntetése is csak a meghatározott alakban érvényes.

(6) Ha a szerződő fél nem tud vagy nem képes írni, a szerződési nyilatkozatának írásba foglalásához közokirat, teljes bizonyító erejű magánokirat szükséges.

VI. Fejezet

Képvisélet

5:58. § [Képvisélet]

(1) Szerződéskötésre irányuló vagy más jognyilatkozatot tenni és meghatározott cselekményt végezni más személy (képviselő) útján is lehet, kivéve, ha törvény szerint a jognyilatkozat csak személyesen tehető meg. Cselekvőképes természetes személyt korlátozottan cselekvőképes kiskorú természetes személy, vagy olyan természetes személy is képviselhet, akinek cselekvőképességét valamely ügycsoportra vonatkozóan korlátozták.

(2) Képviseleti jog erre irányuló megállapodással létesíthető (ügyleti képviselet).

(3) A képviseleti jogot a képviseltnek a képviselőhöz, a másik félhez vagy az érdekelt hatósághoz intézett, erre irányuló jognyilatkozat tanúsítja (meghatalmazás).

(4) Ha a megbízás teljesítéséhez szerződés kötése vagy más jognyilatkozat tétele szükséges, a megbízás a meghatalmazást is magába foglalja.

(5) A meghatalmazáshoz olyan alakszerűségek szükségesek, amelyeket jogszabály a meghatalmazás alapján kötendő szerződésre előír. A meghatalmazás alakszerűségi hibáját a képviselt bármilyen formában kinyilvánított jóváhagyása pótolja.

(6) Ügyek előre meg nem határozott körére, határozatlan időre képviseleti jog (általános meghatalmazás) írásban adható. Az általános jellegű meghatalmazások közhiteles nyilvántartásba vételének feltételeiről és módjáról külön törvény rendelkezik.

5:59. § [A képviselő eljárása]

(1) Ha a képviselő a képviselt nevében jár el, cselekménye által közvetlenül a képviselt válik jogosítottá és kötelezetté.

(2) A képviseleti jog kiterjed mindazon cselekmények elvégzésére és jognyilatkozatok megtételére, amelyek a képviselettel elérni kívánt cél érdekében szükségesek.

(3) A képviselő nem járhat el, ha az ellenérdekű fél ő maga vagy az általa képviselt személy. Ha a képviselő jogi személy, a képviselt kifejezett engedélye alapján érdekellentét esetében is eljárhat.

(4) Kétség esetén a másik fél vagy az érdekelt hatóság a képviselttől a meghatalmazás írásbeli megerősítését kérheti. Ha a képviselt a körülmények által indokolt megfelelő határidőn belül nem kifogásolja a képviselő eljárását, azt meghatalmazáson alapulónak kell tekinteni.

(5) A képviselő a személyes természetű feladatok kivételével, törvény eltérő rendelkezése hiányában, jogosult a képviselet ellátását másra bízni (alképviselet); a képviselt azonban az alképviselő igénybevételeit kizárhatja.

5:60. § [Vélelmezett képviselet]

(1) A dolog adásvételével vagy egyéb szolgáltatás nyújtásával foglalkozó vállalkozás azon alkalmazottját vagy tagját, akiről munkakörénél fogva alappal feltételezhető, hogy az ezzel összefüggő jognyilatkozatok megtételére is jogosultsággal rendelkezik, képviselőnek kell tekinteni.

(2) Ha jogszabály eltérően nem rendelkezik vagy a körülményekből más nem következik, az (1) bekezdés megfelelően alkalmazandó a természetes vagy jogi személynek az ügyfélforgalom számára nyitva álló helyiségeiben dolgozó alkalmazottjára vagy tagjára az ott szokásos szerződések megkötésével és lebonyolításával kapcsolatban.

5:61. § [A képviseleti jog korlátozása és megszűnése]

(1) A képviseleti jogot a képviselt egyoldalú nyilatkozattal korlátozhatja vagy visszavonhatja.

(2) A képviseleti jog korlátozása vagy megszűnése harmadik személlyel szemben akkor hatályos, ha arról tudott vagy tudnia kellett volna.

5:62. § [Álképviselet]

(1) Aki képviseleti jog nélkül vagy képviseleti jogkörét túllépve más nevében jognyilatkozatot tesz (áltképviselő), nyilatkozatával a képviselt tekintetében csak ennek jóváhagyásával vált ki joghatást.

(2) Ha a képviselt a nevében kötött szerződést nem hagyja jóvá,

a) a jóhiszemű áltképviselő a harmadik személynek a szerződés megkötéséből eredő kárát,

b) a rosszhiszemű áltképviselő a harmadik személy teljes kárát megtéríteni köteles.

5:63. § [Közvetett képviselet]

(1) Ha a képviselő a saját nevében jár el a képviselt javára, cselekménye által a harmadik személlyel szemben kizárólag ő válik jogosítottá és kötelezetté.

(2) Ha a képviselő a képviselt személy tagsági illetve részvényesi jogviszonyából eredő jogok gyakorlásával összefüggésben jár el, a képviselt és az őt képviselő (így a részvényesi meghatalmazott) személy jogait, kötelezettségeit külön törvény határozza meg.

VII. Fejezet

A szerződés értelmezése

5:64. § [A szerződés értelmezése]

(1) A szerződési nyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a másik félnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett.

(2) Ha az általános szerződési feltétel tartalma, valamint a szerződés más, egyedileg meg nem tárgyalt feltételének vagy a fogyasztói szerződés bármely feltételének tartalma az (1) bekezdésben foglalt szabály alkalmazásával nem állapítható meg

egyértelműen, a feltételt alkalmazó vállalkozással szerződő fél, illetve a fogyasztó számára kedvezőbb értelmezést kell elfogadni.

(3) Jogról lemondani vagy abból engedni csak kifejezett nyilatkozattal lehet. Ha valaki jogáról lemond vagy abból enged, nyilatkozatát nem lehet kiterjesztően értelmezni.

5:65. § [Teljességi záradék]

Ha az írásbeli szerződés olyan kikötést tartalmaz, amely szerint az a felek közötti megállapodás valamennyi feltételét tartalmazza, az írásbeli szerződésbe nem foglalt korábbi megállapodások hatályukat veszítik, a felek által korábban tett jognyilatkozatokat a szerződés értelmezése során figyelembe venni nem lehet.

3. Cím

Az érvénytelenség

I. Fejezet

A semmisség és a megtámadhatóság

5:66. § [Semmisség]

(1) A semmis szerződés a törvény erejénél fogva megkötésének időpontjától érvénytelen.

(2) A semmis szerződés érvénytelenségére – ha a törvény kivételt nem tesz – bárki határidő nélkül hivatkozhat. A semmisség megállapításához külön eljárásra nincs szükség; a szerződés semmisségét a bíróság hivatalból észleli.

(3) A szerződés semmisségének megállapítása iránt peres eljárást az indíthat, akinek ehhez jogi érdeke fűződik, vagy akit erre jogszabály feljogosít.

(4) Közérdekben okozott sérelem megszüntetése érdekében az ügyész, valamint az akit külön törvény erre feljogosít, keresetet indíthat a szerződés semmisségének megállapítása, illetve a semmisség jogkövetkezményeinek alkalmazása iránt.

5:67. § [Megtámadhatóság]

(1) A megtámadható szerződés a megtámadás következtében megkötésének időpontjától érvénytelenné válik.

(2) Megtámadásra a sérelmet szenvedett fél és az jogosult, akinek a megtámadáshoz jogi érdeke fűződik.

(3) A megtámadási jog a másik félhez intézett nyilatkozattal vagy a bíróság előtti érvényesítéssel a szerződés megkötésétől számított három éven belül gyakorolható.

(4) A megtámadásra jogosult a fogyasztói szerződésből eredő követeléssel szemben kifogás útján megtámadási jogát akkor is érvényesítheti, ha a megtámadási határidő már eltelt.

(5) A megtámadás joga megszűnik, ha a megtámadásra jogosult a megtámadási határidő megnyílta után – a megtámadási ok ismeretében – a szerződést megerősíti vagy a megtámadás jogáról lemond.

A szerződési akarat hibái

5:68. § [Tévedés]

(1) Aki a szerződés megkötésekor valamely lényeges körülmény tekintetében tévedésben volt, a szerződési nyilatkozatát megtámadhatja, ha tévedését a másik fél okozta vagy felismerhette.

(2) Jogi kérdésben való tévedés címén a szerződési nyilatkozatot akkor lehet megtámadni, ha a tévedés lényeges volt, és az eljáró jogi szakértő a feleknek együttesen adott a jogszabályok tartalmára nézve nyilvánvalóan téves tájékoztatást. A fogyasztói szerződést jogi kérdésben való tévedés címén a fogyasztó az (1) bekezdésben írt feltételek szerint támadhatja meg.

(3) A fél nem támadhatja meg a szerződést, ha a tévedését felismerhette volna.

(4) Ha a felek a szerződéskötéskor lényeges kérdésben ugyanabban a téves feltevésben voltak, a szerződést bármelyikük megtámadhatja.

5:69. § [Megtévesztés, fenyegetés, kényszer]

(1) Akit a másik fél szándékos magatartásával tévedésbe ejt vagy tévedésben tart, a megtévesztés hatására tett szerződési nyilatkozatát megtámadhatja.

(2) Akit a másik fél fenyegetéssel vett rá a szerződés megkötésére, a szerződési nyilatkozatát megtámadhatja.

(3) Ezeket a szabályokat kell alkalmazni akkor is, ha a megtévesztés vagy fenyegetés harmadik személy részéről történt, és erről a másik fél tudott vagy tudnia kellett.

(4) A fizikai kényszer hatása alatt tett jognyilatkozat semmis.

5:70. § [Titkos fenntartás, színlelt szerződés]

(1) A fél titkos fenntartása vagy rejtett indoka a szerződés érvényessége szempontjából közömbös.

(2) A színlelt szerződés semmis; ha pedig az más szerződést leplez, a szerződést a leplezett szerződés alapján kell megítélni.

(3) Ha a vállalkozás tagjai (részvényesei) a nyilvános létesítő okiratban szabályozott kérdésről nem nyilvános, külön szerződésükben eltérő tartalommal rendelkeznek, a külön megállapodás ezen rendelkezése semmis.

5:71. § [Akarathiba ingyenes szerződés esetén]

Ingyenes szerződés esetében tévedés, téves feltevés vagy harmadik személy részéről történő fenyegetés címén a szerződést akkor is meg lehet támadni, ha e körülményeket a másik fél nem ismerhette fel.

A szerződési nyilatkozat hibái

5:72. § [A szerződés alakja]

(1) Jogszabály a szerződésre meghatározott alakot szabhat. Az alakiság megsértésével kötött szerződés – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – semmis.

(2) A felek által kikötött alak csak akkor feltétele a szerződés érvényességének, ha kifejezetten ebben állapodtak meg.

(3) A teljesítés elfogadásával – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – a szerződés a teljesített rész erejéig akkor is érvényessé válik, ha az alakiságot mellőzték. Ha jogszabály közokiratba, teljes bizonyító erejű magánokiratba vagy legalább fokozott biztonságú elektronikus aláírással ellátott elektronikus dokumentumba foglalást ír elő, vagy a szerződés ingatlan tulajdonjogának átruházására irányul, a teljesítés az alakiság mellőzése miatti érvénytelenséget nem orvosolja.

(4) A szerződésnek az alakiság mellőzésével történt megszüntetése vagy felbontása is érvényes, ha az annak megfelelő tényleges állapot a felek egyező akaratából létrejött.

A szerződés tartalmi hibái

5:73. § [Tilos szerződés]

(1) Semmis az a szerződés, amely jogszabályba ütközik, vagy amelyet jogszabály megkerülésével kötöttek, kivéve, ha ahhoz a jogszabály más jogkövetkezményt fűz. Más jogkövetkezmény mellett is semmis a tilos szerződés akkor, ha a jogszabály ezt külön kimondja, vagy ha a jogszabály célja a szerződéssel elérni kívánt joghatás megtiltása.

(2) Ha jogszabály a szerződés egyes tartalmi elemeit kötelezően meghatározza, vagy egyes kikötéseket tilt, a szerződés a jogszabály által előírt tartalommal érvényes. Ez a rendelkezés akkor is irányadó, ha a vállalkozás létesítő okiratának egyes tartalmi elemeit határozza meg kötelezően jogszabály, vagy tiltja egyes kikötéseit.

5:74. § [Fogyasztóra hátrányos szerződési feltétel]

(1) Semmis az a szerződési feltétel, amely a fogyasztó jogait megállapító jogszabályi rendelkezésektől a fogyasztó hátrányára eltér.

(2) Semmis a fogyasztónak a jogszabályban megállapított jogairól lemondó nyilatkozata.

5:75. § [Jóerkölcsbe ütköző szerződés]

(1) Semmis az a fogyasztói szerződés, amely nyilvánvalóan a jóerkölcsbe ütközik.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak irányadóak a köztulajdonnal gazdálkodó költségvetési szervek, vállalkozások részvételével kötött szerződésekre, valamint ha azt törvény előírja.

5:76. § [Lehetetlen szolgáltatásra irányuló szerződés]

(1) Semmis az a szerződés, amelyben a kötelezett fizikai vagy jogi okból lehetetlen szolgáltatás teljesítését vállalja.

(2) Nem semmis a szerződés amiatt, hogy a fél a szerződés megkötésének időpontjában nem jogosult azzal a dologgal, joggal vagy követeléssel rendelkezni, amelyre nézve a szerződést megkötötték, de annak megszerzését jogszabály vagy egyéb ok nem zárja ki.

5:77. § [Uzsorás szerződés]

Semmis a szerződés, ha az egyik szerződő fél vállalkozás és az a szerződés megkötésekor – a másik fél helyzetének kihasználásával – feltűnően aránytalan előnyt kötött ki. A fél helyzete kihasználásának minősül különösen, ha az a vállalkozással függő viszonyban, gazdasági kényszerhelyzetben vagy sürgős szükséghelyzetben volt vagy önhibáján kívül kellő üzletkötési jártassággal nem rendelkezett.

5:78. § [Feltűnő értékaránytalanság]

(1) Ha a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás értéke között a szerződés megkötésének időpontjában feltűnően nagy az aránytalanság, a sérelmet szenvedett fogyasztó a fogyasztói szerződést megtámadhatja, feltéve, hogy az aránytalanságot a másik fél okozta vagy felismerhette.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak irányadóak a köztulajdonnal gazdálkodó költségvetési szervek, vállalkozások részvételével kötött szerződésekre, valamint ha azt törvény előírja.

5:79. § [Tisztességtelen szerződési feltétel]

(1) Tisztességtelen az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződésben a fogyasztóval szerződő vállalkozás által egyoldalúan, előre meghatározott és egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel, ha a szerződésből eredő jogokat és kötelezettségeket a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a vállalkozással szerződő fél hátrányára állapítja meg.

(2) A feltétel tisztességtelen voltának megállapításakor vizsgálni kell a szerződéskötéskor fennálló minden olyan körülményt, amely a szerződés megkötésére vezetett, továbbá a kikötött szolgáltatás természetét, az érintett feltételnek a szerződés más feltételeivel vagy más szerződésekkel való kapcsolatát.

(3) Jogszabály meghatározhatja azokat a feltételeket, amelyek a fogyasztói szerződésben tisztességtelennek minősülnek, vagy amelyeket az ellenkező bizonyításáig tisztességtelennek kell tekinteni.

(4) A tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók a főszolgáltatást megállapító, illetve a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötésekre.

(5) Nem minősülhet tisztességtelennek a szerződési feltétel, ha azt jogszabály állapítja meg, vagy jogszabály előírásának megfelelően határozzák meg.

5:80. § [Tisztességtelen szerződési feltétel érvénytelensége]

(1) Az általános szerződési feltételként a szerződés részévé váló tisztességtelen szerződési feltételt a sérelmet szenvedett fél megtámadhatja.

(2) Semmis a tisztességtelen általános szerződési feltétel, ha a vállalkozás a feltételt gazdasági erőfölényével visszaélve alkalmazza.

(3) Fogyasztói szerződésben a fogyasztóval szerződő vállalkozás által egyoldalúan, előre meghatározott és egyedileg meg nem tárgyalt tisztességtelen szerződési feltétel semmis. A semmisségre csak a fogyasztó érdekében lehet hivatkozni.

5:81. § [Közérdekű kereset]

(1) A tisztességtelen általános szerződési feltétel érvénytelenségének megállapítása iránt közérdekű keresetet indíthat a bíróság előtt

- a) az ügyész,
- b) a miniszter, a központi közigazgatási szerv vezetője,
- c) a jegyző és a főjegyző,
- d) a gazdasági, szakmai kamara, érdekképviselői szervezet,
- e) fogyasztói érdekek képviselőjét ellátó egyesület, valamint
- f) az Európai Gazdasági Térség bármely tagállamának joga alapján létrejött azon minősített szervezet – az általa védett fogyasztói érdekek védelme körében –, amely a fogyasztók védelme céljából a jogsértéstől eltiltó határozatokról szóló 98/27/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 4. cikkének (3) bekezdése alapján az Európai Unió Hivatalos Lapjában közzétett jegyzéken szerepel, feltéve, hogy az általános szerződési feltétel alkalmazója, nyilvánosságra hozója, illetve alkalmazásra ajánlója a Magyar Köztársaság területén fejt ki tevékenységét.

(2) Gazdasági erőfölény alapján alkalmazott tisztességtelen általános szerződési feltétel esetében a Gazdasági Versenyhivatal is indíthat közérdekű keresetet.

(3) A bíróság a tisztességtelen szerződési feltétel érvénytelenségét a szerződési feltétel alkalmazójával szerződő valamennyi félre kiterjedő hatállyal megállapítja, és elrendeli, hogy a szerződési feltétel alkalmazója saját költségére az érvénytelenség megállapítására vonatkozó közlemény közzétételéről gondoskodjék. A közleménynek tartalmaznia kell az érintett szerződési feltétel pontos meghatározását, tisztességtelenségének megállapítását, valamint az e jellegét alátámasztó érveket. Közzététel alatt érteni kell különösen az országos napilapban és az internet útján történő nyilvánosságra hozatalt.

(4) Az (1) bekezdésben meghatározott szervezet kérheti továbbá az olyan általános szerződési feltétel tisztességtelenségének megállapítását, amelyet fogyasztókkal történő szerződéskötések céljából határoztak meg és tettek nyilvánosan megismerhetővé, akkor is, ha az érintett feltétel még nem került alkalmazásra. Ha a bíróság megállapítja a sérelmes általános szerződési feltétel tisztességtelenségét, ítéletében eltiltja a nyilvánosságra hozót a feltétel alkalmazásától.

(5) A (4) bekezdés szerinti per az ellen is megindítható, aki a fogyasztókkal történő szerződéskötés céljából meghatározott és megismerhetővé tett tisztességtelen általános szerződési feltétel alkalmazását nyilvánosan ajánlja. Ha a bíróság megállapítja a sérelmes általános szerződési feltétel tisztességtelenségét, eltilt az alkalmazásra ajánlástól.

(6) A (3) bekezdés közzétételre vonatkozó szabályait megfelelően alkalmazni kell abban az esetben is, ha a bíróság szerződésben még nem alkalmazott általános szerződési feltétel tisztességtelenségét állapítja meg. A közzétételről az érintett általános szerződési feltétel nyilvánosságra hozójának, illetve alkalmazásra ajánlójának kell saját költségére gondoskodnia.

II. Fejezet

Az érvénytelenség jogkövetkezményei

5:82. § [Az érvénytelenség joghatása]

(1) Az érvénytelen szerződésre jogosultságot alapítani és a szerződés teljesítését követelni nem lehet. Az érvénytelenség további jogkövetkezményeit a bíróság a fél erre irányuló kérelme alapján alkalmazza.

(2) A bíróság az érvénytelenség jogkövetkezményeit a fél kérelmétől eltérő módon is megállapíthatja, nem alkalmazhat azonban olyan megoldást, amely ellen mindegyik fél tiltakozik.

(3) A fél a szerződés érvénytelenségének megállapítását kérheti a bíróságtól akkor is, ha az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazását ezzel egyidejűleg nem kéri.

5:83. § [Eredeti állapot helyreállítása vagy pénzbeli megtérítés]

(1) Érvénytelen szerződés esetén bármelyik fél kérheti a teljesített szolgáltatás természetbeni visszatérítését, feltéve, hogy maga is visszatéríti a számára teljesített szolgáltatást. A visszatérítési kötelezettség az elévülési vagy az elbirtoklási idő beálltától függetlenül terheli a szerződéskötés előtt fennállt helyzet visszaállítását kérő felet.

(2) Ha a szerződéskötés előtt fennállott helyzetet természetben nem lehet visszaállítani, a bíróság elrendeli az ellenszolgáltatás nélkül maradt szolgáltatás ellenértékének pénzbeli megtérítését. Ezt a jogkövetkezményt alkalmazhatja a bíróság abban az esetben is, ha az eredeti állapot helyreállítása célszerűtlen.

(3) A teljesítéssel a kárveszély a szerződés érvénytelensége ellenére a másik szerződő félre száll át.

(4) A fél nem köteles az ellenszolgáltatás nélküli szolgáltatás ellenértékének pénzbeli megtérítésére, ha bizonyítja, hogy a számára teljesített szolgáltatást visszatéríteni olyan okból nem tudja, amelyért a másik fél felelős. Ha pedig a fél a szolgáltatás ellenértékét megfizette, kérheti annak visszatérítését akkor is, ha ő maga a számára teljesített szolgáltatást visszatéríteni nem tudja, feltéve, ha bizonyítja, hogy ennek oka olyan körülményre vezethető vissza, amelyért a másik fél felelős.

5:84. § [Érvényessé nyilvánítás visszamenő hatállyal]

(1) Az érvénytelen szerződést a bíróság a szerződés megkötésének időpontjára visszamenő hatállyal érvényessé nyilváníthatja, ha

- a) az érvénytelenség oka kiküszöbölhető, vagy
- b) az érvénytelenség oka utóbb megszűnt.

(2) Az érvénytelen szerződés érvényessé nyilvánítása esetén a szerződő felek a szerződésszegésért úgy felelnek, mintha a szerződés kezdetétől fogva érvényes lett volna.

5:85. § [Részleges érvénytelenség]

Ha az érvénytelenségi ok csak a szerződés meghatározott részét érinti, az érvénytelenség jogkövetkezményeit a szerződésnek csak erre a részére kell alkalmazni. A szerződés részbeni érvénytelensége esetén az egész szerződés csak akkor válik érvénytelenné, ha feltehető, hogy a felek azt az érvénytelen rész nélkül nem kötötték volna meg.

5:86. § [Járulékos igények érvénytelen szerződés esetén]

(1) Az érvénytelen szerződés jogkövetkezményeivel nem orvosolt hasznok és költségek kiegyenlítésére a jogalap nélküli birtoklás, a gazdagodás megtérítésére a jogalap nélküli gazdagodás szabályait kell alkalmazni.

(2) A szerződés érvénytelen megkötésével, továbbá a visszatérítési kötelezettség alá eső szolgáltatásban okozott károkat a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség általános szabályai szerint kell megtéríteni.

III. Fejezet **A szerződés hatálytalansága**

5:87. § [Feltétel és időhatározás]

(1) Ha a felek a szerződés hatályának beálltát bizonytalan jövőbeli eseménytől tették függővé (felfüggesztő feltétel), a szerződés hatálya a feltétel bekövetkeztével áll be.

(2) Ha a felek a szerződés hatályának megszűntét bizonytalan jövőbeli eseménytől tették függővé (bontó feltétel), a feltétel bekövetkeztével a szerződés hatályát veszti.

(3) A feltételre vonatkozó szabályokat megfelelően alkalmazni kell arra az esetre is, ha a felek a szerződés hatályának beálltát vagy megszűntét valamely időponthoz kötötték.

5:88. § [Függőben lévő feltétel]

(1) Amíg a feltétel bekövetkezése függőben van, egyik fél sem tehet semmit, ami a másik fél jogát a feltétel bekövetkezése, illetve meghiúsulása esetére csorbítja vagy

meghiúsítja. Ez a szabály harmadik személy jóhiszeműen és ellenérték fejében szerzett jogát nem érinti.

(2) A feltétel bekövetkezésére, illetve meghiúsulására nem alapíthat jogot az, aki azt felróhatóan maga idézte elő.

5:89. § [Beleegyezéstől vagy jóváhagyástól függő szerződés]

(1) Ha a szerződés hatályossá válásához jogszabály harmadik személy beleegyezését vagy hatóság jóváhagyását teszi szükségessé, a szerződés a beleegyezéssel vagy a jóváhagyással válik hatályossá. A hatály – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – a szerződés megkötésének időpontjától kezdődik.

(2) A szerződés megszűnik, ha a harmadik személy a beleegyezést, illetve a hatóság a jóváhagyást nem adja meg, vagy arról a bármelyik fél által a másik féllel közölt megfelelő határidőn belül nem nyilatkozik.

(3) A beleegyezésről, illetve jóváhagyásról történő nyilatkozattételig, illetve a nyilatkozattételre megszabott határidő leteltéig a felek jogait és kötelezettségeit a függőben lévő feltétel szabályai szerint kell megítélni.

5:90. § [A hatálytalan szerződés joghatása]

(1) Ha a szerződés hatálya nem állt be vagy a szerződés hatályát veszítette – ide értve azt az esetet is, ha a szerződéshez a harmadik személy beleegyezése vagy hatóság jóváhagyása hiányzik, illetve azt megtagadták – a szerződés teljesítése nem követelhető.

(2) A hatálytalan szerződés alapján történt teljesítéseket a felek között a jogalap nélküli gazdagodás és a jogalap nélküli birtoklás szabályai szerint kell elszámolni.

5:91. § [Fedezetelvonó szerződés]

(1) Az a szerződés, amellyel harmadik személy igényének kielégítési alapját részben vagy egészben elvonták, e harmadik személy irányában hatálytalan, ha a szerző fél rosszhiszemű volt, vagy reá nézve a szerződésből ingyenes előny származott.

(2) Ha valaki közeli hozzátartozójával vagy a vele összefonódásban levő vállalkozással, továbbá ha a vállalkozás a tagjával vagy vezető tisztségviselőjével, illetve annak közeli hozzátartozójával köt ilyen szerződést, a rosszhiszeműséget, illetve az ingyenességet vélelmezni kell. Ugyancsak vélelmezni kell a rosszhiszeműséget és az ingyenességet az egymással közvetlen vagy közvetett összefonódásban nem álló, de azonos személy befolyása alatt működő vállalkozások egymás közötti szerződéskötése esetén.

(3) A fenyegető fizetéseképtelenség bekövetkeztét követően a rendes gazdálkodás körét meghaladó ügyletet kötő fél rosszhiszeműségét vélelmezni kell.

(4) A harmadik személy kérelmére a szerző fél a vagyontárgyból való kielégítést és a vagyontárgyra vezetett végrehajtást túrni köteles. Ha a szerző fél vállalkozás, a megszerzett vagyontárgy értékének erejéig teljes vagyonával áll helyt a harmadik személlyel szemben.

(5) Ha a szerző fél a fedezetelvonó szerződéssel megszerzett vagyontárgytól rosszhiszeműen esett el, a harmadik személlyel szemben a megszerzett vagyontárgy értékéig felelősséggel tartozik .

(6) A fedezetelvonó szerződés szabályait kell alkalmazni akkor is, ha az előny nem az ügyleti nyilatkozatot tevő személynél jelentkezik.

IV. Fejezet **Bírósági úton nem érvényesíthető követelés**

5:92. § [Bírósági úton nem érvényesíthető követelés]

(1) Bírósági úton nem lehet érvényesíteni:

- a) az elévült követelést;
- b) azokat a követeléseket, amelyek bírósági úton való érvényesítését törvény kizárja;
- c) az a)-b) pontokban meghatározott követeléseket biztosító vagy megerősítő szerződésből vagy kikötésből eredő követelést.

(2) A bírósági úton nem érvényesíthető követelés önkéntes teljesítését nem lehet visszakövetelni.

4. Cím **A szerződés teljesítése**

I. Fejezet **Általános rendelkezések**

5:93. § [A teljesítés általános szabályai]

(1) A szerződéseket a tartalmuknak megfelelően kell teljesíteni.

(2) A teljesítéssel a kárveszély – ha a törvény kivételt nem tesz – a másik szerződő félre száll át.

5:94. § [Akadályközlési kötelezettség]

(1) Ha a szerződésben vállalt valamely kötelezettség teljesítése előre láthatóan akadályba ütközik, erről a felek kötelesek egymást időben értesíteni, kivéve, ha az akadályt a másik félnek közlés nélkül is ismernie kellett.

(2) Az akadályközlési kötelezettség elmulasztása miatt felmerült kárért – a szerződésszegésért való felelősség szabályai szerint – a mulasztó fél felelős akkor is, ha egyébként az érdekkörén kívül felmerült akadály elháríthatatlan volt, és a felelősség alól magát kimenti.

5:95. § [Teljesítés vagylagos szolgáltatás esetén]

(1) Ha a kötelezettség több szolgáltatás közül vagylagosan teljesíthető, a választás joga a teljesítésre kötelezett felet illeti.

(2) Ha a választásra jogosult fél a választással késedelembe esik, a másik fél a választási jog gyakorlására póthatáridőt tűzhet. Póthatáridő hiányában vagy ennek eredménytelen eltelte esetén a választás joga a másik félre száll át.

5:96. § [Teljesítés osztható szolgáltatás esetén]

Ha a szolgáltatás a jogosult szerződési érdekének részbeni kielégítésére alkalmas részekre osztható, a jogosult részteljesítést köteles elfogadni, kivéve, ha ezt a szerződés kizárta, vagy a részteljesítés a lényeges érdekét sérti.

5:97. § [Harmadik személy javára szóló szerződés teljesítése]

(1) Ha a felek harmadik személy javára szóló szerződést kötöttek, a harmadik személy akkor követelheti közvetlenül a szerződéses kötelezettség teljesítését, ha ezt a jogát a felek kifejezetten kikötötték, vagy ha ez a megállapodás a szerződés céljából, vagy az eset körülményeiből következik.

(2) A harmadik személy a javára kikötött joggal attól kezdve rendelkezik, hogy a szerződésből folyó jogáról őt valamelyik fél értesítette. Ha a jogot visszautasítja, azzal a javára szerződött fél rendelkezik.

(3) A kötelezett a szerződésből folyó kifogásait a harmadik személlyel szemben is érvényesítheti.

(4) A jogosult a harmadik személyt a teljesítéshez való jogától – a kötelezett egyidejű értesítésével – megfoszthatja, kivéve, ha:

a) a harmadik személy ezt megelőzően már értesítette a jogosultat vagy a kötelezettet, hogy a javára kikötött jogot elfogadja; vagy

b) a harmadik személy a jogosulttól olyan értesítést kapott, hogy a javára kikötött jog visszavonhatatlan.

II. Fejezet **A teljesítés helye**

5:98. § [A teljesítés helye dolog szolgáltatására irányuló fogyasztói szerződéseknél]

Ha a szolgáltatás jellegéből és rendeltetéséből más nem következik, dolog szolgáltatására irányuló fogyasztói szerződés esetén a teljesítés azzal történik meg, hogy a dolog birtokát a fogyasztónak a szerződés megkötésének időpontja szerinti lakóhelyén, ennek hiányában szokásos tartózkodási helyén, vagy fuvarozó közbejöttével történő teljesítés esetén a rendeltetési állomáson átruházzák.

III. Fejezet **A teljesítés ideje**

5:99. § [A teljesítés ideje]

(1) A felek a szerződésben a teljesítés idejét előírhatják határnap vagy határidő tűzésével. A felek megállapodhatnak abban is, hogy a szolgáltatást meghatározott időszakonként visszatérően kell teljesíteni.

(2) A szolgáltatást teljesíteni kell

a) határnap tűzése esetén ezen a napon,

b) ha a szolgáltatás rendeltetéséből a teljesítési idő kétségtelenül megállapítható, ebben az időpontban,

c) határidő megjelölése esetén az időtartamon belül bármikor, kivéve, ha az eset körülményeiből az következik, hogy a jogosult választhatja meg a teljesítés időpontját.

(3) Ha a teljesítés idejét az (1) és a (2) bekezdés alapján nem lehet megállapítani, a szolgáltatást a jogosult felszólításában meghatározott időben, felszólítás hiányában a szerződés megkötését követően olyan időn belül kell teljesíteni, amelyen belül rendes körülmények között – a teljesítés előkészítéséhez szükséges időre is tekintettel – azt a jogosult várhatja.

5:100. § [Teljesítési idő előtt felajánlott teljesítés]

(1) A teljesítési idő előtt a másik fél beleegyezésével lehet teljesíteni. A másik fél az idő előtti teljesítést visszautasíthatja, kivéve, ha a teljesítés elfogadása jogi érdekét nem sérti, és a kötelezett az esetleges többletköltségeket viseli.

(2) A teljesítési idő előtti teljesítés elfogadása nem érinti a másik fél szolgáltatása teljesítésének szerződés szerinti esedékességét.

5:101. § [Egyidejű teljesítés]

A teljesítési idő beálltával bármelyik fél követelheti a másik fél esedékessé vált szolgáltatásának teljesítését, feltéve, hogy saját szolgáltatása egyidejű teljesítését felajánlja.

IV. Fejezet A teljesítés módja

5:102. § [A szolgáltatás minősége]

(1) A szolgáltatásnak rendelkeznie kell mindazokkal a tulajdonságokkal, amelyeket a szolgáltatás minőségére vonatkozóan jogszabály vagy a felek szerződése meghatároz.

(2) A szolgáltatásnak a teljesítés időpontjában alkalmasnak kell lennie arra, hogy azt a rendeltetése szerinti célra lehessen felhasználni, így a teljesítés időpontjában

a) alkalmasnak kell lennie azokra a célokra, amelyekre más, azonos fajtájú szolgáltatásokat rendszerint használnak, és

b) rendelkeznie kell azzal a minőséggel, illetve nyújtania kell azt a teljesítményt, amely azonos fajtájú szolgáltatásoknál szokásos, és amelyet a jogosult elvárhat, figyelembe véve a szolgáltatás természetét, valamint a kötelezettnek, a gyártónak, az importálónak vagy ezek képviselőjének a szolgáltatás konkrét tulajdonságaira vonatkozó, különösen reklámban vagy az áru címkéjén megjelenő nyilvános kijelentését, és

c) alkalmasnak kell lennie a jogosult által meghatározott célra, ha azt a jogosult a szerződéskötés időpontjában a kötelezett tudomására hozta és abba a kötelezett beleegyezett, valamint

d) rendelkeznie kell a kötelezett által adott leírásban szereplő vagy az általa a jogosultnak mintaként bemutatott szolgáltatásban levő tulajdonságokkal.

(3) A szolgáltatásnak nem kell megfelelnie a (2) bekezdés b) pontjában említett nyilvános kijelentésnek, ha a kötelezett bizonyítja, hogy

a) a nyilvános kijelentést nem ismerte és azt nem is kellett ismernie;

b) a nyilvános kijelentést a szerződéskötés időpontjáig már megfelelő módon helyesbítették; vagy

c) a nyilvános kijelentés a jogosult szerződéskötési elhatározását nem befolyásolhatta.

(4) A szolgáltatásnak a rendeltetés szerinti célra való alkalmassága szempontjából a nem kötelező minőségi előírásokat is értékelni kell.

(5) Ha a felek a szerződés tárgyát fajta és mennyiség szerint határozták meg, a kötelezett a forgalomban szokásos jó minőségű dologgal teljesíthet.

5:103. § [Többletszolgáltatás]

Ha a kötelezett a szerződésben előírtnál nagyobb mennyiség szolgáltatását ajánlja fel, a többletszolgáltatást a jogosult visszautasíthatja. Ha a jogosult a többletszolgáltatást átveszi, annak ellenértékét a szerződéses ellenérték alapulvételével kell megfizetnie.

5:104. § [A teljesítés elismerése]

A kötelezett a teljesítéskor annak írásbeli elismerését követelheti. Azt, aki a jogosult aláírásával ellátott írásbeli elismerést mutat fel, a teljesítés elfogadására jogosított személynek kell tekinteni, ha ezt felismerhető körülmény kétségessé nem teszi.

5:105. § [A szolgáltatás megvizsgálásának speciális szabályai]

(1) A jogosult a körülmények által lehetővé tett legrövidebb határidőn belül köteles meggyőződni arról, hogy a szolgáltatás minősége és mennyisége megfelelő-e.

(2) A dolog átvétele során nem kell vizsgálni azokat a tulajdonságokat, amelyeknek a minőségét tanúsítják vagy amelyekre jótállás vonatkozik.

(3) A felek a minőség és a mennyiség megvizsgálásának módját, a minőségi és mennyiségi kifogásolás rendjét meghatározhatják szabványra vagy más előírásra, mindkét fél által ismert szokványra vagy mintaszabályzatra utalással, továbbá mintavétellel vagy egyéb részletes leírással.

5:106. § [A teljesítési költségek viselése]

Az átadással járó költségek – ideértve a csomagolásnak és a mennyiség megállapításának költségeit is – a kötelezettet, az átvétellel járó költségek – ideértve a minőség megvizsgálásának költségeit is – a jogosultat terhelik.

V. Fejezet

A pénztartozás teljesítésének különös szabályai

5:107. § [Pénztartozás teljesítésének ideje]

(1) Ha a felek a szerződésben a teljesítés idejét határnap vagy határidő tűzésével nem határozták meg, a pénztartozást a jogosult fizetési felszólításának (számlájának) kézhezvételétől számított tizenöt napon belül kell teljesíteni.

(2) A jogosult teljesítésétől számított tizenöt napon belül kell teljesíteni a pénztartozást, ha

- a) a számlának vagy azzal egyenértékű más okiratnak a kézhezvétele a jogosult teljesítését megelőzte, vagy
- b) a kötelezettnek számla vagy azzal egyenértékű más okirat bevétele nélkül teljesítenie kell a fizetési kötelezettségét.

(3) Fogyasztói szerződés esetén e rendelkezéstől jogszabály illetve a felek csak a jogosult javára térhetnek el.

5:108. § [Pénztartozás teljesítési idő előtti teljesítése]

A jogosult a teljesítési idő előtt felajánlott teljesítést köteles elfogadni. Fogyasztói szerződésben az eltérő tartalmú kikötés, illetőleg az olyan kikötés, amely ebben az esetben a fogyasztóra további kötelezettséget (kamat, díj, kártalanítás fizetése) ró – ha törvény eltérően nem rendelkezik – semmis.

5:109. § [A kikötött kamat mérséklése]

A fogyasztói szerződésben a felek által túlzott mértékben megállapított kamatot a bíróság a kötelezett kérelmére méltányosságból mérsékelheti.

5. Cím

A szerződésszegés

I. Fejezet

A szerződésszegés általános szabályai

5:110. § [Szerződésszegés]

A szerződés megszegését jelenti bármely szerződéses kötelezettség nem szerződésszerű teljesítése, a teljesítés lehetlenné válása vagy megtagadása, függetlenül attól, hogy azt kimentették-e vagy sem.

5:111. § [A szerződésszegés jogkövetkezményei]

(1) A szerződés megszegése esetén a törvényben foglalt feltételek szerint a sérelmet szenvedett fél

- a) követelheti a szerződéses kötelezettség természetbeli teljesítését;
- b) visszatárhathatja saját szolgáltatását;

- c) a törvényben nevesített szerződésszegések esetében az ott meghatározott feltételek megvalósulásakor, egyéb esetekben pedig súlyos szerződésszegés esetén a szerződéstől elállhat, vagy azt azonnali hatállyal felmondhatja;
- d) követelheti a szerződésszegés tényének a külön törvény szerinti közhiteles nyilvántartásba történő bejegyzését;
- e) követelheti a szerződésszegéssel okozott kárának megtérítését.

(2) A szerződésszegésnek azokat a jogkövetkezményeit, amelyek nem zárják ki egymást, a sérelmet szenvedett fél együttesen is érvényesítheti.

(3) Ha a fél az érdeksérelmét a szerződésszegés jogkövetkezményein kívül más jogcímen is orvosolhatja, választhat, hogy mely jogkövetkezményeket kívánja alkalmazni. Ilyen esetben a választott jogcímhez a bíróság is kötve van. A választott jogcímről a jogosult másokra térhet át, köteles azonban a kötelezettnek az áttéréssel okozott kárt megtéríteni, kivéve, ha az áttérés indokolt volt.

A teljesítéshez való jog

5:112. § [A teljesítéshez való jog]

(1) Szerződésszegés esetén a sérelmet szenvedett fél jogosult a kötelezettség szerződésszerű teljesítésének természetbeni követelésére.

(2) A természetbeni teljesítés nem követelhető, ha

- a) a teljesítés lehetetlen vagy jogellenes;
- b) a teljesítés a kötelezett számára ésszerűtlen nehézséget okozna, vagy aránytalanul költséges lenne; vagy
- c) a jogosult fedezeti ügyletet alkalmazott.

(3) Szerződésszegés esetén a jogosult a szerződésszerű teljesítésre megfelelő póthatáridőt tűzhet.

Visszatartási jog

5:113. § [Visszatartási jog]

(1) Szerződésszegés esetén a jogosult a saját esedékes szolgáltatása vagy annak arányos része teljesítését a kötelezett szerződésszerű teljesítéséig tarthatja vissza.

(2) A teljesítés visszatartása az alapul szolgáló ok fennállásáig vagy addig jogszerű, amíg a másik fél megfelelő biztosítékot nem nyújt. A teljesítés visszatartására jogosult fél elállhat a szerződéstől, ha megfelelő határidőt szabott, és ez alatt a másik fél a teljesítés visszatartásának okát nem hártotta el, vagy a teljesítésre megfelelő biztosítékot nem nyújtott.

(3) Annak a félnek a jogaira és kötelezettségeire, aki a teljesítés visszatartására jogosult, egyebekben a megbízás nélküli ügyvitel szabályai irányadók.

Elállás a szerződéstől

5:114. § [Elállás a szerződéstől]

(1) A törvényben meghatározott eseteken kívül a fél súlyos szerződésszegés esetén jogosult elállásra.

(2) Ha bármelyik szolgáltatás természetbeni visszatérítésére nincs mód, a fél – a törvényben biztosított elállási joga helyett – a szerződést azonnali hatállyal felmondhatja, és az ellenszolgáltatás nélkül maradt szolgáltatás ellenértékének pénzbeli megtérítését kérheti.

(3) A sérelmet szenvedett fél nem köteles az ellenszolgáltatás nélküli szolgáltatás ellenértékének pénzbeli megtérítésére, ha bizonyítja, hogy a számára teljesített szolgáltatást visszatéríteni olyan okból nem tudja, amelyért a másik fél felelős. Ha pedig a fél a szolgáltatás ellenértékét megfizette, kérheti annak visszatérítését akkor is, ha ő maga a számára teljesített szolgáltatást visszatéríteni nem tudja, amennyiben bizonyítja, hogy ennek oka olyan körülményre vezethető vissza, amelyért a másik fél felelős.

5:115. § [Szerződésszegő magatartások közhiteles nyilvántartása]

(1) A szerződés megszegése esetén a sérelmet szenvedett fél követelheti, hogy a másik fél által elismert vagy jogerős határozatban megállapított jogsértés tényére vonatkozó adatok – külön törvényben meghatározottak szerint – az e célra létrehozott elektronikus adatbázisba bejegyzésre kerüljenek.

(2) Az (1) bekezdés szerinti nyilvántartás nyilvános.

Felelősség a szerződésszegéssel okozott károkért

5:116. § [Felelősség szerződésszegéssel okozott károkért]

Aki a szerződés megszegésével a másik félnek kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a szerződésszegést ellenőrzési körén kívül eső, elháríthatatlan körülmény okozta, amely a szerződéskötés idején nem volt előrelátható.

5:117. § [A kártérítés mértéke]

(1) Kártérítés címén meg kell téríteni a szolgáltatás tárgyában bekövetkezett kárt.

(2) A szerződésszegés következményeként a károsult egyéb vagyontárgyában keletkezett károkat (következménykár) és az elmaradt vagyoni előnyt olyan mértékben kell megtéríteni, amilyen mértékben a károsult bizonyítja, hogy a szerződésszegés lehetséges következménye a szerződés megkötésének időpontjában előrelátható volt.

(3) Szándékos vagy súlyosan gondatlan szerződésszegés esetében meg kell téríteni a károsultnak azt a kárát is, amelyet a szerződésszegő fél csak a szerződésszegés időpontjában láthatott előre.

5:118. § [Fedezeti ügylet]

(1) A jogosult jogszerű elállás esetén, megfelelő határidőn belül és az adott piaci lehetőségek között elfogadható ellenérték mellett fedezeti ügylet kötésére jogosult, egyben követelheti a szerződésben és a fedezeti ügyletben kikötött ellenértékek közötti különbség, továbbá a fedezeti ügylet megkötéséből fakadó költségek kártérítés címén való megtérítését.

(2) Fedezeti ügylet hiányában is követelheti a jogosult a szerződési ár és az elállás idején irányadó piaci ár közötti különbség megtérítését, ha a szerződésben meghatározott szolgáltatásnak piaci ára van.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben szabályozott esetekben a károsultnak nem kell bizonyítania, hogy a kár a szerződésszegés megkötésének időpontjában előrelátható volt.

5:119. § [Károsulti közrehatás és kárenyhítési kötelezettség]

(1) Nem kell megtéríteni a szerződésszegéssel okozott kárt annyiban, amennyiben a károsult fél a kár bekövetkezésében felróható módon közrehatott.

(2) Nem kell megtéríteni a kárnak azt a részét sem, amely abból származott, hogy a károsult a kárenyhítési kötelezettségének felróható módon nem tett eleget.

5:120. § [A szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályainak alkalmazása]

A felelősségre, továbbá a kár megtérítésének mértékére, módjára és méltányosságból való mérséklésére egyebekben a szerződésen kívül okozott károk megtérítésére vonatkozó általános szabályokat kell alkalmazni.

A közreműködőért való felelősség

5:121. § [A közreműködőért való felelősség]

(1) Aki kötelezettsége teljesítéséhez vagy joga gyakorlásához más személy közreműködését veszi igénybe, az igénybevett személy magatartásáért felelős.

(2) Közreműködőnek minősül az a személy, akit a fél már létrejött szerződés teljesítése érdekében vesz igénybe, továbbá az is, akinek a közreműködése – a szerződés létrejöttét megelőzően is – hozzájárult ahhoz, hogy a kötelezett valamely szerződésben vállalt szolgáltatását teljesítse, feltéve, hogy a kötelezettel közvetlen szerződéses jogviszonyban állott.

5:122. § [Megtérítési igény]

(1) Ha a kötelezett a jogosulttal szemben olyan szerződésszegésért áll helyt, amelyet a közreműködő okozott, az emiatt felmerült kárának megtérítését a vele szerződő közreműködőjétől követelheti. A közreműködő a szerződési láncolatban őt megelőző közreműködőkért felelős.

(2) A kötelezett megtérítési igényként a jogosulttal szembeni helytállásból származó kárát annyiban háríthatja át a közreműködőre, amennyiben meghatározható a kötelezett szerződésszegésének az a része, amelyért kizárólag a közreműködő felelős.

(3) Az (1)-(2) bekezdésekben foglalt szabályt kell érvényesíteni a szerződési láncolatban szereplő valamennyi közreműködő kárigényének megítélésénél.

(4) A kötelezett megtérítési igénye a jogosulttal szembeni helytállásától számított három év alatt évül el.

(5) A kötelezett a közreműködővel szemben érvényesítheti a szerződésszegési igénynek a megtérítési igénnyel nem fedezett részét.

5:123. § [Választási jog]

Ha többen különböző jogviszony alapján egyidejűleg kötelesek helytállni ugyanazon szerződésszegési igényért, és felelőségük a jogosulttal szemben nem egyetemleges, a jogosult választhat, hogy a teljesítést melyiküktől követeli. A választás joga a jogosultat a bírósági kereset benyújtásáig illeti meg.

Részleges szerződésszegés

5:124. § [Részleges szerződésszegés]

Osztható szolgáltatás egy részére vonatkozó szerződésszegés esetén a szerződésszegés jogkövetkezményei csak erre a részre következnek be, kivéve, ha a szerződésszegés olyan súlyos, hogy a jogkövetkezmények részleges alkalmazása a jogosult lényeges jogi érdekét sérti.

Közbenső szerződésszegés

5:125. § [Közbenső szerződésszegés]

(1) A fél szerződésszegést követ el, ha elmulasztja azokat az intézkedéseket vagy nyilatkozatokat, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a másik fél a szerződésből eredő kötelezettségeit megfelelően teljesíthesse.

(2) Az egyik felet terhelő közbenső intézkedés elmulasztása kizárja, hogy a másik fél olyan kötelezettségére nézve kövessen el szerződésszegést, amely kötelezettségének teljesítését a közbenső intézkedés elmulasztása megakadályozza.

5:126. § [Előzetes szerződésszegés]

Ha a teljesítési idő lejárta előtt nyilvánvalóvá válik, hogy a másik fél a szolgáltatását az esedékességkor szerződés szerűen teljesíteni nem tudja, a jogosult a szerződésszegésből eredő jogait a teljesítést megelőzően is gyakorolhatja.

A szerződésszegés jogkövetkezményeinek korlátozása

5:127. § [A szerződésszegés jogkövetkezményeinek korlátozása]

(1) Az életet, testi épséget, egészséget megkárosító szerződésszegésért való felelősséget érvényesen kizárni nem lehet.

(2) Fogyasztói szerződésben – az (1) bekezdésben foglaltakon kívül is – semmis a szerződésszegésért való felelősség kizárása vagy korlátozása, kivéve, ha az ezzel járó hátrányt az ellenszolgáltatás megfelelő csökkentése vagy egyéb előny kiegyenlíti.

II. Fejezet

A szerződésszegés egyes esetei

A kötelezett késedelme

5:128. § [A kötelezett késedelme]

A kötelezett késedelembe esik, ha a teljesítési idő eredménytelenül eltelt.

5:129. § [A kötelezett késedelmének jogkövetkezményei]

(1) A jogosult – függetlenül attól, hogy a kötelezett a késedelmét kimentette-e – követelheti a teljesítést, vagy, ha ez többé nem áll érdekében, elállhat a szerződéstől.

(2) Nincs szükség az elálláshoz a teljesítéshez fűződő érdek megszűnésének bizonyítására, ha

a) a szerződést a felek megállapodása szerint vagy a szolgáltatás felismerhető rendeltetésénél fogva meghatározott teljesítési időben – és nem máskor – kellett volna teljesíteni; vagy

b) a jogosult az utólagos teljesítésre megfelelő póthatáridőt szabott, és az is eredménytelenül telt el.

(3) A jogosult kikötheti, hogy a póthatáridő eredménytelen eltelte esetén a szerződés külön elállás nélkül megszűnik.

(4) Ha a kötelezett késedelmét kimenteni nem tudja, a szolgáltatás tárgyában a késedelem ideje alatt bekövetkezett kárért felelős, kivéve, ha bizonyítja, hogy az késedelem hiányában is bekövetkezett volna.

A jogosult átvételi késedelme

5:130. § [Átvételi késedelem]

(1) A jogosult késedelembe esik, ha a szerződésszerűen felajánlott teljesítést nem fogadja el.

(2) Átvételi késedelem esetén – függetlenül attól, hogy a jogosult késedelmét kimentette-e – a kötelezett a dolog őrzésére a megbízás nélküli ügyvitel szabályai

szerint köteles, a kárveszély pedig a jogosultra száll át. A kötelezett követelheti továbbá az átvételi késedelemmel összefüggő kárának és költségeinek a megtérítését.

(3) A jogosult késedelme kizárja a kötelezett egyidejű késedelmét.

A fizetési késedelem külön szabályai

5:131. § [Késedelmi kamat]

(1) Pénztartozás esetében – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – a kötelezett a késedelembe esés időpontjától kezdődően a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot köteles fizetni, akkor is, ha a tartozás egyébként kamatmentes volt. A kamatfizetési kötelezettség akkor is beáll, ha a kötelezett késedelmét kimentí.

(2) Ha a jogosultnak a késedelembe esés időpontjáig jogszabály vagy szerződés alapján kamat jár, a kötelezett a késedelembe esés időpontjától e kamaton felül – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat egyharmadával megegyező késedelmi kamatot, de összességében legalább az (1) bekezdésben meghatározott kamatot köteles fizetni.

(3) Fogyasztói szerződés esetén a felek által túlzott mértékben megállapított késedelmi kamatot a bíróság méltányosságból a kötelezett kérelmére mérsékelheti.

(4) Fogyasztói szerződés esetén semmis az a kikötés, amely szerint a fogyasztót terhelő késedelmi kamat a tőketartozás részévé válik és maga is kamatozik.

5:132. § [A késedelmi kamatot meghaladó kár]

Ha a kötelezett a késedelemért felelős, a jogosult követelheti a szerződésszegéssel okozott, a késedelmi kamatot meghaladó kárát.

5:133. § [A késedelmi kamat mértéke vállalkozások között]

Olyan szerződés esetén, amelyben mindkét fél vállalkozás, a késedelmi kamat mértéke a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat hét százalékkal növelt értéke. Jogszabály e rendelkezéstől csak a jogosult javára térhet el.

5:134. § [A késedelmi kamatkikötés megtámadása és bírósági megváltoztatása]

(1) Olyan szerződés esetén, amelyben mindkét fél vállalkozás, a késedelmi kamat mértékét vagy esedékességét a jóhiszeműség és tisztesség követelményének

megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a jogosult hátrányára megállapító szerződési feltételt a jogosult megtámadhatja.

(2) Olyan szerződés esetén, amelyben mindkét fél vállalkozás, az általános szerződési feltételként a szerződés részévé váló, az (1) bekezdés szerinti szerződési feltételt a kis- és középvállalkozások érdekeinek képviselőjét ellátó társadalmi szervezet is megtámadhatja a bíróság előtt. A megtámadás alapossága esetén a bíróság a szerződési feltétel érvénytelenségét – a kikötés alkalmazójával szerződő valamennyi félre kiterjedő hatállyal – megállapítja. Az érvénytelenség megállapítása nem érinti azokat a szerződéseket, amelyeket a megtámadásig már teljesítettek.

(3) Az érdekképviselői tevékenységet folytató, közhasznú fokozattal rendelkező egyesület, alapítvány kérheti továbbá az olyan, az (1) bekezdés szerinti általános szerződési feltétel tisztességtelenségének megállapítását, amelyet szerződéskötések céljából határoztak meg és tettek nyilvánosan megismerhetővé, akkor is, ha az érintett feltétel még nem került alkalmazásra. A bíróság a sérelmes általános szerződési feltétel tisztességtelenségének megállapítása esetén eltiltja a nyilvánosságra hozott a feltétel alkalmazásától.

(4) Az (2) és a (3) bekezdés szerinti eljárásban a bíróság az igény érvényesítőjének kérelmére elrendelheti, hogy a szerződési feltétel alkalmazója, nyilvánosságra hozója, illetve alkalmazásra ajánlója saját költségére gondoskodjék a szerződési feltétel érvénytelenségének, illetve tisztességtelenségének megállapítására vonatkozó közlemény közzétételéről. A közlemény szövegéről és a közzététel módjáról a bíróság dönt. A közleménynek tartalmaznia kell az érintett szerződési feltétel pontos meghatározását, tisztességtelenségének megállapítását, valamint az e jellegét alátámasztó érveket. Közzététel alatt érteni kell különösen az országos napilapban és az internet útján történő nyilvánosságra hozatalt.

(5) Olyan szerződés esetén, amelyben a szerződő felek egyike sem fogyasztó, a felek által túlzottan alacsony mértékben megállapított késedelmi kamatot, továbbá a késedelmi kamat kezdő időpontját a bíróság megváltoztathatja, kivéve, ha a törvény rendelkezéseitől eltérő kikötéseket a szerződéskötéskor fennálló körülmények indokolták.

A teljesítés lehetetlenné válása

5:135. § [A teljesítés lehetetlenné válása]

(1) Ha a teljesítés olyan okból vált lehetetlenné, amelyért egyik fél sem felelős, a szerződés megszűnik. A megszűnés előtt már nyújtott szolgáltatás szerződésszerű pénzbeli ellenértékét meg kell fizetni, ha pedig a már teljesített pénzbeli szolgáltatásnak megfelelő ellenszolgáltatást a másik fél nem teljesítette, a pénzbeli szolgáltatás visszajár.

(2) Ha a teljesítés olyan okból vált lehetetlenné, amelyért az egyik fél felelős, a másik fél szabadul a szerződésből eredő teljesítési kötelezettsége alól, és a szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség általános szabályai szerint kártérítést követelhet.

(3) Ha a teljesítés lehetlenné válásáért mindkét fél felelős, a szerződés megszűnik, és a felek a lehetlenné válásából eredő kárukát a közrehatás arányában követelhetik a másik féltől.

(4) A teljesítés lehetlenné válásáról tudomást szerző fél haladéktalanul köteles erről a másik felet értesíteni. Az értesítés elmulasztásából eredő kárért a mulasztó felelős.

(5) Ha a lehetlenné vált dologszolgáltatás esetén a dolog maradványa a kötelezett birtokában maradt, vagy a kötelezett mástól a dolog helyébe lépő értéket kapott vagy igényelhet, a jogosult ennek átengedését követelheti az ellenszolgáltatás arányos része ellenében.

5:136. § [Vagylagos szolgáltatás lehetlenné válása]

(1) Ha a vagylagos szolgáltatások közül valamelyiknek a teljesítése lehetlenné válik, a szerződés a többi szolgáltatásra korlátozódik.

(2) Ha a lehetlenné válásért a választásra nem jogosult fél a felelős, a másik fél választhat a lehetséges szolgáltatás és a szolgáltatás lehetlenné válásának következményei között.

A teljesítés megtagadása

5:137. § [A teljesítés megtagadása]

Ha valamelyik fél a teljesítést jogos ok nélkül megtagadja, a másik fél választhat a késedelem vagy a szolgáltatás lehetlenné válása jogkövetkezményeinek alkalmazása között.

Jognyilatkozat tételének elmulasztása

5:138. § [Jognyilatkozat bírói ítélettel történő pótlása]

Ha a szerződés teljesítéséhez jognyilatkozat tétele szükséges, és a fél ezt a kötelezettségét nem teljesíti, a jognyilatkozatot a bíróság ítélettel pótolja.

III. Fejezet

A hibás teljesítés

5:139. § [A hibás teljesítés]

(1) Olyan szerződés alapján, amelyben a felek kölcsönös szolgáltatásokkal tartoznak, a kötelezett hibásan teljesít, ha a szolgáltatás a teljesítés időpontjában nem felel meg a szolgáltatás minőségére vonatkozó követelményeknek, kivéve, ha a kötelezett bizonyítja, hogy a jogosult a hibát a szerződéskötés időpontjában ismerte, vagy azt ismernie kellett.

(2) Hibás teljesítésnek minősül a szolgáltatott dolog szakszerűtlen összeszerelése is, ha a szerelés szerződéses kötelezettség és azt a kötelezett vagy más olyan személy végezte, akinek magatartásáért a kötelezett felelős. A kötelezett felel akkor is, ha a szolgáltatott dolog összeszerelését a szerződésnek megfelelően a jogosult végezte el, és a szakszerűtlen összeszerelés a használati útmutató hibájára vezethető vissza.

(3) Fogyasztói szerződésben semmis az a kikötés, amely e fejezet rendelkezéseitől a fogyasztó hátrányára tér el.

5:140. § [Vélelem a hibás teljesítés mellett a fogyasztói szerződések esetében]

Fogyasztói szerződés esetében az ellenkező bizonyításáig vélelmezni kell, hogy a teljesítést követő hat hónapon belül a fogyasztó által felismert hiba már a teljesítés időpontjában megvolt, kivéve, ha e vélelem a dolog természetével vagy a hiba jellegével összeegyeztethetetlen.

Kellékszavatosság

5:141. § [Kellékszavatosság]

A kötelezett a hibás teljesítésért – függetlenül attól, hogy azt kimentette-e – kellékszavatossági kötelezettséggel tartozik.

5:142. § [Kellékszavatossági igények]

(1) Hibás teljesítés esetén a jogosult választása szerint

a) kijavítást vagy kicserélést követelhet, kivéve, ha a választott szavatossági igény teljesítése lehetetlen, vagy ha az a kötelezettnek a másik szavatossági igény teljesítésével összehasonlítva aránytalan többletköltséget eredményezne, figyelembe véve a szolgáltatott dolog hibátlan állapotban képviselt értékét, a szerződésszegés

súlyát, és a szavatossági jog teljesítésével a jogosultnak okozott kényelmetlenséget; vagy

b) megfelelő árleszállítást igényelhet, vagy elállhat a szerződéstől, ha a kötelezett a kijavítást, illetve a kicserélést nem vállalta vagy e kötelezettségének a (3) bekezdés szerinti feltételekkel nem tud eleget tenni, illetve, ha a hibás teljesítés miatt a kijavításhoz vagy kicseréléshez fűződő érdeke megszűnt, így különösen, ha a hiba a (3) bekezdés szerinti feltételekkel nem hárítható el.

(2) Jelentéktelen hiba miatt elállásnak nincs helye.

(3) A kijavítást vagy kicserélést – a dolog tulajdonságaira és a jogosult által elvárható rendeltetésére figyelemmel – megfelelő határidőn belül, a jogosultnak okozott jelentős kényelmetlenség nélkül kell elvégezni.

(4) Ha a kötelezett a dolog kijavítását megfelelő határidőre nem vállalja, vagy nem végzi el, a jogosult a hibát a kötelezett költségére maga kijavíthatja vagy mással kijavíttathatja.

5:143. § [Áttérés más kellékszavatossági jogra]

(1) A jogosult a választott szavatossági jogáról másokra térhet át. Az áttéréssel okozott költséget köteles a kötelezettnek megfizetni, kivéve, ha az áttérésre a kötelezett adott okot, vagy az áttérés egyébként indokolt volt.

(2) A jogosult által választott szavatossági jog helyett a bíróság más szavatossági jogot ítélhet meg, ha

a) a választott szavatossági igény teljesítése lehetetlen, vagy

b) az a kötelezettnek a másik szavatossági igény teljesítésével összehasonlítva aránytalan többletköltséget eredményezne, figyelembe véve a szolgáltatott dolog hibátlan állapotban képviselt értékét, a szerződésszegés súlyát, a szavatossági jog teljesítésével és annak időigényességével a jogosultnak okozott kényelmetlenséget.

(3) Nem ítélhet meg a bíróság olyan szavatossági jogot, amely ellen mindkét fél tiltakozik.

5:144. § [A kellékszavatossági igény közlése]

(1) A jogosult a hiba felfedezése után a körülmények által lehetővé tett legrövidebb időn belül köteles azt kifogásolni, és szavatossági igényét a kötelezettel közölni.

(2) Fogyasztói szerződés esetében a hiba felfedezésétől számított két hónapon belül közölt szavatossági igényt megfelelő időben közöltnek kell tekinteni.

(3) A közlés késedelméből eredő kárért a jogosult felelős.

5:145. § [A kellékszavatossági igény elévülése]

(1) A jogosult szavatossági igénye a teljesítés időpontjától számított három év alatt évül el.

(2) Ha a szerződés tárgya használt dolog, a felek rövidebb elévülési időben is megállapodhatnak, egy évnél rövidebb elévülési határidő azonban ebben az esetben sem köthető ki.

(3) Nem számít bele az elévülési időbe a kijavítási időnek az a része, amely alatt a jogosult a dolgot rendeltetésszerűen nem tudja használni.

(4) A dolognak a kicseréléssel vagy a kijavítással érintett részére a szavatossági igény elévülése újból kezdődik. Ezt a szabályt kell alkalmazni arra az esetre is, ha a kijavítás következményeként új hiba keletkezik.

5:146. § [Jogvesztés]

(1) Ha jogszabály a dolog kötelező alkalmassági idejét meghatározza, és azt, illetve az abból hátralévő időt a jogosulttal a szerződés megkötésekor megfelelő módon közölték, a kötelező alkalmassági idő eltelte a kellékszavatossági igény tekintetében jogvesztéssel jár.

(2) Ha jogszabály a dolog kötelező alkalmassági idejét nem határozta meg, a kellékszavatossági igény érvényesítésének jogvesztő határideje öt év.

5:147. § [A szavatossági jogok érvényesítése kifogásként]

A szavatossági jogok az ugyanabból a szerződésből eredő követeléssel szemben kifogásként az elévülési határidő letelte után is érvényesíthetők.

5:148. § [Az érvényesített szavatossági igény terjedelme]

A szavatossági igényt a szolgáltatott dolog minden olyan hibája miatt határidőben érvényesítettnek kell tekinteni, amely a megjelölt kellékhiányt előidézte. Ha azonban a jogosult a szavatossági igényét a dolognak – a megjelölt hiba szempontjából – elkülöníthető része tekintetében érvényesíti, a szavatossági igény a dolog egyéb részeire nem minősül érvényesítettnek.

5:149. § [Költségviselés]

A szavatossági kötelezettség teljesítésével kapcsolatos költségek a kötelezettet terhelik.

5:150. § [A kötelezett gazdagodási igénye]

Kicserélés vagy elállás esetén a jogosult nem köteles a dolognak azt az értékcsökkenését megtéríteni, amely a rendeltetésszerű használat következménye. Ha a dolog meghibásodásában a jogosultat terhelő karbantartási kötelezettség elmulasztása is közrehatott, a szavatossági kötelezettség teljesítésével felmerült költségeket közrehatása arányában a jogosult viselni köteles, feltéve, hogy a dolog karbantartására vonatkozó ismeretekkel rendelkeznie kellett.

5:151. § [Visszkereseti jog]

(1) Ha a kötelezett a jogosulttal szemben hibás teljesítés miatt helytállt, az ebből eredő kárának megtérítését a közreműködőért való felelősség szabályai szerint követelheti az előző kötelezettől.

(2) Ha a kötelezettet a minőség megvizsgálásának kötelezettsége terhelte, a hibás teljesítéssel összefüggő megtérítési igényével csak akkor élhet, ha e kötelezettségének eleget tett.

5:152. § [A fogyasztói szerződésre irányadó szabályok kiterjesztő alkalmazásának kizárása kellékszavatosság esetében]

A fogyasztói szerződéssel összefüggő kellékszavatossági igényekre irányadó szabályok az 5:34. § (3) bekezdése szerinti szerződések tekintetében nem kerülhetnek alkalmazásra.

5:153. § [Termékszavatosság]

(1) Az üzletszerűen forgalomba hozott ingó dolog (termék) hibája esetén a termék mindenkor fogyasztó tulajdonosa követelheti, hogy a gyártó a termék hibáját javítsa ki, vagy – ha a kijavítás megfelelő határidőn belül, a fogyasztó érdekeinek sérelme nélkül nem lehetséges – a terméket cserélje ki (termékszavatosság).

(2) A gyártó mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy

- a) a terméket nem hozta forgalomba, illetve azt nem üzletszerű gazdasági tevékenysége körében gyártotta vagy forgalmazta,
- b) a termék hibájának oka az általa történt forgalomba hozatal időpontja után keletkezett,
- c) a termék forgalomba hozatala időpontjában a hiba a tudomány és technika állása szerint nem volt felismerhető,
- d) a termék hibáját jogszabály vagy kötelező hatósági előírás alkalmazása okozta.

(3) A jogosult a termékszavatossági igényét három éves elévülési határidő alatt érvényesítheti. Az elévülési határidő akkor kezdődik, amikor a jogosult tudomást

szerzett vagy az adott helyzetben elvárható gondosság mellett tudomást szerezhettek volna a termék hibájáról, a hiba okáról, a gyártó (az importáló) személyéről, illetve a kár bekövetkeztéről.

(4) Gyártónak minősül a termék előállítója, valamint az a személy is, aki a terméken elhelyezett nevével, védjegyével vagy egyéb megkülönböztető jelzés alkalmazásával önmagát gyártóként tünteti fel. Import termék esetén a gyártóra vonatkozó rendelkezéseket megfelelően alkalmazni kell az importálóra.

A jótállás

5:154. § [Jótállás]

(1) Aki a szerződés hibátlan teljesítéséért jótállást vállal, a jótállás időtartama alatt a helytállás alól csak akkor mentesül, ha bizonyítja, hogy a hiba oka a teljesítés után keletkezett.

(2) A jótállás a jogosultnak a törvényből eredő szavatossági jogait nem érinti.

5:155. § [A jótállásból eredő jogok érvényesítése]

(1) A jótállásból eredő jogokat a dolog tulajdonosa érvényesítheti a jótállást vállaló kötelezettel szemben. A jótállásból eredő kötelezettségeket a jótállást vállalóval kötött megállapodás alapján a jótállási nyilatkozatban megjelölt más személy is teljesítheti.

(2) A jogosult a hiba felfedezése után a körülmények által lehetővé tett legrövidebb időn belül köteles azt kifogásolni, és jótállási igényét a kötelezettel közölni. A közlés késedelméből eredő kárért a jogosult felelős.

(3) A jótállási időn belül nem kifogásolt hibák vonatkozásában a jótállási igény a jótállási idő elteltével megszűnik. A jótállási időn belül kifogásolt hibák vonatkozásában a jótállási igény az általános szabályok szerint évül el.

(4) A jótállási jogok gyakorlására egyebekben a szavatossági jogok gyakorlására vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

5:156. § [A jótállás tartalma]

(1) A jótállás a kötelezettet a jótállást keletkeztető jognyilatkozatban, továbbá a szolgáltatásra vonatkozó reklámban foglalt jótállási feltételek szerint terheli.

(2) Fogyasztói szerződés esetében a jótállási nyilatkozatnak tartalmaznia kell a jótállás kötelezettjének nevét és címét, a jótállás tartalmát, időtartamát, területi hatályát és a belőle eredő jogok érvényesítésének módját; utalnia kell továbbá arra, hogy a jótállás a fogyasztónak a törvényből eredő jogait nem érinti. A jótállási nyilatkozatot a fogyasztó

kérésére írásban, vagy más maradandó eszközzel rögzíteni kell és a fogyasztó rendelkezésére kell bocsátani. Az e bekezdésben meghatározott feltételek nem teljesülése nem érinti a jótállási kötelezettségvállalás érvényességét.

(3) A fogyasztói szerződéssel összefüggő jótállási szabályok nem alkalmazhatóak a z 5:34. § (3) bekezdése szerinti szerződésekre.

A hibás teljesítés különös szabályai

5:157. § [Hibás teljesítés eredmény létrehozására irányuló szerződéseknél]

(1) Ha a kötelezett valamely dolog vagy mű létrehozására vállal kötelezettséget, a hibás teljesítésre vonatkozó általános szabályokat megfelelően alkalmazni kell azzal, hogy

a) a kicserélésen a szerződés szerinti eredmény részbeni vagy egészbeni újbóli teljesítését kell érteni,

b) a kijavítás vagy a szolgáltatás részben vagy egészben való újbóli teljesítése – a jogosult szerződésszerű teljesítéshez fűződő érdekei figyelembevételével – a mű létrehozásának az eredetileg vállalathoz képest eltérő módjával is megvalósulhat; az ebből eredő többletköltségek a kötelezettet terhelik.

(2) A kötelezett mentesül a hibás teljesítés jogkövetkezményei alól, ha a hiba a jogosult által adott

a) anyag alkalmatlanságára vagy hibájára,

b) adat hiányosságára vagy hibájára, vagy

c) utasítás célszerűtlenségére vagy szakszerűtlenségére

vezethető vissza, és e körülményekre a kötelezett a jogosultat megfelelően figyelmeztette.

(3) A figyelmeztetés ellenére sem mentesül a kötelezett, ha az eredmény előállítása jogszabály vagy hatósági rendelkezés megsértésére vagy az élet- és vagyonbiztonság veszélyeztetésére vezet.

5:158. § [Hibás teljesítés használatra irányuló szerződéseknél]

Ha a jogosult más tulajdonának időleges használatára vagy hasznosítására jogosult, a kötelezett a szerződés teljes tartama alatt a hibás teljesítés általános szabályainak megfelelő alkalmazásával köteles helytállni azért, hogy tulajdona a szerződésszerű használatra vagy hasznosításra alkalmas.

A jogszatosság

5:159. § [Jogszatosság a jogszerzés akadályá miatt]

(1) Ha tulajdonjog, más jog vagy követelés visszterhes átruházására irányuló kötelezettség esetében a jog megszerzését vagy a követelés érvényesítését harmadik személy joga akadályozza, a jogosult elállhat a szerződéstől és kártérítést követelhet a szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség általános szabályai szerint.

(2) Jogszatossági jogainak gyakorlása előtt a jogosult köteles a kötelezettet megfelelő határidő tűzésével felhívni arra, hogy az akadályt hárítsa el, vagy adjon megfelelő biztosítékot.

5:160. § [Jogszatosság a jogszerzés korlátozott volta miatt]

(1) Ha tulajdonjog, más jog vagy követelés visszterhes átruházására irányuló kötelezettség esetében a jog gyakorlását vagy a követelés érvényesítését harmadik személy joga korlátozza vagy értékét csökkenti, a jogosult megfelelő határidő tűzésével tehermentesítést követelhet.

(2) A határidő eredménytelen eltelte után a jogosult a tehermentesítést a kötelezett költségére elvégezheti.

(3) Ha a tehermentesítés lehetetlen, vagy aránytalan költséggel járna, a jogosult a szerződéstől elállhat, és kártérítést követelhet, vagy a teher átvállalása fejében az ellenérték megfelelő csökkentését követelheti. Ezek a jogok a jogosultat akkor is megilletik, ha a tehermentesítésre megszabott határidő eredménytelenül telt el, és a jogosult nem kívánja a dolog tehermentesítését.

(4) Nem illetik meg ezek a jogok a jogosultat, ha a szerződés megkötésekor tudta vagy tudnia kellett, hogy a dolgon korlátozástól mentes jogot vagy követelést nem szerezhetsz, kivéve, ha a kötelezett a jog vagy követelés korlátozásmentességéért kifejezetten felelősséget vállalt.

5:161. § [Jogszatosság használati szerződéseknél]

Ha a jogosult más tulajdonában lévő dolog vagy jog időleges használatára vagy hasznosítására jogosult, a kötelezett a szerződés teljes tartama alatt a jogszatosság szabályainak megfelelő alkalmazásával köteles helytállni azért, hogy a dolog vagy jog szerződésszerű használatát vagy hasznosítását harmadik személy joga nem akadályozza és nem korlátozza.

6. Cím

A szerződés megerősítése és módosítása

I. Fejezet

A szerződés megerősítése

A foglaló

5:162. § [Foglaló]

(1) A szerződés megkötésekor a kötelezettségvállalás megerősítéseként meghatározott pénzüsszeget lehet adni (foglaló). A pénzüsszeget csak akkor lehet foglalónak tekinteni, ha ez a rendeltetése a szerződésből egyértelműen kitűnik. A foglalóról érvényesen rendelkezni csak írásban lehet.

(2) Ha a szerződést teljesítik, a foglalót a szolgáltatás ellenértékébe be kell számítani. Ha pedig a szerződés olyan okból szűnik meg, amelyért egyik fél sem felelős, vagy mindkét fél felelős, a foglaló visszajár.

(3) A szerződés teljesítésének megghiúsulásáért felelős fél az adott foglalót elveszti, a kapott foglalót pedig kétszeresen köteles visszatéríteni.

(4) A foglaló elvesztése, vagy kétszeres visszatérítése a szerződésszegés következményei alól nem mentesít. A kötbérbe és a kártérítésbe a foglaló összege beszámít.

A kötbér

5:163. § [Kötbér]

(1) A kötelezett a szerződés megerősítéseként írásban meghatározott pénzüsszeg fizetésére kötelezheti magát arra az esetre, ha olyan okból, amelyért felelős, nem vagy nem szerződésszerűen teljesít.

(2) A pénztartozás késedelmes fizetése esetére kikötött kötbérre a késedelmi kamat szabályait kell alkalmazni.

5:164. § [Kötbér és egyéb szerződésszegési igények viszonya]

(1) A nemteljesítés esetére kikötött kötbér érvényesítése a teljesítés követelését és a nem szerződésszerű teljesítés esetére kikötött kötbér követelését kizárja. A késedelem vagy a hibás teljesítés esetére kikötött kötbér megfizetése nem mentesít a teljesítés alól.

(2) A kötbért a jogosult akkor is követelheti, ha kára nem merült fel.

(3) A jogosult a kötbér mellett érvényesítheti a kötbért meghaladó kárát és a szerződésszegésből eredő egyéb jogait. A kötbér összegét meghaladó tényleges kárának és költségeinek megtérítését a jogosult a kötbér mellett csak akkor követelheti, ha ezt a szerződésben kikötötte.

(4) A jogosult a szerződésszegéssel okozott kárának megtérítését követelheti akkor is, ha kötbérigényét nem érvényesítette.

5:165. § [Kötbérigény kamata]

Kötbér után kamat kikötése fogyasztói szerződésben semmis, az esedékessé vált kötbér után azonban a kötelezett fogyasztó köteles késedelmi kamatot fizetni.

A jogvesztés kikötése

5:166. § [Jogvesztés kikötése]

A felek megállapodhatnak abban, hogy a szerződésszegésért felelős fél elveszít valamely jogot, amely őt a szerződés alapján egyébként megilletné. Jogvesztést csak írásban lehet érvényesen kikötni.

Bírósági mérséklés

5:167. § [A szerződés megerősítéséből eredő joghátrány bíróság általi mérséklése]

A bíróság a fogyasztói szerződés megerősítéséből eredő joghátrányt a fogyasztó kérelmére kivételesen, méltányosságból mérsékelheti, ha az a szerződésszegéssel okozott érdeksérelemhez képest túlzott.

II. Fejezet

A szerződés módosítása

5:168. § [A felek szerződésmódosítása]

(1) A felek közös megegyezéssel módosíthatják a szerződés tartalmát vagy megváltoztathatják kötelezettségvállalásuk jogcímét.

(2) A megváltoztatott szerződésnek a módosítással nem érintett része változatlan marad. A kötelezettség biztosítására szolgáló zálogjog és kezesség fennmarad, de a zálogkötelezett és a kezes helyzete hozzájárulásuk nélkül nem válhat terhesebbé.

(3) A szerződés módosítására a szerződés megkötésére vonatkozó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.

(4) A szerződés tartalmát valamelyik fél egyoldalúan akkor módosíthatja, ha ezt a szerződésben előzetesen közösen kikötötték vagy ha a felet erre jogszabály feljogosítja.

5:169. § [Bírósági szerződésmódosítás]

(1) Fogyasztói szerződés esetén a fogyasztó a szerződés bírósági módosítását kérheti, ha a felek közötti tartós jogviszonyban a szerződés megkötését követően bekövetkezett körülmény folytán a szerződés változatlan feltételek melletti teljesítése lényeges jogi érdekét sértené, feltéve, hogy

- a) a körülmények megváltozásának lehetőségével a szerződés megkötésének időpontjában nem lehetett számolni,
- b) azt nem a fél maga idézte elő, és
- c) a körülmények változása nem tartozik a fél rendes üzleti kockázatának körébe.

(2) A bíróság a szerződést az általa meghatározott időponttól, legkorábban a szerződésmódosításra irányuló igény bíróság előtti érvényesítésének időpontjától kezdődően úgy módosíthatja, hogy a körülmények megváltozása miatt egyik fél lényeges jogi érdeke se sérüljön.

7. Cím

Engedményezés és tartozásátvállalás

I. Fejezet

Engedményezés

5:170. § [Engedményezés]

(1) A jogosult (engedményező) a kötelezettel szembeni fennálló, jövőbeli vagy feltételesen keletkező követelését szerződéssel másra (engedményes) átruházhatja. Az engedményezésről érvényesen csak írásban lehet rendelkezni.

(2) Nem lehet engedményezni a jogosult személyéhez kötött követeléseket, valamint ha jogszabály az engedményezés lehetőségét kizárja.

(3) A követelés faktoring szerződés keretében történő engedményezésének kizárása vagy korlátozása semmis. Egyebekben a kötelezett és az engedményező olyan megállapodása, amely a követelés engedményezését kizárja, harmadik személlyel szemben hatálytalan. Az engedményezést kizáró kikötés ellenére történő engedményezés nem érinti az engedményező felelősségét a szerződés megszegéséért.

E szerződésszegés nem eredményezheti az eredeti szerződés felmondását és nem vezethet az engedményes jogainak csorbulásához.

(4) Az engedményezett követeléseket a kötelezett, a jogcím, az összeg és az esedékesség megjelölésével vagy egyéb módon úgy kell meghatározni, hogy azok az engedményezés időpontjában, jövőbeli követelések esetén pedig legkésőbb a követelés létrejöttkor azonosíthatók legyenek.

5:171. § [Értesítés]

(1) A kötelezett az engedményezésről történő értesítésig az engedményezőnek köteles teljesíteni. Ha a kötelezettet az engedményező értesíti, a kötelezett az értesítés után csak az új jogosultnak teljesíthet. Az értesítés érvényességének feltétele annak írásba foglalása.

(2) A nem az engedményezőtől származó értesítés esetén a kötelezett követelheti az engedményezés megtörténtének igazolását. Ha az értesítés nem az engedményezőtől származik, a kötelezett csak saját veszélyére teljesíthet annak, aki engedményesként fellépett.

(3) Ha a kötelezettet az engedményező értesíti az engedményezésről vagy a mástól származó értesítés esetén az engedményező igazolja az engedményezés megtörténtét (érvényes értesítés), a kötelezett értesítése után a kötelezett és az engedményező szerződésének módosítása nem érinti az engedményesnek a kötelezettel szemben fennálló jogait.

5:172. § [Az engedményezés joghatásai]

(1) Az engedményezéssel az engedményes az engedményező helyébe lép, és átszállnak rá a követelést biztosító, járulékos mellékkötelezettségekből eredő jogok is.

(2) A kötelezettnek az engedményezésről való érvényes értesítése az elévülést megszakítja.

(3) A kötelezett az engedményessel szemben – ha erről a jogáról nem mondott le – érvényesítheti azokat a kifogásokat és beszámíthatja azokat az ellenköveteléseket is, amelyek az engedményezővel szemben az érvényes értesítéskor már fennállt jogalapon keletkeztek.

5:173. § [Többszöri, utólagos és részleges engedményezés]

(1) Ha a kötelezett azonos engedményezőtől származó azonos követelés több engedményezéséről kap érvényes értesítést (többszöri engedményezés), kötelezettsége alól akkor mentesül, ha az elsőként kapott értesítésnek megfelelően teljesít.

(2) Ha a kötelezettet az engedményes engedményese is értesíti (utólagos engedményezés), a kötelezett kötelezettsége alól akkor mentesül, ha az utolsó érvényes értesítésben foglaltaknak megfelelően teljesít.

5:174. § [Az engedményező felelőssége]

Ellenérték fejében történő engedményezés esetén az engedményező készfizető kezesként felel az engedményessel szemben a kötelezett szolgáltatásáért, kivéve, ha a követelést kifejezetten bizonytalan követelésként ruházta át az engedményesre.

5:175. § [Jogok engedményezése]

Az engedményezésre vonatkozó szabályok – törvény eltérő rendelkezése hiányában – megfelelően alkalmazandóak az olyan jogok átruházására is, amelyek a jogosultat egy jogváltozás egyoldalú létrehozására hatalmazzák fel.

5:176. § [Engedményezés jogszabály vagy hatósági rendelkezés alapján]

Ha a követelés jogszabály vagy hatóság határozata folytán száll át másra, arra az engedményezés szabályait kell megfelelően alkalmazni.

II. Fejezet Tartozásátvállalás

5:177. § [Tartozásátvállalás]

(1) Ha a kötelezett és a jogosult megállapodik egy harmadik személlyel (átvállaló) abban, hogy a kötelezettnek a jogosulttal szemben fennálló tartozását átvállalja, a jogosult a szolgáltatást kizárólag az átvállalótól követelheti. Tartozásátvállalásról érvényesen csak írásban lehet rendelkezni.

(2) Az átvállalót mindazon jogok megilletik, amelyek a kötelezettet a jogosulttal szemben a szerződés alapján megillették.

(3) A tartozásátvállalással a követelést biztosító mellékötelezettségek megszűnnek. Fennmarad a követelést biztosító mellékötelezettség, ha a mellékötelezettség kötelezettje így rendelkezik.

(4) A jogosult a tartozásátvállaláshoz szükséges jognyilatkozatát előzetesen is megteheti. Ebben az esetben a tartozásátvállalás a jogosult értesítésével válik hatályossá. A jogosult jognyilatkozata megtételekor lemondhat a visszavonás jogáról. Lemondás hiányában a jognyilatkozat visszavonható.

5:178. § [Teljesítésátvállalás és tartozáselvállalás]

(1) Ha harmadik személy megállapodik a kötelezettel a kötelezett tartozásának átvállalásáról (teljesítésátvállalás), a harmadik személy köteles lesz a kötelezett tartozását teljesíteni vagy a kötelezettet olyan helyzetbe hozni, hogy az lejáratkor teljesíthessen. A jogosult nem követelheti a tartozást a harmadik személytől.

(2) Ha a felek a megállapodásról a jogosultat értesítik (tartozáselvállalás), kötelezeti egyetemlegesség jön létre. Tartozáselvállalás esetén az egyetemleges kötelezettet mindazon jogok megilletik, amelyek a kötelezettet a jogosulttal szemben a szerződés alapján megillették. A tartozás elvállalója nem jogosult beszámítani a kötelezettnek a jogosulttal szemben fennálló egyéb követelését.

5:179. § [Tartozásátvállalás jogszabály vagy hatósági rendelkezés alapján]

Ha a tartozás jogszabály vagy hatóság határozata folytán száll át másra, azok eltérő rendelkezése hiányában a tartozásátvállalás szabályait kell megfelelően alkalmazni.

III. Fejezet**A szerződési pozíció átruházása****5:180. § [A szerződési pozíció átruházásának joghatásai]**

(1) A szerződéses jogviszonyból kilépő, a jogviszonyban bent maradó és az abba belépő fél megállapodhatnak a kilépő felet megillető jogok és az őt terhelő kötelezettségek összességének a szerződéses jogviszonyba belépő félre történő átruházásáról.

(2) A szerződési pozíció eredményeként a jogviszonyból kilépő fél és az abban bent maradó fél közötti szerződés megszűnik. Az új szerződés a régi szerződéssel azonos tartalommal, annak megszűnésének időpontjában a jogviszonyba belépő fél és a jogviszonyban bent maradó fél között jön létre.

(3) A szerződéses jogviszonyba belépő felet megilletik mindazon jogok és terhelik mindazon kötelezettségek, amelyek a jogviszonyból kilépő felet a bent maradó féllal szemben a szerződés alapján megillették és terhelték. A jogviszonyba belépő fél nem jogosult beszámítani a jogviszonyból kilépő félnek a bent maradó féllal szemben fennálló egyéb követelését. A szerződéses jogviszonyban bent maradó fél nem jogosult beszámítani a kilépő féllal szemben fennálló egyéb követelését.

(4) A szerződési pozíció a zálogjog, valamint a kezes hozzájáruló nyilatkozata hiányában a követelést biztosító kezesség megszűnik. A zálogkötelezett hozzájárulása esetén az új zálogjog az eredeti zálogjog ranghelyén jön létre.

(5) A szerződési pozíció az elévülést megszakítja.

5:181.§ [Előzetes hozzájárulás a szerződési pozíció átruházásához]

(1) A szerződéses jogviszonyban bent maradó fél a szerződési pozíció a hozzájárulását előzetesen is megadhatja.

(2) Előzetes hozzájárulás esetében a szerződési pozíció a jogviszonyban bent maradó fél értesítésével válik hatályossá. Az előzetes hozzájáruló nyilatkozat megtételekor a fél fenntarthatja a jogot a hozzájárulás értesítést megelőző visszavonására; ellenkező esetben a hozzájárulás nem vonható vissza.

5:182.§ [Az engedményezés és a tartozásátvállalás szabályainak alkalmazása]

A szerződési pozíció egyebekben a követelések tekintetében az engedményezés, a tartozások tekintetében pedig a tartozásátvállalás szabályait kell megfelelően alkalmazni.

5:183. § [Szerződési pozíció jogszabály vagy hatósági rendelkezés alapján]

Ha valakinek szerződésből származó valamennyi joga és kötelezettsége jogszabály vagy hatóság rendelkezése folytán száll át másra, eltérő rendelkezés hiányában a szerződési pozíció szabályait kell megfelelően alkalmazni.

8. Cím

A szerződés teljesítés nélküli megszűnése

5:184. § [Megszüntetés megállapodással]

(1) A felek a szerződést közös megegyezéssel megszüntethetik vagy – ha a teljesített szolgáltatások természetben visszatéríthetők – felbonthatják. A szerződés megszüntetése vagy felbontása a szerződésből eredő kötelemeket megszünteti.

(2) A szerződés megszüntetése esetében a szerződés a jövőre nézve szűnik meg, és a felek további szolgáltatásokkal nem tartoznak. A megszűnés előtt már nyújtott szolgáltatás szerződés szerű pénzbeli ellenértékét meg kell fizetni, ha pedig a már teljesített pénzbeli szolgáltatásnak megfelelő ellenszolgáltatást a másik fél nem teljesítette, a pénzbeli szolgáltatás visszajár.

(3) A szerződés felbontása esetében a szerződés megkötésének időpontjára visszamenő hatállyal szűnik meg, és a már teljesített szolgáltatások visszajárnak.

5:185. § [Megszüntetés egyoldalú nyilatkozattal]

(1) Aki szerződésnél vagy jogszabálynál fogva elállásra vagy felmondásra jogosult, a másik félhez intézett nyilatkozattal szüntetheti meg a szerződést. A szerződés felmondása esetén a szerződés megszüntetésének, elállás esetén a szerződés felbontásának a szabályait kell alkalmazni azzal, hogy elállásra a fél csak akkor jogosult, ha az általa kapott szolgáltatás egyidejű visszaadását felajánlja.

(2) Az elállás jogát a felek meghatározott pénzösszeg (bánatpénz) fizetése ellenében is kiköthetik. A bíróság a túlzott mértékű bánatpénz összegét a kötelezett kérelmére mérsékelheti.

(3) A tartós jogviszonyt létrehozó, határozatlan időre kötött szerződést megfelelő felmondási idő alkalmazásával bármelyik fél felmondhatja.

Harmadik Rész
Egyes szerződések

1. Cím

A tulajdonátruházó szerződések

I. Fejezet

Az adásvételi szerződés általános szabályai

5:186. § [Az adásvétel]

(1) Adásvételi szerződés alapján az eladó köteles tulajdonát a vevőre átruházni, a vevő pedig köteles a vételárat megfizetni. Ha az adásvételi szerződés tárgya ingatlan, az eladó a tulajdonjog átruházásán felül köteles a dolog birtokának átruházására is.

(2) Ingatlan adásvételének érvényességéhez – ha törvény szigorúbb követelményt nem állapít meg – a szerződés írásba foglalása szükséges.

(3) A tulajdonjog ingatlan-nyilvántartási bejegyzéséhez közokirat vagy ügyvéd által ellenjegyzett magánokirat szükséges.

5:187. § [Vételár]

(1) Ha a felek vételárként a piaci ár alkalmazását kötötték ki – törvény vagy a felek eltérő rendelkezése hiányában – a teljesítési helynek megfelelő piacon, a teljesítési időben kialakult középárat, tőzsdén forgalmazott termék esetén a napi tőzsdei átlagárat kell megfizetni.

(2) A súly szerint megállapított vételárat a tiszta súly alapján kell kiszámítani.

5:188. § [Tájékoztatási kötelezettség]

(1) Az eladó köteles a vevőt a dolog lényeges tulajdonságairól és a dologgal kapcsolatos fontos körülményekről, különösen a dologra vonatkozó esetleges jogokról és a dologgal kapcsolatos terhekről tájékoztatni. Köteles továbbá az ilyen körülményekre, illetve jogokra és terhekre vonatkozó okiratokat a vevőnek átadni.

(2) A vevő nem hivatkozhat a tájékoztatási kötelezettség megsértésére olyan jogokkal, tényekkel és adatokkal kapcsolatban, amelyeket ismert, vagy az adott helyzetben általában elvárható gondosság mellett közhiteles nyilvántartásból vagy más forrásból megismerhetett volna.

5:189. § [Költségek]

(1) Az eladó viseli a birtokátruházással és a ingatlan-nyilvántartásban feltüntetett állapot rendezésével kapcsolatos költségeket.

(2) A szerződéskötési költségek a feleket egyenlő arányban terhelik.

(3) A tulajdonátruházási illeték, továbbá az átvétel és a tulajdonváltás ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzésének költségei a vevőt terhelik.

5:190. § [Tulajdonjog-fenntartás]

A szerződő felek az adásvételi szerződés megkötésekor írásban megállapodhatnak abban, hogy az eladó a tulajdonjogot legfeljebb a vételár teljes kiegyenlítéséig fenntartja.

5:191. § [Hasznok szedése és veszélyviselés ingatlan esetén]

Ha az adásvétel tárgyát képező ingatlan birtokának a vevőre történő átruházása a vevő tulajdonjogának a ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzése előtt megtörténik, a vevő a birtokátruházás napjától kezdve szedi a dolog hasznait, viseli terheit és azt a kárt, amelynek megtérítésére senkit sem lehet kötelezni.

II. Fejezet

Az adásvétel különös nemei

5:192. § [Elővásárlási jog]

(1) Ha a tulajdonos meghatározott dologra nézve írásbeli megállapodással elővásárlási jogot enged, és a dolgot harmadik személytől származó ajánlat elfogadásával el akarja

adni, az elővásárlási jog jogosultja az ajánlatban rögzített feltételek mellett a harmadik személyt megelőzve jogosult a dolog megvételére.

(2) Ha a tulajdonos egymást követően több személynek enged ugyanarra a dologra elővásárlási jogot, a jogosultak az elővásárlási jogok keletkezésének sorrendjében gyakorolhatják elővásárlási jogukat.

(3) Ha jogszabály az elővásárlási jog átruházását nem zárja ki, a jogosult az elővásárlási jogot a tulajdonos hozzájárulásával ruházhatja át.

(4) Ha az ingatlanra szerződéssel létesített elővásárlási jogot a ingatlan-nyilvántartásba, továbbá, ha a közhiteles nyilvántartásban nyilvántartott ingóságra szerződéssel létesített elővásárlási jogot a közhiteles nyilvántartásba bejegyzik, az mindenkivel szemben hatályos, aki a bejegyzést követően az ilyen dolgon valamely jogot szerez.

(5) Az elővásárlási jogra vonatkozó rendelkezéseket a jogszabályon alapuló elővásárlási jogra is alkalmazni kell. A jogszabályon alapuló elővásárlási jog a szerződéses elővásárlási jogot megelőzi.

(6) Az elővásárlási jog – törvény vagy a felek eltérő rendelkezése hiányában – az örökösökre nem száll át.

5:193. § [A vételi ajánlat közlése az elővásárlásra jogosulttal]

(1) Ha a tulajdonos harmadik személytől olyan vételi ajánlatot kap, amelyet el kíván fogadni, a szerződés megkötése előtt teljes terjedelemben köteles az ajánlatot az elővásárlásra jogosulttal közölni.

(2) Az ajánlat közlése a tulajdonos mint eladó által tett ajánlatnak minősül. A tulajdonos az ajánlati kötöttség időtartamát meghatározhatja, de ez az időtartam nem lehet rövidebb huszonegy napnál.

(3) Ha a jogosult az ajánlati kötöttség ideje alatt nem tesz elfogadó nyilatkozatot, a tulajdonos a dolgot az ajánlatot tevő harmadik személy ajánlatának megfelelően vagy annál az eladóra nézve kedvezőbb feltételek mellett eladhatja.

(4) Ha az elővásárlásra jogosult a tulajdonoshoz intézett nyilatkozatában az ajánlatot elfogadja, a szerződés közöttük jön létre.

(5) Ha ugyanazon dologra nézve több személyt azonos rangsorban illet meg elővásárlási jog, és közülük többen tesznek elfogadó nyilatkozatot, az adásvételi szerződés – törvény vagy a felek eltérő rendelkezése hiányában – az elfogadó nyilatkozatot tett jogosultakkal jön létre, akik egymás közötti érdekeltségük arányában válnak vevővé. Ha érdekeltségük aránya nem állapítható meg, akkor egymás közötti érdekeltségük arányát egyenlőnek kell tekinteni.

5:194. § [Az elővásárlási jog megszegésével kötött szerződés hatálytalansága]

(1) Ha a tulajdonos az elővásárlási jogból eredő kötelezettségei megszegésével köt szerződést, az így megkötött szerződés az elővásárlási jog jogosultjával szemben hatálytalan.

(2) A jogosult a hatálytalanságból eredő igényeit – a szerződéskötést követő öt éven belül – azzal a feltétellel gyakorolhatja, hogy ezzel egyidejűleg az ajánlatot elfogadó nyilatkozatot tesz és az elfogadott ajánlatnak megfelelő teljesítést felajánlja.

5:195. § [Az első ajánlat joga]

(1) A tulajdonos írásban kötelezettséget vállalhat arra, hogy amennyiben a tulajdonát a jövőben el kívánja adni, úgy először a jogosult számára tesz vagy először tőle kér ajánlatot.

(2) A jogosult az ajánlat megtételét követő huszonegy napon belül nyilatkozhat annak elfogadásáról vagy ezen időszak alatt teheti meg ajánlatát. A határidő eredménytelen elteltét követően a tulajdonos szabadul ajánlati kötöttségétől, illetőleg tulajdonával szabadon rendelkezik.

(3) Egyebekben az első ajánlat jogára az elővásárlási jog szabályait kell alkalmazni.

5:196. § [Visszavásárlási jog]

(1) Ha az adásvételi szerződés megkötésével egyidejűleg a felek írásban megállapodnak abban, hogy a vevő visszavásárlási jogot enged, az eladó a vevőhöz intézett nyilatkozatával volt tulajdonát visszavásárolhatja.

(2) Fogyasztói szerződés esetében a fogyasztóval szemben gyakorolható visszavásárlási jogot legfeljebb öt évre lehet kikötni, az ezzel ellentétes megállapodás semmis.

(3) A visszavásárlási árat a felek a visszavásárlási jog létesítéséről szóló megállapodásukban határozzák meg. Ennek elmulasztása esetén a jogosult a visszavásárlás jogát a dolognak a visszavásárlási jog gyakorlásakor képviselt forgalmi értékével azonos vételáron gyakorolhatja.

(4) A visszavásárlási jog kötelezettje köteles tartózkodni minden olyan magatartástól, amely a visszavásárlási jog gyakorlását megghiúsítaná vagy korlátozná.

(5) Megszűnik a visszavásárlási jog, ha a dolog az eredeti vevőnek fel nem róható okból megsemmisül.

(6) Egyebekben a visszavásárlási jogra az elővásárlási jog szabályait kell alkalmazni.

5:197. § [Vételi és eladási jog]

(1) Ha a tulajdonos másnak vételi jogot enged, a jogosult a dolgot egyoldalú nyilatkozattal megvásárolhatja.

(2) Ha valaki a dolog tulajdonosának eladási jogot enged, a jogosult a dolgot egyoldalú nyilatkozattal eladhatja az eladási jog kötelezettjének.

(3) Fogyasztói szerződés esetében a fogyasztóval szemben gyakorolható vételi és eladási jogot legfeljebb öt évre lehet kikötni, az ezzel ellentétes megállapodás semmis.

(4) A vételi és eladási jogra vonatkozó megállapodást – a dolog és a vételár megjelölésével – írásba kell foglalni.

(5) Egyebekben a vételi és eladási jogra a visszavásárlási jog szabályait kell alkalmazni.

5:198. § [Részletvétel]

(1) Ha a felek abban állapodnak meg, hogy a vevő a vételárat meghatározott időpontokban, több részletben fizeti meg, de a dolog birtokát a vételár teljes kiegyenlítése előtt a vevőre átruházzák (részletvétel), az eladó – választása szerint – az elállás vagy a részletfizetési kedvezmény megvonásának jogát gyakorolhatja akkor, ha a vevő a részletet az esedékességkor nem fizeti meg. Ezzel a jogával az eladó a részlet megfizetésének első ízben való elmulasztása esetében csak akkor élhet, ha a vevőt erről előzőleg értesítette, és neki a teljesítésre megfelelő időt engedett.

(2) Ha az eladó a szerződéstől elállt, a vevő köteles használati díjat fizetni, továbbá meg kell térítenie azt a kárt, amely a dolog rendeltetésszerű használatával járó értékcsökkenést meghaladja.

5:199. § [Megtekintésre vétel]

(1) Ha a vevő az adásvételi szerződést a szerződés tárgyát képező dolog megtekintése nélkül köti meg, de a felek megállapodnak abban, hogy a vevő a dolog megtekintése után nyilatkozhat a szerződés hatályba lépéséről (megtekintésre vétel), akkor az eladó köteles lehetővé tenni a dolog megtekintését, s a szerződés hatálya a vevő nyilatkozatától függ. A vevő a nyilatkozatát nem köteles indokolni.

(2) Ha az eladó lehetővé tette a dolog megtekintését, megfelelő határidőt tűzhet a vevő nyilatkozatának megtételére. Ha a vevő a szerződésben kikötött vagy az eladó által a nyilatkozattételre kitézött határidőt elmulasztja, a szerződés nem lép hatályba.

(3) Az eladó nem szavatol azokért a hibákért, amelyeket a vevő a megtekintéskor felismert vagy fel kellett volna ismernie.

5:200. § [Próbára vétel]

(1) Ha a felek az adásvételi szerződésben kikötik, hogy az adásvétel tárgyát képező dolog kipróbálása alapján a vevő meghatározott időn belül nyilatkozhat a szerződés hatályáról (próbára vétel), a szerződés hatálya a vevő nyilatkozatától függ. A vevő e nyilatkozatát nem köteles indokolni.

(2) Ha a vevő a nyilatkozattételre a szerződésben megszabott, ilyenek hiányában pedig a dolog kipróbálására általában szükséges vagy az eladó által megszabott megfelelő határidőn belül nem nyilatkozik, a szerződés hatályban marad.

(3) Az eladó nem szavatol azokért a hibákért, amelyeket a vevő a kipróbálás ideje alatt felismert vagy fel kellett volna ismernie.

5:201. § [Minta szerinti vétel]

(1) Minta szerinti vétel esetében az eladó a szerződés tárgyát képező dolog fizikai tulajdonságait magában hordozó mintának megfelelő dolgot köteles szolgáltatni.

(2) Az eladó a dolog fel nem ismerhető hibájáért akkor is szavatossággal tartozik, ha e hiba a mintában is megvolt.

(3) Ha a vevő a mintát nem mutatja fel, őt terheli annak bizonyítása, hogy a minta milyen tulajdonságokkal rendelkezett.

III. Fejezet**Az adásvételi szerződés altípusai****5:202. § [Fajta és mennyiség szerint meghatározott dolog határidős adásvétele]**

(1) Ha az eladó fajta és mennyiség szerint meghatározott dolog jövőbeni szolgáltatására vállal kötelezettséget, és a felek rögzítik annak a mennyiségi eltérésnek a mértékét, amennyivel az eladó a szerződésben kikötött mennyiségnél többet vagy kevesebbet szolgáltathat, a vevő a ténylegesen szolgáltatott mennyiségnek megfelelő vételárat köteles megfizetni.

(2) Ha az eladó a mennyiségi eltérés által lehetővé tett legkisebb mennyiségnél kisebb mennyiséget szolgáltat, a szerződésszegése következményeit a szerződésben kikötött mennyiség figyelembe vételével kell alkalmazni.

(3) Ha az eladó fajta és mennyiség szerint meghatározott dolog jövőbeni szolgáltatására vállal kötelezettséget, a vevő az eladó teljesítésének felajánlásáig indokolás nélkül elállhat a szerződéstől, ha pedig az eladó a szerződést részletekben

köteles teljesíteni, s a szolgáltatás egy részének teljesítését már felajánlotta, akkor a vevő a teljesítésre még fel nem ajánlott szolgáltatásokra vonatkozóan a szerződést felmondhatja. Az elállási vagy felmondási jog gyakorlásával az eladónak okozott kárért a vevő kártalanítási kötelezettséggel tartozik.

5:203. § [Saját termelésű mezőgazdasági áru szolgáltatására kötött adásvételi szerződés]

(1) Ha az eladó az adásvételi szerződésben maga termelte mezőgazdasági termék, termék vagy saját nevelésű, illetve hizlalású állat későbbi időpontban történő szolgáltatására vállal kötelezettséget, jogosult a szerződésben kikötött mennyiségnél tíz százalékkal kevesebbet teljesíteni.

(2) Az (1) bekezdés szerinti szerződést az eladó jogosult a kikötött teljesítési idő előtt is teljesíteni, feltéve, hogy a vevőt a teljesítés megkezdéséről az átvételhez szükséges felkészülési idő biztosításával előzetesen értesíti.

5:204. § [A vevő közreműködésével előállított mezőgazdasági áru szolgáltatására kötött adásvételi szerződés]

Ha az eladó az adásvételi szerződésben maga termelte mezőgazdasági termék, termék vagy saját nevelésű, illetve hizlalású állat későbbi időpontban történő szolgáltatására vállal kötelezettséget, és a felek megállapodnak abban, hogy a vevő a teljesítést elősegítő szolgáltatást nyújt, továbbá ehhez kapcsolódó tájékoztatás ad az eladónak, akkor az eladó köteles ezt a szolgáltatást a tájékoztatásnak megfelelően igénybe venni. Az eladó a vevő teljesítést elősegítő szolgáltatásainak szerződés szerinti ellenértékét akkor is köteles megfizetni, s a vevő által folyósított termelési előlegnek a vételárral nem fedezett részét akkor is köteles visszafizetni, ha erre a termelés eredménye nem biztosít fedezetet.

IV. Fejezet A csereszerződés

5:205. § [Csereszerződés]

Ha a szerződő felek tulajdonuk kölcsönös átruházására vállalnak kötelezettséget, az adásvétel szabályait kell megfelelően alkalmazni. Ebben az esetben mindegyik fél eladó a saját szolgáltatása és vevő a másik fél szolgáltatása tekintetében.

V. Fejezet Az ajándékozás

5:206. § [Ajándékozás]

(1) Ajándékozási szerződés alapján az ajándékozó köteles tulajdonát a megajándékozottra ingyenesen átruházni, a megajándékozott pedig köteles az ajándékot átvenni. Ha az ajándékozási szerződés tárgya ingatlan, az ajándékozó a tulajdonjog átruházásán felül köteles az ajándék birtokának átruházására is.

(2) Ingatlan ajándékozásának érvényességéhez a szerződés írásba foglalása szükséges.

5:207. § [Teljesítés megtagadása]

Az ajándékozási szerződés teljesítését az ajándékozó megtagadhatja, ha bizonyítja, hogy a szerződés megkötése után körülményeiben olyan lényeges változás állott be, hogy a szerződés teljesítése tőle többé el nem várható. Ilyen változás lehet különösen a megajándékozotthoz való viszonyának lényeges megváltozása vagy saját körülményeinek olyan hátrányos módosulása, mely révén a teljesítés – egyéb kötelezettségeire is tekintettel – veszélyeztetné saját megélhetését, avagy azon személyek eltartását, akiknek tartására törvény erejénél fogva köteles.

5:208. § [Ajándékozó felelőssége]

(1) Az ajándékozó a megajándékozott tulajdonszerzésének, továbbá az ajándék tárgyának lényeges fogyatékoságáért vagy az ajándékozás során abban beálló kárért csak akkor felel, ha a megajándékozott bizonyítja, hogy az ajándékozó szándékosan vagy súlyosan gondatlanul járt el; a felelősség a kárért akkor is terheli az ajándékozót, ha a megajándékozottat nem tájékoztatja az ajándék olyan lényeges tulajdonságáról, amelyet a megajándékozott nem ismer.

(2) Az ajándékozó a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályai szerint felelős azért a kárért, amelyet az ajándékozással kapcsolatosan a megajándékozott egyéb vagyonában okoz.

5:209. § [Ajándék visszakövetelése]

(1) A még meglevő ajándékot az ajándékozó visszakövetelheti, ha arra körülményeinek a szerződés teljesítését követő lényeges változása folytán, létfenntartása érdekében szüksége van, és az ajándék visszaadása a megajándékozott létfenntartását nem veszélyezteti. A létfenntartás veszélyeztetésére alapított visszakövetelési igény érvényesítése esetén a megajándékozott mentesülhet az ajándék

visszaadásának kötelezettsége alól abban az esetben, ha az ajándékozó létfenntartását járadék vagy természetbeni tartás útján megfelelően biztosítja.

(2) Ha a megajándékozott vagy vele együtt élő közeli hozzátartozója az ajándékozóval vagy közeli hozzátartozójával szemben durva hátlatlanságot tanúsít, az ajándékozó visszakövetelheti az ajándékot, vagy követelheti az ajándék helyébe lépett értéket.

(3) Az ajándékozó visszakövetelheti az ajándékot, vagy követelheti az ajándék helyébe lépett értéket, ha az a megajándékozott által felismerhető feltevés, amelyre figyelemmel az ajándékot adta utóbb véglegesen megghiúsult, és enélkül az ajándékozásra nem került volna sor.

(4) Visszakövetelésnek nincs helye, ha az ajándékozót vezető feltevés megghiúsulása kizárólag az ajándékozó magatartására vezethető vissza, vagy ha az ajándék vagy a helyébe lépett érték a jogsértés elkövetése időpontjában már nincs meg, továbbá, ha az ajándékozó a sérelmet megbocsátotta. Megbocsátásnak, illetve a visszakövetelésről történő lemondásnak számít, ha az ajándékozó az ajándékot megfelelő ok nélkül, hosszabb időn keresztül nem követeli vissza.

(5) A szokásos mértékű ajándék visszakövetelésének nincs helye.

(6) Az ajándékozó örököse a saját nevében az ajándékot nem követelheti vissza, kivéve, ha az ajándékozás okát adó feltevés részben vagy egészben az ő javára szólt és visszakövetelési jogának gyakorlása a feltevés jellegére, valamint az ajándékozás körülményeire tekintettel a közfelfogás szerint indokolt.

2. Cím

A vállalkozási típusú szerződések

I. Fejezet

A vállalkozási szerződés általános szabálya

5:210. § [Vállalkozási szerződés]

Vállalkozási szerződés alapján a vállalkozó meghatározott eredmény elérése érdekében tevékenység kifejtésére és az eredmény illetőleg mű megvalósítására vállal kötelezettséget. A megrendelő a szolgáltatás átvételére és díj fizetésére köteles.

5:211. § [A munkavégzés megszervezése]

(1) A munkavégzés tárgyi és személyi feltételeit a vállalkozó köteles úgy megszervezni, hogy biztosítsa a munka gazdaságos és gyors befejezését.

(2) A vállalkozó a munkát saját költségén végzi el.

(3) A szerződésben vállalt mű előállításához szükséges anyagot a vállalkozó köteles beszerezni. Ha a vállalkozó a saját anyag felhasználásával a megrendelő számára új dolgot állít elő, a dolog a megrendelő tulajdonába kerül.

5:212. § [Alvállalkozó igénybevétele]

A vállalkozó jogosult alvállalkozó igénybevételére. Alvállalkozó igénybevétele esetén a vállalkozó a közreműködőért való felelősség szabályai szerint felel a megrendelővel szemben.

5:213. § [A megrendelő utasításadási joga]

(1) A vállalkozó a megrendelő utasítása szerint köteles eljárni. Az utasítás nem terjedhet ki a munka megszervezésére és nem teheti a teljesítést terheesebbé.

(2) Ha a megrendelő célszerűtlen vagy szakszerűtlen utasítást ad, a vállalkozó köteles őt erre figyelmeztetni. Ha a megrendelő a figyelmeztetés ellenére utasítását fenntartja, a vállalkozó a szerződéstől elállhat, vagy az utasítást a megrendelő kockázatára teljesítheti. Meg kell tagadnia az utasítás teljesítését, ha annak végrehajtása jogszabály vagy hatósági határozat megsértésére vezetne, vagy veszélyeztetné mások személyét vagy vagyonát.

5:214. § [A munkavégzés helye]

(1) Ha a munkát a megrendelő által kijelölt helyen kell végezni, a megrendelő köteles a munkahelyet munkavégzésre alkalmas állapotban a vállalkozó rendelkezésére bocsátani.

(2) A vállalkozó a munka megkezdését mindaddig megtagadhatja, amíg a megrendelő e kötelezettségének elmulasztása őt a munkavégzésben meggátolja. Ha megfelelő határidőn belül a megrendelő a munkahelyet nem biztosítja, a vállalkozó elállhat a szerződéstől, és felmerült kárának megtérítését követelheti.

5:215. § [A megrendelő ellenőrzési joga]

(1) A megrendelő a munkát és a felhasználásra kerülő anyagot bármikor ellenőrizheti. Ha egyes munkarészeket a vállalkozó beépít (eltakar), köteles a megrendelőt erről előzetesen megfelelő időben értesíteni. A beépített munkarészt a megrendelő utóbb csak akkor ellenőrizheti, ha az emiatt felmerülő költségeket a vállalkozónak megtéríti.

(2) Nem mentesül a vállalkozó a felelősség alól, ha a megrendelő vagy megbízottja az ellenőrzést elmulasztotta vagy nem megfelelően végezte el.

5:216. § [Elállás, felmondás]

(1) Jogszabály vagy a felek eltérő rendelkezése hiányában a megrendelő a szerződéstől vagy annak egy részétől a munkák megkezdése előtt bármikor elállhat, ezt követően pedig a teljesítésig azt azonnali hatállyal, indokolás nélkül felmondhatja.

(2) A megrendelő jogszerű elállása, illetve felmondása esetén köteles a vállalkozót kártalanítani.

(3) A megrendelő jogellenes elállása, illetve felmondása esetére a felek kötbér kikötésére is jogosultak.

5:217. § [A szolgáltatás átadás-átvétele]

(1) A vállalkozó a szerződésben meghatározott, általa létrehozott művet a szakmailag szokásos eljárás keretében adja át.

(2) Az átadás-átvételi eljárás során a felek elvégzik azokat a szokásos vizsgálatokat, próbákat és méréseket, amelyek a teljesítés megfelelő minőségének megállapításához szükségesek.

(3) A vállalkozó köteles a megrendelőnek a szolgáltatott mű felhasználáshoz és a karbantartáshoz szükséges tájékoztatást megadni, az ezzel kapcsolatos dokumentációt átadni.

5:218. § [A vállalkozói díj]

(1) A vállalkozói díj a szerződés teljesítésekor esedékes.

(2) A díj kellően meghatározott, ha a szerződés megjelöli a díj összegét, vagy ezt az összeget a szerződés alapján a teljesítéskor ki lehet számítani.

(3) A vállalkozói díjat a felek a szerződésben a költségvetésre utalás nélkül, egyösszegű átalánydíj formájában is meghatározhatják.

(4) A vállalkozó a szerződésben meghatározott díjért mindazokat a szolgáltatásokat köteles nyújtani, amelyek a szerződésszerű teljesítéshez, a megrendelt mű rendeltetésszerű használatához szükségesek. Ha pedig a vállalkozó a szerződés kereteit meghaladó szolgáltatást is nyújt a megrendelő részére, e szolgáltatás tekintetében a felek közötti jogviszonyra a megbízás nélküli ügyvitel szabályait kell megfelelően alkalmazni.

(5) A vállalkozót a díj biztosítására zálogjog illeti meg a megrendelőnek azokon a vagyontárgyain, amelyek a vállalkozási szerződés következtében birtokába kerültek, valamint a szerződés alapján létrehozott művön. Az ettől eltérő megállapodás semmis.

5:219. § [A lehetetlenülés díjkövetkezményei]

(1) Ha az eredmény teljesítése meghiúsul, és

a) a lehetlenné válás oka a megrendelő érdekkörében merült fel, a vállalkozót a díj megilleti, de a megrendelő levonhatja azt az összeget, amelyet a vállalkozó költségekben megtakarított, továbbá amelyet a felszabadult időben másutt keresett vagy nagyobb nehézség nélkül kereshetett volna;

b) a lehetetlenülés oka mindkét fél érdekkörében merült fel, a vállalkozó az elvégzett munka és költségei fejében a díjnak – a meghiúsulásban való közrehatásához igazodó – arányos részére tarthat igényt.

(2) Az (1) bekezdés szerinti esetekben a megkezdett, de be nem fejezett, illetve az át nem adott mű a megrendelőt illeti.

(3) Egyéb esetben – akkor is, ha a lehetlenné válás oka mindkét fél érdekkörén kívül merült fel – a vállalkozó díjra igényt nem tarthat, az át nem adott mű azonban őt illeti. A megrendelő követelheti, hogy a vállalkozó a megkezdett, de be nem fejezett művet – a díj arányos részének megtérítése fejében – részére adja át. Ha pedig a megkezdett, de be nem fejezett mű a megrendelő számára gazdagodása folytán hasznos eredménnyel jár, a díj arányos részének megtérítésére – a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint – köteles.

5:220. § [Kárveszélyviselés lehetetlenülés esetén]

(1) A megkezdett, valamint a befejezett, de át nem adott mű tekintetében a kárveszély a teljesítést lehetlenné válására vonatkozó szabályok szerint oszlik meg a megrendelő és a vállalkozó között.

(2) A vállalkozó az érdekkörén kívüli, előre nem látható, elháríthatatlan ok miatt elpusztult mű újbóli előállítására nem kötelezhető.

(3) A szerződés teljesítéséhez szükséges anyagokban és eszközökben esett kár viselésére az általános szabályokat kell alkalmazni.

II. Fejezet **A vállalalkozási szerződés altípusai**

A tervezési szerződés

5:221. § [Tervezési szerződés]

(1) Tervezési szerződés alapján a vállalkozó műszaki-gazdasági tervező munka elvégzésére és a tervdokumentáció átadására, a megrendelő annak átvételére és díj fizetésére köteles.

(2) A tervdokumentációnak meg kell felelnie a hatósági előírásoknak.

5:222. § [Elévülés, korszerűségi felülvizsgálat]

(1) A terv hibája miatt érvényesíthető jogok nem évülnek el addig, amíg a terv alapján kivitelezett szolgáltatás tervhibával összefüggő hibás teljesítése miatt jogok gyakorolhatók.

(2) Ha a kivitelezés a terv szolgáltatásától számított három év után kezdődik meg, a felek megállapodhatnak abban, hogy a tervező a tervdokumentációt felülvizsgálja és nyilatkozik a terv kivitelezésre való alkalmasságáról vagy a változtatás szükségességéről, illetve díj ellenében a tervet áttervezi (korszerűségi felülvizsgálat). A korszerűségi felülvizsgálat hiányában a tervező nem felel a kivitelezett szolgáltatás azon hibáiért, amelyek a felülvizsgálat elmaradásával hozhatók összefüggésbe.

5:223. § [Jogszatosság]

A tervező jogszatossággal tartozik azért, hogy harmadik személynek nincs olyan joga, amely a terv kivitelezését akadályozza vagy korlátozza.

A kivitelezési szerződés

5:224. § [Kivitelezési szerződés]

(1) Kivitelezési szerződés alapján a kivitelező műszaki tervdokumentációban meghatározott építési, szerelési vagy más hasonló munka elvégzésére és az előállított mű átadására, a megrendelő pedig annak átvételére és díj fizetésére köteles.

(2) A kivitelezőt a megrendelő tulajdonát képező, a szerződés szerinti munkák elvégzésére szolgáló ingatlanon – díjkövetelése erejéig – jelzálogjog illeti meg, amely a szerződéskötés ténye és a kivitelező kérelme alapján a zálogjognak az ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzésével jön létre; az ezzel ellentétes rendelkezés semmis. Ha a megrendelő a kivitelező díját kiegyenlítette, a kivitelező köteles a jelzálogjog törléséhez hozzájárulni, az ennek elmulasztásából származó kárért felelős.

5:225. § [Műszaki terv, hatósági engedély, tervdokumentáció]

(1) A munka elvégzéséhez szükséges tervdokumentáció, továbbá a hatósági engedélyek beszerzése a megrendelő érdekkörébe tartozik. Engedélyes terv hiányában a kivitelező a munkát megtagadhatja, ha azonban a munkát terv nélkül végzi, az ellenkező bizonyításáig úgy kell tekinteni, hogy a terv hiányából származó következményeket magára vállalta.

(2) Ha a felek a műszaki tervdokumentáció fokozatos szolgáltatásában állapodnak meg, a megrendelőnek a terveket úgy kell fokozatosan átadnia, hogy ezzel ne akadályozza a kivitelezés folyamatos végzését.

5:226. § [Többletmunka; pótmunka]

(1) A kivitelező a munkát a tervdokumentációban foglaltak szerint köteles elvégezni.

(2) Többletmunka a tervdokumentációban szereplő, de a vállalkozói díj számítása szempontjából a megrendelt munka költségvetésében nem szereplő tétel, feltéve, hogy ez utóbbi munkák felmerülésével a vállalkozó a szerződés megkötésekor kellő gondosság mellett számolhatott.

(3) Pótmunka az utólag megrendelt, így különösen tervmódosítás folytán felmerült munkatétel, továbbá az olyan a tervben nem szereplő, műszakilag szükséges munka, amely nélkül a mű rendeltetésszerűen nem lenne használható, feltéve, hogy annak felmerülésével a vállalkozó a szerződés megkötésekor kellő gondosság mellett sem számolhatott. A pótmunka elrendelése nem teheti a kivitelező munkavégzését aránytalanul terhesebbé.

(4) Ha a felek átalánydíjban állapodtak meg, a kikötött díjon felül a többletmunkák és a pótmunkák ellenértéke elszámolható.

5:227. § [Munkaterület; építési napló; a megrendelő ellenőrzési joga]

(1) A munkaterületet a megrendelő kivitelezésre alkalmas állapotban köteles a kivitelező rendelkezésére bocsátani. Ennek hiányában a kivitelező az akadályoztatott munka megkezdését megtagadhatja. A felek megállapodhatnak abban is, hogy a munkaterületet a kivitelező – a megrendelő költségére – munkavégzésre alkalmassá teszi.

(2) A felek a kivitelezéssel kapcsolatos minden lényeges adatot, a szerződés szerű teljesítést érintő körülményt, a munkavégzésre vonatkozó utasítást a helyszínen vezetett naplóban kötelesek egymással közölni. Az építési napló időrendi sorrendben tartalmazza a munka menetére, megfelelőségére vonatkozó, valamint az elszámoláshoz szükséges adatokat. Jogszabály az építési napló vezetését és tartalmi követelményeit kötelezően előírhatja.

(3) A megrendelő a kivitelezést jogosult időközönként ellenőrizni. Ellenőrzési jogát műszaki ellenőr útján is gyakorolhatja.

5:228. § [Átadás-átvétel]

(1) A megrendelő köteles a munkát a kivitelező értesítésében megjelölt időpontban a kitűzött átadás-átvételi eljárás során megvizsgálni, és a felfedezett hiányokat, hibákat, az érvényesített kifogásokat jegyzőkönyvben rögzíteni.

(2) Ha a megrendelő egyes munkarészeket a teljesítés előtt ideiglenes jelleggel átvesz (előzetes átadás), ez a szolgáltatást nem teszi oszthatóvá, az átvett munkarészek tekintetében azonban a kárveszély a megrendelőre száll át.

5:229. § [Az átadás joghatásai]

(1) Határidőben teljesít a kivitelező, ha az átadás-átvétel a szerződésben előírt teljesítési határidőn belül megkezdődik.

(2) Nem tagadható meg az átvétel a szolgáltatás olyan kisebb hibái, hiányai miatt, amelyek más hibákkal, hiányokkal való együttes előfordulásuk vagy a kijavításukkal, pótlásukkal járó munkák folytán sem akadályozzák meg a rendeltetésszerű használatot. Az ettől eltérő megállapodás – a (3) bekezdésben foglalt eseteken kívül – semmis.

(3) Nem alkalmazhatók a (2) bekezdésben foglaltak a fogyasztó, mint megrendelő részére történő teljesítés esetén, ha a szerződésben a felek kifejezetten a teljeskörű hiba- és hiánymentes átadásban állapodtak meg.

(4) Ha a megrendelő az átadás-átvételi eljárást nem folytatja le, a teljesítés joghatásai a tényleges birtokbavétel, illetve használatbavétel alapján állnak be.

(5) Az átadás-átvételt követő egy év múlva a megrendelő a munka újbóli felülvizsgálatát tűzheti ki. Az utófelülvizsgálati eljárást a megrendelő készíti elő és meghívja arra a kivitelezőt.

5:230. § [Próbaüzem]

(1) Szerelési kivitelezés átadás-átvétele próbaüzemmel történik.

(2) A próbaüzem előtt meg kell győződni arról, hogy a berendezés a működés közbeni üzemeltetésre alkalmas.

(3) A próbaüzem a felszerelt berendezés felek által meghatározott ideig történő működtetése, amely alkalmas az esetleges hibák, hiányok kimutatására. A próbaüzem alatt jelentkező hibák, hiányok miatt – ha azokat a próbaüzem során megszüntetik – a hibás teljesítés következményei nem alkalmazhatók.

(4) Egyebekben a próbaüzemre az átadás-átvételi eljárás szabályait kell megfelelően alkalmazni.

5:231. § [A tervdokumentáció megvizsgálása]

(1) A kivitelező köteles a megrendelő által átadott tervdokumentációt a szerződés megkötése előtt megvizsgálni és a megrendelőt a terv felismerhető hibáira, hiányosságaira figyelmeztetni. Ha a terv valamely hibája vagy hiányossága csak a kivitelezés folyamatában válik felismerhetővé, a kivitelező haladéktalanul köteles erről a megrendelőt tájékoztatni.

(2) A megrendelő – a tervező bevonásával – köteles a tervdokumentáció hibáit, hiányait megszüntetni, a tervek magyarázatát, a megrendelői utasítást a kivitelező részére megadni. A tervező ebben közreműködni köteles. A tervező közreműködésének elmaradásából való károkért a tervező a szerződésen kívüli felelősségre vonatkozó szabályok szerint felel.

5:232. § [Tervező és kivitelező felelőssége a terv hibája miatt]

(1) Ha a terv alapján kivitelezett szolgáltatás a terv hibája vagy hiányossága miatt nem felel meg a kivitelezés átadásának időpontjában a törvényben, más jogszabályban vagy a szerződésben meghatározott tulajdonságoknak, a megrendelő irányában a tervező a hibás teljesítés miatt kijavítási terv szolgáltatására, a kivitelező pedig a javítási terv szerint a kijavítás elvégzésére köteles.

(2) A kijavítással felmerülő kárjellegű költségeket a tervező és a kivitelező egymás között közrehatásuk arányában kötelesek viselni, ha pedig a terv hibája nem volt felismerhető, az ezzel összefüggő javítási költségek a tervezőt terhelik.

(3) Ha a megrendelő a terv hibája miatt nem kijavítási igényt érvényesít, a kivitelező felelősségére a figyelmeztetési kötelezettség általános szabályait kell alkalmazni.

5:233. § [A munkavégzés összehangolása; generálkivitelezési szerződés]

(1) Ha ugyanazon a munkaterületen egyidejűleg vagy egymást követően több kivitelező tevékenykedik, a munkák gazdaságos és összehangolt elvégzésének feltételeit a megrendelő köteles megteremteni. A kivitelezők ebben kötelesek közreműködni, munkavégzésüket közvetlen szerződéses kapcsolat hiányában is

összehangolni. Az együttműködés módját és feltételeit a vállalkozók és a megrendelő külön szerződésben határozhatják meg.

(2) A felek megállapodhatnak abban, hogy a vállalkozó a mű előállításához szükséges valamennyi kivitelezési munkát teljesíti (generálkivitelezési szerződés). A bevont alvállalkozók és más közreműködők munkájának megszervezése és összehangolása ez esetben a generálkivitelező kötelezettsége. Az alvállalkozók vagy más közreműködők szerződésszegése esetén a generálkivitelező a megrendelővel szemben a közreműködőért való felelősség szabályai szerint áll helyt.

A fővállalkozási szerződés

5:234. § [Fővállalkozási szerződés]

(1) Fővállalkozási szerződés alapján a fővállalkozó valamely létesítmény teljeskörű megvalósítására és a hasznosításra kész, befejezett állapotban való átadására vállal kötelezettséget, díj ellenében.

(2) A fővállalkozó biztosítja a beruházás teljes megszervezését, megtervezését és kivitelezését, ennek érdekében a saját nevében és kockázatára köt szerződést a vállalkozókkal és más közreműködőkkel.

(3) A fővállalkozás kizárólag kivitelezésre nem irányulhat. A fővállalkozó felelőssége a szerződésben kikötött műszaki, gazdasági és egyéb feltételek teljesítéséért akkor is fennáll, ha a teljesítéshez szükséges terveket nem maga készítette.

5:235. § [Fővállalkozási szervezési szerződés]

(1) A felek megállapodhatnak abban, hogy a fővállalkozási szervező a létesítmény teljeskörű megvalósítása érdekében a saját nevében, de a megrendelő kockázatára jár el a tervezési és kivitelezési szerződések megkötése és teljesítése körében. A fővállalkozási szervező ebben az esetben jogosult és köteles a saját nevében a vállalkozási és más szerződésekből eredő igényeket érvényesíteni illetve az abból eredő kötelezettségekért a vállalkozók felé helytállni, nem felelős azonban a megrendelő irányában a vállalkozók (alvállalkozók) és más közreműködők szerződésszegéséért.

(2) Az (1) bekezdés szerint létrejött fővállalkozási szervezési szerződésre a megbízásra, a fővállalkozó jogállására pedig a megbízottra vonatkozó szabályokat is megfelelően alkalmazni kell.

Mezőgazdasági vállalkozási szerződés

5:236. § [Mezőgazdasági vállalkozási szerződés]

(1) Mezőgazdasági vállalkozási szerződés alapján a vállalkozó a megrendelő tulajdonában lévő állat (állatállomány) nevelésére, vagy valamely terménynek a megrendelő tulajdonában álló, meghatározott területen való megtermelésére köteles, díj ellenében.

(2) A vállalkozó az állatállomány, illetve a növényzet betegségével összefüggésben a szerződés lehetetlenülése miatt felelősséggel nem tartozik, ha bizonyítja, hogy a megbetegedés a tevékenységi körén kívüli elháríthatatlan okra volt visszavezethető. Ebben az esetben a vállalkozót arányos díj is megilleti.

Közszolgáltatási szerződés

5:237. § [Közszolgáltatási szerződés]

(1) Közszolgáltatási szerződés alapján a szolgáltató köteles meghatározott időponttól a megrendelő számára folyamatosan és biztonságosan a megrendelő igénye szerint meghatározott közüzemi szolgáltatást nyújtani, a megrendelő pedig időszakonként visszatérően díjat fizetni.

(2) Ha a közszolgáltatási szerződés tartalmát a szolgáltató általános szerződési feltételek alkalmazásával határozta meg, a szerződési feltételek felhasználását megelőzően köteles kikérni – külön törvényben előírt feltételek szerint – a fogyasztóvédelemért felelős hatóság indokolt véleményét.

5:238. § [A szerződés megkötése, felmondása, a szolgáltatás korlátozása és szünetelése]

(1) Jogszabály kimondhatja, hogy a szerződés a szolgáltatás igénybevételével létrejön.

(2) A szolgáltató a szerződés megkötését csak törvényben meghatározott esetekben tagadhatja meg, illetve a szerződés tartalmát csak jogszabályban meghatározott feltételektől teheti függővé.

(3) A szolgáltató a megrendelővel szemben a teljesítést csak jogszabályban meghatározott esetekben szüneteltetheti, illetve korlátozhatja.

(4) A szolgáltató a szerződést csak a jogszabályban meghatározott feltételek esetén mondhatja fel.

Utazási szerződés

5:239. § [Utazási szerződés]

(1) Utazási szerződés alapján a vállalkozó utazási szolgáltatások megszervezésére és teljesítésére, a megrendelő pedig díj fizetésére köteles.

(2) Az utazási szerződést – annak valamennyi kikötésével együtt – írásban kell megkötni. Semmis a szerződés olyan kikötése, amelyet nem foglaltak írásba.

(3) Ha az utazási szerződés tartalmát a vállalkozó általános szerződési feltételek alkalmazásával határozta meg, a szerződési feltételek használatát megelőzően köteles kikérni – külön törvényben előírt feltételek szerint – a fogyasztóvédelemért felelős hatóság indokolt véleményét.

5:240. § [A jogok és kötelezettségek átruházása]

(1) A megrendelő az utazás megkezdése előtt az utazási szerződésből fakadó jogait és kötelezettségeit átruházhatja olyan harmadik személyre, aki az utazási szerződésben foglalt feltételeknek megfelel.

(2) A jogok és kötelezettségek átruházását megelőzően keletkezett kötelezettségekért és az átruházásból eredő többletköltségek megfizetéséért a megrendelő és a harmadik személy egyetemlegesen felelnek.

5:241. § [Egyoldalú kógencia]

Semmis az utazási szerződés olyan kikötése, amely ezen alfejezet rendelkezéseitől a megrendelő hátrányára eltér.

III. Fejezet Fuvarozás

5:242. § [A fuvarozási szerződés]

(1) Fuvarozási szerződés alapján a fuvarozó köteles a szerződésben meghatározott dolgot (a továbbiakban: áruküldemény) a fuvaroztatótól vagy az általa megjelölt személytől (a továbbiakban: feladó) átvenni, azt a szerződésben megjelölt helyre (a továbbiakban: rendeltetési hely) továbbítani és a rendeltetési helyen a fuvaroztató által megjelölt személy (a továbbiakban: címzett) részére kiszolgáltatni; a fuvaroztató vagy

a feladó pedig köteles a szerződésben meghatározott fuvardíjat, valamint a szerződés teljesítése érdekében felmerült – és a fuvardíjban meg nem jelenő – egyéb költségeket a fuvarozó részére megfizetni.

(2) A felek áruküldemények többszöri alkalommal történő, vagy meghatározott időközönként ismétlődő továbbítására is megállapodhatnak. A megállapodásban (a továbbiakban: keretszerződés) az együttműködésük feltételeit szabályozzák. A keretszerződést írásba kell foglalni, az írásba foglalás elmaradása azonban – ha a teljesítést már megkezdték – a keretszerződés érvényességét nem érinti.

(3) A fuvaroztató a fuvarozási szerződésben és annak teljesítése során lehet egyben feladó illetve címzett is. Abban az esetben, ha nem a fuvaroztató a feladó illetve a címzett, akkor a fuvarozási szerződés teljesítése során a feladót, illetve – kivéve, ha törvény kifejezetten csak a címzettet jelöli meg – a címzettet is a fuvaroztató megbízottjának kell tekinteni.

(4) A fuvarozóval szemben a feladó és a címzett tevékenységéért a fuvaroztató köteles helytállni. Harmadik személlyel szemben a feladó tevékenységéért, valamint – kivéve, ha jogszabály valamely jog, kötelezettség vagy tevékenység gyakorlására kifejezetten csak a címzettet jelöli meg – a címzett tevékenységéért is a fuvaroztató felelős.

5:243. § [A fuvarlevél]

(1) A fuvarozási szerződés teljesítéséről a fuvarozónak – áru-küldeményenként – fuvarlevelet kell kiállítania, és azt folyamatosan vezetnie kell.

(2) A fuvarlevél – amennyiben a fuvarlevelet mindkét szerződő fél aláírta – bizonyítja a fuvarozási szerződés létrejöttét és tartalmát, valamint – ellenkező bizonyításig – azt is, hogy a fuvarozó a fuvarlevélben megjelölt áru-küldeményt kifogás nélkül átvette.

(3) Jogszabály meghatározhatja az egyes áruküldemény-fajtáknál illetve egyes fuvarozási módokatnál használt fuvarlevél kötelező tartalmi elemeit és alaki kellékeit.

5:244. § [Csomagolás]

(1) A fuvaroztató (feladó) köteles az áru-küldeményt úgy csomagolni, hogy az a továbbítás során a fuvarozó alkalmazottai, valamint harmadik személyek életét, testi épségét, vagyonát ne veszélyeztesse, és az áru-küldeményt megóvja.

(2) A csomagoláson fel kell tüntetni az áruküldemény kezeléséhez szükséges lényeges ismereteket.

(3) Amennyiben rátekintéssel felismerhető, hogy a csomagolás az (1) illetve a (2) bekezdésben foglaltaknak nem felel meg, a fuvarozó az áruküldemény átvételét megtagadhatja, a fuvarozási szerződéstől elállhat, és kárának megtérítését követelheti.

Ha a csomagolás hiányossága kizárólag az áruküldemény épségét veszélyeztetheti – és a fuvaroztató (feladó) a fuvarlevélbe írt nyilatkozatával kifejezetten ragaszkodik az ilyen módon veszélyeztetett áruküldemény továbbításához, a nyilatkozat alapján a fuvarozó a továbbítást köteles megkezdeni.

(4) Ha a fuvaroztató (feladó) olyan áruküldemény továbbítását igényli, amelynek fuvarozását, csomagolásának módját, jogszabály külön feltételhez köti, a fuvaroztató köteles a szerződéskötés során erről a tényről a fuvarozót tájékoztatni. Tájékoztatás hiányában a fuvarozó – amennyiben az áruküldemény továbbítását még nem kezdte meg – a fuvarozási szerződéstől elállhat, és kárának megtérítését követelheti. Ha a fuvarozó az áruküldemény továbbításának megkezdését követően szerez tudomást arról, hogy olyan áruküldeményt fuvaroz, amellyel kapcsolatban a fuvaroztató a tájékoztatási kötelezettségét megszegte, választása szerint

- a) az áruküldemény továbbítását – ha az áruküldemény őrizete biztosítható – abbahagyhatja, vagy
- b) az áru-küldeményt a feladás helyére visszafuvarozhatja, vagy
- c) az áruküldeményt a rendeltetési helyére továbbíthatja.

5:245. § [Okmányok]

(1) A fuvaroztató köteles a fuvarozónak az áruküldemény továbbításához, vagy a fuvarozás folyamán szükséges hatósági kezeléséhez a megfelelő okmányokat átadni. Az okmányok átadásáig a fuvarozó az áru-küldemény átvételét megtagadhatja.

(2) A fuvarozó köteles az átadott okmányokat a fuvaroztató utasításai szerint felhasználni. A fuvarozó nem felelős azért a kárért, amely a szükséges okmányok hiányosságainak következtében áll elő.

(3) A fuvarozó – az áruküldemény elveszésére vonatkozó mértékig – felelős azért a kárért, amelyet az okmányok elvesztésével, vagy azok nem a rendeltetés szerinti felhasználásával okozott.

5:246. § [A fuvarszköz kiállítása és a áruküldemény rakodása]

(1) A fuvarozó köteles a fuvarszközt a fuvarozási szerződésben, vagy a szerződés alapján meghatározott időben és helyen fuvarozásra alkalmas állapotban kiállítani, és a szerződés szerinti tevékenységét megkezdeni.

(2) A felek eltérő megállapodásának vagy jogszabály eltérő rendelkezésének hiányában az áruküldemény berakodása a fuvaroztatót (feladót), le- illetve kirakása a címzettet terheli.

(3) A berakodás magában foglalja a be- illetve felrakást, a fuvarszközön való elhelyezést, és – ha szükséges – a rögzítést. A feladót az általa végzett berakodás során

köteles figyelembe venni a fuvarozónak – a közlekedés biztonsága érdekében adott – iránymutatásait.

(4) Ha a fuvarozó a megfelelő fuvarszköz kiállításával késlekedik, a fuvaroztató elállhat a fuvarozási szerződéstől. Amennyiben a fuvarozási szerződés alapján a rakodást a fuvaroztató (feladó) végzi, a fuvarszköz kiállításának késedelme illetve elmaradása esetén követelheti a rakodás eredménytelen megkísérléséből eredő kárát.

(5) Ha a fuvaroztató a fuvarozóval előzetesen közölte az áru-küldemény tárgyát és értékét, vagy arról a fuvarozó e nélkül is tudott, vagy tudnia kellett, az áruküldemény – késlekedés miatti – elveszése vagy megsemmisülése, illetve a késedelemből származó értékcsökkenése esetében a fuvaroztató követelheti a fuvarozótól az áruküldemény értékének vagy az értékcsökkenésének a megtérítését.

5:247. § [Utasítási jog]

A fuvaroztató a fuvarozás teljesítésével összefüggésben a fuvarozónak utasítást adhat. Ennek keretében a továbbítás megkezdését követően az áru-küldeményt feltartóztathatja, más rendeltetési helyre irányíthatja, illetve igényelheti, hogy azt a fuvarozó más címzett részére szolgáltassa ki. A fuvarozó az utasítást – amennyiben az nem jár aránytalan nehézséggel – a fuvaroztató költségére és veszélyére teljesíti.

5:248. § [Fuvarozási akadály]

(1) Ha az áruküldemény továbbításának a megkezdését követően a fuvarozás szerződés szerinti teljesítése akadályba ütközik, a fuvarozó dönt arról, hogy a továbbítást az útvonal megváltoztatásával folytatja, vagy a fuvaroztató érdekében tőle utasítást kér.

(2) A fuvaroztató a fuvardíjnak az akadály felmerüléséig járó arányos részét és a fuvarozó költségeit köteles megfizetni, ha azok meg nem fizetésével gazdagodnék.

5:249. § [Rendelkezési jog]

A fuvaroztató a fuvarozás megkezdése előtt a szerződéstől elállhat. Keretszerződés esetén az elállás joga az első áruküldemény fuvarozását megelőzően illeti meg a fuvaroztatót, ha azonban a keretszerződés teljesítését már megkezdték, a keretszerződést már csak felmondással szüntethető meg. A fuvarozó azonban – ha az elállásra illetve a felmondásra nem az ő hibájából került sor – a kárigényét érvényesítheti.

5:250. § [Értesítés az áru-küldemény megérkezéséről]

(1) A fuvarozó – ha a felek eltérően nem állapodtak meg – az áruküldeménynek a rendelkezési helyre történő megérkezésről a címzettet haladéktalanul köteles értesíteni. Az értesítés vétele után az áruküldemény a címzett rendelkezésére áll.

(2) A címzett az áruküldemény biztonsága és az átvétel előkészítése érdekében – már az áruküldemény megérkezéséről szóló értesítés vétele előtt is – utasítást adhat a fuvarozónak. Az utasítás a fuvarozót abban az esetben kötelezi, ha az nem ellentétes a fuvaroztató rendelkezésével. Kétség esetén az utasítást a fuvaroztató rendelkezésével ellentétesnek kell tekinteni. A címzett köteles megtéríteni az utasításának teljesítésével kapcsolatban felmerült költségeket és a fuvarozónak járó többletdíjat.

(3) Ha az áruküldeményt nem lehet kiszolgáltatni, vagy a címzett az átvételkor esedékes követelést nem egyenlíti ki (a továbbiakban együtt: kiszolgáltatási akadály), a fuvarozó köteles a fuvaroztatót értesíteni, a fuvaroztató pedig köteles a fuvarozót mentesíteni minden, a címzett mulasztásából fakadó következmény alól.

(4) Ha, a címzett – a rendelkezési jogát gyakorolva – más címzettet, illetve más rendeltetési helyet jelölt meg, és ezt követően következik be kiszolgáltatási akadály, a (3) bekezdésben foglaltakat úgy kell alkalmazni, hogy a fuvaroztató helyett a címzettet, a címzett helyett pedig az általa megjelölt harmadik személyt illetik meg az ott megjelölt jogok és terhelik az ott megjelölt kötelezettségek

(5) A kiszolgáltatási akadályról szóló értesítés vételét követően az áru-küldeményt a fuvarozó a megbízás nélküli ügyvitel szabályai szerint őrzi.

(6) A kiszolgáltatásról szóló értesítés vétele után a fuvarozó elleni igényeket a fuvaroztáton kívül a címzett is érvényesítheti. Bármelyik fél igényérvényesítése a másik félnek ezt a jogát megszünteti.

5:251. § [Felelősség az igénybe vett személyekért]

(1) A fuvarozó az áruküldemény továbbítása érdekében harmadik személyek közreműködését veheti igénybe.

(2) A fuvarozásban részt vevő fuvarozók egyetemlegesen felelősek. Ha azonban a fuvarozókat, vagy az áruküldemény továbbításában résztvevő egyéb közreműködőket a fuvaroztató jelölte meg, a fuvaroztatóval szemben minden közreműködő önállóan felel.

5:252. § [Fuvarozási díj és költség]

(1) A fuvarozó a fuvardíj, továbbá a fuvarozásra szükséges és hasznosan fordított – a fuvardíjba bele nem foglalt – költségek megtérítését követelheti.

(2) A fuvardíjat és a költségeket a fuvaroztató köteles a fuvarozónak megfizetni. A felek azonban a fuvarozási szerződésben meghatározhatják, hogy a fuvardíjnak és a költségeknek (vagy azok meghatározott részének) a megfizetésére a címzett köteles, valamint azt is, hogy ilyen esetben a címzett helyett a fuvaroztató helytállással tartozik-e.

(3) Amennyiben a fuvarozási szerződésben meghatározott fuvarozási feladatot – a fuvarozón kívüli okból – nem lehet teljesíteni, a fuvarozó a teljesítéssel arányos díjra és költségre tarthat igényt.

(4) Ha az (1) bekezdésben megjelölt díjat és költségeket a fuvarlevélbe bejegyzett adat alapján kell megállapítani, a fuvarlevélbe jegyzett adatot – az ellenkező bizonyításáig – pontosnak kell tekinteni, akkor is ha a fuvarozónak a fuvarlevélbe tett bejegyzése szerint az adatok ellenőrzésére önhibáján kívül nem volt módja.

5:253. § [Visszatartási jog]

A fuvarozó visszatartási jogot gyakorolhat a fuvarozási szerződés alapján birtokába került dolgon a fuvarozatóval szembeni – az adott szerződésből és az ahhoz kapcsolódó egyéb szerződésekből eredő lejárt, illetve keretszerződés esetén a keretszerződés alapján kötött szerződésekből eredő bármely lejárt és nem vitatott – követelése miatt. A visszatartási jog a kísérő okmányokra is kiterjed.

5:254. § [Utánvét beszédése]

Ha a fuvarozó vállalta, hogy a fuvarozató javára a címzettől valamely összeget beszed, a beszedendő összegért felel.

5:255. § [Kötbér]

(1) A fuvarozási határidőben bekövetkezett késedelem esetén a fuvarozó a fuvarozási szerződésben meghatározott, a késedelem mértékéhez igazodó, legfeljebb azonban a fuvardíjnak megfelelő összegű kötbért köteles fizetni.

(2) A károsult a kötbért meghaladó kárának megtérítését abban az esetben követelheti, ha a fuvarozó a határidőben való teljesítéshez fűződő érdek ismeretében vállalta a határidő megtartását (érdekbevallás), és nem bizonyítja, hogy a késedelmet tevékenységi körén kívül eső elháríthatatlan ok idézte elő. A kártérítés mértéke azonban nem haladhatja meg az érdekbevallásban megjelölt összeget.

5:256. § [Felelősség]

(1) A fuvarozó felelős azért a kárért, amely az áruküldemény átvételétől a kiszolgáltatásáig terjedő idő alatt az áruküldemény teljes vagy részleges elveszéséből, megsemmisüléséből vagy megsérüléséből keletkezett, kivéve ha a kár

- a) a fuvarozó tevékenységi körén kívül eső elháríthatatlan oknak,
- b) a csomagolás kívülről észre nem vehető hiányosságának,
- c) a fuvarozató (feladó, címzett) által végzett rakodásnak,
- d) a fuvarozató (feladó, címzett) vagy az általuk rendelt kísérő tevékenységének vagy mulasztásának, illetve

e) annak a következménye, hogy a fuvarozás – a fuvarozási szerződés alapján – nyitott fuvarszközön történt.

(2) A fuvaroztató (feladó, címzett), vagy az általa rendelt kísérő tevékenysége vagy mulasztása abban az esetben mentesíti (részben vagy egészben) a fuvarozót a kártérítési felelősség alól, ha a fuvaroztató (feladó, címzett) illetve a kísérő nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben elvárható.

(3) A fuvarozó kártérítési felelőssége szempontjából nem minősül nyitott fuvarszközön végzett fuvarozásnak a konténerbe helyezett áruküldemény fuvarozása.

(4) A fuvarozó nem felel azért a kárért, amely annak a következménye, hogy a fuvaroztató az áruküldemény továbbításához szükséges okmányokat nem adta át, azokat helytelenül töltötte ki, illetve a fuvarozót nem tájékoztatta az áruküldeménynek a fuvarozás szempontjából lényeges tulajdonságairól, rendkívüli értékéről.

5:257. § [Vélelem az áruküldemény elveszéséről]

Ha a fuvarozó az áruküldeményt a fuvarozási határidő lejártától – ha kiszolgáltatási akadály van, annak megszűnésétől – számított harmincadik nap elteltével nem szolgáltatja ki, azt a fuvaroztató elveszettnek tekintheti, és követelheti a fuvarozótól az áruküldemény elveszése miatt keletkezett kárának megtérítését. Ha az áruküldemény a kártérítés megfizetése után megkerül, a fuvaroztatót azonnal értesíteni kell. A fuvaroztátónak azonnal nyilatkoznia kell, hogy igényli-e a kiszolgáltatást, a kártérítés visszafizetése ellenében.

5:258. § [Bizonyítás]

(1) A fuvarozót terheli annak bizonyítása, hogy a kárt a tevékenységi körén kívül eső elháríthatatlan ok okozta, a fuvaroztatót terheli annak bizonyítása, hogy a kár nem a küldemény természetes (belső) tulajdonságára vezethető vissza.

(2) A csomagolás hiányosságát a fuvarozó, azt, hogy a kár nem ennek következtében állott elő, a fuvaroztató (feladó, címzett) köteles bizonyítani.

(3) Ha a berakást illetve a kirakást a fuvaroztató (feladó, címzett) végezte, őt terheli annak bizonyítása, hogy a kár nem a berakás vagy a kirakás következtében állott elő.

(4) A fuvaroztatót (feladót, címzettet) terheli annak a bizonyítása, hogy ő, illetve az általa rendelt kísérő úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

5:259. § [A küldemény elveszése és megsemmisülése, a kártérítés mértéke]

(1) Az áruküldemény teljes vagy részleges elveszése, vagy megsemmisülése esetén a fuvarozó köteles megtéríteni az elveszett dolog értékét. A fuvardíjra és költségeinek megtérítésére illetve azok arányos részére a fuvarozó nem tarthat igényt.

(2) Az áruküldeményben keletkezett kárt a fuvaroztatónak kell bizonyítania. Ha az áruküldemény értékét a fuvarozási szerződésben a fuvaroztató megjelölte és a fuvarozó azt kifejezetten elfogadta (értékbevallás), az ellenkező bizonyításáig vélelmezni kell, hogy az áruküldemény értéke azonos az értékbevallásban szereplő értékkel.

(3) Az áruküldemény megrongálódása esetén a fuvarozó az értékcsökkenés megtérítésére köteles. Az értékcsökkenés számítási alapja a áruküldemény értéke.

(4) Ha a kárt a fuvarozó szándékosan vagy súlyos gondatlansággal okozta, az ebből eredő minden kárért felelős.

(5) A kármegállapítással összefüggő költségek, a közterhek és a fuvarozással összefüggő egyéb költségek a fuvarozót felelőssége mértékében terhelik, kivéve ha valamely költségelemet, közterhet csak a fuvarozó tevékenységére vagy mulasztására kell visszavezetni. Ez utóbbi esetben minden költség a fuvarozót terheli.

5:260. § [Felelősség külföldinek okozott kár esetén]

Ha a fuvarozó külföldi károsultnak tartozik kártérítéssel, felelősségének mértéke nem lehet magasabb, mint a károsultnak saját nemzeti joga szerint fizethető kártérítési összeg.

5:261. § [A fuvaroztató felelőssége]

(1) A fuvaroztató felel azért a kárért, amely a csomagolás hiányából vagy elégtelenségéből, helytelen vagy hiányos jelölésből, adatok, információk, okmányok hiányából, hiányosságából, pontatlanságából származott. Ilyen hiányosságok illetve pontatlanságok esetén a fuvarozó az áruküldemény átvételét megtagadhatja.

(2) Ha a fuvaroztató írásban utasította a fuvarozót arra, hogy a küldeményt a csomagolás hiánya vagy elégtelensége ellenére vegye át, a csomagolás hiánya (elégtelensége) következtében a fuvarozóra vagy harmadik személyre háruló kárt köteles megtéríteni, és viseli az áruküldeményben keletkezett kárt is. Ha pedig a fuvarozó a csomagolás kívülről észrevehető hiánya (elégtelensége) ellenére anélkül vette át az áruküldeményt, hogy erre a fuvaroztató írásban utasította volna, a fuvarozóra vagy harmadik személyre háruló kárt, valamint az áruküldeményben keletkezett kárt fele részben a fuvarozó, fele részben a fuvaroztató viseli.

(3) Harmadik személyekkel szemben a fuvarozó köteles helytállni, a fuvaroztatótól azonban megtérítést – a megtérítésre pedig a fuvarozási szerződés megkötésekor, vagy az áruküldemény továbbításának megkezdését megelőzően a fuvaroztatótól megfelelő biztosítékot - követelhet.

5:262. § [Az igények bejelentése és elévülése]

(1) Ha a kiszolgáltatáskor felismerhető, hogy az áruküldemény hiányos vagy sérült, a fuvaroztatónak ezt a tényt, valamint azt, hogy emiatt kártérítést fog követelni azonnal közölnie kell a fuvarozóval.

(2) Ha a hiányt vagy sérülést a kiszolgáltatáskor nem lehetett felismerni, az (1) bekezdés szerinti közlést legkésőbb a kiszolgáltatástól számított hét napon belül kell megtenni.

(3) Az (1) illetve a (2) bekezdésben meghatározott határidő jogvesztő, kivéve ha az áruküldemény kiszolgáltatását követően jut a fuvaroztató tudomására, hogy a fuvarozó az áruküldemény továbbítása során bekövetkezett – az áruküldeményt érintő – valamely lényeges körülményről nem tájékoztatta, és ilyen körülményre a fuvarlevélben sincs utalás.

(4) A fuvarozási szerződés alapján támasztható igények egy év alatt elévülnek. A szándékosan vagy súlyos gondatlansággal okozott károk az általános szabályok szerint évülnek el. Az elévülés kezdő időpontja a küldemény kiszolgáltatásának időpontja, illetve az az időpont, amikor a küldeményt ki kellett volna szolgáltatni.

Egyéb rendelkezések

5:263. § [Utaló szabály]

(1) E fejezet eltérő rendelkezésének hiányában a fuvarozásra a vállalkozás szabályait kell megfelelően alkalmazni.

(2) Ha az áruküldeményt az országhatáron túlra kell továbbítani, e fejezet rendelkezéseit és a vállalkozás szabályait csak annyiban lehet alkalmazni, amennyiben nemzetközi szerződés másképpen nem rendelkezik.

(3) E fejezet rendelkezéseit és a vállalkozás szabályait az egyes fuvarozási módokra annyiban kell alkalmazni, amennyiben az adott fuvarozási módra (vasúti, közúti, légi, vízi árufuvarozás) vonatkozó jogszabály eltérően nem rendelkezik.

(4) Személyek szállításának elvállalására a vállalkozás szabályait azzal a kiegészítéssel kell alkalmazni, hogy a közszolgáltatásnak minősülő menetrend szerinti közforgalmú személyszállítást végző vállalkozót (szolgáltatót) – a menetrendben meghatározott kapacitás mértékéig – szerződéskötési kötelezettség terheli.

3. Cím

A megbízási típusú szerződések

I. Fejezet

Megbízási szerződés

5:264. § [A megbízási szerződés]

Megbízási szerződés alapján a megbízott köteles a megbízó által rábízott ügyet a megbízó utasításai szerint és érdekének megfelelően ellátni.

A felek jogai és kötelezettségei

5:265. § [Közreműködő igénybevétele]

(1) A megbízott személyesen köteles eljárni; igénybe veheti azonban más személy közreműködését is, ha ehhez a megbízó hozzájárult, vagy ha ez a megbízás jellegével együtt jár. A megbízott az igénybe vett személyért úgy felel, mintha a rábízott ügyet maga látta volna el.

(2) A megbízott igénybe veheti más személy közreműködését, akkor is, ha ez a megbízónak károsodástól való megóvása érdekében szükséges. Ebben az esetben az igénybe vett személyért nem felelős, ha bizonyítja, hogy e személy kiválasztása, utasításokkal való ellátása és ellenőrzése terén úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

(3) Ha a megbízottnak más személy igénybevételére nem volt joga, felelős azokért a károkért is, amelyek e személy igénybevétele nélkül nem következtek volna be.

(4) Ha a megbízott által igénybe vett személyt a megbízó jelölte ki, a megbízott e személyért nem felelős, ha bizonyítja, hogy az igénybe vett személy utasításokkal való ellátása és ellenőrzése terén úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

5:266. § [Utasítás]

(1) A megbízott köteles a megbízó utasításait követni.

(2) A megbízott a megbízó utasításától csak akkor térhet el, ha ezt a megbízó érdekeinek védelme feltétlenül megköveteli, és a megbízó előzetes értesítésére már nincs mód. Ilyen esetben a megbízót haladéktalanul értesíteni kell.

(3) Ha a megbízó célszerűtlen vagy szakszerűtlen utasítást ad, a megbízott köteles őt erre figyelmeztetni. Ha a megbízó a figyelmeztetés ellenére utasítását fenntartja, a megbízott a szerződéstől elállhat, vagy az ügyet a megbízó utasításai szerint, a megbízó kockázatára elláthatja. Meg kell tagadnia az utasítás teljesítését, ha annak végrehajtása jogszabály vagy hatósági határozat megsértésére vezetne, vagy veszélyeztetné mások személyét vagy vagyonát.

5:267. § [Tájékoztatási kötelezettség]

(1) A megbízott köteles a megbízót tevékenységéről és az ügy állásáról kívánságára, szükség esetén e nélkül is tájékoztatni, különösen, ha más személy igénybevétele vált szükségessé, vagy ha a felmerült új körülmények az utasítások módosítását teszik indokolttá.

(2) A megbízott köteles a megbízót a megbízás teljesítéséről haladéktalanul értesíteni.

5:268. § [Megbízási díj]

(1) A megbízó díj fizetésére köteles, kivéve, ha az ügy természetéből vagy a felek közötti jogviszonyból arra lehet következtetni, hogy a megbízott az ügy ellátását ingyenesen vállalta.

(2) A megbízott megbízási díjra akkor is jogosult, ha eljárása nem vezetett eredményre. A megbízó a díjat csökkentheti, illetve kifizetését megtagadhatja, ha bizonyítja, hogy az eredmény részben vagy egészben olyan okból maradt el, amely a megbízottnak felróható.

(3) A díj magában foglalja a megbízás ellátásával rendszerint együtt járó költségeket. A megbízott azonban követelheti a rendkívüli, de szükséges költségek megtérítését. A szükséges költségek megtérítését a megbízott akkor is követelheti, ha a megbízást ingyenesen vállalta.

(4) A megbízott a költségek előlegezésére nem köteles.

(5) A díj a szerződés megszűnésekor esedékes. Ha a szerződés a megbízás teljesítése előtt szűnt meg, a megbízott a díjnak tevékenységével arányos részét követelheti.

5:269. § [Törvényes zálogjog]

A megbízottat költségei és díjkövetelése biztosítására zálogjog illeti meg a megbízónak azokon a vagyontárgyain, amelyek a megbízás következtében kerültek birtokába. Semmis az ettől eltérő megállapodás, ha a megbízott a külön törvény szerint mikro-, vagy kisvállalkozásnak minősül.

A megbízási szerződés megszűnése

5:270. § [A megbízási szerződés megszűnése]

A szerződés a megbízás teljesítése nélkül is megszűnik, ha

- a) valamelyik fél a szerződést felmondja;
- b) a megbízott meghal vagy jogutód nélkül megszűnik;
- c) a megbízott cselekvőképtelenné vagy korlátozottan cselekvőképtelenné válik, kivéve, ha a korlátozott cselekvőképesség az ügy ellátását nem teszi lehetetlenné;
- d) a megbízó jogutód nélküli megszűnik.

5:271. § [Felmondás]

(1) A szerződést mindkét fél bármikor azonnali hatállyal felmondhatja.

(2) Azonnali hatályú felmondás esetén a megbízó köteles helytállni a megbízott által már elvállalt kötelezettségeikért.

(3) Ha a szerződést a megbízott alkalmatlan időben mondta fel, köteles megtéríteni a megbízónak okozott kárt, kivéve, ha a felmondásra a megbízó súlyos szerződésszegése miatt került sor.

(4) A felmondás jogának korlátozása vagy kizárása semmis. Tartós megbízási jogviszony esetén azonban a felek megállapodhatnak a felmondás jogának korlátozásában, és kiköthetik azt is, hogy meghatározott idő előtt a rendes felmondás joga nem gyakorolható.

5:272. § [A megszűnés időpontja]

Ha a megbízás a megbízó személyében rejlő okból szűnik meg, a megszűnés abban az időpontban következik be, amikor a megbízott a megszűnés okáról hitelt érdemlően tudomást szerez.

5:273. § [Elszámolás]

(1) A szerződés megszűnésekor a megbízott köteles elszámolni és ennek keretében a megbízónak mindazt kiadni, amihez a megbízás teljesítése céljából vagy eljárása eredményeképpen jutott, kivéve, amit abból a megbízás folytán jogosan felhasznált.

(2) A szerződés megszűnésekor a megbízó köteles a megbízottat a megbízás alapján harmadik személyekkel szemben vállalt kötelezettségei alól mentesíteni, valamint szükséges és hasznos költségeit megtéríteni.

II. Fejezet

A bizomány

5:274. § [Bizományi szerződés]

(1) Bizományi szerződés alapján a bizományos díjazás ellenében köteles a megbízó számlájára a saját nevében adásvételi szerződést kötni.

(2) Bizományi szerződés az a szerződés is, amelynek alapján a bizományos nem adásvételi, hanem más szerződés megkötésére vállal kötelezettséget.

5:275. § [Eltérés a bizományi szerződés feltételeitől]

(1) Ha a bizományos a megbízóra kedvezőbb feltételek mellett köti meg az adásvételi szerződést, mint amelyeket a bizományi szerződésben megállapítottak, az ebből eredő előny a megbízót illeti.

(2) Ha a bizományos a bizományi szerződésben megállapított áron alul ad el, köteles a megbízónak az árkülönbötet megtéríteni, kivéve, ha bizonyítja, hogy az adásvételi szerződést a megállapított áron megkötni nem lehetett, az eladással a megbízót kártól óvta meg, és a megbízót idejében értesíteni nem tudta.

(3) Ha a bizományos a bizományi szerződésben kikötött feltételektől lényegesen eltér, a megbízó az értesítést követően haladéktalanul jogosult az adásvételi szerződést visszautasítani, kivéve, ha a bizományos a megállapított árnál drágábban vásárolt, de az értékkülönbötet megtéríti.

5:276. § [A bizományos jogállása]

(1) A bizományi szerződés alapján kötött adásvételi szerződés a bizományossal szerződő féllel szemben a bizományost jogosítja és kötelezi.

(2) A bizományos akkor áll helyt mindazoknak a kötelezettségeknek a teljesítéséért, amelyek a vele szerződő felet a szerződés folytán terhelik, ha ezt külön díj ellenében elvállalta.

(3) A bizományos hitelezői nem támaszthatnak igényt

a) a bizományossal szerződő féllel szemben fenn álló és a megbízót illető követelésekre;

b) vételi bizomány esetén a bizományos által megvett dolgokra;

c) a bizományoshoz befolyt és elkülönítve tartott vagy kezelt olyan pénzüsszegekre, amelyekről megállapítható, hogy a megbízót illetik.

5:277. § [Belépési jog]

(1) A bizományos az adásvételi szerződést a megbízóval maga is megkötheti, ha a dolog nyilvánosan jegyzett piaci árral vagy egyébként az adott időpontban a felektől függetlenül meghatározható árral rendelkezik.

(2) A bizományos díjigényét nem érinti, ha a szerződést a megbízóval maga köti meg.

5:278. § [Bizományi díj]

A bizományosnak díj csak annyiban jár, amennyiben az adásvételi szerződést teljesítették, vagy ha azt a megbízó érdekkörében felmerült okból nem teljesítették.

5:279. § [A megbízás szabályainak megfelelő alkalmazása]

A bizományra – e fejezet eltérő rendelkezései hiányában – a megbízás szabályait kell alkalmazni.

III. Fejezet **A szállítmányozás**

5:280. § [A szállítmányozási szerződés]

Szállítmányozási szerződés alapján a szállítmányozó köteles valamely küldemény továbbításához szükséges fuvarozási és egyéb szerződéseket és jognyilatkozatokat a saját nevében és megbízója javára megkötni, illetve megtenni, a megbízó pedig köteles díjat fizetni.

A felek jogai és kötelezettségei

5:281. § [A megbízás végrehajtása]

(1) A szállítmányozónak a fuvarozó vagy más közreműködő megválasztásában, az útirány és más feltételek megállapításában valamint egyéb kötelezettségei teljesítésében a gazdaságosság és a küldemény biztonságának figyelembevételével kell eljárnia.

(2) A szállítmányozó a küldeményt csak a megbízó utasítására és annak költségére köteles biztosítani.

5:282. § [Igényérvényesítés]

(1) A megbízó igényeit a fuvarozóval és más, a szállítmányozó által megbízott közreműködőkkel szemben, a megbízó utasítására, számlájára és veszélyére a

szállítványozó köteles érvényesíteni. A szállítványozó utasítás nélkül is köteles a megbízó jogainak megóvásához szükséges nyilatkozatokat megtenni.

(2) Ez a szabály nem érinti a megbízónak azt a jogát, hogy igényét maga érvényesítse.

5:283. § [Szállítványozási díj]

(1) A szállítványozó a szállítványozási díj, továbbá a szállítványozásra szükséges és hasznosan fordított költségek megtérítését követelheti. Ha a felek egy összegű díjban állapodtak meg, ez csak az előre látható költségeket tartalmazza.

(2) A szállítványozót illeti az az utólagos fuvardíjkedvezmény vagy üzletszerzési jutalék, amelyet a fuvarozó a szállítványozó közreműködésével továbbított küldemények után neki juttat.

5:284. § [Zálogjog]

(1) A szállítványozót a szállítványozási díjai és a költségek erejéig zálogjog illeti meg azokon a dolgokon, amelyek a szállítványozási megbízással kapcsolatosan birtokába kerültek, illetve amelyek felett a birtokában levő okmányok révén rendelkezik. A zálogjog a szállítványozóval kötött más szerződésekből származó lejárt és nem vitatott követelésekre is kiterjed.

(2) A zálogjogot a szállítványozó a többi szállítványozó előtte ismert követeléseinek biztosítására is köteles érvényesíteni; ha ezt elmulasztja, az előző szállítványozókkal szemben kezesként felel.

(3) Semmis az (1)-(2) bekezdésben foglaltaktól eltérő megállapodás, ha a szállítványozó a külön törvény szerinti mikro-, vagy kisvállalkozásnak minősül.

5:285. § [Visszatartási jog]

A szállítványozó a megbízóval szembeni visszatartási jogát bármely lejárt és nem vitatott követelés tekintetében gyakorolhatja, illetve visszatartási jogának gyakorlása helyett más biztosítékot követelhet. A visszatartási jog a kísérő okmányokra is kiterjed.

A szállítványozó és a megbízó felelőssége

5:286. § [A szállítványozó felelőssége]

(1) A szállítványozó fuvarozó módjára felel a (2) bekezdésben meghatározottak szerint. Minden más esetben a szállítványozó az általános szabályok szerint felel.

(2) A szállítványozó akkor felel fuvarozó módjára, ha

- a) maga fuvarozta a küldeményt (tényleges fuvarozó);
- b) fuvarozóként szerződött, ideértve azt az esetet is, ha multimodális fuvarozási okmányt bocsát ki (szerződött fuvarozó);
- c) a küldeményt mások küldeményeivel együtt, ugyanazzal a fuvarozási eszközzel, el nem különítve (gyűjtőforgalomban) továbbította, és a kár ezen okból keletkezett;
- d) fuvarozói felelősséget vállalt;
- e) a birtokában levő küldemény károsodik.

(3) Ha a szállítványozó fuvarozóként felel, felelősségére a fuvarozó felelősségére vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

(4) Ha a szállítványozó külföldi károsultnak tartozik kártérítéssel, felelősségének mértéke nem magasabb, mint a károsultnak saját nemzeti joga szerint fizethető maximális kártérítési összeg.

5:287. § [A megbízó felelőssége]

A megbízó felel azért a kárért, amely az utasításból, az elégtelen csomagolásból, jelölésből, adatok, okmányok, információk hiányosságából, pontatlanságából, hiányából származik. Harmadik személyekkel szembeni helytállás esetére, a szállítványozó a szerződés megkötésekor vagy később, megfelelő biztosítékot követelhet.

5:288. § [Elévülés]

(1) A szállítványozási szerződés alapján támasztható igények egy év alatt elévülnek.

(2) A szállítványozási szerződés alapján támasztható igények kezdő időpontja az az időpont, amikor a küldeményt az adott tevékenységre megbízott fuvarozónak vagy más közreműködőnek át kellett volna adni, ha pedig átadták, az az időpont, amikor ezek felelősségének elévülése megkezdődött.

Egyéb rendelkezések

5:289. § [Vegyes rendelkezések]

(1) A szállítványozás szabályait kell alkalmazni akkor is, ha a szállítványozó megbízója nevében köti meg a küldemény továbbításához szükséges szerződést, továbbá ha a szállítványozó küldemény átvételére kap megbízást; ez esetben felel azért is, hogy a címzett érdekei sérelmet ne szenvedjenek.

(2) Ha a szállítványozó megbízója nevében kötötte meg a küldemény továbbításához szükséges szerződést, a megbízó igényeit csak akkor érvényesítheti, ha erre a megbízó kifejezetten feljogosította.

(3) Ha e Fejezet másként nem rendelkezik, a szállítványozó szerződéseire és más jognyilatkozataira a bizomány, a küldemény kezelésére, megóvására és továbbítására pedig a fuvarozás szabályait kell megfelelően alkalmazni.

IV. Fejezet **Az ügynöki és az üzletszerzői szerződés**

Az ügynöki szerződés

5:290. § [Az ügynöki szerződés fogalma]

(1) Ügynöki szerződés alapján az ügynök arra kötelezett, hogy megbízója és harmadik személy között szerződés megkötését közvetítse, vagy szerződéskötési alkalmat nevezzen meg, a megbízó pedig díjazás fizetésére kötelezett. Aki megbízójának üzleteket szerződések formájában folyamatosan közvetít, az üzletszerző.

(2) Ha ez az alfejezet másként nem rendelkezik, az ügynöki szerződésre a megbízási szerződés szabályait kell alkalmazni.

5:291. § [Az ügynöki megbízás terjedelme]

Az ügynök a közvetítésével megkötött vagy lehetővé tett szerződés szerződő feleinek nevében a szerződés megkötésére, fizetés vagy egyéb teljesítés átvételére csak akkor jogosult, ha erre külön felhatalmazást kapott.

5:292. § [Az ügynök egyéb kötelezettségei]

(1) Az ügynök köteles minden, általa közvetített vagy lehetővé tett szerződésről időrenden alapuló, naprakész nyilvántartást vezetni. A nyilvántartásnak tartalmaznia kell a közvetített vagy lehetővé tett szerződés feleinek neveit, a szerződés megkötésének idejét, tárgyát és lényeges feltételeit. Ha a közvetített vagy lehetővé tett szerződést nem foglalták írásba, az ügynök bármely szerződő fél kérésére köteles a nyilvántartásnak a közvetített vagy lehetővé tett szerződés feltételeit tartalmazó kivonatát haladéktalanul kiadni.

(2) Az ügynök köteles az ügynöki tevékenységével kapcsolatos iratokat legalább öt évig illetve addig megőrizni, mint amilyen hosszú ideig ezen iratoknak a megbízó érdekei védelme szempontjából jelentősége lehet. E kötelezettség a számviteli jogszabályokban meghatározott bizonylat-megőrzési kötelezettségtől függetlenül áll fenn.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben foglaltaktól a felek megállapodása nem térhet el.

(4) Az (1) és (2) bekezdésben meghatározott kötelezettségeinek vétkes megszegésével bármely szerződő félnek okozott karáért felel.

5:293. § [Az ügynök díjazása]

(1) Az ügynök díjazási igénye az általa közvetített vagy lehetővé tett szerződés megkötésének időpontjában jön létre. Ha a megbízó és az ügynök megállapodtak abban, hogy a díjazási igény létrejöttéhez a közvetített vagy lehetővé tett szerződés teljesítése is szükséges, az ügynök a nemteljesítés ellenére is jogosult a díjazásra, ha a szerződést a megbízó oldalán keletkezett okból nem teljesítik.

(2) Ha a felek megállapodtak abban, hogy a díj megfizetése már a szerződéskötési alkalmak megnevezésekor esedékes, az ügynöknek csak olyan szerződéskötési alkalom megnevezéséért jár díjazás, amely a megbízó és a másik fél közötti kapcsolatfelvétel időpontjában még fennáll és nem nyilvánvalóan alkalmatlan.

(3) Ha a felek a díjazás mértékéről nem kötöttek megállapodást, az ügynöknek a tevékenysége helye és a közvetítendő vagy lehetővé teendő szerződés tárgya szerint szokásos mértékű díjazás jár. Ha ilyen szokásos díj nincs, az ügynök az üzlettel összefüggő valamennyi körülmény figyelembevételével megállapított méltányos díjra jogosult.

(4) Ha a közvetített vagy lehetővé tett szerződés hatályát a felek feltételtől teszik függővé, az ügynök díjazási igénye a feltétel teljesülésének időpontjában jön létre. Ha a közvetített vagy lehetővé tett szerződést a felek bontó feltétellel kötik, az ügynök díjazási igényét a feltétel teljesülése nem szünteti meg.

(5) A díjazási igény akkor is létrejön, ha a közvetített vagy lehetővé tett szerződést az ügynöki jogviszony megszűnését követően kötik meg illetve teljesítik.

(6) A közvetített vagy lehetővé tett szerződés érvénytelensége az ügynök díjazási igényére nem hat ki, kivéve, ha az ügynök az érvénytelenség okáról tudott vagy tudnia kellett. Ha jelentős kötelezettség megszegése miatt a közvetített vagy lehetővé tett szerződést felmondják vagy attól elállnak, az ügynöknek díj nem jár, ha a kötelezettségszegés várható bekövetkezéséről tudott vagy tudnia kellett.

5:294. § [Az ügynök költségei]

Az ügynök költségeinek megtérítését csak akkor követelheti, ha a költségek megtérítéséről külön megállapodást kötött.

5:295. § [Kettős tevékenység díjazása]

(1) Ha az ügynök a megbízóján kívül a másik szerződő fél részére is nyújtott szolgáltatást a közvetíteni vagy megkötni kívánt szerződéssel összefüggésben, az ügynök díjazását a megbízó és a vele szerződő fél egyenlő arányban viseli.

(2) Ha az ügynöki szerződés az (1) bekezdés szerinti szolgáltatást a másik fél részére megtiltotta, az ügynök megbízójától sem díjazást, sem költségeinek megtérítését nem követelheti.

5:296. § [Fogyasztói kölcsönszerződés közvetítése]

(1) Ha fogyasztói kölcsönszerződést vállalkozás fogyasztónak ellenérték fejében közvetít, a kölcsönszerződés közvetítésére vagy lehetővé tételére irányuló ügynöki szerződés érvényességéhez annak írásba foglalása és egy példányának a fogyasztó részére történő átadása szükséges. Az ügynöki szerződés a fogyasztói kölcsönszerződéssel nem kapcsolható össze. Ha az ügynök díjazását közvetve vagy közvetlenül a fogyasztó viseli, a szerződésnek tartalmaznia kell az ügynök díjazásának a kölcsön százalékában kifejezett összegét.

(2) Semmis az a fogyasztói kölcsönközvetítő szerződés, amely az (1) bekezdésben meghatározott tartalmi és formai követelményeknek nem felel meg.

(3) A fogyasztó az ügynököt csak akkor köteles díjazni, ha az ügynök tevékenysége eredményeképpen a fogyasztói kölcsönszerződést megkötötték és a kölcsön összegét a fogyasztónak kifizették.

(4) Az (1)-(3) bekezdésben foglaltaktól a felek megállapodása a fogyasztó hátrányára nem térhet el.

Az üzletszerzői szerződés**5:297. § [Az üzletszerzői szerződés fogalma]**

(1) Üzletszerzői szerződés alapján az üzletszerző arra vállal kötelezettséget, hogy folyamatos megbízás keretében és önállóan eljárva megbízójának üzleteket szerződéssel közvetít, vagy szerződést a megbízó nevében megköt, a megbízó pedig díj fizetésére köteles. Önállóan jár el az a személy, aki a tevékenységet szabadon fejti ki, és annak helyét és idejét maga állapítja meg.

(2) Nem üzletszerzőnek, hanem munkavállalónak minősül az a személy, aki az (1) bekezdés szerinti tevékenységet nem önállóan eljárva végzi. Nem üzletszerző továbbá

a vállalkozás ügyvezetésre jogosult tagja, tisztségviselője, valamint a végelszámoló és a felszámoló.

(3) Ha ez az alfejezet másként nem rendelkezik, az üzletszerzői szerződésre a megbízási szerződés szabályait kell alkalmazni.

5:298. § [Szerződési okmány]

Ha a másik szerződő fél kéri, mindkét szerződő fél köteles a másik szerződő félnek egy az üzletszerzői szerződés mindenkor hatályos szövegét tartalmazó, aláírásával ellátott okmányt kiadni. Ezt a jogot nem lehet kizárni, illetve korlátozni.

5:299 § [A meghatalmazás fajtái és terjedelme]

(1) Az üzletszerző külön meghatalmazás hiányában is jogosult arra, hogy az ügyfél azon nyilatkozatait, amelyekkel a szerződésből eredő szavatossági jogait érvényesíti, a megbízó nevében átvegye. Ez a jog az üzletközvetítésre felhatalmazott üzletszerzőt is megilleti.

(2) Az üzletek megkötésére felhatalmazott üzletszerző külön meghatalmazás hiányában is jogosult minden olyan cselekmény elvégzésére, amely a kötött üzletek teljesítésével rendszerint együtt jár. Ez a jogosultság nem foglalja magába a már megkötött szerződések megváltoztatásához, fizetés átvételéhez és fizetési határidő engedélyezéséhez való jogot.

(3) Az üzletszerző képviseleti jogának korlátozására harmadik személlyel szemben csak akkor lehet hivatkozni, ha a harmadik személy a korlátozásról tudott vagy tudnia kellett.

5:300. § [Az üzletszerző kötelezettségei]

(1) Az üzletszerző a megbízó érdekeit képviselve, a szerződésben meghatározott üzletek közvetítésére, illetőleg megkötésére törekszik.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak érdekében eljárva az üzletszerző köteles megbízója utasításait figyelembe venni, a megbízó üzleti titkait megőrizni.

(3) Az üzletszerző a jogviszony fennállása alatt köteles a megbízóval szembeni versenytől tartózkodni. E tilalom alól az üzletszerző akkor mentesül, ha alóla a megbízó írásban és kifejezetten felmentést ad.

(4) Az üzletszerző kötelezettségeit a szakmában elfogadott általános valamint az adott helyzetben elvárható gondosság kifejtésével köteles teljesíteni.

(5) Az üzletszerző tevékenységéről szükség szerint, a szerzett üzletekről, valamint az ügyfelek nyilatkozatairól pedig haladéktalanul köteles a megbízót tájékoztatni. Köteles

továbbá tájékoztatni a megbízót a piaci helyzet alakulásáról és minden olyan körülményről, amely a számára ismert megbízói érdekek szempontjából jelentős.

(6) Az üzletszerző kötelezettségei teljesítéséhez igénybe veheti más személy közreműködését is. Az igénybevett személyéről a megbízót tájékoztatni tartozik.

(7) Az (1), (2) valamint az (5) bekezdésben foglalt rendelkezésektől a felek megállapodása nem térhet el.

5:301. § [A megbízó kötelezettségei]

(1) A szerzett üzletekért a megbízó az üzletszerzőnek díjazást köteles fizetni.

(2) A megbízó köteles az üzletszerzőnek mindazt a támogatást megadni, amely az üzletszerző sikeres tevékenységéhez szükséges és az adott helyzetben elvárható.

(3) A megbízó köteles saját költségére minden szükséges, az érintett árura és szolgáltatásra vonatkozó iratot és dolgot az üzletszerző rendelkezésére bocsátani. Köteles továbbá az üzletszerzőnek minden olyan információt megadni, amelyre az üzletszerzőnek kötelezettségei teljesítéséhez szüksége van.

(4) A megbízó haladéktalanul köteles az üzletszerzőt értesíteni, ha csak lényegesen kisebb mennyiségben képes üzletet kötni ahhoz képest, amire az üzletszerző rendes körülmények között számíthatott.

(5) A megbízó haladéktalanul köteles az üzletszerző által előkészített üzlet elfogadásáról vagy elutasításáról az üzletszerzőt értesíteni.

(6) Az (1)-(5) bekezdésben foglalt rendelkezésektől a felek megállapodása nem térhet el.

5:302. § [A díjazás módja és mértéke]

(1) Ha a felek a díjazásban vagy annak mértékében nem állapodtak meg, az üzletszerzőnek a tevékenysége helye és a szerződés tárgya szerint szokásos mértékű díjazás jár. Ha ilyen szokásos díj nincs, az üzletszerző az üzlettel összefüggő valamennyi körülmény figyelembevételével megállapított méltányos díjra jogosult. Ha felek más díjazási módban nem állapodtak meg, az üzletszerzőnek jutalék jár.

(2) Jutalék a díjnak minden olyan eleme, amely a közvetített üzletek száma vagy értéke szerint változik.

(3) A jutalék összegét azon összegből kell kiszámítani, amelyet az ügyfél vagy a megbízó az üzletszerző által szerzett üzlet alapján a másik félnek fizetni tartozik. A jutalékalap összegét az üzlet mellékköltségei, különösen a csomagolás, szállítás és vám költségei csökkentik, ha azokat a külön tételként számlázták le.

(4) Ha a szerzett üzlet alapján az egyik fél használat átengedésére köteles, úgy a jutalék alapja az az összeg, amely a másik féltől az üzletet képező szerződés teljes időtartamára jár.

(5) Az üzletszerző az ügyféltől díjazást nem fogadhat el, illetve nem köthet ki.

(6) Az üzletszerző készkiadásainak, illetve általános üzleti kiadásainak megtérítését nem követelheti.

5:303. § [Jutalékköteles üzletek]

(1) Az üzletszerzőnek jutalék jár minden olyan, az üzletszerzői szerződés fennállta alatt kötött üzlet után, amelyet a tevékenysége eredményeként vagy az általa korábban azonos jellegű üzlethez ügyfélként megnyert személlyel kötöttek meg.

(2) Ha az üzletszerző bizonyos területre vagy ügyfélkörre nézve a megbízó egyedüli üzletszerzője, jutalék jár neki minden olyan üzlet után is, amelyet a számára kijelölt területre vagy ügyfélkörhöz tartozó ügyféllel a közreműködése nélkül kötöttek meg. A felek kifejezett és írásbeli megállapodása hiányában az üzletszerző a neki kijelölt földrajzi területre vagy ügyfélkörre nézve a megbízó egyedüli üzletszerzője, ha a felek a kijelölésen túl abban is megállapodnak, hogy az üzletszerző a kijelölt földrajzi területen vagy ügyfélkörön kívül nem tevékenykedhet.

(3) A területre tartozónak minősül az a természetes személy, akinek a lakóhelye az üzletszerzés időpontjában az üzletszerzőnek kijelölt területen van. Több lakóhely esetén vagy lakóhely hiányában az ügyfél ahhoz a területre tartozónak minősül, amelyen szokásosan tartózkodik. Több szokásos tartózkodási hely esetén az ügyfél a több terület közül ahhoz tartozónak minősül, amelyen az üzletet kötötték. Ha az üzletet nem a több szokásos tartózkodási hely egyikén kötötték, akkor a több szokásos tartózkodási hely területe közül az ügyfél ahhoz a területre tartozónak minősül, amelyen az üzletet teljesíteni kell.

(4) A területre tartozónak minősül az a jogi személy vagy gazdasági társaság, amely gazdasági tevékenységét az üzletszerzőnek kijelölt területen fejti ki. Ha az ügyfél több területen fejti ki gazdasági tevékenységét, akkor az ügyfél a több gazdasági tevékenységi terület közül ahhoz tartozónak minősül, amelyen az üzletet kötötték. Ha az üzletet nem a több gazdasági tevékenységi egyikén kötötték, akkor a több gazdasági tevékenységi területe közül az ügyfél ahhoz a területre tartozónak minősül, amelyen az üzletet teljesíteni kell.

(5) Az üzletszerzői szerződés megszűnése után kötött üzlet után az üzletszerzőnek jutalék jár, ha

a) az ügyfél – az (1) bekezdés és a (2) bekezdés szerint jutalékkötelesnek minősülő – üzlet megkötésére irányuló ajánlata a szerződés megszűnése előtt a megbízóhoz vagy az üzletszerzőhöz megérkezett,
vagy

b) az üzletkötés túlnyomórészt az üzletszerzőnek a szerződés tartama alatt kifejtett tevékenységére vezethető vissza, és arra a szerződés megszűnésétől számított ésszerű időn belül került sor.

(6) Nem jár jutalék az üzletszerzőnek az olyan üzlet után, amely után az (5) bekezdésben foglaltak alapján az elődje jogosult jutalékra. Ha ez adott esetben méltánytalan, a jutalék az üzletszerző és elődje között megosztandó.

(7) A közvetített vagy kötött üzletek után járó jutalékon felül az üzletszerzőnek külön jutalék (inkasszójutalék) jár azon pénzüsszegek után, amelyeket a megbízó utasítására beszedett és a megbízónak átadott.

5:304. § [A jutalékfizetés feltételei]

(1) A jutalékigény abban az időpontban és olyan mértékben jön létre, amilyen időpontban és mértékben az ügyfél az üzletet teljesíti. A felek ettől eltérő megállapodást köthetnek, de megállapodásuktól függetlenül a jutalékigény legkésőbb abban az időpontban és olyan mértékben létrejön, amilyen időpontban és mértékben az ügyfél az üzletet teljesíti, illetve teljesítenie kellett volna, ha azt a megbízó teljesítette volna.

(2) Ha bizonyos, hogy az üzletet nem teljesítik, az üzletszerző nem jogosult jutalékra és az esetlegesen felvett jutalékat a megbízónak köteles haladéktalanul visszafizetni. A jóhiszeműen felvett jutalék után visszafizetés esetében kamat nem jár.

(3) A (1) bekezdésben foglaltaktól eltérően az üzletszerző jutalékigényét a nemteljesítés ellenére sem veszíti el, ha a nemteljesítés olyan körülményre vezethető vissza, amelyért a megbízó tartozik helytállni. Ilyen minden olyan körülmény, amely a megbízó kockázatának körében áll be.

(4) A jutalékat legkésőbb annak a hónapnak az utolsó napjáig kell megfizetni, amelynek során a jutalékról való elszámolás átadandó.

(5) Az (1)-(4) bekezdésben foglaltaktól a felek megállapodása az üzletszerző hátrányára nem térhet el.

5:305. § [A del credere-jutalék feltételei]

(1) Ha az üzletszerző megállapodással felelősséget vállal a megbízóval szemben az ügyfél üzletből folyó kötelezettségeinek teljesítéséért, ezért külön díjazás (del credere-jutalék) illeti meg. A del credere-jutalékról való lemondás érvénytelen.

(2) A del credere-felelősség csak azokra az üzletekre vagy azokkal az ügyfelekkel létrejövő olyan üzletekre nézve vállalható át, melyeket az üzletszerző maga közvetített vagy kötött. A del credere-felelősség átvállalása csak írásban érvényes.

(3) Az üzletszerző del credere-jutalékhoz való joga azon üzlet megkötésének időpontjában jön létre, amelyre nézve a kötelezettségek teljesítéséért a felelősséget átvállalta.

(4) Az olyan üzletszerző esetében, akinek a az ügyfelek megválasztása és az üzlet teljesítésének módzatai tekintetében korlátlan a döntési szabadsága, az (1) és (2) bekezdés rendelkezései nem alkalmazhatók.

5:306. § [Az üzletszerzői szerződés felmondása]

(1) Rendes felmondás esetén a felmondási idő a szerződés első évében egy hónap, a szerződés második évében két hónap, a harmadik és azt követő években három hónap. Rövidebb felmondási időben a felek érvényesen nem állapodhatnak meg.

(2) Ha a felek hosszabb felmondási időben állapodnak meg, a megbízóra irányadó felmondási idő nem lehet rövidebb, mint az üzletszerzőre irányadó felmondási idő.

(3) A rendes felmondás a naptári hónap utolsó napjára szól.

(4) Ha a határozott időtartamú szerződés határozatlan időtartamúvá alakul át, a felmondási idő számítása szempontjából a szerződés teljes időtartamát kell figyelembe venni.

(5) Az üzletszerzői szerződést súlyos okból bármelyik fél azonnali hatállyal felmondhatja. Súlyos az ok, ha az eset összes körülménye alapján és mindkét fél érdekeit mérlegelve a felmondó féltől nem várható el a jogviszonynak a rendes felmondási idő végéig, vagy a kikötött határozott idő lejártáig történő fenntartása.

5:307. § [A kiegyenlítés]

(1) Az üzletszerzői szerződés megszűnése esetén az üzletszerzőnek illetve örököseinek a megbízótól akkor és annyiban kiegyenlítés jár, amennyiben

a) az üzletszerző a megbízónak üzleti kapcsolatok kialakításával új ügyfeleket szerzett vagy meglévő üzleti kapcsolatokat bővített ki legalább egy új ügyfél megnyerésének megfelelő mértékben,

b) az a) alatti üzleti kapcsolatokból a megbízó a szerződés megszűnése után is jelentős előnyre tesz szert,

c) a kiegyenlítés megfizetése az üzletszerzői szerződéssel összefüggő valamennyi körülményre tekintettel méltányos, különös tekintettel arra, hogy az üzletszerző a szerződés megszűnése következtében elveszíti az olyan jutalékhoz való jogát, amely őt a szerződés hatályban maradása esetén a fenti ügyfelekkel kötött vagy jövőben kötendő üzletek után megilletné.

(2) A kiegyenlítés összege nem haladhatja meg az üzletszerző által a szerződés megszűnését megelőző öt évben kapott díjazás átlagából számított egyévi összeget, öt évnél rövidebb üzletszerzői szerződés esetén pedig a szerződés időtartama alatt kapott díjazás éves átlagából számított összeget. Ha a szerződés időtartama az egy évet nem érte el, a kiegyenlítés összege az összesen kapott díjazás összegét nem haladhatja meg.

(3) A kiegyenlítés az üzletszerzőnek nem jár, ha

a) a szerződést ő mondta fel, kivéve, ha azt valamely a megbízó oldalán beállt olyan körülmény alapozta meg vagy az üzletszerző olyan életkora vagy egészségi állapota indokolta, amely miatt az üzletszerzőtől tevékenységének folytatását józan megítélés mellett nem lehetett elvárni, vagy

b) a megbízó a szerződést az üzletszerző olyan felróható magatartása miatt mondta fel, amely rendkívüli felmondást is megalapozna, vagy

c) a megbízóval kötött megállapodás alapján a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit harmadik személyre ruházta át.

(4) A kiegyenlítés megfizetése nem érinti az üzletszerző más jogcímen felmerülő kártérítési igényét, valamint a szerződés utáni versenykorlátozásért járó díjazási igényét.

(5) A kiegyenlítés iránti igényt az üzletszerzői szerződés megszűnését követő egy éven belül közölni kell a megbízóval. E határidő elmulasztása jogvesztéssel jár.

(6) Ha a felek a szerződés megszűnése után a kiegyenlítés összegében megállapodnak, e megállapodás utóbb nem támadható meg arra hivatkozással, hogy a felek tévedtek a tekintetben, hogy a megbízó az üzletszerző által szerzett ügyfelekkel fennálló üzleti kapcsolatokból az üzletszerzői szerződés megszűnését követően milyen mértékű előnyre tesz majd szert.

(7) Biztosítási ügynök esetében az (1) és (2) bekezdésben foglaltakat azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy az új ügyféllel való üzleti kapcsolat kialakításának a biztosítási ügynök által közvetített vagy kötött biztosítási szerződés felel meg, és hogy a biztosítási szerződés közvetítésének vagy kötésének felel meg, ha a biztosítási ügynök egy meglévő biztosítási szerződést olyan mértékben bővíti ki, hogy az gazdasági értelemben egy új biztosítási szerződés közvetítésével egyenértékű. A biztosítási ügynöknek járó kiegyenlítés összege továbbá a háromévi jutalék vagy háromévi díjazás összegét nem haladhatja meg. A biztosítási ügynökre érvényes ezen

eltérő rendelkezések a lakás-takarékpénztári ügynök kiegyenlítési jogára értelemszerűen alkalmazandók.

(8) A felek a szerződés megszűnése előtt nem köthetnek olyan megállapodást, amely a kiegyenlítéshez való jogot kizárja vagy korlátozza.

5:308. § [Mellékfoglalkozású üzletszerző]

(1) Az üzletszerzés fő- vagy mellékfoglalkozásként folytatható. Mellékfoglalkozású az üzletszerző, ha kereső tevékenységének súlypontja nem az üzletszerzésen van.

(2) Vitás esetben a mellékfoglalkozás jellegre a megbízó csak akkor hivatkozhat, ha az üzletszerzőnek kifejezetten mellékfoglalkozású üzletszerzésre adott megbízást.

(3) A mellékfoglalkozású üzletszerzőnek kiegyenlítés csak akkor jár, ha a felek az üzletszerzői szerződésben ebben megállapodtak.

(4) Mellékfoglalkozású üzletszerző szerződésénél a rendes felmondás ideje egy hónap.

(5) Az (1)-(4) bekezdésekben foglaltak a biztosítási és lakás-takarékpénztári ügynökre is alkalmazandók.

5:309. § [Szerződés utáni versenykorlátozás]

(1) Az üzletszerzőt a szerződés megszűnését követően gazdasági tevékenysége gyakorlásában korlátozó megállapodás írásban, legfeljebb a szerződés megszűnése utáni két évre és csak az üzletszerzőnek a szerződésben kijelölt földrajzi területre, ügyfélkörre és árufajtára kiterjedően köthető érvényesen.

(2) A versenykorlátozás időtartamára a megbízó az üzletszerzőnek díjazást köteles fizetni. A díjazásnak arányban kell állnia az üzletszerző tevékenységkorlátozásból adódó hátrányaival és a megbízó abból adódó előnyeivel.

(3) Az a szerződő fél, aki a szerződést a másik fél olyan felróható magatartása miatt mondta fel, amely rendkívüli felmondást is megalapozna, a felmondást követő egy hónapon belül, írásban a versenykorlátozó megállapodást is felmondhatja.

(4) A felek az üzletszerző hátrányára nem köthetnek a fentiekől eltérő megállapodást.

4. Cím **Használati szerződések**

I. Fejezet **Bérleti szerződés**

5:310. § [A bérleti jogviszony]

Bérleti szerződés alapján a bérbeadó meghatározott dolog időleges használatának átengedésére, a bérlő pedig a dolog átvételére és bér fizetésére köteles.

A felek jogai és kötelezettségei

5:311. § [A bérbeadó szavatossága]

(1) A bérbeadó kellék- és jogszavatosságára az általános szerződési jogi szabályokat azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a bérlőt az elállás helyett az azonnali hatályú felmondás joga illeti meg, kicserélést pedig nem követelhet.

(2) Ha lakás vagy emberi tartózkodás céljára szolgáló más helyiség olyan állapotban van, hogy használata az egészséget veszélyezteti, a bérlő a szerződést azonnali hatállyal felmondhatja akkor is, ha erről a tényről a szerződés megkötésekor vagy a dolog birtokba vételének időpontjában tudott vagy tudnia kellett. Erről a jogról a bérlő érvényesen nem mondhat le.

5:312. § [A dolog használata]

(1) A bérlő a dolgot rendeltetésének és a szerződésnek megfelelően használhatja. Felelős minden olyan kárért, amely a rendeltetésellenes vagy szerződésellenes használat következménye.

(2) A bérbeadó

a) a bérlő szükségtelen háborítása nélkül ellenőrizheti a használatot;

b) követelheti a szerződésellenes vagy rendeltetésellenes használat megszüntetését, továbbá az ilyen használatból eredő kárának megtérítését;

c) abban az esetben, ha az ilyen használat tovább folyik, vagy ha a bérelt dolgot fenyegető veszély súlyossága miatt az abbahagyás követelése sem vezetne célra, a bérletet azonnali hatállyal felmondhatja, és kártérítést követelhet.

(3) Ha a bérlő a dolgon jogosulatlanul olyan átalakítási munkálatokat végeztetett, amelyekhez a bérbeadó, harmadik személy vagy hatóság engedélye lett volna szükséges, a bérbeadó kívánságára köteles az eredeti állapotot helyreállítani.

(4) Ezeket a jogokat a bérbeadó akkor is gyakorolhatja, ha a bérlő a dolgot akár engedélyével, akár anélkül albérletbe vagy egyébként harmadik személy használatába adta.

5:313. § [A használat átengedése harmadik személy részére]

(1) A bérelt dolgot a bérlő a bérbeadó engedélye nélkül albérletbe vagy harmadik személy használatába nem adhatja.

(2) Ha a bérlő a dolgot a bérbeadó engedélyével más használatába adta, a használó magatartásáért mint a sajátjáért felel.

(3) Ha a bérlő a dolgot a bérbeadó engedélye nélkül engedi át másnak használatra, felelős azokért a károkért is, amelyek e nélkül nem következtek volna be.

5:314. § [Költségviselés]

(1) A dolog fenntartásával járó kisebb kiadásokat a bérlő, a többi kiadást, valamint a dologgal kapcsolatos közterheket a bérbeadó viseli.

(2) A bérlő köteles a bérbeadót értesíteni, ha a bérbeadót terhelő munkálatok szükségessége merül fel, és köteles megengedni, hogy a bérbeadó azokat elvégezze, továbbá a károk elhárításához szükséges intézkedéseket megtegye. Az értesítés elmulasztásából eredő károkért a bérlő felelős.

(3) A bérlő a dologra fordított szükséges kiadásainak megtérítését követelheti; egyéb költségeinek megtérítésére a megbízás nélküli ügyvitel szabályai szerint tarthat igényt.

5:315. § [A bérleti díj]

(1) A bérlő a bért időszakonként előre köteles megfizetni. Arra az időre, amely alatt a dolgot rajta kívül álló okból nem használhatja, bér nem jár.

(2) A bérbeadó a bérletet azonnali hatállyal felmondhatja a bér, valamint a törvény, illetőleg szerződés alapján a bérlőt terhelő költségek és közterhek megfizetésének elmulasztása esetén, feltéve, hogy a bérlőt megfelelő határidő tűzésével és következményekre való figyelmeztetéssel a hátralék megfizetésére írásban felszólította, és a bérlő e határidő elteltéig sem fizetett.

5:316. § [A bérbeadó törvényes zálogjoga]

(1) Ingatlan bérbeadóját (albérletbe adóját) a hátralékos bér és járuléka erejéig a bérlőnek a bérlemény területén levő vagyontárgyain zálogjog illeti.

(2) A bérbeadó mindaddig, amíg e zálogjoga fennáll, megakadályozhatja a zálogjoggal terhelt vagyontárgyak elszállítását.

(3) Ha a bérlő írásban kifogásolja a zálogjog fennállását, terjedelmét vagy azt, hogy a bérbeadó a követelésére teljes fedezetet nyújtó vagyontárgyakon felül más vagyontárgyak elszállítását is megakadályozta, a bérbeadó nyolc napon belül köteles zálogjogát bírósági úton érvényesíteni. Ha ezt elmulasztja, zálogjoga megszűnik.

(4) Ha a bérlő a zálogjoggal terhelt dolgot a bérbeadó engedélye nélkül elszállítja, és más megfelelő biztosítékot nem nyújt, a bérbeadó követelheti a dolognak a bérlő költségén való visszaszállítását. A dolog visszaszállításával a zálogjog feléled.

A bérlet megszűnése**5:317. § [A határozott idejű bérlet megszűnése és a dolog elpusztulása]**

(1) A szerződésben megállapított idő elteltével vagy a szerződésben meghatározott körülmények bekövetkeztével a bérlet megszűnik.

(2) Határozatlan időtartamúvá alakul át a határozott időre kötött bérlet, ha a bérleti idő lejártá után a bérlő a dolgot tovább használja, és ez ellen a bérbeadó tizenöt napon belül nem tiltakozik.

(3) Megszűnik a bérlet akkor is, ha a dolog elpusztul.

5:318. § [A bérleti jogviszony megszüntetése rendes felmondással]

(1) A határozatlan időre kötött bérletet bármelyik fél rendes felmondással felmondhatja

- a) napi bér kikötése esetén bármikor egyik napról a másikra;
- b) heti bér kikötése esetén a hét végére, legkésőbb a hét első napján;
- c) havi vagy hosszabb időszakok szerint meghatározott bér kikötése esetén a hónap végére, legkésőbb a hónap tizenötödik napjáig;
- d) a törvényes felmondási idő betartásával idő előtt gyakorolható felmondási jog esetében a hónap végére, legkésőbb a hónap tizenötödik napjáig.

(2) Ha a felmondás nem az (1) bekezdésben meghatározott határidő betartásával történik, a bérleti jogviszonyt a felmondás közlését követő bérleti időszak végére felmondottnak kell tekinteni.

(3) A bérlő örökösei a határozott időre kötött bérletet is rendes felmondással felmondhatják; e jogukat azonban legkésőbb a hagyaték birtokbavételétől, illetőleg átadásától számított harminc napon belül gyakorolhatják.

5:319. § [A bérleti jogviszony megszüntetése rendkívüli felmondással]

(1) A bérleti szerződést – akár határozott, akár határozatlan időtartamra jött létre – bármelyik fél a másik fél szerződésszegése esetén, törvényben vagy szerződésben meghatározott esetekben szüntetheti meg azonnali hatályú felmondással.

(2) Ha az azonnali hatályú felmondást a fél, akihez intézték, nyolc napon belül nem veszi tudomásul, az azonnali hatályú felmondás jogát gyakorló fél további tizenöt napos jogvesztő határidőn belül fordulhat bírósághoz. Ennek elmulasztása esetén a felmondás hatályát veszti.

5:320. § [A bérelt dolog átruházása]

(1) A bérlő köteles megengedni, hogy aki a dolgot meg kívánja venni, azt megfelelő időben és módon megtekinthesse.

(2) Ha a bérbeadó a bérbe adott dolog tulajdonjogát azt követően, hogy azt a bérlő rendelkezésére bocsátotta, átruházza, a tulajdonos személyében bekövetkezett változással a bérleti szerződésen alapuló jogok és kötelezettségek tekintetében az új tulajdonos lép a bérbeadó helyébe. A bérbeadó készfizető kezesként felel az új tulajdonost a bérlővel szemben a bérleti jogviszony átszállása folytán terhelő kötelezettségek teljesítésért.

(3) A határozott időre kötött bérletet a bérbe adott dolog vevője felmondhatja, ha őt a bérlő a bérleti viszony fennállása vagy lényeges feltételei tekintetében megtévesztette.

(4) A vevő arra az időre, amelyre a bérlő a béreket az eladónak előre megfizette, bérfizetést csak akkor követelhet, ha az előrefizetésről az adásvételi szerződés megkötésekor nem tudott, és arról nem is kellett tudnia, különösen ha a bérlő az előrefizetés tekintetében megtévesztette.

5:321. § [A felek jogai és kötelezettségei bérlet megszűnésének kapcsán]

(1) A bérlő a bérlet megszűnése előtt köteles megengedni, hogy az, aki a dolgot bérbe kívánja venni, azt megfelelő időben és módon megtekinthesse.

(2) A bérlet megszűnése után a bérlő köteles a dolgot a bérbeadónak visszaadni; a bérbeadóval szemben fennálló, a bérleti jogviszonyból keletkezett követeléseinek

kiegyenlítéséig azonban a dolgot annak használata nélkül visszatarthatja. Ezt a szabályt ingatlan bérletére nem lehet alkalmazni.

(3) Ha a bérlő a dolgot jogosulatlanul tartja vissza, a visszatartás idejére a szerződés alapján kikötött bért köteles kártérítésként megfizetni, ezt meghaladóan pedig minden olyan kárért felel, amely e nélkül nem következett volna be.

(4) A bérlő mindazt, amit a saját költségén a dologra felszerelt, a dolog épségének sérelme nélkül leszerelheti.

5:322. § [Utaló szabály a lakásbérleti szerződés szabályozására]

A lakásbérleti szerződésre irányadó sajátos rendelkezéseket külön törvény állapítja meg.

II. Fejezet A haszonbérlet

5:323. § [A haszonbérleti jogviszony]

(1) Haszonbérleti szerződés alapján a haszonbérlő termőföld vagy más hasznot hajtó dolog időleges használatára vagy hasznot hajtó jog gyakorlására és hasznainak szedésére jogosult, és köteles ennek fejében haszonbért fizetni.

(2) A haszonbérletre – ha a törvény másként nem rendelkezik – a bérleti jogviszonyra vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

(3) A haszonbérleti szerződést írásban kell megkötni.

(4) Mezőgazdasági földterület alhaszonbérbe adása – ha törvény másként nem rendelkezik – semmis.

A felek jogai és kötelezettségei

5:324. § [A rendes gazdálkodás követelményeinek érvényesítése]

(1) A haszonbérlő a dolog használatára és hasznainak szedésére csak a rendes gazdálkodás szabályainak megfelelően jogosult.

(2) Termőföld haszonbérlője köteles a földet rendeltetésének megfelelően megművelni és ennek során gondoskodni arról, hogy a föld termőképessége fennmaradjon.

5:325. § [Költségviselési szabályok]

(1) A haszonbérlet tárgyát képező dolog fenntartásához szükséges felújítás és javítás, továbbá a dologgal kapcsolatos közterhek viselése a haszonbérletet terheli.

(2) A rendkívüli felújítás és javítás a haszonbérbe adót terheli.

5:326. § [A haszonbér megfizetése]

(1) A haszonbér a felek megállapodása szerint pénzben vagy természetben jár.

(2) A haszonbért időszakonként utólag kell megfizetni.

(3) A haszonbérlet arra az évre, amelyben elemi csapás vagy más rendkívüli esemény miatt az átlagos termés kétharmada sem termett meg, méltányos haszonbérmérséklést, illetőleg haszonbér-elengedést igényelhet. Erre irányuló igényét köteles még a termés betakarítása előtt a haszonbérbe adóval közölni.

(4) A mérsékelt vagy elengedett haszonbér pótlását a következő évek terméséből nem lehet követelni.

5:327. § [A haszonbérbeadó törvényes zálogjoga]

(1) A haszonbérbe adót a hátralékos haszonbér és járulékai erejéig a dolog hasznain, valamint a haszonbérletnek a haszonbérlet területén levő vagyontárgyain zálogjog illeti meg.

(2) A haszonbérbeadót az (1) bekezdésben foglaltak szerint megillető zálogjogra az ingatlan bérbeadóját megillető zálogjog szabályait kell alkalmazni.

(3) Semmis az (1)-(2) bekezdésben foglaltaktól eltérő megállapodás, ha a haszonbérbeadó a külön törvény szerinti mikro-, vagy kisvállalkozásnak minősül.

A haszonbérlet megszűnése**5:328. § [A haszonbérlet felmondása]**

(1) A határozatlan időre kötött mezőgazdasági haszonbérletet hat hónapi felmondással a gazdasági év végére lehet megszüntetni. Más dolog vagy jog haszonbérlete esetében a felmondási időre a bérleti szerződés felmondására vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

(2) A haszonbérbe adó azonnali hatállyal felmondhatja a haszonbérletet akkor is, ha a haszonbérlő figyelmeztetés ellenére sem műveli meg a haszonbérelt termőföldet, vagy általában olyan gazdálkodást folytat, amely súlyosan veszélyezteti a termelés eredményességét, a termőföld termőképességét, az állatállományt vagy a felszerelést.

(3) A haszonbérlő örökösei a mezőgazdasági haszonbérletet a gazdasági év végére akkor is felmondhatják, ha az örökhagyó a gazdasági év végét megelőző hat hónapon belül halt meg. Az örökösök e jogukat csak a hagyatéki eljárás jogerős befejezésének időpontjától számított harminc napon belül gyakorolhatják.

(4) A haszonbérlet rendes vagy rendkívüli felmondással írásbeli nyilatkozat útján szüntethető meg.

5:329. § [Dolog visszaadása mezőgazdasági haszonbérlet esetén]

A mezőgazdasági haszonbérlet megszűntével a termőföldet és a többi haszonbérelt dolgot olyan állapotban kell visszaadni, hogy a termelést megfelelő módon azonnal folytatni lehessen.

III. Fejezet A haszonkölcsön

5:330. § [A haszonkölcsön-szerződés]

(1) Haszonkölcsön-szerződés alapján a kölcsönadó köteles a dolgot a szerződésben meghatározott időre ingyenesen a kölcsönvevő használatába adni, a kölcsönvevő pedig köteles azt átvenni és a szerződés megszűntekor visszaadni.

(2) A szerződés teljesítését a kölcsönadó megtagadhatja, ha bizonyítja, hogy a szerződés megkötése után akár az ő, akár a kölcsönvevő körülményeiben olyan lényeges változás állott be, hogy a szerződés teljesítése tőle el nem várható, továbbá ha a szerződés megkötése után olyan körülmények következtek be, amelyek miatt azonnali hatályú felmondásnak van helye.

5:331. § [A haszonkölcsönbe adott dolog használata, hasznainak szedése]

(1) A kölcsönvevő a dolgot rendeltetésének megfelelően használhatja. Felelős minden olyan kárért, amely rendeltetésellenes vagy nem szerződészerű használat következménye.

(2) A kölcsönvevő a dolgot a kölcsönadó engedélye nélkül harmadik személy használatába nem adhatja. E rendelkezés megszegése esetében azokért a károkért is felelős, amelyek enélkül nem következtek volna be.

(3) A dolog szaporulata a kölcsönadót illeti.

(4) A dolog fenntartásának költségei a kölcsönvevőt terhelik. A dologra fordított egyéb költségeit a megbízás nélküli ügyvitel szabályai szerint követelheti.

5:332. § [A haszonkölcsön megszűnte]

(1) A haszonkölcsön megszűnik

- a) a kikötött, vagy a haszonkölcsön célja szerint szükséges idő elteltével;
- b) felmondással,
- c) a dolog visszaadásával;
- d) a kölcsönvevő halálával.

(2) Ha a haszonkölcsön tartama nem állapítható meg, a kölcsönadó a szerződést tizenöt napra mondhatja fel. A kölcsönadó halála esetén örököse a felmondás jogát akkor is gyakorolhatja, ha felmondásnak egyébként nem volna helye.

(3) A kölcsönvevő a dolog visszaadását bármikor felajánlhatja; a kölcsönadó a dolog visszavételét alapos ok nélkül nem tagadhatja meg.

(4) A kölcsönadó azonnali hatállyal felmondhatja a szerződést, ha

- a) a haszonkölcsön meghatározott célja lehetetlenné vált;
- b) a kölcsönvevő a dolgot rongálja, rendeltetésellenesen vagy nem szerződésszerűen használja, engedély nélkül harmadik személy használatába adja, vagy pedig egyébként fennáll a veszély, hogy a dolgot a kölcsönvevő nem fogja épségben visszaadni;
- c) a felek között a viszony a kölcsönvevő magatartása következtében megromlott;
- d) a szerződéskötéskor nem ismert oknál fogva a kölcsönadónak szüksége van a dologra.

5. Cím

Letéti szerződések

I. Fejezet

A letét közös szabályai

5:333. § [A letéti szerződés]

(1) Letéti szerződés alapján a letevő köteles a szerződésben meghatározott dolgot a letéteményesnek időleges megőrzésre átadni, a letéteményes köteles azt átvenni, megőrizni és a szerződés megszűntekor visszaadni.

(2) A dolog átvételét a letéteményes megtagadhatja, ha olyan körülmények következnek be, amelyeknél fogva a már letétbe helyezett dolog visszavételét követelhetné.

5:334. § [A letett dolog használata, alletétbe adása, hasznainak szedése, kezelése]

(1) A letéteményes a letett dolgot nem használhatja és más személy őrizetében (alletétbe) nem adhatja, kivéve, ha ebbe a letető beleegyezett, vagy ez a letetőnek károsodástól való megóvása érdekében szükséges. E tilalom megszegése esetében felelős minden kárért, amely enélkül nem következett volna be.

(2) A letéteményes a letett dolgot nem hasznosíthatja, azonban köteles a letett dolog hasznainak szedésére, ha az természeténél fogva hasznot hajt. A letéteményes a beszedett hasznokat köteles a letetőnek kiadni.

(3) A letéteményes kötelezettsége a letett dolog kezelésére csak akkor terjed ki, ha a kezelést kikötik, vagy a letett dolog természete azt szükségessé teszi. Ilyen esetben a letető köteles tájékoztatni a letéteményest arról, hogy a letett dolog milyen kezelést igényel. A tájékoztatás elmulasztásából eredő kárért a letéteményes a letetővel szemben felelősséggel nem tartozik. Egyebekben a kezelés vonatkozásában a megbízás szabályait kell alkalmazni.

5:335. § [A letéteményes felelőssége ingyenes letét esetén]

Ingyenes letét esetén a letéteményes a szerződésen kívüli károkozásért való felelősség szabályai szerint felel azért a kárért, amelyet a letető a letett dolog elveszése, elpusztulása vagy megrongálódása folytán szenved.

5:336. § [A letéteményes felelőssége az alletéteményes magatartásáért]

A letéteményes a jogosan igénybe vett harmadik személy magatartásáért úgy felel, mintha a dolgot ő maga őrizte volna. Ha azonban a harmadik személy igénybevételét a letetőnek károsodástól való megóvása tette szükségessé, az igénybe vett személyért a letéteményes nem felelős, ha bizonyítja, hogy e személy kiválasztása, utasításokkal való ellátása és ellenőrzése terén úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

5:337. § [A letéteményes díja és költségei]

(1) A letető díj fizetésére köteles, kivéve ha a körülményekből, különösen a felek viszonyából arra lehet következtetni, hogy a letéteményes a megőrzést ingyen vállalta. Ha a felek a díj mértékét nem határozták meg, a letető a szokásos díj fizetésére köteles.

(2) A díj magában foglalja a megőrzéssel rendszerint együttjáró költségeket. A letéteményes egyéb szükséges költségei megtérítését követelheti.

(3) A szükséges költségek megtérítését a letéteményes akkor is követelheti, ha a letét egyébként ingyenes.

(4) A letéteményest díjkövetelése és költségei biztosítására zálogjog illeti meg a letévőnek azokon a vagyontárgyain, amelyek a letét következtében kerültek birtokába.

5:338. § [A letévő felelőssége a letéteményesnek okozott károkért]

A letévő felelős azért a kárért, amelyet a letett dolog a letéteményesnek okozott, kivéve, ha a letett dolog károkozásra alkalmas minőségét a letétbe helyezéskor nem ismerte és azt nem is kellett ismernie, vagy arról a letétbe helyezéskor a letéteményest tájékoztatta vagy arról a letéteményes tájékoztatás nélkül is tudott.

5:339. § [A letét megszűnése]

(1) A letévő a dolgot bármikor visszakövetelheti, abban az esetben is, ha az őrizet időtartamát meghatározták.

(2) Ha a szerződésből a letét időtartama nem állapítható meg, a letéteményes a letéti szerződést tizenöt napi felmondással bármikor megszüntetheti.

(3) Ha a szerződésből a letét időtartama megállapítható, a letéteményes a dolgot ennek az időnek az elteltével köteles visszaadni, a letévő pedig visszavenni. Ezt megelőzően a letéteményes csak akkor követelheti a dolog visszavételét, ha a dolog biztonsága veszélyben van, vagy ha a dolog őrizetét nem foglalkozása körében látja el, és a szerződéskötéskor általa nem ismert olyan körülmények következtek be, amelyek a dolog további őrizetét számára nagymértékben megnehezítik.

(4) Ha az ellenérték fejében vállalt letét a szerződésből megállapítható idő eltelte előtt szűnik meg, a letévő a díj arányos részét köteles megfizetni. Ha a letétet a letéteményes szüntette meg, a letévő a díjból levonhatja azt a kárt, amely őt a dolog idő előtti visszaadásából érte. Ha a letétet a letévő szüntette meg, a letéteményes a díj arányos részén túl követelheti az őt a dolog idő előtti visszaadásából ért kár megtérítését is.

(5) A letéteményes a letett dolgot azon a helyen köteles visszaadni, ahol őriznie kellett. Ha a letévő a dolog visszavételét megtagadja, a megbízás nélküli ügyvitel szabályait kell alkalmazni.

II. Fejezet

Gyűjtő és rendhagyó letét

5:340. § [Gyűjtő letét]

(1) A letevő kifejezett eltérő rendelkezése hiányában a letéteményes jogosult több letevő azonos fajtájú és minőségű, helyettesíthető dolgát együtt őrizni, anélkül, hogy azokat letevők szerint elkülönítené vagy egyedileg megkülönböztetné. Ebben az esetben a letevőknek közös tulajdonjoga keletkezik az azonos fajtájú és minőségű, helyettesíthető dolgokon és tulajdoni hányaduknak megfelelő mennyiségű, a letett dologgal azonos fajtájú és minőségű dolog kiadását követelhetik.

(2) A letéteményes jogosult bármely tulajdonostársnak a tulajdoni hányada szerinti mennyiséget a többi tulajdonostárs beleegyezése nélkül is kiadni.

(3) A letéteményes köteles a gyűjtő letét tárgyait saját vagyontól elkülönítve őrizni és nyilvántartani.

(4) A gyűjtő letétben lévő értékpapírokról a letéteményes minden letevő számára külön értékpapírszámlát köteles vezetni. A gyűjtő letétben lévő értékpapír átruházására a dematerializált értékpapír átruházására vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni. A gyűjtő letétben lévő értékpapírt a letéteményes a letevő hozzájárulása nélkül is alletétbe adhatja a külön törvény szerint letéti szolgáltatás nyújtására jogosult befektetési szolgáltatónál vagy elszámolóháznál.

5:341. § [Rendhagyó letét]

(1) Ha a letét tárgya pénz vagy más helyettesíthető dolog és a felek abban állapodnak meg, hogy a letét tárgyának tulajdonjoga a letéteményesre szálljon át, és a letéteményes később ugyanolyan fajtájú és minőségű dolgot ugyanolyan mennyiségben köteles visszaadni, a kölcsönre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni, azzal az eltéréssel, hogy a visszaadás helyére és idejére a letét szabályai irányadók, és hogy a letevő követelésébe csak a letéttel kapcsolatos ellenkövetelést lehet beszámítani.

(2) Ha a letét tárgya pénz vagy más helyettesíthető dolog és a felek abban állapodnak meg, hogy a letéteményes a letett dolgot elhasználhatja, illetve azzal rendelkezhet, az (1) bekezdés szabálya attól az időponttól kezdve alkalmazandó, hogy a letéteményes a dolgot elhasználta, illetve azzal rendelkezett.

III. Fejezet Szállodai letét

5:342. § [A szállodai letét]

(1) A szálloda felelős azért a kárért, amelyet a megszálló vendég dolgainak elveszése, elpusztulása vagy megsérülése folytán szenved, kivéve, ha bizonyítja, hogy a kárt a szálloda alkalmazottainak és vendégeinek körén kívül álló elháríthatatlan ok vagy a vendég maga okozta.

(2) A szálloda felelőssége azokban a dolgokban bekövetkezett károkért áll fenn, amelyeket a vendég a szállodában kijelölt, illetőleg általában erre rendelt helyen vagy a szobájában helyezett el, vagy amelyeket a szálloda olyan alkalmazottjának adott át, akit dolgai átvételére jogosultnak tarthatott.

5:343. § [A szálloda felelőssége a vendég értékpapírjait, készpénzét és egyéb értéktárgyait ért kárért]

Értékpapírokért, készpénzért és egyéb értéktárgyakért a szálloda csak akkor felelős, ha

- a) a dolgot megőrzésre kifejezetten átvette;
- b) a megőrzésre átvételt kifejezetten megtagadta; vagy
- c) ha a vendég bizonyítja, hogy a szálloda nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

5:344. § [A szálloda felelősségének mértéke]

(1) A szálloda felelőssége alapján a kártérítés mértéke legfeljebb a napi szobaár összegének ötvenszerese. A felelősség ezt meghaladó mértékű korlátozása vagy kizárása semmis.

(2) A szálloda felelőssége korlátlan, ha a vendég bizonyítja, hogy a szálloda nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, valamint a vendég értékpapírjait, készpénzét és egyéb értéktárgyait ért kár esetében.

5:345. § [A vendég bejelentési kötelezettsége]

A vendég a kárt haladéktalanul köteles bejelenteni. Ennek elmulasztása esetén a szálloda a kárért csak akkor tartozik felelősséggel, ha a vendég bizonyítja, hogy a szálloda nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

5:346. § [A szálloda törvényes zálogjoga]

A szállodát az elszállásolásból származó követeléseinek biztosítására zálogjog illeti meg a vendégnek azon a dolgain, amelyeket a szállodába magával vitt. Erre a zálogjogra a bérbeadó zálogjogának szabályait kell megfelelően alkalmazni.

5:347. § [Fürdők, kávéházak, éttermek, színházak és hasonló intézmények felelőssége]

(1) A fürdők, kávéházak, éttermek, színházak és hasonló intézmények, továbbá a ruhatárat üzemben tartók felelősségére a szálloda felelősségének szabályait a következő eltérésekkel kell alkalmazni:

- a) felelősségük csak az olyan dolgokra terjed ki, amelyeket a látogatók ezen intézményekbe rendszerint magukkal szoktak vinni;
- b) ha megfelelő hely áll a látogatók rendelkezésére dolgaik megőrzése céljából, az intézmény csak az itt elhelyezett dolgokban esett kárért tartozik felelősséggel.

(2) A felelősség e korlátozásai figyelmen kívül maradnak, ha a látogató bizonyítja, hogy az intézmény nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

6. Cím**Pénz- és hitelviszonyok****I. Fejezet****Hitelszerződés****5:348. § [Hitelszerződés]**

(1) Hitelszerződés alapján a hitelező díj ellenében arra vállal kötelezettséget, hogy a szerződésben meghatározott feltételek megléte esetén a másik szerződő féllel kölcsönszerződést vagy egyéb finanszírozási jellegű szerződést köt.

(2) A hitelszerződés érvényességéhez a szerződést írásba kell foglalni.

(3) A hitelező azonnali hatállyal felmondhatja a hitelszerződést, ha

- a) a szerződés megkötése után az adós körülményeiben olyan lényeges változás következett be, amely miatt a szerződés teljesítése már nem várható el; vagy
- b) a kölcsönszerződés azonnali hatályú felmondásának lenne helye.

(4) Az adós a hitelszerződést bármikor felmondhatja.

(5) A hitelszerződés felmondása a szerződő felek külön intézkedése nélkül a már megkötött kölcsönszerződéseket, egyéb finanszírozási szerződéseket nem szünteti meg.

II. Fejezet

Kölcsönszerződés

5:349. § [Kölcsönszerződés]

(1) Kölcsönszerződés alapján a hitelező köteles az adósnak meghatározott pénzüsszeget fizetni, az adós pedig köteles a szerződés szerinti későbbi időpontban ugyanakkora pénzüsszeget és a kamatot a hitelezőnek megfizetni. Az adós a kölcsön igénybevételéig terjedő időre rendelkezésre tartási díjat köteles fizetni. A felek a szerződésben a kamaton kívül egyéb fizetési kötelezettséget is meghatározhatnak az adós számára, a hitelező szolgáltatásával, a kölcsön biztosítékaival összefüggésben.

(2) A kölcsönszerződés érvényességéhez a szerződést írásba kell foglalni, ha a hitelező pénzügyi intézmény.

5:350. § [A kölcsön átadásának megtagadása]

A kölcsönösszeg átadását a hitelező megtagadhatja, ha bizonyítja, hogy

- a) a szerződés megkötése után az adós körülményeiben olyan lényeges változás állott be, amely miatt a szerződés teljesítése többé el nem várható, vagy
- b) a kölcsönszerződés azonnali hatályú felmondására jogosult.

5:351. § [A kölcsönösszeg igénybevételének elmaradása]

Az adós a kölcsönösszeg igénybevételére nem köteles, meg kell azonban térítenie a hitelezőnek a szerződés megkötéséből eredő kárát. Ha a hitelező hitelintézet, a felek megállapodhatnak abban, hogy az adós a hitelezőnek a kölcsönösszeg rendelkezésre tartásáért jutalékot fizet, ha a kölcsönösszeget részben vagy egészben nem veszi igénybe.

5:352. § [A kölcsönszerződés azonnali hatályú felmondása]

(1) A hitelező azonnali hatállyal felmondhatja a kölcsönszerződést az adós súlyos szerződésszegése esetén, ha

- a) a kölcsönnek a szerződésben meghatározott célra való fordítása lehetetlen vagy az adós a kölcsönösszeget nem erre a célra használta fel;
- b) az adós a hitelezőt megtevesztette, amennyiben ez a szerződés megkötését és annak tartalmát befolyásolta;

- c) az adós a fizetőképességére vonatkozó, valamint a kölcsön fedezetével, biztosítékával vagy céljának megvalósulásával kapcsolatos vizsgálatot – figyelmeztetés ellenére – akadályozza;
- d) az adós a szerződésben vállalt vagy jogszabályban előírt adatszolgáltatási kötelezettségét – figyelmeztetés ellenére – megszegi;
- e) az adós vagyoni helyzetének romlása vagy a fedezet elvonására irányuló magatartása veszélyezteti a kölcsön visszafizetését;
- f) a kölcsönre nyújtott biztosíték értéke vagy érvényesíthetősége jelentősen csökkent és azt az adós a hitelező felszólítására nem egészíti ki;
- g) az adós hitelképtelenné válik;
- h) az adós fizetési késedelembe esik, és mulasztását felszólításra sem pótolja.

(2) Az adós azonnali hatállyal felmondhatja a kölcsönszerződést a hitelező súlyos szerződésszegése esetén.

5:353. § [Szívességi kölcsön]

(1) Az adós nem köteles kamat vagy egyéb ellenszolgáltatás fizetésére, ha ezt a felek kifejezetten kikötötték, vagy ha a szerződés céljából, vagy az eset körülményeiből ez következik. Ebben az esetben a kölcsönszerződés szabályait azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy

- a) a hitelező a saját körülményeiben bekövetkezett lényeges változás miatt is megtagadhatja a kölcsönösszeg átadását és a már kifizetett kölcsönösszeget visszakövetelheti;
- b) ha a kölcsön határozatlan időre szól, vagy egyébként a visszafizetési kötelezettség időpontja bizonytalan, a hitelező a kölcsönt bármikor visszakövetelheti.

(2) Nem lehet az (1) bekezdésben foglalt rendelkezést alkalmazni, ha a kamatmentes kölcsönt pénzügyi intézmény nyújtja.

5:354. § [A kölcsönszerződés szabályainak megfelelő alkalmazása]

(1) A kölcsönszerződés szabályait kell megfelelően alkalmazni akkor is, ha a hitelező nem pénzt fizet, hanem más helyettesíthető dolgot ad az adós tulajdonába, azzal, hogy az adós a szerződésben meghatározott későbbi időpontban ugyanolyan fajtájú, minőségű és mennyiségű dolognak a hitelező tulajdonába adására köteles. Ebben az esetben kamatfizetésen a kölcsönadott dolog átadáskori piaci értékének és a kamatszámítás szabályainak alapulvételével kiszámított díj megfizetését kell érteni.

(2) A kölcsönszerződés szabályait kell megfelelően alkalmazni minden olyan esetben, amikor az egyik fél által nyújtott szolgáltatás megelőzi a másik fél által nyújtandó pénzzolgáltatást.

III. Fejezet

Fogyasztói kölcsönszerződés

5:355. § [Fogyasztói kölcsönszerződés]

A kölcsönszerződés szabályait az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni akkor, ha a hitelező a kölcsönt – ideértve a részletfizetés és a halasztott fizetés esetét is – fogyasztói szerződés keretében nyújtja.

5:356. § [Az írásbeliség követelménye]

(1) Semmis a fogyasztói kölcsönszerződés olyan kikötése, amelyet nem foglaltak írásba.

(2) A szerződés egy példányát a fogyasztónak át kell adni.

5:357. § [A költségek arányos csökkentése előtörlesztés esetén]

Ha a fogyasztó a teljesítési időt megelőzően teljesíti a kölcsön visszafizetésére vonatkozó kötelezettségét, jogosult a kölcsön felhasználásával összefüggésben fizetendő költségeinek arányos csökkentésére. E rendelkezéstől a fogyasztó hátrányára nem lehet eltérni.

5:358. § [A követelések érvényesítése harmadik személlyel szemben]

Ha a hitelező a fogyasztóval szembeni követelését harmadik személyre ruházza át, a fogyasztó e harmadik személlyel szemben érvényesítheti azokat a kifogásokat és beszámíthatja azokat az ellenköveteléseket is, amelyek a hitelezővel szemben az átruházásról szóló érvényes értesítéskor már fennállt jogalapon keletkeztek.

IV. Fejezet

Értékpapírkölcsön

5:359. § [Értékpapírkölcsön]

(1) Az értékpapírkölcsön-szerződésben meghatározott értékpapírokat a kölcsönbeadó ideiglenesen a kölcsönbevevő tulajdonába adja. A szerződés érvényességéhez azt írásba kell foglalni.

(2) A kölcsönbevevő köteles a kölcsönbeadónak díjat fizetni és a szerződés megszűnéskor ugyanabból az értékpapírból ugyanannyit visszaadni, mint amennyit kölcsönbe vett.

5:360 § [A pénzügyi intézmény feljogosítása]

(1) Az ügylet kockázatairól megfelelően felvilágosított letevő külön okiratba foglalt nyilatkozatával feljogosíthatja az értékpapír-letétet kezelő hitelintézetet, hogy az értékpapírokat kölcsönbe adja. A nyilatkozatnak legalább keretszerűen tartalmaznia kell a megköthető értékpapír-kölcsön szerződés lényeges tartalmi elemeit.

(2) A felek megállapodhatnak úgy is, hogy a pénzügyi intézmény az értékpapírkölcsön-szerződést bizományosként köti meg. Ebben az esetben a szerződés érvényességére nem hat ki, ha a szerződés mindkét szerződő feleként a pénzügyi intézmény jár el.

(3) A pénzügyi intézmény a megkötött értékpapír-kölcsön szerződések lényeges tartalmi elemeiről a letevőt írásban tájékoztatja.

(4) Az értékpapír-kölcsön szerződések megkötéséért a pénzügyi intézményt díj illeti meg.

5:361. § [A kölcsönbeadó jogai]

(1) A kölcsönbevett értékpapírokra azok visszaadásáig bármilyen jogcímen fizetett összeg, így különösen hozam vagy osztalék, és az értékpapírok tulajdonosának juttatott értékpapír vagy más előny a kölcsönbeadót illeti meg. Kölcsönbevevő köteles ezeket a juttatásokat késedelem nélkül felvenni és ugyanazon napon a kölcsönbeadónak kiadni.

(2) Amennyiben a kölcsönbevett értékpapírokat a visszaadásig kicserélik, átalakítják vagy visszaváltják, akkor az értékpapír helyébe lépő érték illeti meg a kölcsönbeadót. Amennyiben az értékpapír helyébe lépő érték értékpapír, akkor azt a szerződés megszűnésekor kell visszaadni, ha az értékpapír helyébe lépő érték pénz, akkor a szerződés megszűnik és a kölcsönbevevő az (1) bekezdés második mondata szerint köteles eljárni.

(3) Ha az értékpapír tulajdonosát választási lehetőség illeti meg, hogy a megszűnő értékpapír helyett új értékpapírra vagy pénzre tart-e igényt, akkor a választás joga a kölcsönbeadót illeti meg. A kölcsönbevevő a kölcsönbeadó döntése szerint, ennek hiányában a kölcsönbeadó feltehető akaratára figyelemmel köteles a választási joggal élni.

(4) Ha a kölcsönbevett értékpapírok tulajdonosát a visszaadásig szavazati jog illeti meg, akkor ezt a kölcsönbevevő a kölcsönbeadó utasításai szerint, ennek hiányában a kölcsönbeadó feltehető akaratára figyelemmel köteles gyakorolni.

5:362. § [A késedelem jogkövetkezménye]

(1) Az értékpapírok rendelkezésre bocsátásával és visszaadásával kapcsolatos késedelem esetén – egyéb igényei érintetlenül hagyásával – a sérelmet szenvedett fél igényt tarthat

- a) az értékpapírok piaci értéke alapján számolt késedelmi kötbérre, és
- b) az általa kötött helyettesítő ügylettel kapcsolatban felmerült költségei megtérítésére.

(2) A kölcsönbeadó késedelve esetén a kölcsönbevevő által tűzött egy banki munkanapos póthatáridő is ésszerűnek tekintendő.

5:363. § [Az értékpapírkölcsön-szerződés megszűnése]

(1) Az értékpapírkölcsön-szerződés megszűnik, ha a bíróság a felek bármelyikének felszámolását rendeli el vagy bármelyikük esetében fizetési haladékot tartalmazó végzést hoz.

(2) A határozatlan időre kötött értékpapírkölcsön-szerződést a kölcsönbeadó négy, a kölcsönbevevő egy banki munkanapos felmondási határidővel indokolás nélkül jogosult megszüntetni.

(3) A határozott időre kötött értékpapírkölcsön-szerződés csak súlyos szerződésszegés esetén mondható fel.

V. Fejezet Betétszerződés

5:364. § [Betétszerződés]

(1) Betétszerződés alapján a hitelintézet köteles a szerződő fél (betétes) által átadott pénzt a szerződés szerinti időpontban (lejáratkor) visszafizetni. A betétszerződés érvényességéhez annak írásba foglalása szükséges.

(2) A hitelintézet a szerződés szerinti időpontban a szerződésben meghatározott mértékű kamatot köteles fizetni a szerződő fél (betétes) részére.

(3) Határozatlan időre kötött betétszerződés esetén a hitelintézet nem jogosult a lejáratot megelőzően felmondásra vagy előtörlesztésre.

(4) A bankszámla-birtokos bankszámlán nyilvántartott követelésére a betétszerződésre vonatkozó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.

VI. Fejezet

Takarékbetét-szerződés

5:365. § [Takarékbetét-szerződés]

(1) Természetes személyek írásban megkötött takarékbetét-szerződés alapján is elhelyezhetnek betétet a hitelintézetnél. A hitelintézet a betételhelyezés idejére kamatot, nyeresémbetét esetén a sorsolástól függően nyeresémet fizet ki.

(2) A takarékbetét összegének visszafizetésére és a kamat, továbbá a nyeresémet kifizetésére vonatkozó követelés nem évül el. A takarékbetét mentes mindennemű adó alól.

(3) A természetes személyeknek bankszámlaszerződés keretében elhelyezett pénzeszközeire a takarékbetét-szerződés szabályait kell megfelelően alkalmazni.

(4) Nagykorú betétes a takarékbetét elhelyezésekor rendelkezhet arról, hogy elhalálása esetén a takarékbetétet az általa megjelölt kedvezményezett részére kell kifizetni. Az így elhelyezett takarékbetét nem tartozik a takarékbetétes hagyatékához, a kedvezményezett a takarékbetét felett a hagyatéki eljárás lefolytatásától függetlenül rendelkezhet.

VII. Fejezet

Bankszámla-szerződés

5:366. § [Bankszámla-szerződés]

(1) Bankszámla-szerződéssel a hitelintézet arra vállal kötelezettséget, hogy a hitelintézetnél vezetett bankszámlán a vele szerződő fél (számlatulajdonos) rendelkezésére álló pénzeszközöket kezeli és nyilvántartja, a bankszámlán rendelkezésre álló betéti vagy a hitelintézet által nyújtott hitelösszeg terhére teljesíti a szabályszerű pénzforgalmi (fizetési) megbízásokat, értesíti a számlatulajdonost a számla javára és terhére írt összegekről, valamint a számla egyenlegéről. A bankszámla-szerződést írásban kell megkötni.

(2) Pénzforgalmi (fizetési) megbízás lehet átutalási megbízás, beszedési megbízás és készpénzfizetésre szóló megbízás.

(3) Átutalási megbízás a számlatulajdonosnak a számlavezető hitelintézet részére adott megbízása a számlatulajdonos számlájáról meghatározott pénzüsszegnek az általa megjelölt jogosult számlájára történő átutalására.

(4) Beszedési megbízás a rendelkezésre jogosultnak a bankszámláját vezető hitelintézet részére adott megbízása meghatározott pénzüsszegnek az általa megjelölt kötelezett számlatulajdonos számlájáról saját számlájára történő beszedésére.

(5) Készpénzfizetésre szóló megbízás bankszámlára készpénzben történő befizetésre vagy az onnan készpénzben történő kifizetésre szóló megbízás.

(6) A bankszámlán rendelkezésre álló betéti vagy a hitelintézet által nyújtott hitelösszeg kimerülése a bankszámlaszerződést nem szünteti meg.

VIII. Fejezet **A lízingszerződés**

5:367. § [A lízingszerződés]

(1) A lízingszerződés alapján a lízingbeadó köteles a szerződésben meghatározott dolog tulajdonjogát a lízingbevevő megbízása alapján, a lízingbevevő választása szerinti feltételek mellett, abból a célból megszerezni vagy abból a célból előállítani, hogy azt a szerződésben meghatározott időtartamra (futamidő), eszköz alapú finanszírozás keretében a lízingbevevő használatába adja. A lízingbevevő a dolog átvételére és díj fizetésére köteles.

(2) A lízingbevevő vagy az általa kijelölt harmadik személy a futamidő leteltekor jogosult a szerződésben meghatározott feltételek szerint a dolog tulajdonjogának megszerzésére.

(3) A lízingszerződés érvényességéhez a szerződés írásba foglalása szükséges.

5:368. § [Hasznok, terhek, kárveszélyviselés]

(1) A lízingbevevő a dolgok átvételétől kezdve szedi a dolog hasznait, viseli a dologgal járó terheket, és köteles a dolog karbantartásáról gondoskodni.

5:369. § [A dolog használata]

(1) A dolog átvételétől kezdve a lízingbevevő jogosult annak rendeltetésszerű használatára. A lízingbevevő felelős minden olyan kárért, amely a nem rendeltetésszerű használat következménye.

(2) A lízingbevevő a dolgot csak a lízingbeadó előzetes hozzájárulásával alakíthatja át, dolgozhatja fel, egyesítheti vagy vegyítheti más dolgokkal, illetőleg építheti össze ingatlannal. Az eredeti állapot helyreállítása esetén annak költségei a lízingbevevőt terhelik.

(3) A lízingbeadó

- a) a lízingbevevő szükségtelen háborítása nélkül ellenőrizheti a használatot;
- b) követelheti a szerződésellenes vagy rendeltetésellenes használat megszüntetését, továbbá az ilyen használatból eredő kárának megtérítését;
- c) abban az esetben, ha az ilyen használat tovább folytatódik, vagy ha a dolgot fenyegető veszély súlyossága miatt a rendeltetésellenes használat megszüntetésének követelése nem vezetne eredményre, a lízingszerződést azonnali hatállyal felmondhatja.

5:370. § [A dolog használatának átengedése harmadik személy részére]

(1) A lízingbevevő a dolog használatának átengedésére csak a lízingbeadó előzetes hozzájárulásával jogosult.

(2) Ha a lízingbevevő a dolgot a lízingbeadó engedélyével más használatába adta, a használó magatartásáért sajátjaként felel.

(3) Ha a lízingbevevő a dolgot a lízingbeadó engedélye nélkül engedi át másnak használatra, felelős azokért a károkért is, amelyek e nélkül nem következtek volna be.

5:371. § [A szavatossági és jótállási jogok gyakorlása]

(1) A lízingbeadót a dolog használatának átengedésével összefüggésben szavatossági felelősség nem terheli, ugyanakkor az őt a dolog tulajdonjogának megszerzésére irányuló szerződésből fakadóan megillető szavatossági és jótállási jogok a lízingszerződés megkötésével, vagy ha ez későbbi, akkor a dolog tulajdonjogának megszerzésére irányuló szerződés megkötésével, a lízingbevevőre szállnak át. A lízingbevevő ugyanakkor az elállás jogát csak a lízingbeadó előzetes hozzájárulásával gyakorolhatja.

(2) A lízingbevevő a körülmények által lehetővé tett legrövidebb időn belül köteles az őt az (1) bekezdés szerint megillető szavatossági és jótállási jogokat saját költségére gyakorolni. A lízingbevevő felelős azért a kárért, amely e kötelezettségek elmulasztásából ered.

(3) A lízingbevevő csak a lízingbeadó előzetes hozzájárulásával jogosult a szavatossági és jótállási jogok gyakorlását átengedni harmadik személyre.

(4) Amennyiben a lízingbeadónak fel nem róható okból a dolog értéke csökken, vagy az a lízingbevevő használatából – a lízingszerződés erre irányuló rendelkezése hiányában – kikerül, úgy ezekre tekintettel harmadik személy részéről bármilyen jogcímen teljesített pénzszolgáltatás csak a lízingbeadó kezéhez történhet.

(5) A lízingbeadót szavatossági kötelezettség terheli a lízingbevevővel szemben, ha a felek a lízingszerződésben kifejezetten ebben állapodtak meg, vagy ha a lízingbeadó a

dolog tulajdonjogának megszerzésére irányuló szerződésből fakadó szavatossági illetve jótállási jogairól a lízingbevevő tudomása nélkül mondott le.

5:372. § [Lízingdíj]

(1) A lízingbevevő a díjat a szerződésben meghatározott időszakonként köteles megfizetni.

(2) A rendeltetésszerű használat lízingbeadónak fel nem róható akadályja vagy korlátja nem érinti a lízingbevevő szerződés szerinti díjfizetési kötelezettségét.

(3) A lízingbeadó a lízingszerződést azonnali hatállyal felmondhatja a díj, valamint a törvény, illetve a szerződés alapján a lízingbevevőt terhelő költségek és közterhek megfizetésének elmulasztása esetén, feltéve, hogy a lízingbevevőt határidő tűzésével és a következményekre való figyelmeztetéssel a hátralék megfizetésére felszólította, és a lízingbevevő e határidő elteltéig sem fizetett.

5:373. § [A lízingszerződés megszűnése]

(1) A lízingszerződés megszűnésekor a lízingbevevő – amennyiben a lízingszerződés alapján ő vagy az általa kijelölt harmadik személy a dolog tulajdonjogát a lízingbeadótól nem szerzi meg, vagy a felek a lízingszerződést nem hosszabbítják meg – köteles a dolgot a lízingbeadónak visszaszolgáltatni.

(2) A lízingszerződést annak időtartama alatt sem a lízingbeadó, sem a lízingbevevő nem mondhatja fel rendes felmondással.

(3) A lízingbeadó jogosult a szerződést azonnali hatállyal felmondani, ha

a) a lízingbevevő a szerződés megkötésénél a lízingbeadót megtévesztette, ha ez a szerződés megkötését és annak tartalmát befolyásolta;

b) a lízingbevevő a dolog használatát jogosulatlanul harmadik személynek átengedi, és ezt az állapotot a lízingbeadó felszólítása ellenére sem szünteti meg;

c) a lízingbevevő a fizetőképességére vonatkozó, valamint a biztosítékokkal kapcsolatos vizsgálatot – figyelmeztetés ellenére – akadályozza;

d) a lízingbevevő által nyújtott biztosíték értéke vagy érvényesíthetősége jelentősen csökkent, és azt a lízingbeadó felszólítására nem egészíti ki;

e) a dolog értéke – a szerződésben előre tervezett, illetve a dolog rendeltetésszerű használatával szükség szerint együtt járó, szokásos értékcsökkenéshez képest – jelentősen csökken, és a lízingbevevő a lízingbeadó felszólítása ellenére nem ad megfelelő biztosítékot.

(4) A lízingszerződés azonnali hatályú felmondása esetén a lízingbevevő haladéktalanul köteles a dolgot a lízingbeadónak visszaadni.

(5) Ha a lízingszerződés az abban meghatározott időtartam (futamidő) lejárta előtt megszűnik, a felek kötelesek egymással elszámolni. Az elszámolás során a lízingbeadó érvényesítheti a szerződés megszűnéséig esedékessé vált követeléseit, kártérítési igényként a hátralévő időre még fennmaradó díjakat, ugyanakkor a lízingszerződésben szabályozott módon be kell számítani a dolog későbbi hasznosításából, vagy értékesítéséből befolyt összeget, illetve az esetlegesen a dologra vonatkozó és a lízingbeadóhoz befolyt kifizetések összegét is.

5:374. § [A lízingszerződés szabályainak megfelelő alkalmazása]

(1) A lízingszerződés szabályait kell megfelelően alkalmazni akkor is, ha a lízingbeadó vagyoni értékű jog gyakorlásának lehetőségét biztosítja határozott időtartamra a lízingbevevő számára.

(2) A lízingszerződés szabályait kell megfelelően alkalmazni akkor is, ha a lízingbeadó a korábban lízingbeadás céljára beszerzett vagy előállított dolgot a lízingbevevő ismételt használatába adja.

IX. Fejezet Faktoring szerződés

5:375. § [A faktoring szerződés tartalma]

(1) Faktoring szerződés alapján a pénzügyi intézmény (faktor) díjazás ellenében arra vállal kötelezettséget, hogy a harmadik személlyel (kötelezett) szemben fennálló, illetve a jövőben keletkező követelést rá átruházó személy (eredeti jogosult) számára – a szerződésben rögzített keret erejéig – a (2) bekezdésben meghatározottak közül legalább két szolgáltatást nyújt.

(2) A faktor vállalkozás – a felek eltérő rendelkezése hiányában – pénzügyi szolgáltatásként

a) a javára engedményezett követelést az eredeti jogosult számára részben vagy egészben megelőlegezi, a követelés végleges átruházásra esetén pedig annak ellenértékét megfizeti;

b) ellátja a követelés nyilvántartásával, illetve a számla vezetésével kapcsolatos feladatokat;

c) a kötelezett nem vagy késedelmes teljesítése esetére biztosítékot nyújt;

d) szükség esetén eljár a kötelezettel szemben a követelés érvényesítése érdekében;

e) a kötelezett teljesítése esetén az eredeti jogosult részére szolgáltatja a követelésnek a szerződés szerinti költségekkel, kamatokkal csökkentett összegét.

(3) Az eredeti jogosult a faktorra szemben – a szerződésben meghatározott módon – felel az engedményezett követelés teljesítéséért.

5:376. § [A faktoring szerződés és az engedményezés szabályai]

A faktoring szerződésre egyebekben az ellenérték fejében történő engedményezés szabályait kell alkalmazni azzal, hogy ha a faktoring szerződés az eredeti jogosultat megillető – a követelés teljesítését biztosító, járulékos mellékkötelezettségekből eredő jogokon kívüli további – jogoknak a faktorra történő átszállásáról rendelkezik, e rendelkezés a kötelezettel szemben csak annyiban hatályos, amennyiben őt e jogok átszállásáról is írásban értesítették.

7. Cím

Biztosítéki szerződések

I. Fejezet

A kezességi szerződés

5:377. § [A kezességi szerződés]

(1) A kezességi szerződéssel a kezes kötelezettséget vállal a jogosulttal szemben, hogy ha a kötelezett nem teljesít, maga fog helyette a jogosultnak teljesíteni.

(2) Kezesség jövőbeli vagy feltételes kötelezettségért is vállalható.

(3) Kezesség a kötelezettnek a jogosulttal szemben fennálló valamennyi kötelezettségéért, vagy meghatározott jogviszony alapján fennálló valamennyi kötelezettségéért is vállalható.

5:378. § [A kezességvállalás formája]

Kezességet csak írásban lehet érvényesen vállalni.

5:379. § [A kezesség járulékosága]

(1) A kezes kötelezettsége ahhoz a kötelezettséghez igazodik, amelyért kezességet vállalt, kiterjed a kötelezett szerződészegésének jogkövetkezményeire és a kezesség elvállalása után esedékessé váló mellékkövetelésekre is. A kezes a kötelezett ellen

folytatott per és végrehajtás költségeiért csak akkor felel, ha a keresetindítás előtt a jogosult a teljesítésre felszólította.

(2) Eltérő megállapodás hiányában a kötelezett a kezes kötelezettségét a kezesség elvállalása után jogügylettel nem terjesztheti ki.

(3) A kezes érvényesítheti az őt saját személyében megillető kifogásokon túl azokat a kifogásokat is, amelyeket a kötelezett érvényesíthet a jogosulttal szemben. A kezes nem veszti el e jogát azzal, hogy a kötelezett a kezesség elvállalása után lemondott a kifogásról.

(4) A kezes a saját követelésein túl azokat a követeléseket is beszámíthatja a jogosult követelésével szemben, amelyek a kötelezettet illetik meg a jogosulttal szemben.

(5) A kezes mindaddig megtagadhatja a teljesítést, amíg a kötelezettnek joga van a kötelezettsége alapjául szolgáló szerződést megtámadni.

(6) Bírósági úton nem érvényesíthető követelés kezesével szemben a követelést bírósági úton nem lehet érvényesíteni.

5:380. § [A sortartás kifogása]

(1) A kezest – jogszabály vagy a felek eltérő megállapodása hiányában – nem illeti meg a sortartás kifogása, a kezes készfizető kezesként áll helyt.

(2) Ha a kezest megilleti a sortartás kifogása, mindaddig megtagadhatja a teljesítést, amíg a jogosult nem igazolja, hogy a követelés behajtása végett végrehajtást vezetett a kötelezett vagyona-ra és a végrehajtás során a követelés nem nyert kielégítést.

(3) A sortartás kifogása szabályának alkalmazása a kötelezett és a kezes együttes perlését nem gátolja.

5:381. § [Kártalanító kezesség]

Ha a kezes kifejezetten a követelésnek a kötelezettől be nem hajtható részéért vállalt felelősséget, a jogosult csak akkor követelheti a kezestől a biztosított követelés kielégítését, ha végrehajtást vezetett a kötelezett vagyona-ra, és a végrehajtás során a követelés nem nyert kielégítést.

5:382. § [A kezes teljesítése]

Ha a kezes a jogosult követelését kielégíti, a követelés az azt biztosító jogokkal együtt reá száll.

5:383. § [Az alkezes teljesítése]

Ha a kezes kötelezettségéért kezességet vállalt személy (alkezes) kielégíti a jogosult követelését, a követelés erejéig mindazon jogokat is érvényesítheti, amelyeket a kezes érvényesíthetett volna, ha a jogosult követelését kielégíti.

5:384. § [A kezes szabadulása a kötelemből]

(1) Ha a jogosult lemond a követelést biztosító valamely jogról a kezes szabadul annyiban, amennyiben a követelés átszállása következtében a követelést biztosító jog alapján kielégítést kaphatott volna.

(2) A kezes szabadul, ha a követelés a jogosult hibájából a kötelezettel szemben behajthatatlanná vált.

5:385. § [Több kezes]

(1) Ha ugyanazért a kötelezettségért többen vállalnak kezességet, a kezesek egyetemlegesen felelnek a jogosulttal szemben.

(2) Ha a kezesek egymásra tekintet nélkül vállalnak kezességet, egymás közötti viszonyukban a kötelezettség egyedül azt terheli, aki korábban vállalta a kezességet. A jogosult követelését kielégítő kezesre a jogosultnak az előző kezesek elleni jogai is átszállnak. Az a kezes, aki a jogosulttal szemben a sortartás kifogásával élhetett, e kifogással a jogosult követelését kielégítő kezesrel szemben is élhet.

(3) Ha a kezesek egymásra tekintettel vállalnak kezességet, egymás közötti viszonyukban kockázatvállalásuk arányában kötelesek helytállni.

5:386. § [Azonos követelést biztosító kezesség és zálogjog]

Ha ugyanazt a kötelezettséget kezesség és a kötelezettől eltérő személy által alapított zálogjog is biztosítja, a kezes és a zálogkötelezett egyetemlegesen felelnek, egymás közötti viszonyukban kockázatvállalásuk arányában kötelesek helytállni. A zálogkötelezett kockázatvállalásának mértékét a zálogtárgy értéke határozza meg.

5:387. § [Jogszabály alapján fennálló kezesség]

Ha a kezesség jogszabály alapján áll fenn, a jogszabály eltérő rendelkezése hiányában a kezességi szerződés szabályait kell megfelelően alkalmazni.

5:388. § [Fogyasztói kezességi szerződés]

(1) Fogyasztó által vállalt kezesség esetében a jogosult köteles a fogyasztót a kezességi szerződés létrejöttét megelőzően tájékoztatni

- a) a kezes jogairól és kötelezettségeiről, és
- b) a kötelezett helyzetéből fakadó, a hitelező előtt ismert különleges kockázatokról.

(2) Ha a jogosult nem tesz eleget az (1) bekezdés szerinti kötelezettségének, a kezes határidő nélkül jogosult ajánlatát visszavonni vagy a szerződéstől elállni.

(3) Ha a fogyasztó a kötelezettek a jogosulttal szemben fennálló valamennyi kötelezettségéért, vagy meghatározott jogviszony alapján fennálló valamennyi kötelezettségéért vállalt kezességet, a kezesség csak annyiban érvényes, amennyiben a kezességi szerződésben meghatározták azt a legmagasabb összeget, amelynek erejéig a kezes felel a jogosult tartozásáért.

(4) Ha a kötelezett késedelembe esik, a jogosult köteles a kezeset haladéktalanul értesíteni, ennek elmulasztása esetén a kezes nem felel a késedelemből eredő kárért és késedelmi kamatért.

II. Fejezet

A garancia szerződés

5:389. § [A garancia-szerződés]

A garancia-szerződéssel a garantőr kötelezettséget vállal a jogosulttal szemben arra, hogy a jogosult fizetési felszólításának (lehívás) kézhezvétele, illetve a garanciavállaló nyilatkozatban meghatározott egyéb feltételek teljesülése esetén a jogosultnak fizetést fog teljesíteni.

5:390. § [A garanciavállalás formája]

Garanciát csak írásban lehet érvényesen vállalni.

5:391. § [A járulékoság hiánya]

A garantőr kötelezettsége független attól a kötelezettségtől, amelyért garanciát vállalt, nem érvényesítheti azokat a kifogásokat, amelyeket a kötelezett érvényesíthet a jogosulttal szemben.

5:392. § [Személyhez kötöttség]

A jogosult a lehívás jogát nem ruházhatja át, de kijelölheti azt a személyt, akinek a garantőr a fizetést teljesíteni köteles.

5:393. § [A jogosult fizetési felszólítása]

A garantőr csak abban az esetben jogosult és köteles fizetést teljesíteni a garancia alapján, ha a jogosult írásban és a garanciavállaló nyilatkozatban meghatározott formai követelményeket pontosan betartva szólította fel a fizetésre.

5:394. § [Határozatlan időre vállalt garancia felmondása]

A garantőr a határozatlan időre kötött garancia-szerződést öt év elteltét követően legalább egy éves felmondási idővel megszüntetheti.

5:395. § [A fogyasztói garanciavállalás tilalma]

Ha a garantőr fogyasztó, a garancia-szerződés kezességi szerződésként érvényes.

8. Cím **Biztosítási szerződések**

I. Fejezet **Közös szabályok**

5:396. § [A biztosítási szerződés fogalma]

Biztosítási szerződés alapján a biztosító a szerződésben meghatározott biztosítási kockázat viselésére és a biztosítási esemény bekövetkezése esetén a szerződésben meghatározott szolgáltatás teljesítésére, a szerződő fél, illetve a biztosított pedig díj fizetésére kötelezi magát.

5:397. § [A biztosítások fajai]

A biztosító szolgáltatása – a biztosítási esemény bekövetkezésétől függően – vagy a biztosított kárának a szerződésben meghatározott módon és mértékben történő megtérítésében vagy a biztosított részére nyújtott más szolgáltatás teljesítésében (kárbiztosítás), vagy pedig a szerződésben meghatározott összeg megfizetésében (összebiztosítás) áll.

5:398. § [A biztosítási érdek]

(1) Biztosítási szerződést csak az köthet, aki valamely vagyoni, vagy személyhez fűződő jogviszony alapján a biztosítási esemény elkerülésében – életkor elérésére, születésre, vagy házasságkötésre szóló életbiztosítás esetében a biztosítási esemény bekövetkezésében – érdekelt, vagy aki a szerződést az érdekelt személy javára köti meg. Az e rendelkezés ellenére megkötött kárbiztosítási és csoportos összegbiztosítási szerződés semmis.

(2) Ha a csoportos összegbiztosítási szerződés úgy rendelkezik, a biztosítási fedezetet a biztosított és a szerződő fél között fennálló jogviszony megszűnése (érdekmúlás) nem érinti.

(3) Összebiztosítás esetén egyébként a szerződés létrejöttéhez és módosításához – ha a szerződést nem ő köti meg – a biztosított írásbeli hozzájárulása szükséges. Ha a biztosított kiskorú, és a szerződést nem a törvényes képviselőt gyakorló szülője köti meg, a szerződés érvényességéhez a gyámhatóság jóváhagyása szükséges. A biztosított hozzájárulása nélkül kötött biztosítási szerződésnek a kedvezményezett kijelölését tartalmazó része semmis; ilyen esetben kedvezményezettnek a biztosítottat, vagy örökösét kell tekinteni, aki azonban az ennek folytán neki járó biztosítási összegből a szerződő fél költségeit – beleértve a kifizetett biztosítási díjakat – köteles megtéríteni.

5:399. § [Biztosított csoportos biztosítás esetén]

Abban az esetben, ha a szerződésben a biztosított személyeket pusztán valamely csoporthoz történő tartozásuk alapján, illetve a biztosított vagyontárgyakat csak fajta szerint határozták meg, azokat a személyeket, illetve vagyontárgyakat kell biztosítottaknak tekinteni, akik, illetve amelyek a biztosítási esemény bekövetkezésének időpontjában a csoporthoz tartoztak, illetve a fajta ismérveivel rendelkeztek.

5:400. § [Együttbiztosítás]

(1) Abban az esetben, ha – előre rögzített arányok szerint – a biztosítási kockázatokat több biztosító közösen viseli és a biztosítási szolgáltatást közösen teljesíti (együttbiztosítás), a biztosítási szerződésben az együttbiztosításban résztvevő valamennyi biztosítót és kockázatvállalása mértékét is fel kell tüntetni. Együttbiztosítás esetén a biztosítók felelőssége csak a saját kockázatvállalás mértékéig terjed.

(2) A biztosítókat a szerződő féllel, illetve a biztosítottal szemben a szerződésben megnevezett vezető biztosító képviseli és a szerződés tartalmára is a vezető biztosító által alkalmazott általános szerződési feltételek az irányadók. Ha a szerződésben nem neveztek meg a vezető biztosítót, a szerződő fél, illetve a biztosított – választása szerint – bármelyik biztosítóhoz joghatályosan teljesíthet, vagy intézhet nyilatkozatot.

5:401. § [A biztosító általános szerződési feltételei kötelező tartalma]

A biztosító általános szerződési feltételeinek különösen tartalmaznia kell:

- a) a biztosítási esemény meghatározását, az alkalmazott kizárásokat;
- b) a biztosítási esemény bejelentésének módját, határidejét;
- c) a díjfizetésre, és a szerződő félnek, a biztosítottnak, a kedvezményezettnek a szerződésből eredő jogaira és kötelezettségeire, azok teljesítésének módjára, idejére, teljesítésük elmaradásának következményeire vonatkozó rendelkezéseket;
- d) a biztosító szolgáltatásának megjelölését, a teljesítés módját, idejét, külön feltételeit, a biztosító mentesülésének vagy szolgáltatása korlátozásának feltételeit;
- e) értékkövetés esetén annak részletes szabályait;
- f) a szerződés megszűnése esetére a szerződő fél, a biztosított, a kedvezményezett jogait és a biztosító kötelezettségeit;
- g) a biztosítási szerződés felmondásának feltételeit,
- h) betegség-, baleset- és felelősségbiztosítás esetén – ha járadékfizetéssel jár – a járadék tőkésítésének szabályait;
- i) az egyes igények elévülési idejét;
- j) a személyes adatok kezelésére vonatkozó szabályokat;
- k) a biztosító címét;
- l) a biztosítás tartamát és a biztosítási időszakot;
- m) a kockázatviselés kezdetét;
- n) a szerződésre alkalmazandó jog meghatározását.

5:402. § [A biztosítási szerződés létrejötte]

(1) A biztosítási szerződés a felek írásbeli megállapodásával jön létre.

(2) Az írásbeliséget pótolja, ha a biztosító a szerződésről kötvényt (fedezetigazolást) állít ki, vagy a fedezet fennállását más egyértelmű módon (biztosítási bélyeg, igazolójegy útján) igazolja. Ha a kötvény tartalma a fél ajánlatától eltér, és az eltérést a fél tizenöt napon belül nem kifogásolja, a szerződés a kötvény tartalma szerint jön létre. A szerződő fél biztosítási kötvény kiadását akkor is követelheti, ha a szerződés más módon már létrejött.

(3) Az ajánlattevő ajánlatához tizenöt napig – abban az esetben, ha az ajánlat elbírálásához orvosi vizsgálatra van szükség, harminc napig – van kötve.

5:403. § [A biztosító ráutaló magatartása fogyasztói szerződésben]

(1) Ha a szerződő fél fogyasztó, aki a jogviszony tartalmára vonatkozó, a törvényben előírt tájékoztatás birtokában az ajánlatot a biztosító által rendszeresített ajánlati lapon tette, a szerződés akkor is létrejön, ha a biztosító az ajánlatra tizenöt napon, ha az ajánlat elbírálásához orvosi vizsgálatra van szükség, harminc napon belül (kockázatelbírálási idő) nem nyilatkozik.

(2) Ilyen esetben a szerződés – az ajánlat szerinti tartalommal – az ajánlatnak a biztosító részére történt átadása időpontjára visszamenő kockázatvállalással a kockázelbírálási idő elteltét követő nappal jön létre.

(3) Ha a kockázelbírálási idő alatt a biztosítási esemény bekövetkezik, az ajánlatot a biztosító csak abban az esetben utasíthatja vissza, ha ennek lehetőségére az ajánlati lapon a figyelmet kifejezetten felhívta és az ügylet természete alapján nyilvánvaló, hogy az ajánlat elfogadásához, vagy elutasításához a kockázat egyedi elbírálására van szükség.

5:404. § [A biztosító kockázatviselésének kezdete]

(1) A biztosító kockázatviselése a felek által a szerződésben meghatározott időpontban, ennek hiányában a szerződéskötés időpontjában kezdődik.

(2) A szerződő fél kezdeményezésére a biztosító írásban vállalhatja, hogy a biztosítási kockázatot már olyan időponttól kezdődően viseli, amikor a felek között a biztosítási szerződés – a szerződés valamely lényeges elemében történő megállapodás hiánya miatt – még nem jött létre (előzetes fedezetvállalás).

(3) Az előzetes fedezetvállalásban meg kell határozni a biztosító által vállalt biztosítási kockázatokat. Az előzetes fedezetvállalás a biztosítási szerződés megkötéséig, vagy az ajánlat visszautasításáig, de legfeljebb kilencven napig érvényes.

(4) Ha a biztosítási szerződés létrejön, az abban meghatározott biztosítási díj az előzetes fedezetvállalás időszakára is irányadó. A biztosítási szerződés megkötésének meghiúsulása esetén a szerződő fél az előzetes fedezetvállalás időszakára a biztosító által – a kockázatvállalási irányelvei alapján – megállapított méltányos díjat tartozik megfizetni.

5:405. § [A biztosítási kockázat jelentős növekedése]

(1) Ha a biztosító csak a szerződéskötés után szerez tudomást a szerződést érintő lényeges körülményekről, vagy ha a szerződésben meghatározott lényeges körülmények változását közlik vele és ezek a körülmények a biztosítási kockázat jelentős megnövekedését eredményezik, a tudomásszerzéstől számított tizenöt napon belül írásban javaslatot tehet a szerződés módosítására, vagy – ha a többletkockázat biztosítására pótdíj ellenében nincs lehetőség – a szerződést harminc napra írásban felmondhatja.

(2) Ha a szerződő fél, illetve a biztosított a módosító javaslatot nem fogadja el, vagy arra tizenöt napon belül nem válaszol, a szerződés a módosító javaslat közlésétől számított harmincadik napon megszűnik. Erre a következményre a módosító javaslat megtételekor figyelmeztetni kell.

(3) Ha a biztosítási szerződés egyidejűleg több vagyontárgyra, vagy személyre vonatkozik és a biztosítási kockázat jelentős megnövekedése ezek közül csak egyesekkel összefüggésben merül fel, a biztosító az (1) és (2) bekezdésekben írt jogait a többi vagyontárgy, vagy személy esetében nem gyakorolhatja.

(4) A biztosító az (1) és (2) bekezdések szerint javasolhatja a szerződés megfelelő módosítását, vagy azt felmondhatja azon biztosítási kockázatok vonatkozásában, amelyekre nézve viszontbiztosítási fedezete a szerződéskötést követően az érdekkörén kívül eső okból lényegesen csökkent, vagy megszűnt és emiatt e kockázatok vállalására nem képes.

(5) Ha a biztosító e jogaival nem él, a szerződés az eredeti tartalommal hatályban marad.

5:406. § [A biztosító különös tájékoztatási kötelezettsége]

(1) Abban az esetben, ha a biztosítás értékkövetést tartalmaz, a biztosító egyértelmű tájékoztatást köteles adni a szerződésnek az értékkövetéssel érintett illetve nem érintett elemeiről, továbbá köteles a szerződő fél figyelmét felhívni az őt az értékkövetéssel kapcsolatban megillető jogokra.

(2) Ha a biztosító a fedezet fennállását bélyeg, igazolójegy útján, vagy más egyértelmű módon tanúsítja, tájékoztatási kötelezettségeinek eleget tehet azzal is, hogy az általános szerződési feltételeket figyelemfelhívásra alkalmas, távértékesítés esetén az igénybe vett távközlő eszköznek megfelelő módon, írásban vagy más tartós adathordozón közzéteszi a szerződéskötés helyén és idején.

(3) Abban az esetben, ha a szerződés megkötését a fogyasztó olyan távközlő eszköz útján kezdeményezte, amely a törvényben előírt tájékoztatást nem teszi lehetővé, a biztosító a szerződés létrejöttét követően haladéktalanul köteles az előírt tájékoztatást megadni.

5:407. § [A díjfizetési kötelezettség]

(1) Ha a biztosítási szerződést nem a biztosított, hanem az ő javára harmadik személy köti, a biztosítási esemény bekövetkezéséig, vagy a biztosított belépéséig a díjfizetési kötelezettség a szerződő felet terheli.

(2) A szerződő fél díjfizetési kötelezettsége a felek által a szerződésben meghatározott időpontban, ennek hiányában a szerződéskötés időpontjában keletkezik.

(3) Az egyszeri díjat a szerződés létrejöttkor kell megfizetni, a folyótólagos díj pedig annak az időszaknak első napján esedékes, amelyre a díj vonatkozik.

(4) Ha a szerződő fél a díjat a biztosító képviselőjének fizette, a díjat legkésőbb a fizetés napjától számított negyedik napon a biztosító számlájára, illetve pénztárába

beérkezettnek kell tekinteni; a szerződő fél azonban bizonyíthatja, hogy a díj korábban érkezett be.

(5) A biztosítási időszak egy év.

5:408. § [Díjfizetési kötelezettség a szerződés megszűnése esetén]

(1) Ha a biztosítási esemény bekövetkezik és ezzel a biztosítási szerződés is megszűnik, a biztosító az egész évre járó díj megfizetését követelheti, kivéve ha a szerződésben meghatározott biztosítási időszak egy évnél rövidebb.

(2) A szerződés megszűnésének egyéb eseteiben a biztosító az addig a napig járó díj megfizetését követelheti, amikor kockázatviselése véget ért. Abban az esetben, ha az időarányos díjnál több díjat fizettek be, a biztosító a díjtöbbletet visszatéríti.

5:409. § [A díjfizetési kötelezettség elmulasztásának következményei]

(1) Ha az esedékes biztosítási díjat nem fizetik meg, a biztosító – a következményekre történő figyelmeztetés mellett – a szerződő felet a teljesítésre a felszólítás kézhezvételétől számított harminc nap póthatáridővel írásban felhívja. A póthatáridő eredménytelen elteltével a szerződés az esedékesség napjára visszamenő hatállyal megszűnik, kivéve ha a biztosító a díjkövetelést bírósági úton érvényesíti.

(2) Abban az esetben, ha a biztosítási szerződés az (1) bekezdésben írt módon, a folytatólagos díj meg nem fizetése következtében szűnt meg, a szerződő fél, illetve a biztosított a megszűnés napjától számított százhusz napon belül írásban kérheti a biztosítót a kockázatviselés helyreállítására. A biztosító a biztosítási fedezetet a megszűnt szerződés feltételei szerint helyreállíthatja, feltéve, hogy a biztosítási díjat a megszűnés napjára visszamenően is megfizetik. A biztosító azonban a megszűnés napja és a fedezet helyreállításának kezdő napja közötti időszakban nem áll kockázatban.

5:410. § [Jognyilatkozatok]

(1) Ha a biztosítási szerződést nem a biztosított, hanem az ő javára harmadik személy köti, a biztosítási esemény bekövetkezéséig, vagy a biztosított belépéséig a jognyilatkozatokat hozzá kell intézni és ő köteles a megfelelő jognyilatkozatok megtételére.

(2) A szerződő fél a hozzá intézett nyilatkozatokról és a szerződésben bekövetkezett változásokról a biztosítottat kérésére tájékoztatni tartozik.

5:411. § [Közlési kötelezettség]

A szerződő fél, illetve a biztosított a szerződéskötéskor köteles a biztosítás elvállalása szempontjából lényeges minden olyan körülményt a biztosítóval közölni, amelyeket

ismert vagy megfelelő gondosság mellett ismernie kellett. A biztosító írásban közölt kérdéseire adott, a valóságnak megfelelő válaszokkal a fél közlési kötelezettségének eleget tesz. A kérdések megválaszolatlanul hagyása egymagában nem jelenti a közlési kötelezettség megsértését.

5:412. § [Változás-bejelentési kötelezettség]

A biztosított és a szerződő fél a szerződésben meghatározott lényeges körülmények változását megfelelő határidőn belül köteles a biztosítónak írásban bejelenteni.

5:413. § [A közlési és a változás-bejelentési kötelezettség szabályai]

A közlésre, és a változás bejelentésére irányuló kötelezettség egyaránt terheli a szerződő felet és a biztosítottat; egyikük sem védekezhet olyan körülmény vagy változás nem tudásával, amelyet bármelyikük elmulasztott a biztosítóval közölni vagy neki bejelenteni, noha arról tudnia kellett, és a közlésre, vagy bejelentésre köteles lett volna.

5:414. § [A közlési és a változás-bejelentési kötelezettség megszegésének következményei]

(1) A közlésre, vagy a változás bejelentésére irányuló kötelezettség megsértése esetében a biztosító kötelezettsége nem áll be, kivéve ha bizonyítják, hogy az elhallgatott vagy be nem jelentett körülményt a biztosító szerződéskötéskor ismerte, vagy az nem hatott közre a biztosítási esemény bekövetkeztében. Nem hivatkozhat a biztosító a közlésre irányuló kötelezettség megsértésére, ha bizonyítják, hogy a szerződő fél, illetve a biztosított jóhiszemű volt és a kötelezettségszegést a biztosító megbízása alapján eljáró biztosításközvetítő okozta.

(2) Ha a biztosítási szerződés egyidejűleg több vagyontárgyra, vagy személyre vonatkozik és a közlésre, vagy a változás bejelentésére irányuló kötelezettség megsértése ezek közül csak egyesekkel összefüggésben merül fel, a biztosító a közlésre, vagy a változás bejelentésére irányuló kötelezettség megsértésére a többi vagyontárgy, vagy személy esetében nem hivatkozhat.

5:415. § [Bejelentési kötelezettség]

(1) A biztosítási esemény bekövetkezését a szerződésben megállapított ésszerű idő alatt a biztosítónak be kell jelenteni, a szükséges felvilágosításokat meg kell adni, és lehetővé kell tenni a bejelentés és a felvilágosítások tartalmának ellenőrzését.

(2) A biztosító kötelezettsége nem áll be, ha a biztosított az előző bekezdésben előírt kötelezettségeket nem teljesíti, és emiatt lényeges körülmények kideríthetetlenekké válnak.

5:416. § [A szerződés lehetetlenülése]

(1) Ha a biztosítás hatályának kezdete előtt a biztosítási esemény bekövetkezett, bekövetkezése lehetlenné vált vagy a biztosítási érdek megszűnt, a szerződés, vagy annak megfelelő része semmissé válik.

(2) Ha a szerződés hatálya alatt a biztosítási esemény bekövetkezése lehetlenné vált, vagy a biztosítási érdek megszűnt, a szerződés, vagy annak megfelelő része semmissé válik.

5:417. § [A szerződés automatikus meghosszabbítása]

Érvényes a határozott időre létrejött biztosítási szerződés azon rendelkezése, hogy a szerződés a következő biztosítási időszakra automatikusan meghosszabbodik, ha a lejárat előtt, meghatározott időn belül egyik fél sem közli a másikkal, hogy a szerződés további folytatását nem kívánja.

5:418. § [Állományátruházás]

(1) A biztosítási állománynak – változatlan szerződési feltételekkel – az átadó és az átvevő biztosító megállapodása alapján, az illetékes hatóság engedélyével történő átruházásához nem szükséges a szerződő felek, illetve a biztosítottak hozzájárulása. Az állományátruházással – az illetékes hatóság engedélyében meghatározott határnaptól – a biztosítási állományt átvevő biztosító válik az összes érintett szerződésben jogosulttá illetve kötelezetté.

(2) A biztosítási állományt átvevő biztosító az illetékes hatóság engedélyező határozatának kézhezvételétől – vagy, ha az állományátruházásra biztosítók egyesülésével összefüggésben kerül sor, a cégbírósági, vagy a megyei (fővárosi) bírósági nyilvántartásba való bejegyzéstől – számított harminc napon belül az állományátruházásról minden érintett szerződő felet értesíteni tartozik. A szerződő fél az értesítés kézhezvételétől számított harminc napon belül a szerződést – az átvevő biztosítóhoz címzett írásbeli nyilatkozattal – harminc napra felmondhatja.

5:419. § [Eltérést nem engedő rendelkezések]

(1) Ha a szerződő fél fogyasztó, a szerződés csak a szerződő fél, illetve a biztosított javára térhet el a biztosító ráutaló magatartásával történő szerződéskötésre, a díjfizetés elmaradásának következményeire, a biztosított és a károsult egyezségére, a jogvédelmi biztosítás kötelező tartalmára, továbbá az élet-, baleset- és betegségbiztosításra vonatkozó rendelkezésektől.

(2) A szerződés – a viszontbiztosítási szerződés kivételével – csak a szerződő fél, illetve a biztosított javára térhet el a jelen címnek a szerződés megszűnése esetén fennálló díjfizetési kötelezettségre, a fedezetfeltöltésre, a kárbiztosítások rendkívüli

felmondására, a kármegelőzési és kárenyhítési kötelezettségre, valamint a törvényi engedményre vonatkozó rendelkezéseitől.

(3) A kötelező és a nem piacképes biztosítást jogszabály eltérően szabályozhatja.

5:420. § [A Biztosítási szerződések cím rendelkezéseinek kiterjesztése]

(1) E cím rendelkezéseit alkalmazni kell az egyesületi tagsági viszonyon alapuló biztosítási jogviszonyra is.

(2) Ha törvény eltérően nem rendelkezik, e cím rendelkezéseit alkalmazni kell a magánnyugdíjpénztár és tagja, valamint az önkéntes kölcsönös biztosító pénztár és tagja közötti jogviszonyra is

II. Fejezet A kárbiztosítások

A kárbiztosítások közös szabályai

5:421. § [Belépés a szerződésbe]

Ha a szerződést nem a biztosított kötötte, a biztosított a biztosítóhoz intézett írásbeli nyilatkozattal bármikor a szerződő fél helyébe léphet. Ebben az esetben a folyó biztosítási időszakban esedékes díjakért a szerződő féllel egyetemlegesen felelős.

5:422. § [A túlbiztosítás tilalma]

(1) A biztosítási összeg nem haladhatja meg a biztosított érdek (vagyontárgy, követelés) valóságos értékét. A biztosított érdek valóságos értékét meghaladó részben a biztosítási összegre vonatkozó megállapodás semmis, s a díjat megfelelően le kell szállítani.

(2) Az (1) bekezdés ellenére is lehet biztosítási szerződést kötni valamely vagyontárgy várható értéke, továbbá helyreállításának, vagy új állapotban való beszerzésének értéke erejéig.

(3) Ha a felek a vagyontárgy értékére vonatkozóan kifejezetten megállapodtak, ez az érték irányadó a valóságos érték szempontjából, hacsak a biztosító nem bizonyítja, hogy a vagyontárgy valóságos értéke a megállapodásban szereplő értéknél kisebb.

(4) Törvény eltérő rendelkezése hiányában a biztosítási esemény bekövetkezésekor a biztosítási összeg a biztosító szolgáltatási kötelezettségének a felső határa.

5:423. § [A többszörös biztosítás tilalma]

(1) Az a biztosítás, amelyet egy már biztosított érdekre nézve és azonos biztosítási kockázatokra vonatkozóan kötöttek, a biztosítási érdek valóságos értékét meghaladó részében semmis és a biztosítási díjat ebben a részében vissza kell téríteni.

(2) A további biztosítás érvényes azon kockázatok esetében, amelyekre az első biztosítás fedezetet nem nyújt.

5:424. § [Az alulbiztosítás]

Ha a biztosítási összeg a biztosított érdek valóságos értékénél kisebb, a biztosító a kárt olyan arányban köteles megtéríteni, ahogy a biztosítási összeg a valóságos értékéhez aránylik.

5:425. § [Fedezetfeltöltés]

(1) A folyó biztosítási időszakra vonatkozó biztosítási összeg az időszakban kifizetett kártérítési összeggel csökken, kivéve, ha a szerződő fél a díjat megfelelően kiegészíti.

(2) E jogkövetkezményt a biztosító abban az esetben alkalmazhatja, ha arra legkésőbb a szolgáltatás teljesítésével egyidejűleg írásban a szerződő fél, illetve a biztosított figyelmét felhívta és a fedezetfeltöltés díját közölte.

(3) Ha a szerződő fél a fedezetfeltöltés jogával nem él, a szerződés a fizetett kártérítési összeggel csökkent biztosítási összeg mellett marad hatályban.

5:426. § [A biztosító teljesítése]

(1) Ha a biztosítási esemény bekövetkezik, a biztosító a szerződésben megállapított ésszerű időn belül köteles szolgáltatását teljesíteni.

(2) Abban az esetben, ha a biztosító a kockázatot fakultatív viszontbiztosítás keretében túlnyomórészt viszontbiztosításba adja, érvényes az a megállapodás, hogy a teljesítésre a viszontbiztosító (a vezető viszontbiztosító) állásfoglalását követően és pénzügyi teljesítésétől függően kerülhet csak sor.

5:427. § [Kármegelőzési kötelezettség]

(1) A biztosított a kár megelőzése érdekében az adott helyzetben általában elvárható magatartást köteles tanúsítani, abban az esetben is, ha a biztosított kármegelőzési teendőit szabályozza, ide értve a kár megelőzését vagy korlátozását célzó eszközöket, berendezéseket, eljárásokat illetve szakképzettségi követelményeket is.

(2) A biztosító annyiban mentesül szolgáltatási kötelezettsége alól, amennyiben bizonyítja, hogy a biztosított a kármegelőzési kötelezettségének nem tett eleget és a

biztosítási esemény ezzel oksági összefüggésben következett be, vagy a kárt a biztosított – illetve a szerződő fél, ezek vezető beosztású, vagy a biztosított vagyontárgy kezelésére felhatalmazott munkavállalója, illetve ilyen megbízottja, vagy a biztosított gazdasági társaság vezető tisztségviselője, vagy a biztosított vagyontárgy kezelésére felhatalmazott tagja – jogellenesen maga okozta. E jogkövetkezmény azonban csak a biztosított, illetve a vele egy tekintet alá eső személyek szándékos, vagy súlyosan gondatlan magatartása esetén alkalmazható.

5:428. § [Kárenyhítési kötelezettség]

(1) A biztosított a biztosító előírásai szerint, ezek hiányában az adott helyzetben általában elvárható módon köteles a kárt enyhíteni.

(2) A biztosító annyiban mentesül szolgáltatási kötelezettsége alól, amennyiben a biztosított kárenyhítési kötelezettségének elmulasztása a bekövetkezett kárt növelte. E jogkövetkezmény azonban csak a biztosított szándékos, vagy súlyosan gondatlan magatartása esetén alkalmazható.

(3) A kárenyhítés szükséges költségei a biztosítási összeg keretei között akkor is a biztosítót terhelik, ha a kárenyhítés nem vezetett eredményre.

(4) Alulbiztosítás esetén a biztosító a kárenyhítés költségeit olyan arányban köteles megtéríteni, ahogy a biztosítási összeg a vagyontárgy értékéhez aránylik.

5:429. § [Állapotmegőrzési kötelezettség]

(1) A biztosítási esemény bekövetkezte után a biztosított vagyontárgy állapotában a biztosított a szerződésben megállapított határidőn belül csak annyiban változtathat, amennyiben az a kárenyhítéshez szükséges.

(2) Annyiban, amennyiben a megengedettnél nagyobb mérvű változtatás következtében a biztosító számára szolgáltatási kötelezettsége elbírálása szempontjából lényeges körülmények tisztázása lehetetlenné vált, kötelezettsége nem áll be.

5:430. § [Érdekmúlás]

(1) A biztosítási érdek megszűnéséhez fűződő jogkövetkezmények nem alkalmazandók, ha az érdekmúlás kizárólag vagyontárgy tulajdonjoga átszállásának következménye és a vagyontárgy más jogcím alapján már korábban is az új tulajdonos birtokában volt.

(2) Ebben az esetben a tulajdonjoggal együtt a biztosítási védelem is átszáll és a tulajdonjog átszállása időpontjában esedékes biztosítási díjakért a korábbi és új tulajdonos egyetemlegesen felelős.

(3) A szerződést bármelyik fél a tulajdonváltozást követő harminc napon belül írásban, harminc nap felmondási idő mellett felmondhatja.

5:431. § [Rendes felmondás kárbiztosítás esetén]

(1) A határozatlan időre kötött szerződést a felek írásban – ha e cím eltérően nem rendelkezik – a biztosítási időszak végére harminc nap felmondási idő mellett felmondhatják.

(2) A felek a szerződésben a felmondási jogot legfeljebb három évre kizárhatják.

(3) Ha a szerződés három évnél hosszabb időre szól, és a felek nem kötötték ki, hogy az a megállapított időtartam eltelte előtt is felmondható, a negyedik évtől kezdve a szerződést bármelyik fél felmondhatja.

(4) A szerződő fél felmondása esetében a biztosító követelheti annak a díjengedménynek a megfizetését, amelyet a szerződés hosszabb tartamára tekintettel a biztosítottak nyújtott (tartamengedmény).

5:432. § [Rendkívüli felmondás kárbiztosítás esetén]

A szerződést bármelyik fél írásban harminc napra felmondhatja, ha a másik fél lényeges szerződési kötelezettségének – tizenöt napos póthatáridő mellett közölt előzetes írásbeli figyelmeztetés ellenére – nem tesz eleget.

5:433. § [Részleges díjfizetés]

(1) Ha az esedékes díjnak csak egy részét fizették meg és a biztosító a díjfizetési kötelezettség elmulasztására vonatkozó szabályok megfelelő alkalmazásával eredménytelenül hívta fel a szerződő felet a befizetés megfelelő kiegészítésére, a szerződés – változatlan biztosítási összeggel – a befizetett díjjal arányos időtartamra marad fenn.

(2) Ha a szerződés a díj nem fizetése miatt megszűnik, a biztosító követelheti a tartamengedmény időarányos részének megfizetését.

5:434. § [Törvényi engedmény kárbiztosítás esetén]

(1) Ha a biztosító a kárt megtérítette, őt illetik meg azok a jogok, amelyek a biztosítottat illették meg harmadik személlyel szemben.

(2) A biztosítót a törvényi engedmény alapján megillető jogának érvényesítéséhez a biztosított, illetve a szerződő fél köteles – nyilatkozatok tételével, okiratok átadásával – támogatni.

(3) A biztosító a törvényi engedmény alapján szerzett jogait azok rendeltetésével összhangban, jóhiszeműen köteles gyakorolni. Nem érvényesíthet a törvényi engedmény alapján igényt a biztosítottal közös háztartásban élő, vagy olyan személlyel szemben, akinek magatartásáért a biztosított a törvény alapján felelős, ha ezt a személyt a kár okozásáért csak enyhe gondatlanság terheli.

(4) Ha a biztosító a kár megtérítésére irányuló jog csak részben száll át, és a biztosító a kárért felelős személy ellen keresetet indít, a biztosított kívánságára köteles egyszersmind az ő igényét is érvényesíteni. A biztosított igényének érvényesítését a biztosító a költségek előlegezésétől teheti függővé.

(5) Ha a megtérült összeg nem fedezi a biztosító és a biztosított együttes követelését, a biztosított elsőbbséget élvez.

(6) Biztosítási kötelezettség esetén jogszabály a biztosítót a törvényi engedmény alapján megillető visszkereseti igényt eltérően is szabályozhatja.

5:435. § [A biztosított vagyontárgy megkerülése]

Ha a biztosított vagyontárgy megkerül, a biztosított arra igényt tarthat; ebben az esetben azonban a kártalanítási összeget vissza kell fizetni.

A felelősségbiztosítás

5:436. § [A felelősségbiztosítás fogalma]

(1) Felelősségbiztosítási szerződés alapján a biztosított követelheti, hogy a biztosító a szerződésben megállapított módon és mértékben mentesítse őt olyan kár megtérítése alól, amelyért jogszabály szerint felelős.

(2) A felelősségbiztosítási védelem kiterjed a felelősség kérdésének vizsgálatára, a biztosítottal szemben támasztott megalapozatlan kártérítési igények elhárítására, és az alapos kártérítési követelések kielégítésére. A büntető védelem költségeire a felelősségbiztosítás akkor terjed ki, ha a felek ebben megállapodtak, amennyiben a büntető eljárás a biztosított harmadik személlyel szembeni felelőssége megállapításához vezethet.

5:437. § [A helytállási kötelezettség kizárása]

A biztosító a szerződésben érvényesen csak a biztosított szándékos károkozásáért történő helytállási kötelezettségét zárhatja ki.

5:438. § [Túlbiztosítás, alulbiztosítás felelősségbiztosítás esetén]

Ha a felelősségbiztosítási díj kiszámítása a biztosított valamely pénzügyi adata alapján történik, a valóságostól eltérő adat szolgáltatása alapot adhat a túlbiztosítási tilalom vagy az alulbiztosítás jogkövetkezményeinek alkalmazására.

5:439. § [A biztosítási esemény bejelentése]

A biztosított a szerződésben meghatározott rövid határidőn belül a bejelentési kötelezettség megszegése esetére vonatkozó jogkövetkezmények mellett köteles a biztosítónak írásban bejelenteni, ha vele szemben a felelősségbiztosítási szerződésben meghatározott tevékenységével kapcsolatban kárigényt közölnek, vagy ha olyan körülményről szerez tudomást, amely ilyen kárigénynek okszerűen alapot adhat. A bejelentési kötelezettség teljesítése ugyanakkor nem lehet a biztosítási esemény meghatározásának eleme.

5:440. § [A biztosító szolgáltatása]

(1) A biztosító a megállapított kártérítési összeget csak a károsultnak fizetheti. A biztosított csak annyiban követelheti, hogy a biztosító az ő kezéhez fizessen, amennyiben a károsult követelését ő egyenlítette ki.

(2) Ha a biztosított a vele szemben támasztott kártérítési igények miatti felelősségét vagy összegszerű helytállási kötelezettsége mértékét nyilvánvalóan megalapozatlanul vitatja, a biztosító jogosult a károsultnak teljesíteni. Az alaptalan tagadás többletköltségei a biztosítottat terhelik, ha pedig azokat a biztosító viselte, a biztosított azokat neki visszafizetni tartozik.

(3) Ha több károsult van és követeléseik meghaladják a biztosítási összeget, a biztosító – a biztosítási összeg keretei között – a követeléseket ezek egymáshoz viszonyított arányában köteles kifizetni. Járadék fizetésére irányuló kötelezettség esetén a biztosítási összeg felosztásakor a járadék tőkeértékét kell figyelembe venni.

(4) Ha a biztosítási összeg kimerül, az a károsult, akit a biztosítási összeg felosztásakor nem vettek figyelembe, csak akkor léphet fel igénnyel, ha követelését a biztosító a károsultnak fel nem róható okból hagyta figyelmen kívül. Ebben az esetben a követelését a biztosítási összeg újrafelosztásával olyan arányban kell megtéríteni, amilyen arányban a károsult a biztosítási összeg felosztásakor abból részesülhetett volna.

(5) A biztosító a biztosítási összeg újrafelosztása esetén az elévülési időn belül jogosult a többi érintett károsulttól a részükre korábban teljesített kárkifizetés terhére az új kártérítési arányt meghaladó kártérítési összeget visszakövetelni. E követelés érvényesítésének sikerétől a figyelembe nem vett károsultat a biztosítási összeg újrafelosztása alapján megillető szolgáltatás teljesítése nem tehető függővé. A biztosító

a biztosítási összeg újrafelosztásának lehetőségére a károsult figyelmét a részére történt első kifizetéssel egyidejűleg írásban felhívni köteles.

5:441. § [A károsult igényének érvényesítése]

(1) A károsult igényét – a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás kivételével – közvetlenül a biztosító ellen nem érvényesítheti.

(2) Ez a szabály nem akadályozza ugyanakkor, hogy a károsult a biztosítóval szemben annak bírósági megállapítása iránt indítson keresetet, hogy a biztosított felelősségbiztosítási fedezete a károkozás időpontjában a károsult kárára nézve fennállt.

5:442. § [A biztosított és a károsult egyezsége]

(1) A biztosított és a károsult egyezsége a biztosítóval szemben csak akkor hatályos, ha azt a biztosító tudomásul vette, a biztosított bírósági marasztalása pedig csak akkor, ha a biztosító a perben részt vett, a biztosított képviseléről gondoskodott, vagy ezekről lemondott.

(2) Nem hivatkozhat azonban a biztosító arra, hogy a harmadik személy követelésének a biztosított által történt elismerése hatálytalan, ha a követelés nyilvánvalóan megalapozott, vagy a körülmények között a biztosított nyilvánvalóan nem tagadhatta meg az elismerést.

5:443. § [Törvényi engedmény felelősségbiztosítás esetén]

A biztosítót a kár megtérítését követően a törvényi engedmény megilleti. A kifizetett kárt a biztosítottól is visszakövetelheti. E jogait nem érvényesítheti a biztosítottal, továbbá a vele közös háztartásban élő, vagy olyan személlyel szemben, akinek magatartásáért a biztosított a törvény alapján felelős, ha ezt a személyt a kár okozásáért csak enyhe gondatlanság terheli. A szerződésben a súlyos gondatlanság eseteit kifejezetten meg kell jelölni.

5:444. § [Érdekmúlás kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás esetén]

A kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás – a biztosítási szerződés megszűnését eredményező egyéb ok hiányában – a szerződés lehetetlenülésére vonatkozó szabályoktól eltérően a gépjármű tulajdonjogának átszállását követő harminc nap elteltével szűnik meg. Ebben az esetben a tulajdonjog átszállása időpontjában esedékes biztosítási díjakért a korábbi és új tulajdonos egyetemlegesen felelős.

A jogvédelmi biztosítás

5:445. § [A jogvédelmi biztosítás fogalma]

A jogvédelmi biztosítás alapján a biztosító a szerződésben meghatározott esetekben gondoskodik a biztosított jogi érdekeinek megóvásáról és viseli a biztosított ennek során felmerülő költségeit, valamint a biztosítási fedezetből fakadó egyéb szolgáltatásokat nyújt.

5:446. § [A jogvédelmi biztosítás kötelező tartalma]

A biztosítási szerződésnek a kötelező tartalmi elemek túl a következőket is tartalmaznia kell:

a) a biztosított jogát arra, hogy bármely bírósági vagy államigazgatási eljárásban vagy az ilyen eljárás megkezdését megelőzően, az eljárás elkerülését elősegítő ügyszakaszban szabadon megválaszthatja jogi képviselőjét;

b) pártatlan egyeztető eljárás meghatározását arra az esetre, ha a felek között a biztosító szolgáltatásával kapcsolatban véleményeltérés keletkezne. A biztosítási szerződés eltérő rendelkezése hiányában ilyen véleményeltérés esetén a biztosított az általa választott ügyvédhez fordulhat és ha az ügyvéd a biztosított álláspontját fogadná el, véleménye a biztosítóra nézve is irányadó. Az egyeztető eljárás költségét ez esetben a biztosító viseli. Abban az esetben, ha az egyeztető eljárás eredménye a biztosítóra lenne kedvező, mindkét fél a saját költségét viseli;

c) a biztosított jogát arra, hogy a b) pontban írt eljárás eredménytelensége esetén a biztosítási szerződéssel kapcsolatos érdekei védelmére szabadon választhassa meg jogi képviselőjét;

d) az arra az esetre vonatkozó eljárás szabályait, amikor a biztosító szolgáltatási kötelezettsége beálltát megalapozó esemény során több ellenérdekű fél ugyanannál a biztosítónál rendelkezik jogvédelmi és felelősségbiztosítási szerződéssel;

e) az arról való tájékoztatást, hogy a biztosító a jogvédelmi kárrendezést saját – a biztosító által művelt többi ágazat, vagy más biztosító részére ilyen, vagy hasonló tevékenységet nem folytató – alkalmazottai útján látja el, vagy ezzel a szerződésben név és székhely szerint megjelölt más vállalkozást bíz meg, avagy a biztosítási esemény bekövetkezését követően a biztosított által megválasztott jogi képviselő jár el a biztosított érdekei védelmében.

5:447. § [A jogi képviselő]

Abban az esetben, ha a biztosított nem kíván élni a jogi képviselő szabad megválasztásának jogával, a jogvédelmi kárrendezést más vállalkozás megbízása útján ellátó biztosító csak a biztosított kifejezett, írásban vagy más bizonyítható módon tett kérésére ajánlhat részére jogi képviselőt. A biztosító ebben az esetben legalább három jogi képviselőt köteles ajánlani a biztosított részére.

5:448. § [Véleményeltérés]

(1) Ha a biztosított és a biztosító között a biztosító szolgáltatásával kapcsolatban véleményeltérés keletkezik, a biztosító írásban köteles a biztosított részére tájékoztatást adni arról, hogy jogi képviselőjét bármikor szabadon megválaszthatja és a pártatlanságot biztosító egyeztető eljárásról.

(2) Ha a biztosítási szerződés a pártatlan egyeztető eljárást nem szabályozza, vagy az (1) bekezdésben írt figyelmeztetés elmaradt, egyedi esetben a biztosított jogvédelmi igénye elismertnek minősül.

5:449. § [Kizárások]

(1) A jogvédelmi biztosításra vonatkozó rendelkezéseket nem kell alkalmazni:

- a) a tengeri hajók használatából eredő, vagy azzal kapcsolatos peres ügyekre vagy kockázatra vonatkozó jogvédelmi biztosításra,
- b) a felelősségbiztosítónak a felelősségbiztosítási szerződés alapján végzett jogvédelmi tevékenységére,
- c) a segítségnyújtási tevékenységet folytató biztosító által végzett jogvédelmi tevékenységre, ha ezt nem a biztosított lakóhelyén vagy a szokásos tartózkodási helye szerinti országban és olyan biztosítási szerződés alapján végzik, amely csak az utazás, vagy a lakóhelytől vagy a szokásos tartózkodási helytől való távollét során bajba jutott személyeknek nyújtott segítségre vonatkozik.

(2) Az (1) bekezdés c) pontja esetében a szerződésben fel kell tüntetni, hogy a jogvédelmi szolgáltatás csak az ott meghatározott körre korlátozódik és a segítségnyújtási szolgáltatáshoz kapcsolódik.

5:450. § [Felismerhető tájékoztatás]

Ha a jogvédelmi biztosítás más kockázatokat is fedező biztosítási szerződés részét képezi, azt a biztosítási szerződésen belül, a szerződő fél, illetve a biztosított számára felismerhető módon szerkezetileg el kell különíteni. A biztosító a szerződő félnek, illetve a biztosítottnak átadott valamennyi okiraton köteles felhívni a figyelmet a jogvédelmi biztosítási fedezetre, továbbá a biztosítási díj meghatározása során külön is köteles feltüntetni a jogvédelmi biztosítási fedezet díját.

5:451. § [A biztosító szolgáltatása]

(1) A biztosító a szolgáltatására vonatkozó igény bejelentésétől számított tizenöt napon belül a biztosítottal írásban köteles közölni, hogy az igényt teljesíti, vagy elutasítja. Az elutasítást legalább az arra akkor okot adó tény és az arra vonatkozó jogszabályi vagy szerződéses rendelkezések felhívásával kell megindokolni. Bonyolult esetben e határidőn belül a biztosító kérheti, hogy a biztosított a határidő további tizenöt nappal történő meghosszabbításához járuljon hozzá.

(2) Ha a biztosított nem adta át az igény vizsgálatához szükséges összes okiratot, a biztosító az (1) bekezdésben tűzött határidőn belül felszólíthatja arra, hogy az iratokat pótlólag csatolja. Ebben az esetben az (1) bekezdés első mondatában írott határidő újból kezdődik, annak meghosszabbítására ugyanakkor már nincs lehetőség.

A viszontbiztosítás**5:452. § [A viszontbiztosítás]**

Viszontbiztosítási szerződés alapján a viszontbiztosító a biztosító által vállalt kockázat egy részét vagy egészét vállalja át, a szerződésben meghatározott feltételek alapján, díjfizetés ellenében. Érvényes az a megállapodás, amelynek alapján a biztosított biztosítási szolgáltatás iránt a biztosító viszontbiztosítójával szemben közvetlenül igényt érvényesíthet.

**III. Fejezet
Az összegbiztosítások****Az életbiztosítás****5:453. § [Életbiztosítások]**

Életbiztosítási szerződés alapján a biztosító természetes személy halála, meghatározott életkor, illetve időpont elérése, vagy esemény bekövetkezése esetére a szerződésben meghatározott biztosítási összeg kifizetésére, illetve járadék élethosszig tartó, vagy időszakos folyósítására vállal kötelezettséget. Az életbiztosítás lehet különösen:

- a) kockázati életbiztosítás, mely esetben a biztosító kockázatviselésének megszűnésével maradékjogok nem keletkeznek,
- b) maradékjoggal rendelkező életbiztosítás, ide értve a befektetési egységekhez kötött életbiztosítást is, ahol a befektetési kockázatot a szerződő fél viseli.

5:454. § [A kedvezményezett]

(1) A halál esetére szóló életbiztosítási szerződésben kedvezményezett lehet

- a) a szerződésben megnevezett személy;
- b) a bemutatóra szóló kötvény birtokosa;
- c) a biztosított örököse, ha a kedvezményezettet a szerződésben nem jelölték meg, és bemutatóra szóló kötvényt sem állítottak ki.

(2) A szerződő fél a kedvezményezettet a biztosítóhoz címzett és a biztosítónak eljuttatott írásbeli nyilatkozattal jelölheti ki, a biztosítási esemény bekövetkezéséig azonban bármikor ugyanilyen formában a kedvezményezett kijelölését visszavonhatja, vagy a kijelölt kedvezményezett helyett más kedvezményezettet nevezhet meg. Abban az esetben, ha bemutatóra szóló kötvényt állítottak ki, a későbbi kedvezményezett jelölés akkor lép hatályba, ha a kötvényt megsemmisítették és új kötvényt állítottak ki. Ha nem a biztosított a szerződő fél, ehhez a biztosított írásbeli hozzájárulása szükséges.

(3) A szerződő fél a biztosítotthoz, vagy a kedvezményezetthez intézett írásbeli nyilatkozattal kötelezettséget vállalhat arra, hogy a kedvezményezett kijelölését folyamatosan hatályban tartja (visszavonhatatlan kedvezményezett-jelölés). Ebben az esetben a kedvezményezett kijelölését nem lehet visszavonni vagy megváltoztatni azon személy hozzájárulása nélkül, akinek részére a kötelezettségvállalást tették. A visszavonhatatlan kedvezményezett-jelölésről a biztosítót is tájékoztatni kell.

(4) A kedvezményezett kijelölése hatályát veszti, ha a kedvezményezett a biztosítási esemény bekövetkezése előtt meghal.

5:455. § [Az életbiztosítási szerződés megkötése és módosítása]

(1) Az életbiztosítási szerződés megkötéséhez és módosításához – ha a szerződést nem ő köti meg – a biztosított írásbeli hozzájárulása szükséges. Ha a biztosított kiskorú, és a szerződést nem a törvényes képviselőt gyakorló szülője köti meg, a szerződés érvényességéhez a gyámhatóság jóváhagyása szükséges.

(2) A biztosított hozzájárulása nélkül kötött biztosítási szerződésnek a kedvezményezett kijelölését tartalmazó része semmis; ilyen esetben kedvezményezettnek a biztosítottat, vagy örökösét kell tekinteni, aki azonban az ennek folytán neki járó biztosítási összegből a szerződő fél költségeit – beleértve a kifizetett biztosítási díjakat – köteles megtéríteni.

(3) A biztosított a szerződés megkötéséhez adott hozzájárulását írásban bármikor visszavonhatja. Csoportos életbiztosítási szerződés ettől eltérően is rendelkezhet. A visszavonás következtében a szerződés a biztosítási időszak végével megszűnik, kivéve ha a biztosított a szerződő fél írásbeli hozzájárulásával a szerződésbe belép.

5:456. § [A biztosított belépése életbiztosítás esetén]

(1) A biztosított a szerződő fél írásbeli hozzájárulásával a szerződésbe bármikor beléphet; a belépéshez a biztosító hozzájárulása nem szükséges. Csoportos biztosítási szerződés a biztosított belépési jogát korlátozhatja, illetőleg annak gyakorlását feltételhez kötheti.

(2) A biztosított, mielőtt a szerződés felmondás vagy díjfizetés elmaradása miatt megszűnik, a biztosítóval közölt írásbeli nyilatkozatával a szerződő fél helyébe léphet.

(3) Ilyen esetekben a folyó biztosítási időszakban esedékes díjakért a biztosított a szerződő féllel egyetemlegesen felelős. A szerződésbe belépő biztosított a szerződő félnek a szerződésre fordított költségeit – ide értve a biztosítási díjat is – megtéríteni tartozik.

5:457. § [Az életbiztosítási szerződés kötelező tartalma]

Az életbiztosítási szerződésnek a kötelező tartalmi elemeken túl a következőket is tartalmaznia kell:

- a) annak közlését, hogy a biztosítás rendelkezik-e maradékjoggal;
- b) ha az életbiztosítás maradékjogokat (különösen visszavásárlási összeget) tartalmaz, vagy kötvénykölcson nyújtására lehetőség van, ezek – valamint a költségek levonásának – részletes szabályait;
- c) a díjmentesítés szabályait;
- d) a díjtartalék kiszámításának módját;
- e) a befektetési egységhez kötött életbiztosítások befektetéseinek elhelyezéséről és értékéről történő napi tájékozódás lehetőségét;
- f) a biztosítottnak járó többlethozam jóváírásának rendjét.

5:458. § [Többszörös biztosítás életbiztosítás esetén]

A felek azonos biztosítási érdekre és azonos biztosítási kockázatokra több életbiztosítást is érvényesen köthetnek.

5:459. § [A biztosító tájékoztatási kötelezettsége életbiztosítás esetén]

Az életbiztosítási szerződés megkötését követően a biztosító legalább évente egyszer köteles írásban tájékoztatást adni az életbiztosítás szolgáltatási értékéről, aktuális adott időpontra vonatkozó visszavásárlási összegéről és a visszajáró többlethozam jóváírt mértékéről.

5:460. § [A díjfizetés elmulasztásának következménye életbiztosítás esetén]

(1) A teljes biztosítási időszakra járó díjat a biztosító az első évben bírósági úton érvényesítheti; ezt követően csak akkor élhet e jogával, ha abban az évben a szerződő fél, illetve a biztosított a díjfizetést már megkezdte, vagy a díjfizetésre halasztásban állapodtak meg.

(2) A díjfizetés elmulasztása esetén a maradékjogot tartalmazó életbiztosítási szerződés megfelelően csökkentett biztosítási összeggel marad fenn (díjmentesítés). A szerződő fél, illetve a biztosított azonban e jogkövetkezmény helyett választhatja a szerződés rendes felmondását.

(3) Nem lehet díjmentesíteni a szerződést, ha visszavásárlási összeg a szerződő díjmentesítési kérelmének időpontjában még nem keletkezett, ebben az esetben a szerződés szolgáltatási összeg hiányában megszűnik.

5:461. § [A közlési kötelezettség megszegésének következménye életbiztosítás esetén]

(1) Ha a biztosító csak később szerez tudomást a szerződéskötéskor már fennállott lényeges körülményekről, az ebből eredő jogokat a szerződés fennállásának csupán az első öt évében gyakorolhatja.

(2) A közlési kötelezettség megsértése ellenére beáll a biztosító kötelezettsége, ha a szerződés megkötésétől a biztosítási esemény bekövetkeztéig öt év már eltelt.

5:462. § [Várakozási idő]

A felek a szerződésben kiköthetik, hogy ha a biztosítási esemény az ott meghatározott okból és az ott megállapított időn (várakozási idő) belül következik be, a biztosító a szolgáltatást jogosult csökkenteni. A várakozási idő legfeljebb hat hónap lehet. A felek ennél hosszabb, de legfeljebb három éves várakozási időben csak akkor állapodhatnak meg, ha a biztosítottnak a várakozási idő kikötésére okot adó egészségi állapota a szerződéskötéskor mindkét fél által ismert volt.

5:463. § [Rendes felmondás életbiztosítás esetén]

(1) A szerződő fél – ha az első évi biztosítási díjat befizették – az életbiztosítási szerződést írásban, harminc nap felmondási idő mellett, a biztosítási időszak utolsó napjára felmondhatja.

(2) Az életbiztosítási szerződést a biztosító a biztosítási kockázat jelentős növekedésének esetét kivéve nem mondhatja fel.

5:464. § [A fogyasztó felmondási joga]

(1) Ha a szerződő fél fogyasztó, az általa távértékesítés alapján megkötött, hat hónapot meghaladó tartamú életbiztosítási szerződést, a hitelfedezeti életbiztosítást kivéve – a biztosítónak a szerződés létrejöttéről történt, bizonyítható módon tett és egyértelmű tájékoztatása kézhezvételét követő – harminc napon belül írásban jogkövetkezmények nélkül felmondhatja. A felmondást nem kell indokolni.

(2) A biztosító a szerződés létrejöttéről szóló tájékoztatásában a felmondási lehetőségre a figyelmet kifejezetten fel kell, hogy hívja.

(3) A biztosító a felmondás kézhezvételét követő tizenöt napon belül a szerződő fél által bármely jogcímen teljesített befizetésekkel elszámolni köteles.

5:465. § [Maradékjog]

(1) Ha a maradékjogot tartalmazó életbiztosítási szerződés bármely okból a biztosítási összeg kifizetése nélkül szűnik meg, a biztosító köteles a visszavásárlási összeget kifizetni.

(2) A biztosító a biztosítási összeg kifizetése alól mentesül, ha a biztosított a kedvezményezett szándékos magatartása következtében vesztette életét; a visszavásárlási összeg ebben az esetben az örökösöket illeti meg, és a kedvezményezett abból nem részesülhet.

(3) A szerződés a biztosítási összeg kifizetése nélkül szűnik meg, és a biztosító nem a visszavásárlási összeget, hanem a díjtartalékot köteles visszatéríteni, ha a biztosított szándékosan elkövetett súlyos bűncselekmény folytán vagy azzal összefüggésben, vagy a szerződéskötéstől számított két éven belül elkövetett öngyilkosság következtében halt meg.

5:466. § [Mentesség a hagyaték alól]

A biztosított halála esetén fizetendő szolgáltatás nem tekintendő a biztosított hagyatéka részének.

5:467. § [Csoportos életbiztosítás]

(1) Csoportos életbiztosítás esetén a biztosítottak meghatározása valamely szervezethez való tartozásuk, vagy a közöttük és a szerződő fél között fennálló jogviszony alapján történik, a biztosító ugyanakkor a kockázatot a csoport és nem az egyes biztosítottak szempontjából vizsgálja és vállalja el.

(2) A csoportos életbiztosításban biztosított lehet a csoport tagjának hozzátartozója is.

(3) Csoportos életbiztosítás esetén a biztosító tájékoztatási kötelezettségét csak a szerződő fél részére kell, hogy teljesítse.

A balesetbiztosítás

5:468. § [Alkalmazandó szabályok]

(1) A balesetbiztosításra az életbiztosítás szabályait a következő kérdésekben kell alkalmazni:

- a) a csoportos életbiztosításra;
- b) a biztosított részéről szükséges hozzájárulásra, ha nem a biztosított a szerződő fél;
- c) a biztosított hozzájáruló nyilatkozatának visszavonására és belépési jogára;
- d) a kedvezményezett kijelölésére és jogaira;
- e) a biztosító mentesülésére, ha a szerződő fél halálát a biztosítási összegre jogosult okozta.

(2) A felek azonos biztosítási érdekre és azonos biztosítási kockázatokra több balesetbiztosítást is érvényesen köthetnek.

(3) A felek a felmondási jog korlátozásában érvényesen nem állapodhatnak meg.

(4) A balesetbiztosításra egyébként a kárbiztosítás szabályait azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a biztosító a balesetért felelős személlyel szemben a törvényi engedmény alapján igényt nem támaszthat.

5:469. § [A biztosított közvetlen igényérvényesítése]

Csoportos balesetbiztosítás esetén a biztosított, vagy örököse a szolgáltatás teljesítését a biztosítótól akkor is közvetlenül igényelheti, ha a biztosítási szerződést az ő javára harmadik személy kötötte meg.

IV. Fejezet

A betegségbiztosítás

5:470. § [Alkalmazandó szabályok]

(1) A betegségbiztosításra az életbiztosítás szabályait a következő kérdésekben kell alkalmazni:

- a) a csoportos biztosításra;
- b) a biztosított részéről szükséges hozzájárulásra, ha nem a biztosított a szerződő fél;

- c) a biztosított hozzájáruló nyilatkozatának visszavonására és belépési jogára;
- d) a biztosító kötelezettségei beállítására a közlési kötelezettség megsértése esetén.

(2) Abban az esetben, ha a betegségbiztosítást a kárbiztosítás szabályai szerint kötötték, a 2. Fejezet rendelkezéseit a következő eltérésekkel kell alkalmazni:

- a) a kárenyhítési kötelezettség szabályainak alkalmazása során nem tekinthető a biztosító mentesülését eredményező oknak, ha a biztosított az őt törvény alapján megillető rendelkezési joggal élve az orvosi beavatkozáshoz nem járul hozzá;
- b) nem alkalmazandó a biztosítási esemény bekövetkezése esetén a helyszín megváltoztatásának tilalma;
- c) a törvényi engedmény alapján igényérvényesítésnek a szerződő féllel szemben is helye van, ha a biztosítási esemény bekövetkezéséért a szerződő fél, mint a biztosított munkáltatója felelős.

5:471. § [Túlbiztosítás betegségbiztosítás esetén]

Abban az esetben, ha a betegségbiztosítást az összegbiztosítás szabályai szerint kötötték, a (2) bekezdésben írt rendelkezéseket azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a túlbiztosítási tilalom nem érvényesül és a felek azonos biztosítási érdekre és azonos biztosítási kockázatokra több betegségbiztosítást is érvényesen köthetnek.

5:472. § [Várakozási idő]

(1) A felek a betegségbiztosítási szerződésben kiköthetik, hogy ha a biztosítási esemény az ott meghatározott okból és az ott megállapított időn (várakozási idő) belül következik be, a biztosító a szolgáltatást jogosult csökkenteni. A várakozási idő legfeljebb hat hónap lehet. A felek ennél hosszabb, de legfeljebb három éves várakozási időben csak ápolási szolgáltatásra irányuló biztosítás esetében, vagy akkor állapodhatnak meg, ha a biztosítottnak a várakozási idő kikötésére okot adó egészségi állapota a szerződéskötéskor mindkét fél által ismert volt.

(2) A várakozási időbe beszámít az az időtartam, amelynek során a biztosított a betegségbiztosítás megkötését megelőzően legkésőbb hatvan napon belül megszűnt korábbi betegségbiztosítási szerződés alapján folyamatosan betegségbiztosítási szolgáltatásra jogosult volt. Ezt a rendelkezést arra az esetre is alkalmazni kell, ha a biztosított a harmadik személy által megkötött betegségbiztosításba lép, ide értve azt is, ha a harmadik személy által megkötött csoportos betegségbiztosítás a biztosított belépésével egyéni betegségbiztosítássá válik.

5:473. § [A biztosított közvetlen igényérvényesítése]

Csoportos betegségbiztosítás esetén a biztosított a szolgáltatás teljesítését a biztosítótól akkor is közvetlenül igényelheti, ha a biztosítási szerződést az ő javára harmadik személy kötötte meg.

5:474. § [Felmondás betegségbiztosítás esetén]

(1) A betegségbiztosításban nem alkalmazhatók a biztosítási kockázat jelentős növekedésére vonatkozó szabályok. A felek azonban a szerződésben megállapodhatnak abban, hogy a biztosított egészségi állapotának a biztosítási szolgáltatás tartós igénybevételét eredményező megromlása esetén a biztosító arányos pótdíj érvényesítésére, vagy a szolgáltatás időbeli korlátozására jogosult.

(2) A betegségbiztosítást a biztosító rendes felmondással nem szüntetheti meg.

9. Cím**A tartási és az életjáradéki szerződés****I. Fejezet****Tartási szerződés****5:475. § [Tartási szerződés]**

(1) Tartási szerződés alapján a tartásra kötelezett a tartásra jogosultat olyan ellátásban köteles részesíteni, amely körülményeinek és szükségleteinek megfelel. E körben gondoskodni kell különösen a tartásra jogosult lakhatásának biztosításáról, élelemmel és ruházattal való ellátásáról, gondozásáról, betegsége esetén ápolásáról és gyógyíttatásáról, halála esetén pedig az illő eltemettetéséről.

(2) A szerződés a tartásra jogosult haláláig áll fenn. A tartásra kötelezett halála esetén a tartási kötelezettség – az örökgyógy tartozásaiért való felelősség szabályai szerint – annyiban száll át a tartásra kötelezett örökösére, amennyiben a tartásra kötelezett haláláig nyújtott tartás az ellenszolgáltatást nem fedezi.

(3) Több tartásra jogosult javára szóló szerződés esetén – ha a körülményekből vagy a felek rendelkezéséből más nem következik – bármelyik tartásra jogosult halála után a túlélő az oszthatatlan szolgáltatásokat – ideértve a megszokott életvitel folytatásához és az ezt biztosító használati tárgyak fenntartásához szükséges szolgáltatásokat is – egészben, az osztható szolgáltatásokat pedig olyan arányban jogosult követelni, amilyen arányban azok őt megillették.

(4) Tartási szerződés harmadik személy javára is köthető. A harmadik személy a szerződésből folyó jogát az értesítéstől számított tizenöt napon belül visszautasíthatja. A visszautasítás a szerződést felbontja.

(5) Tartási szerződés érvényességéhez a szerződés írásba foglalása szükséges.

5:476. § [Tartás fejében ingatlan tulajdonjogának átruházása]

(1) Ha a tartási kötelezettség fejében a tartásra kötelezettre ingatlan tulajdonjogát ruházzák át, a tartási szerződés érvényességéhez a szerződést ügyvéd által ellenjegyzett magánokiratba vagy közokiratba kell foglalni és a tartási kötelezettség teljesítését biztosító jogot a tulajdonváltással egyidejűleg a tartásra jogosult javára a ingatlan-nyilvántartásba be kell jegyezni.

(2) A ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett tartási kötelezettség teljesítését biztosító jog alapján a tartásra jogosult a szerződésben vállalt kötelezettség teljesítésének elmulasztása esetén az ingatlanból a végrehajtásra vonatkozó szabályok szerint kielégítést kereshet. Ha a tartási kötelezettséggel terhelt ingatlant elidegenítik, a kielégítést az új tulajdonos is tőrni köteles.

(3) Az (1) bekezdés szerinti jog ingatlan-nyilvántartásból való bejegyzése mellőzhető abban az esetben, ha a tartásra jogosult javára haszonélvezeti jog bejegyzésére került sor.

5:477. § [A tartási szerződés módosítása és megszüntetése]

(1) A bíróság a tartási szerződést bármelyik fél kérelmére – mindkét fél érdekeinek figyelembevételével – módosíthatja.

(2) Ha valamelyik fél magatartása vagy körülményei folytán a természetben való tartás lehetetlenné vált, bármelyik fél kérheti a bíróságtól a szerződés végleges vagy az említett körülmények megszűntéig tartó átváltoztatását életjáradéki szerződéssé.

(3) Ha a szerződés célja sem annak módosításával, sem pedig életjáradéki szerződéssé történő átváltoztatásával nem valósítható meg, bármelyik fél kérheti a bíróságtól a szerződés megszüntetését. A bíróság a szerződést a felek megfelelő kielégítésével szünteti meg.

(4) Az (1)-(3) bekezdésben szabályozott jogkövetkezmények közül a bíróság nem alkalmazhatja azt, amelyik ellen mindkét fél tiltakozik.

5:478. § [Ingyenes tartási szerződés]

(1) Ha a körülményekből más nem következik, a közeli hozzátartozók között létrejött tartási szerződésből folyó kötelezettségek teljesítéséért ellenszolgáltatás nem jár.

(2) Az ingyenes tartási szerződés a tartásra kötelezett halálával megszűnik.

(3) A tartásra kötelezett az ingyenes tartási szerződés megszüntetését követelheti, ha annak teljesítése vagy életjáradéki szerződéssé átalakítása a szerződéskötés után megváltozott vagyoni körülményeinél fogva rá nézve túlságos megterheléssel járna.

(4) Az ingyenes tartásra az ajándékozás szabályait is megfelelően alkalmazni kell.

II. Fejezet

Az életjáradéki szerződés

5:479. § [Életjáradéki szerződés]

(1) Életjáradéki szerződés alapján a járadékszolgáltató a járadékos javára meghatározott pénzösszeg vagy más helyettesíthető dolog időszakonként visszatérő szolgáltatására köteles.

(2) Ha az életjáradéki szerződést a járadékos javára úgy kötik, hogy az életjáradékot a járadékszolgáltató vagy más személy haláláig, vagy valamely más meghatározott időpont vagy feltétel bekövetkezéséig kell teljesíteni, a járadékost túlélő járadékszolgáltatót a járadékos helyébe lépő kedvezményezett javára is a szerződésben meghatározottak szerinti szolgáltatási kötelezettség terheli.

(3) Az életjáradékot a szerződésben megállapított időszakonként előre kell fizetni.

(4) Az életjáradéki szerződésre egyebekben a tartási szerződés szabályait, ha pedig a járadékszolgáltató az életjáradék szolgáltatását üzletszerűen és a kapott ellenszolgáltatásra figyelemmel kalkulált üzleti kockázat alapján nyújtja, úgy a járadékszolgáltatót terhelő tájékoztatási kötelezettségre, az általános szerződési feltételek tartalmi követelményeire, valamint – a szerződés üzleti jellegétől függetlenül a (2) bekezdésben meghatározott esetben – a kedvezményezett jelölésére és jogaira, a biztosítási szerződésre vonatkozó szabályokat is megfelelően alkalmazni kell.

10. Cím

A polgári jogi társasági szerződés

5:480. § [A polgári jogi társasági szerződés]

(1) Szerződéssel a felek egymás irányában arra vállalnak kötelezettséget, hogy gazdasági tevékenységet is igénylő közös céljuk elérése érdekében együttműködnek, a közös cél megvalósításához szükséges vagyoni hozzájárulást teljesítenek, és tevékenységük kockázatát közösen viselik.

(2) Polgári jogi társaságot a felek közös gazdasági érdekeik előmozdítására és az erre irányuló tevékenységük összehangolására, vagyoni hozzájárulás nélkül is létrehozhatnak.

(3) Semmis az üzletszerű gazdasági tevékenység folytatására kötött polgári jogi társasági szerződés.

(4) A polgári jogi társasági szerződés alapján nem jön létre jogalany.

5:481. § [Hozzájárulás]

(1) A felek fejenként egyenlő mértékben teljesítenek vagyoni hozzájárulást.

(2) A hozzájárulás állhat dolgok közös tulajdonba vagy közös használatba adásából, illetve bármilyen egyéb szolgáltatásból, így különösen személyes munkavégzésből.

(3) A nem pénzben nyújtott hozzájárulásokat a szerződő felek maguk értékelik, s ennek alapján megállapítják a hozzájárulások egymáshoz viszonyított arányát.

5:482. § [A hozzájárulás módja]

(1) A hozzájárulásként adott elhasználható dolgok közös tulajdonba, az el nem használható dolgok közös használatba kerülnek.

(2) A közös tulajdonba került dolog tulajdoni hányadával a fél önállóan nem rendelkezhet. A tilalmat megszegő szerződő fél köteles az ebből fakadó károkat a többi fél számára megtéríteni.

5:483. § [Igényérvényesítés a szerződő féllel szemben]

Ha valamelyik szerződő fél nem szolgáltatja a szerződésben vállalt hozzájárulást, bármelyik fél követelheti tőle a szerződésszerű teljesítést. Ezt a jogot érvényesen nem lehet kizárni.

5:484. § [Nyereség és veszteség, tartozások]

(1) A szerződő felek közt a nyereség és veszteség hozzájárulásuk arányában oszlik meg.

(2) Tilos az olyan megállapodás, amely valamely szerződő felet a veszteség viselése alól mentesít.

(3) Ha a szerződő felek harmadik személlyel kötött szerződésük alapján a veszteség viselésének egyébként alkalmazott arányától eltérően kötelesek helytállni, a szerződésben meghatározottak szerint el kell számolniuk egymással.

5:485. § [Ügyvitel]

(1) A szerződésből eredő ügyek vitelére minden fél együttesen jogosult.

(2) A felek úgy is rendelkezhetnek, hogy az ügyek vitelére meghatározott személyt vagy személyeket jogosítanak fel; ilyenkor a kifejezetten fel nem jogosított szerződő fél ügyvitele kizárt.

(3) Ha több személy együttesen jogosult ügyvitelre, az ügyvitelre jogosultak az ügyviteli döntéseket egyhangúlag hozhatják meg.

(4) Az ügyvitel csak személyesen látható el, az e rendelkezésekkel ellentétes szerződési kikötés semmis.

(5) A felek által folytatott tevékenységből eredő tartozásokért, illetőleg az ilyen tevékenységgel okozott károk megtérítéséért harmadik személyekkel szemben a szerződésben részes felek felelőssége egyetemleges.

5:486. § [A polgári jogi társasági szerződés megszűnése]

A szerződés megszűnik:

- a) ha a szerződésben meghatározott cél megvalósult, vagy az többé nem lehetséges;
- b) ha eltelt a határidő, amely időtartamra a felek a szerződést létrehozták;
- c) valamely fél halálával, illetőleg jogutód nélküli megszűnésével, rendes vagy azonnali hatályú felmondással, kivéve, ha a szerződő felek eltérően határoznak;
- d) a szerződő felek közös elhatározással a megszüntetésről döntenek.

5:487. § [Rendes felmondás]

(1) A határozatlan időre kötött szerződést bármelyik szerződő fél három hónapos felmondási idővel felmondhatja. A felmondási jogot nem lehet érvényesen kizárni.

(2) Aki alkalmatlan időben gyakorolja felmondási jogát, köteles az ebből fakadó károkat megtéríteni, feltéve, hogy az időpont alkalmatlanságára a többi fél előzetesen figyelmeztette, s felmondását a figyelmeztetés ellenére fenntartotta.

5:488. § [Azonnali hatályú rendkívüli felmondás]

(1) A szerződés fontos okból azonnali hatályú felmondással is megszüntethető, ezen jog kizárása semmis.

(2) Fontos oknak minősül különösen, ha valamelyik szerződő fél a szerződésből fakadó lényeges kötelezettségét felróhatóan megszegi.

5:489. § [Elszámolás]

(1) A szerződés megszűnéskor a felek kötelesek elszámolni egymással. Semmis az olyan megállapodás, amely az elszámolást előre kizárja.

(2) Az elszámolás során a közös vagyont a felek között – eltérő megállapodás hiányában – hozzájárulásuk arányában kell felosztani.

(3) A harmadik személyekkel fennálló jogviszonyokat a polgári jogi társaság megszűnése önmagában nem érinti.

(4) A közös használatba adott dolgokat vissza kell szolgáltatni a tulajdonosnak.

11. Cím **A díjkitűzés**

Kötelezettségvállalás közérdekű célra

I. Fejezet **A díjkitűzés**

5:490. § [Díjkitűzés]

(1) Ha valaki meghatározott teljesítmény vagy eredmény létrehozójának nyilvánosan díjat ígér, a díjat köteles kiszolgáltatni annak, aki a megszabott követelménynek eleget tett. E kötelezettség akkor is terheli, ha a teljesítményt vagy eredményt a díjkitűzésre tekintet nélkül hozták létre.

(2) Ha a megszabott követelménynek többen együttesen tettek eleget, a díjat közöttük közreműködésük arányában, ha pedig ezt nem lehet megállapítani, vagy a követelménynek többen külön-külön tettek eleget, egyenlő arányban kell megosztani.

(3) A díjkitűzésre irányuló ígéret visszavonása csak akkor érvényes, ha a díjkitűző a visszavonás jogát kifejezetten fenntartotta, és a visszavonás az eredmény megvalósulása előtt legalább ugyanolyan nyilvánosan történt, mint a díjkitűzés.

II. Fejezet **Kötelezettségvállalás közérdekű célra**

5:491. § [Kötelezettségvállalás közérdekű célra]

Bármely személy kötelezettséget vállalhat arra, hogy általa meghatározott közérdekű célra ingyenesen vagyoni szolgáltatást teljesít.

5:492. § [A szervezet kijelölése]

(1) Ha a kötelezett nem jelölte ki azt a szervezetet (így közhasznú vagy kiemelkedően közhasznú alapítványt, egyesületet), amely a szolgáltatást a meghatározott célra fordítja, annak kijelöléséről az ügyész keresete alapján a bíróság határoz.

(2) Ha a kijelölt szerv a szolgáltatást nem fordítja a meghatározott célra, az ebből eredő igények érvényesítésére az ügyész is jogosult.

5:493. § [Visszavonás]

(1) Az egyszeri szolgáltatásra irányuló kötelezettségvállalást csak a teljesítés előtt és csak akkor lehet visszavonni, ha a kötelezettség elvállalása után a kötelezett körülményeiben olyan lényeges változás állott be, hogy a teljesítés tőle többé el nem várható.

(2) A határozatlan időre szóló, rendszeres szolgáltatásra irányuló kötelezettségvállalást a kötelezett bármikor visszavonhatja.

(3) Jogszabály eltérő rendelkezése hiányában a már teljesített szolgáltatás visszakövetelésének nincs helye.

5:494. § [Megszűnés]

(1) A kötelezettség megszűnik a kötelezett halálával, jogutód nélküli megszűnésével, továbbá ha az a cél, amelyre a szolgáltatást fordítani kell, megvalósult, vagy megvalósítása többé nem lehetséges.

(2) Ha a kötelezettség a cél megvalósulása vagy meghiúsulása miatt szűnt meg, a fel nem használt szolgáltatásokat a kötelezett részére vissza kell szolgáltatni.

Negyedik Rész Az értékpapír

5:495. § [Az értékpapír fogalma]

(1) Értékpapír az a kibocsátója (kiállítója) által értékpapírnak minősített befektetési eszköz, amely jogszabályban meghatározott kellékekkel rendelkezik és kibocsátását (kiállítását) a pénzügyi szolgáltatásokért felelős állami hatóság előzetesen engedélyezte. Értékpapír állítható ki így különösen pénzkövetelésről, tagsági jogokról, hitelviszonyról, valamint az értékpapír által megtestesített egyes, önállóan is forgalomképes vagyoni értékű jogokról.

(2) Értékpapír névre szóló vagy bemutatóra szóló értékpapír lehet. Törvény a bemutatóra szóló értékpapír kibocsátását (kiállítását) kizárhatja.

(3) Értékpapír előállítható dematerializált értékpapírként és nyomdai úton, okiratként. Nyilvánosan forgalomba hozni kizárólag dematerializált formában előállított értékpapírt lehet.

(4) Ha a kibocsátó dematerializált értékpapírt bocsátott ki, vagy a nyomdai úton előállított értékpapírt dematerializált értékpapírrá alakította át, annak nyomdai úton történő előállításáról utóbb nem rendelkezhet.

5:496. § [Az értékpapírral való rendelkezés]

Értékpapírban meghatározott joggal illetve követeléssel rendelkezni (az értékpapírt átruházni, megterhelni) dematerializált értékpapír esetén – külön jogszabályban meghatározott módon – az értékpapír számlán történő terhelés, illetve jóváírás útján, nyomdai úton, okiratként előállított értékpapír esetében pedig az értékpapír által, annak birtokában lehet.

5:497. § [Az értékpapír megsemmisítése]

A kibocsátott (kiállított) értékpapír megsemmisítésének rendjét törvény állapítja meg.

Ötödik Rész Felelősség szerződésen kívül okozott károkért

1. Cím A kártérítési felelősség általános szabályai

I. Fejezet Kártérítés és kártalanítás

5:498. § [A károkozás általános tilalma]

A törvény tiltja a károkozást. Minden károkozás jogellenes, kivéve, ha törvény eltérően rendelkezik.

5:499. § [A felelősség általános szabálya]

A/ Változat

(1) Aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentessül a felelősség alól a károkozó, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

B/ Változat

(1) Aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentessül a felelősség alól a károkozó, ha bizonyítja, hogy a kárt az ellenőrzési körén kívül eső elháríthatatlan körülmény okozta.

[Innentől kezdve a rendelkezések mindkét változat esetében irányadóak]

(2) Az (1) bekezdés szerinti okból történő mentesülés hiányában sem felel a károkozó azért a kárért,

a) amely a károsultnak a kár bekövetkeztében való felróható közrehatásából származott, vagy

b) amelyet a jogtalan és közvetlen támadás vagy a jogtalan és közvetlen támadásra utaló fenyegetés elhárítása érdekében a támadónak okozott, feltéve, hogy nem lépte túl az elhárításhoz szükséges mértéket.

(3) Akkor áll fenn a károsult felróható közrehatása, ha a károkozó magatartás előidézésében, a kár bekövetkeztében, a kár súlyosbodásában az adott helyzetben általában elvárható magatartást elmulasztotta. A károsult terhére esik mindazok mulasztása is, akiknek magatartásáért felelős.

5:500. § [A bizonyítási teher]

(1) A bekövetkezett kárt, továbbá a károkozó magatartás és a bekövetkezett kár közötti okozati összefüggést a károsultnak kell bizonyítania.

(2) Ha a károkozó bizonyítja, hogy a kár (elmaradt vagyoni előny, közvetett kár) bekövetkezését ésszerűen nem lehetett előre látni, e kár tekintetében az okozati összefüggés fennállását megállapítani nem lehet.

(3) Ha a károkozó bizonyítja valamely jogellenességet kizáró ok fennálltát, a károkozó kártalanítási kötelezettségét a károsultnak kell bizonyítania.

5:501. § [Többek károkozása]

(1) Ha a károkozásban többen hatottak közre, felelőségük a károsulttal szemben egyetemleges, egymással szemben pedig közrehatásuk, ennek hiányában magatartásuk felróhatósága arányában oszlik meg.

(2) Ha a közrehatás, illetve közrehatás hiányában a felróhatóság arányát nem lehet megállapítani, a kárt a károkozók egymás között, egyenlő arányban viselik.

(3) A bíróság mellőzheti az egyetemleges felelőség megállapítását és a károkozókat közrehatásuk, illetve közrehatás hiányában felróhatóságuk arányában is marasztalhatja, ha

a) többen nem akarategységben okoztak kárt, vagy

b) a károsult a kár bekövetkeztében maga is közrehatott.

5:502. § [Károsodás veszélye]

Károsodás veszélye esetén a veszélyeztetett kérheti a bíróságtól, hogy azt, akinek részéről a jogellenes károkozás fenyegeti, tiltsa el a veszélyeztető magatartástól, illetőleg kötelezze a kár megelőzéséhez szükséges intézkedések megtételére és megfelelő biztosíték adására.

5:503. § [Kártalanítás]

(1) A károkozásnak törvény által meghatározott jogszerű eseteiben a károkozó – a (2) bekezdésben foglaltak kivételével – a károsultat a kártérítésre vonatkozó szabályok szerint kártalanítani köteles.

(2) A károkozó nem köteles kártalanításra, ha a kár szükséghelyzetben következett be, továbbá ha azt a károsult beleegyezésével okozták, feltéve, hogy a törvény a károsult beleegyezésének a lehetőségét nem zárja ki.

II. Fejezet**A kártérítés esedékessége, mértéke és teljesítésének módja****5:504. § [A kártérítés esedékessége]**

A kártérítés a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékes.

5:505. § [A kártérítési kötelezettség terjedelme]

(1) A károkozó – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – a károsult teljes kárát köteles megtéríteni.

(2) A teljes kártérítés körében a károkozó köteles megtéríteni

- a) a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést,
- b) az elmaradt vagyoni előnyt, továbbá
- c) a károsultat ért hátrányok kiküszöböléséhez szükséges és indokolt költségeket.

5:506. § [A teljes kártérítés korlátai]

(1) A teljes kárból le kell vonni a károsult károkozásból származó előnyeit.

(2) A bíróság a kártérítés mértékét kivételesen alacsonyabb összegben határozza meg, ha méltánylást érdemlő körülmények azt indokoltá teszik.

5:507. § [Általános kártérítés]

(1) Ha a kár mértéke – akár csak részben – pontosan nem állapítható meg, a bíróság a károkozásért felelős személyt olyan összegű kártérítés megfizetésére kötelezi, amely a károsult teljes kárának a kiegyenlítésére alkalmas (általános kártérítés).

(2) Az általános kártérítés tárgyában hozott, bírósági határozattal megállapított egyösszegű kártérítési igény többé nem tehető vitássá.

5:508. § [A kártérítés módja]

(1) A bíróság a kártérítés módjának megállapításánál nincs kötve a károsult kérelméhez, a kártérítésnek azt a módját azonban nem alkalmazhatja, amely ellen mindegyik fél tiltakozik.

(2) A károkozónak – ha erre lehetőség van – az eredeti állapotot kell helyreállítania.

(3) A kár természetben való megtérítésére akkor van lehetőség, ha a kártérítés tárgyát a károkozó maga is termeli, vagy egyébként az a rendelkezésére áll, illetőleg ha a természetbeni jóvátételt a károkozó kifejezetten vállalja.

(4) A kárt – ha az eredeti állapot helyreállítására nincs lehetőség – pénzben kell megtéríteni.

5:509. § [Kártérítési járadék]

(1) Kártérítésként járadékot is meg lehet állapítani.

(2) Járadékot kell megállapítani – kivéve ha a károsult vagy a vele szemben tartásra jogosult hozzátartozója kárának más módon való megtérítésére tart igényt – ha a kártérítés a károsultnak vagy a vele szemben tartásra jogosult hozzátartozójának a tartását, illetőleg tartásának a kiegészítését hivatott szolgálni (baleseti járadék és tartást pótló járadék).

5:510. § [A baleseti járadék feltételei]

(1) Akinek munkaképessége baleset folytán csökkent, akkor követelhet baleseti járadékot, ha a baleset utáni jövedelme a baleset előtti jövedelmét neki fel nem róható okból nem éri el.

(2) A baleset folytán munkaképesség-csökkenést szenvedett károsult kártérítési járadékát a baleseti eredetű munkaképesség-csökkenés mértékének és a baleset folytán bekövetkezett jövedelemveszteségének együttes vizsgálata alapján kell megállapítani.

(3) A járadék megállapításánál a járadékot csökkentő tényezőként nem vehető figyelembe az a jövedelem, amelyet a károsult a balesetből eredő jelentős munkaképesség-csökkenés ellenére rendkívüli munkateljesítménnyel ér el.

5:511. § [A baleseti járadék számítása]

(1) A balesetet szenvedett személy jövedelem kiesését a balesetet megelőző három évben elért rendszeres jövedelmének havi átlaga alapján kell meghatározni. Ha az említett idő alatt a károsult jövedelmében tartós változás következett be, csak a változás utáni jövedelem átlagát lehet figyelembe venni.

(2) Ha a balesetet szenvedett személy jövedelme a balesetkor rendszeres jellegű és határozott összegű volt, a keresetveszteség megállapításánál ezt kell számításba venni.

(3) Ha a jövedelemkiesés az (1) és (2) bekezdés alapján nem állapítható meg, annak meghatározásánál az azonos vagy hasonló tevékenységet végző személyek átlagos havi jövedelme az irányadó.

(4) A jövedelem kiesés megállapításánál figyelembe kell venni azt a jövőbeli változást is, amelynek meghatározott időpontban való bekövetkezésével már előre teljes bizonyossággal lehet számolni.

(5) A baleseti járadék felemelése jövedelememelkedés címén csak akkor igényelhető, ha a jövedelem emelkedésben a járadékos is részesült volna, amennyiben nem szenvedett balesetet.

5:512. § [Tartást pótló járadék]

(1) A baleset következtében meghalt személy által törvényen vagy szerződésen alapuló tartási és életjáradéki kötelezettség alapján eltartottak olyan összegű tartást pótló járadékot igényelhetnek, amely szükségleteiknek – a tényleges, illetőleg az elvárhatóan elérhető jövedelmüket is figyelembe véve – a baleset előtti életszínvonalon való kielégítését biztosítja.

(2) Járadék követelhető akkor is, ha a baleset következtében meghalt személy a tartási kötelezettségének megszegésével nem nyújtotta ténylegesen a tartást, vagy ha a járadékot igénylő a tartási igényét menthető okból nem érvényesítette.

(3) A járadék mértékének megállapításánál értékelni kell azt is, hogy a járadékot igénylő érvényesítette-e, illetőleg érvényesíthet-e követelést azokkal szemben, akik az ő tartására a baleset idején meghalt személlyel egy sorban voltak kötelesek.

5:513. § [Általános kártérítési járadék]

Ha a károkozó általános kártérítésként járadék fizetésére kötelezett, a körülmények változása esetén a felek igényelhetik a járadék mértékének, illetőleg a járadékfizetés időtartamának a megváltoztatását, vagy a járadékfizetési kötelezettség megszüntetését.

5:514. § [A járadék növekedése]

A járadék fizetésére kötelezett évente a Központi Statisztikai Hivatal által hivatalosan közzétett inflációs ráta mértékével – a járadékra jogosult külön igényérvényesítése nélkül – köteles a járadék összegét pótolni. A módosított összegű járadékot a következő év január 1. napjától kell fizetni.

5:515. § [Az értékviszonyok változásának figyelembevétele]

(1) Ha a károkozás és a kár megtérítése között az időmúlásra vagy egyéb körülményre tekintettel az értékviszonyokban jelentős változás következett be, a bíróság az okozott kár mértékét az ítélelhozatal időpontjában fennállott értékviszonyok szerint határozhatja meg.

(2) Ilyen esetben a károkozó késedelmi kamat fizetésére csak az értékmegállapítás időpontjától kezdődően köteles.

(3) Ha a károsult kártérítési igénye érvényesítésével felróhatóan késlekedik, az ár- és értékviszonyok kockázatát maga viseli.

5:516. § [Egységes kamatfizetési kezdő időpont]

Ha a kártérítési összeg egyes részei különböző időpontokban esedékesek, a bíróság a kamatfizetés kezdő időpontjaként – átlagos számítás alapján – egységes kamatfizetési kezdő időpontot is meghatározhat.

5:517. § [Elévülés]

(1) A kártérítésre az elévülés szabályait azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy olyan magatartással okozott kár esetén, amely bűncselekménynek minősül, a követelés öt éven túl sem évül el mindaddig, amíg a bűncselekmény büntethetősége el nem évül.

(2) Baleseti járadékkövetelés esetén az elévülési idő a járadékkövetelés egészére egységesen akkor kezdődik, amikor a baleset folytán bekövetkezett munkaképtelenség első ízben vezetett jövedelemkiesésre.

2. Cím

A felelősség egyes esetei

I. Fejezet

Felelősség fokozott veszéllyel járó tevékenységért

5:518. § [Veszélyes üzemi felelősség]

A/ Változat

(1) Aki fokozott veszéllyel járó tevékenységet folytat (üzembentartó), köteles az ebből eredő kárt megtéríteni. Mentese a felelősség alól az üzemeltető, ha bizonyítja, hogy a kárt olyan elháríthatatlan ok idézte elő, amely a fokozott veszéllyel járó tevékenység körén kívül esik.

(2) Törvény a veszélyes üzemi felelősségre irányadó felelősségi szabályok alkalmazását az (1) bekezdésben meghatározottakon kívüli esetekre, illetve tevékenység gyakorlásával összefüggésben is előírhatja.

B/ Változat

[Abban az esetben, ha az 5:499. § B/ Változata kerül elfogadásra, a veszélyes üzemi felelősség vonatkozásában nincs szükség speciális felelősségi előírás kimondására.]

5:519. § [Üzemeltető]

(1) Üzemeltető az, aki a veszélyes üzem fenntartója, aki a veszélyforrással rendelkezni jogosult, illetőleg aki az üzemet működteti vagy akinek az érdekében az üzem működik. Üzemeltetőnek kell tekinteni azt a személyt is, aki a fokozott veszélyforrás elleni különös védekezésre köteles.

(2) Üzemeltetőnek minősül az a személy is, akire e törvény alapján a veszélyes üzemi felelősség szabályait alkalmazni kell.

(3) Ha ugyanannak az üzemnek több üzemeltetője van, a károsult irányában felelősségük egyetemleges.

5:520. § [A károsult közrehatása]

(1) Az üzemeltetőnek nem kell megtérítenie a kárt annyiban, amennyiben az a károsult felróható magatartásából származott.

(2) A károsult felróható közrehatása esetén a kármegosztás körében az üzemtartó terhére értékelni kell az üzem veszélyességét is, amennyiben az a károkozásban közrehatott.

(3) Ha a károkozásban elhárítható magatartásával vétőképtelen személy hatott közre, az üzemtartót a vétőképtelen károsult irányában teljes felelősség terheli.

(4) Az üzemtartó megtérítési igényét a vétőképtelen gondozójával szemben érvényesítheti.

5:521. § [A felelősség kizárása]

A felelősség kizárása vagy korlátozása semmis: ez a tilalom a dolgokban és vagyoni jogokban okozott károkra nem vonatkozik.

5:522. § [Elévülés]

A veszélyes üzemi felelősségből eredő kártérítési követelés három év alatt évül el.

5:523. § [Többek károkozása]

Ha a kárt több személy fokozott veszéllyel járó tevékenységgel közösen okozta, felelőségük a károsulttal szemben egyetemleges, egymásközi viszonyukban a felelőség általános szabályait kell alkalmazni.

5:524. § [Veszélyes üzemek találkozása]

(1) Ha több személy fokozott veszéllyel járó tevékenysége körében egymásnak kárt okoz, mindegyik fél felróhatósága arányában köteles a másikkal okozott kárt megtéríteni.

(2) Ha a károkozás egyik félnek sem róható fel, de a kár egyikük fokozott veszéllyel járó tevékenysége körében bekövetkezett rendellenességre vezethető vissza, a kárt ez utóbbi köteles megtéríteni.

(3) Ha az egymásnak okozott kárt mindkét fél fokozott veszéllyel járó tevékenysége körében bekövetkezett rendellenesség okozta, továbbá, ha ilyen rendellenesség egyik félnél sem állapítható meg, kárát – felróhatóság hiányában – mindegyik fél maga viseli.

II. Fejezet

Felelősség az állatok károkozásáért

5:525 § [A vadkárért való felelősség alanya, alapja]

A vadkár megtérítéséért az tartozik felelősséggel, aki a kárt okozó vad vadászatára jogosult és akinek vadászterületén a károkozás bekövetkezett, illetőleg akinek vadászterületéről a vad kiváltott. A felelősség alól kimentésnek helye nincs.

5:526. § [Vad és jármű összeütközése]

(1) Amennyiben a vadkár a vadnak gépjárművel közúton, illetve vasúti járművel közforgalmú vasúti pályán történő ütközése miatt következett be, a kárért felelős személy részben vagy egészben mentesül a felelősség alól, amennyiben a jármű üzemeltetője (vezetője) a jelzett, vagy egyébként az általa ismert vadveszélyt figyelmen kívül hagyva közlekedett.

(2) Nincs helye se mentesülésnek se kármegosztásnak, ha a vadkár közvetlenül vadászat miatt következett be, illetőleg ha a károkozó a vadat a közút, illetve a közforgalmú vasúti pálya közvetlen körzetébe – a külön jogszabályban meghatározott módon – odaszoktatta.

5:527. § [A vadászati kárért való felelősség alanya, alapja]

A vadászati kárt a vadászatra jogosult köteles megtéríteni. A felelősség alól kimentésnek helye nincs.

5:528. § [Vadászat során okozott egyéb károk]

A/ Változat

A vadászat során okozott egyéb károkra a fokozott veszéllyel járó tevékenységért való felelősség szabályait kell alkalmazni.

B/Változat

A vadászat során okozott egyéb károkra a kártérítési felelősség általános szabálya irányadó.

Megjegyzés: a B/ változat csak akkor alkalmazható, ha fennmarad a vétkességen alapuló felelősség.

5:529. § [Közvetlen bírói út]

A vadkár és a vadászati kár megtérítése iránti igény a külön jogszabályba foglalt eljáráson kívül közvetlenül a bíróság előtt is érvényesíthető.

5:530. § [Elévülés]

A vadkár és a vadászati kár iránti követelés három év alatt évül el.

5:531. § [Állattartás körében okozott kár]

(1) Aki állatot tart, az általános szabályok szerint felel azért a kárért, amelyet az állat másnak okozott. Veszélyes állat tartója úgy felel, mint az, aki fokozott veszéllyel járó tevékenységet folytat.

(2) Azt, hogy az állat veszélyes állatnak minősül-e – tekintettel annak fajtájára, viselkedésére és veszélyességére –, külön jogszabály alapján kell megítélni.

III. Fejezet Termékfelelősség

5:532. § [A termékfelelősség alanya]

(1) A temékkárért a hibás termék gyártója tartozik felelősséggel.

(2) Import termék esetén e törvénynek a gyártóra vonatkozó rendelkezéseit az importálóra is megfelelően alkalmazni kell. Ez a szabály nem érinti az importálónak a gyártóval szemben érvényesíthető visszkereseti igényét.

(3) Ha a termék gyártója nem állapítható meg, a termék minden forgalmazóját gyártónak kell tekinteni mindaddig, amíg a forgalmazó a gyártót vagy azt a forgalmazót, akitől a terméket beszerezte, a károsultnak nem nevezi meg. E szabály import termék esetében akkor is megfelelően alkalmazandó, ha a termék gyártója feltüntetésre került, de az importálója nem állapítható meg.

(4) A forgalmazó ezt a nyilatkozatát legkésőbb a károsult írásbeli felhívásától számított harminc napon belül teheti meg.

5:533. § [Termék, hibás termék]

(1) Termék minden ingó dolog – akkor is, ha utóbb más ingó vagy ingatlan alkotórészévé vált, valamint a villamosenergia;

(2) A termék akkor hibás, ha nem nyújtja azt a biztonságot, amely általában elvárható, figyelemmel különösen a termék rendeltetésére, ésszerűen várható használatára, a termékkel kapcsolatos tájékoztatásra, a termék forgalomba hozatalának időpontjára, a tudomány és a technika állására.

(3) A terméket nem teszi hibássá önmagában az a tény, hogy később nagyobb biztonságot nyújtó termék kerül a forgalomba.

5:534. § [Termékkár]

Termékkár

a) a hibás termék által valakinek a halála, testi sérülése vagy egészségkárosodása folytán bekövetkezett vagyoni kár és sérelem, továbbá

b) a hibás termék által más dolgokban okozott, a kár bekövetkeztekor 500 eurónak a Magyar Nemzeti Bank hivatalos deviza középárfolyama szerinti forint összegénél nagyobb összegű kár, ha az a más dolog szokásos rendeltetése szerint magánhasználat vagy magánfogyasztás tárgya, és azt a károsult is rendszerint ilyen célra használta.

5:535. § [Mentesülés a felelősség alól]

(1) A gyártó akkor mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy

a) a terméket üzletszerűen nem hozta forgalomba, vagy

b) a termék az általa történő forgalombahozatal időpontjában hibátlan volt és a hiba oka később keletkezett, vagy

c) a termék általa történő forgalombahozatala időpontjában a hiba a tudomány és a technika állása szerint nem volt felismerhető, vagy

d) a termék hibáját jogszabály vagy kötelező hatósági előírás alkalmazása okozta.

(2) Az alapanyag vagy a résztermék gyártója mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy

a) a hibát a végtermék szerkezete, illetőleg összetétele okozta, vagy

b) a hiba a végterméket gyártó utasításának a következménye.

5:536. § [Harmadik személy közrehatása]

A gyártó nem mentesül a felelősség alól, ha a kár bekövetkeztében harmadik személy magatartása is közrehatott. Ez a szabály nem érinti a gyártónak a harmadik személlyel szemben érvényesíthető igényét.

5:537. § [A felelősség kizárása]

A károsulttal szemben a gyártó felelősségének korlátozása vagy kizárása semmis.

5:538. § [Elévülés]

(1) A károsult kártérítési igényét három éves elévülési idő alatt érvényesítheti.

(2) Az elévülés akkor kezdődik, amikor a károsult tudomást szerzett vagy kellő gondossággal tudomást szerezhethetett volna a kár bekövetkeztéről, a termék hibájáról vagy a hiba okáról és a gyártó, illetőleg az importáló személyéről.

5:539. § [Objektív határidő]

A gyártót az e fejezetben meghatározott felelősség az adott termék általa történő forgalombahozatalától számított tíz évig terheli, kivéve, ha a károsult időközben bírósági eljárást indított a gyártó ellen. A határidő eltelte jogvesztést eredményez.

5:540. § [A méltányosság kizárása]

A gyártóra nézve az 5:506. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezés nem alkalmazható.

IV. Fejezet **Felelősség a környezeti károkért és sérelmekért**

5:541. § [A felelősség alapja]

Aki környezeti kárt és sérelmet okoz, ezért felelősséggel tartozik. Mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a környezeti kárt a tevékenységi körén kívül eső, valamely elháríthatatlan ok által közvetlenül kiváltott baleset vagy egyéb károkozás, illetve a károsult elháríthatatlan magatartása okozta.

5:542. § [Sérelemdíj igény környezeti károkozás esetén]

A környezeti károkozás folytán előállott nem vagyoni sérelemért a károkozó sérelemdíj fizetésére köteles.

5:543. § [Egyetemleges felelősség]

(1) A környezeti kárért való felelősség annak az ingatlanak a tulajdonosát és birtokosát a károkozóval egyetemlegesen terheli, amelyen a tevékenységet folytatják, illetőleg folytatták.

(2) A tulajdonos mentesül az egyetemleges felelősség alól, ha megnevezi az ingatlan tényleges használóját és kétséget kizáróan bizonyítja, hogy magatartása a használatba adás során nem volt felróható.

(3) Az (1) és (2) bekezdés rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni a nem helyhez kötött (mozgó) környezetet károsító forrás tulajdonosára és birtokosára is.

(4) Ha több károkozó közösen hoz létre olyan szervezetet, amelyben korábban végzett azonos, vagy egymást kiegészítő tevékenységüket egyesítik, a létrehozott szervezet az alapítók jogutódjának minősül, felelőssége pedig az alapítókkal egyetemleges.

5.544. § [A minősített befolyással rendelkező felelőssége]

A környezeti kárért felelős károkozóval egyetemlegesen felel a károkozó szervezetben legalább minősített befolyással rendelkező személy. Ha a károkozó elismert vállalatcsoporthoz tartozó ellenőrzött társaságnak számít, az uralkodó tag egyetemlegesen felel az okozott környezeti kárért.

5:545. § [Közérdekű kereset]

A környezeti károkozás miatt a kár megtérítése és sérelemdíj érvényesítése végett közérdekű keresetet terjeszthet elő

a) a jövő nemzedék országgyűlési biztosa;

Megjegyzés: a törvényjavaslat a Kormányhoz való benyújtásáig várhatóan elfogadásra kerül az a törvény, amely létrehozza a jövő nemzedék országgyűlési biztosa jogintézményét.

b) az a közhasznú vagy kiemelkedően közhasznú fokozottal rendelkező egyesület és alapítvány, amelynek alapítói célja közé tartozik a környezet védelme érdekében történő tevékenységek végzése;

c) az ügyész.

5:546. § [Elévülés, jogvesztő határidő]

Hulladéklerakó létesítmény esetében a létesítménnyel, illetőleg a lerakott hulladékkal okozott környezeti károkozás miatt a kártérítési igény a létesítmény lezárásától számított harminc évig érvényesíthető. A határidő elmulasztása jogvesztéssel jár.

5:547. § [Nyilvános elégtétel adása]

A károkozóval szemben követelhető, hogy a jogsértésért fennálló felelősségét megállapító nyilatkozatot, illetve az erre vonatkozó jogerős határozatot országos

terjesztésű napilapban vagy hetilapban, valamint honlapján tegye közzé, viselve az ezzel kapcsolatban felmerülő költségeket.

V. Fejezet

Felelősség az atomkárokért

5:548. § [A felelősség alanya. Az engedélyes]

(1) A nukleáris létesítmény engedélyese köteles az atomenergia alkalmazása során okozott atomkárt megtéríteni.

(2) Engedélyes az atomenergia alkalmazói közül az, aki hatósági engedéllyel engedélyköteles tevékenységet folytat.

(3) A károsult kárigényét az engedéllyessel, a helyette pénzügyi fedezetet nyújtóval, vagy mindkettőjükkel, mint egyetemleges kötelezettekkel szemben, érvényesítheti.

5:549. § [A felelősség alapja]

Az engedélyes az atomkáráért való felelősség alól csak akkor mentesül, ha bizonyítja, hogy az atomkár a létesítmény tevékenységi körén kívül eső, elháríthatatlan ok által közvetlenül kiváltott nukleáris baleset következménye.

5:550. § [Mentesülés]

Az engedélyes részben vagy egészben mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a károsultat ért kár részben vagy egészben a károsult súlyosan gondatlan, vagy kifejezetten a kár előidézésére irányuló, szándékos és elháríthatatlan magatartásának vagy mulasztásának a következménye.

5:551. § [A felelősség kizárása]

Az atomkárokért való felelősség korlátozása vagy kizárása semmis.

5:552. § [A kár mértékének korlátozása]

(1) Az atomkár mértékét külön törvény korlátozhatja.

(2) A korlátozást meghaladó atomkárokért – a külön törvényben foglalt mértékben – az állam tartozik felelősséggel.

5:553. § [Elévülési és jogvesztő határidők]

(1) A károsult kártérítési igényét három éves elévülési határidő alatt érvényesítheti. Az elévülés attól a naptól kezdődik, amelyen a károsult tudomást szerzett vagy tudomást szerezhette volna a kár bekövetkeztéről és az ezért felelős engedélyes személyéről.

(2) Az engedélyest az atomkárokért való felelősség a nukleáris baleset bekövetkeztének időpontjától számított tíz évig terheli.

(3) Ha az atomkárt olyan nukleáris anyag által kiváltott rendkívüli esemény okozta, amely nukleáris anyag a rendkívüli esemény időpontjában lopott, elveszett, kidobott vagy elhagyott volt, a (2) bekezdés szerinti határidőt a nukleáris baleset időpontjától kell számítani, de az nem haladhatja meg a felsorolt események bekövetkeztének időpontjától számított húsz évet.

(4) A (2) és (3) bekezdések szerinti határidők elmulasztása jogvesztéssel jár.

5:554. § [Együttes károkozás]

(1) Ha a károkat az atomenergiáról szóló törvény alkalmazása szerinti nukleáris baleset és egyéb esemény együttesen okozta, s az egyéb esemény által okozott kár teljes bizonyossággal nem választható el az atomkártól, az egyéb esemény által okozott kárért is az engedélyes felel.

(2) Abban az esetben, ha az atomkárt nukleáris baleset és az atomenergiáról szóló törvény hatálya alá nem tartozó ionizáló sugárzás kibocsátása okozta, az ezért a kibocsátásért felelős személy a fokozott veszéllyel járó tevékenységért való felelősség szabályai szerint tartozik felelősséggel.

5:555. § [Megtérítési követelés]

Atomkár esetén az engedélyes megtérítési követelését csak akkor jogosult érvényesíteni, ha

a) ezt a jogát írásbeli szerződésben kifejezetten kikötötte, vagy

b) az atomkár szándékos károkozásra irányuló cselekmény vagy mulasztás eredménye, azzal a személlyel szemben, aki ezt elkövette.

VI. Fejezet

Felelősség vétőképtelen személy károkozásáért

5:556. § [A felelősség alanya]

Aki vétőképtelen, nem felel az okozott kárért. Helyette gondozója felel, kivéve, ha bizonyítja, hogy a gondozás vagy a felügyelet ellátása érdekében úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

5:557. § [A vétőképtelen és a gondozó]

(1) Vétőképtelen az, akinek a konkrét károkozási cselekmény vagy mulasztás tekintetében belátási képessége hiányzik vagy fogyatékos.

(2) Gondozó az, aki a vétőképtelen személy felügyeletét ténylegesen ellátja, magatartását ellenőrzi, irányítja és felügyeli. Gondozó továbbá az is, akit törvény alapján a vétőképtelen gondozójának kell tekinteni.

5:558. § [Méltányossági kártérítés]

Ha a károkozónak nincs gondozója, vagy a gondozó felelősségét nem lehet megállapítani, kivételesen a vétőképtelen károkozót is kötelezni lehet a kár részben vagy egészben való megtérítésére, feltéve, hogy az eset körülményei és a felek vagyoni viszonyai ezt nyilvánvalóan indokolttá teszik.

5:559. § [Önhiba]

A vétőképtelen károkozó belátási képességének hiányára vagy fogyatékoságára nem hivatkozhat, ha ezt az állapotát maga idézte elő.

5:560. § [Egyetemleges felelősség]

(1) Ha a kárt a konkrét károkozás körülményei tekintetében belátási képességgel rendelkező olyan kiskorú okozta, akinek felügyeletre köteles gondozója is van, és bizonyítják, hogy a gondozó kötelességeit felróhatóan megszegte, a gondozó az okozott kárért a károkozóval egyetemlegesen felelős.

(2) A törvényes képviselő károkozásáért a képviselt személy nem tartozik felelősséggel.

VII. Fejezet

Felelősség az alkalmazott, a tag és a megbízott károkozásáért

5:561. § [Felelősség az alkalmazott és a tag károkozásáért. A felelősség áttörése]

(1) Ha a munkáltató alkalmazottja munkaviszonyával, jogi személy tagja tagsági viszonyával vagy vezető tisztségviselője e jogviszonyával összefüggésben harmadik személynek kárt okoz, törvény eltérő rendelkezése hiányában a károsulttal szemben a munkáltató, illetve a jogi személy a felelős.

(2) Ezt a rendelkezést kell alkalmazni a jogi személy vezető tisztségviselője, illetve tisztségviselője károkozása esetén akkor is, ha feladatát megbízottként látja el.

(3) Egyetemlegesen felel a munkáltatóval, illetve a jogi személlyel vagy a jogi személyiség nélküli gazdasági társasággal az alkalmazott, a tag, a vezető tisztségviselő akkor, ha a kárt szándékos magatartással az alkalmazotti, tagsági vagy vezető tisztségviselői viszonyával visszaélve okozta.

5:562. § [A megbízott és a megbízó felelőssége]

A megbízott által ilyen minőségben okozott kárért a károsult harmadik személlyel szemben a megbízó a megbízottal egyetemlegesen felelős. Mentесül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy őt a megbízott megválasztásában, utasításokkal ellátásában és felügyeletében felrőhatóság nem terheli.

VIII. Fejezet

Felelősség a közhatalom gyakorlása során okozott kárért és sérelemért

5:563. § [Felelősség közigazgatási jogkörben okozott kárért]

(1) Közigazgatási jogkörben okozott kárért a felelősséget akkor lehet megállapítani, ha a kárt a közhatalom gyakorlása során kifejtett tevékenységgel, illetve ennek elmulasztásával okozták és a kár rendes jogorvoslattal – ide értve a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránti eljárást is – nem volt elhárítható.

(2) Közigazgatási jogkörben okozott kárért a közhatalmat gyakorló jogi személy vagy az a közigazgatási szerv tartozik felelősséggel, amelynek vezetője a közhatalmi jogkör gyakorlója.

5:564. § [Felelősség bírósági és más közhatalmi jogkörben okozott kárért]

Ha törvény másként nem rendelkezik, a közigazgatási jogkörben okozott kárért való felelősség szabályait kell alkalmazni a bírósági, az ügyészségi, a közjegyzői és a végrehajtói jogkörben okozott kárért.

5:565. § [Felelősség a perek tisztességtelen lefolyása, időbeni elhúzódsága esetén]

(1) Az állam méltányos elégtétel adására kötelezhető, ha a per tisztességes lefolytatásának és ésszerű időn belül történő befejezésének követelményét a bíróság megsértette.

(2) A per befejezésének ésszerű időtartama a jogvita tárgyát és természetét, valamint az eljárás lefolytatásának egyedi körülményeit, ideértve a felek perbeli magatartását is, figyelembevételre határozható meg.

IX. Fejezet

Felelősség az épületkárokért

5:566. § [Az épület tulajdonosának felelőssége]

(1) Épület egyes részeinek lehullásából vagy az épület hiányosságaiból másra háramló kárért az épület tulajdonosa felelős, kivéve, ha bizonyítja, hogy az építkezés vagy a karbantartás során a károk megelőzése, illetve a kárenyhítés érdekében úgy járt el, ahogyan az az adott helyzetben általában elvárható.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt szabályt kell alkalmazni az épületre kifüggesztett tárgyak leesésével okozott kárért való felelősségre azzal az eltéréssel, hogy a károsulttal szemben azt, akinek érdekében a tárgyat kifüggesztették, az épület tulajdonosával egyetemleges felelősség terheli.

(3) Ezek a szabályok nem érintik a felelős személynek azt a jogát, hogy a károkozótól a kár megtérítését követelhesse.

5:567. § [Használói felelősség]

(1) Valamely tárgynak lakásból vagy más helyiségből való kidobásával, kiejtésével vagy kiöntésével okozott kárért a károsulttal szemben a lakás bérlője, illetőleg a helyiség használója felelős.

(2) Ha a bérlő, illetőleg a használó a károkozót megnevezi, kezesként felel. Mentesül a felelősség alól ha bizonyítja, hogy a károkozó jogosulatlanul tartózkodott a helyiségben.

(3) Valamely tárgynak az épület közös használatára szolgáló helyiségeiből való kidobásával, kiejtésével vagy kiöntésével okozott kárért a károsulttal szemben az épület tulajdonosa felelős. Ha a tulajdonos a károkozót megnevezi, kezesként felel.

(4) Ezek a szabályok nem érintik a felelős személynek azt a jogát, hogy a kárért egyébként felelős személytől a kár megtérítését követelhesse.

3. Cím

Kártalanítás megengedett károkozásokért

I. Fejezet

Az államot terhelő kártalanítási kötelezettség

5:568. § [Kártalanítás a büntetőeljárás miatt]

(1) Ha a büntetőeljárásban eljáró hatóságok kártérítési felelőssége nem áll fenn, az államot megfelelő kártalanítási kötelezettség terheli az előzetes letartóztatásért és az ideiglenes kényszergyógykezelésért a külön törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén.

(2) A jogerős ítélet alapján kitöltött szabadságvesztésért, javítóintézeti nevelésért, illetőleg kényszergyógykezelésért a terheltnek megfelelő kártalanítás jár, ha rendkívüli jogorvoslati eljárásban – a külön törvényben foglaltak szerint – vele szemben a bíróság kedvezőbb határozatot hozott.

5:569. § [Szakértői vizsgálatral történt károkozás]

Az államot – a kártérítésre vonatkozó szabályok szerint – kártalanítási kötelezettség terheli a büntetőeljárás során a terheltnek, a sértettnek, a szemletárgy birtokosának és a tanúnak a lefolytatott szakértői vizsgálatral okozott kárért.

5:570. § [Az igény érvényesítése. Jogutódlás]

(1) A terhelt a nyomozást megszüntető határozat, a jogerős felmentő ítélet, a jogerős megszüntető végzés, a rendkívüli jogorvoslat eredményeképpen hozott jogerős határozat vele történő közlésétől számított három éven belül terjeszthet elő kártalanítási igényt.

(2) Ha a terhelt a kártalanítási eljárás lefolytatása előtt, vagy a határidő eltelte előtt meghal anélkül, hogy igényét előterjesztette volna, örököse az eljárás folytatását kérheti, illetőleg a határidőn belül kártalanítási igényt terjeszthet elő.

5:571. § [A kártalanítás módja és mértéke]

Az államot terhelő külön jogszabályokban megállapított kártalanítási kötelezettség mértékére és módjára e törvénynek a kártérítés módjára és mértékére vonatkozó rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

II. Fejezet**Kártalanítás a dologi jogokban keletkezett károkért****5:572. § [Az e törvény szerinti kártalanítások]**

(1) Mindazokban az esetekben, amelyekben e törvény Dologi Jogi Könyve kártalanítást rendel, a kötelezett azonnali, teljes és feltétlen kártalanításra köteles.

(2) A kártalanításra e törvénynek a kártérítés módjára és mértékére vonatkozó szabályait kell megfelelően alkalmazni.

5:573. § [A kártalanítás további esetei]

Ahol külön törvény az államnak vagy más jogi személynek a kártalanításra vonatkozó kötelezettségét írja elő – törvény eltérő rendelkezése hiányában – a kártalanítás módjára e törvény kártérítésre és sérelemdíjra vonatkozó rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

Hatodik Rész**Jogalap nélküli gazdagodás, megbízás nélküli ügyvitel, utaló magatartás****1. Cím****Jogalap nélküli gazdagodás****5:574. § [Jogalap nélküli gazdagodás]**

(1) Aki másnak rovására jogalap nélkül jut vagyoni előnyhöz, köteles ezt az előnyt visszatéríteni, ha a jogalap nélküli előny a felek jogviszonyára egyébként irányadó szabályok alapján nem térül meg.

(2) Nem köteles visszatéríteni a gazdagodást az, aki attól a visszakövetelés előtt elesett, kivéve, ha

a) számolnia kellett a visszatérítési kötelezettséggel, és felelőssége a gazdagodás megszűnéséért megállapítható, vagy

b) rosszhiszeműen jutott a gazdagodáshoz.

5:575. § [Az érték megtérítése]

Ha a vagyoni előnyt természetben visszaszolgáltatni nem lehet, értékét kell megtéríteni.

5:576. § [Az életfenntartás céljára adott juttatás visszakövetelése]

Az életfenntartás céljára adott juttatást visszakövetelni nem lehet, kivéve, ha törvény másként rendelkezik, vagy ennek hiányában is, ha a juttatást bűncselekmény útján szerezték meg.

5:577. § [Közös gazdagodók]

A jogalap nélkül közösen gazdagodók egyetemlegesen felelnek a gazdagodás visszatérítéséért.

2. Cím

Megbízás nélküli ügyvitel

5:578. § [Megbízás nélküli ügyvitel]

Aki valamely ügyben más helyett eljár anélkül, hogy arra megbízás alapján vagy egyébként jogosult volna, az ügyet úgy köteles ellátni, amint azt annak érdeke és feltehető akarata megkívánja, akinek javára beavatkozott.

5:579. § [A beavatkozás helyénvalósága]

(1) A más ügyébe jogosultság nélkül való beavatkozást akkor kell helyénvalónak tekinteni, ha megfelel a másik feltehető érdekének és akaratának, különösen ha a beavatkozás őt károsodástól óvja meg.

(2) Életveszély elhárítása végett az életveszélybe került személy, széles körben fenyegető veszély megelőzése vagy elhárítása érdekében a tulajdonos vagy más rendelkezésre jogosult személy, tartási kötelezettség teljesítése végett a tartásra köteles személy akarata ellenére is helye van beavatkozásnak.

5:580. § [Megbízás nélküli ügyvivő]

(1) A megbízás nélküli ügyvivő köteles azt, akinek érdekében beavatkozott, erről haladéktalanul értesíteni; egyebekben őt a megbízott kötelezettségei terhelik.

(2) Ha a megbízás nélküli ügyvivő beavatkozása helyénvaló volt, őt a megbízott jogai illetik, függetlenül attól, hogy beavatkozása sikerrel járt-e.

(3) Ha a beavatkozás nem volt helyénvaló, a megbízás nélküli ügyvivő díjazást nem követelhet, költségeinek megtérítését csak a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint követelheti, és felelős mindazért a kárért, amely beavatkozása nélkül nem következhetett volna be.

5:581. § [Idegen ügy sajátkénti ellátása]

Ha valaki tudva, hogy nincs hozzá joga, idegen ügyet sajátjaként lát el, vele szemben a megbízás nélküli ügyvitelből eredő jogokat lehet érvényesíteni. Ha e jogokat érvényesítik, az eljáró személy a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint költségeit beszámíthatja.

3. Cím

Utaló magatartás

5:582. § [Utaló magatartás]

A bíróság a kárnak egészben vagy részben való megtérítésére kötelezheti azt, akinek szándékos magatartása más jóhiszemű személyt alapos okkal olyan magatartásra indított, amelyből őt önhibáján kívül károsodás érte.

HATODIK KÖNYV: ÖRÖKLÉSI JOG

1. Cím Általános rendelkezések

I. Fejezet Öröklés

6:1. § [Öröklés]

A természetes személy halálával hagyatéka mint egész száll az örökösre.

6:2. § [Öröklési igény]

Az öröklési igény nem évül el.

6:3. § [Az öröklés jogcímei]

(1) Örökölni végintézkedés vagy törvény alapján lehet. Öröklésre képes minden személy (jogalany) kivéve, ha a törvény szerint nem örökölhet.

(2) Ha az örökhagyó után végintézkedés maradt, az öröklés rendjét ez határozza meg. Végintézkedés hiányában az öröklés rendjére a törvény az irányadó.

II. Fejezet Kiesés az öröklésből

6:4. § [Kiesés az öröklésből]

(1) Kiesik az öröklésből, aki nem éli túl az örökhagyót. A közös balesetben vagy más hasonló veszélyhelyzetben elhalt személyek az egymás után történő öröklés tekintetében a halál beálltának sorrendjétől függetlenül kiesettnek tekintendők.

(2) Kiesik az öröklésből az is

- a) aki az öröklésre érdemtelen;
- b) akit az örökhagyó az öröklésből kizárt vagy kitagadott;
- c) aki lemondott az öröklésről;
- d) aki az örökséget visszautasította.
- e) aki az öröklés megnyíltakor általában, vagy az öröklés tárgya tekintetében jogok szerzésére a törvény szerint képtelen. A végintézkedéssel létrehozott alapítvány

azonban az örökösnevezésről szóló rendelkezés (5) bekezdésében foglaltak szerint öröklési képességgel rendelkezik.

6:5. § [Kiesés a haszonélvezeti jogból, a kötelesrészből, továbbá a hagyományból és a meghagyásból]

Az öröklésből kiesésre vonatkozó rendelkezéseket a házastárs (bejegyzett élettárs) haszonélvezeti joga, a be nem jegyzett élettárs használati joga, a kötelesrész, továbbá a hagyomány és a meghagyás tekintetében is alkalmazni kell azzal az eltéréssel, hogy a hagyományos és a meghagyás kedvezményezettjének kiesése – ha e vonatkozásban helyettesítés nem történt – a hagyománnyal és a meghagyással terhelt személy mentesülését jelenti.

6:6. § [Érdemtelenég]

(1) Érdemtelen az öröklésre

- a) aki az örökgyó életére tört;
- b) aki szándékos eljárásával az örökgyó végakarátának szabad kinyilvánítását megakadályozta, vagy az örökgyó végakarátának érvényesítését megghiúsította vagy ezek valamelyikét megkísérelte;
- c) aki a hagyatékban való részesülés céljából az örökgyó után törvényes öröklésre jogosult vagy az örökgyó végintézkedésében részesített személy (az örökös, a hagyományos, a meghagyás kedvezményezettje, a halál esetére megajándékozott) életére tört.

(2) Az érdemtelenég nem vehető figyelembe, ha az érdemtelenégre vezető magatartást – bárki ellen irányult is – az örökgyó vagy az, aki ellen irányult, megbocsátotta.

(3) Az érdemtelenégre csak az hivatkozhat, aki az érdemtelen személy kiesése folytán maga örökölné, vagy a végintézkedéssel reá rótt kötelezettségtől vagy más tehertől mentesülne.

(4) Aki érdemtelenég miatt kiesik az öröklésből, nem jogosult törvényes képviselőként a helyébe lépő személy örökségének kezelésére. Az ilyen vagyon kezelésére a szülői vagyonkezelésnek a szülő vagyonkezeléséből kivont vagyon kezelésére vonatkozó szabályait kell megfelelően alkalmazni.

6:7. § [Lemondás az öröklésről]

(1) Aki törvényes öröklésre jogosult, az örökgyóval kötött írásbeli szerződésben egészben vagy részben lemondhat az öröklésről.

(2) A lemondást a szerződési akarat hiánya vagy fogyatékosága miatt ugyanúgy lehet megtámadni, mint a végrendeletet.

6:8. § [A lemondás személyi hatása]

(1) A lemondás csak akkor hat ki a lemondó leszármazóira, ha a megállapodás így szól, vagy ha az a kötelesrészt elérő kielégítés fejében történt.

(2) A meghatározott személy javára való lemondás kétség esetében csak arra az esetre szól, ha e meghatározott személy az örökhagyó után örököl. Az örökhagyó leszármazójának lemondása kétség esetében csak a többi leszármazó javára szolgál.

6:9. § [A lemondás terjedelme]

(1) Az öröklésről való lemondás – ellenkező megállapodás hiányában – a kötelesrésztől való lemondást is jelenti. A kötelesrésztől való lemondás azonban nem jelent lemondást arról, ami a lemondóra más öröklési jogcímen hárul.

(2) A lemondás ellenkező megállapodás hiányában kiterjed arra is, amivel a lemondó hányada utóbb másnak kiesése következtében növekszik, úgyszintén arra a vagyona, amelyet az örökhagyó a lemondás után szerzett, kivéve, ha a szerzés az örökhagyó vagyonában olyan rendkívüli növekedést idézett elő, amelynek ismeretében a lemondó nyilatkozatát nem tette volna meg.

2. Cím**Végintézkedésen alapuló öröklés****I. Fejezet****A végrendelet****6:10. § [Végintézkedési szabadság]**

(1) Az örökhagyó halála esetére vagyonáról vagy annak egy részéről végintézkedéssel szabadon rendelkezhet.

(2) Végintézkedés minden olyan jogügylet, amely halál esetére szóló rendelkezést foglal magában. Halál esetére szóló rendelkezés pedig minden olyan rendelkezés, amely a túlélés feltételéhez van kötve.

6:11. § [A végrendelet személyessége]

Végrendeletet csak személyesen lehet.

6:12. § [Az írásbeli végrendelet és fajtái]

(1) Az okirat végrendeleti jellegének megállapításához legalább az szükséges, hogy az okirat külsőleg az örökhatyótól származónak mutatkozzék, és az örökhatyó halála esetére szóló olyan nyilatkozatot tartalmazzon, amelyből a végrendeleti minőség kitűnik.

(2) Végrendeletkezni lehet közvégrendelettel vagy írásbeli magánvégrendelettel; szóbeli végrendeletkezésnek csak a törvény által külön meghatározott esetekben van helye.

(3) A korlátozottan cselekvőképes kiskorú természetes személy, valamint az a korlátozottan cselekvőképes nagykorú természetes személy, akinek a bíróság a cselekvőképességét vagyoniával való rendelkezése tekintetében korlátozta, csak közvégrendeletet tehet; végrendelete érvényességéhez sem a törvényes képviselő hozzájárulása, sem a gyámhatóság jóváhagyása nem szükséges.

(4) A vak, az írástudatlan, továbbá az, aki olvasásra vagy nevének aláírására képtelen állapotban van, írásbeli magánvégrendeletet érvényesen nem tehet.

6:13. § [Közvégrendelet]

(1) Közvégrendeletet közjegyző vagy bíróság előtt lehet tenni.

(2) A közvégrendelet alaki érvényességére a közjegyzői okiratok érvényességét szabályozó rendelkezések irányadók.

(3) Nem lehet érvényesen közvégrendeletet tenni olyan személy előtt, aki a végrendeletkezőnek vagy a végrendeletkező házastársának hozzátartozója, gyámja vagy gondnoka.

(4) Érvénytelen az a juttatás, amely a közvégrendelet tételében közreműködő személy, valamint ennek hozzátartozója, gyámoltja vagy gondnokoltja javára szól.

6:14. § [Írásbeli magánvégrendelet nyelve]

Írásbeli magánvégrendeletet csak olyan nyelven lehet érvényesen tenni, amelyet a végrendeletkező ért, és amelyen saját kezűleg írt végrendelet esetében írni, más által írt végrendelet esetében olvasni tud.

6:15. § [Saját kezűleg és más által írt végrendelet]

(1) Az írásbeli magánvégrendeletet a végrendeletkező akár maga írhatja, akár mással írathatja.

(2) A gépirás akkor sem számít saját írásnak, ha magától a végrendeletkezőtől származik.

(3) Gyorsírással vagy a közönséges írástól eltérő egyéb jel- vagy számjegyírással készült magánvégrendelet érvénytelen.

6:16. § [Az írásbeli magánvégrendelet alaki érvényességi feltételei]

(1) Az írásbeli magánvégrendelet érvényes, ha annak végrendeleti minősége, keltének helye és ideje magából az okiratból kitűnik, továbbá ha a végrendeletkező azt

a) elejétől végig maga írja és aláírja; vagy

b) két tanú együttes jelenlétében aláírja, vagy ha azt már aláírta, az aláírást két tanú előtt, azok együttes jelenlétében a magáénak ismeri el, és a végrendeletet mindkét esetben a tanúk is – e minőségük feltüntetésével – aláírják; vagy

c) aláírja és akár nyílt, akár zárt iratként a közjegyzőnél – végrendeletként feltüntetve – személyesen letétbe helyezi.

(2) A több különálló lapból álló saját kezűleg írt írásbeli magánvégrendelet csak akkor érvényes, ha minden lapját folyamatos sorszámozással látták el.

(3) A több különálló lapból álló más, által írt írásbeli magánvégrendelet csak akkor érvényes, ha minden lapját ellátták folyamatos sorszámozással, továbbá a végrendeletkező és mindkét tanú aláírásával.

6:17. § [Írásbeli magánvégrendelet tanúja]

(1) Az írásbeli magánvégrendelet érvényességének nem feltétele, hogy a tanú a végrendelet tartalmát ismerje, vagy tudjon arról, hogy végrendelet tételénél működött közre.

(2) Az írásbeli magánvégrendelet érvénytelen, ha a tanú

a) a végrendeletkező személyazonosságának tanúsítására nem képes;

b) korlátozottan cselekvőképes kiskorú természetes személy vagy olyan korlátozottan cselekvőképes nagykorú természetes személy, akinek a bíróság a cselekvőképességét vagyonával való rendelkezése tekintetében korlátozta,

c) írástudatlan.

6:18. § [Tanú vagy más közreműködő számára rendelt juttatás]

(1) Az írásbeli magánvégrendelet tanúja vagy más közreműködő személy vagy ezek hozzátartozója javára szóló juttatás érvénytelen, kivéve, ha a végrendeletnek ezt a részét az örökhatározó saját kezűleg írta és aláírta.

(2) A tanú vagy a hozzátartozója részére szóló juttatás akkor sem érvénytelen, ha a végrendelekezésnél – rajta kívül – két tanú működött közre.

(3) Közreműködőnek minősül a végrendelet leírója, megfogalmazója, valamint az a személy is, aki a végrendelet megalkotásában a végrendelet tartalmát érdemben befolyásoló szerepet játszott.

(4) A végrendelet fogalmazásában, illetve leírásában résztvevő személy és annak hozzátartozója javára szóló juttatás csak akkor érvényes, ha a végrendeletnek ezt a részét az örökhagyó saját kezűleg írta és külön aláírta, vagy ha a végrendeleti tanúk a végintézkedés megtételének időtartama alatt együttesen és folyamatosan jelen voltak, és az ekként jelen volt tanúk előtt az örökhagyó a végintézkedés megtételekor élő szóval tett nyilatkozattal a végrendeletnek ezt a részét külön megerősítette, és mindez magából az okirat szövegéből kifejezetten kitűnik.

(5) Jogi személynek vagy jogi személynek nem minősülő vállalkozásnak rendelt juttatás tekintetében a közreműködőre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni, ha a jogi személy tagja, vezető tisztségviselője vagy alkalmazottja működött közre a végrendelet megalkotásában.

6:19. § [A szóbeli végrendelettelé feltételei]

(1) Szóbeli végrendeletet az tehet, aki életét fenyegető olyan rendkívüli helyzetben van, amely az írásbeli végrendelet megtételét nem teszi lehetővé és írásbeli végrendeletet egyáltalán nem tehetne.

(2) A szóbeli végrendelet akkor érvényes, ha a végrendelező három tanú együttes jelenlétében a tanúk által értett nyelven végakarátát egész terjedelemben szóval előadja, és ez alkalommal kijelenti, hogy szóbeli nyilatkozata az ő végrendelete.

(3) A szóbeli végrendeletre irányadók az írásbeli magánvégrendelet tanújának személyére vonatkozó, valamint az ő és hozzátartozója érdekeltségére tekintettel megállapított korlátozások, a tanú írni tudása azonban a szóbeli végrendelet érvényességének nem kelléke.

6:20. § [Közös végrendelet]

(1) Két vagy több személynek bármilyen alakban ugyanabba az okiratba foglalt végrendelezése érvénytelen.

(2) Érvényes a házastársaknak vagy a bejegyzett élettársaknak ugyanabba az okiratba foglalt végrendelete, ha

a) saját kezűleg írt végrendelet esetében az okiratot az egyik örökgyó elejétől végig maga írja és aláírja, a másik örökgyó pedig ugyanazon az okiraton maga írja és aláírja azt a nyilatkozatot, hogy az okirat az ő végakarátát is magában foglalja; vagy

b) más által írt végrendelet esetében az örökgyók egymás és a tanúk együttes jelenlétében teszik meg végintézkedési nyilatkozatukat és írják alá az okiratot, vagy ha az már megtörtént, mindkét örökgyó egymás és a tanúk együttes jelenlétében külön-külön nyilatkozik arról, hogy az okirat a végakarátát foglalja magában, és hogy az okiraton szereplő aláírás a sajátja;
vagy

c) azt közokiratba foglalják.

(3) Hatályát veszti a házastársak vagy a bejegyzett élettársak közös végrendelete az életközösség megszűnésével, továbbá a házassági bontókereset benyújtásával vagy az életközösség nyilvántartásból történő törlésére vonatkozó eljárás megindításával.

(4) A közös végrendeletbe foglalt viszonos végintézkedését a másik életében mindegyik örökgyó egyoldalúan visszavonhatja. A másik örökgyó halála után a közös végrendeletbe foglalt végintézkedés visszavonására csak abban az esetben van lehetőség, ha a végintézkedését visszavonó örökgyó egyúttal a javára szóló örökséget vagy hagyományt visszautasítja.

6:21. § [A végrendelet értelmezése]

A végrendeletet kétség esetén az örökgyó feltehető akarátának megfelelően és úgy kell értelmezni, hogy az örökgyó akarata lehetőség szerint érvényre jusson.

II. Fejezet A végrendelet tartalma

6:22. § [Örökösnevezés]

(1) Az örökgyó végrendeletében egy vagy több örököst nevezhet.

(2) Örökös az, akinek az örökgyó az egész hagyatékát vagy annak meghatározott hányadát juttatja.

(3) Kétség esetében örökös az is, akinek az örökgyó az egész hagyaték értékének jelentős részét tevő meghatározott egy vagy több vagyontárgyat juttat, ha az örökgyó feltehető akarata szerint a részesítettnek a hagyatéki terhek viselésében is osztoznia kell.

(4) Annak örökössé nevezése, aki az örökagyó halálakor még meg sem fogant, érvénytelen.

(5) A végintézkedéssel létrehozott, így a hagyaték megnyíltakor még létre nem jött, a végrendeletben a hagyatékából részesített alapítványt – bejegyzése esetén – úgy kell tekinteni, mintha már az örökagyó halála előtt létrejött volna. Az ilyen alapítvány az öröklési jog szabályai szerint úgy szerzi meg az örökagyótól mint alapítótól részére juttatott vagyont, mintha már az alapító halála előtt létrejött volna.

6:23. § [Az örökrész meghatározása]

Ha az örökagyó akár az egész hagyatékra, akár annak egy részére vagy valamely hagyatéki tárgyra több örököst nevezett, és részesedésük mértékét nem határozta meg, a részesítettek egyenlő arányban örökölnék.

6:24. § [Helyettes-örökös nevezése]

(1) Az örökagyó arra az esetre, ha az örökös az öröklésből kiesik, mást nevezhet örökössé.

(2) Ha a nevezett örökös az örökagyónak egyben törvényes örököse is, kiesése esetére leszármazóját – ellenkező végrendeleti intézkedés hiányában – helyettes örökösnek kell tekinteni.

(3) Az (1) és a (2) bekezdést a hagyományosra és a meghagyás jogosultjára is megfelelően kell alkalmazni.

6:25. § [Kizárás]

(1) Az örökagyó azt, aki törvényes örököse, vagy azzá válhat, akár más személynek örökössé nevezésével, akár végrendeletben tett kifejezett nyilatkozattal kizárhatja a törvényes öröklésből. A kizárást nem kell indokolni.

(2) A kötelesrészt meghaladó törvényes öröklésből a kötelesrészt jogosult is kizárható.

6:26. § [A végrendelettel ki nem merített hagyaték]

Ha a nevezett örökösök részesedése a hagyatékot nem meríti ki, a többlet tekintetében törvényes öröklésnek van helye, amennyiben a törvény kivételt nem tesz, vagy a végrendeletből más nem következik.

6:27. § [Hagyományrendelés]

(1) Hagyomány a hagyatékban meglévő valamely vagyontárgynak közvetlenül meghatározott személy részére juttatása, ha az ilyen részesedés nem minősül öröklésnek.

(2) Hagyományrendelés az is, ha az örökhagyó örökösét arra kötelezi, hogy a hagyományosnak vagyoni szolgáltatást teljesítsen.

(3) Hagyományt az örökös javára is lehet rendelni (előhagyomány). Hagyománnyal azt is lehet terhelni, aki maga is hagyományos (alhagyomány). Kétség esetében a hagyomány az örökösöt terheli.

(4) Dologi hagyomány tárgya a hagyatékban meglévő vagyontárgy (dolog, jog, követelés) juttatása vagy a hagyományosnak az örökhagyó irányában fennálló terhe (kötelezettsége, tartozása) elengedése lehet.

(5) Kötelmi hagyományul bármely szolgáltatást lehet rendelni, amelynek vagyoni értéke van és kötelelem tárgya lehet.

6:28. § [Mehagyás]

Ha az örökhagyó a hagyatékban részesülő személyt harmadik személy javára teljesítendő kötelezettséggel terheli, a követelésre az örökhagyó által megjelölt személy jogosulttá válik. Olyan közérdekű meghagyás teljesítését, amely szerződés tárgyául alkalmas szolgáltatásban áll, az érdekelt szerv követelheti. Kétség esetében a meghagyás az örökösöt terheli.

6:29. § [Az öröklés szabályainak alkalmazása a hagyományra és a meghagyásra]

A hagyományra és a meghagyásra – amennyiben a rájuk vonatkozó rendelkezésekből más nem következik – a végrendeleti öröklés szabályait kell megfelelően alkalmazni.

6:30. § [Utóörökös nevezése, utóhagyomány rendelése]

(1) Az örökhagyó olyan végrendeleti intézkedése, amely szerint az örökségben vagy annak egy részében valamely eseménytől vagy időponttól kezdve az eddigi örökösöt más váltja fel, érvénytelen.

(2) Az elsősorban nevezett örökös halála esetére történt örökös-nevezés helyettes örökös-nevezésnek minősül, ha annak feltételei megvannak.

(3) A házastársak vagy a bejegyzett élettársak egymás javára érvényesen tehetnek olyan végrendeletet, amely az örökössé nevezett házastárs vagy bejegyzett élettárs halála esetére is nevez örökösöt a végrendelező hagyatékára. A házastársnak vagy a bejegyzett élettársnak az örökséggel történő, a szokásos mértéket meghaladó ingyenes

rendelkezése – az utóörökös előzetes hozzájárulása vagy utólagos jóváhagyása hiányában – érvénytelen. Az érvénytelenségre jóhiszemű és visszterhes jogszerzőkkel szemben hivatkozni nem lehet.

(4) Az örökhatározó érvényesen nevezhet utóörököst az elsősorban örökösnek nevezett leszármazójára háramlott hagyatékára arra az esetre, ha a leszármazó nem rendelkezik végrendelezési képességgel, és anélkül hal meg, hogy ezt a képességét megszerezte volna.

(5) A feltételtől vagy időponttól függő hagyományrendelet és a feltételtől vagy időponttól függő meghagyás érvényes. A feltételtől függő örökös nevezés is érvényes, de a feltétel nem szólhat a hagyaték megnyílt utáni időre. A hagyaték megnyílt utáni időre szóló feltétellel történő örökös nevezés – ha az egyben nem megengedett utóörökös-nevezés – érvénytelen. Az, aki a hagyomány tárgyát megszerezte, azzal – a feltétel vagy időpont bekövetkezéséig – sem élők között, sem halál esetére nem rendelkezhet. Ez a rendelkezés harmadik személy jóhiszemű és ellenérték fejében szerzett jogát nem érinti. A hagyomány tárgyát szolgáló ingatlanra – a hagyatéki eljárást lefolytató közjegyző megkeresésére a hagyományos javára, a hagyományos várományi jogának biztosítására – az ingatlan-nyilvántartásba elidegenítési és terhelési tilalmat kell bejegyezni, ehhez a bejegyzéshez a hagyomány tárgyát a feltétel vagy időpont bekövetkezéséig megszerző személy bejegyzési engedélye nem szükséges.

6:31. § [Növedékjog]

(1) Ha az örökhatározó úgy nevezett több örököst a hagyatékra vagy annak egy részére, hogy ezzel a törvényes öröklést kizárja, és valamelyik nevezett örökös anélkül esik ki, hogy helyettes örököse lenne, a hagyatékra ugyanerre a részére kinevezett többi örökös részesedése arányosan növekszik.

(2) Ha a kieső nevezett örökös az örökhatározónak törvényes örököse is lenne, a növedékjog alapján az örökhatározóval ugyancsak törvényes öröklési kapcsolatban álló többi nevezett örökös örökrésze arányosan növekszik, feltéve, hogy a kiesőnek nincs helyettes örököse, és a végrendeletből más nem következik.

(3) A meghatározott hagyatéki tárgyra nevezett örököst csak az ugyanazon tárgyra nevezett másik örökös kiesése következtében és csak erre a tárgyra nézve illeti növedékjog.

6:32. § [Növedékjog hagyományon és meghagyáson]

Az ugyanarra a vagyontárgyra, vagy ugyanarra a szolgáltatásra közösen nevezett hagyományosokat, valamint a több személy javára szóló azonos meghagyásnak a jogosultjait ugyanolyan feltétellel illeti egymás után a növedékjog, mint a meghatározott hagyatéki tárgyra nevezett örökösöket.

III. Fejezet

A végrendelet érvénytelensége és hatálytalansága

6:33. § [A végrendelet megtámadása]

(1) A végrendelet érvénytelenségét és hatálytalanságát csak megtámadó nyilatkozat alapján lehet megállapítani. Megtámadásra az jogosult, aki az érvénytelenség vagy a hatálytalanság megállapítása esetében maga örököl vagy tehertől mentesül.

(2) A megtámadó nyilatkozatban meg kell jelölni az érvénytelenség vagy a hatálytalanság okát. A végrendelet érvénytelenségét vagy a hatálytalanságát csak a megtámadásban érvényesített okból lehet megállapítani.

(3) A végrendelet érvénytelenségét vagy hatálytalanságát csak a megtámadó személy javára lehet megállapítani.

(4) A végrendelet érvénytelenségének vagy hatálytalanságának megállapítására irányuló igény nem évül el, azt a jogosult bármikor érvényesítheti kivéve, ha a végrendelet érvénytelenségének vagy hatálytalanságának megállapítására irányuló igényéről a hagyaték megnyíltá után lemondott. Ilyen lemondásnak kell tekinteni a jogosult olyan nyilatkozatát, amely szerint a végrendeletet érvényesnek, hatályosnak elfogadja.

6:34. § [Feltételes végrendeleti rendelkezés]

(1) Az érthetetlen, lehetetlen vagy ellentmondó feltétel érvénytelen. A feltétel érvénytelensége azonban a végrendeleti rendelkezés érvényességét nem érinti, kivéve, ha megállapítható, hogy az örökgyó a rendelkezést a feltétel nélkül nem tette volna meg.

(2) A jogellenes felfüggesztő feltételhez kötött végrendeleti részesítés érvénytelen, a jogellenes bontófeltételt pedig nem kell figyelembe venni.

6:35. § [Az örökgyó akarati hibája]

(1) Érvénytelen a végrendeleti rendelkezés, ha

a) az örökgyó tévedett nyilatkozata tartalmában, vagy ilyen tartalmú nyilatkozatot egyáltalán nem akart tenni;

b) az örökgyót annak megtételére valaminek a téves feltevése vagy valamely utóbb meghiúsult várákozás indította;

c) az örökhagyót valaki jogellenes fenyegetéssel vagy tisztességtelen befolyással bírta rá az intézkedésre; feltéve mindegyik esetben, hogy az örökhagyó a rendelkezést különben nem tette volna meg.

(2) Az érvénytelen rendelkezés érvényes lesz, ha azt az örökhagyó utóbb a végrendeletre megszabott alakban jóváhagyja.

6:36. § [A végrendelet visszavonása]

(1) A végrendelet a visszavonással hatálytalanná válik. A visszavonásra – ha a törvény másként nem rendelkezik – a végrendelet tételére vonatkozó szabályok irányadók.

(2) Ha az örökhagyó újabb végrendeletet tesz, a korábbi végrendeletet visszavontnak kell tekinteni. A korábbi végrendeletnek az újabb végrendelet rendelkezéseivel nem ellentétes rendelkezései – ha az örökhagyó ellenkező akarata nem állapítható meg – hatályban maradnak.

6:37. § [Az írásbeli végrendelet megsemmisítése vagy megsemmisülése]

(1) Az írásbeli magánvégrendelet hatályát veszti, ha azt a végrendelkezésre képes örökhagyó vagy az ő beleegyezésével más megsemmisíti, vagy az örökhagyó az akaratán kívüli megsemmisülésben megnyugszik.

(2) A közjegyzőnél letett magánvégrendelet hatályát veszti, ha azt a végrendelkező visszaveszi, kivéve, ha a letett irat az írásbeli magánvégrendelet kellékeinek egyébként is megfelel.

(3) Sem a közvégrendelet, sem pedig az írásbeli magánvégrendelet hatályát nem szünteti meg az, ha a végrendelkezést tartalmazó okirat a végrendelkező akaratán kívül álló okból megsemmisül, vagy egyébként nem található meg; ha azonban az írásbeli magánvégrendelet az örökhagyó birtokában maradt, de nem került elő, az ellenkező bizonyításáig azt kell feltenni, hogy az örökhagyó azt megsemmisítette.

6:38. § [Szóbeli végrendelet hatálytalansága]

A szóbeli végrendelet hatályát veszti, ha az örökhagyó a szóbeli végrendelkezés feltételül szolgáló helyzet megszűnése után megszakítás nélkül legalább harminc napon át nehézség nélkül alkothatott volna más alakban végrendeletet.

6:39. § [Házastárs vagy bejegyzett élettárs javára tett végintézkedés hatálytalansága]

Az életközösség fennállása alatt a házastárs vagy a bejegyzett élettárs javára tett végintézkedés hatálytalan, ha az öröklés megnyílásakor a házastársak vagy a bejegyzett élettársak között életközösség nem állott fenn, kivéve, ha a körülményekből az következik, hogy az örökhagyó végintézkedését azért nem vonta vissza, mert

házastársát vagy élettársát az életközösség megszakadása ellenére is juttatásban kívánta részesíteni.

6:40. § [A végrendelet részleges érvénytelensége vagy részleges hatálytalansága]

Ha a végrendelet több rendelkezése közül valamelyik érvénytelen vagy hatálytalan, ez – feltéve, hogy az örökgyó másként nem rendelkezik, vagy feltehető akaratával nem ellentétes – a többi rendelkezés érvényességét vagy hatályát nem érinti.

IV. Fejezet Öröklési szerződés

6:41. § [Öröklési szerződés]

(1) Az öröklési szerződésben az örökgyó a magának vagy másnak járó tartás, életjáradék, illetve gondozás fejében nevez örökös, az örökgyóval szerződő fél pedig a szerződés szerinti tartás, vagy gondozás nyújtására, illetőleg életjáradék fizetésére vállal kötelezettséget.

(2) Az örökgyó az öröklési szerződésben bármilyen végrendeleti rendelkezést tehet. Az örökgyóval szerződő másik félnek az öröklési szerződésbe foglalt ilyen rendelkezése érvénytelen.

6:42. § [Az írásbeli végrendelet érvényességi követelményeinek megfelelő alkalmazása]

Az öröklési szerződés érvényességére az írásbeli végrendeletre vonatkozó rendelkezéseket azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy korlátozottan cselekvőképes örökgyó öröklési szerződésének érvényességéhez a gyámhatóság jóváhagyása is szükséges, továbbá hogy a szerződésre akkor is a más által írt végrendelet alakiságai irányadók, ha az valamelyik fél saját kézírásával készült.

6:43. § [Az örökség biztosítása]

(1) Ha a felek az öröklési szerződésben eltérően nem állapodtak meg, akkor az örökgyó arról a vagyontárgyról, amelyet öröklési szerződéssel lekötött, a szerződéses örökös hozzájárulása nélkül sem élők között, sem halála esetére nem rendelkezhet. Ez a rendelkezés harmadik személy jóhiszemű és ellenérték fejében szerzett jogát nem érinti.

(2) Ha az örökgyó az öröklési szerződésben nem meghatározott vagyontárgyra, hanem általában a hagyatékára nevezett szerződéses örökös, az (1) bekezdést – a szerződésben kifejezetten le nem kötött vagyontárgyakra nézve – csak az örökgyónak a halála esetére szóló rendelkezéseire kell alkalmazni.

(3) Az öröknyagyóval szerzőő fél az öröklési szerzőőéssel kifejezetten lekötött ingatlanra az ingatlan-nyilvántartásba bármikor elidegenítési és terhelési tilalmat jegyeztethet be. Ehhez a bejegyzéshez – ha az öröklési szerzőőésben a felek másként nem rendelkeztek – az eltartott öröknyagyó hozzájárulása, bejegyzése engedélye nem szükséges.

6:44. § [Tulajdonostársak közös öröklési szerzőőése]

(1) Tulajdonostársaknak mint öröknyagyóknak a közös tulajdonban álló meghatározott vagyontárgyra vonatkozó és ugyanabba az okiratba foglalt öröklési szerzőőése érvényes.

(2) A túlélő tulajdonostársat – a szerzőőés eltérő rendelkezése hiányában – e vagyontárgynak a tulajdonostársa hagyatékához tartozó tulajdoni hányadán holtig tartó haszonélvezeti jog illeti meg.

6:45. § [Öröklési szerzőőés módosítása és megszőőnése]

(1) Az öröklési szerzőőés módosítására és megszőőtetésére azokat a rendelkezéseket kell alkalmazni, amelyek a tartási (életjáradéki) szerzőőésre vonatkoznak.

(2) A megszőőtetés vagy a módosítás alakiságaira az öröklési szerzőőés létrejöttére vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. Ha azonban a szerzőőést a kötelező alakiságok nélkül szűőteték meg, és az ennek megfelelő tényleges állapot a felek egyező akaratából létrejött, a szerzőőés megszőőtetése a különben kötelező alakiságok nélkül is érvényes.

6:46. § [Halál esetére szóló ajándékozás]

(1) Ha az ajándékozás azzal a feltétellel történt, hogy a megajándékozott az ajándékozót túléli, a szerzőőésre az ajándékozás szabályait azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a szerzőőés alakiságaira az öröklési szerzőőés alakiságai az irányadók.

(2) Halál esetére szóló ajándékozás csak olyan juttatásra nézve érvényes, amely végrendelet esetében dologi hagyományak minősűőne.

6:47. § [Rendezés várt öröklésről]

(1) Az öröknyagyó leszármazói egymás között az öröknyagyó életében is köthetnek szerzőőést várt örökségük tárgyában. Más személyek ilyen szerzőőést nem köthetnek.

(2) A szerzőőés csak írásban érvényes.

3. Cím

Törvényes öröklés

I. Fejezet

A törvényes öröklés általános rendje

6:48. § [Leszármazók törvényes öröklése]

- (1) Törvényes állagörökös elsősorban az örökhagyó gyermeke.
- (2) Az örökhagyó gyermekével egyenlő részt örököl az örökhagyó házastársa (bejegyzett élettársa).
- (3) Több gyermek, valamint a házastárs (bejegyzett élettárs) fejenként egyenlő részben örököl.
- (4) Az öröklésből kiesett gyermek, távolabbi leszármazó, házastárs (bejegyzett élettárs) helyén egymás közt egyenlő részekben a kiesett gyermekei örökölnek.

6:49. § [Osztályrabocsátási kötelezettség]

- (1) Ha több leszármazó, házastárs (bejegyzett élettárs) mint törvényes örökös, vagy az örökhagyó végintézkedése alapján, de a törvényes örökrészeknek megfelelő részekben közösen örököl, mindegyik örökös köteles a hagyaték értékéhez hozzászámítani annak az ingyenes adománynak az értékét, amelyben őt az örökhagyó életében részesítette, feltéve hogy a hozzászámítást az örökhagyó kikötötte, vagy a körülményekből arra lehet következtetni, hogy a juttatást a hozzászámítás kötelezettségével adta.
- (2) A szokásos mértékű ajándékokat, valamint a tartásra rászorult leszármazók részére nyújtott tartást akkor sem kell osztályra bocsátani, ha azt az örökhagyó kifejezetten kikötötte.

6:50. § [Az osztályrabocsátás fogantatosítása]

- (1) A hagyaték, valamint az osztályrabocsátott adományok tiszta értékének összeszámításával nyert együttes értéknek a törvényes örökrészeknek megfelelő arányos elosztása útján kell megállapítani az egy-egy örökösnek jutó örökrészt, és abból le kell vonni az örökös által osztályrabocsátott értéket.
- (2) A bíróság az adomány értékét annak a juttatáskori értékén veszi számításba. Ha a juttatáskori értékén való számításba vétel valamelyik félre súlyosan méltánytalan lenne, a bíróság az adomány figyelembe vehető értékét az összes körülmények figyelembevételével állapítja meg.

(3) Ha az öröklésből kiesett személynek leszármazója van, ez utóbbi köteles a kiesett személy által kapott adományt osztályra bocsátani. Több leszármazónak az osztályrabocsátott értékek figyelembevételével kiszámított örökrészből a felmenő által kapott adományt a hagyatékban való részesedés arányában kell levonni.

(4) Ha az örökös által osztályrabocsátott érték eléri vagy meghaladja az örökrészenek az osztályrabocsátott értékek figyelembevételével kiszámított értékét, őt a felosztásra kerülő hagyatéki vagyomból kielégítettnek kell tekinteni, a többletet azonban visszatéríteni nem köteles. Ilyen esetben a hagyatékot a többi örökös között a hagyatékban nem részesülő örökösnek, valamint az ilyen örökös adományának figyelmen kívül hagyásával kell felosztani.

6:51. § [Házastárs és szülő egyidejű öröklése]

(1) Leszármazók hiányában

a) az örökös házastársa (bejegyzett élettársa) öröklő az általa lakott lakást és az általa használt berendezési és felszerelési tárgyakat,

b) az egyéb hagyatékban pedig a házastárs (bejegyzett élettárs) az örökös szüleivel osztozik kétharmad-egyharmad rész arányban.

(2) Az öröklésből kiesett szülő helyén a másik szülő és az örökös házastársa (bejegyzett élettársa) öröklőnek fejenként egyenlő részben.

6:52. § [Házastárs, bejegyzett élettárs öröklése]

Leszármazó és szülő hiányában, a házastárs (bejegyzett élettárs) öröklő.

6:53. § [A házastárs, bejegyzett élettárs kiesése a törvényes öröklésből]

(1) Törvény alapján nem öröklőhet az örökös házastársa (bejegyzett élettársa), ha az öröklés megnyílásakor a házastársak (bejegyzett élettársak) között életközösség nem állott fenn, és az eset körülményeiből nyilvánvaló, hogy az életközösség visszaállítására nem volt kilátás.

(2) Az örökös házastársának (bejegyzett élettársának) az öröklésből való kiesésére csak az hivatkozhat, aki a kiesés folytán maga öröklőne, vagy valamely a végintézkedéssel reá rótt kötelezettségtől vagy más tehertől mentesülne.

6:54. § [Házastárs, bejegyzett élettárs haszonélvezeti joga – özvegyi jog]

(1) Az örökös házastársa (bejegyzett élettársa) öröklő az általa lakott olyan lakás, valamint az általa használt olyan berendezési és felszerelési tárgyak holtig tartó haszonélvezetét, amelyet egyébként nem ő öröklő (özvegyi jog).

(2) A házastárs (bejegyzett élettárs) az állagörökösökkel megállapodhat a (2) bekezdés szerinti haszonélvezet megváltásáról, a haszonélvezet korlátozására, megváltásának elrendelésére azonban nem kerülhet sor.

6:55. § [Be nem jegyzett élettárs használati joga]

Az örökhagyó be nem jegyzett élettársát az örökhagyóval közösen lakott lakáson és a közösen használt szokásos berendezési és felszerelési tárgyakon holtig tartó használati jog illeti meg, ha az életközösség legalább öt évig fennállott.

6:56. § [Szülő és szülői leszármazó öröklése]

(1) Leszármazók, házastárs és bejegyzett élettárs hiányában az örökhagyó szülői örökölnek fejenként egyenlő részben.

(2) Az öröklésből kiesett szülő helyén ennek leszármazói örökölnek olyan módon, mint a gyermek helyén annak leszármazói.

(3) Ha a kiesett szülőnek nincs leszármazója, egyedül a másik szülő vagy annak leszármazói örökölnek.

6:57. § [Nagyszülő és nagyszülői leszármazó öröklése]

(1) Leszármazóknak, házastársnak, bejegyzett élettársnak, szülőknek és szülők leszármazóinak hiányában törvényes örökösök egyenlő részekben az örökhagyó nagyszülői.

(2) Az öröklésből kiesett nagyszülő helyén ennek leszármazói örökölnek ugyanúgy, mint a kieső szülő helyén ennek leszármazói.

(3) Ha a kiesett nagyszülőnek leszármazója nincs, helyette nagyszülőpárja, ha pedig ez is kiesett, ennek helyén leszármazója örököl.

(4) Ha valamelyik nagyszülőpár kiesett, és helyükön leszármazójuk nem örökölhet, az egész hagyatékot a másik nagyszülőpár vagy az ő leszármazójuk örökli.

6:58. § [Dédszülő és dédszülői leszármazó öröklése]

(1) Ha sem az örökhagyó nagyszülője, sem a nagyszülőktől leszármazó nem örökölhet, törvényes örökösök fejenként egyenlő részekben az örökhagyó dédszülői.

(2) Az öröklésből kiesett dédszülő helyén ennek leszármazói örökölnek ugyanúgy, mint a kieső nagyszülő helyén ennek leszármazói.

(3) Ha a kiesett dédszülőnek leszármazója nincs, helyette dédszülőpárja, ha pedig ez is kiesett, ennek helyén leszármazója örököl.

(4) Ha valamelyik dédszülőpár kiesett, és helyükön leszármazójuk nem örökölhet, az egész hagyatékot a másik dédszülőpár vagy az ő leszármazójuk örökli.

6:59. § [Távolabbi felmenők öröklése]

Ha sem az örökgyó dédszülője, sem a dédszülőktől leszármazó nem örökölhet, törvényes örökösök fejenként egyenlő részekben az örökgyó távolabbi felmenői.

6:60. § [Az állam öröklése]

Más örökös hiányában az állam a törvényes örökös.

II. Fejezet Ági öröklés

6:61. § [Ági vagyón]

(1) Ha nem az örökgyó leszármazója a törvényes örökös, az örökgyóra valamelyik felmenőjéről ingyenesen öröklés vagy más juttatás útján hárult vagyontárgy ági öröklés alá esik.

(2) Ági öröklésnek van helye testvértől vagy a testvér leszármazójától ingyenesen örökölt vagy egyébként ingyenesen szerzett vagyontárgyra is, ha a vagyontárgyat a testvér vagy a testvér leszármazója az örökgyóval közös felmenőjétől ingyenesen örökölte vagy egyébként ingyenesen kapta.

(3) Ha a vagyontárgy ági jellege vitás, annak ezt a jellegét annak kell bizonyítania, aki a vagyontárgyat ági örökösként örökölné.

6:62. § [Ági örökösök]

(1) A szülő örököli azokat a vagyontárgyakat, amelyek róla vagy felmenőjéről hárultak az örökgyóra. A kieső szülő helyén leszármazói a törvényes öröklés általános szabályai szerint örökölnék.

(2) Ha sem az ági vagyontárgyak öröklésére jogosult szülő, sem szülői leszármazó nincs, a nagyszülő, ha nagyszülő sincs, az örökgyó távolabbi felmenője örököli azt a vagyontárgyat, amely róla vagy felmenőjéről hárult az örökgyóra.

(3) Ha ági örökös nincs, az ági vagyontárgy az örökgyó egyéb vagyonával esik egy tekintet alá.

6:63. § [Az ági öröklés korlátozása]

(1) Az ági öröklés szabályai nem terjednek ki

- a) arra az ági vagyontárgyra, amely az örökhagyó halálakor már nincs meg;
- b) a szokásos mértékű ajándéokra.

(2) Az örökhagyó halálakor már felélt, elpusztult, elhasználódott vagy ingyenesen átruházott ági vagyontárgy pótlásának vagy értéke megtérítésének nincs helye.

(3) A túlélő házastárssal (bejegyzett élettárssal) szemben a szokásos mértékű berendezési és felszerelési tárgyakra ági öröklés címén nem lehet igényt támasztani.

6:64. § [Az ági örökség kiadása]

A bíróság mind az ági örökös mind a nem ági törvényes örökös kérelmére elrendelheti az ági vagyontárgy pénzbeli megváltását. A megváltással az ági vagyontárgyon az azt megváltó örökös a hagyaték megnyíltára visszamenőleges hatállyal, öröklés jogcímén szerez tulajdont, éppúgy, mintha ezt a vagyontárgyat is ő örökölte volna.

III. Fejezet**Az örökbefogadással kapcsolatos öröklési jogi szabályok****6:65. § [Az örökbefogadott öröklése]**

(1) Az örökbefogadott – az örökbefogadás fennállása alatt – az örökbefogadó vér szerinti leszármazójaként örököl.

(2) Az örökbefogadott egyenesági rokona, annak leszármazója vagy az örökbefogadott testvére által történt örökbefogadás esetén az örökbefogadás nem érinti az örökbefogadott törvényes öröklési jogát vér szerinti rokonai után.

6:66. § [Öröklés az örökbefogadott után]

Az örökbefogadott után – ha az örökbefogadás az örökbefogadott életében nem szűnt meg – leszármazó és házastárs (bejegyzett élettárs) hiányában az örökbefogadó vagy annak rokonai örökölnék a törvényes öröklés szabályai szerint.

4. Cím Kötelesrész

I. Fejezet A kötelesrészi igény

6:67. § [Kötelesrésztre jogosultak]

Kötelesrész illeti meg az örökhagyó leszármazóját, házastársát, bejegyzett élettársát, továbbá szülőjét, ha az öröklés megnyíltakor az örökhagyó törvényes örököse, vagy végintézkedés hiányában az lenne.

6:68. § [A kötelesrészi igény elévülése]

A kötelesrész iránti igény öt év alatt elévül.

6:69. § [Kitagadás]

Nem jár kötelesrész annak, akit az örökhagyó végintézkedésében érvényesen kitagadott. A kitagadás csak akkor érvényes, ha a végintézkedés annak okát kifejezetten megjelöli.

6:70. § [Kitagadási okok]

(1) Kitagadásnak van helye, ha a kötelesrésztre jogosult

- a) az örökhagyó után öröklésre érdemtelen lenne;
- b) az örökhagyó sérelmére – a rokoni kapcsolatra tekintettel – súlyosnak minősülő bűncselekményt követett el;
- c) az örökhagyó egyenesági rokonainak vagy házastársának (bejegyzett élettársának) életére tört, vagy sérelmükre egyéb súlyos büntetést követett el;
- d) az örökhagyó irányában fennálló törvényes eltartási kötelezettségét súlyosan megsértette.

(2) A nagykorú leszármazót az örökhagyó a vele szemben tanúsított durva hálátlanság miatt is, a szülőjét pedig a sérelmére tanúsított olyan magatartás miatt is kitagadhatja, amely a szülő szülői felügyeleti jog megszüntetésére adott (adhatott volna) alapot.

(3) Házastársát az örökhagyó házastársi köteletséget durván sértő magatartása miatt is kitagadhatja. Élettársát az örökhagyó az együttműködési és támogatási kötelezettséget durván sértő magatartása miatt is kitagadhatja.

(4) Aki kitagadás miatt kiesik az öröklésből, nem jogosult törvényes képviselőként a helyébe lépő személy leszármazója örökségének kezelésére. Az ilyen vagy

kezelésére a szülői vagyonkezelésnek a szülő vagyonkezelésből kivont vagyon kezelésére vonatkozó szabályait kell megfelelően alkalmazni.

6:71. § [Megbocsátás]

(1) A kitagadás érvénytelen, ha okát az örökhagyó végintézkedése előtt megbocsátotta, utólagos megbocsátással pedig a végintézkedés visszavonása nélkül is hatálytalanná válik.

(2) Ha a kitagadás érvénytelen, az örökösnek kötelesrésze van igénye. Az utólagos megbocsátással hatálytalanná váló kitagadás esetében az örökös az általános szabályok szerint örököl.

6:72. § [A kötelesrész alapja]

(1) A kötelesrész alapja a hagyaték tiszta értéke, valamint az örökhagyó által élők között bárkinek juttatott adományok tiszta értéke.

(2) A bíróság az adomány értékét annak a juttatáskori értékén veszi számításba. Ha a juttatáskori értéken való számításba vétel valamelyik félre súlyosan méltánytalan lenne, a bíróság az adomány figyelembe vehető értékét az összes körülmények mérlegelésével állapítja meg.

(3) A hagyaték tiszta értékének kiszámításánál a hagyományokat és a meghagyásokat nem lehet teherként figyelembe venni.

6:73. § [A kötelesrész alapjából kivont adományok]

(1) Nem tartozik a kötelesrész alapjához

a) az örökhagyó által a halálát megelőző tíz évnél régebben bárkinek juttatott adomány értéke;

b) az olyan adomány értéke, amelyet az örökhagyó a kötelesrésze jogosultságot létrehozó kapcsolat keletkezését megelőzően juttatott;

c) a szokásos mértéket meg nem haladó ajándék értéke;

d) a házastárs, az élettárs és a leszármazók részére nyújtott tartás értéke;

e) az arra rászoruló más személynek ellenérték nélkül nyújtott tartás értéke a létfenntartáshoz szükséges mértékben.

(2) A kötelesrésze jogosultságot létrehozó kapcsolat házasságból származó gyermek esetében az adott házasságkötés időpontja, örökbefogadott gyermek esetében az örökbefogadás időpontja, egyébként pedig a gyermek fogamzása.

(3) A házastársat (bejegyzett élettársat) haszonélvezet alakjában megillető kötelesrész alapjául csak a hagyatékban meglevő vagyontárgyak szolgálnak.

(4) Azt az adományt, amelynek betudását az örökgyó elengedte, nem lehet a jogosult saját kötelesrészének alapjához hozzászámítani.

6:74. § [A kötelesrész mértéke]

(1) Kötelesrész címén a leszármazót és a szülőt annak fele illeti, ami neki – a kötelesrész alapja szerint számítva – mint törvényes örökösnek jutna.

(2) Ha a házastársat (bejegyzett élettársat) mint törvényes örököszt haszonélvezeti jog illetné meg, az ő kötelesrésze megegyezik az e törvény alapján megállapított haszonélvezeti jogával. Egyébként a házastársat (bejegyzett élettársat) kötelesrészként törvényes örökrészének fele illeti meg.

II. Fejezet **A kötelesrész kielégítése**

6:75. § [Betudás]

(1) A kötelesrész kielégítésére szolgál mindaz, amit a jogosult a hagyatékból bármely címen kap, továbbá amit az örökgyótól ingyenesen kapott, feltéve, hogy azt a kötelesrész alapjához hozzá kell számítani.

(2) Ha a kötelesrésze jogosult az öröklésből kiesett, leszármazójának kötelesrészébe be kell tudni mindannak az adományának az értékét, amelyet ő és a kiesett felmenő kapott. Több leszármazó az adományt a hagyatékban való részesedésének arányában köteles betudni.

(3) Az örökgyó a betudást – kifejezett nyilatkozattal – elengedheti. A betudás elengedése más jogosult kötelesrészét nem sértheti.

6:76. § [Felelősség a kötelesrész kielégítéséért]

(1) A kötelesrész kiadását vagy kiegészítését a következő sorrend szerint lehet követelni:

a) a kötelesrész kielégítéséért elsősorban a hagyatékban részesedő személyek felelnek;

b) a kötelesrésznek a hagyatékból ki nem elégíthető részéért az örökgyó által a halálát megelőző tíz éven belül megadományozottak adományaik időbeli sorrendjére tekintet nélkül felelnek.

(2) Több személy felelősségének arányát juttatásaik figyelembe vehető értéke határozza meg.

(3) Aki a juttatástól önhibáján kívül elesett, a kötelesrészért nem felel.

6:77. § [A kötelesrészes és hozzátartozói kedvezményes felelőssége]

(1) Aki juttatásban részesült, a kötelesrész kielégítéséért a juttatás egész értékével felel. A kötelesrészre jogosult azonban a juttatásnak csak azzal a részével felel, amely törvényes örökrészét meghaladja.

(2) A kötelesrészre jogosult házastársa, bejegyzett élettársa, leszármazója és ennek házastársa, bejegyzett élettársa mentesül a felelősség alól annyiban, amennyiben valamennyiük juttatásának értéke a kötelesrészre jogosult juttatásának értékével együtt sem haladja meg a kötelesrészre jogosult törvényes örökrészét. Ezt a rendelkezést nem lehet alkalmazni, ha a kötelesrészre jogosult igényét a házastársával, bejegyzett élettársával, leszármazójával vagy ennek házastársával, bejegyzett élettársával szemben érvényesíti.

(3) A törvényes örökrészt ezekben az esetekben a kötelesrész alapja szerint kell számításba venni.

6:78. § [A kötelesrész kiadása]

(1) A kötelesrészt minden teher és korlátozás nélkül kell kiadni. Ha azonban a kötelesrész kiadása esetében a megmaradó vagyon a házastárs korlátozott haszonélvezetét sem biztosítaná, a kötelesrésznek a korlátozott haszonélvezetet biztosító részét csak a haszonélvezet megszűnése után lehet kiadni.

(2) Ha az örökhagyó a kötelesrészre jogosultnak korlátozással vagy terheléssel hagyott hátra vagyont, a korlátozás csak a kötelesrészen felüli többletre hatályos. Az örökhagyó azonban úgy is rendelkezhet, hogy a jogosult csupán a kötelesrészét kapja meg, ha a korlátozást vagy terhelést a kötelesrész tekintetében is el nem fogadja.

(3) A kötelesrészre jogosult kötelesrészének pénzben való kiadását követelheti. Természetben a kötelesrész csak abban az esetben követelhető, ha ez volt az örökhagyó végintézkedéssel vagy élők között nyilvánított akarata.

(4) Ha a kötelesrész pénzben való kiadása akár a jogosultra, akár a kötelezettre sérelmes, a bíróság az összes körülmények mérlegelése alapján elrendelheti a kötelesrésznek egészben vagy részben természetben való kiadását.

5. Cím **Az öröklés jogi hatásai**

I. Fejezet **Az örökség megszerzése**

6:79. § [Az öröklés megnyílt]

(1) Az öröklés az örökhagyó halálával nyílik meg.

(2) Az örökös az öröklés megnyíltával a hagyatékot vagy annak neki jutó részét vagy meghatározott tárgyát (örökség) – elfogadás vagy bármely más jogcselekmény nélkül – megszerzi.

6:80. § [Az örökség visszautasítása]

(1) Az örökös az öröklés megnyíltja után az örökséget visszautasíthatja. Az államot mint törvényes örököst az örökség visszautasításának joga nem illeti meg.

(2) Az örökös külön is visszautasíthatja a mezőgazdasági termelés célját szolgáló föld, a hozzá tartozó berendezés, felszerelési tárgyak, állatállomány, munkaeszközök öröklését, ha nem foglalkozik hivatásszerűen mezőgazdasági termeléssel.

(3) A feltételhez vagy időhöz kötött, a megszorítással tett, valamint a meg nem engedett részleges visszautasítás érvénytelen.

6:81. § [Lemondás a visszautasítás jogáról]

(1) Ha az örökös az öröklés megnyíltja után a visszautasítás jogáról kifejezetten vagy hallgatólag lemondott, az örökséget többé nem utasíthatja vissza.

(2) A visszautasítás jogáról való lemondás a hagyatéki eljárásra illetékes közjegyzőnél tett bejelentéssel történik.

(3) A visszautasítás jogáról való lemondásnak kell tekinteni az örökség olyan birtokba vételét vagy a hagyatékra vonatkozó egyéb olyan cselekményt is, amelyből az örökösnek az örökség elfogadására irányuló kétségtelen akarata tűnik ki. Lemondásnak minősül az is, ha az örökös a közjegyző által bármely érdekelt kérelmére kitűzött határidő alatt nem tesz az örökséget visszautasító nyilatkozatot.

(4) Ha ugyanabban a hagyatékban az örökös végintézkedése alapján és a törvényes öröklés rendje szerint egyaránt örökösnek minősül, az örökségnek az egyik alapon való visszautasítása nem zárja ki az örökségnek a másik alapon való megszerzését.

6:82. § [A hagyomány és a meghagyás megszerzése]

Az örökség megszerzésére vonatkozó rendelkezéseket a hagyomány és a meghagyás tekintetében is megfelelően alkalmazni kell.

**II. Fejezet
Az örökös jogállása****6:83. § [Az örökös jogállása]**

(1) Több örököst a hagyatéki osztály előtt közösen illeti meg a hagyatéki vagyon.

(2) Az örököstársak közösségére a tulajdonközösség általános szabályait kell alkalmazni azzal, hogy a hagyatéki osztály előtt hagyatéki követelés csak valamennyi örökös nevében és részére követelhető, az adós pedig csak valamennyi örökös kezéhez teljesíthet.

(3) A közösség a hagyatéki osztállyal szűnik meg. A hagyatéki osztály módját az örökhagyó végintézkedéssel rendezheti.

(4) A hagyatéki osztály a hagyatéknak az örökösök közötti felosztása, az örökösöknek a hagyatékon fennálló osztatlan jogközössége részben vagy egészben történő megszüntetése, vagy módosítása, amelyre a közös tulajdon megszüntetésére vonatkozó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.

6:84. § [Az örököstársak felelőssége]

(1) Az örököstársak a közös hagyatéki tartozásokért mind a hagyatéki osztály előtt, mind pedig azt követően egyetemlegesen felelnek.

(2) Az az örökös, akinek az örökhagyó a hagyatékból a szokásos mértékű ajándéknál nem nagyobb értékű meghatározott dolgot vagy jogot juttatott, a hagyatéki hitelezők követeléséért csak akkor felelős, ha a követelés a többi örököstárstól nem hajtható be.

6:85. § [Osztályos egyezség]

Az osztályos egyezség az a hagyatéki osztály, amelyet az örökösök kizárólag a hagyatéknak tárgyra vonatkozóan kötnek akként, hogy annak eredményeképpen – bár a megnyílt örökléstől eltérően – hagyatékból mindannyian részesednek, és amely egyezség tárgyául kizárólag a hagyatéknak szolgál, abba a hagyatékhhoz nem tartozó vagyontárgyat még értékkiegyenlítésül sem vonnak be. Az ilyen egyezség esetén a hagyatéknak öröklés jogcímén az egyezség szerint kell átadni.

III. Fejezet

Hagyatéki tartozások és kielégítésük

6:86. § [Hagyatéki tartozások]

(1) Hagyatéki tartozások:

- a) az örökhagyó illő eltemetésének költségei;
- b) a hagyaték megszerzésével, biztosításával és kezelésével járó szükséges költségek (hagyatéki költségek), valamint a hagyatéki eljárás költségei;
- c) az örökhagyó tartozásai;
- d) a kötelesrészen alapuló kötelezettségek;
- e) a hagyományon és a meghagyáson alapuló kötelezettségek.

(2) A hagyatéki tartozásnak ezen a minőségén és fennállásán nem változtat, hogy az – akár az öröklés megnyíltá előtt, akár utóbb – az örökös mint hitelező javára keletkezett.

6:87. § [A hagyatéki tartozások sorrendje]

(1) A hagyatéki tartozások sorrendje szerint előbb álló csoportba eső tartozások a kielégítés alkalmával megelőzik a hátrább álló csoportba soroltakat.

(2) Abban a csoportban, amelyben az összes tartozások teljes kielégítésére lehetőség már nincs, kielégítésnek a követelések arányában van helye.

6:88. § [Felelősség a hagyatéki tartozásokért]

(1) Az örökös a hagyatéki tartozásokért a hagyaték tárgyaival és annak hasznaival felel a hitelezőknek. Amennyiben a követelés érvényesítésekor a hagyaték tárgyai vagy hasznai nincsenek az örökös birtokában, annyiban az örökös öröksége erejéig egyéb vagyonával is felel.

(2) Azokat a vagyontárgyakat azonban, amelyek nem kerültek az örökös birtokába, továbbá azokat a követeléseket és egyéb jogokat, amelyek nem voltak érvényesíthetők, valamint az átvett vagyontárgyak meg nem levő hasznait csak annyiban lehet az örökös felelőssége megállapításánál számításba venni, amennyiben az örökös ezektől neki felróható okból esett el.

(3) A házastárs (bejegyzett élettárs) túrni köteles, hogy a házastársi haszonélvezetével terhelt vagyonból a hitelezők követeléseiket – a hagyományon és a meghagyáson alapuló követelések kivételével – kielégítsék. A kötelesrész a házastárs korlátozott haszonélvezetét nem sértheti.

(4) Az örökös az (1)-(3) bekezdés szerinti korlátozott felelősségére nem hivatkozhat a hagyaték megszerzésével, biztosításával és kezelésével járó szükséges költségek (hagyatéki költségek), valamint a hagyatéki eljárás költségei megfizetése tekintetében. Ezekért az örökös a teljes vagyonával helytállni tartozik.

6:89. § [Kielégítés az örökös által]

(1) Amíg az örökös felteheti, hogy a hagyatéki tartozásokat a hagyaték teljesen fedezi, ha figyelmen kívül hagyja az örökgyógyó által élők között ellenérték nélkül vállalt, valamint a hagyományon és meghagyáson alapuló kötelezettségeket, a tartozásokat a sorrend megtartása nélkül elégítheti ki. Ellenkező esetben csak a sorrend szerint nyújthat kielégítést.

(2) Az a hitelező, akinek a hagyatékhoz tartozó valamely vagyontárgyon zálogjoga vagy külön kielégítésre igényt adó egyéb joga van, a biztosíték erejéig – a sorrendre tekintet nélkül – teljes kielégítést kereshet.

(3) Ha az örökös ezeket a rendelkezéseket neki felróható módon nem tartja meg, az emiatt kielégítetlenül maradt hitelezőnek egész vagyonával felel.

6:90. § [A hagyományos felelőssége]

(1) A más hagyatéki hitelező sérelmével kielégített hagyományos a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint felel a hitelezőnek, amennyiben a hitelező az örököstől kielégítést nem szerezhetett.

(2) A hagyományos az őt terhelő hagyomány és meghagyás tekintetében úgy felel, mint az örökös.

6:91. § [A hagyatéki hitelezők felhívása]

(1) Ha alaposan fel lehet tenni, hogy ismeretlen hagyatéki tartozások vannak, az örökös kérheti, hogy a közjegyző hívja fel a hagyatéki hitelezőket követeléseik bejelentésére.

(2) Az a hitelező, aki követelését a közjegyzői felhívásban megszabott határidő alatt nem jelentette be, a jelentkezésig történt kielégítéseket a sorrend megtartása és a csoportjához tartozók kielégítésének aránya szempontjából nem kifogásolhatja. Ha a hagyatéki osztály már megtörtént, az örököstársaktól csak az örökrészeikhez igazodó aránylagos kielégítést igényelheti, kivéve mindkét esetben, ha az örökösnek a követelésről a bejelentés nélkül is tudomása volt.

HETEDIK KÖNYV: ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

1. Cím Hatálybalépés

7:1. § [Hatálybalépés]

Ez a törvény 2010. január 1-jén lép hatályba.

7:2. § [Külön törvény, átmeneti rendelkezések]

A törvény hatálybalépésével hatályukat veszítő jogszabályokról és a kapcsolódó jogszabály-módosításokról, valamint a szükséges átmeneti rendelkezések megállapításáról külön törvény rendelkezik

7:3. § [Az Európai Unió jogának való megfelelés]

(1) Az Ötödik Könyv II. Rész 3. Címének I. Fejezete – a végrehajtására kiadott külön jogszabályokkal együtt – a fogyasztóval kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen szerződési feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelvnek való megfelelést szolgálja.

(2) Az Ötödik Könyv III. Rész 3. Címének IV. Fejezete a tagállamok önálló vállalkozóként működő kereskedelmi ügynökökre vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról szóló, 1986. december 18-i 86/653/EGK tanácsi irányelvnek való megfelelést szolgálja.

(3) Az Ötödik Könyv V. Rész 2. Címének III. Fejezete a következő uniós jogi aktusoknak való megfelelést szolgálja:

a) a Tanács 85/374/EGK irányelve (1985. július 25.) a hibás termékekért való felelősségre vonatkozó tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések közelítéséről,

b) az Európai Parlament és a Tanács 1999/34/EK irányelve (1999. május 10.) a hibás termékekért való felelősségre vonatkozó tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések közelítéséről szóló 85/374/EGK tanácsi irányelv módosításáról.

(4) Az Ötödik Könyv II. Rész 5. Címének III. Fejezete a fogyasztási cikkek adásvételének és a kapcsolódó jótállásnak egyes vonatkozásairól szóló, 1999. május 25-i 1999/44/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek való megfelelést szolgálja.

(5) Az Ötödik Könyv II. Rész 5. Címének II. Fejezete a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó fizetési késedelem leküzdéséről szóló, 2000. június 29-i 2000/35/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek való megfelelést szolgálja.

(6) A Negyedik Könyv III. Rész 1. Címének I. Fejezete a pénzügyi biztosítékokról szóló megállapodásokról szóló, 2002. június 6-i 2002/47/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek való megfelelést szolgálja.

(7) Az Ötödik Könyv III. Rész 6. Címének III. Fejezete a következő uniós jogi aktusoknak való megfelelést szolgálja:

a) a Tanács 87/102/EGK irányelve (1986. december 22.) a fogyasztói hitelre vonatkozó tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések közelítéséről,

b) a Tanács 90/88/EGK irányelve (1990. február 22.) a fogyasztói hitelre vonatkozó tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések közelítéséről szóló 87/102/EGK irányelv módosításáról,

c) az Európai Parlament és a Tanács 98/7/EK irányelve (1998. február 16.) a fogyasztói hitelre vonatkozó tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések közelítéséről szóló 87/102/EGK irányelv módosításáról.

2. Cím Értelmező rendelkezések

7:4. § [Fogalmak]

E törvény alkalmazásában:

1. atomkár: az atomenergiáról szóló törvényben meghatározott kár és költség;

2. csődvagyont: mindazok a vagyontárgyak, amelyeket a vállalkozás a működése során szerez és amelyekkel rendelkezik, kivéve azon vagyontárgyakat, amelyek külön törvény alapján nem fordíthatók a hitelezők kielégítésére;

3. dematerializált értékpapír: a tőkepiaci törvényben meghatározottak szerint elektronikus úton létrehozott, az értékpapír tartalmi kellékeit azonosítható módon tartalmazó adatösszesség;

4. egyenlő bánásmód: az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló törvényben meghatározott követelmény;

5. egyéni vállalkozó: természetes személy, aki üzletszerű gazdasági tevékenységet vállalkozói igazolvány birtokában folytat;

6. elektronikus aláírás: az elektronikus aláírásról szóló törvényben meghatározott elektronikus adat;

7. elektronikus dokumentum: az elektronikus aláírásról szóló törvényben meghatározott adategyüttes;

8. elektronikus kommunikáció: az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló törvény szerinti elektronikus út igénybe vétele;

9. elismert vállalatcsoport: a gazdasági társaságokról szóló törvény szerinti működési forma, uralkodó tag és ellenőrzött társaság részvételével;

10. eszközalapú finanszírozás: valamely eszköz (dolog vagy vagyoni értékű jog) használatának átengedésével megvalósuló finanszírozási forma, melynek során a finanszírozó az eszköz tulajdonjogát biztosítéki, illetőleg fedezeti célból a finanszírozás teljes időtartama alatt megtartja;

11. élettársi jogviszony: két, házasságkötés nélkül közös háztartásban, érzelmi és gazdasági közösségben (életközösségben) együtt élő személy között létrejött jogviszony, akik közül egyiknek sem áll fenn mással házassági életközössége vagy élettársi kapcsolata és akik nem állnak egymással egyenesági rokonságban vagy testvéri (féltestvéri) kapcsolatban;

12. építési napló: az épített környezet alakításáról és védelméről szóló törvényben meghatározott dokumentum;

13. épület: az épített környezet alakításáról és védelméről szóló törvényben így meghatározott építmény;

14. fenyegető fizetésképtelenség: a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló törvény szerinti helyzet;

15. fizetésképtelenség: a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló törvényben meghatározott esetkörök;

16. fokozott biztonságú aláírás: az elektronikus aláírásról szóló törvény ide vonatkozó feltételeinek megfelelő elektronikus aláírás;

17. föld: az ingatlan-nyilvántartásról szóló törvényben földrészletként meghatározott területek;

18. gazdasági erőfölény: a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló törvényben meghatározott piaci helyzet;

19. gazdasági társaság: a gazdasági társaságokról szóló törvényben ilyenként meghatározott szervezet;

20. gépjármű: a gépjármű üzemen tartójának kötelező felelősségbiztosításáról szóló kormányrendeletben meghatározott gépjármű;

21. gyártó: a végtermék, a résztermék, az alapanyag előállítója, valamint aki a terméken elhelyezett nevével, védjegyével vagy egyéb megkülönböztető jelzés alkalmazásával önmagát a termék gyártójaként tüntetni fel;

22. halászati jog: a halászatról és a horgászatról szóló törvényben meghatározott vagyoneértékű jog;

23. hitelviszonyt megtestesítő értékpapír: a tőkepiaci törvényben ekként meghatározott értékpapír;

24. hozzátartozó: a közeli hozzátartozó, továbbá az élettárs, az egyenesági rokon házastársa, a jegyes, a házastárs egyenesági rokona és testvére, a testvér házastársa;

25. importáló: a külkereskedő, illetve a külkereskedelmi bizományi szerződés esetén a megbízó;

26. jegybanki alapkamat: a Magyar Nemzeti Bank által megállapított irányadó kamat, melynek mértékét a Magyar Közlönyben teszi közzé;

27. jogszabály: a törvény, a kormányrendelet, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak keretei között az önkormányzati rendelet az e törvényben szabályozott polgári jogi viszonyok külön szabályozása tekintetében;

28. kiemelkedően közhasznú szervezet: a közhasznú szervezetekről szóló törvényben meghatározott közhasznú szervezet;

29. kommunikáció a kommunikációra képtelenség szempontjából: nyelv, kivetített szöveg, Braille-nyomtatás, taktilis kommunikáció, nagyméretű betűkkel történő nyomtatás, hozzáférhető multimédia, írott, hangzó és könnyen-érthető szöveg,

felolvasás, augmentatív, beleértve a hozzáférhető kommunikációs és információs technológiát, kommunikáció alternatív módozatai, eszközei és formái;

30. költségvetési szerv: az államháztartás részét képező jogi személy, amely az alapító okiratában megállapított állami, illetve önkormányzati feladatokat (együtt: közfeladat) közérdekből, alaptevékenységként, haszonszerzési cél nélkül, közfeladat-ellátási kötelezettséggel végez;

31. könyvvizsgáló: a Magyar Könyvvizsgálói Kamaráról, a könyvvizsgálói tevékenységről, valamint a könyvvizsgálói közfelügyeletről szóló törvényben meghatározott személy;

32. könyvvizsgáló cég: a Magyar Könyvvizsgálói Kamaráról, a könyvvizsgálói tevékenységről, valamint a könyvvizsgálói közfelügyeletről szóló törvényben meghatározott szervezet;

33. környezet károsítása: a környezet védelmének általános szabályairól szóló törvény szerinti magatartás;

34. környezet veszélyeztetése: a környezet védelmének általános szabályairól szóló törvény szerinti magatartás;

35. környezeti kár: a környezet igénybevételevel, illetőleg terhelésével járó tevékenységgel vagy mulasztással másnak a halála, testi sérülése vagy egészségkárosodása folytán vagy egyébként okozott tényleges vagyoni kár és elmaradt haszon, továbbá

a) a környezeti károkozás felszámolásával és a károkozást megelőző környezeti állapot helyreállításával kapcsolatban felmerült minden ésszerűen indokolt költség és kiadás,

b) a környezeti állapot és minőség hátrányos megváltozásából eredő, illetve

c) a társadalom, annak csoportjai vagy az egyének életkörülményeinek romlásában kifejeződő általános kár;

36. közeli hozzátartozók: a házastárs, a bejegyzett élettárs, az egyenesági rokon, az örökbefogadott, a mostoha- és neveltgyermek, az örökbefogadó-, a mostoha- és a nevelőszülő, a testvér;

37. közérdekből nyilvános adat: a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló törvényben ilyenként meghatározott adat;

38. közérdekű adat: a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló törvényben ilyenként meghatározott adat;

39. közhasznú szervezet: a közhasznú szervezetekről szóló törvényben meghatározott szervezet;

40. közhiteles nyilvántartás: az a nyilvántartás, amely az abba bejegyzett jogok és feljegyzett tények fennállását hitelesen tanúsítja;

41. közokirat: meghatározott szerv vagy személy által kiállított, a polgári perrendtartásról szóló törvény szerinti okirat;

42. közvetett befolyás: egy vállalkozás tulajdoni hányadának, illetőleg szavazati jogának a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló törvényben meghatározott módon való birtoklása, illetőleg gyakorlása;

43. közvetett hátrányos megkülönböztetés: az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló törvényben meghatározott rendelkezés;

44. másodlagos értékpapír: a tőkepiacról szóló törvényben ekként meghatározott értékpapír;

45. nyilvános forgalomba hozatal: a tőkepiacról szóló törvényben meghatározott fogalom;

46. pénzügyi eszköz: a tőkepiacról szóló törvényben meghatározott fogalom;

47. sorozatban kibocsátott értékpapír: a tőkepiacról szóló törvényben meghatározott fogalom;

48. szabályozott piac: a tőkepiacról szóló törvényben meghatározott fogalom;

49. személy: a természetes személy, a jogi személy, a jogi személyiség nélküli gazdasági társaság

50. személyes adat: a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló törvényben meghatározott adat;

51. székhely: a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló törvényben meghatározott hely;

52. tagsági jogokat megtestesítő értékpapír: a tőkepiacról szóló törvényben meghatározott fogalom;

53. telephely (fióktelep): a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló törvényben meghatározott hely;

54. teljes bizonyító erejű magánokirat: a polgári perrendtartásról szóló törvényben meghatározott magánokirat;

55. termőföld: a termőföldről szóló törvényben meghatározott földrészlet;

56. tervdokumentáció a tervezési szerződés alkalmazásában: az a tervezési szerződés teljesítésével létrejött, a hatósági előírásoknak megfelelő dokumentáció, amely műszakilag kivitelezhető, gazdaságos és célszerű megoldásokat tartalmaz és alkalmas a megrendelő felismerhető, a felhasználás céljából következő igényeinek kielégítésére;

57. többségi befolyás, minősített többséget biztosító befolyás: a gazdasági társaságokról szóló törvényben meghatározott fogalom;

58. üzletszerű gazdasági tevékenység folytatása: állandósult, huzamos és szervezetszerű gazdasági tevékenység végzése általában nyereség elérése érdekében, gazdasági kockázatvállalás mellett;

59. vadászati jog: a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló törvényben meghatározott kötelezettségek és jogosultságok összessége;

60. vadászati kár: a vadászati jog gyakorlásában résztvevő személyek által a mezőgazdasági terményekben, természetett növényállományokban a vetéstől a betakarításig, az erdőben, a védett természeti értékekben, a vizek halállományában, a szőlőben, valamint a gyümölcsösben okozott kár;

61. vadkár: a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló törvényben meghatározott vad által a mezőgazdálkodáson és az erdőgazdálkodáson kívül másnak okozott kár;

62. vállalkozás: az olyan jogi személy, vagy jogi személyiséggel nem rendelkező jogalany, amely elsődlegesen a saját nevében és kockázatára nyereség- és vagyonszerzés céljából üzletszerűen, ellenérték fejében termelő vagy szolgáltató tevékenység folytatására jött létre;

63. vállalkozás vagyona: mindaz, amit a számvitelről szóló törvény befektetett eszköznek vagy forgóeszköznek minősít;

64. vállalkozással összefonódásban lévő személy: a vállalkozással a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló törvény szerinti viszonyban lévő személy;

65. vezető állású munkavállaló: a Munka Törvénykönyvéről szóló törvényben meghatározott munkavállaló;

66. vezető tisztségviselő: a gazdasági társaságokról szóló törvényben meghatározott személy;